BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXI
G
54
NAPOLI

54

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SANCTISSIMI
DOMINI NOSTRI
BENEDICTI
PAPÆ XIV.
BULLARIUM.
TOMUS QUINTUS,

IN QUO CONTINENTUR

Conſtitutiones, Epiſtolæ, aliaque Edita ab Initio Pontificatus uſque ad Annum MDCCXLVIII.

Editio recentior auctior & emendatior.

Pertinet ad Conventum S. M. Carmeli Terræ S. Antimi.

BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

VENETIIS, MDCCLXVIII.

Sumptibus BARTHOLOMÆI OCCHI,

SUPERIORUM PERMISSU.

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX
INITIORUM
SINGULARUM CONSTITUTIONUM
QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

SI datam. I.	pag. 7	Non multi. XVII.	122
Exemplis. II.	16	Sinceræ fidei. XVIII.	127
Conſtantem. III.	20	Dum, ſicut. XIX.	129
Concreditum. IV.	21	In Sacroſancta. XX.	131
Magnæ Nobis. V.	25	Cum omnibus. XXI.	141
Præclara Militiæ. VI.	26	Minime. XXII.	151
Quo die. VII.	30	Maxima. XXIII.	160
Poſtquam. VIII.	41	Singulari. XXIV.	162
De Congregatione. IX.	76	*Continuando.*	163
Paſtoralis. X.	77	Annus, qui hunc vertentem. XXV.	172
Eccleſiæ. XI.	96	*L'anno che viene.*	173
Cœleſtis. XII.	103	Inter multiplices. XXVI.	196
Ad tuas manus. XIII.	105	Inter arduas. XXVII.	200
Rerum Eccleſiaſticarum. XIV.	107	Suprema. XXVIII.	205
Quod expenſis. XV.	110	Quamvis juſto. XXIX.	207
Quanta Reipublicæ. XVI.	119	Juſtitiæ gladium. XXX.	210

Digitized by Google

INDEX ARGUMENTORUM EARUMDEM CONSTITUTIONUM.

ANNO MDCCXLVIII.

PONTIFICATUS ANNO VIII.

I. De Ordine ſervando in Cauſis ſuper nullitate Profeſſionis Regularis, 4. *Martii*. pag. 7
II. Præſcribitur Ritus impertiendi Pontificiam Benedictionem ſuper Populum, ſervandus a Regularibus eorum Ordinum, quibus facultas hujuſmodi ſtatis diebus a S. Sede indulta fuit. 19. *Martii*. 16
III. Societati Jeſu tribuitur unus Locus inter Conſultores Congregationis Sacr. Rituum. 24. *Apr*. 20
IV. De renovationibus Inveſtiturarum, & aliarum conceſſionum Bonorum directi Dominii Cameræ Apoſtolicæ. 12. *Junii*. 21
V. Ad Poloniæ Regni Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos: De conceſſione, & executione Diſpenſationum Apoſtolicarum ſuper impedimentis Matrimonii. 29. *Junii*. 25
VI. S. Stephani Papæ & Martyris Militibus conceditur, ut Enſe ad latus inſtructi coram Romano Pontifice comparere poſſint. 8. *Junii*. 29
VII. De libero, & mutuo Commercio inter Provincias, Civitates, & Loca Ditionis temporalis S. Sedis. 8. *Julii*. 30
VIII. De nova Martyrologii Rom. Editione. 1. *Julii*. 41
IX. Pro Elevatione Corporis Ven. Servi Dei Joſephi a Matre Dei Fundatoris Congregationis Cler. Reg. Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum. 17. *Julii*. 76
X. Super deſignatione Confeſſariorum extraordinariorum pro Monialibus. 5. *Auguſti*. 77
XI. Erectio Seminarii Miſſionum in Conventu S. Mariæ de Roſario, & Febri, in Monte Mario, Fratrum Ordinis Prædicat. Congregationis S. Marci. 10. *Julii*. 96
XII. Beatificatio Ven. Servi Dei Joſephi Calaſanctii a Matre Dei, Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum. 7. *Auguſti*. 103
XIII. De conceſsione, & executione Diſpenſationum Matrimonialium: altera Epiſtola ad Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Regni Poloniæ. 8. *Auguſti*. 105
XIV. De Pallii Benedictione, & traditione. 12. *Aug*. 107

PONTIFICATUS ANNO IX.

XV. Indultum celebrandi tres Miſſas in Die Commemorationis omnium Fidelium Defunctor. pro Regnis & Dominiis Hiſpaniarum, & Portugalliæ. 4. *Aug*. 101
XVI. Erectio duarum Cathedrarum in Archigymnaſio Urbis. 11. *Oct*. 119
XVII. Decretum, quo prohibetur cuilibet in poſterum Libros, Scripturas, aliaque Opera quæcumque Typis imprimere, ſeu aliter in lucem edere, in quibus de imminutione dierum Feſtorum de Præcepto, ſive pro, ſive contra eam agatur. 14. *Novembris*. 122
XVIII. Nova conceſſio privativi Judicis in Cauſis Cameræ Capitolinæ. 12. *Decembris*. 127
XIX. Feſtorum dierum reductio in Regno Neapolitano citra Pharum, & in Diœceſibus Meſſanenſi, & Panormitana. 12. *Decembris*. 129
XX. Erectio Cathedralis Eccleſiæ Pinarolien. 23. *Decembris*. 131
XXI. Super conſervatione, & refectione Viarum Publicarum. 30. *Dec*. 132

AN-

Digitized by Google

ANNO MDCCXLIX.

xxii. Aſſeritur identitas Corporis S. Joannis de Matha, quod Matriti colitur, occaſione donationis antiqui Sarcophagi, ubi illud Romæ aſſervabatur. 3. *Februarii*. 158

xxiii. Joanni V. Portugalliæ, & Algarbiorum Regi, ejuſque Succeſſoribus in perpetuum Fideliſſimi Titulus aſsignatur. 23. *Decembris*. 160

ANNO MDCCXLIX.

xxiv. De Matrimonii validitate inter virum Judæum, & mulierem hæreticam. Expenduntur Leges Hebræorum, & Leges Imperiales, quoad virum; Canones, & Eccleſiaſtica conſuetudo, ejuſque vis, quoad mulierem. 9. *Feb.* 162

xxv. De Eccleſiarum cultu, & nitore; De Officiorum Eccleſiaſticorum, & Muſices ratione: Epiſtola Encyclica, occaſione imminentis Anni Sancti, ad Epiſcopos per Ditionem Eccleſiaſticam conſtitutos ſcripta. 19. *Februarii*. 172

xxvi. Exemptio Bonorum Archihoſpitalis S. Spiritus Saxia a ſpolio Cameræ Apoſtolicæ debito. 4. *Martii*. 196

xxvii. De indultis S. R. E. Cardinalium teſtandi, & diſponendi de ſacris ſupellectilibus. 22. *Aprilis*. 200

xxviii. Abbati Monaſterii Campidonenſi Ordinis S. Benedicti, ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum, conceditur facultas miniſtrandi Sacramentum Confirmationis Chriſtifidelibus ſuæ Juriſdictioni ſpirituali ſubjectis. 26. *Aprilis*. 205

xxix. Super Conſervatoriis Virginum Anglicanarum nuncupatarum. 30. *Aprilis*. 207

xxx. In Tribunali Gubernii Almæ Urbis, ejuſque Congregationibus certa agendi ratio præſcribitur: ſtatuit a methodus exequendi viſitationes Carcerum &c. 7. *Novembris*. 210

IN

INDEX
ARGUMENTORUM
EARUMDEM
CONSTITUTIONUM.

ANNO MDCCXLVIII.

PONTIFICATUS ANNO VIII.

I. DE Ordine ſervando in Cauſis ſuper nullitate Profeſſionis Regularis, 4. *Martii*. pag. 7
II. Præſcribitur Ritus impertiendi Pontificiam Benedictionem ſuper Populum, ſervandus a Regularibus eorum Ordinum, quibus facultas hujuſmodi ſtatis diebus a S. Sede indulta fuit. 19. *Martii*. 16
III. Societati Jeſu tribuitur unus Locus inter Conſultores Congregationis Sacr. Rituum. 24. *Apr.* 20
IV. De renovationibus Inveſtiturarum, & aliarum conceſſionum Bonorum directi Dominii Cameræ Apoſtolicæ. 12. *Junii*. 21
V. Ad Poloniæ Regni Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos: De conceſſione, & executione Diſpenſationum Apoſtolicarum ſuper impedimentis Matrimonii. 29. *Junii*. 25
VI. S. Stephani Papæ & Martyris Militibus conceditur, ut Enſe ad latus inſtructi coram Romano Pontifice comparere poſſint. 8. *Junii*. 29
VII. De libero, & mutuo Commercio inter Provincias, Civitates, & Loca Ditionis temporalis S. Sedis. 8. *Julii*. 30
VIII. De nova Martyrologii Rom. Editione. 1. *Julii*. 41
IX. Pro Elevatione Corporis Ven. Servi Dei Joſephi a Matre Dei Fundatoris Congregationis Cler. Reg. Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum. 17. *Julii*. 76
X. Super deſignatione Confeſſariorum extraordinariorum pro Monialibus. 5. *Auguſti*. 77
XI. Erectio Seminarii Miſsionum in Conventu S. Mariæ de Roſario, & Febri, in Monte Mario, Fratrum Ordinis Prædicat. Congregationis S. Marci. 10. *Julii*. 96
XII. Beatificatio Ven. Servi Dei Joſephi Calaſanctii a Matre Dei, Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum. 7. *Auguſti*. 103
XIII. De conceſsione, & executione Diſpenſationum Matrimonialium: altera Epiſtola ad Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Regni Poloniæ. 8. *Auguſti*. 105
XIV. De Pallii Benedictione, & traditione. 12. *Aug.* 107

PONTIFICATUS ANNO IX.

XV. Indultum celebrandi tres Miſſas in Die Commemorationis omnium Fidelium Defunctor. pro Regnis & Dominiis Hiſpaniarum, & Portugalliæ. 4. *Aug.* 101
XVI. Erectio duarum Cathedrarum in Archigymnaſio Urbis. 11. *Oct.* 119
XVII. Decretum, quo prohibetur cuilibet in poſterum Libros, Scripturas, aliaque Opera quæcumque Typis imprimere, ſeu aliter in lucem edere, in quibus de imminutione dierum Feſtorum de Præcepto, ſive pro, ſive contra eam agatur. 14. *Novembris*. 122
XVIII. Nova conceſſio privativi Judicis in Cauſis Cameræ Capitolinæ. 12. *Decembris*. 127
XIX. Feſtorum dierum reductio in Regno Neapolitano citra Pharum, & in Diœceſibus Meſſanenſi, & Panormitana. 12. *Decembris*. 129
XX. Erectio Cathedralis Eccleſiæ Pinarolien. 23. *Decembris*. 131
XXI. Super conſervatione, & refectione Viarum Publicarum. 30. *Dec.* 152

ANNO MDCCXLIX.

xxii. Aſſeritur identitas Corporis S. Joannis de Matha, quod Matriti colitur, occaſione donationis antiqui Sarcophagi, ubi illud Romæ aſſervabatur. 3. *Februarii.* 158

xxiii. Joanni V. Portugalliæ, & Algarbiorum Regi, ejuſque Succeſſoribus in perpetuum Fideliſſimi Titulus aſsignatur. 23. *Decembris.* 160

ANNO MDCCXLIX.

xxiv. De Matrimonii validitate inter virum Judæum, & mulierem hæreticam. Expenduntur Leges Hebræorum, & Leges Imperiales, quoad virum; Canones, & Eccleſiaſtica conſuetudo, ejuſque vis, quoad mulierem. 9. *Feb.* 162

xxv. De Eccleſiarum cultu, & nitore; De Officiorum Eccleſiaſticorum, & Muſices ratione: Epiſtola Encyclica, occaſione imminentis Anni Sancti, ad Epiſcopos per Ditionem Eccleſiaſticam conſtitutos ſcripta. 19. *Februarii.* 172

xxvi. Exemptio Bonorum Archihoſpitalis S. Spiritus Saxia a ſpolio Cameræ Apoſtolicæ debito. 4. *Martii.* 196

xxvii. De indultis S. R. E. Cardinalium teſtandi, & diſponendi de ſacris ſupellectilibus. 22. *Aprilis.* 200

xxviii. Abbati Monaſterii Campidonenſi Ordinis S. Benedicti, ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum, conceditur facultas miniſtrandi Sacramentum Confirmationis Chriſtifidelibus ſuæ Juriſdictioni ſpirituali ſubjectis. 26. *Aprilis.* 205

xxix. Super Conſervatoriis Virginum Anglicanarum nuncupatarum. 30. *Aprilis.* 207

xxx. In Tribunali Gubernii Almæ Urbis, ejuſque Congregationibus certa agendi ratio præſcribitur: ſtatuit & methodus exequendi viſitationes Carcerum &c. 7. *Novembris.* 210

Digitized by Google

IN APPENDICE.

ORationes Conſiſtoriales, quæ dictæ fuerant in Conſiſtoriis habitis 18. Aprilis, 8. 10. 11. 13. & 14. Junii pro Canonizatione BB. Fidelis a Sigmaringa, Camillis de Lellis, Petri Regalati, Joſephi a Leoniſſa, & Catharinæ de Ricciis. 234

Homilia Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti PP. XIV. quæ habita eſt inter Miſſarum Solemnit. die Natali Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli Principalium Romanæ Urbis Patronorum, quo die ſolemne quinque Beatorum Canonizationis Decretum in Sacroſancta Vaticana Baſilica pronunciavit. 247

SAN-

Digitized by Google

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

CONSTITUTIONES, EPISTOLÆ &c.

DE ORDINE

Servando in Cauſis ſuper nullitate Profeſſionis Regularis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Proœmium.

Sidatam hominibus fidem frangere, conventioneſque eas, quæ ab humanis legibus robur accipiunt, abrumpere, ac violare non licet: multo magis neceſſe eſt obligatum Deo mentis propoſitum immutabiliter ſervari, Noſque præſertim, utpote ſacratum Legum cuſtodes a Deo conſtitutos, oportet earum pactionum, quę Divino & Eccleſiaſtico jure indiſſolubiles ſunt, perpetuam firmitatem, & obſervantiam aſſerere. Fam ob rem jam uſque ab Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLI. Pontificatus Noſtri II.; Apoſtolicas Literas dedimus, incipientes: *Dei miſeratione*, in Bullario Noſtro deinde editas *Tom. I. num.* 33., quibus certum pręſcripſimus ordinem, in Tribunalibus Eccleſiaſticis ſervandum, quum in ipſis diſcuti & definiri deberent Cauſæ, in quibus de nullitate alicujus matrimonii contracti ageretur; non eo quidem conſilio, ut ſi quod forte matrimonium cum impedimento aliquo dirimente initum fuiſſet, de illius nullitate judicium poſtulari, aut fieri prohiberemus; ſed, ut in hoc graviſſimo judicii genere, in quo de ſacro Connubiorum fœdere agitur, plenioti veritatis elucidationi conſuleremus; utque Judices, non ſine certiſſima cognitione omnium, quę ad rem maxime conducunt, hujuſmodi vinculum

Methodus a Sanctitate Sua praeſcripta in cauſis matrimonialibus.

culum ex tot rationibus inſolubile, ſententiis ſuis, tamquam irritum ab initio, diſſolverent. Cujus quidem Conſtitutionis utilitas, Deo favente, ad hunc diem aperto comprobatur; quum ex eo tempore, neque tot Cauſę ſuper prętenſa Matrimoniorum nullitate in Tribunalibus pendeant; nec tam frequenter, ut antea, Nobis exhibeantur preces pro obtinendis diſpenſationibus ſuper Matrimonio rato, & non conſummato: dum ſcilicet ante omnium oculos propoſitę ſunt difficultates paulo quidem majores, ſed omnino juſtę, quæ ex novo ordine a Nobis ſtatuto, cuilibet ſuperandę ſe offerent, antequam optatum finem aſſequatur.

Ex eiſdem rationibus ſtatuit novum ordinem præſcribere pro judiciis ſuper nullitate Profeſſionum Regular.

Quemadmodum itaque pro Matrimoniis carnalibus a Nobis proviſum fuit, ita nunc de ſpiritualibus animarum nexibus, de Religioſis videlicet utriuſque ſexus Regularium Profeſſionibus, pari ratione ſtatuere decrevimus: nimirum certam normam ac methodum tradere, quam obſervare debeant Judices Eccleſiaſtici, quoties judicia ſuper nullitate Profeſſionum in aliquo Ordine Regulari a Sede Apoſtolica approbato factarum, coram ipſis agitari contingat: neque id quidem ad hunc finem, ut aditus intercludatur iis, qui juſtis de cauſis hujuſmodi actiones intentare velint, ac poſtulent, Profeſſionem a ſe factam ex capite nullitatis, irritam declarari; ſed, ut ipſi Judices rerum veritatem in ſpecie dignoſcere, ſuaſque ſententias indubiis fundamentis innixas proferre valeant; ac ne unquam, ex ignorantia factorum, aliquem decernant ſolutum vinculo, dum is forte, valida ſolemnium votorum profeſſione emiſſa, Religioſo Ordini, cui nomen dedit, re ipſa maneat adſtrictus. Qua ex methodo a Nobis tradenda hunc fructum, ſimiliter obventurum ſperamus, ut & rariores in poſterum in Tribunalibus futurę ſint Cauſæ ſuper prætenſa Profeſſionum nullitate; & qui deinceps hujuſmodi nullitatis declarationem in foro externo obtinuerint, & conſequenter a Religione diſceſſerint, non amplius anxia, aut male tuta conſcientia vivant, ac propterea ad Nos, aut ad Officium Pœnitentiariæ Noſtræ Apoſtolicæ, ut non ſemel eveniſſe novimus, confugere cogantur, occultato (ut moris eſt) in precibus nomine, fatentes ſententiam ſuper Profeſſionis nullitate pravis artibus extortam a ſe fuiſſe, decepto judice, vel per corruptos Teſtes ideoque flagitantes, ut ex gratia, & diſpenſatione Apoſtolica, facultas manendi in ſæculo ipſis indulgeatur.

Reclamatio adverſus Profeſſionem intra quinquennium quatenus admittatur ex Decreto Concilii Tridentini.

Ut autem ordinate procedamus, diſtinguendum initio eſt inter Regulares illos, qui intra quinquennium a die factæ Profeſſionis, de illius nullitate actionem promovent; & eos, qui poſt elapſum quinquennium reclamant. Quod ad priores attinet, celebre eſt de illis decretum Sacræ Tridentinę Synodi *ſeſſ. 24. de Regular. cap.* 19. in hæc verba: *Quicumque Regularis prætendat, ſe per vim & metum ingreſſum eſſe Religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile, velitque habitum dimittere quacumque de cauſa, aut etiam cum habitu diſcedere, ſine licentia Superiorum; non audiatur, niſi intra quinquennium tantum a die Profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario*. In quo ſane decreto licet in litera Virorum Regularium dumtaxat mentio fiat, nihilominus etiam fœminæ Religionem profeſſę comprehenduntur; quum ex regulis juris, maſculinum genus etiam fœmininum includat, ubi una eademque cauſa pro fœminis æque, ac pro maſculis militat. Quamvis autem Decreti verba ſatis clara ſint, variæ tamen quæſtiones circa eorum ſenſum, ac vim excitatæ fuerunt.

Quod Decretum etiam Moniales comprehendit.

Et procedit æque in caſu actionis intentatæ ex parte Religionis.

Quum etenim ibi ſermo dumtaxat ſit de Regulari Profeſſo, qui ſuam Profeſſionem nullam fuiſſe contendat: *Quicumque Regularis prætendat ſe per vim & metum ingreſſum eſſe Religionem &c.*, nihil vero expreſſe ſtatuatur de ipſa Religione, cujus aliquando intereſt alicujus Alumni ſui Profeſſionem irritam declarari; ut ſi quis, exempli cauſa, comperiatur occultum aliquod impedimentum non revelaſſe, de quo interrogatus fuerat, adjecta declaratione, quod, eo forſan exiſtente, & non patefacto, ipſius admiſſio a Religione minime rata habenda foret; hinc dubitatum fuit, an in hujuſmodi caſu ſolus Superior Regularis ſine Ordinario procedere poſſet, an vero etiam in hac facti ſpecie diſcutienda eſſet Cauſa coram Regulari Superiore ſimul, & Ordinario Loci. Super quo Congregatio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ad ipſius Concilii Tridentini Interpretationem ab

Apo-

Digitized by Google

Apoſtolica Sede deputatorum conſtanter decrevit, Cauſas hujuſmodi ſuper nullitate Profeſsionis, tam a Regulari Profeſſo, quam a Religione, intra quinquennium in judicium deductas, & a Superiore Regulari, & ab Ordinario Loci ſimul cognoſcendas eſſe.

Quinquennium computetur a die profeſſionis, etiam in caſu metus permanentis, & impedimenti ad reclamandum.

Quum item quinquennium, intra quod admittitur reclamatio adverſus Profeſsionem, Sancta Synodus computandum voluerit *a die profeſſionis*, cumque potior, atque communior cauſa, quæ pro nullitate Profeſsionis adduci ſolet, in metu conſiſtat; metus autem per totum quinquennium, atque etiam ulterius, aliquando perſeveret; quæſitum fuit, an, ubi de metu agitur, initium quinquennii deſumendum ſit ab ipſo die Profeſsionis emiſſæ, an vero a die, quo Profeſſus liberam reclamandi facultatem habere cœpit. Eadem vero Congregatio declaravit, in utroque pariter caſu, conceſſum quinquennii tempus a die emiſſæ Profeſsionis eſſe computandum.

Actio inſtituta intra quinquennium, licet deſerta, tamen judicatur ab Ordinario, & a Superiore Regulari.

Ad idem pariter quinquennium pertinet alia agitata quæſtio, an ſcilicet prædicti Ordinarius, & Superior Regularis cognoſcere poſsint Cauſas nullitatis Profeſsionis etiam poſt ipſum quinquennium, ubi nempe Profeſſus intra illius decurſum reclamaverit, ſed judicium proſequi deinde neglexerit, aut nequiverit. Decretum eſt autem ab eadem Congregatione, coram præfatis Judicibus a Concilio memoratis agendam eſſe Cauſam, etiam poſt elapſum quinquennium, dummodo ſatis conſtet, eam intra præſcriptum tempus a reclamante ſerio intentatam fuiſſe.

Regularis Superior ad effectum &c. intelligitur Superior localis de tempore motæ litis.

De ipſis autem Judicibus pro hujuſmodi Cauſarum cognitione a Sancta Synodo deſignatis, per ea verba, *coram Superiore ſuo, & Ordinario*; complures ſimiliter motæ ſunt quæſtiones, quæ majori eorumdem verborum elucidationi cauſam dederunt. Et primo quæſitum fuit, quiſnam cenſendus eſſet Superior Regularis in caſu, & ad effectum, de quo agitur; utrum ſcilicet Provinciæ Rector, an Generalis Ordinis Moderator; Congregatio autem ejuſdem Concilii Interpres definivit eſſe Superiorem localem, nimirum Abbatem, vel Guardianum, ſive Priorem, aut alio quocumque nomine nuncupatum Præpoſitum, ſeu Rectorem illius Monaſterii, aut Cœnobii, in quo reclamans Profeſſionem emiſit; eum nempe, qui hujuſmodi Monaſterii, aut Cœnobii regimen exercet, quo tempore Cauſa ſuper nullitate Profeſſionis in judicium deducitur. Quæſitum item fuit, quiſnam Monialium proprius Superior dicendus ſit ad effectum judicandi una cum Ordinario de earum Profeſſionis nullitate. Reſponſum fuit, quod ſi agatur de Monialibus Ordinario Loci immediate ſubjectis, tunc, quum nullus ſit earum Superior Regularis, ſolus Ordinarius judicat de Profeſſione reclamantium intra quinquennium. Si vero Moniales Regularium regimini ſubſint, tunc hujuſmodi Cauſæ judicandæ ſunt ab Ordinario loci ſimul, & a Superiore Regulari; ab eo nimirum, cui concreditum eſt univerſum Monaſterii regimen, non autem a Confeſſario Regulari Monialium. Dubitatum eſt etiam, utrum Superior Regularis jus ſuum cedere poſſit Ordinario Loci, eique permittere, ut in hujuſmodi Cauſis ſolus procedat, & judicet; id autem prædicta Congregatio fieri poſſe negavit; permiſit tamen Superiori Regulari, ut ſi judicium aſſumere nolit, aut non poſſit, alium ſubrogare valeat vel Regularem, vel etiam Eccleſiaſticum Sæcularem juris Canonici peritum, qui una cum Ordinario Judicis partes exerceat. Denique quæſitum fuit, ſi forte Ordinarii, & Superioris Regularis judicia inter ſe diſcrepantia extiterint, quodnam ex ipſis prævalere debeat. At in hoc caſu reſponſum fuit, Cauſam ipſam ad Apoſtolicæ Sedis judicium devolutam cenſeri.

Item pro Monialibus niſi immediate ſubſint Ordinario.

Superior Regularis abſtinere nequit a Judicio.

Poteſt tamen alteri ſuas vices delegare.

Diſſentientibus inter ſe Judicibus, Cauſa devolvitur ad Sedem Apoſtolicam.

Ad eandem Sedem privative pertinent Cauſæ Profeſſionum emiſſarum extra Cœnobia pro noviciatu aſſignata.

Quum vero inter capita nullitatis Profeſſionem Regularem irritantia, unum etiam adnumeraretur, ſi nempe aliquis Profeſſionem emiſerit in Cœnobio ad Novitiorum inſtitutionem minime deſtinato, in iis tamen locis, in quibus rec. mem. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa VIII. Decreta de Regularibus a ſe edita vim habere mandavit, ſi quis ex hoc capite Profeſſionem a ſe factam intra quinquennium impugnare voluerit, aut etiam ſi Religio intra idem quinquennium poſtulaverit alicujus Profeſſionem ex hujuſmodi capite irritam declarari; decretum extat a fel. record. Urbano Papa VIII altero Prædeceſſore Noſtro, juſtis gravibuſque de cauſis, ac de conſilio præfatæ Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, editum die v. Januarii

Anni MDCXXXVI., incipien. *Ad occurrendum*, quo ſtatutum fuit, hujuſmodi Cauſas ad eamdem Congregationem privative pertinere. Hæc ſunt potiora in hoc genere Decreta ex Regeſtis prælaudatæ Congregationis excerpta, quæ licet alias a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus Apoſtolica Auctoritate non ſemel approbata fuerint, & confirmata; Nos tamen eadem, præſentium Literarum tenore, atque Auctoritate ſimili, novo approbationis, & confirmationis Noſtræ robore communimus, atque ab omnibus, ad quos ſpectat, ſeu reſpective ſpectabit, in poſterum pro regula haberi, ac plenariæ executioni demandari præcipimus.

Apoſtatæ repelluntur a limine Judicii, niſi ad Religionem redierint &c.

Quibus ita conſtitutis, firmataque pertinentia Cauſarum, quæ intra quinquennium a die Profeſſionis emiſſæ adverſus illius validitatem introducuntur; conſequens eſt, ut & ea indicemus, quæ de ordine, ac methodo in hujuſmodi judiciis ſervanda, a Majoribus ſapienter conſtituta ſunt; tum ea proferamus, quæ Nos ipſi opportune addenda cenſuimus, quæque pari auctoritate, ac præſentium literarum vigore, perpetuis futuris temporibus ſervari volumus, & mandamus. Jam de ipſa hujuſmodi Cauſarum introductione notum eſt decretum ejuſdem Concilii Tridentini, *cit. Seſſ. 25. cap. 19. de Regular. ut ſi quis antea habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad allegandam quamcumque cauſam admittatur, ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tamquam Apoſtata puniatur; interim vero nullo privilegio ſuæ Religionis juvetur*. Ex quo ſequitur, Regularem poſtulantem judicum fieri de ſuæ Profeſſionis nullitate, ab ipſo judicii limine repelli, niſi conſtet eum in Religionis ſuæ Clauſtris morari, & Habitum Regularem reſumpſiſſe, ſi ipſum antea depoſuerit.

Judicium inniti debet rigoroſis probationibus, & proceſſibus judicialibus.

De probationibus vero, licet non ignoremus, apud Superiores Regulares, Ordinarioſque Locorum uſu receptum fuiſſe, in re tanti momenti, judicia ſua fundare in extrajudicialibus atteſtationibus, quantumvis juramento firmatis, quæ *ad perpetuam* dicuntur; hoc tamen de cætero uſurpari prohibemus; volentes, atque diſtricte mandantes, ut ad adſtruendas probationes in hujuſmodi Cauſis neceſſarias, verus & judicialis Proceſſus omnino conficiatur, in quo & Articuli exhibeantur ex parte illius, qui adverſus Profeſſionem agit; & Interrogatoria dentur ab ea parte, quæ ſtat pro ipſius Profeſſionis validitate, & Teſtes tam ſuper Articulis, quam juxta hujuſmodi Interrogatoria examinentur; utque, hac forma non ſervata, Proceſſus ipſe, & Sententia dependenter ab eo prolata, inſanabili nullitatis vitio corruere cenſeatur; ſalva etiam diſpoſitione juris communis, quoad alia nullitatis capita, ſi quæ forte in ipſa Proceſſus compilatione intervenerint.

Citari debent Defenſores Monaſterii, & omnes intereſſe habentes.

Sub eadem pœna nullitatis, decernimus, atque ſtatuimus, ut in hoc judicio citari, & audiri debeant tum Defenſores Monaſterii, ſeu Cœnobii, in quo profeſſus Vota Religioſa ſuſcepit, tum ipſius Profeſſi Conſanguinei, ſive propinqui, ſive alii, quibus bona ſua donavit, aut ceſſit; uno verbo omnes, quorum intereſt illius Profeſſionem ſuſtineri; in primis autem ii citentur (ſi ſuperſtites fuerint) qui indicati erunt tamquam Auctores, aut complices metus eidem incuſſi, ut Votis invitus ſe obſtringeret. Quemadmodum vero in citata Conſtitutione Noſtra, quæ incipit *Dei miſeratione*, decrevimus, ut in ſingulis Diœceſibus ab Ordinario deputari deberet aliquis probitate, ac doctrina commendatus, cujus officium eſſet in Cauſis Matrimonalibus in judicio ſtare pro validitate Matrimonii; ita nunc omnibus, & ſingulis Locorum Ordinariis committimus, & mandamus, ut perſonam aliquam ſimilibus qualitatibus præditam in ſuis reſpective Diœceſibus eligant; cui *Defenſoris Profeſſionum* munus imponant; utque huic omnia demandata, injuncta, & reſpective applicata eſſe cenſeantur, quæcumque Nos in præcitatis Litteris de Matrimonii Defenſore ſtatuimus; Nos enim eadem omnia, præſentium tenore, ad hujuſmodi Profeſſionum Defenſores expreſſe extendimus, & reſpective applicamus, & quoad iſtos pari modo locum habere decernimus. Id ſolum peculiariter pro Defenſore Profeſſionis in præſentibus ſtatuentes, ut ſcilicet quidquid pro ipſius honorario, aut mercede, ſive pro expenſis in defenſione Cauſæ occurrentibus, eidem præſtandum eſſe Judex prudenter arbitratus fuerit, id omne ab illis exſolvi debeat, quibus a Profeſſo renunciata fuerunt bona in Religionis ingreſſu dimiſſa; Si vero hi non exiſtant, aut ſi Profeſſus nihil renunciandum habuerit, ipſa Religio, quatenus ex illis ſit, quæ temporalia bona poſſident, ad hujuſmodi ſolutiones teneatur: Si autem

Defenſor profeſſionis ex officio deputandus.

Cujus expenſis operam præſtare debeat.

tem nec adſint bona renunciata, nec Ordo Regularis de quo agitur, quidquam poſſideat, tunc Defenſori Profeſſionis ſatisfiat ex pecuniis Mulctarum illius Tribunalis, in quo Cauſa agitata fuerit, ſive alterius, prout in aliis prædictis Litteris Noſtris de Matrimonii Defenſore ſtatuimus.

Lata demum Sententia a Superiore Regulari, & ab Ordinario Loci, ſi ea pro validitate Profeſſionis pronunciata fuerit, neque Profeſſus appellationem interponat, Cauſam finitam eſſe non dubitatur. Si vero Profeſſus ad Judicem ſecundæ inſtantiæ appellaverit, vel etiam ulterius eadem Cauſa retractanda fuerit; in omnibus hiſce judiciis volumus ſimiliter Defenſorem Profeſſionis ex Officio deputatum intervenire, eodem prorſus modo, quo in citata Conſtitutione decrevimus, Defenſorem Matrimonii, in ſecunda & ulteriori inſtancia, judicio ſemper adeſſe. Ac ſicuti prætereа ſtatuimus, hujuſmodi Defenſoris partes eſſe, a Sententia Judicis primæ inſtantiæ pro Matrimonii nullitate lata ad ulterioris inſtantiæ Judicem provocare; & formam proſequendi judicium in ulterioribus hujuſmodi inſtantiis præſcripſimus; ita porro volumus, ut Defenſor Profeſſionis a Sententia in prima inſtantia pro nullitate Profeſſionis edita appellare omnino debeat, atque in ſecunda, ſeu ulteriori hujuſmodi Cauſarum reviſione, eadem omnia volumus obſervari, quæ pro Cauſis Matrimonialibus in eadem Conſtitutione mandavimus.

Defenſoris partes eædem in ulterioribus inſtantiis.

A prima ſententia pro nullitate data ſemper appellari debet.

Quemadmodum denique legitimas pœnas ibidem conſtituimus adverſus eos, qui poſt unicam obtentam Sententiam pro prioris Matrimonii nullitate, ſive pendente appellatione, ſive ea per incuriam, aut fraudem Defenſoris non interpoſita, auſi fuiſſent novas Nuptias contrahere; atque decrevimus nemini licere ad altera Vota tranſire, niſi duæ ſaltem Sententiæ conſormes pro nullitate prioris Matrimonii emanaverint; ita, ſi quis in Ordine Regulari Profeſſus, poſt unicam Sententiam favore nullitatis Profeſſionis; pronunciatam, ſive pendente, ſive omiſſa culpabiliter appellatione, e Clauſtris exire, a Religione diſcedere, quodque magis eſt, Habitum Regularem abjicere præſumpſerit; volumus, atque ſtatuimus, omnibus eum pœnis, atque cenſuris a Sacris Canonibus, & a Conſtitutionibus Apoſtolicis contra Apoſtatas latis, atque ſancitis, ſubjacere, & obnoxium eſſe; decernentes pariter, in hujuſmodi Cauſis de Profeſſionis nullitate, liberum Profeſſo non eſſe a Religione migrare, niſi duas ſaltem obtinuerit Sententias conformes, quibus ab eo emiſſa Profeſſio nulla, & irrita declarata fuerit.

Unicæ Sententiæ pro nullitate Profeſſionis prolatæ executio ſuſpenditur.

Et primæ quidem Inſtantiæ Judices ſuper validitate Profeſſionum; quæ intra quinquennium judicialiter impugnantur, ut ſupra dictum eſt, Superior Regularis, ſimulque Ordinarius Loci eſſe debent. Si vero eædem Cauſæ in ſecunda, aut ulteriori inſtantia ſint diſcutiendæ, ſtatuimus, inhærentes antiquis quibuſdam ſæpedictæ Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Decretis, (quæ pariter tenore præſentium approbamus, & confirmamus) ut Cauſæ hujuſmodi ad eos Judices devolvantur, ad quos de jure aliæ omnes Cauſæ Eccleſiaſticæ, poſt Sententiam Ordinarii, in gradu appellationis reſpective devolvuntur; ita tamen, ut hi quoque Judices, ſicuti Ordinarius in prima inſtantia una cum Superiore Regulari, non quidem illius Monaſterii, in quo reclamans profeſſus eſt, ſed alterius Monaſterii ejuſdem Ordinis in eorum Civitate, aut Diœceſi exiſtentis, vel, eo non extante, cum Superiore viciniorís Monaſterii ejuſdem pariter Ordinis, ſeu cum alia perſona Eccleſiaſtica, cui, juxta præmiſſa, Superior ille ad quem pertinet, ſuas vices ad hunc effectum delegaverit. Si autem hujuſmodi Cauſæ in ſecunda, aut ulteriori inſtantia ad Sedem Apoſtolicam devolvantur, & a prædicta Congregatione Concilii, ſive ab altera ſuper Conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium, aut denique ab Auditorio Rotæ, ut reſpective aſſolet, diſcutiendæ fuerint; nullus erit locus ad judicandum Superiori Regulari; qui neque tunc ad ferendam Sententiam admittitur, quum ab eadem Congregatione Concilii, juxta relatum ſuperius Urbani Prædeceſſoris Decretum, examinanda fuerit, etiam intra quinquennium, validitas Profeſſionis ex eo capite impugnatæ, quod facta fuiſſe aſſeratur in Monaſterio, aut Cœnobio Religioſis Tyronibus inſtituendis minime addicto.

In ſecunda, & ulteriori inſtantia Cauſæ devolvantur ad quos de jure.

Alter Regularis ſuperior ad judicandum aſſumendus.

Non tamen quando Cauſa cognoſcitur apud Sedem Apoſtolicam.

Hactenus de judiciis ſuper nullitate Profeſſionis, quæ intra quinquennium a die

Digitized by Google

ipſius Profeſſionis emiſſæ introducuntur; de quibus hoc etiam declarando decernimus, ut quæcumque in ſuperioribus ſtatuta ſunt, ea omnia locum habere, & obſervari debeant etiam in Curia S. R. E. Cardinalis, Noſtri & Romani Pontificis pro tempore in Urbe, ejuſque Diſtrictu Vicarii in Spiritualibus Generalis; quoties hujuſmodi Cauſas intra idem quinquennium in ipſius Tribunali Ordinario judicandas eſſe contingat. Jam vero videndum eſt de ejuſdem generis Cauſis; quæ poſt elapſum quinquennium hujuſmodi, in judicium adducuntur.

Præmiſſa locum habent etiam in Tribunali Reverendiſs. Cardinalis Vicarii Urbis.

Poſt quinquennium omnis inſtantia adverſus Profeſſionem olim rejecta.

Porro quum Sancta Tridentina Synodus, poſt quinque annos ab emiſſa Profeſſione tranſactos, omnem aditum ad reclamandum Profeſſis interclutum eſſe ſanxiſſet, per ea aperta verba ſuperius relata: *Non audiatur, niſi intra quinquennium a die Profeſſionis*; adeo inhærendum hujuſmodi ſanctionis literæ duxerunt Majores Noſtri, ut ſub piæ mem. Prædeceſſore Noſtro Gregorio Papa XIII. decretum fuerit, ac veluti pro regula ſtatutum, nullius Cauſæ introductionem ſuper nullitate Profeſſionis, elapſo quinquennio, admittendam eſſe; etiamſi Profeſſio per vim, & metum facta diceretur, atque probari vellet, hujuſmodi vim, & metum toto quinquennii tempore permanſiſſe. Verba Decreti die v. Martii Anni MDXCVIII. editi, quæ habentur *Decretorum Congregationis Concilii Tom. 9. fol. 55.* hæc ſunt: *Gregori us XIII. ex Sententia Congregationis Concilii declaravit, eos, qui per vim, & metum ſe Religionem profeſſos prætenderent, niſi intra quinquennium reclamaverint, eo elapſo, non eſſe audiendos, tametſi allegarent, vim & metum ſemper duraſſe.*

Inductum poſtea remedium reſtitutionis in integrum.

Ac vero procedentibus temporibus, non ſine juſtis gravibuſque Cauſis, ut plane perſuaſum habemus, inductum fuit, ut admitterentur inſtantiæ pro *reſtitutione in integrum adverſus lapſum quinquennii*.

A ſola Apoſtolica Sede concedendum.

De quibus tamen judicium facere ad Apoſtolicam Sedem ſemper privative pertinuit, ſive ex parte Profeſſi, ſive ex parte Religionis inſtantiæ hujuſmodi proponerentur, ac licet ipſa reclamatio ob impedimentum per totum quinquennium perſeverans dilata fuiſſe diceretur. Hoc enim remedium reſtitutionis in integrum, extraordinarium in jure vocatur, cujus concedendi facultas Judicibus inferioribus competere nequit, non obſtante quacumque contraria conſuetudine, etiam immemorabili, aut quolibet aſſerto privilegio; ut patet ex compluribus in eandem ſententiam decretis ejuſdem Congregationis Tridentini Concilii Interpretis, quæ recenſita fuerunt in Decreto edito die xxiv. Septembris Anni MDCCXL. in Cauſa *Sicula Reſtitutionis in Integrum*, quod a Nobiſmetipſis die xxviii. ejuſdem menſis, & anni approbatum, & confirmatum fuit, quodque iterum præſentium tenore approbamus, & confirmamus; reſervato Nobis, & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus jure concedendi Ordinariis, & Superioribus Localibus, in quibuſdam peculiaribus caſibus, facultatem examinandi etiam Cauſas reſtitutionis in integrum, ac ſuper ipſis pronunciandi, antequam ad ſententiam ferendam ſuper profeſſionis validitate, aut nullitate deveniant, ut non ſemel ex Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione factum fuiſſe non ignoramus.

Ejus conceſſio tamen Judicibus inferioribus aliquando delegata.

Antiqua praxis concedendi reſtitutionem in integrum.

Hujus autem judicii methodus diverſa quondam fuit ab ea, quæ in præſenti obſervatur. Antiquis enim temporibus, viſa probabili ratione, ſeu fundamento, ut ajunt, cauſarum reſtitutionis in integrum, ea ab Apoſtolica Sede concedebatur; nimirum facultas indulgebatur reclamantibus adverſus Profeſſionem, ut, licet elapſum eſſet quinquennium, nihilominus de illius nullitate coram Judicibus competentibus actionem promovere poſſent; pro cujus judicii inſtructione deinceps a Superiore Regulari, & ab Ordinario Loci legitimus conficiebatur Proceſſus, atque ſententia ſuper validitate, aut nullitate ferebatur. Quæ ſane methodus ſi hoc etiam tempore in uſu eſſet, oporteret Nos eorum præcipue, quæ ad hujuſmodi judicium conſequentia ſunt, rationem habere; ac providere, ne unius tantum ſententiæ vigore Profeſſiones Regulares diſſolverentur. Sed alius hodierno tempore eſt ordo, qui in præfatis Congregationibus, ſeu Tribunalibus Urbis, pro concedenda reſtitutione in integrum adverſus lapſum quinquennii, obſervatur; Nam priuſquam ſuper eo quidquam decernatur, committitur Ordinario Loci, & Superiori Regulari, ut Proceſſum conficiant; eoque demum tranſmiſſo, proponitur dubium ſuper conceſſione re-

Ea nunc non conceditur, niſi prævio Proceſſu, & examine cauſarum.

Digitized by Google

reſtitutionis in integrum, idque non minus accurate, ac ſevere examinatur, ac ſi dubium propoſitum eſſet ſuper ipſa validitate, aut nullitate Profeſſionis. Si autem petita in integrum reſtitutio concedatur, tunc Ordinario, & Superiori Locali committitur, ut ſententiam proferant ſuper controverſa Profeſſionis validitate. Sed quamvis in hujuſmodi Commiſſionibus plena ipſis relinquatur facultas judicandi ſive pro validitate, ſive pro nullitate Profeſſionis, prout ipſis juſtum viſum fuerit; uſu tamen compertum eſt, quod, quum iidem ſatis noverint, quam diligenti, & gravi judicio apud Sedem Apoſtolicam diſcuſſæ fuerint Cauſæ, propter quas reſtitutio in integrum conceſſa fuit; viſo dumtaxat hujuſmodi conceſſionis reſcripto, nec ulteriori inſtituto examine, ad ferendam pro nullitate Profeſſionis ſententiam ut plurimum ſine dubitatione procedunt.

Sententiæ Judicum Ordinariorum plerumque conformes ſunt judicio ſuper reſtitutione in integrum.

Accuratum hujuſmodi examen cauſarum reſtitutionis in integrum ad Romanæ Curiæ Judices in more poſitum, non modo non immutare intendimus, verum etiam approbatione Noſtra ſingulis, ad quos pertinet, magnopere commendatum, ab ipſis in poſterum obſervari volumus, ac jubemus; hoc tamen addito, ut in Commiſſionibus, quæ diriguntur Superioribus Regularibus, & Ordinariis Locorum pro conficiendis Proceſsibus, iiſdem, ſub pœna nullitatis actuum, injungatur, ut in omnibus procedere debeant cum interventu Defenſoris Profeſsionis; ad quem nimirum pertinebit Interrogatoria dare, juxta quæ examinari debebunt Teſtes, aliaque ad Officium ſibi impoſitum pertinentia diligentiſsime præſtare. Item volumus, ut in ipſa propoſitione dubii ſuper conceſsione reſtitutionis in integrum, tam in præfatis Cardinalium Congregationibus, Concilii Tridentini interpretationi, & Epiſcoporum ac Regularium conſultationibus præpoſitis, quam in Auditorio Rotæ, aut in quacumque Congregatione peculiariter forſan deputata, ſub ſimili nullitatis pœna, Defenſor Profeſsionis, ab eo, qui Tribunalis caput eſt deputatus, expenſis eorum, de quibus ſupra, ſemper & in omnibus actibus in judicio ſtare debeat; neque ſolum in prima hujuſmodi dubii propoſitione, ſed etiam in ulterioribus, quatenus reclamans in prima rejectus, ad novam audientiam admittatur. Denique, ut pro fruendo beneficio reſtitutionis in integrum, unica favorabilis reſolutio nequaquam ſufficiat, niſi ea per ſecundam conformem, iterato Cauſæ examine, auditoque ſemper Defenſore Profeſsionis, confirmata fuerit; quemadmodum in altera Conſtitutione Noſtra, præſentis initio allegata, de Cauſis ſuper nullitate Matrimonii conſtituimus; Nos enim præſentium tenore decernimus, ac ſub pœnis adverſus Apoſtatas ſancitis diſtricte prohibemus, ne quis ſub clypeo unicæ reſolutionis pro conceſsione reſtitutionis in integrum obtentæ, e Religioſis Clauſtris migrare, multoque minus Habitum Regularem deponere audeat, ſeu præſumat: quum ad prædictas pœnas declinandas, & altera reſolutio ſuper reſtitutione in integrum priori conſentanea, & ſententia ſuper nullitate Profeſsionis a Superiore Regulari, & ab Ordinario ferenda, expectari omnino debeant; nec niſi per hujuſmodi ſententiam, a prædictis Judicibus, præviis duabus reſolutionibus pro conceſsione reſtitutionis in integrum, legitime latam, Judicium abſolutum cenſeri queat.

Defenſor Profeſſionis aſſiſtere debet tam confectioni Proceſſuum de cauſis reſtitutionis in integrum, Quam examini Cauſarum apud Sanctam Sedem.

Examen hujuſmodi duplex requiritur, antequam Ordinarius & Superior procedere valeant.

Quamdiu reclamans in Religione manere debeat.

Quæ omnia ſi ita obſervabuntur, ut a Nobis conſtituta ſunt, utque omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in poſterum, ſedulo obſervanda & implenda a Nobis præſcribuntur, & enixe inculcantur; profecto non dubitamus, quin multo rariores in poſterum futuræ ſint inſtantiæ, & contentiones eorum, qui vel intra quinquennium a die Profeſſionis emiſſæ, vel etiam eo elapſo, ſuſceptum Religioſæ vitæ Inſtitutum relinquere adnitantur. Ad hoc autem certius obtinendum magnopere contulerit, ſi a Superioribus quoque Regularium Ordinum in Novitiorum admiſſionibus ea obſervabuntur, quæ & in eorum Conſtitutionibus, & in Decretis fel. recordationis Clementis Papæ VIII. Prædeceſſoris Noſtris ſtatuta ſunt, quæque omnia ab ipſis pleniſſime obſervari, & impleri, Nos pariter ipſis præcipimus, ac jubemus; tum etiam ſi ipſi minus facile conſenſum ſuum præbebunt, ut admittantur ad Profeſſionem Tyrones, ſive qui ætatem quidem a Concilio præſcriptam compleverint, at non ad eam pertigerint, quæ a Conſtitutionibus Ordinis ſtatuta, ſive illi, qui licet annum Novitiatus expleverint ad normam Concilii, adhuc tamen ulterius in eo manere deberent, juxta præſcriptum ſuarum peculiarium Conſtitutionum; mul-

Præmiſſorum obſervantia injungitur omnibus ad quos pertinet.

Ac Superioribus Regularibus obſervantia Canonum, Conſtitutionum, & Regularum.

toque

toque magis ii, qui nec per integrum annum, ſed per octo, aut ſex menſes dumtaxat Tyrocinium poſuerunt; ac demum ſi ipſi Superiores haud ſe interponent, neque curabunt, ut Profeſſi ante legitimam ætatem ad Ordines Sacros promoveantur. Quæcumque enim ſive in Sacris Canonibus, aut Pontificiis Conſtitutionibus, ſive in peculiaribus Ordinum ſtatutis, circa præmiſſa provide conſtituta ſunt, non parum habent momenti ad religioſam vocationem in hominum cordibus ſtabiliendam, & ad cohibendam verſatilem animorum mobilitatem, quæ ut plurimum aut ſola, aut potiſſima cauſa eſt, qua Profeſſi adducuntur, ut vota, quibus obſtricti ſunt, irrita declarari cupiant. Neque vero Apoſtolica Sedes ullas unquam diſpenſationes in præmiſſis concedere conſuevit, niſi prævio aſſenſu, aut etiam accedentibus precibus Superiorum Regularium; quibus nempe æquum, & neceſſarium eſt fidem adhiberi in expoſitione cauſarum, quas urgere aſſerunt pro concedendis diſpenſationibus, quæ petuntur. Illud autem nullo modo ferri, aut probari poteſt, quod tamen apud pleroſque invaluiſſe conſtat, ut ſcilicet reclamantibus adverſus Profeſſionem ſive intra quinquennium, ſive poſt ejus decurſum, Superiores ipſi contradictores ſe non exhibeant, aut etiam aperte ſuffragentur, ex falſa nimirum opinione, quod Religioſorum Virorum ſocietate indignus cenſendus ſit, quicumque ab ea diſcedere exoptat; quodque ex inutili Monacho, utilis fortaſſe Clericus Secularis exiſtere poſſit. Nunquam enim licitum eſt juſtitiam deſerere, aut prodere, quæ jubet omni ratione ſuſtineri actum adeo ſolemnem, & natura ſua irrevocabilem, in quo perficiendo, una cum Profeſſo, ipſa quoque Religio intervenit.

Utque Religionis, & Profeſſionis defenſionem non deſerant.

Epiſcopi procedant contra inferentes vim & metum.

Ad prædictum finem præterea quam maxime proderit, ſi & Eccleſiaſtici Præſules, & Judices, debitas officii ſui partes explere non prætermittant. Eccleſiarum quidem Præſules, ſi anathemati ſubjectos declarabunt omnes & ſingulos, cujuſcumque qualitatis, conditionis, & dignitatis fuerint, qui Virgines, aut Viduas, ſeu alias quaſcumque Mulieres invitas, præterquam in caſibus in jure expreſſis, coegerint ad ingrediendum Monaſterium, vel ad ſuſcipiendum habitum cujuſcumque Religionis, vel ad emittendam Profeſſionem; juxta ſanctionem Sacræ Tridentinæ Synodi *Seſſ. xxv. Cap. 18. de Regular.*, ubi etiam pares cenſuræ ſtatuuntur adverſus eos, qui in hujuſmodi factis conſilium, auxilium, vel favorem dederit; ac ſi omnes ſimiliter, quotquot auſi fuerint compellere viros ad ingrediendam Religionem, & ad Vota profitenda, juſtis gravibuſque pœnis afficient. Judices vero, ſi, falſo ante omnia depoſito præjudicio, quo nonnulli arbitrantur latiſſimam viam, quoad fieri poteſt, aperiendam eſſe iis, qui inde migrare cupiunt, ubi invito animo commorantur, ad exactam juſtitiæ lancem expendent & numerum, & qualitatem Teſtium, qui ad comprobandam nullitatem Profeſſionis inducuntur, & vim majorem a minori, metum gravem a levi, debilem a conſtantiori ſexu, interclusam a permiſſa reclamandi facultate diſcernent; aliaſque omnes circumſtantias ſedulo animadvertent, quæ in hoc toto rerum genere ab Auctoribus conſiderari ſolent.

Judices omnia expendant ad normam Juris.

Itaque prædictis omnibus, & ſingulis graviſſime denunciamus, diſtricteque præcipimus, ut in cunctis quæ ad eorum officia pertinent, a juſtitiæ tramite, & a præſcriptis ſibi legibus ne minimum quidem diſcedant, ac meminerint omnium, quæcunque geſſerint, ſeveriſsimam ſibi rationem tum apud Divinum Judicem, tum apud homines reddendam fore. Nos vero, ſi Deo placuerit valetudinem Nobis cum vita ſervare, non parum operæ conferre intendimus, quo planius, atque facilius de Cauſis hujus generis ab ipſis in poſterum judicari valeat. Siquidem Nobis propoſitum eſt cum conſilio ſelectorum Virorum in Theologica, & Canonica Facultate præſtantium, nonnullas quæſtiones accurate examinare ac dirimere, quæ variis Scriptorum opinionibus jactatæ, & varias ſpecies induentes, juxta diverſas occurrentium caſuum circumſtantias, ancipites atque ſolicitos detinere ſolent Judicantium animos; ut Nobiſmetipſis in minoribus olim conſtitutis non ſemel eveniſſe meminimus, quum pro munere Secretarii præfatæ Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, hujuſmodi Cauſas ad regulam Juris exigendas præ manibus haberemus. Ejuſmodi ſunt, exempli cauſa, quæſtiones: Utrum Profeſſio quamvis initio nulla fuerit, per ſubſequentes tamen actus convalidetur; quinam ſint actus, ex quibus hujuſmodi convalidatio, ſeu ratificatio inducatur; & quid momen-

De variis quæſtionibus in hac materia occurrentibus examen inſtituetur.

Digitized by Google

menti habeat ad hunc effectum ſuſceptio Sacrorum Ordinum *ad titulum Religioſæ paupertatis*. Præterea, ſi quis forte ante legitimam ætatem ignorans Profeſſionem emiſerit, & in ea ignorantia per plures annos in Religione permanſerit, ſeque valide Profeſſum exiſtimans, ea omnia, quæ Profeſſorum ſunt, una cum Sociis præſtiterit, an hic deinde intelligens, qua ætate Vota emiſerit, non obſtantibus actibus veri Profeſſi a ſe geſtis, adhuc, præfatæ ignorantiæ præſidio, actionem habeat ad reclamandum adverſus Profeſſionem a ſe factam; an vero talis ignorantia nihil eidem ſuffragetur, quo minus Profeſſionem initio nullam per ſubſequentes actus ratam habuiſſe cenſeatur. Item, an Profeſſus, qui in Profeſſionis actu impedimentum aliquod, ſive defectum, occultavit, de quo interrogatus fuit, addita declaratione ad formam Conſtitutionum, quod ſcilicet Religio ipſum cum hujuſmodi defectu, aut impedimento forſan occultato admittere non intendebat; an, inquam, talis Profeſſus, qui Religioni dolum ſtruxit, ejuſmodi commodum ex propria fraude deſumere poſsit, ut validitatem ſuæ Profeſſionis ex eo capite impugnare valeat. Denique, an ullam vim habere debeat in foro externo ad ſuadendam Judici nullitatem Profeſsionis, quod reclamantes Profeſsi aſſerere ſæpe non dubitant, ſe in proferendis Religioſis Votis, mentem ſervaſſe alienam a propoſito ſe obligandi. Hæc omnia, aliaque ſimilia in hujuſmodi judiciis frequenter occurrentia, & in utramque partem hactenus diſputata, tum Noſtro, tum aliorum, quos, ut ſupra diximus, in conſilium advocaturi ſumus, diligenti ſtudio, Deo adjuvante, explanare deliberavimus.

Clauſulæ pro perpetua præſentium firmitate.

Interim præſentes Literas, cum omnibus & ſingulis in ipſis decretis, atque ſtatutis, firmas, validas, & efficaces exiſtere, ac perpetuo fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus, & per omnia pleniſſime, & inviolabiliter obſervari volumus, & decernimus. Sicque & non aliter per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, prædictaſque S. R. E. Cardinalium Congregationes Generales & Particulares, alioſque ejuſdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & S. Sedis Nuncios, alioſve quoslibet quacumque præeminentia, auctoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, ubique judicari, & definiri debere; ac nullum, irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque in contrarium non obſtantibus.

Non obſtantibus, tam Cauſarum forſan ad hunc diem introductarum pendentia, quas quidem cauſas, in quibuſcumque ſtatibus, & terminis de præſenti reperiantur, juxta ſuperius præſcripta omnino tractari, judicari, & definiri debere expreſſe decernimus; quam Noſtra & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de Jure quæſito non tollendo, aliiſque Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, Decretis quoque, & Reſolutionibus a præfatis Cardinalium Congregationibus, ſive ab Auditorio Rotæ prædicto, aut aliis quibuſcumque Judicibus, & Tribunalibus, alias forſan, & aliter factis, conditis, & emanatis, nec non quibuſvis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, Exemptionibus, & Indultis, etiam in corpore juris clauſis, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Perſonis, Collegiis, Locis, Ordinibus, etiam Militaribus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, etiam Societatis Jeſu, & Sancti Joannis Hieroſolymitani, aliiſve quibuslibet ſpecifica, & individua mentione dignis, etiam ſub quibuſcumque verborum tenoribus & formis, & cum quibuſvis etiam clauſulis & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & irritantibus in genere, vel in ſpecie, etiam motu ſimili, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu conſiſtorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac pluries confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio ad id ſervanda foret, illorum tenores, formas, cauſas, & occaſiones præſentibus pro plene & ſufficienter

ex-

Digitized by Google

expreſſis, & exactiſſime ſervatis, & ſpecificatis reſpective habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, & ad præmiſſorum effectum, pleniſſime motu pari derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Publicationi præſentis Conſtitutionis in Urbe tribuitur vis perſonali intimationis omnibus factæ.

Volumus inſuper, & eadem Auctoritate prædicta mandamus, ut eædem præſentes, & in eis contenta quæcumque ad omnium notitiam facilius deducantur, nec quiſquam de eis ignorantiam prætendere valeat, ipſas præſentes, ſeu earum tranſumpta, ad valvas Eccleſiæ S. Joannis in Laterano, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, nec non Cancellariæ Apoſtolicæ, Curiæque Generalis Innocentianæ in Monte Citatorio, & in Acie Campi Floræ, per aliquem ex Curſoribus Noſtris, ut moris eſt, publicari, & affigi, ſicque publicatas & affixas, omnes, & ſingulos, quos concernunt, ſeu concernent in futurum, perinde afficere & arctare, ac ſi unicuique illorum perſonaliter intimatæ, & notificatæ fuiſſent.

Tranſumptis fidem præſtari ſancitur.

Utque earumdem præſentium tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, ac Sigillo alicujus Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides tam in judicio, quam extra illud, ubique locorum habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum Confirmationis, Approbationis, Voluntatis, Mandatorum, Statutorum, Decretorum, Derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat., Pontif. anno VIII. die 4. Martii 1748.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo, ſeptimo, quarto Nonas Martii, Pontificatus Noſtri Anno VIII.

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.
VISA DE CURIA.
J. C. Boſchi.
L. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 16. Martii, 1748.

II.

PRÆSCRIBITUR

Ritus impertiendi Pontificiam Benedictionem ſuper Populum, ſervandus a Regularibus eorum Ordinum, quibus facultas hujuſmodi ſtatis diebus a Sancta Sede indulta fuit.

Deeſt inſcriptio, quæ cuilibet Superiori Generali dictorum Ordinum aptata fuit.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Summa Pontificiæ conceſſionis.

EXEMPLIS Prædeceſſorum noſtrorum adducti, nonnullis Familiis Regularium permiſimus, ut Fideles, qui ſtatis annis diebus ipſarum Eccleſias inviſerent, & indictis pietatis operibus ſatisfacerent, Indulgentiam Plenariam conſequerentur, ut-

Digitized by Google

utque Monaſterii Præſes, vel alius Sacerdos a Patre Provinciali deſignandus, populo tunc temporis congregato, Summi Pontificis nomine, Benedictionem impertiret.

Nullus unquam ritus ad hanc rem peragendam præſcriptus fuit; quæ quidem extra Urbem ſolum contingit, cum Pontifex ipſe Romæ Benedictionem populo elargiatur: etenim is ritus, qui Urbani VIII. Prædeceſſoris noſtri auctoritate probatus aſſeritur, atqui poſt editos nonnullos Romanos Rituales typis impreſſus fuit, ad eam Benedictionem, de qua verba facimus, minime pertinet; ſed illam complectitur, quæ, non pluries, non ſemel quolibet anno, ſed aliqua urgente legitima cauſa, populis & agris tribui conſuevit, & pro qua certus Delegatus Apoſtolicus ſemper conſtituitur, qui Brevi Apoſtolico munitus, poteſtatem obtinet non ſolum benedicendi populo, ſed illum quoque diſſolvendi ab omni vinculo Excommunicationis, Suſpenſionis, Interdicti, & a cæteris Eccleſiaſticis Cenſuris ac pœnis, ſi quas forte populus imprudens atque ignarus contraxerit, etiamſi illæ in Bulla *in Cœna Domini* contineantur.

Nullus ritus pro hac Benedictione eſt præſcriptus.

Quamquam pro alia Benedictione ſit deſignatus.

Cum hæc ita ſint, tamen deprehendimus, quemdam ritum temere, & inconſulto excogitatum eſſe pro ſupradicta prima Benedictione Pontificia invocativa, quæ aut pluries, aut ſemel datur quolibet anno. Quippe ſimplex Sacerdos in medio Altaris collocatus, Miniſtris circum adſtantibus, & ſacris indumentis ornatis, trinam Benedictionem populo impertit, & alia plura gerit, quæ enumerare hoc loco ſupervacaneum exiſtimamus.

Forma, qua aliqui uſi ſunt, refertur.

Et quidem *Benedictio ſuper populum* ſolemnis eſt: eamque in quacumque Orbis terræ parte Romanus Pontifex elargiri poteſt: Epiſcopus autem in ſua Diœceſi, & locis ipſius etiam exemptis, Archiepiſcopus in ſua Provincia, & locis ejus exemptis, eamdem exercere valet poteſtatem. Id conſtat Decreto Clementis V. in Vienneſi Concilio, quod *in Clementina Archiepiſcopo, de privilegiis*, recenſetur. Porro Abbatibus ejuſdem Benedictionis ſuper populum tribuendæ facultas conceditur in Eccleſiis, quæ ipſis plene ſubjiciuntur, modo tamen Apoſtolicum privilegium ad id neceſſarium obtinuerint; quo ſane uti nequeunt, niſi poſtquam Sacrum ſolemne, uti & Veſperas in Eccleſia peregerint, nam populo in via paſſim occurrenti benedicere ipſis non licet, niſi id clare in eodem privilegio declaretur, uti reſpondit Alexander IV. *in Cap. Abbates, de privilegiis, in ſexto*.

Trinam Benedictionem impertiendo. De Jure benedicendi, & quibus competat.

Simplex ergo Sacerdos nequit Benedictionem ſuper populum elargiri, juxta *Can. Miniſtrare 26. q. 6. Benedictionem quoque ſuper populum in Eccleſia effundere, Presbytero penitus non licebit*: quod tamen eidem Sacerdoti modo permittitur, poſtquam Divinum Miſſæ Sacrificium abſolvit. Dictum eſt, modo permitti: ſi etenim ſacram antiquitatem inquiramus, neque id Presbytero licitum olim fuiſſe cognoſcemus, uti Nos ipſi certis documentis oſtendimus *in noſtro Tractatu de Sacrificio Miſſæ ſect. 2. num.* 382. qui primo Bononiæ *anno* 1740. typis editus fuit, ac *ſect.* 1. *num.* 391. in eodem Tractatu, qui deinde Latine redditus publicam lucem iterum adſpexit Patavii *anno* 1745. Etſi ſiquidem in uſu ſemper fuerit, ut, re Divina peracta, populus ab Eccleſia Benedictione dimitteretur, quemadmodum *in Can. Miſſas, de Conſecratione diſt.* 4. continetur; id tamen, non a Sacerdote celebrante, ſed vel ab Epiſcopo, ſi præſens aderat, vel, ſi aberat, ab Archipresbytero ejus juſſu præſtabatur: quo ſenſu explicatur Decretalis *in Cap. Officium, de Officio Archipresbyteri*, ubi inter Archipresbyteralia munera recenſetur *Benedictiones Presbyterales in Eccleſia dare*; prout animadvertit Gonzalez *in idem Cap. Officium, n.* 2. idemque antea plane comprobaverat Sauſſy *in Panoplia Sacerdotali pag.* 558.

Simplex Sacerdos nequit Populo benedicere. Et ſolum poteſt in fine Miſſæ.

Licet olim contraria diſciplina obtineret.

Quibus omnibus ſubſequens plurium ſæculorum contraria prævaluit diſciplina, quæ Sacerdoti celebranti poteſtatem fecit Benedictionem ſuper populum in fine Miſſæ effundendi, ob eam potiſſimum cauſam, quam Bellotus recenſet *in Ritib. Laudunenſis Eccleſiæ part. 3. pag. 136. num. 9. At, cum Benedictio ad Miſſæ perfectionem pertineat hodie, ſine qua fas non eſt ab incepto Sacro recedere, nec jure queat populus ante Benedictionem ipſam egredi, ex præcitata Agathenſi Synodo, quatenus integræ Miſſæ non intereſſet quiſquis præmature recederet; ſequitur, facultatem cuilibet celebranti conceſſam eſſe, privatam illam Benedictionem ad finem Miſ-*

Conc. Laudunen. hanc tribuit Sacerdoti facultatem.

Digitized by Google

ſæ populo ubique locorum impertire. Idem inter Morales Scriptores commemorat Quartus *ad Rubricas Miſſalis pag.* 386. *in Dubiis conſcientiæ*.

Idem ſtatuit Textus qui allegatur. In *Can. Ecce ego, diſt.* 95. hæc leguntur: *Nemo hinc Epiſcoporum, invidia diabolicæ tentationis inflatus, iraſcatur in Templo, ſi Presbyteri interdum exhortentur plebem, ſi in Eccleſiis prædicent, ſi plebibus ut ſcriptum eſt, benedicant*. Si Gloſſæ fidem præſtemus, illud *benedicere* declarat Benedictionem, quæ populo traditur a Sacerdote, qui rem Divinam perficit, nempe poſt ea verba: *Ite Miſſa eſt*: quam ſane interpretationem Nos minime reſpuimus, cum certum habeamus, eumdem textum Sancto Hieronymo non eſſe tribuendum; quod nonnulli falſo putaverunt, quos merito redarguit Theophilus Raynaudus *Operum tom.* 16. *pag.* 211. ſed incerto Auctori, qui inter vivos fortaſſe tunc agebat, cum Benedictio in fine Miſſæ inter Benedictiones Presbyterales jam haberetur, uſque invaluiſſet, ut Sacerdos, peracto Miſſæ Sacrificio, populum Benedictione *jure ſuo* dimittat, ſive abſit, ſive interſit Epiſcopus: ea tamen ſtatuta lege, ut, ſi interſit, & in ſua ſit Diœceſi, ad eum prius ſe convertat, eique caput inclinet, veluti facultatem populo benedicendi poſtulans; quod ab eodem Sacerdote prætermittitur, ſi Epiſcopus Miſſæ interſit, ſed extra ſuam Diœceſim verſetur, prout deſumitur ex Rubricis Miſſalis *tit. de Benedictione in fine Miſſæ, & Evangelio Sancti Joannis*.

Concluditur, quo tempore, & loco poſſit Sacerdos benedicere jure ſuo. Cum jam perſpectum ſit, quo tempore, & loco ſimplex Sacerdos populo poſſit *jure ſuo* benedicere, neceſſario conſequitur, nullam aliam Benedictionem ſuper populum ab ipſo impertiri licere, niſi *jure delegato*. Hujus naturæ eſt Benedictio, de qua nunc agimus, quæ per delegationem Apoſtolicam cum unice concedatur, Noſtrorum eſt omnino ritum præſcribere, quem inferius pro norma in poſterum ſervanda ſubjiciemus, quo ſane uti volumus, ac decernimus eos Ordines Regulares, ſive Mendicantes, ſive non Mendicantes, Monaſticos, vel Clericorum Regularium, quibus Nos ipſi, vel Prædeceſſores noſtri, vel futuri Romani Pontifices, facultatem tribuendæ populis Benedictionis permiſerint.

Hinc ſtatuendus eſt Ritus benedicendi jure delegato. Forma, quæ præſcribitur. I. Præparatoria. Admoneatur itaque populus de Indulgentia a Sede Apoſtolica conceſſa, de præceptis operibus pro ea lucrifacienda, de die, quo viſitanda eſt Eccleſia, de hora denique qua datur Pontificia Benedictio; & admonitio hæc fieri poſſit, quatenus opus ſit, etiam ſchedis impreſſis, & conſuetis locis palam affixis: licet etenim id a Prædeceſſore Noſtro Clemente Papa VIII. fuerit vetitum Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, & Fratribus Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis pariter Captivorum, in communicatione Indulgentiarum, & Orationum; ut habetur in ejus Conſtitutione, quæ incipit *Cum ad uberes* §. 5. & in alia Conſtitutione *Decet Romanum Pontificem* §. 6. viſum tamen Nobis eſt, id eſſe hypotheſi inapplicabile; cum, cæteris prætermiſſis, prædicta communicatio certum genus perſonarum, quoſdam videlicet, ut plurimum, Confratres, non autem populum univerſum, ut Indulgentia, & Benedictio, de quibus agitur, complectatur.

II. Ritus, & actus benedicendi. Poſtquam ſtatutis die & hora populus ad Eccleſiam convenerit, alta voce legantur Apoſtolicæ Literæ, ſeu Decreta, quibus Indulgentia conceditur, una cum poteſtate Benedictionem Apoſtolicam ſuper populum effundendi, ut de delegatione audientibus conſtet; & conceſſio ex Latino ſermone in vulgarem accommodatum ad populi intelligentiam converſa pronuncietur: populus ad ſuorum ſcelerum deteſtationem pio brevique ſermone excitetur: poſt quæ Sacerdos, nullis circumadſtantibus Miniſtris, ſtola & Superpelliceo indutus (ut in Rituali Romano præſcribitur, cum agitur de Benedictionibus, quæ extra Miſſam Presbyteris permittuntur) ante Altare genuflexus, ſequentibus verbis Dei opem imploret.

℣. *Adjutorium noſtrum in nomine Domini.*
℟. *Qui fecit cælum, & terram.*
℣. *Salvum fac populum tuum Domine.*
℟. *Et benedic hæreditati tuæ.*
℣. *Dominus vobiſcum.*
℟. *Et cum ſpiritu tuo.*

Dein-

Digitized by Google

Deinde ſtans, ſequentem recitat Orationem.

OREMUS.

Omnipotens, & miſericors Deus, da nobis auxilium de ſancto, & vota populi hujus in humilitate cordis veniam peccatorum poſcentis, tuamque benedictionem præſtolantis, & gratiam, clementer exaudi; dexteram tuam ſuper eum benignus extende, ac plenitudinem divinæ benedictionis effunde: qua bonis omnibus cumulatus, felicitatem & vitam conſequamur æternam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. *Amen.*

Poſt quam ad cornu Epiſtolæ accedat, ut in Actis Eccleſiæ Mediolanenſis *part.* 4. *Benedicet in Eccleſia ad Altare, ſtans in cornu Epiſtolæ*: & ſtans in cornu Epiſtolæ, non trina, hoc eſt triplici Signo Crucis, ſed una Benedictione, unico videlicet Signo Crucis, bendicat, proferens alta voce hæc verba.

Benedicat Vos Omnipotens Deus ✠ Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus. ℞. *Amen.*

Trina ſiquidem Benedictio Epiſcopo competit, non Sacerdoti: cumque nonnulli in fine Miſſæ trinam uſurpare cœpiſſent: conſuetudo Clementis VIII. auctoritate ſublata eſt, quemadmodum oſtendit Meratus hac mortali vita nuper defunctus *t.* I. *pag.* 243. Id Nos etiam advertimus *in noſtro Tractatu de Sacrificio Miſſæ, ſect.* 2. *locis ſupra indicatis*. In Rubrica quoque Miſſalis hæc habentur: *In Miſſa ſolemni Celebrans eadem voce & modo, qua in Miſſis privatis, ſemel tantum benedicit populo*. Inſuper Cæremoniale Epiſcoporum trinam Benedictionem ipſis ſolum tribuendam decernit: quod eadem Miſſalis Rubrica confirmatur: *Epiſcopus autem ter benedicit populo etiam in Miſſis privatis, ut in Cæremoniali habetur*. Poſtremo Alexander VII. Decreto, quod *die* 27. *Septemb.* 1659. edidit, rempora indicit ac recenſet, quibus Abbates uſu Pontificalium prædlti, ritu ſolemni celebrantes, trinam Benedictionem imperrire poſſunt: quod iiſdem penitus interdicitur, cum rem Divinam privatim conficiunt; quod Nos ipſi indicavimus *noſtra Inſtitutione* 14. §. 4. *num.* 19. *tom.* 2. Bononienſis editionis ratio habeatur, quæ peracta fuit *anno* 1735. ſin autem eaſdem Inſtitutiones in Latinam lingum converſas, & Romæ impreſſas *anno* 1747. quis inſpiciat, idem prorſus deprehendet *Inſtitutione* 34. §. 4. *in fine pag.* 147. Quocirca non ſine animi noſtri voluptate Epiſtolam legimus encyclicam Patris Generalis Cœnobitarum Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, quibus in noſtris Apoſtolicis Literis poteſtas facta eſt dandi in certis anni Feſtivitatibus Pontificiam Benedictionem, in qua eoſdem admonet, ut populo benedicant unico Signo Crucis, more Sacerdotali: quod ipſum ſi ab aliis etiam factum eſſet, querelæ ad Nos delatæ non fuiſſent de uſurpatis honoribus Epiſcopalibus. Trina benedictio non eſt danda.

Hac itaque Epiſtola Encyclica ritum ſtatuimus ac declaramus, quo Benedictio Papalis in poſterum tribuetur, cumque notum facimus Ordinum Regularium Præſidibus, ut ipſum Regularibus ſibi ſubjectis obſervandum indicent. Equidem Alexander VII. Prædeceſſor Noſter uſum Pontificalium Abbatibus, quibus id privilegio convenit, præſcribens, Ordinariis locorum facultatem concedit, ut, ſi quid contrarium Abbates commiſiſſent, ipſi tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegati rem cognoſcerent, & cenſuris etiam, ſi opus eſſet, omnem inſolentiam compeſcerent. Ar Nos aliam viam ſuſcipiendam ducimus, præcipientes, ut de illis Regularibus, qui præſcriptum a Nobis antea Benedictionis ritum violaverint, Nos ſtatim certiores efficiant: tunc enim neque infenſos invicem Epiſcopos & Regulares reddemus, nec populis beneficium Papalis Benedictionis denegabimus; ſed facultatem ejuſdem Benedictionis rribuendæ parere recuſantibus auferemus, eamdem largiemur aliis, qui juſſa noſtra facere non detrectabunt: qua in re futuros etiam Romanos Pontifices magnopere hortamur, ut idem exemplum ſequantur. Poſtremo Tibi, & univerſo tuo Ordini Benedictionem Apoſtolicam impertimur. Præcipitur ne præmiſſa forma violetur.

 Da-

Dat. Pontif. Anno VIII. die 19. Martii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die xix. Martii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno VIII.

III.

SOCIETATI JESU.

Tribuitur unus locus inter Conſultores Congregationis Sacr. Rituum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. Laudat Soc. Jeſu.

CONSTANTEM omnium ſeoſum, Pontificio etiam confirmatum oraculo, Omnipotentem nimirum Deum, ſicut alios aliis temporibus ſanctos Viros, ita Luthero, ejuſdemque temporis Hæreticis Sanctum Ignatium, & inſtitutam ab eo Societatem objeciſſe, adeo Religioſi ipſius Societatis Alumni luculentiſſimis tanti Parentis veſtigiis inſiſtentes, per aſſidua religioſarum virtutum exempla, & præclara omnium doctrinarum, ac præſertim ſacrarum documenta comprobare pergunt, ut quemadmodum non mediocre ad graviſſimas Catholicæ Eccleſiæ rationes ſaluberrime accurandas, componendoſque mores, atque in bonis artibus inſtituendos Adoleſcentes, ſubſidium conferre ſatagunt, ita nova Apoſtolicæ benignitatis argumenta promereri videantur. Satis enim ſuperque compertum eſt univerſis, atque exploratum, quibus per omne tempus religioſis viris, & Chriſtiana pietate, & omnium diſciplinarum ſplendore, & multiplici literarum cognitione, æternæque Criſtifidelium ſalutis zelo commendatiſſimis, addictiſſima huic Sanctæ Sedi ipſa Jeſu Societas locuples adhuc veluti generoſa mater non immerito glorietur.

Senſus Pontif. erga dictam Societatem.

Nos ſane, qui ea propter ſemper plurimi fecimus, atque in ſuprema hac Sacroſancti Apoſtolatus Cathedra plane immerentes per ineffabilem Divinæ Bonitatis abundantiam ſedentes, majori in honore laudatam Societatem habemus, decet, ut perenni etiam noſtræ charitatis auctoritatiſque Apoſtolicæ teſtimonio eandem donemus; ne quod aliis Religioſis Ordinibus, & Inſtitutis in hac Alma Urbe noſtra conſpicuis, ſive per Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ſive per Nos ipſos, decus, & ornamentum, ſive honorificentiæ munus impertitum eſſe dignoſcitur, eidem Societati Jeſu de Orthodoxa Religione benemerentiſſimæ deeſſe patiamur.

In negotiis Congregationis Sacr. Rituum conſulendis præſtantium hominum opera impendenda.

Qui magna noſtrorum Operum volumina de Beatificatione, & Canonizatione Servorum Dei pervolverit, is intelliget omni procul dubio, quod ſi in cæteris expediendis negotiis inſignium hominum opera, & induſtria requiritur, in rebus certe per Congregationem Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitam expendendis, decidendiſque, major Virorum in omni diſciplina verſatorum, quibus ipſa inter alios Ordines, & Inſtituta Societas memorata abundat, delectus haberi debeat.

Ideo Pontif. unum locum inter Conſultores dictæ Congregationis aſſignat Societ. Jeſu.

Hinc eſt, quod Nos Motu proprio, ac ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine volumus, ac decernimus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus unus ex ejuſdem Societatis Jeſu Presbyteris laudatæ Congregationis Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitæ Conſultor ſit, & habeatur, ut hujus vacatione ſuccedente, alter dictæ Societatis Presbyter in ipſius locum ſemper ſubſtituatur.

Et quamvis ex ipſa Soc. jam alius adſit Conſultor.

Etſi autem in præſentia Dilectus Filius Hieronymus Ridolfi ſæpedictæ Societatis Presbyter locum unius Conſultoris in memorata Congregatione Cardinalium teneat, tamen, ut Pontificiæ hujuſmodi indulgentiæ poſſeſſionem ipſa Societas Jeſu capiat, atque etiam ut paterna grati animi ſignificatione proſequamur Dilectum Filium Emmanuelem de Azevedo ejuſdem Societatis Presbyterum, qui non ſolum in quampluримis ſive colligendis, ſive adornandis, atque in lucem edendis aliorum inſignium Virorum operibus de rebus Liturgicis pleniſſime tractantibus, ſed in antedictis etiam noſtris Voluminibus, aliiſque a Nobis compoſitis, in unum veluti corpus e duode-

cim,

cim, & amplius Tomis conſtans cogendis, & quam caſtigatiſſime, ſplendidiſſimeque hic Romæ recudendis maxime intentus, atque in ejuſdem Sacrorum Rituum Congregationis negotiis accurate expediendis verſatus, & inſtructus, primum hujuſmodi locum quodam veluti merito ſibi debitum vindicat.

En propter ipſum Emmanuelem de Azevedo a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, præter memoratum Hieronymum Ridolfi Conſultorem, auctoritate, & tenore paribus, eumdem Emmanuelem unum ſæpedictæ Sacrorum Rituum Congregationis Conſultorem itidem quoad vixerit facimus, conſtituimus, & deputamus; ita ut uterque inſimul, quoad ambo etiam in humanis fuerint, ejuſdem Congregationis Conſultoris munere perfungatur, nec alterius vacationi in poſterum ſubſtituatur, ſed per utriuſque dumtaxat ceſſum, ſive deceſſum, novus ejuſmodi Societatis Presbyter Conſultoris hujuſmodi locum a Nobis, ut præmittitur, dictæ Societati aſſignatum tenere debeat. P. Emman. Azevedo, præſentis conceſſionis fructu gaudere ſtatuit.

Decernentes, eaſdem præſentes Literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, pleniſſime ſuffragari; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & delegatos etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Clauſulæ.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, dictæque Societatis Jeſu etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apoſtolicis, in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Derogationes.

Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXIV. Aprilis MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno VIII. Dat. Pontif. An. VIII die 24. Aprilis 1748.

Cajetanus Amatus.

IV.

DE RENOVATIONIBUS

Inveſtiturarum, & aliarum conceſſionum Bonorum directi Dominii Cameræ Apoſtolicæ.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

CONCREDITUM Nobis Apoſtolicæ Sedis patrimonium non ſolum pro viribus utiliter adminiſtrare, ſed etiam nulla ſive amplitudinis, ſive juris ſui parte imminutum ſervare volentes; vix fieri poſſe intelligimus, ut Nobiſmetipſis conſtent adminiſtrationis Noſtræ rationes, niſi certo proviſum extiterit, ut facultas diſponendi de Bonis, Dominiis, Proprietatibus, & Juribus ipſius Sedis, & Cameræ Apoſtolicæ, quæ ad Nos dumtaxat, & ad Romanum pro tempore Pontificem, Su- Procemium. Diſpoſitio de Bonis Cameræ Apoſtolicæ privative ad Romanum Pontificem ſpectat.

pre-

premi Principis jure, pertinet, ab aliis quibuſcumque, præter Noſtram, & Succeſſorum Noſtrorum ſcientiam, mentem, & voluntatem, exerceri minime valeat.

Ejus tamen de Latere Legati aliquibus facultatibus in hac parte ſunt inſtructi.

Idcirco perpendentes, quam amplis facultatibus, vel expreſſe, vel implicite ab Apoſtolica Sede inſtrui, vel etiam ex uſu & conſuetudine uti conſueverint Venerabiles Fratres Noſtri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, qui per temporalem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Ditionem, ad Bononiæ, Ferrariæ, Æmiliæ, & Urbini Legationes regendas, & gubernandas, Legati de Pontificis Latere mitti, eorumque exemplo etiam Prælati Præſidentes, qui ad aliquas ex præfatis Provinciis cum facultatibus Legatorum a Latere regendas pariter, & gubernandas aliquando deputari ſolent; ne forte ex laxiori facultatum hujuſmodi interpretatione, aut ex aſſertis conſuetudinibus abſque Noſtra, & Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum ſcientia inductis, in concedendis, aut renovandis Inveſtituris Bonorum Feudalium, Emphyteuticorum, Livellariorum, ſeu alio quocumque nomine, & titulo ad directum Dominium, & Proprietatem Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ pertinentium, aliquid per eos fieri contingat, quod poteſtatis eiſdem attributæ fines excedat, atque in ejuſdem Cameræ, illiuſque Proprietatum, & Jurium detrimentum vergere poſſit; poſt diſcuſſam prius rem in Congregatione Particulari ſuper Œconomica Status Eccleſiaſtici adminiſtratione deputata, certos in hoc rerum genere eiſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Legatis, & Prælatis Præſidentibus, Provinciis Legationum præfatarum reſpective præpoſitis, limites, quos ipſi nullis futuris temporibus prætergredi valeant, etiam declarando & indulgendo ponere, & deſignere volentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, præſentium Literarum tenore decernimus & ſtatuimus, ut

Ne autem in uſu facultatis fines excedantur.

Pontifex decernit ac declarat ut infra.

I. in conceſſionibus, dationibus, & inveſtituris Terrarum, Arcium, Villarum, Agrorum, Poſſeſſionum cultarum, & incultarum, Caſalium, Lacuum, Sylvarum, Proprietatum, Bonorum, & Jurium quorumcumque, & cujuſcumque generis, ad præfatæ Sedis, & Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ directum, & proprietarium Dominium quomodocumque pertinentium, in Feudum proprium, ſive improprium, nobile, ſive ignobile, aut in emphyteuſim, aliave ratione ſub Cenſus, Canonis, Livelli, penſionis, regalium, & aliarum quarumcumque reſponſionum, & recognitionum præſtatione, & ſolutione, hactenus factis, & deinceps quandocumque faciendis, ſi, & quatenus initio conceſſionum, & inveſtiturarum hujuſmodi ea lex expreſſe adjecta ſit, vel fuerit, ut Feudatarii, Cenſuarii, aut alii quocumque nomine, aut titulo ea obtinentes, ſingulo quoque viginti novem annorum, ſeu alio definito temporis curriculo, ſuarum Inveſtiturarum aliarumque conceſſionum hujuſmodi renovationes ab eadem Camera petere, & accipere debeant; præfati Cardinales Legati, ſeu Prælati cum facultatibus Legatorum Præſidentes reſpective deputati, in ſuæ quiſque Legationis Provincia, præfiniti temporis adveniente termino, earundem Inveſtiturarum, & Conceſſionum renovationes Feudatariis, Cenſuariis, Emphyteutis, aliiſque præfatis, illas tempore habili expetentibus, ſervatis tamen ſervandis, & cum eiſdem pactis, legibus, & conditionibus in prioribus Inveſtituris appoſitis & conventis, concedere, & per idoneum Miniſtrum ipſius Cameræ Apoſtolicæ Procuratores, ſeu Commiſſarium, aut alium, ad quem pertinet, tempore habili ſimiliter fieri mandare, libere & licite poſſint, & valeant, Noſtra & Romani pro tempore Pontificis licentia, ſeu commiſſione ſpeciali deſuper minime requiſita.

I. Quod Legati concedere poſſunt Renovationes, expleto tempore in Inveſtituris convento.

II. Quoniam vero in Ducatu, & Provincia Legationis Ferrarienſis, in vim antiquorum Ducalium Decretorum ab Apoſtolica Sede expreſſe confirmatorum pleriſque Cenſuariis, Emphyteutis, aliiſque Inveſtituras habentibus, tributa dignoſcitur facultas alienandi Bona, ſeu Jura emphyteutica, & alias ad directum, & proprietarium præfatæ Cameræ Dominium ſpectantia, per contractus inter vivos nuncupatos, præhabito conſenſu Domini directi; & alibi etiam ejuſmodi facultas forſan conceſſa reperitur: Volumus itidem, & ſtatuimus, ut ipſi Cardinales Legati, & reſpective Prælatis Præſidentes prædicti; quatenus tamen Feudatariis, Cenſuariis, Emphyteutis, aliiſque Bonorum, & Jurium Cameralium, in Provinciis Legationum præfatarum conſiſtentium, utilibus Poſſeſſoribus, ſive ex conceſſionis lege, ſive alias ex Supremi Principis auctoritate, generaliter vel ſpecialiter hujuſmodi facultas

Poſſunt etiam conſenſum præſtare in alienationibus Bonorum in Partibus, ubi facultas conceſſa eſt.

alie-

Digitized by Google

alienandi, diſtrahendi, & in alios transferendi Bona, & Jura Cameralia præfata, præhabito Domini directi; ideſt ipſius Cameræ Apoſtolicæ conſenſu, legitime competat; & dummodo alienationis hujuſmodi non fiant in fraudem ipſius Cameræ, & ad prævertendam, atque fruſtrandam eorundem Bonorum, ſeu Jurium devolutionem, quæ ob deficientiam Succeſſorum in Inveſtituris comprehenſorum, & ad eos vocatorum, imminere dignoſcatur; quoties de conſenſu ipſius Cameræ nomine præſtando requiſiti fuerint, poſſint ſimiliter & valeant, abſque ſpeciali Noſtra, & Romani pro tempore Pontificis licentia & commiſſione, conſenſus hujuſmodi, Noſtro, & Succeſſorum Noſtrorum, ipſiuſque Cameræ nomine præſtare, ſeu beneplacitum interponere, & novas conſequenter inveſtituras favore acquirentium, ſub iiſdem tamen pactis, & conditionibus dare, & concedere, ac neceſſaria quæcumque Inſtrumenta deſuper celebrari facere.

Sub certis conditionibus.

Porro renovationes Conceſſionum, & Inveſtiturarum, necnon alienationes, diſtractiones, & translationes Bonorum, & Jurium Cameralium præfatorum, per Cardinales Legatos, ac reſpective per Prælatos Præſidentes prædictos, ac prævio conſenſu præfato in prædictis caſibus, juxta ſeriem præſentium, alias tamen canonice factæ, perinde valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & illis, in quorum favorem factæ fuerint, in omnibus, & per omnia pleniſsime ſuffragentur, ac ſi de ſpeciali, expreſſa, & individua Noſtra, & Romani pro tempore Pontificis licentia, & commiſsione factæ fuiſſent; nec ad id alterius beneplaciti, ſeu confirmationis Apoſtolicæ adminiculum requiratur.

Idque pro illis Partibus valeat, ac ſi a Sancta Sede immediate geſtum fuiſſet.

III. Verum in caſu devolutionum, & caducitatum ipſis non licet novas inveſtituras &c. concedere.

Cæterum quoties Bona, Res, & Jura prædicta, ſive ob lineam finitam, ſive ob non petitam præſcripto tempore renovationem, aut ob non ſolutionem Canonum, aliarumve reſponſionum, ſeu Capoſoldi, aut Laudemii, vel ob non adimpleta promiſſa, & in Inveſtituris, & Conceſſionibus reſpective contenta, aliave qualibet ex cauſa, juxta præſcriptum in Literis piæ memoriæ Prædeceſſoris Noſtri Gregorii Papæ XIII. ſub datum Romæ apud S. Petrum Kalendis Junii Anno Incarnationis Dominicæ MDLXXX. Incipien. *Ad Romani Pontificis* (quarum Literarum tenorem, ac diſpoſitionem præſentibus pro inſertis habentes, in omnibus, & per omnia approbamus, confirmamus, & renovamus), ad ipſam Cameram Apoſtolicam devoluta fuerint; Motu, ſcientia, & poteſtate prædictis, ſtatuimus, & decernimus, non licere præfatis Cardinalibus Legatis, aut Prælatis Præſidentibus, eorumdem Bonorum, Rerum, aut Jurium, cujuſcumque generis, & qualitatis exiſtant, & quantumvis parvus, atque etiam minimus tam Proprietatis, quam reſponſionis valor ſit, & eſſe dignoſcatur, novas Inveſtituras, aliaſque Conceſsiones quaſcumque dare, & elargiri; neque eorumdem Detentoribus, & Poſſeſſoribus, incurſas, ut præfertur, quacumque ex cauſa caducitates, devolutiones, & privationes, etiamſi nondum ipſius Cameræ nomine declaratæ, & acceptatæ fuerint, aliaſque pœnas remittere, & condonare, aut reſtitutiones in integrum concedere, ſive ſuper Canonibus, Livellis, & Laudemiis, aliiſque præſtationibus non ſolutis concordare; Volentes, ut quicumque novas hujuſmodi Inveſtituras, & Conceſsiones impetrare voluerint, ſive ſe in prioribus Inveſtituris comprehenſos, aut vocatos, in caſibus dubiis declarari poſtulent, aut etiam earumdem Inveſtiturarum, & Conceſsionum renovationes ſibi, tamquam proximioribus, aut hæredibus ultimi Poſſeſſoris, competere, etiam ex pacto, aut ex titulo etiam oneroſo, aſſerant, & contendant; quive caducitates, & pœnas incurſas ſibi remitti, & condonari, aut ſe ad compoſitiones, ſive ad purgationis moræ, aliudve gratioſum beneficium admitti cupiant; ad Nos, & ad Romanum pro tempore Pontificem immediate recurrere teneantur, nec ab aliis quibuſcumque novarum Conceſsionum hujuſmodi, aut condonationum, remiſſionum, ſive reſtitutionum in integrum, aliaque beneficia prædicta, ſeu gratioſas declarationes utiliter obtinere poſsint, & valeant; Nos enim præmiſſarum omnium, & ſingularum, gratiarum declarationum, & beneficiorum conceſsiones Nobiſmetipſis, & Succeſſoribus noſtri Romanis Pontificibus privative, & expreſſe, motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus harum tenore reſervamus.

Et recurſus etiam in caſibus dubiis ad Romanum Pontificem habeatur.

Decernentes pariter ipſas præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque de ſu-

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Digitized by Google

ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aut alio quocumque, quantumlibet ſubſtantiali, & individuam expreſſionem requirente defectu notari, impugnari, reſtringi, invalidari, ad viam & terminos juris, aut veteris conſuetudinis, reduci, ſeu alias in jus vel controverſiam revocari poſſe, ſed eaſdem præſentes ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere. Sicque, & non aliter Cardinalium Legatorum, aut Prælatorum Præſidentium prædictorum facultates, & privilegia, ſive expreſſa, ſive per generalitatem verborum concepta, intelligi, & interpretari debere; atque ita in præmiſſis omnibus, & ſingulis cenſeri, & per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarium, & alios Cardinales, necnon ipſius Cameræ Apoſtolicæ Theſaurarium generalem, Præſidentes Clericos, alioſve Officiales, & Miniſtros, ac cæteros, quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, & quandocumque functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigeſit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ dictus Gregorius Prædeceſſor in ſuperius relata Conſtitutione voluit non obſtare; necnon Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & Locorum in Provinciis Legationum præfatarum conſiſtentium quorumlibet, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis etiam favore Cardinalium Legatorum, aut Prælatorum Præſidentium prædictorum, communiter, ſeu peculiariter, ſub quibuſcumque verborum tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis irritantibuſque, & aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, ac alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſsis, confirmatis, & innovatis; Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat, Motu, & poteſtatis plenitudine paribus ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Pontifex mandat præſentium publicationem.

Utque eædem præſentes ad omnium Cenſuariorum, Feudatariorum, Emphyteutarum, aliorumque Bonorum & Jurium Cameralium in Provinciis Legationum præfatarum conſiſtentium, utilium Poſſeſſorum, & aliorum, quos ipſæ præſentes concernunt, notitiam facilius deducantur; Volumus, & decernimus ipſas præſentes in plena Camera legi, & regiſtrari, ac ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in Acie Campi Floræ, aliiſque conſuetis locis, per aliquem ex Curſoribus Noſtris in Urbe; In ſingulis vero Legationibus prædictis in Loco reſidentiæ Cardinali Legati, aut Prælati Præſidentis, publicari, & affigi, ac earum exempla ibidem affixa relinqui; quæ ſic publicatæ, & affixæ, omnes & ſingulos præfatos perinde afficiant, & arctent, ac ſi illorum unicuique perſonaliter notificatæ, & intimatæ fuiſſent. Quodque earundem præſentium Tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in Judicio, & extra illud ubique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtri Decreti, ſtatuti, reſervationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Da-

Digitized by Google

Datum in Arce Gandulphi Albenon. Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVIII. pridie Idus Junii, Pontificatus Noſtri Anno VIII.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 12. Junii 1748.

J. Datarius.
D. Card. Paſſioneus.
Jo. Florius Subſtitutus.
VISA DE CURIA.
J. C. Boſchi.
L. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.
Publicat. die 16. Julii, 1748.

AD POLONIÆ REGNI

Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos: De Conceſſione, & executione Diſpenſationum Apoſtolicarum ſuper impedimentis Matrimonii.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

MAGNÆ Nobis admirationis, nec minoris doloris cauſa fuit, quod ex fideli dignorum relatione, certiſque gravium Virorum Literis accepimus, falſam quamdam in iſto Poloniæ Regno opinionem, & famam invaluiſſe; quod ſcilicet ab hac Apoſtolica Sede, cui Nos, licet immeriti, Divina ordinatione præſidemus, aliquæ diſpenſationes Matrimoniales conceſſæ, & miſſæ fuerint, & hactenus concedi, & mitti ſoleant, quibus ſublata ſint impedimenta Canonica Matrimonio legitime, aut valide ineundo obſiſtentia, licet contrahentium alter, vel etiam uterque, Hæreticam ſectam aperte profiteatur. Quod quum nonniſi per injuriam, & intolerabilem calumniam excogitatum ſit, atque diſſeminatum, Apoſtolici miniſterii Noſtri officio deeſſe Nos arbitraremur, niſi Vobis, Venerabiles Fratres, atque omnibus, ad quos hæ Literæ perventuræ ſunt, teſtatum ac manifeſtum redderemus, quæ ſit in hoc rerum genere perpetua Apoſtolicæ hujus Sedis agendi regula, & conſtans conſuetudo; ſimulque Vos omnes, & ſingulos per iſtud Poloniæ Regnum, ſua ſemper fide, & religione commendatum, & Ordinarios Præſules conſtitutos, enixe admoneremus, & per miſericordiam Dei obſecraremus, ut Literas Diſpenſationum Matrimonialium, quæ pro ipſius Regni Incolis ab hac Sede, & Curia mittuntur, & ipſi attente legatis, atque expendatis, & a veſtris quique Vicariis, & Officialibus accuratiſſime conſiderari ſubeatis. Nos enim pro certo habemus, idque mox planum facturi ſumus, ſi quid uſquam in hac parte peccatum eſt, non id factum eſſe Apoſtolicæ Sedis, ejuſque Officialium culpa; verum aut Ordinariis Locorum, aut eorum Miniſtris, qui tranſmiſſas Diſpenſationum Literas nec legere, nec ſatis penſare curarunt, omnino tribuendam eſſe.

Cauſa conſcribendi hanc Epiſtolam.

Quis videlicet falſo aſſertum fuerat S. Sedem cum Hæreticis diſpenſare ad contrahendum Matrimonium.

Idque falſum comprobatur.

Neque vero neceſſe habemus ea omnia in medium proferre, quibus luculenter demonſtrari poſſet antiquitas ejus diſciplinæ, qua ſemper Apoſtolica Sedes Catholicorum in Hæreticis conjugia reprobavit. Sed aliqua dumtaxat afferre ſat erit, quibus oſtendamus, eandem diſciplinam ac regulam ad Noſtra uſque tempora conſtanter ſervatam, apud Nos & Apoſtolicam Sedem non minus integram vigere, & religioſe cuſtodiri. Hoc eſt, quod de ſe ipſo, ſuiſque temporibus teſtatus eſt felicis recordationis Prædeceſſor Noſter Urbanus Papa VIII. in ſuis Literis Apoſtolicis datis die xxx. menſis Decembris Anni MDCXXIV., quæ leguntur apud Cardinalem Albirium in Libro, cui Titulus: *De inconſtantia in Fide c. 37. n. 127.* ubi ita ſcribit: *Licet probe teneamus Catholicorum cum Hæreticis Matrimonia omnino fugienda eſſe, & quantum in Nobis eſt, a Catholica Eccleſia procul arcere intendamus.* Nec minus aperte ſententiam ſuam declaravit piæ memoriæ Prædeceſſor pari-

Diſciplina Eccleſiæ Romanæ circa Matrimonia Catholicorum in Hæreticis.

Digitized by Google

ter Noſter Clemens Papa XI. in Literis die xxv. Junnii Anni MDCCVI. datis, & editis in Collectione ipſius Brevium, & Epiſtolarum Romæ vulgata Anno MDCCXXIV. ubi *p.* 321. ſic legitur; *Majoris momenti eſſe exiſtimamus, Eccleſiæ Dei, Apoſtolicæ Sedis, Prædeceſſorum Noſtrorum, & Sacrorum, a Catholicorum cum Hæreticis conjugio abhorrentium, regulas, niſi id totius Chriſtianæ reipublicæ bonum expoſcat, non transgredi*, & in aliis Literis datis die xxiii. Junii Anni MDCCVII. in eadem Collectione relatis *p.* 391. *Eccleſia ſiquidem ab hujuſmodi conjugiis, quæ plurimum deformitatis, nec parum ſpiritualis periculi præſeferunt, abhorret.*

Pont. quoque hæc Matrimonia evitanda injuxit.

Sed & Noſtrum hac de re judicium ſatis patere arbitramur ex Decretali Reſcripto auctoritate Noſtra edito, die iv. Novembris Anni MDCCXLI., & impreſſo *Tomo I. Bullarii Noſtri n. XXXIV.* §. 3. cujus verba ſunt, quæ ſequuntur: *Dolens in primis quam maxime Sanctitas Sua, eos eſſe inter Catholicos, qui inſano amore turpiter dementari, ab hiſce deteſtabilibus Connubiis, quæ Sancta Mater Eccleſia perpetuo damnavit, atque interdixit, ex animo non abhorrent, & prorſus ſibi abſtinendum non ducunt; laudanſque magnopere zelum illorum Antiſtitum, qui ſeverioribus propoſitis ſpiritualibus pœnis, Catholicos coercere ſtudent, ne ſacrilego hoc vinculo ſe ſe Hæreticis conjungant, Epiſcopos omnes, & Vicarios Apoſtolicos, Parochos, Miſſionarios, & alios quoſcumque Dei & Eccleſiæ fideles Miniſtros in iis partibus, Hollandiæ videlicet, & Belgii, degentes, ſerio graviterque hortatur, & monet, ut Catholicos utriuſque ſexus ab hujuſmodi nuptiis in propriarum animarum perniciem adeundis, quantum poſſint, absterreant, eaſdemque nuptias omni meliori modo intervertere, atque efficaciter impedire ſatagant*; & quæ paulo poſt ſubjecta ſunt, ubi de jam contracto Catholicæ partis cum altera Hæretica connubio hæc habentur: *Id vero debere ſibi potiſſime in animum inducere Conjugem Catholicum, ſive virum, ſive fœminam, ut pro graviſſimo ſcelere, quod admiſit, pœnitentiam agat, ac veniam a Deo precetur, coneturque pro viribus alterum Conjugem a vera Fide aberrantem, ad gremium Catholicæ Eccleſiæ pertrahere, ejuſque animam lucrari; quod porro ad veniam de patrato crimine impetrandam opportuniſſimum foret, ſciens de cetero, ut mox dictum eſt, ſe iſtius Matrimonii vinculo perpetuo ligatum iri.*

Nec conceduntur diſpenſationes niſi cum clauſula, abjurata prius hæreſi.

His autem veluti fundamentalibus Apoſtolicæ Sedis regulis, ejuſdem agendi ratio conſtanti uſu recepta apprime reſpondet. Nam quoties ipſam adiri contingit, ſive pro obtinenda ſimplici facultate contrahendi Matrimonium inter perſonas, quarum altera hæreſim profitetur; ſive præterea pro obtinenda ſimul diſpenſatione ſuper aliquo gradu, aliove canonico impedimento, quod inter Contrahentes intercedat; neque licentia, neque diſpenſatio conceditur, niſi hac expreſſa lege, ſeu conditione adjecta, nimirum *abjurata prius Hæreſi*. Quin etiam recolendæ memoriæ Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa X. ulterius progrediens, juſſit, & cavit, ne Diſpenſationes hujuſmodi omnino concederentur, niſi per authentica documenta prius doctum eſſet, Hæreticam labem a contrahente Heterodoxo ejuratam fuiſſe; quod teſtatum reliquit laudatus Cardinalis Albitius Congregationis Univerſalis Inquitionis tunc temporis Aſſeſſor, in ſupracitato Tractatu *de Inconſtantia in Fide cap.* 18. *num.* 44. Præfatus vero Prædeceſſor Clemens XI. in Congregatione Sancti Officii, coram ſe habita die xvi. Junii Anni MDCCX. mandavit, in hiberi per Literas Archiepiſcopo Mechlinienſi, ne ullas omnino licentias, aut diſpenſationes impertiretur pro Matrimoniis inter contrahentem Catholicum, & alterum Hæreticum celebrandis, niſi abjuratio Hæreſis reipſa præceſſiſſet; Theologos autem, qui contra hujuſmodi praxim opinati fuerant, acriter admonendos decrevit, quemadmodum memoriæ prodidit bonæ memoriæ Vincentius hujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Petra nuncupatus in ſuo Commentario ad Conſtitutionem xii. Joannis XXII. ipſius Operis *Tom.* 4. *pag.* 76. *num.* 14.

Contraria exempla rariſſima & cum gravi cauſa.

Quod ſi nonnulla inveniantur exempla Romanorum Pontificum, qui aut licentiam contrahendi Matrimonium, aut etiam diſpenſationem ſuper impedimento aliquo conceſſerunt, non adjecta conditione de abjuranda prius Hæreſi; rariſſimas primum omnium dicimus hujuſmodi conceſſiones fuiſſe, & quidem pleraſque earum pro

Ma-

Digitized by Google

Matrimoniis inter Supremos Principes contrahendis, nec niſi graviſſima urgente cauſa, eaque ad publicum bonum pertinente, factas fuiſſe; inſuper adjectas ſemper fuiſſe opportunas cautelas, tum ne Conjux Catholicus ab Hæretico perverti poſſet, quin potius ille teneri ſe ſciret ad hunc pro viribus ab errore retrahendum; tum etiam, ut proles utriuſque ſexus ex eo Matrimonio procreanda, in Catholicæ Religionis ſanctitate omnino educaretur. Deinde vero facile eſt agnoſcere, in iſtiuſmodi conceſſionum genere nullum errandi locum Executoribus ſuppetere, niſi ipſi aliqua in re ſcienter, & data opera officio deeſſe velint. Denique ex hactenus dictis aperte conſtat, in omnibus caſibus, quibus facultares, aut diſpenſationes ab Apoſtolica Sede petantur pro Matrimoniis a Catholico Viro, aut Muliere, cum Hæretica Femina, aut Viro contrahendis; eandem Apoſtolicam Sedem, ut ſupra diximus, hujuſmodi Matrimonia, niſi Hæreſis abjuratio præcedat, & ſemper improbaſſe, ac damnaſſe, & nunc quoque abominari, ac deteſtari.

Cautelæ in hiſce caſibus adhibita.

Quoties vero Diſpenſationes ex aliqua probabili cauſa petunt pro Matrimoniis, quæ quidem inter Hæreticos ſunt contrahenda, ſed id nequaquam in precibus palam exponitur; quum nequeant Apoſtolicæ Sedis Miniſtri, atque Officiales hoc divinando reſcire; ad obſtruenda obloquentium, & calumniantium ora, hoc innuiſſe ſufficeret, quod nulla conceditur diſpenſatio, quæ alicui certo Executori directa non ſit, cui nimirum in mandatis datur, ut de omnium expoſitorum veritate cognoſcat, & diſpenſationem ipſam ſervatis ſervandis effectum ſortiri faciat; Cumque huic ignorare non liceat, Matrimonia Catholicorum cum Hæreticis ab Apoſtolica Sede improbari, & damnari, facile vero cognoſcere valeat, Hæreſi vitium, quo contrahentium alter inficitur, & de quo nulla habetur mentio in Literis Diſpenſationis, eidem Apoſtolicæ Sedi occultatum fuiſſe; ad ejus officium pertinet hujuſmodi Literarum exequutionem ſuſpendere, ejuſque ſuſpenſionis cauſam Romano Pontifici, ejuſve Officialibus, ea, qua decet, reverentia per Literas aperire; quemadmodum Prædeceſſor, quondam Noſter Alexander Papa III., Ravennæ Archiepiſcopo faciendum præſcripſit in ſuis Literis, quæ ad perpetuum vigorem in Decretalium Codicem relatæ ſunt *Cap. Si quando, de Reſcriptis*; ubi ſic legitur: *Qualitatem negotii, pro quo Tibi ſcribitur, diligenter conſiderans, aut mandatum Noſtrum reverenter adimpleas, aut per Literas tuas, quare adimplere non poſſis, rationabilem cauſam prætendas; quia patienter ſuſtinebimus, ſi non feceris, quod prava Nobis fuerit inſinuatione ſuggeſtum.*

In caſibus dubiis, non ſolum certus excutor deſignatur.

Qui concedentis mentem ignorare nequit.

Verum non hic ſiſtit Apoſtolicæ Sedis, ejuſque Officialium circumſpectio. Si enim diſpenſatio, quæ pro removendo alicujus Matrimonii canonici impedimento ex aliqua rationabili cauſa petitur, ad ejuſmodi Regiones pertinere dignoſcatur, in quibus Catholici cum Hæreticis mixti habitant; nec aliunde certo conſtet utrumque poſtulantem, ſeu eorum alterum Catholicæ Religionis profeſſorem exiſtere, præfati Officiales Pontificis mentem probe callentes, poſtulantem utrumque Catholicum eſſe ſemper præſumunt, ideoque eorum preces in Libello (*Supplicationem* appellant) Pontificis manum obſignando his verbis exponunt: *Cupiunt Oratores præfati, qui Orthodoxæ Fidei cultores vere exiſtunt, & ſub obedientia S. R. E. vivunt, vivereque & mori intendunt &c.* quibus conſonant alia verba, quæ in parte conditionali ad majorem cautelam apponuntur, nimirum: *Et dummodo Oratores præfati Orthodoxæ Fidei cultores vere exiſtant, & ſub obedientia S. R. E. vivant, vivereque & mori intendant.*

Sed ulterius apponitur conditio, dummodo Orthodoxæ Fidei cultores ſint &c.

Quibus prænotatis, jam id jure optimo quærimus: quum Litteræ Diſpenſationum Matrimonialium ejuſmodi verbis conceptæ, eoque tenore expeditæ fuerint; ſi poſtmodum innoteſcat contrahentes Hæreticos eſſe, vel unum eorum Catholicum, alium vero Hæreticum; & nihilominus diſpenſatio executioni mandetur, cujus erit culpa, & quiſnam diſpenſationis in Indigno profuſæ jure accuſari poterit? An is, qui bona fide, & opportunis cautelis adhibitis, adjectiſque legitimis conditionibus, illam conceſſit; an vero is, qui nulla conditionum hujuſmodi ratione habita aut nulla de contrahentibus diſquiſitione præmiſſa, diſpenſationem ipſa, contra, concedentis voluntatem, indebitum effectum habere permiſit?

Ejus conditionis lex non ſine executoris culpa violatur.

At dicet aliquis, non omnes diſpenſationum Literas iſtiuſmodi clauſulis munitas

Digitized by Google

Objectum de declaratoria pro impubere refellitur.

ſemper expediri; quum & in ipſum Poloniæ Regnum, paucis ab hinc annis, quædam Diſpenſatio ab Urbe miſſa fuerit, quæ nullam hujus generis appoſitam conditionem præſeferebat. Hujus facti ſpeciem, quam Nos animo præſentem retinemus, non abs re erit hic explanare. Diſpenſatio erat ſuper ætate, favore cujuſdam Puellæ, quæ ſex menſibus minor erat duodennio, quod eſt in Feminis legitimum ætatis tempus ad Matrimonium ineundum. In ejus autem conceſſione expoſitum fuit, quod *malitia ita ſupplebat ætatem, ut de jure Matrimonium contrahere poſſet*. Quapropter Declaratoria hæc potius dicenda erat, quam Diſpenſatio; quum facultas contrahendi Matrimonium ante præſcriptum ætatis tempus, quoties malitia ſupplet ætatem, ab ipſa Legum & Canonum diſpoſitione proveniat. Quin immo Epiſcopi ipſi, & Ordinarii Locorum jure ſuo pronunciare poſſunt ſuper ea quæſtione, quæ facti eſt; an ſcilicet malitia, ut aſſeritur, ætatem ſuppleat; & conſequenter Matrimonii contrahendi licentiam impertiri valeant; neque neceſſe eſt Apoſtolicam Sedem adire, niſi pro majori actus ſolemnitate; & *ne de contractus Matrimonii hujuſmodi validitate propter minorem ætatem hæſitari contingat*; ut habet formula, quæ in concipiendis Literis Declaratoriis ſuper minori ætate adhiberi conſuevit. Siquidem Canoniſtæ docent, cumulativum jus eſſe inter Apoſtolicam Sedem, & Judices Ordinarios, cognoſcendi & pronunciandi de hac re, an ſcilicet malitia ſuppleat ætatem: privativum vero Apoſtolicæ Sedis jus eſſe concedendi Diſpenſationem ad contrahendum Matrimonium impuberi, qui per ætatem nondum conjugali copulæ maturus eſt, ſed tamen rationis uſu ita pollet, ut Matrimonii contrahendi vim, & naturam intelligat. Etenim ad validitatem Matrimonii, quemadmodum rationis uſus requiritur de jure naturali, & Divino, ita actualis ad conjugalem copulam potentia requiritur de jure poſitivo Canonico. Romanus autem Pontifex eſt ſupra jus Canonicum; at quilibet Epiſcopus eo jure inferior eſt, proindeque illius legibus derogare nequit.

Clauſulæ appoſitæ in edicta declaratoria.

Verum, omiſſa etiam quæſtione hac, an licentia contrahendi Matrimonium ante legitimum ætatis tempus, quando malitia ſupplet ætatem, Diſpenſationis propriæ dictæ, an potius Declaratoriæ vim habeat; adeoque utrum Gratiæ, an Juſtitiæ actibus accenſeri debeat; videndum præterea eſt, an in Apoſtolicis Literis ſuper hac re conceſſis, quamvis ea verba, eæque conditiones minime legantur, quæ in aliis Diſpenſationibus apponi ſolent, alia tamen adſint æquipollentia verba, quorum vigore hujuſmodi Literarum Executor deputatus (ubi Contrahentium alterum, ſeu ambos, Hæreſis labe infectos eſſe, neque id concedenti narratum in precibus, nec alia via eidem compertum fuiſſe, cognoverit) ab earum exequtione abſtinere ſe debeat: De hoc autem dubitari non poterit, ſi advertatur, quod poſtquam in hujuſmodi Literis Executori demandatum fuit, ut *ſe de permiſſis diligenter informet*, ac videat, *an vere, & legitime conſtet, in hujuſmodi impubere malitiam ſupplere defectum ætatis*; eidem committitur, ut poſtulanti permittat, *dummodo nullum aliud ei obſtet canonicum impedimentum, Matrimonium cum aliquo Viro nullo ſibi jure prohibito, vel ex diſpenſatione Apoſtolica permiſſo, ſervata forma Concilii Tridentini, contrahere*; quibus ſane verbis Executori ea lex indicitur, ut minime ſinat hujuſmodi impuberem, Diſpenſationis, ſeu Declaratoriæ effectu gaudere; ſi exploratum habuerit, ipſi in animo eſſe deteſtabiles cum Hæretico nuptias contrahere.

Valde intereſt S. Sedi, ut falſi rumores diſſipentur.

Jam vero longius proceſſit oratio Noſtra, quam Nobis hujus Epiſtolæ initio propoſitum fuerat; Cujus rei tamen Nos minime pœnitet; Nobis enim ſummopere cordi eſt, maximeque intereſt Catholicæ Religionis, & Sedis Apoſtolicæ, ut factorum rerumque veritas non ignoretur; neque falſi rumores adverſus Sacram Petri Cathedram diſſeminati fidem inveniant; ſi quæ autem contra Sacros Canones ullibi inordinate geruntur, eorum culpa in immeritos nequaquam transferatur.

Hortatoria ad Ordinarios pro caute inſpiciendis, & exequendis Literis diſpenſationum.

Ut autem eo redeat Epiſtolæ Noſtræ finis, unde eadem initium deſumpſit; Tibi, Venerabilis Frater, cæteriſque iſtius Regni Ordinariis Præſulibus, iterum enixe commendamus, ut Apoſtolicas Diſpenſationum Literas, quæ Vobis pro exequutione diriguntur, & a veſtris reſpective Officialibus, attente conſiderari jubeatis; neque etiam ſuperfluum exiſtimetis, ſi quid in ipſis abnorme, ac novi exempli adeſſe videatur, de earum veritate, aut falſitate diſquirere: Multa enim malitia hominum

num eſt ſuper terram, nec Nobis reſcire datum eſt, uſque quo pertingere valeat falſariorum audacia. Porro ad aures Noſtras pervenit, quemdam fuiſſe, qui ſublato gradus impedimento, Hæreticum Virum cum Muliere Catholica Matrimonio conjunxerit; cumque deinceps factum ſuum reprehendi comperiſſet, non dubitarit aſſerere, ſe hac in re Apoſtolicæ Diſpenſationis, quam ab Urbe accepiſſet, auctoritate munitum fuiſſe; quum vero ad producendas hujuſmodi Diſpenſationis Literas provocaretur, eas nunquam edere potuerit, quia eas reipſa nunquam acceperat. Verum Nos, de inclyta Polonorum Natione, quam Paternæ charitatis affectu complectimur, deque ſacris iſtius Regni Præſulibus, quos omnes & ſingulos magno in honore habemus, favorabilius judicantes, improbum hujuſmodi ſcelus nequaquam iſthic admiſſum fuiſſe credimus. Tibi autem, Venerabilis Frater, Gregique Tibi commiſſo, Apoſtolicam Benedictionem ex animo impertimur.

Datum Romæ apud S. Petrum die XXIX. menſis Junii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno VIII.

S. STEPHANI VI.

Papæ & Martyris Militibus conceditur, ut Enſe ad latus inſtructi coram Romano Pontifice comparere poſſint.

Dilectis Filiis Militibus Sancti Stephani

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Militia S. Stephani variis Privilegiis a Rom. Pont. cumulata fuit. Et ob ejuſdem Militiæ merita.

PRÆCLARA Militiæ veſtræ ſub invocatione S Stephani Papæ & Martyris Apoſtolica facultate per bon. mem. Coſmum Medices Florentiæ, & Senarum Ducem ſub Regula S. Benedicti inſtitutæ, Apoſtolica auctoritate confirmatæ & Apoſtolicæ liberalitatis Privilegiis, facultatibus, & Indultis per fel. rec. Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros auctæ, decora ac merita, & eximias virtutes, atque illuſtria exempla Majorum Veſtrorum Militum, quæ ſub felicibus Cariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Franciſci Lotharingiæ, & Barri Ducis, nec non Etruriæ ſibi ſubjectæ Magni Ducis in Imperatorem electi, atque ejuſdem Militiæ Magni Magiſtri auſpiciis aſſidua ſtudioſaque æmulatione provehere contenditis, jure exigere videntur, ut Nos etiam, qui Vos de Nobis ipſis, & de Apoſtolica hac S. Sede amplius benemerentes paterna complectimur benevolentia, luculentis Pontificiæ Noſtræ caritatis, & honorificentiæ teſtimoniis adaugeamus. Perſuaſum etiam Nobis eſt, atque in Domino confidimus, collata Vobis, poſteriſque Veſtris Militibus Apoſtolicæ benignitatis documenta ad firmiſſimum Sacroſanctæ Eccleſiæ præſidium, & ad perenne virtutis incitamentum fore ceſſura. Itaque Vos, Dilecti Filii, ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, Voſque ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ſingulis Militiæ Veſtræ Militibus præſentibus, ac futuris ad Nos, & Romanum Pontificem pro tempore ſucceſſorem Noſtrum accedentibus, ut præter cætera Privilegia, Indulta, & honorum inſignia ab eadem Apoſtolica Sede ipſis militibus impertita; hac quoque prærogativa, Enſe nimirum ad latus inſtructi coram apparendi, venerandi, atque alloquendi in futurum tempus, non obſtantibus quibuſcumque in contrarium facientibus, uti, frui, & gaudere poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate, earumdem præſentium literarum tenore benigne indulgemus, & elargimur. Interim Apoſtolicæ huic Noſtræ indulgentiæ, ac benignitati adjicimus Apoſtolicam benedictionem, quam tamquam ſtu-

Pontif. eidem Militiæ nova privilegia vdvre non dedignatur.

Idvo ſic concedit, ut Enſe ad latus inſtructi coram Romano Pontifice adeſſe poſſint.

Digitized by Google

ſtudioſæ, Noſtræ ad Vobis opportune gratificandum voluntatis pignus, Vobis, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

Dat. Pontif. anno VIII. die 8. Jun. 1748.

Datum in Arce Gandulphi Albanenſis Diœceſis ſub Annulo Piſcatoris die 8. Junii 1748. Pontificatus Noſtri Anno VIII.

VII.

DE LIBERO,

Et mutuo Commercio inter Provincias, Civitates, & Loca Ditionis temporalis Sanctæ Sedis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Expectatio Subditorum S. Sedis in Pontificis exaltatione.

QUO die ſupremum Reipublicæ clavum, una cum Apoſtolicæ ſervitutis officio, Nobis immerentibus & plane inopinantibus commiſſum ſuſcepimus, inter non obſcuras gratulationes, quibus provectionem Noſtram a dilectiſſimo Populo exceptam fuiſſe cognovimus, hanc intelleximus non improbabilem lætitiæ cauſam circumferri, quod nempe ad eum delata eſſet gubernandi regendique poteſtas, qui temporalis R. E. *Dominii, totiuſque Ditionis Eccleſiaſticæ res, atque rationes, tum ipſo natalium veluti jure, tum maxime uſu, ac diuturna conſuetudine, perſpectas penitus, atque exploratas habere cenſeretur. Cum qua ſane opinione non immerito forſan de Nobis præconcepta, alteram quoque in Subditorum animis junctam ſtatuere, jam uſque a primis Pontificatus Noſtri exordiis curavimus, ſemperque augere & confirmare curabimus; ut ſcilicet rerum cognitioni dudum per Nos acquiſitæ, & poteſtati Nobis Divino conſilio collatæ parem omnino voluntatem, & curam ad eorum commoda inveſtiganda, & ad ea pro viribus promovenda, paterno pectori Noſtro infixam eſſe, & agnoſcant, & ſentiant. Hujus vero voluntatis, ſtudiique Noſtri cum multa ad hunc diem argumenta per Nos edita, multique ſalutares effectus in Populorum levamen, utilitatemque derivati fuerunt; tum vero nullum magis jucundum, utilemque fructum iiſdem accidere poſſe putamus, quam quod penſatum diu matureque conſilium, ſuperioribus tandem diebus ad optatum finem, Deo adjuvante, perduximus; ut ſcilicet generalem, atque perpetuam Commercii libertatem inter pleraſque Eccleſiaſticæ Ditionis Provincias, plenamque rerum vendendarum, atque emendarum, & convehendarum facultatem, ſuprema auctoritate Noſtra, atque manſura in ævum conceſſione ſtatueremus; ſub certis legibus, & conditionibus, quas ad propoſitum Nobis, & unice ſpectatum, utilitatis publicæ ſcopum magis pertinere judicavimus. Sicut enim nolumus, per ſpeciem largioris rerum abundantiæ in ſingulis Locis, atque Provinciis conſervandæ; fertilium Terrarum, Fundorumque Dominis, atque Cultoribus, in media perceptorum fructuum affluentia, aliarum rerum omnium egeſtate laborantibus; aliiſque viciſſim conterminis ejuſdem Apoſtolicæ Sedis Subditis, in ipſo vicinæ ubertatis conſpectu, fame, ac penuria afflictis; paucorum privatorum aviditati de Provinciarum vexatione quæſtum, & lucrum comparari: Ita ſummopere Nobis cordi eſt, ut quæ de rore Cœli, & de pinguedine Terræ felicibus Eccleſiæ Romanæ Ditionibus conceſſa eſt rerum copia, nec in alienorum commodum, cum Subditorum detrimento, derivetur; nec iis potiſſimum Locis, quibus præcipua Dei largitate tributa eſt, aut deteſtabilibus negotiatorum artibus, aut intempeſtiva & improvida exportatione, depereat. His omnibus pleniſſime conſultum eſſe voluimus per ea, quæ fuſe ſtatuimus, & decrevimus in Schedula Noſtri Motus proprii, quam nuper Chirographo Noſtro obſignavimus, cujus tenor talis eſt.*

Amor Pontificis in Subditos.

Signanter modo in ſtatuendo libero Commercio inter Provincias Ditionis Eccleſiaſticæ.

Juxta prudentem methodum in eius Chirographo contentam.

BE-

BENEDICTUS PAPA XIV.

Tenor Chirographi.

Motu proprio &c.

Illius Proœmium.

PENSANDO Noi continuamente al comodo, e vantaggio de' Noſtri amatiſſimi Sudditi, e ſopra tutto a liberarli, per quanto ci è poſſibile nelle anguſtie dei tempi correnti da quegli impedimenti, ed aggravj, che recano loro danno conſiderabile: Degna ſopra ogni altra coſa della Noſtra paterna providenza ci pare la proibizione del libero Commercio, ſotto la quale da gran tempo gemono le Provincie del Noſtro Stato, e ſpecialmente le più floride, e abondanti, di Ferrara, e di Romagna: Eſſendoci ſtato più volte rappreſentato, ed avendo Noi ſteſſi in tempo della Noſtra reſidenza oella Chieſa Metropolitana di Bologna per iſperienza ricooosciuto, che la ſuddetta proibizione, benchè ſi riveſta e colori coll' apparente, e ſpecioſo timore, che le dette due Provincie per ſupplire al biſogno altrui, oon rimangano ſpogliate del Grano, ed altri Generi, che in eſſe ſi producono, è ſtata però ſempre riconoſciuta per dannoſa, e nociva non ſolo alle altre Proviacie meno abbondanti, quali in tal guiſa reſtano coſtrette a provederſi del neceſſario ſupplemento, o fuori di Stato con danno pubblico e privato, o ſe anche dentro lo Stato, ſempre però fuori di tempo; ed anche tal volta valendoſi dell' opera, ed ajuto di alcuni Uomini proſcritti, volgarmente chiamati Contrabbandieri, con evidente offeſa della Maeſtà del Principe: ma di più ugualmente dannoſa alle medeſime Provincie di Ferrara, e di Romigna, mentre a queſte ſi toglie il modo di eſitare oneſtamente li Geoeri, che ricavano dalle proprie induſtrie, e da i proprj Terreni, e in conſeguenza di provederſi del danaro, del quale abbiſognano per pagare i Peſi pubblici, e ſupplire all'altre coſe, che ſono neceſſarie per il proprio mantenimeoto.

Perpenduntur damna, quæ a prohibitione liberi Commercii inferuntur.

E ſebbene i Noſtri Predeceſſori, e tal volta anche in tempo di Sede vacante il Sagro Collegio de' Cardinali, atteſi i clamori, e ricorſi delle Comunità dello Stato, hanno procurato rimediare al diſordine, facendo rinnovare quaſi ogni anno dalli Cardinali Camerlenghi pro tempore di S. Chieſa gli Editti di libero, e reciproco commercio: Queſti però rade volte hanno avuto l'effetto deſiderato, atteſo che li Cardinali Legati, Preſidi, e Governatori di Provincie, ſedotti ed ingannati, come ſi vuol credere, dalli Ufficiali, e Miniſtri ſubalterni, in profitto de' quali per la ſpedizione delle Tratte, e Licenze, certameote ridooda la ſuddetta proibizione, o non mai, o troppo tardi, e fuor di tempo, gli banno fatti pubblicare nelle loro reſpettive Legazioni, e Provincie, coſicchè è rimaſta per lo più in piedi la ſuddetta proibizione, e quello ch'è molto più odioſo, non ſolo tra Provincia e Provincia, Legazione e Legazione, ma eziandio tra Luogo e Luogo della medeſima Provincia, e Legazione: anzi la ſuddetta proibizione è ſtata eſeguita con tale aſprezza che buona parte dei Poſſidenti, Coloni, e Contadini ſono ſtati anche per via d'Inquiſizione ſottopoſti alle proceſſure, e pene graviſſime, con totale rovina delle povere loro Famiglie.

Pontifex remiſit hujus rei cognitionem Congregationi Status Oeconomici Cameræ.

Volendo pertanto Noi in affare di tanta importanza prendere uno ſtabile, perpetuo, ed efficace provedimeoto, ordinammo, che il medeſimo affare foſſe con tutta ſerietà, e maturità eſaminato nella Congregazione poco prima da Noi ſpecialmente deputata ſopra le materie economiche della Camera Apoſtolica, Stato Eccleſiaſtico, nella Noſtra Coſtituzione, che incomincia, *Apoſtolicæ Sedis Ærarium*, data ſotto il giorno 18. Aprile 1746. anzi per maggior cautela e ſicurezza, noo iſdegnammo di ſcrivere Noi ſteſſi, e conſultare, e fare, che dal Segretario di eſſa Congregazione s'interrogaſſero, e conſultaſſero a nome Noſtro li Reverendiſſimi Carainali Legati di Bologna, Ferrara, e Romagna, Monſignor Preſidente d'Urbino, e Monſignor Governatore Generale della Marca, ed in oltre alcuni dei più ſavj, ed accreditati Gentiluomini di ciaſcuna di dette Provincie. Raccolti poi li ſentimenti, e voti di ciaſcheduno, avendo Noi veduto, che, eccettuato un ſolo,

o al

Digitized by Google

o al più due, gli altri tutti ſono convenuti nel ſentimento, che il libero, ſcambievole, reciproco Commercio tra tutti li Sudditi, e Luoghi del Noſtro Stato, ſia coſa non ſolo connaturale, e coerente all' obbligo di quella civile Società, che tutti uniſce in una ſola Repubblica, ed in un ſol Principato; ma anche neceſſaria, e utiliſſima non meno a i Luoghi, e Provincie più abbondanti, che all' altre meno abbondanti.

Et eius reſolutionibus inhærene, Motu proprio decernit, & concedit liberum inter Statum Commercium.

Perciò inerendo a detto comune ſentimento, e ſeguendo, ed approvando le riſoluzioni preſe in detta Congregazione ſotto li 3. Gennaro, 7. Febbraro, e 4. Luglio dello ſcaduto anno 1747. in virtù della preſente Noſtra Cedola, nella quale vogliamo, che ſi abbia per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto l'intiero tenore di tutti i Chirografi, Brevi, Coſtituzioni, Bandi, ed Editti, e di ogni altra coſa, che faceſſe in contrario, e che foſſe in qualunque modo neceſſaria ad eſprimerſi; di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della Noſtra Appoſtolica autorità, diamo, e concediamo in perpetuo a tutti, e ſingolari Abitanti, e Commoranti nel Noſtro Stato Eccleſiaſtico, o ſieno, o non ſieno Sudditi per origine, di qualunque ſtato, grado, e condizione, ampla, ed ampliſſima libertà di poter ciaſcuno a ſuo arbitrio, e piacimento contrattare, ed eſtrarre non ſolo da Luogo a Luogo, ma ancora da Provincia a Provincia, e da Legazione a Legazione di detto Noſtro Stato Eccleſiaſtico (purchè però non ſi eſtragga, o traſporti fuori di eſſo Stato) Grano, Biade, Formentone, Marzatelli, Animali, Legna da lavoro, e da fuoco, ed ogni altro genere di coſa mobile, ſemovente, e vendibile, in qualunque modo chiamata, e denominata, ancorchè ſerva all' Annona, o Graſcia, o ad altro qualſivoglia uſo umano, con le ſeguenti dichiarazioni, e proviſioni.

Cum ſequentibus proviſionibus.

I.

Quæ Civitates, & Loca comprehendantur, & quæ excipiantur.

Primo. Che in queſta Conceſſióne di libero, e ſcambievole Commercio, ſiano, e s'intendano compreſe le Provincie, e Legazioni di Bologna, Ferrara, Romagna, ed Urbino, Governo della Marca, e dell' Umbria, ed ogni altro Governo, Città, Terra, e Luogo, ancorchè Baronale dello Stato Eccleſiaſtico, eccettuati ſolamente lo Stato, e Legazione d'Avignone, il Governo, e Ducato di Benevento, come pure il Diſtretto di Roma, la Provincia di Sabina, il Governo di Viterbo, e l'altro di Civitavecchia, con le Città, e Luoghi ad eſſi ſottopoſti; anche a titolo di ſopraintendenza, e generalmente tutte quelle Città, Terre, e Luoghi, che ſervono all' Annona, o alla Graſcia di Roma, e che ſono ſoggetti alla Giuriſdizione del Prefetto dell' Annona, e del Preſidente della Graſcia; riſervando a Noi di dare in appreſſo per il comodo, e vantaggio di queſti Luoghi, e Provincie così eccettuati altro conveniente provedimento.

II.

Quid ſervandum, quum merces transferri debent.

2. Che il ſuddetto libero, e reciproco commercio tra Provincia e Provincia, e tra Luogo e Luogo di una medeſima Provincia, s'intenda, e debba intenderſi, come Noi lo diamo, e concediamo, tanto per Terra, quanto per Acqua, ed ezian-dio per Mare: Con queſta differenza però, che volendoſi eſtrarre, e traſportare da Luogo a Luogo, oppur anco da Provincia a Provincia, e da una Legazione all' altra qualunque genere (come ſopra) di coſa vendibile per via di Terra; ſia lecito a ciaſcheduno di farlo ſenza domandare licenza alcuna, nè darne aſſegna, denunzia, o notizia nè in voce, nè in iſcritto ai Cardinali pro tempore Legati, o Vicelegati, Governatori, Preſidenti, Magiſtrati, loro Cancellieri, o altri Uffiziali, e Miniſtri: Ma volendoſi eſtrarre, e traſportare da Luogo a Luogo oppure da Provincia a Provincia, gli infraſcritti Generi, o Grano, o Biade, o Formentone, o Marzatelli, o Farina, o Oglio, per via d'acqua, cioè Fiumi, Canali, o Mare; non poſſa ciò farſi ſenza averne preſa l'eſpreſſa licenza in ſcriptis, quale vogliamo che non poſſa negarſi, ma ſi dia gratis, e ſenza verun pagamento, con eſprimere però in eſſa la preciſa quantità di Grano, Biade, Formentone, o Marzatelli, Farina, ed Oglio, che ſi vorranno traſportare, e purchè l'Eſtraente ſi obblighi, e dia ſigurtà idonea, ſotto pena del duplo, di eſibire, e rilaſciare dentro il termine di un meſe nella Cancellaria del Luogo, da cui ſi farà l'Eſtrazione, Documento autentico di averlo con effetto traſportato, e ſcaricato in quell' altro tal Luogo del Noſtro Stato, ove avrà aſſegnato di volerlo traſportare. Qual termine

Digitized by Google

mine di un meſe non poſſa eſſerli prorogato, ſe non che ad un' altro ſol meſe, e non più, quando giuſtifichi, e provi eſſer ſtato forzoſamente impedito, o dai geli, riſpetto ai Fiumi, Valli, e Canali, o da fortuna, e borraſca, riſpetto al Mare.

III. Revocatio privativarum vendendi, & emendi.

3. Che per tal effetto, e perchè il ſuddetto reciproco, e ſcambievole Commercio reſti veramente libero da qualunque impedimento, ſiano, e s' intendano rivocate, caſſate, & annullate tutte, e ſingole Privative di vendere, o comprare, concedute in qualunque tempo dai Cardinali Legati, Preſidi, e Governatori di Provincie, come in fatti Noi le caſſiamo, annulliamo, abolimo, e rivochiamo; preſervando ſolamente, e laſciando nel ſuo vigore le Privative del Sale, Macinato, e qualunque altra Privativa conceduta in favore degli Appaltatori Camerali, o anche delle Comunità, o di altri Particolari, con Chirografi, o Brevi ſpeciali o Noſtri, o dei Noſtri Predeceſſori: Non eſſendovi alcuno, che abbia facoltà di concederle, fuori del Principe Supremo.

IV. Derogatio cuicumque Legi ſuper prohibitione reciproci Commercii.

4. Così pure vogliamo, e comandiamo, che s' intenda eſpreſſamente derogato, come in virtù della preſente amplamente, ed eſpreſſamente deroghiamo a tutti, e ſingoli Statuti, e Conſuetudini, Bandi, e Tariffe, ed a qualunque altra diſpoſizione, ed ordinazione, per la quale ſi vieti, e proibiſca, che non poſſa venderſi, e comprarſi, darſi, e riceverſi in ſolutum, o traſportarſi da Provincia a Provincia, ovvero da Luogo a Luogo di una ſteſſa Provincia, ſenza licenza dei Cardinali Legati, Vicelegati, Preſidi, Governatori, o Magiſtrati locali, Grano, Biade, Formentone, Marzatelli, Animali, ed ogni altra qualunque coſa mobile, o ſemovente; e ſpecialmente vogliamo, che ſia, e s' intenda derogato, ed abolito, come Noi abolimo, annulliamo, e rivochiamo per lo Stato, e Legazione di Ferrara il Bando, e Tariffa del Cardinale di S. Suſanna impreſſa li 15. Decembre 1656. o altro più vero tempo, non oſtante qualunque conferma, o dei Cardinali Legati Succeſſori, o anche della Sede Apoſtolica: Volendo, e decretando, che li ſuddetti Statuti, e Conſuetudini, Bandi, e Tariffe nelle parti contrarie a queſta Noſtra Cedola, e che poſſino eſſere direttamente, o indirettamente, di qualſivoglia, ancorchè minimo impedimento al libero e ſcambievole Commercio tra una Provincia, o ſia Legazione, e l'altra, e molto più tra un Luogo, e l' altro d' una medeſima Provincia, e Legazione, ſi abbiano, e debbano avere per nulli, ed irriti, e come ſe mai foſſero ſtati fatti, pubblicati, e confermati.

V. Annullatio Proceſſuum, & inquiſitionum pendentium contra Extractores de Loco ad Locum.

5. Di più vogliamo, e comandiamo, che ſieno, e s'abbiano per nulle, & irrite tutte le Inquiſizioni, e Proceſſure Criminali, e tutte le condanne o ancora pendenti; o in altro qualſiſia modo ſin' ora non eſeguite contro qualunque dei Noſtri Sudditi, e ſpecialmente contro i poveri Contadini, per avere eſtratto, o tentato di eſtrarre alcun Genere di coſa vendibile da Luogo a Luogo, oppur anche da una Provincia all'altra di quelle, come ſopra, compreſe nella preſente Noſtra Cedola. Dichiarandoli ſin d'adeſſo tutti, e ſingoli con generale aſſoluzione pienamente, e totalmente aſſoluti, da ogni Proceſſura, Inquiſizione, e pena, che poſſano avere, o pretenderſi incorſa per cauſa di dette eſtrazioni, ancorchè più volte replicate, purchè però non ſi tratti di Eſtrazione fuori di Stato, nè di coſe ſoggette alle Privative degli Appaltatori Camerali, Città, Comunità, ed altri, poc'anzi eccettuate, e preſervate.

VI. Monopolia aliique iniuſti quæſtus, & abuſus non tolerantur.

6. Ad effetto poi, che non ſi faccia abuſo di queſta Noſtra così ampia conceſſione di libero, e ſcambievole Commercio di ogni coſa vendibile, e che la medeſima per malizia degli Uomini non torni in danno, e pregiudizio nè di tutto, nè di alcuna parte di detto Noſtro Stato Eccleſiaſtico, rinnoviamo in primo luogo tutte le Bolle, e Coſtituzioni dei Noſtri Predeceſſori, e tutti i Bandi generali, e particolari contro quelli, che in avvenire faranno incette, o monopolj di Grano, Formentone, Orzo, Fave, Legumi, ed altre Biade di qualſivoglia ſorta, Oglio, Olive, e ſimili: Volendo, che contro queſti ſi proceda rigoroſamente alle pene comminate in aſſi Bandi, e Coſtituzioni, e in tutto, e per tutto ſecondo la forma delle medeſime. Non intendiamo però con la preſente di proibire ſotto nome d' Incetta la mercatura lecita, ed oneſta delli Generi ſuddetti, dovendo anzi eſſer libero ad ognuno in ſequela di queſta Noſtra Conceſſione, e comprarli in un Luo-

Digitized by Google

go, e Provincia, e traſportarli, e venderli in altro Luogo, e in altra Provincia del Noſtro Stato: ma ſolo vogliamo, che non ſia lecito ai Mercanti, o ad altri chiunque ſia, comprare li Generi ſuddetti, prima che ſiano ſeparati dal ſuolo, e quando ne vogliano comprare in maggior quantità del proprio conſumo, che non ſia loro lecito comprare detti Generi, ſe non che nei Mercati, o Piazze pubbliche, e quelli così comprati, ſenz'altro indugio di tempo, che quanto ſia comodamente neceſſario per il traſporto, eſporre ſimilmente venali nelli Mercati, o Piazze pubbliche di qualunque altro Luogo, ove gli piacerà traſportarli.

VII. *Firma remaneant legitima Vectigalia.*

7. Di più vogliamo, e dichiariamo, che per la preſente Conceſſione di libero, e reciproco Commercio, non ſia, e non s'intenda in alcuna, benchè minima parte, derogato, o pregiudicato al pagamento di qualſiſia Gabella, e ſpecialmente di Tranſito, introduzione, o eſtrazione legittimamente impoſta in favore della noſtra Camera, o anche delle Comunità, o Perſone particolari del noſtro Stato: Volendo che queſte debbano eſigerſi, e pagarſi da chiunque è tenuto alle medeſime ſenz'alcuna innovazione, e nell' iſteſſo modo, forma, e quantità, come ſono ſtate pagate, ed eſatte ſin'ora, e prima della preſente Conceſſione; purchè però ſiano ſtate legittimamente impoſte, e non altrimenti: Poichè Noi non intendiamo approvare con la preſente alcuna di eſſe Gabelle, quando non ſia lecita, e non ſia ſtata impoſta con legittima autorità.

VIII. *Nec derogatum cenſeatur obligationi introducendi partem fructuum in aliquem Locum ſeu aſſervandi &c.*

8. Inoltre vogliamo, e dichiariamo, che per queſta noſtra generale conceſſione di libero, e reciproco Commercio non s'intenda punto derogato, e pregiudicato all' obbligo d'introdurre o la porzione Domenicale, o altra qualunque parte del raccolto in quelle Città, Terre, e Luoghi, ove l'obbligo ſuddetto o per legge ſtatutaria, ovvero per lunga, ed inveterata Conſuetudine trovaſi in attuale oſſervanza; anzi vogliamo, ed ordiniamo, che in quelle Città, Terre, e Luoghi del noſtro Stato, ove non vi è queſta provida legge, li Reverendiſſimi Cardinali Legati, e li Prelati Preſidi, e Governatori di Provincie, oppur anche locali, facciano quanto prima adunare i pubblici Conſigli, e quivi ſtabilire la detta Legge, ed obbligo d'introdurre ogni anno, o almeno di tenere a diſpoſizione di chi preſiede all' Annona, una porzione del raccolto, più, o meno, a proporzione della maggiore, o minore Popolazione. In quelle Città poi, Terre, e Luoghi, ove già ſi trova la legge, ed obbligo ſuddetto, vogliamo, che ſi adempia, ed oſſervi puntualmente; togliendo ai Cardinali pro tempore Legati, Vicelegati, Preſidi, e Governatori tanto di Provincie, come Locali, Magiſtrati, Cancellieri, Uffiziali, e Miniſtri, la facoltà di diſpenſare da detta Introduzione, o quella differire oltre il termine preſcritto dalla Legge, e Conſuetudine, qualora quello, o quelli, che chiederanno ſomigliante diſpenſa, o dilazione, non abbiano precedentemente nella Cancellaria della Comunità, data ſigurtà idonea di ritenere, e conſervare in campagna la loro tangente ad ogni richieſta, e diſpoſizione di chi preſiede all' Annona, o del Pubblico Conſiglio. E ſe mai accadeſſe in più anni conſecutivi tale abbondanza, che la porzione ſoggetta all'obbligo della introduzione non poteſſe conſumarſi in un anno, ed altri ſei meſi dell'anno ſuſſeguente: in tal caſo ſolamente permettiamo ai Cardinali Legati pro tempore, ed alli Governatori ſuddetti, di diſpenſare dall'obbligo d'introdurre tuttociò, che ſarà ſoprabbondante, ſenza alcuna ſigurtà: Purchè però la ſuppoſta ſoprabbondanza reſti prima verificata, ed approvata con riſoluzione del Pubblico Conſiglio delle reſpettive Comunità, e non altrimenti; e purchè la diſpenſa ſuddetta ſi conceda ſenza verun pagamento, e in tutto gratis.

Immo ubi hæc obligatio non adſit, præſcribatur.

Rerum introductarum, aut ſervatarum uſui, & venditioni conſulatur.

E perchè non ſarebbe coſa giuſta, che il Grano, o altro genere ſoggetto in virtù di tal legge all'obbligo, e vincolo della introduzione, reſtaſſe poi ſenza eſito, e ſmaltimento, o in altra maniera poſpoſto al Grano, o altro Genere non ſoggetto a detto vincolo: Perciò vogliamo, ed ordiniamo, che li medeſimi Legati, Vicelegati, Preſidi, Governatori, ed ogni altro, a cui appartiene la cura dell' Annona, ed Abbondanza, vegli, ed inſiſta, che il Grano, o altro Genere, come ſopra vincolato, abbia omninamente dentro l'anno l'eſito, e ſmaltimento conveniente per il prezzo del Calmiero, o ſia per lo ſteſſo prezzo preferito, ad ogni al-

altro Grano, e reſpettivamente Genere, non ſoggetto all' obbligo della introduzione.

IX. Tempus praeſcribitur, quo extractio fieri poteſt.

9. Oltre a ciò, ad effetto, che in ciaſcuna delle ſuddette Provincie, alle quali ſi concede la Grazia di detto libero, e ſcambievole Commercio, le pubbliche abbondanze, li Monti frumentarj, li Forni venali, e ciaſcun particolare, e privato Cittadino delle medeſime, abbiano un congruo, e diſcreto tempo per provederſi del biſognevole riſpetto al Grano, Formentone, ed ogni altro Genere di Biade, e Marzatelli, prima che in virtù di eſſo libero Commercio eſcano dalla propria Provincia, o Legazione; Vogliamo, ordiniamo, e dichiariamo, che il ſuddetto libero Commercio, quanto al Grano, ed altre Biade, che ſogliono raccoglierſi nel fine di Giugno, o nel Meſe ſeguente di Luglio, s'intenda, e reſti ogni anno ſoſpeſo per li tre meſi di Giugno, Luglio, e Agoſto; E quanto al Formentone, o altri minuti, che ſogliono raccoglierſi più tardi del Grano, s'intenda, e reſti ſimilmente ſoſpeſo ogni anno per li tre meſi di Luglio, Agoſto, e Settembre: intendendo però tra Provincia, e Provincia, o Legazione; e non mai tra una Città, e l'altra, tra un Luogo, e l'altro di una medeſima Legazione, e Provincia. Qual ſoſpenſione durante, non ſolo vogliamo, ed ordiniamo, che non ſia lecito a veruna Perſona, o Comunità, di qualunque ſtato, grado, e condizione, che ſia, ancorchè Cardinali, Arciveſcovi, Veſcovi, Baroni, Univerſità, Collegj, anche della Compagnia di Gesù, undici Congregazioni, Cavalieri di Malta, e di qualunque altr' Ordine Militare, Santa Caſa di Loreto, Sant'Uffizio, e loro Miniſtri, o Potentati, Chierici della noſtra Camera, Camerali, Palatini, e Famigliari noſtri, o dei Romani Pontefici pro tempore noſtri Succeſſori, ed altri qualſivoglia, ancorchè Privilegiati, e privilegiatiſſimi, per comprendere i quali vi foſſe biſogno di ſpecifica, ed individua menzione, eſtrarre per Terra, o per Acqua, Grano, Biade, Formentone, o Marzatelli da una Provincia all' altra, o da una Legazione all'altra; Ma di più vogliamo, ed ordiniamo, che neppur ſia lecito alli Cardinali prò tempore Legati, Vicelegati, Preſidi, e Governatori di eſſe Provincie, e molto meno a qualunque altro Magiſtrato locale, a cui appartenga la cura dell' Annona, e Graſcia, concedere, o dare a chiccheſſia la facoltà, o licenza di eſtrarre dalla Provincia, a cui preſiede, o nella quale eſercita Magiſtrato, e Governo, Grano, o Formentone, o altro dei Generi ſuddetti. Volendo Noi, che queſti, in tempo di detta reſpettiva ſoſpenſione, non poſſano, e non debbano in conto alcuno uſcire da quella Provincia, o Legazione, ove naſcono, e che il Grano, ed altro, come ſopra, dal primo giorno di Settembre ſolamente fino all' ultimo giorno di Maggio incluſive; e reſpettivamente il Formentone, e Marzatelli dal primo giorno di Ottobre ſolamente fino all' ultimo giorno di Giugno, in ciaſcun anno, poſſano liberamente, e ſenza licenza, aſſegna, e denunzia alcuna, eſtraerſi da una all'altra delle Legazioni, e Provincie compreſe in queſta noſtra Conceſſione, nel modo e forma, che ſi è ſtabilito di ſopra.

X. Liberum commercium intra fines ditionis Ecc. tantum conceditur.

10. Finalmente affinchè queſta Noſtra Grazia del libero, e ſcambievole Commercio, quale Noi facciamo ai Noſtri Sudditi per benefizio loro, e del Noſtro Stato non faciliti l'Eſtrazioni, già per lo paſſato tante volte proibite ſotto pene rigoroſiſſime, fuori di Stato: Vogliamo bensì, che non poſſano moleſtarſi quelli, che traſporteranno Grani, Formentone, e qualunque altro genere di coſa vendibile da un luogo all'altro di una medeſima Legazione, o Provincia in tutto l'anno, e ſimilmente non poſſano moleſtarſi quelli, che traſporteranno da Legazione a Legazione, o da Provincia a Provincia il Grano, Biade, Formentone, e Marzatelli nelli nove Meſi, per li quali concediamo per queſti Generi libero, e ſcambievole Commercio, ancorchè ſi trovino dentro cinque miglia vicino al Mare, o vicino alli confini del noſtro Stato Eccleſiaſtico.

Confirmatio prohibitionum extrahendi a Statu.

Ma però nello ſteſſo tempo confermiamo, e rinnoviamo tutte le proibizioni di eſtrarre fuori di Stato ſotto qualunque preteſto o colore, più volte fatte, e rinnovate, e confermate da Noſtri Predeceſſori, e ſpecialmente Pio IV. nella ſua Coſtituzione 98. Pio V. Coſtituzione 198. Gregorio XIII. Coſtituzione 50. Bolla. nov. Tom. 2. Clemente VIII. Coſtituzione 49. Paolo V. Coſtituzione 12. Gregorio XIV.

Digitized by Google

Coſtituzione 30. Bollar. nov. Tom. 5. Urbano VIII. Coſtituzione 30. §. 16. ed Innocenzo X. Coſtituzione 14. §. 20. Bollar. nov. Tom. 5. come pure tutte, e ſingole pene dalli medeſimi comminate, e ſtabilite contro i Traſgreſſori; Regiſtrando, e limitando per ora le ſuddette proibizioni, e pene alla ſola Eſtrazione fuori di Stato, di Grano, Biade, Formentone, Legumi, ed altri Marzatelli, Farina di ogni ſorta, ed Oglio; e laſciando all' arbitrio dei Cardinali pro tempore Legati, Preſidi, e Governatori di Provincie il dare licenza di eſtrarre fuori di Stato gli altri Generi di coſe mobili, o ſemoventi, ſecondo la prudenza loro, ſino a tanto, che anche riſpetto a queſti ſi prendano da Noi quelli provedimenti, che ſtimeremo più utili per il vantaggio dei Noſtri Sudditi. Vogliamo pertanto, e ſtrettamente ordiniamo, che a niuna delle Perſone eſpreſſe, e nominate in dette Coſtituzioni dei Noſtri Predeceſſori, e ſpecialmente ai Cardinali pro tempore Legati di Bologna, Ferrara, Romagna, ed Urbino, e molto meno ai Vicelegati, Preſidi, o Governatori, ſieno di Provincie, oppur Locali, ſia lecito di eſtrarre, o dare a chiccheſſia licenza, e facoltà di eſtrarre fuori di Stato ſenza noſtro ſpecial Chirografo firmato di Noſtra propria mano, o dei Noſtri Succeſſori pro tempore, anche a titolo di Paſſo comodo o ſotto qualunque altro titolo, colore, preteſto, Grano, Biade, Formentone, e Marzatelli, Farina d' ogni ſorta, ed Oglio, ſotto le pene contenute in dette Coſtituzioni. Volendo Noi, che l' Eſtrazioni, che mai per l' avvenire ſi concedeſſero per Mare, o per Acqua a titolo di Paſſo comodo, s' intendano, e ſiano giudicate per vere Eſtrazioni fuori di Stato, qualora l' eſtrazione non ſi faccia con cautela di ſopra eſpreſſa, cioè, che l' Eſtraente notifichi al Governatore, Commiſſario, Podeſtà, o altro ſimile Uffiziale reſidente nel luogo di eſſa Eſtrazione, la quantità del Grano, Formentone, Farina, ed altro Genere, come ſopra, proibito, quale intende traſportare per Acqua, o per Mare, come Paſſo più comodo, da un luogo all' altro dello Stato Eccleſiaſtico; come pure il luogo, ove intende così traſportarlo; e ſi obblighi con ſicurtà idonea, non ſolo di non portarlo altrove, ma ancora di eſibire dentro un Meſe, e rilaſciare nella Cancellaria Documento autentico di averlo realmente traſportato, e ſcaricato nel Luogo indicato, come ſi è detto più diffuſamente di ſopra.

Abſque ſpeciali Pontificis Chirographo.

XI. Exceptuatio Perſonarum, quæ ſemper & undecumque res extrahere poſſunt.

11. Da queſta proibizione di eſtrarre fuori di ſtato, come pure dall' altra di eſtrarre da Provincia a Provincia del Noſtro Stato nei Meſi, nei quali deva, come ſopra reſtar ſoſpeſo il libero Commercio del Grano, Formentone, ed altri Generi di ſopra eſpreſſi, ſeguendo le veſtigia di Gregorio XV. altro Noſtro Predeceſſore nella ſua Coſtituzione 30. Bollar. nov. Tom. 3. vogliamo, che ſieno eccettuati primieramente li Poveri, che raccolgono la Spiga caduta ai Mietitori, per quella poca quantità, che poſſono adunare con detta loro opera, e fatica: In ſecondo luogo i Contadini, e poveri Operarj, quali per loro mercede diurna, o in conto, e parte della medeſima, ricevono Pane, o qualche piccola quantità di Grano, Formentone, o di altri Generi ſuddetti; In terzo luogo li Religioſi Mendicanti, quali ſimilmente cercano, e raccolgono per elemoſina, e per il vitto comune de loro Conventi, o Grano, o altro dei ſuoi Generi, purchè ſieno nella ſolita, e moderata quantità: E finalmente quelli, che portano ai Mercati dentro lo Stato Polli, Ova, Frutta, ed altre ſomiglianti coſe in poca quantità, e queſte cambiano con Grano, Formentone, Marzatelli, Pane, Farina, e ſimili per uſo proprio, e neceſſità delle Famiglie loro: Dichiarando, che a queſti caſi non ſi eſtende alcuna delle ſuddette proibizioni.

Specialis diſpoſitio quoad allegantes Privilegium ſuper licentia extrahendi e Statu.

Così pure inerendo alla Coſtituzione di Pio IV. la 99. Bollar. nov. Tom. 2. e di Paolo V. la 12. Bollar. nov. Tom. 3. vogliamo, e dichiariamo, che ſieno, e reſtino eccettuati dalla ſuddetta proibizione di eſtrarre fuori di Stato quelli, che godono o per titolo veramente oneroſo di effettivo pagamento, o di Appalto, e Contratto Camerale, oppure per Privilegio confermato in actu devolutionis, la facoltà di eſtrarre fuori di eſſo Stato Grano, o Formentone, o altro Genere compreſo in detta proibizione: Purchè però prima di Giugno del ſeguente Anno 1749. abbiano eſibiti, e verificati nella noſtra Congregazione Camerale, citato, e contraddicente il Commiſſario Generale della Noſtra Camera, ed in-

ol-

Digitized by Google

oltre anche gli Agenti, e Procuratori delle reſpettive Città, e Provincie, le preteſe loro Facoltà, Indulti, e Privilegj; Volendo, e decretando, che il poſſeſſo, nel quale ſi trovano di eſtrarre liberamente fuori di Stato, ſuffraghi loro, e a ciaſcheduno di loro per la corrente Stagione ſolamente, e fino al ſuddetto Meſe di Giugno dell' Anno ſeguente di modo che, paſſato queſto tempo, e non fatta la ſuddetta eſibizione, e verificazione, tutti, e ſingoli Privilegj, Indulti, e Facoltà ſuddette, ancorchè munite di Clauſule efficaci, ed efficaciſſime, e derogatorie di qualunque futura derogatoria (eccettuati li ſoli Appaltatori Camerali per la quantità convenuta ne' loro Appalti) s'intendano e ſieno ipſo facto, & ipſo jure, ſenz'altra dichiarazione e ſentenza, e ſenza ſperanza d'ulteriore dilazione, o purgazione di mora, nulli, caſſi, revocati, ed irriti, come ſe non foſſero ſtati mai conceduti, non oſtante qualunque poſſeſſo, benchè centenario, ed immemorabile in contrario, quale vogliamo, che neppure ſuffraghi per iſcuſarli dalle pene, come ſopra, ordinate contro quelli, che traſgrediranno la ſuddetta proibizione di eſtrarre fuori di Stato: Anzi ad effetto di evitare le Fraudi, che pur troppo ſi commettono in queſte Eſtrazioni fuori di Stato, con grave pregiudizio de' Noſtri Sudditi, e delli Dritti della Noſtra Camera, vogliamo in oltre, che ancora gli Appaltatori Camerali, ed ogni altro, che ſia veramente privilegiato, debbano denunciare volta per volta la giuſta quantità del Grano, o altro de' ſuddetti Generi proibiti, che vorranno eſtrarre, e a tenore di eſſa denuncia debbano riportare dai Cardinali pro tempore Legati, Vicelegati, Preſidi, e Governatori delle Provincie la Bolletta, e documento di eſſa denuncia, quale vogliamo, che ſi conceda del tutto *gratis*, e prima ſi regiſtri nella pubblica Cancellaria: coſicchè facendoſi l'Eſtrazione, e traſporto ſenza tal Bolletta, anche gli Appaltatori, e Privilegiati ſuddetti incorrano nelle pene di dette Coſtituzioni.

12. Confidati nel zelo, diligenza, ed attenzione a Noi ben cognita di quelli, che in oggi preſiedono al Governo delle Città, e Provincie del Noſtro Stato e ſpecialmente de' Reverendiſſimi Cardinali Legati delle più volte nominate Legazioni di Bologna, Ferrara, Romagna, ſperiamo, che eſeguiranno, e faranno reſpettivamente eſeguire con tutta puntualità quanto abbiamo fin' ora diſpoſto in queſta Cedola di Noſtro moto proprio; Ma ſe mai per avventura, o alcuno di eſſi, che non vogliamo credere, o de loro Succeſſori in qualunque tempo, ardirà contravvenire a queſta Noſtra Conceſſione di perpetuo, libero, e ſcambievole Commercio, ampliata, dichiarata, e limitata, come ſopra, ſotto qualſivoglia titolo, colore, o preteſto, e ſpecialmente ſotto il preteſto delle facoltà dategli da Noi, o da altro Romano Pontefice pro tempore, eziandio per Bolla, o Breve ſopra le coſe, che appartengono all' Annona, e alla Graſcia: Vogliamo, ed ordiniamo, che in tal caſo tanto eſſi Cardinali Legati, Vicelegati, Preſidi, e Governatori, quanto i loro Uditori, Luogotenenti, Cancellieri, Segretarj, Miniſtri, ed Ufficiali, che avranno alcuna benchè minima parte in detta contravvenzione, o traſgreſſione, e molto più ſe foſſero Baroni, e Feudatarj, o Magiſtrati, di alcuna Città, o Comunità, cadano, e s'intendano incorſi nelle pene ſtabilite da Pio IV., Pio V, Gregorio XIII., Clemente VIII., Gregorio XVI., Urbano VIII., ed Innocenzo X. Noſtri Predeceſſori nelle poco anzi riferite loro Coſtituzioni pubblicate contro quelli, che eſtraggono Grano, o altro Genere in eſſe proibito fuori di Stato: Volendo Noi, che tutte, e ſingole Perſone, o anche Comunità nominate, e compreſe in dette Coſtituzioni, ſi abbiano ancora per nominate, e compreſe in queſta Noſtra Cedola di moto proprio, e che tutte, e ſingole pene ivi impoſte contro quelli, che eſtraggono fuori di Stato o Grano, o altro Genere vietato, ſieno, e s'intendano ſimilmente impoſte contro quelli, che in qualunque modo traſgrediranno, o contravverranno a quanto abbiamo fin'ora diſpoſto in favore del libero, reciproco, e generale Commercio dentro il Noſtro Stato: Ed in oltre (ſenza pregiudizio però delle riferite pene) vogliamo, e comandiamo, che quante volte traſgrediranno, o contravverranno, o in qualunque modo impediranno direttamente, o indirettamente il libero Commercio nel tempo, e nel modo di ſopra da Noi con-

XII. Ad hortatio ad Legatos, & Præſides, & pœnæ in Tranſgreſſores.

ce-

ceduto; tante volte cadano, e ciaſcuno di eſſi cada nella pena di ſcudi 5000. d'oro, quale vogliamo, che in ogni, e qualunque tempo, ed anche dopo dieci, venti, o trenta anni, ed eziandio dopo la morte del Traſgreſſore, poſſa, e debba eſigerſi contro gli Eredi, e così eſatta applicarſi per una quarta parte in favore dell'Accuſatore, e per le altre tre parti alla Noſtra Camera; dichiarando, che dal giorno della contravvenzione, o traſgreſſione, ſieno, e s'intendano ſpecialmente affetti, ed ipotecati per tal effetto tutti i Beni liberi del Traſgreſſore.

Deputatio Judicum Executorum.

Eſecutori della preſente Cedola di Moto proprio deputiamo, e vogliamo, che ſieno il Cardinale pro tempore Camerlengo di Santa Chieſa, e li quattro Arciveſcovi pro tempore delle quattro Legazioni, cioè di Bologna, Ferrara, Ravenna, ed Urbino, tanto congiuntamente, che diviſamente, con tutte le più ampie facoltà neceſſarie, ed opportune. Al qual'effetto ordiniamo e comandiamo, che in ciaſcheduna delle Cancellarie Prioriali delle Città, e Terre compreſe in queſta Noſtra Conceſſione, debba, dentro il termine di due meſi dal giorno della pubblicazione, regiſtrarſi il preſente Moto proprio, ſotto pena di ſcudi 25. d'oro contro il Cancelliere, che mancherà di regiſtrarlo, eſſendo così mente, e volontà Noſtra eſpreſſa.

Clauſula pro Chirographi firmitate.

Volendo, e decretando, che alla preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi Libri, non poſſa mai darſi, nè opporſi di ſurrezione, orrezione, nè d'alcun' altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione, nè che mai ſotto tali, o altri preteſti, quantunque validi, validiſſimi, e giuridichi, anche di Jus quæſito, e pregiudizio del Terzo, poſſa eſſere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta ad viam juris, o concederſi contro di eſſa l'aperizione Oris, o altro qualunque rimedio, e che così, e non altrimenti, debba ſempre, ed in perpetuo giudicarſi, definirſi, ed interpretarſi da qualſiſia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendiſſimi Cardinali, Legati a Latere, Vicelegati, Camerlengo di Santa Chieſa, Teſoriere, Rota, Camere, e qualunque altro; togliendo loro ogni facoltà, e giuriſdizione di definire, ed interpretare in contrario; Dichiarando Noi fin d'adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno di eſſi con qualſivoglia autorità, ſcientemente, o ignorantemente, foſſe in qualunque tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare contro la forma, e diſpoſizione della preſente Noſtra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba aver ſempre, ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore colla ſemplice Noſtra ſottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtate chiamate, ſentite, o citate qualſiſieno Perſone, ancorchè privilegiate, privilegiatiſſime, Eccleſiaſtiche, e Luoghi Pii, che aveſſero, o pretendeſſero aver intereſſe nella preſente Noſtra Conceſſione, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menzione; Non oſtante la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore *de regiſtrandis*, la Regola della Noſtra Cancellaria *de jure quæſito non tollendo*, e non oſtanti ancora tutti, e qualſiſieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Coſtituzioni Apoſtoliche, Noſtre, e de' Noſtri Predeceſſori, Bandi, ed Editti, in virtù di eſſi, ed in qualunque altro modo emananti, affiſſi, e pubblicati, Legi, Statuti, Riforme, Stili, Uſi, Conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; alle quali tutte, e ſingole, avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e per la piena, e total'eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

Derogatio contrariis.

Datum die 29. Junii 1748.

Dato dal Noſtro Palazzo di Monte Cavallo queſto dì 29. Giugno 1748.

Digitized by Google

Ne autem ea, quæ a Nobis Schedulam præinſertam, ad Noſtrorum, & Sedis Apoſtolicæ Subditorum utilitatem, mature conſilio, ac optima ratione ſunt ſtatuta, labentis temporis curſu valeant ullatenus labefactari, ſed eo validius ſubſiſtant, quo pleniori firmitatis vinculo fuerint ſtabilita; Motu ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, hac Noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione, prædictum liberum Commercium in omnibus, & ſingulis Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, & Locis Status Noſtri Eccleſiaſtici, ſuperius tamen non exceptis, juxta ſeriem, continentiam, tenorem, & præſcriptum præinſertæ Schedulæ, & non alias, aliter, nec alio modo, Apoſtolica auctoritate conſtituimus, concedimus, & impertimur; ita quod liceat omnibus, & quibuſcumque Perſonis in Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, & Locis prædictis commorantibus, tam indigenis, quam alienigenis, ac etiam Nobis, & dictæ Sedi Apoſtolicæ ratione originis non ſubditis, Frumentum, Segetes, Animalia, Ligna, & quodcumque aliud genus rerum mobilium, ſemoventium, & vendibilium, quomodolibet nuncupatarum, etiam ad rem frumentariam, & Annonam, ac alios quoſcumque humanæ vitæ uſus pertinentium, in commercium hujuſmodi conferre, eaque de Loco ad Locum, ac de Provincia in Provinciam, non tamen extra prædictæ Sedis Apoſtolicæ Ditionem, extrahere, transferre, & exportare; ideoque eamdem præinſertam Schedulam, & in ea tributas liberi commercii hujuſmodi licentias, & facultates, cum omnibus, & ſingulis declarationibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, legibus, prohibitionibus, cautelis, clauſulis, & decretis, in ipſa præinſerta Schedula contentis, ſtatutis, atque præſcriptis, dicta Apoſtolica Auctoritate perpetuo confirmamus, & approbamus, ac ipſarum præſentium firmitate, & robore communicamus, omneſque, & ſingulos tam juris, quam facti, & quoſcumque alios, quantumvis ſubſtantiales defectus, ſiqui deſuper quomodolibet intervenerint in eiſdem, ſupplemus. Pontifex Motu proprio omnia ſupradicta concedit denuo, & confirmat.

Decernentes omnia, & ſingula in ipſa præinſerta Schedula conceſſa, diſpoſita, ordinata, ſtatuta, ſancita, contenta, & expreſſa, præſenteſque literas, ſive ex eo, quod quicumque in eis, aut eorum aliquo intereſſe habentes, vel habere prætendentes, ſeu putantes, ad id vocati non fuerint, nec præmiſſis conſenſerint, ſive alias ex quibuſcumque cauſis, nunquam de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, retractari, ſeu etiam revocari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, aut in jus, vel controverſiam vocari, ſeu ad terminos Juris reduci poſſe; ſed ea ſemper valida, & efficacia eſſe, & fore, perpetuaque roboris firmitate ſubſiſtere, & nullo unquam tempore ſub quibuſvis generalibus ſimilium, vel diſſimilium facultatum, vel licentiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, prohibitionibus, moderationibus, aliiſque contrariis diſpoſitionibus comprehendi debere, ſed ſemper ab illis excepta eſſe, & cenſeri, & quoties contraria hujuſmodi emanare contigerit, toties præinſertam Schedulam, ipſaſque præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi in eorum priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtituta, repoſita, & plenarie reintegrata eſſe & fore. Clauſula pro præmiſſorum firmitate.

Sicque, & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices Ordinarios, & delegatos, quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, ac honore & dignitate fulgentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Camerarium, alioſque Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, Præſides, Gubernatores, nec non Cameræ Apoſtolicæ Theſaurarium, & Præſidentes Clericos, in quocumque Tribunali, etiam Collegiali, & in quacumque Congregatione, etiam eorumdem S. R. E. Cardinalium, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, & interpretandi facultate, poteſtate, aut auctoritate, judicari, & definiri debere; irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Aliter judicari prohibetur cum decreto irritanti.

Et

Digitized by Google

Deputatio Judicum aſſiſtentium.

Et nihilominus Dilecto Filio Noſtro Sylvio Tituli Sancti Calixti S. R. E. Presbytero Cardinali Valenti nuncupato, moderno, & pro tempore exiſtenti S. R. E. Camerario, & Venerabilibus Fratribus Bononien. Ferrarien. Ravennaten. & Urbinaten. Archiepiſcopis, Motu ſimili per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel unus, aut plures eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis, præinſertaque Schedula contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte intereſſe habentium fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant auctoritate Noſtra, eaſdem præſentes Literas, & in eis, ac in præinſerta Schedula contenta quæcumque, ab omnibus, ſemper, & ubique, firmiter, & inviolabiliter obſervari, ſuoſque plenarios, & integros effectus, & in omnibus, & per omnia ſortiri, ac debitæ executioni demandari, nec non omnes, & ſingulos, quorum favorem eadem præſentes, & præinſerta Schedulas concernunt, & concernent quomodolibet in futurum, illis pacifice frui, & gaudere, non permittentes quemquam ipſorum, per quoſcumque ſuper præmiſſis quomodolibet moleſtari, perturbari, vel inquietari; Contradictores, Moleſtatores, & Perturbatores quoslibet, ac præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticus, aliaque opportuna juris, & facti remedia, quacumque appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii Sæcularis.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus de tollendo jure quæſito, aliiſque Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris Noſtri de una, & in Concilio generali edita, de duabus dietis, nec non, quatenus opus ſit felicis recor. Pii Papæ IV. etiam Prædeceſſoris Noſtri de gratiis, intereſſe Cameræ Apoſtolicæ quomodolibet concernentibus, in dicta Camera, infra certum inibi præfixum tempus regiſtrandis, & inſinuandis, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis; nec non Provinciarum, Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum prædictorum uſibus, ſtilis, reformationibus, legibus, tam Pontificiis, quam Ducalibus, & Municipalibus, ſtatutis, conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque alia firmitate munitis, & roboratis, & quandocumque, etiam immemorabili tempore obſervatis, privilegiis quoque, Indultis, facultatibus, exemptionibus, & literis Apoſtolicis quibuſvis perſonis, etiam S. R. E. Cardinalibus Provinciarum prædictarum Legatis, ac Præſidentibus, & Gubernatoribus, nec non Locorum Dominis in temporalibus, ac aliis quibuſcumque in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam vim contractus inibi ſtipulati, & jurati, ac etiam ſtatuti perpetui, & perpetuæ legis inducentibus, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſiſtorialiter & alias quomodolibet, etiam pluries, & iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, & innovatis, ac etiam in poſterum concedendis, confirmandis, & innovandis; quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorum totis tenoribus, ſpecialis, & ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter & expreſſe, motu ſimili derogamus, aliiſque omnibus, quæ in præinſerta Schedula volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter, aut diviſim ab eadem ſit Sede Indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujuſmodi mentionem.

De publicatione præſentis, & fide Tranſumptis præſtanda.

Cæterum, ut præſentes Noſtræ literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, ut eadem præſentes in Baſilicæ S. Joannis Lateranenſis, Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ valvis, ac in Acie Campi Floræ, aliiſque conſuetis locis per aliquem ex Curſoribus Noſtris in Urbe extra

ve-

Digitized by Google

vero Urbem in ſingulis Majoribus Eccleſiis Civitatum, & Locorum, ubi de ipſis præſentibus fides erit facienda, publicentur, earum exemplo in ſingulis Valvis, Acie, Locis, & Eccleſiis prædictis affixo, & dimiſſo; quodque præterea earumdem præſentium Tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in Judicio, & extra illud adhibeatur, quæ ipſiſmet præſentibus adhiberetur, ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſsionis, confirmationis, approbationis, mandati, decreti, ſtatuti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Sanctio pœnalique.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo, octava Idus Julii, Pontificatus Noſtri Anno VIII. Dat. Pont. An. VIII. die 8. Jul. 1748.

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.
VISA DE CURIA.
J. C. Boſchi.
L. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 17. Julii 1748.

DE NOVA

Martyrologii Romani Editione.

Chariſſimo in Chriſto Filio Noſtro Joanni Portugalliæ, & Algarbiorum Regi Illuſtri.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

POSTQUAM intelleximus, Majeſtatem Veſtram mandata dediſſe dilecto Filio Emmanueli Pereyra de Sampajo Commendatori Militiæ Domini Noſtri Jeſu Chriſti, & negotiis Majeſtatis Veſtræ apud Nos, & Sedem Apoſtolicam propoſito, ut Romanum Martyrologium, quo & Regnorum Veſtrorum, & totius Orbis Catholici commodo atque utilitati, conſuleretur, ſplendore ac diligentia quadam præcipua, in hac alma Urbe imprimendum curaret; ab eo autem, provido conſilio, ſelectum fuiſſe navum atque induſtrium Typographum, qui pridem nitidiſſimos Evangeliorum, atque Epiſtolarum Codices ſeorſim editos, eadem Majeſtate Veſtra id mandante, ſumptumque miniſtrante, prælo ſubjecerat; Virum item Eccleſiaſticum, probitate, atque ejuſmodi rerum peritia inſtructum, fuiſſe deſignatum, ut nova Martyrologii Editio, ceteris, quæ præceſſerunt, nobilior atque accuratior in lucem prodiret: Poſtquam hæc intelleximus, vehementer in Domino gaviſi ſumus; atque Majeſtatem Veſtram, de cujus in Rem Divinam, & Sacros Eccleſiæ Ritus inſigni pietate ac munificentia, præclara ſuppetunt argumenta, meritis efferre laudibus non ceſſavimus. Hac vero opportunitate nobis oblata, quamvis aſſiduis Apoſtolici Miniſterii curis ita diſtineamur, ut nonniſi ſubſecivæ quædam, quibus privatis ſtu- Novæ Editionis Martyrologii Romani, cauſa & occaſio.

diis vacare liceat, aliquando ſuperſint horæ, e re Noſtra futurum putavimus, ſi & Nos ad egregium Opus perficiendum aliquid Apoſtolico muneri non incongruum conferremus!

Ejus finis, ratio, atque utilitas.

II. Minime Nos fugiunt multæ graveſque controverſiæ, quæ circa Romanum Martyrologium agitantur; ab aliis quidem, quos ſcientia inflat, inexplebili quadam dubitandi prurigine; ab aliis vero, qui ad ſobrietatem ſapiunt, eo conſilio, ut quæ ſubobſcura ſunt vel incerta, nova quadam varietatis luce donentur. Ab hiſce tamen quæſtionibus duximus omnino abſtinendum: quandoquidem hac in re illud Nobis propoſuimus, ut ab accuratis Martyrologii correctionibus, quarum prima Gregorio XIII. Prædeceſſore Noſtro Eccleſiam gubernante; altera vero Urbano VIII. Noſtro item Prædeceſſore, peracta eſt, de quibus verba fecimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 17. Editionis Patavinæ* (qua una in locorum allegationibus hic utimur) nullo pacto recedamus. Quocirca, ſi quæ infra dicturi ſumus, rite expendantur, Majeſtati Veſtræ perſpectum erit, Noſtras haſce in Martyrologium curas eo tandem contendere, ut quæ poſt evulgatas correctiones, ſupervacanea occurrunt, reſecentur; quæ vero deficiunt, ſuperaddantur. Hoc autem ſemel poſito, & anteactis emendationibus nihil detrimenti, & novæ huic Editioni utilitatis multum accedet.

Prolixiora quædam Sanctorum Elogia contrahuntur.

III. Nedum Sanctorum nomina, ſed & illorum Elogia, hoc eſt brevior quædam, & compendiaria de eorum virtutibus, vel morte, quam pro Chriſti Fide fortiter obiverunt, oratio, Romano Martyrologio apponitur. Porro ejuſmodi Elogia non jam cujuſque arbitrio concinnanda ſunt; ſed, poſt editum Decretum de Sancti alicujus nomine Romano Martyrologio inſcribendo, ejus Elogium, ex uſu recepto, a Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitorum Congregatione examinandum eſt, atque probandum; tandemque Romani Pontificis confirmatio accedat neceſſe eſt, ut memorato Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 18. num. 4.* multis diſſeruimus. Hac in re, nonnulla in Martyrologio offendimus, quæ nimia laborant prolixitate. Enimvero aliquot occurrunt Elogia Sanctorum, eorum præſertim, qui recenti ævo in Canonem relati ſunt, in quibus multa inutiliter abundant verba; ideoque facili ratione in breviorem ſermonem contrahi poſſunt. Hiſce in caſibus verboſam orationem duximus amputandam; ea lege tamen, ut integra ſervetur ſententia; atque in hac parte brevitati conſulatur, quam in veterum Sanctorum Elogiis in Martyrologium illatis deprehendimus.

Cur veteres Editiones in multis deficiant.

IV. Etſi vero abſoluta jam fuerit gemina illa Martyrologii correctio, cujus ſupra meminimus; non ideo tamen vetitum, nova Sanctorum nomina in Martyrologium inferre, modo id rite, atque ex ordine fiat, hoc eſt eæ omnes, quas Apoſtolica Sedes præſcripſit, ſerventur Regulæ, de quibus multa a Nobis fuſo calamo prolata ſunt in citato *cap. 18. præfati Operis de Canonizatione Sanctorum*. Hinc annis inſequentibus, plura Sanctorum nomina Elogiis decorata, in Martyrologium, prævio prædictæ Congregationis Decreto, ac Summi Pontificis approbatione, tranſlata ſunt. Dolendum vero, quod e Sanctorum nominibus bene multa, in variis, quæ procuſæ ſunt Martyrologii Editionibus, fuerint prætermiſſa, ex oſcitantia, atque incuria eorum, quorum intererat Acta Congregationis adire, Decreta colligere, iiſque ad novam nominum acceſſionem prudenter uti. Quidnam circa nomina Sanctorum Martyrum *Stephani Abbatis, & ducentorum Monachorum Sancti Petri de Cardegna* olim contigerit, ſatis notum; neque injucundum erit paucis repetere. Decreverat Clemens VIII. Romanus Pontifex, inſtante Cardinali Baronio, ut horum Martyrum nomina una cum Elogiis, Romani Martyrologii tabulis inſcriberentur. In iis tamen, quæ ſubſequutæ ſunt Martyrologii Editionibus, res ſecus accidit; quandoquidem ob Typographorum indiligentiam, Martyrum illorum memoria Romanum Martyrologium diu caruit. Hinc Nos adhuc in minoribus poſiti, quo tempore Promotoris Fidei munere fungebamur, illud curavimus, tandemque obtinuimus, ut Sacræ Congregationis juſſu communis error caſtigaretur, & Martyrum illorum nomina ſequutu-

ris

Digitized by Google

ſis Editionibus omnino aſſererentur. Qua de re in cit. *cap.* 18. *n.* 6. Operis Noſtri pridem egimus.

Pari labo rant vitio nupera Martyrologia.

V. Ne autem in id, quod in olim reprehendimus, improvidi dilaberemur, mandavimus, ut ex Actis Sacrorum Rituum Congregationis Decreta omnia de Sanctorum nominibus Martyrologio inſcribendis huc uſque edita colligerentur; atque ut Romani Martyrologii Editiones quamplurimæ, eæ potiſſimum, quæ omnium noviſſimæ, Typis excuſæ ſunt, conſulerentur, ut ſi qui occurrunt defectus, facilius innoteſcerent. Has inter una Nobis oblata eſt Editio omnium poſtrema, quæ Venetiis anno 1745. prælo ſubjecta eſt. Verum ne iſtud quidem Exemplar integrum plane, & numeris omnibus abſolutum occurrit; tum quia nonnulla Sanctorum nomina, quæ ex anterioribus Decretis deſcribenda erant, deficiunt; tum quia inſequentibus annis nova facta eſt Sanctorum acceſſio, quæ idcirco in nupero illo Martyrologio deſideratur.

Sanctorum quorum nomina hic adduntur, ſeries attexitur.

VI. Hinc ne Romanum Martyrologium ſua fraudetur integritate, oportuit novam hanc Editionem quamplurimis Sanctorum nominibus locupletare; quorum ſeries in ſtatos anni Eccleſiaſtici dies diſtributa, ea eſt, quæ ſequitur.

B. Gregorius X.

Sextadecima die Februarii additur a Nobis *Beatus Gregorius X.*, cujus in prælaudato *de Canonizatione Sanctorum Opere* non ſemel meminimus, nimirum *lib.* 1. *cap.* 20. *num.* 17., *lib.* 2. *cap.* 24. §. 37., & *cap.* 42. *num.* 3., *atque in VIII. Appendice ad calcem lib.* 2. ubi integram attexímus Relationem quæ hac in cauſa ab Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici elucubrata eſt.

Beata Zita.

Die vigeſimaſeptima Aprilis *B. Zita*, de qua in nuper memorato Opere *lib.* 2. *c.* 24. §. 27.

B. Nicolaus Albergatus.

Decima Maji *Beatus Nicolaus Albergatus*, de quo item eodem in Opere *lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 16., & *libro* 3. *cap.* 33. *num.* 6., ac rurſus in *Bullarii Noſtri tom.* 1. *Conſtit. CVIII.* Conſulendum item Noſtrum Opuſculum de *Sanctis Bononienſibus*, cujus altera Editio, dum hæc ſcribimus, Typis ſubjicitur Patavinis.

B. Joannes de Prado.

Die vigeſimaquarta Maji *B. Joannes de Prado*. Ejus Acta, & monumenta proſtant *in l.* 1. *Operis de Canonizatione Sanctorum cap.* 27. *n.* 8.

Sanctus Eneco Abbas.

Prima die Junii *Sanctus Eneco Abbas*, cujus meminimus *lib.* 2. *c.* 8. *n.* 10. & *lib.* 4. *part.* 2. *c.* 18. *n.* 8. Operis de quo ſupra.

Beatus Benedictus XI.

Septima Julii *Beatus Benedictus XI.* de quo *in altero* Operis Noſtri *lib. cap.* 28. §. 46. & *c.* 42. *num.* 8.

S. Dominicus de Sylos.

Vigeſima Decembris die *Sanctus Dominicus de Sylos* Abbas Ordinis Sancti Benedicti, de quo in memorati Operis *lib.* 4. *cap.* 5. §. 18. *n.* 16.

Alia BB. Martyrum adduntur nomina.

VII. Etſi vero in Romano Martyrologio, juxta Regulas a Sac. Rituum Congregatione ſtatutas, atque a Summis Pontificibus pluries confirmatas, enumeranda non ſint nomina Servorum Dei, qui in Beatorum dumtaxat numerum, non etiam in Sanctorum Canone relati ſunt; qua de re multis egimus *lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 18. *num.* 1. *ac* 9. *præallati Operis de Canonizatione Sanctorum*, ubi etiam nonnulla dictæ Congregationis Decreta protulimus; nihilominus aliquando contigit, ut Romani Pontifices, gravibus juſtiſque cauſis ita ſuadentibus, vel *ipſa* Beatorum nomina in Romanum Martyrologium intulerint; reſque patet exemplis bene multis, quæ a Nobis allata ſunt *in præcitato Opere & loco ſub num.* 9. Pari œconomia, & Nos aliquot nomina Beatorum Martyrum, de quorum martyrio, miraculis, ac cultu aliquibus Eccleſiis, & Diœceſibus permiſſo, diligenti habita diſcuſſione plane conſtat, novæ huic Martyrologii Editioni duximus adjicienda. Id autem benigniori quadam diſpenſatione a Nobis geſtum eſt; tum quia Martyrum cultus in Eccleſia Dei antiquior eſt cultu Confeſſoribus exhibito, ut in *lib.* 1. *Operis de Canonizatione cap.* 2. *num.* 9. & *ſeqq.* & *cap.* 5. *num.* 3. & *ſeqq.* pluribus demonſtravimus; tum etiam quia Martyrologia ideo fuerunt inſtituta, ut præſens ac perpetua illuſtrium Heroum, qui pro Chriſti nomine vitam, ac ſanguinem profuderunt, memoria cæteris Fidelibus exemplo eſſet, atque animos adderet; inſequentibus vero temporibus Sanctorum Confeſſorum, ac Virginum nominibus Martyrologia aucta ſunt. Nomen

Digitized by Google

quoque Martyrologii, quod olim ſonabat dumtaxat Indiculum Sanctorum Martyrum, nunc extenſum eſt ad Syllabum plurimorum aliorum Sanctorum Confeſſorum, ac Sanctarum Virginum: Verba ſunt *Theophili Raynaudi tom. 18. ſuorum Operum pag.* 300.

Enumeratio.

VIII. Eos igitur Beatos Martyres, quorum nomina novæ huic Martyrologii Editioni inſerimus, enumeremus.

Viginti ſex Martyres Japonia.

Die quinta Februarii addita a Nobis eſt *Commemoratio viginti ſex Martyrum Japonenſium*: e quorum numero tres ad Societatem Jeſu pertinent; ſex, nimirum tres Sacerdotes, totidemque Laici, ad Ordinem Sancti Franciſci; qui vero ſuperſunt reliqui, Sæcularibus accenſendi. Relationem de illorum martyrio ab Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici habitam exhibet *Appendix II. ad lib. 3. Operis de Canonizatione Sanctorum*, in qua Martyris cujuſque nomen ſingillatim exprimitur. De horum Cultu conſulantur Literæ Apoſtolicæ in forma Brevis *apud Bollandianos tom. 1. menſis Februarii pag.* 740. Conſulenda item quæ a Nobis dicta ſunt *lib. 1. præſati Operis cap. 30. num. 1.*

Novemdecim Martyres Gorcomienſes.

Nona Julii accedit *Commemoratio novemdecim Martyrum Gorcomienſium*, de quibus egimus in mox allato *cap. 30. num. 10. & in Appendice VI. ejuſdem lib. 1. pag.* 503. Ex Literis Apoſtolicis in forma Brevis a Clemente X. Prædeceſſore Noſtro datis, & Cultus hiſce Martyribus exhibendus probatur, & eorumdem Martyrum nomina expreſſa leguntur. Ex his, undecim enumerandi ex Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia; duo ex Fratrum Prædicatorum Ordine; duo item ex Ordine Præmonſtratenſium; unus ex Ordine Præmonſtratenſium; unus ex Ordine Regulari Sancti Auguſtini. Cæteri omnes Sacerdotes, & Parochi ſæculares habendi ſunt.

B. Petrus de Arbues.

Decimaſeptima Septembris Commemoratio *B. Petri de Arbues*, de cujus martyrio a Nobis actum *in citato lib. 1. de Canonizatione Sanctorum cap. 30. n.* 4. Literæ Apoſtolicæ Alexandri VII. ſuper illius Cultu extant in Bullario Romano *tom. VI. Conſtitut. CXXXIX.* ejuſdem Pontificis.

B. Joſaphat Polocenſis.

Poſtremo in duodecimam Novembris diem rejecimus Commemorationem *Beati Joſaphat Polocenſis*. Seriem Actorum, quæ ad illius Cauſam pertinent, *in ſuperius citato c. 30. l. 4. n. 2.* commemoravimus. Relationem, quæ pro more illius ætatis, ab Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici confecta eſt, exhibet *Appendix III. ad lib. 3. de Canonizatione Sanctorum pag. 520. & ſeqq.* Literas Apoſtolicas in forma Brevis ſuper ejuſdem Martyris Cultu, ſuppeditat Bull. Rom. *tom. V. Conſtit. CCCIV.* inter eas, quæ Urb. VIII. Prædeceſſori Noſtro adſcribuntur.

Alii præteritorum Editionum defectus aperiuntur.

IX. Eos inter, quorum nomina Romano Martyrologio ſunt conſignanda, præcipuo quodam jure locum ſibi vindicant Sancti, de quorum Canonizatione extant Apoſtolicæ Litteræ plumbeo ſigno munitæ. Hac in re non ſemel deficiunt Martyrologii Editiones, quæ novam hanc præceſſerunt. Si cauſam inquiramus, gemina occurrit: una quidem a monumentorum obſcuritate; altera vero ab iis, quæ poſteriori ævo peractæ ſunt, Canonizationibus repetenda. Quo tempore utraque correctio ſub Gregorio, atque Urbano abſoluta eſt, nonnullæ Conſtitutiones, ſive Apoſtolicæ Literæ de peculiari quapiam Canonizatione erant imperviæ, quæ tamen inſequentibus annis ex ignorantiæ tenebris erutæ ſunt. Hinc nil mirum ſi Martyrologium, vel poſt ſedulam correctionem, omnimoda careat integritate. Rurſus, abſolutis emendationibus, atque novis Martyrologii Editionibus prælo ſubjectis, nova in dies Beatorum nomina in Sanctorum Canonem relata ſunt. Hinc quotquot ante Canonizationes prodierunt Martyrologia, hac in parte deficiant neceſſe eſt. Ex quo capite, vel ipſa omnium recentiſſima Editio Venetiis procuſa anno 1745. ſuos in hac re patitur nævos. *In lib. 4. de Canonizatione Sanctorum pag. 2. c. 18. num. 6. & 7.* aliquot afferuntur exempla Apoſtolicarum Literarum, quæ poſt memoratas correctiones inventæ ſunt; aliquot etiam recitantur Decreta, quæ nomina Sanctorum, de quibus Apoſtolicæ Literæ loquuntur, Martyrologio inſcribenda jubent. Utrique incommodo hac nova Editione occurrimus; ſiquidem Sanctorum nomina, ſive ex Literis Apoſtolicis, quæ quidem latebant, eruta, ſive recentiori ævo in Canonem Sanctorum relata, deſcribi curavimus.

Nova nominum acceſſio.

Quo-

Digitized by Google

Quocirca decima menſis Januarii juremerito additur nomen *S. Vvilhelmi Archiepiſcopi Bituricenſis*, quem Honorius III. anno 1218. Sanctorum Catalogo adnumeravit. Literas Apoſtolicas, quæ Canonizationem teſtatam faciunt, exhibet *Codex Conſtitutionum Summorum Pontificum de ſolemni Canonizatione Sanctorum*, a Juſto Fontanino Archiepiſcopo Ancyrano collectus, ac Romæ editus anno 1729. in quo Honorii Conſtitutio refertur ordine XXXIII. S. Vvilhelmus Archiepiſcopus Bituricenſis.

Die decimanona ejuſdem menſis nomen *S. Vvulſtani Epiſcopi Vigornienſis*, quem Innocentius III. anno 1203. Sanctorum faſtis adſcripſit; reique indubia eſt *ex Conſtitutione num. XXX.* in memorato Fontanini Codice typis impreſſa. S. Vvulſtanus Epiſcopus Vigornienſis.

Quarta Februarii nomen *S. Joſephi a Leoniſſa*, qui ſolemni ritu in Sanctorum numerum a Nobis relatus eſt. De illo egimus in Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 1. cap. 24. num. 13. & in Appendice VI. ejuſdem libri pag.* 405. Noſtras item de Canonizatione Literas dedimus die 29. Junii 1746. quarum exemplar *in Bullarii Noſtri tomo II.* qui ſub Typis deſudat adhuc, patet legentibus. S. Joſeph a Leoniſſa.

Decimatertia die ejuſdem menſis nomen *S. Catharinæ de Riciis*, cujus item ſolemnis Canonizatio a Nobis peracta eſt; atque in cit. *Bullarii Noſtri tom. II.* Canonizationis Bulla producitur. Huc revocanda, quæ ſcriptis conſignavimus in Opere *de Canonizatione Sanctorum l. 1. c. 24. num. 13. in Appendice V. lib. 1. p. 39. & in lib. 4. part. 1. cap. 19. n. 13. & 24.* S. Catharina de Riciis.

Die Decimaſeptima Aprilis accedit *S. Roberti Abbatis Caſæ Dei*, quem Clemens VI. Sanctorum cenſui adſcripſit. Hujuſce Canonizationis Bulla eſt Ordine LXIV. in cit. Codice. S. Robertus Abbas Caſæ Dei.

Quarta die Maji nomen *S. Godehardi Epiſcopi Hildesheimenſis*, quem Innocentius II. Sanctis adnumeravit. Bulla Canonizationis proſtat in relato Codice ſub *n. VII.* Noſque de eodem argumento egimus in Opere *de Canonizatione lib. 1. c. 8. n. 15.* S. Godehardus Epiſcopus Hildeſheimenſis.

Die tertiadecima ejuſdem menſis nomen *S. Petri Regalati*, cujus ſolemnem Canonizationem peregimus, Bullamque conſcripſimus, quæ in ſecundo *Bullarii Noſtri tomo* alligatur. Semel & iterum in Opere Noſtro de hac ipſa re ſermonem inſtituimus, nimirum *lib. 1. c. 24. §. 16. & in Appendice VII. ejuſdem libri p.* 429. S. Petrus Regalatus.

Secunda Junii nomen *S. Nicolai Peregrini, Tranenſis*, de quo in Noſtro *lib. 1. de Canonizatione cap. 44. num. 13. & 14.* Diploma ſuper illius Cultu ab Urbano II. editum, jacet ordine V. in eodem Canonizationum Codice, de quo ſupra. S. Nicolaus Peregrinus.

Octava Junii nomen *S. Vvilhelmi Archiepiſcopi Eboracenſis*. De eo loquimur in Opere Noſtro *lib. 2. cap. 41. num. 13.* De ejus Canonizatione Bullam dedit Honorius III. quæ in relato Codice occurrit ordine XXXVIII. S. Vvilhelmus Eppiſcopus Eboraր.

Sextadecima Junii Nomen *S. Joannis Franciſci Regis*, qui a Clemente XII. Prædeceſſore Noſtro ſolemni ritu inter Sanctos adſcriptus eſt. Non infrequens de eo in Noſtro Opere incidit mentio. Conſulatur *lib. 1. cap. 24. num. 22.* & quæ in fine hujuſce libri rejicitur *Appendix III.* in qua Canonizationis Bulla integra exſcribitur. Conſulatur item *l. 3. c. 6. n* 16. S. Franciſcus Regis.

Die prima Julii nomen *S. Theobaldi Eremitæ*, Quem Alexander Papa III. Sanctorum catalogo accenſuit, Bullamque edidit, quæ in cit. Canonizationum Codice refertur *ſub num. XIX.* Licet & hic Noſtrum Opus indigitare, hoc eſt *l. 1. c. 18. num. 10. cap. 9. num. 2.* S. Theobaldus Eremita.

Die quartadecima Julii nomen *Sancti Camilli de Lellis*, qui Sanctorum albo a Nobis adſcriptus eſt, edita deſuper Conſtitutione, de qua in Bullarii Noſtri *tomo II.* Si quis plura hac de re noſſe cupit, Noſtrum adeat Opus *lib. 1. cap. 24. n. 13. & ſeqq. & Appendicem I. ejuſdem libri pag.* 401. S. Camillus de Lellis.

In vigeſimamquartam diem Julii conjecimus nomen *S. Franciſci Solani*, de quo loquuti ſumus in præcitati Operis *lib. 1. Appendice X. pag. 438. & ſeqq. & c. 24. num. 9. & 14.* Literas Apoſtolicas de illius Canonizatione edidit Prædeceſſor Noſter Benedictus XIII. atque in prælaudato Fontanini Codice *ſub num. CXII* alligantur. S. Franciſcus Solanus.

Decimaquinta Auguſti nomen *S. Stanislai Koſtkæ*, quem Prædeceſſor Noſter Benedictus XIII. Sanctis adnumeravit, ſuamque dedit Conſtitutionem ordine CXV. inter eas, quæ in memorato Canonizationum Codice referuntur. Neque hocce ar- S. Stanislaus Koſtka.

gumentum in Opere Noſtro ſilentio premitur, ſi percurrantur, quæ diximus *lib.* 1. *Appendice* X, *pag.* 437.

S. Bernardus Epiſcopus Hildes.

Vigeſimaſexta Octobris nomen *S. Bernvvardi Hildesheimenſis Epiſcopi*, a Cœleſtino III. inter Sanctos relati, ut patet ex Bulla Canonizationis in præcitato Codice *ſub n. XXIV.* Huc revocari poſſumus, quæ ſcripſimus *l.* 1. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 9. *num.* 7.

S. Virgilius Epiſcopus Salisburgenſis.

Vigeſimaſeptima Novembris nomen *S. Virgilii Epiſcopi Salisburgenſis*, qui a Gregorio IX. in Sanctorum numerum relatus eſt, ejuſque Conſtitutio in ſæpedicto Codice Canonizationum extat ordine XLIII.

S. Jacobus Picenus.

Vigeſimaoctava ejuſdem Menſis nomen *S. Jacobi Piceni*, quem, ut ex Bulla CIX. quam Fontanini Codex exhibet, compertum eſt, Prædeceſſor Noſter Benedictus XIII. Sanctorum numero ſociavit. Frequentior de eodem occurrit memoria in Opere Noſtro, ſi evolvantur, quæ dedimus in *Appendice l.* 1. *pag.* 437. *lib.* 2. *pag.* 34. *n.* 7. *& cap.* 31. *num.* 2. tum etiam *lib.* 3. *cap.* 23. *num.* 9. *cap.* 24. *num.* 36. *& cap.* 30. *num.* 14.

S. Sturmius Abbas Fuldenſis.

Poſtremo in decimamſeptimam Decembris diem retulimus nomen *S. Sturmii Abbatis Fuldenſis*, de cujus Canonizatione ab Innocentio II. peracta, indubium extat Apoſtolicæ Conſtitutionis monumentum in mox relato Codice *ſub n. IX.*

Nomen B. ſuppoſito ſancti titulo, aliquando immutatur.

X. Fatemur, alia proferri poſſe Sanctorum nomina, cum a Nobis, tum a Noſtris Prædeceſſoribus SS. Canoni adſcripta, quorum in ea, quam ſupra coordinavimus, Sanctorum ſerie nulla fit mentio. Id ſane fatemur: Non ideo tamen novæ Martyrologii Editionis integritati quidquam detrahitur. Aliquot nomina, veluti Vincentii de Paulis, Fidelis Sigmaringa, & aliorum in anterioribus Editionibus, appoſito *Beatorum* titulo, continentur. Supervacaneum idcirco duximus ea hic repetere: Hinc, ſuppoſito dumtaxat *Sancti* vocabulo, & veteri *Beatorum* titulo abraſo, ea intacta reliquimus. Quod ſi alia adhuc ſuperſint Sanctorum nomina, quæ in ſuperiori catalogo miſſa fecimus, nihil inde contra novam hanc Editionem licet opponere. Jam enim præmonuimus, ſola eorum nomina, de quorum ſolemni Canonizatione nulla ſuboriri poteſt dubitatio, a Nobis fuiſſe ſuperaddita. Quotquot igitur proferri poſſunt e BB. Sanctorumve cenſu, qui ejuſmodi prærogativa carent, aut Romano Martyrologio nullo unquam tempore fuerunt adſcripti, a Nobis omittuntur, quia ab eo, quod Nobis præſcripſimus, deviant Inſtituto.

Multorum ſtudia, ut nova BB. nomina Martyrologio inſerantur.

XI. Huc uſque facili tramite, nullaque obſiſtente controverſia, progreſſa res eſt. At vero diffuſa per hanc Urbem fama, novam Martyrologii Romani Editionem adornari, Sanctorumque nomina in anterioribus Editionibus prætermiſſa, a Nobis in novas Martyrologii Tabulas referri; multorum excitata ſunt ſtudia, ſcripturis, atque lucubrationibus admota manus, preces additæ, ut quamplurima Sanctorum nomina in novum hunc Codicem conveherentur, quamvis de illorum Canonizatione nullum probatæ fidei ſuppeteret monumentum. Alii Servorum Dei, Beatorum alii oſtendebant nomina, quorum nonnulla Sanctorum titulo decorata ſunt, & cultu immemorabili, hoc eſt ſpatio annorum centum ante Urb. VIII. Prædeceſſoris noſtri Decreta illis exhibito, nobilitata. Ad hæc, eorundem cultum a Sacra Rituum Congregatione maturo judicio expenſum, atque probatum; Cultus item extenſionem, Miſſa & Officio, nec non Lectionibus vel de communi, vel etiam propriis pro peculiari quadam Familia, vel Diœceſi conceſſis, confirmatam, totis urgebant viribus. Quo argumentorum genere ea attingitur controverſiæ pars, quæ dicitur de caſu excepto a Decretis Summi Pontificis Urbani VIII., de qua fuſiore ſtylo a Nobis actum eſt *tomo* 2. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 19. *& cap.* 24.

Et tamen rejiciuntur.

XII. Ab hiſce tamen petitionibus facili negotio Nos expedivimus. Cum enim, juxta præſtitutos a Nobis Canones, non liceat in Martyrologium referre nomina illorum, qui poſt ſedulum ſuper virtutibus, atque miraculis examen, ſolemni ritu in Beatorum dumtaxat numero recenſentur; potiori jure nefas erit Martyrologio illos accenſere, qui ex nuda cultus immemorabilis approbatione, Beatificati dicuntur per æquipollens; eorum tamen virtutes nec diſcuſſæ, nec probatæ fuerunt, antequam pro cultu immemorabili judicium prodiret; ideoque ad trutinam revo-

candæ

candæ ſunt, ut eorum Cauſa ad Canonizationem progrediatur. Haud immerito igitur oblatas Nobis petitiones rejecimus; atque ut æquiori animo Poſtulatores acquieſcerent, ea item addidimus, quæ opportune ad rem hanc a Nobis fuerunt expoſita *lib. 3. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 18. n. 2. & ſeqq.* ubi de Cultus augmento, cum miſſa & Officio, uberius tractavimus.

Satisfit allatis in contrarium exemplis.

XIII. Sat novimus, Prædeceſſores Noſtros in Romano Martyrologio aliquando ſcripſiſſe nomina eorum, qui ſolemniter, atque, ut ajunt, formaliter in Beatorum numerum relati non fuerant, ſed tantummodo per æquipollens, diſcuſſo videlicet, ac probato eorum dumtaxat cultu immemorabili, juxta præſcriptum Decretorum Urbani Octavi. Prædeceſſorum Noſtrorum facta veneramur: quominus vero hac in parte eorum veſtigiis inhæremus, ea, quam ſupra dedimus, monet ratio, ne ſcilicet a ſtatutis Regulis, quas accurate ſervandas Nobis propoſuimus, pedem moveamus. Præterea, ſi Martyrologio omnia adjiciantur nomina eorum, quorum cultum immemorabilem Sacra Rituum Congregatio probavit, ingens Nominum accedet multitudo, quemadmodum ex Noſtro *lib. 2. de Canonizatione Sanctorum* licet colligere. Cumque horum numerus in dies magis adaugeatur, brevi fiet, ut Romanum Martyrologium tot auctum nominibus in maximum volumen excreſcat.

Argumentum ex ineditis Baronii manuſcriptis petitum refellitur.

XIV. Ut Sacræ Eruditionis, ac Theologicæ facultatis ſtudia magis excolantur, inſtituimus Academiam quavis feria ſecunda cujuſque hebdomadis coram Nobis habendam, ut quotquot ad eam conveniunt docti, ac præſtantes Viri, ſtata vice atque ordine, ſuas ſive de Eccleſiaſtica Hiſtoria, ſive de re Liturgica, ſive etiam de Sacris Canonibus, ac Theologicis controverſiis, proferant lucubrationes. Ex his nonnulli, qui ſoluto Conventu, ad privata colloquia a Nobis admittuntur, Nobis ſignificarunt, inter cætera Manuſcripta, quæ in inſigni Bibliotheca Vallicellana ſervantur, plura eſſe ſplendida quidem monumenta ad Venerabilem Virum Cardinalem Baronium tranſmiſſa, quibus probatur, aliqua Sanctorum nomina in Romano Martyrologio immerito fuiſſe prætermiſſa; ideoque, eodem Baronio judice, in novam Martyrologii Editionem, quando eam fieri contingeret, eſſe tranſferenda. Indicium hoc de invento theſauro libenti animo excepimus: Hinc nulla interpoſita mora, chartas & monumenta omnia ad Nos deferri curavimus, evolvimus, inſpeximus; ſed, contra præconceptam expectationem, nihil, aut fere nihil ad rem hanc opportunum adinvenimus. Imo vero, quod peculiari admiratione dignum eſt, tantum abeſt, ut egregius ille Cardinalis propenſior fuerit ad inferenda in novam Martyrologii Editionem Sanctorum illorum nomina; ut potius, ſicut e brevioribus quibuſdam notis ab illo additis licuit arguere, in oppoſitam ſententiam deſcendere videatur. Enimvero ſcite animadvertit, nominum illorum ſeriem, aut ſolos Dei Servos comprehendere, quorum cultus anguſtis peculiarium locorum finibus continetur; aut ſub latiori Sanctorum titulo Beatos dumtaxat attingere, quorum nomina, juxta eas, quas ſupra memoravimus Regulas, Romano Martyrologio accenſeri non ſoleant.

Sanctorum Index Martyrologio inferendus ab Eruditis conficitur.

XV. Hac cura ſepoſita, ſucceſſit alia quam Eruditorum ſtudia, ac labores Nobis excitarunt. Hi namque nocturna diurnaque manu verſantes Acta Sanctorum a doctis Bollandianis collecta, plura item vetera Martyrologia, Acta Sanctorum Ordinis Sancti Benedicti a Patre Mabillonio edita, aliaque Eccleſiaſticæ Eruditionis monumenta, quibus noſtra ætas abundat, uberem Sanctorum Indicem Nobis exhibuerunt, ut nova Sanctorum copia Romanum Martyrologium diteſceret. Neque a ratione, vel æquitate alienum putabant, quod petebatur. Cum enim ex præfato *lib. 4. part. 2. c. 18. num. 11.* Operis Noſtri, cognoverint inſcribendos eſſe Romano Martyrologio non ſolum eos, de quorum Canonizatione ex Literis Apoſtolicis ſub plumbo conſtat, ſed & illos, qui ex veteri more, ac ritu priſcis Eccleſiæ temporibus obſervato, priuſquam Apoſtolica Sedes Beatificationum & Canonizationum Cauſas ſibi dumtaxat cognoſcendas, & definiendas reſervaſſet, in Sanctorum Catalogum fuerant relati; hoc eodem argumento uſi ſunt, ut Sanctorum illorum nomina, quorum par erat cauſa, & conditio, meritum in Martyrologio tenerent locum.

XVI.

Digitized by Google

Citra in uſum explo- ditur.

XVI. Et horum tamen vota, ac poſtulata inania dimiſimus. Haud inficiamur, Martyrologio eſſe inſcribendos non ſolum eos, qui juxta recentem Eccleſiæ diſciplinam, ſed & eos, qui juxta veterem Eccleſiæ ritum in Sanctorum numerum relati ſunt. Verum ſi ejuſmodi ritum, atque uſum antiquiori ævo in more poſitum introſpiciamus, patebit eos Sanctorum faſtis fuiſſe adſcriptos, quorum Cultus ſuam novit originem ab approbatione Epiſcoporum, in quorum Diœceſi Servi Dei, ex hac vita ad cœleſtem Patriam tranſlati ſunt: hinc paulatim ex una ad aliam Eccleſiam, tandemque in univerſum Orbem Catholicum Cultus ille diffuſus eſt, non ſine expreſſa, aut ſaltem tacita Romani Pontificis conſenſione, ut fuſiori ſermone demonſtravimus *in lib. 1. de Canonizatione Sanctorum c. 6. num. 9.* At vero Sanctorum nomina in oblato elencho deſcripta, Cultus quem modo deſcripſimus, carent prærogativa; ſive Cultus initia; ſive progreſſum, ſive etiam propagationem ad veterem Eccleſiæ diſciplinam exigamus. Nulli ergo irrogatur injuria, ſi prolixa nominum ſeries Nobis tradita, in Romanum Martyrologium tranſlata non fuerit; eſto plerique illorum, quos ſeries illa complectitur, ad ea revocentur tempora, quæ novam Eccleſiæ diſciplinam ſuper Cauſarum Beatificationum, & Canonizationum cognitione antevertunt.

Exemplare Martyrolo gio petita, non afficiunt.

XVII. Quod ſi nonnulla, vel ex ipſo Romano Martyrologio produci poſſint exempla Sanctorum, qui ſupremum diem in Domino clauſerunt, cum adhuc vetuſtior illa de Sanctorum Canonizatione vigeret diſciplina, quamvis eorum Cultus extra unius, vel alterius Diœceſis fines protenſus olim non fuerit, nec etiam hodie protendatur; hæc tamen exempla tanta non ſunt, ut ab ea quam ſemel ſtatuimus, ſententia, animum noſtrum divellant. Jam enim ſupra monuimus, atque hic conſtanter repetimus, Nobis fuiſſe propoſitum, novam Martyrologii Editionem adornare, ſalvis tamen, atque integris quoad fieri poterit, anteactis Martyrologii correctionibus, iiſque ſervatis Regulis, quæ poſt emendationes illas ſtatutæ ſunt. Cum ergo a præſtitutis hiſce Regulis ille recedat, qui aut Beatorum nomina, aut memoriam Sanctorum, qui juxta veterem Eccleſiæ ritum, vel juxta recentem Eccleſiæ diſciplinam in Canonem relati non ſunt, Romano Martyrologio inſcribit; extra tritam hanc ſemitam pedem efferre noluimus; quidquid ſenſerint alii, qui rationem, ac methodum hac in parte diſſimilem ſequi maluerunt.

Alii leviorem quamdam Martyrologii emendationem ſuadent.

XVIII. Quæ huc uſque diximus ea ſunt, ut & animi Noſtri ſenſus ſatis aperiant, & ab ulterioribus moleſtiis Nos eximant. Verum necdum alienis poſtulationibus, Noſtriſque curis finis impoſitus. Fas aliquando, ut in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 17. num. 9. & 10.* animadvertimus, Sedem Apoſtolicam adire, atque illi, ea qua decet animi demiſſione, proponere errati alicujus, quod in Martyrologium irrepſit, emendationem. Hinc non defuere, qui hujuſce libertatis prætextu, leviorem quamdam Romani Martyrologii recenſionem obtineri poſſe putarint. Non enim, ut ipſi ajebant, aut Noſtro conſilio, aut Noſtro id repugnat Inſtituto de ſervandis correctionibus pridem habitis; Siquidem unius vel alterius loci immutatio uſque adeo levis eſt, ut nullo, aut fere nullo habeatur in pretio.

Proponitur controverſia de Clementis Alexandrini nomine,

XIX. Ex iis vero, qui peculiari emendatione indigent locis, quartam Decembris diem innuebant, cui Clementis Alexandrini nomen inſcriberemus; recentiorum Eruditorum aliquibus ægre ferentibus, nomen Viri doctrina & pietate conſpicui, in Romano Martyrologio fuiſſe præteritum. Hanc controverſiam intactam relinqui nova hæc, quam curamus, Editio non patitur; Hinc operæ pretium duximus, Apoſtolicas inter ſolicitudines, quibus aſſidue gravamur, ſedulo inquirere, quidnam cum veteres, tum recentes Eccleſiaſtici Scriptores de Clemente Alexandrino, cujus cauſam tractandam ſuſcipimus, literis conſignaverint.

Veterum Scriptorum de Clementis ſanctitate, & doctrina ſuffragia.

XX. Vixit Clemens tertio Eccleſiæ ſæculo ineunte; Præceptorem coluit Pantænum, qui Stoicam Philoſophiam profeſſus eſt, antequam Chriſtianæ Religioni nomen daret; diſcipulum habuit Origenem. Alexandrinæ Eccleſiæ fuit Presbyter; ibique celeberrimæ ejuſdem Eccleſiæ Scholæ præfuit. Euſebius Pamphili, qui ſub quarti ſæculi initio floruit, *lib. 6. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap. 14.* affert fragmentum Epiſtolæ Sancti Alexandri Epiſcopi Hieroſolymitani ad Origenem ſcriptæ, in qua

San-

Digitized by Google

Sancti titulo Clemens donatur : *Patres agnoſcimus* , inquit , *Beatos illos* , *qui viam Nobis præiverunt* .... *& Sanctum Clementem Dominum item meum* , *qui me plurimum adjuvit*. Sanctus Hieronymus *in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, quem circa finem ſæculi quarti elucubravit , ſere geminas congerit laudes ab eodem Sancto Alexandro Clementi tributas hiſce verbis : *Hæc vobis*, *domini ac fratres* , *ſcripta tranſmiſi per Clementem Beatum Presbyterum Virum illuſtrem* , *& probatum* . *Theodoretus* quinto ſæculo clarus , *lib.* 1. *Hæreticarum Fabularum cap.* 6. Clementem vocat *Virum Sanctum* ; cui conſonat *Chronicon Paſchale*, ubi Chronici Auctor *pag.* 7. hæc habet : *Clemens* , *Sanctiſſimus Alexandrinæ Eccleſiæ Presbyter.* Eodem in ſenſu Sanctus Maximus Monachus Conſtantinopolitanus , cujus ætas ad ſeptimum Eccleſiæ ſæculum revocatur , affert fragmentum quoddam *ex lib. de Providentia* , quem dicit eſſe *Sanctiſſimi Clementis Presbyteri Alexandrini* , ut legimus *in tom.* 2. *Operum Sancti Maximi* Verſionis , atque Editionis Patris Combefis. *pag* 144. Succinit Joannes Damaſcenus octavi ſæculi Scriptor notiſſimus , qui , *in Tractatu de duabus Chriſti voluntatibus* , cujus fragmentum producitur inter *veterum Scriptorum teſtimonia* , quæ *tom.* 1. Operum Clementis Alexandrini Editionis Oxonienſis præmittuntur , pari laude Clementem *Beatum* appellat . Miſſa facimus elogia , quibus Clementis doctrina commendatur ; cum omnium loco eſſe poſſit , quod Sanctus Hieronymus *in lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap.* 38. ipſius Clementis Operibus tribuit , ita ſcribens : *Feruntur ejus inſignia volumina plenaque Eruditionis* , *& Eloquentiæ* , *tam de Scripturis Divinis* , *quam de ſæcularis litteraturæ inſtrumento*; Et in Epiſtola ad Magnum: *Quid in illis indoctum? imo quid non e media Philoſophia eſt?*

XXI. Eadem fere , quæ veteres Scriptores de Clementis ſanctitate affirmant , repetunt Authores quamplurimi , qui recentiori ævo claruerunt . Id vero cuique compertum erit , qui conſulat *tom.* 2. Operum Clementis præfatæ Editionis Oxonienſis *pag.* 2041. *in notis ad n.* 8. *tom.* 1. *Bibliothecæ Concionatoriæ Patris Combefis. pag.* 9. Patrem Ruinart *ad acta Martyrum pag.* 135. Patrem Honoratum a Sancta Maria in locis quamplurimis Operis , cui titulus , *Animadverſiones in Regulas , & uſum Critices*, Patrem Aubruſſell *de abuſibus Criticæ tom.* 2. *pag.* 53. Natalem Alexandrum *tom.* 3. *Editionis Pariſienſis pag.* 307. Patrem Calmet *lib.* 56. *Hiſtoriæ univerſalis tom.* 5. *pag.* 71. *& ſeqq. num.* 106. *& num.* 109. **Aſſtipulantur Recentiores.**

XXII. Præterea in Martyrologio Uſuardi quarta Decembris die occurrit memoria Sancti Clementis , ejuſdem ſcilicet Clementis , de quo loquitur . Huic Martyrologio addi poſſunt & alia poſteriora , nimirum Veſpuccii editum anno 1486. Maurolycii anno 1568. Gelaſinii anno 1678. Ferrarii , & aliorum , quæ miſſa facimus . Tantam enim ſibi vindicat authoritatem unum Uſuardi Martyrologium , ut robur , & firmitas aliunde fruſtra petatur . Ex quo factum , ut Scriptores plurimi , qui *Sancti* titulum Clementi Alexandrino conciliarunt , Uſuardi ſententiam prætendentes , quamcumque ſive invidiam , ſive cenſuram effugerint , uti ratiocinantur Patres Bollandiani *tom.* 6. *menſis Maji pag.* 777. *n.* 13. Baillet *ad diem* 4. *Decembris tom.* 2. *pag.* 65. *& ſeqq.* Tillemont *tom.* 3. *pag.* 195. Haud ſatis igitur Clementis Alexandrini decori conſuluiſſe videtur Cardinalis Baronius , qui Clementis nomen , quod in Uſuardi Martyrologio perlegerat , in Romanum Martyrologium non tranſtulit. **Martyrologia quamplurima, Uſuardi cum primis , Clementi faventia.**

XXIII. Neque hic ſiſtunt Clementis Patroni , ex quorum ſententia hactenus loquuti ſumus . Multam illis ingerit difficultatem Gelaſii Papæ Decretum , quo Clementis Alexandrini Opera apocryphis accenſentur ; Non enim levis ſuſpicio eſt Gelaſii Decretum tum in cauſa fuiſſe , ne hujuſce Clementis nomen Romanis faſtis inſcriberetur , ut ſcite animadvertunt celebres Patres Bollandiani *t.* 7. *Junii* in notis ad Martyrologium Uſuardi . Hinc , ut ab hoc obice ſeſe expediant , qui Clementis cauſam tuentur , nullum non movent lapidem , ut Clementis Opera ab erroribus aut prorſus vindicent , aut ſaltem excuſant . Pater Nourry *in apparatu ad Bibliothecam Maximam Sanctorum Patrum tom.* 1. *lib.* 3. ſumma diligentia , ac eruditione , ſingula Clementis Opera recenſet , illuſtrat , atque ab erroribus , quorum inſimulantur , purgare contendit , Ceillier *t.* 2. *de Scriptoribus Eccleſiaſticis* **Alii Clementis errores denegant.**

Digitized by Google

cap. 26. *n.* 14. *pag.* 314. errores quidem non diffitetur, ſed alienos; atque ab Hæreticis inſertos affirmat. Pari conatu in alio Opere, cui titulus, *Apologia Moralis Sanctorum Eccleſiæ Patrum c.* 2. maculas omnes, quas Joannes Barbeirac in Clemente Alexandrino detegit, conatur diluere. Calmet in Opere, & loco ſupra relatis fatetur, errores, qui in Clementis Operibus occurrunt, non eſſe Clementis fœtum, ſed ab eo in aliena ſententia, quam deinde refellit, produci.

Excuſant alii.

XXIV. Alii vero ex Clementis Fautoribus, cum fateri cogantur, Clementem Alexandrinum non in aliena, ſed reipſa in proprio ſenſu alicubi erraſſe, aliam ineunt viam, ut reatum, quem omnino excludere nequeunt, ſaltem imminuant, atque in benigniorem partem excipiant. Dupinius *tom.* 1. *Bibliothecæ pag.* 208. *Editionis Pariſienſis anno* 1698. Clementem ait lapſum, quo tempore Chriſtianæ Religionis Myſteriis nondum erat ſatis inſtructus. Annatus *in Apparatu Theologiæ poſitivæ lib.* 4. *art.* 7. Operum Clementis Alexandrini Indicem texit, & quæ contra objiciuntur, ſtudet evertere. Bollandiani Patres de Gelaſii cenſura contra Clementis Opera multum ſoliciti, *tom.* 4. *menſis Julii in egregia Diſſertatione de diviſione Apoſtolorum pag.* 12. *num.* 27. probare conantur, duo extitiſſe Clementes Alexandrino cognomines, ideoque Gelaſii Decretum, quod *alterius Clementis Opuſcula* rejicit, de alio quodam Clemente, non etiam de eo, de quo hic agimus, eſſe intelligendum. Joannes Baptiſta Poza Gelaſiani Decreti verba penitus introſpiciens, *in Apologia, quam ſcripſit ad Summum Pontificem Urbanum VIII.* ut Opuſculum, quod inſcribitur *Elucidarium*, vindicaret, *pag* 3. *a tergo* cenſet, Gelaſiani Decreti vim eam non eſſe, ut Opera omnia proſcribat, quæ inter Apocrypha enumerat; ſed illud dumtaxat diſcriminis ſtatuiſſe inter Opera, quæ publice, cum Divina Officia peragebantur, legi poterant; & ea, quæ nonniſi privatæ Lectioni permittebantur; quo in ſenſu Clementis Opera dici putat Apocrypha, quod inter Divina Officia publica illorum Lectio, non etiam privata inter domeſticos parietes vetaretur. Hanc ſententiam ſequitur Caleſinus *in Adnotationibus*, quas Martyrologio ſuo addidit *ſub die* 4. *Decembris*, ubi de Clementis Alexandrini Operibus ita loquitur: *Sunt tamen ejus Opera, ex Gelaſii Sanctione, in Apocryphis, ita ſcilicet, quemadmodum Covarruvias interpretatur, ut caute privatim legantur, publice autem in Eccleſia nullo ſane modo.*

Graviores, quæ Clementi obſunt difficultates, proponuntur.

XXV. Hæc ſunt, quæ a Scriptoribus cum vetuſtis, tum recentioribus, nedum Catholicis, ſed etiam Heterodoxis colligere licuit, atque huc transferre, non inani quadam affectatæ eruditionis oſtentatione, ſed eo dumtaxat conſilio, ut quæ Clementi Alexandrino favere videntur, citra ſimulationem, omnium oculis ſubjiceremus. Hæc vero tanta non ſunt, ut Nos inducant in eorum ſententiam, qui Clementis hujuſce nomen Martyrologio Romano inſcribendum putant. Rationes, quibus innitimur, infra dabimus; non ut de Clementis Alexandrini laudibus quidquam detrahamus, ſed ut pateant graviores difficultates, quæ Nobis impedimento ſunt quominus Clementis nomen, quidquid ſit de ejus doctrina, ac probitate, in Romanum Martyrologium inſeramus.

Veterum Scriptorum de Clementis Sanctitate ſilentium.

XXVI. Prima, quæ difficultatem ingerit, ratio petitur a veterum Scriptorum ſilentio de moribus, ac vita Clementis Alexandrini. Unus Euſebius Pamphili *lib.* 6. *cap.* 11. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* affert fragmentum Epiſtolæ Alexandri, qui Jeroſolymorum rexit Eccleſiam, multa ſane cum laude de Clemente loquentis; quo eodem monumento Hieronymus, ut ſupra adnotavimus, *in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis* uſus eſt. Ita vero ſe habet Euſebii locus: *Porro has Literas, Domini Fratres, per Beatum Presbyterum Clementem ad Vos miſi, Virum virtute præditum, & probatum, quem Vos & noſtris jam, & amplius cognoſcetis. Qui quidem Dei nutu, & providentia, dum hic apud Nos præſens eſſet, Eccleſiam Chriſti & confirmavit, & magnopere auxit.* Etſi vero hæc verba, interprete Henrico Valeſio, qui hac in re Divum Hieronymum ſequitur, de Clemente Alexandrino ſint accipienda, nihil inde colligitur, quod præcipuam quamdam, inſignemque Clementis prodat Sanctitatem, cujus idcirco illuſtre monumentum Martyrologii Tabulis ſit conſignandum. Non enim in una, vel altera bonorum Operum ſpecie, Sanctitas, de qua hic loquimur, ſita eſt, ſed virtutibus in gradu heroico aſſidue exercitis,

aſ-

atque ad obitum uſque productis, probatur. Quocirca licet hic repetere, quod Calmet loco ſuperius indicato ſcriptum reliquit de Clemente Alexandrino: Nos memoriis vitæ quam peregit, & mortis quam obivit, deſtitui. Præterquamquod Euſebii hominis Ariani teſtimonium favore Clementis Alexandrini, tamquam infidum ab iis traducitur, qui aliqua Arianiſmi ſemina in Clementis Operibus introſpiciunt; In quorum numero habendus Petavius, qui *tomo* 2. *Theologicorum Dogmatum lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 1. ita Clementem ſugillat: *Naturam, ait, Filii Omnipotenti Deo citimam eſſe; quod Platonici, & Ariani Dogmatis indolem ſapit.*

Nulla de Cultu Clementi exhibito vola, aut veſtigium.

XXVII. Altera ratio ſic habet: Nullum monumentum, imo nec ullum quidem veſtigium ſupereſt Cultus, quem aliqua Eccleſia, aut Diœceſis, expreſſo vel tacito Catholici Epiſcopi aſſenſu, exhibuerit Clementi Alexandrino. Parum vero refert, eum vita ceſſiſſe, antequam in Eccleſia Dei mos invaleſceret publico cultu honorandi inclytos Chriſti Confeſſores; qui mos in Eccleſia cum Orientali tum Occidentali nonniſi quarto Eccleſiæ ſæculo primum incepit, ut Eruditi conveniunt, Noſque probavimus *lib.* 1. *Operis de Canonizatione cap.* 5. *num.* 3. *& ſeq.* Etenim neminem latet, priſcos Eccleſiæ Fideles, ex præconcepta animiſque indita veræ Sanctitatis opinione, vel ipſos Confeſſores, qui in Domino obdormiverant, cultu publico venerari conſueviſſe, etiamſi hac de re ſolemnis diſciplina ac ritus nondum ab Eccleſia fuiſſet introductus.

Clementis Opera multa ſuſpecta.

XXVIII. Tertia ſequitur ratio, quæ Clementis Alexandrini Opera, ſin minus erronea, ſaltem ſuſpecta, Nobis inſpicienda proponit. Enimvero Petavius, cujus verba ſupra recitavimus, Clementem Arianiſmi inſimulat; eſto Nourry *in Apparatu tom.* 1. *pag.* 783. *& ſeq. & pag.* 852. *& ſeq.* hanc labem amoliri contendat. Caſſiodorus hoc de Commentariis Clementis Alexandrini in Canonicas Epiſtolas judicium profert *tom.* 2. ſuorum Operum, *de Inſtitutione Divinarum Literarum cap.* 8. *In Epiſtolis autem Canonicis Clemens Alexandrinus Presbyter, qui & Stromateus vocatur, ideſt in Epiſtola Sancti Petri prima, Sancti Joannis prima & ſecunda, & Jacobi, quædam attico ſermone declaravit, ubi multa quidem ſubtiliter, ſed aliqua incaute locutus eſt, quæ Nos ita transferri fecimus in Latinum, ut, excluſis quibuſdam offendiculis, purificata doctrina ejus ſecurius poſſet hauriri.* Aliquod & hic ſibi quærunt effugium Clementis Patroni, ajentes hoc Opus, in quo multa improbantur, non ipſi quidem Clementi, ſed alteri incerto Auctori tribuendum. Libros octo Hypotypoſeon, ſive Inſtitutionum, multis ſcatere erroribus affirmat Photius, qui in Codice 109. ſuæ Bibliothecæ longum illorum attexit Indicem, atque ita proſequitur: *Quin etiam & alia id genus ſexcenta blaſphema voce nugatur, ſive ipſe, ſive quis alius ejus perſonam indutus; plane ut octo ipſos Libros hiſce Blaſphemiarum portentis, de iiſdem identidem diſſerendo, ac ſparſim, atque confuſe veluti ſtupore perculſus, Scripturas producendo, repleverit.* Graviora quidem ſunt hæc; ea tamen intelligenda eſſe non de erroribus, in quos Clemens lapſus fuerit, ſed de iis, quos ille ex aliena ſententia refert, atque refellit, ſentiunt nonnulli, qui Clementis partibus impenſius ſtudent. Addunt inſuper, arduum ſane eſſe, rectam ferre ſententiam de memorato Clementis Opere, quod nuſquam exiſtit, aut certe integrum non habetur, ut Calmet in loco ſuperius citato ratiocinatur.

Gravior in eadem Opera ex Gelaſiano Decreto Cenſura.

XXIX. Eadem tamen contra eos Clementis libros, qui & Clementem norunt auctorem, & Eruditorum teruntur manibus (hi vero ſunt libri Pædagogi, Stromatum libri, aliique numero pauci) objiciuntur incommoda. De hiſce Operibus ſcribit Aubertus Miræus *in Bibliotheca Eccleſiaſtica Fabritii cap.* 37. *pag.* 112. *In libris ejus nonnullæ ſententiæ occurrunt, quæ erorrem ſapiunt.* Miræo præiverat Venerabilis Cardinalis Bellarminus, qui Clementis Opera in celeberrimis adverſus Hæreticos controverſiis tractandis diligenter inſpexit, ſubactoque judicio examinavit. *Non deſunt* (ita illi, *in libro de ſcriptoribus Eccleſiaſticis*) *in hoc inſigni Auctore ſententiæ aliquæ quæ errorem ſapiunt, quas in libris noſtris Controverſiarum notavimus &c. Utrum autem ſententiæ illæ ab Hæreticis inſertæ ſint, ut aliqui pie credunt, aut auctori more humano exciderint, ignoramus.* Alia Scriptorum teſtimonia miſſa facimus, cum non levem de Clementis Operibus ingerat

ſuſpicionem cenſura Decreti Gelaſiani, quod ex antiquiſſimo Codice Palatino Bibliothecæ Vaticanæ a Juſto Fontanino Archiepiſcopo Ancyrano editum eſt *in Appendice Antiquitatum Hortæ pag. 317. & ſeqq. primæ Editionis*. Hocce Decretum, ut prænotavimus, Clementis Opera recenſet inter Apocrypha; non eo quidem in ſenſu, ut earum publicam dumtaxat lectionem, non etiam privatam interdicat; ſed verius, quod Opera illa erroribus ſint aſperſa, quam interpretationem ſequuntur, & probant Dujat *de Prænotionibus Canonicis lib. 2. cap. 48. n. 2. in fine*, Cardinalis Bellarminus *de Scriptoribus Eccleſiaſticis, in Clemente Alexandrino*, Carolus Dufreſne *in Gloſſario* Ver. *Apocrypha*, Pagi *in vita Gelaſii n. 4. pag. 217.* Magri *in Vocabulario Eccleſiaſtico* Ver. *Aprocryphus*.

Clemens de erroribus ſuſpectus, a martyrologio excludendus.

XXX. Quiſquis circa partium ſtudia, maturo judicio ſecum expendat, quæ a Nobis huculque prolata ſunt, profecto fateri cogitur Clementis Alexandrini doctrinam dubiam ſaltem ſuſpectamque eſſe de erroribus, quibus avertendis Clementis Fautores animum torquent, atque a variis interpretationibus, effugiis, exceptionibus, præſidium quærunt, ne gravior in Opera illa intorqueatur ſententia. In hoc autem rerum ſtatu, nemo qui ſapiat, affirmabit Clementis Alexandrini nomen Martyrologii Romani venerando Codici eſſe inſcribendum. Enim vero quamvis Magni Conſtantini nomen in Græcorum Menologio inter Sanctos fuerit relatum; quamvis de cultu in Eccleſia Orientali illi exhibito nulla ſuboriatur dubitatio; Nihilominus in Martyrologium Romanum Magni Conſtantini memoria nunquam tranſlata eſt, quod illum aut Hæreſi Ariana aſperſum, aut in Arianos propenſiorem fuiſſe, nonnulli fuerint ſuſpicati; quam tamen maculam Bollandiani Patres *tomo 5. menſis Maji die 21.* & Natalis Alexander *t. 4. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ diſſert. 24.* a tanto viro ſtudent amoliri. Percurrenda item, quæ a Nobis in hanc rem ſcripta ſunt *in lib. 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 36. num. 16.*, & noviſſime a Coſtadono *in ſuis Obſervationibus ſuper veterem Tabulam Græcam n. 14.*

Quæ opponuntur exempla, Clementis cauſam non juvant.

XXXI. Neque ad rem faciunt, quæ opponuntur exempla; alterum Hilarii Arelatenſis Epiſcopi, alterum Vincentii Lirinenſis, quorum uterque, nimirum Hilarius die quinta, Vincentius vero die vigeſimaquarta Maji, in Maryrologio Romano commemoratur, quamvis eorum doctrina Semipelagianiſmi labe fuerit aſperta. Siquidem, etſi Viros illos Semipelagianiſmi errore tactos concederemus, quod tamen plures denegant, qu. Catholicam eorum ſententiam egregie tuentur; excuſandi tamen, ſi quid humani hac in parte illis exciderit; nondum enim Catholica doctrina ſupremo Apoſtolicæ Sedis judicio fuerat definita, ut *in lib. 2. Operis de Canonizatione c. 29.* pluribus diſputavimus. Aut contra Clemens Alexandrinus in ea Catholicæ Religionis Dogmata quæ pridem ſtatuta fuerant, & inconcuſſis Eccleſiæ Decretis firmata, peccaſſe creditur: Cum igitur plane diſſimilia ſint, quæ producuntur exempla, immerito doctus Pater Hallaix *t. 1. Scriptorum Illuſtrium Eccleſiæ Orientalis*, in notis *ad vitam Pantæni cap. 2.* conqueritur, ſe vehementer mirari, quod in Martyrologio Romano nomina aliorum veterum Patrum, qui in varios errores lapſi fuerant, deſcribantur, nomen vero Clementis Alexandrini nullibi reperiatur.

Quo in ſenſu Sancti titulo Clemens donetur.

XXXII. Nec majoris momenti ſunt cætera, quæ pro Clemente Alexandrino ſuperius relata ſunt; atque illud cum primis, quod *Beati, ac Sancti* nomine a multis donetur. Horum agmen, uti vidimus, ducit Euſebius, cujus verba e Sancti Alexandri Jeroſolymitani Epiſtola deprompta ſupra produximus, quæ juxta Verſionem Henrici Valleſii ita ſonant, *Sanctum Clementem Dominum item meum*. Verum ſi Verborum proprietatem ad Græcum textum exigamus, *Sacer* potius, quo *Sanctus* Clemens vocandus eſt; ita namque Græcus ſermo habet, τὸν ἱερὸν Κλήμεντα. Sed etſi ultro daremus, *Sancti, ac Beati* nomen Clementi Alexandrino fuiſſe tributum, non ideo tamen de ſingulari illius Sanctitate judicium ferendum eſt. *Sancti* denominatio primis Eccleſiæ temporibus Religionis potius, quam Chriſtiani profitebantur, quam probati cujuſque moris indicium erat. *Qui olim Chriſtiani*, inquit Spondanus *in Epitome Annalium Cardinalis Baronii ad ann. Chriſti 43. num. 4. iidem nominabantur Sancti, ut a Paulo ſæpe ac Luca, poſteriſque Ignatio, Philone, Polycarpo, Tertulliano, & aliis*. Hinc ut *in lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 27. num. 14.* ſatis probavimus, unus Sancti titulus par non eſt,

Digitized by Google

ut Corpora, quæ ex Catacumbis afferuntur, ſacro Cultu donentur; ſicut enim prænotavimus, in primæva Eccleſia *Sancti* vocabulum nec vitæ Sanctitatem, nec Martyrium pro Chriſti nomine toleratum, ſed Chriſtianæ Religionis, quæ cuique Fidelium communis erat, integritatem declarabat. Succeſſu temporis, ut Spondanus animadvertit, *Sancti* titulus ad peculiarem vitæ ſanctimoniam ſignificandam translatus eſt: *Demum*, ſic ille proſequitur, *obtinuit uſus, ut illi tantummodo Sancti in Eccleſia dicerentur, qui eminentiori probatiorique fulgerent morum ſanctitudine*. In hac poſteriori acceptione haud facile prudens Scriptor *Sancti* nomen Clementi Alexandrino hodie tribueret, aut ſi quid tale illi excideret, veniam peteret, ut revera petiit Combeſiſius, *De Sancti titulo, quo eum aliquando ornavit Combeſiſius, veniam petiit, Bibliothecæ Concionatoriæ tom. 1 pag. 9.*, verba ſunt eruditi Dominici Georgii *in ſuis notis, quas Martyrologio Adonis ad Diem 19. Decembris* ſubjicit. Eodem pertinent, quæ diligens Scriptor Pater Michael a S. Joſeph. *tom. 2. pag. 9. Juæ Bibliographiæ Criticæ* Ver. *Clemens*, de Sancti nomine, quo Clemens honoratur, adnotavit: *In expurgatorio Hiſpano tom. 1. pag. 134. ubi præſcribitur correctio Bibliothecæ veterum Patrum ad tom. 6. col. 235. deleri præcipitur titulus Divi appoſitus Clementi.*

XXXIII. Equidem nonnulla Martyrologia, ut ſupra indicavimus, Clementis meminere; ſed & alia proferri poſſunt, in quibus nulla Clementis Alexandrini fit mentio. Nil tale occurrit *in tom. 3. Theſauri Anecdotorum Martene, & Durand; in tom. 6. ampliſſimæ Collectionis Veterum Scriptorum*, quæ ab iiſdem accuratis Authoribus coordinatur; *in tomo 1. Spicilegii Lucæ d' Acherii; in tom. 2. Antiquarum Lectionum Caniſii: in Martyrologio Florentini; in tom. 6. par. 2. menſis Junii Patrum Bollandianorum*, eſto multa, ac vetuſta in hiſce locis exhibeantur Martyrologia. Uſuardum ſæculi noni Scriptorem primum fuiſſe, qui in ſuo Martyrologio Clemen. Alexandrini nomen conſcripſerit, haud improbabilis opinio eſt: Verum nihil prohibet quominus, ſi res ita exigat, ab Uſuardi Martyrologio, alioquin multis de cauſis venerando, liceat aliquando recedere.

Quam plura Martyrologia Clementis non meminere.

XXXIV. Uſuardum cum primis Clementis nomen ſuo Martyrologio addidiſſe, affirmat Eruditus Sollerius *in ſuis ad Uſuardum notis ſub die quarta Decembris*; quam ſane Sollerii ſententiam veroſimillimam arbitramur. Uſuardus enim in Opere ſuo adornando uſus eſt præcedentibus Martyrologiis Hieronymi, Bedæ, Flori, Rabani, Wandelberti, & Adonis, ut præclare oſtendit Anonymus Monachus Benedictinus Congregationis Sancti Mauri *pag. 6. ſuæ Præfationis ad ſincerum Uſuardi Martyrologium*, quod Pariſiis impreſſum eſt anno 1718. Cum autem in nullo ex præcedentibus Martyrologiis nomen Clementis legatur, haud temere affirmare licet, Uſuardum omnium primum fuiſſe, qui Clementis nomen in ſuum Martyrologium intulerit; potiſſimum cum ipſemet Uſuardus, in Prologo, quem ad Carolum Calvum ſcripſit, atque in prælaudato Opere impreſſus legitur, diſerte fateatur ſe nonnulla Sanctorum nomina, quæ in præcedentibus Martyrologiis deerant, Operi ſuo addidiſſe. *At ſi quid, præter quod ab illis accepi, in hoc Opere auctum, vel mutatum eſt, ſagaci a me indagine id perquiſitum agnoſci poterit*. Hæc Uſuardus.

Prima Clementis mentio in Uſuardi Martyrologio.

XXXV. Alia quidem ſententia arridet Dominico Georgii, qui in loco mox allato putat nomen Clementis ante Uſuardum ab Adone in ſuo Martyrologio fuiſſe deſcriptum. Verum id longe facilius aſſeritur, quam probatur. Plurimi, & merito quidem, Georgius facit Editionem Martyrologii Adonis, quam curandam ſuſcepit Roſweydus, cujus exemplar extat *tom. 16. Bibliothecæ Patrum Editionis Lugdunenſis anno 1677.* de qua ſic loquitur *in Præfatione pag. 12. Quanti vero fecerimus Roſweydi Editionem, facile intelliges, cum videris, ad illius fidem Nos omnia expreſſiſſe: nihil e textu detraxiſſe, ſed ad ſcrupulum uſque retinuiſſe omnia, & quæ ex Apographis noſtris delibavimus, in varias Lectiones tranſtuliſſe*. Si tanta hujuſce Editionis Georgio fides, cur ille Clementis nomen inſerit, quod hæc probatiſſima Editio prætermittit? Equidem ille provocat ad vetera Martyrologii Adonis exemplaria, quæ in Cod. 511. 512. & 514. Bibliothecæ Vaticanæ exſcribuntur; in quibus poſt S. Aviti Abbatis memoriam ita legimus: *Alexandriæ beati Clementis Presbyteri, qui in Divinarum Eruditionum Scholis quam maxime effloruit*.

Accuratiſſima Martyrologii Adonis Editio Clementem prætermittit.

Ve-

Verum ipſa Codicum, qua ſcripti ſunt, ætas, illorum authoritatem hac in re dubiam evincit. Audiendus ipſemet Georgius *in Præfatione pag. 9. Alter*, inquit, *ſignatus n. 511. ex ſpecimine characteris, ſæculo Chriſti undecimo ſcriptus eſſe mihi viſus eſt; Reliqui vero duo ſignati n. 512. & 514. ſæculo duodecimo exarati fuiſſe viſi ſunt*. Quocirca nec omnino antiqua, nec ab Adonis tempore parum diſſita dicenda ſunt tria illa Bibliothecæ Vaticanæ exemplaria, quæ plurium ſæculorum ſpatio ab Authoris ætate diſſociantur. Ex quo & illud ſequitur, fieri facile potuiſſe, ut aliqui ſequioris ævi Scriptores, pietatis, ac Religionis prætextu, privato conſilio veteribus Martyrologiis nova Sanctorum nomina addiderint; quod multis exemplis, apud Eruditos, ipſumque Georgium ſatis frequentibus, illuſtrare poſſemus.

Fas aliquando ab Uſuardi ſententia diſcedere.

XXXVI. Hoc autem ſemel ſtatuto, Uſuardum nempe primum fuiſſe, qui Clementis nomen in Martyrologium invexit, tanta profecto non eſt illius authoritas, ut grande ſit piaculum ab eo aliquando recedere; cum Nobis compertum ſit, ejuſmodi Martyrologii Lectionem primo in Monaſteriis Benedictinis in uſu fuiſſe; moxque ab aliis Eccleſiis fuiſſe adoptatam, ut in Opere *de Sanctorum Canonizatione lib. 4. par. 2. cap. 17. num.* 3. obſervavimus. Neque unum eſt, in quo Uſuardus fallitur, Clementis nomen. Si ea ad trutinam revocentur, quæ in Martyrologio Uſuardi circa Feſtum Aſſumptionis B. Mariæ Virginis enarrantur, & quorum a Nobis *in Opere de Feſtis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ejuſque Beatiſſimæ Matris ad diem 15. Auguſti* accurata ſit mentio: fateri oportebit, Uſuardi teſtimonium eſſe rejiciendum, ubi majora, ac meliora id ſuadeant argumenta. Quæ cum ita ſint, iis profecto aſſentiri non poſſumus, qui per ſummam injuriam reprehendunt eximios illos Viros a Gregorio XIII. Romani Martyrologii emendationi præpoſitos, quorum nomina in præcitato Operis Noſtri loco *ſub num.* 5. ſingillatim enumeravimus. Non enim ideo culpandi, quod a Clementis Alexandrini nomine, cujus Uſuardi Martyrologium meminerat, abſtinuerint. Enimvero argumentorum, quæ ſupra retulimus, tanta vis eſt, ut & Uſuardi teſtimonium infirmet, & Romani Martyrologii emendationem a quavis obtrectatione, & cenſura prorſus eximat.

Alia de Severi Sulpitii nomine proponitur Controverſia.

XXXVII. Abſoluta de Clementis Alexandrini nomine controverſia, alia ſuccedit de *Severo Sulpitio S. Martini diſcipulo*. Martyrologii Correctores ſub Gregorio XIII. hoc Elogium die 29. Januarii apponendum cenſuerunt: *Apud Bituricas S. Sulpitii Severi Epiſcopi diſcipuli S. Martini, virtutibus, & eruditione conſpicui*. Qui vero Urbano VII. mandante novam Martyrologii Emendationem inſtaurarunt, idem Elogium, verbis aliquot intermediis dumtaxat excluſis, ita contraxerunt: *Apud Bituricas S. Sulpitii Severi Epiſcopi virtutibus, & eruditione conſpicui*. Tota igitur circa voces illas, *Diſcipuli S. Martini*, verſatur emendationum varietas, de qua multa ſcripſerunt Patres Bollandiani *ad diem 29. Jan. in vita S. Sulpitii Severi Epiſcopi Bituricenſis §. 2. num.* 12. Florentinius in Admonitione 11. quæ præponitur ejus Martyrologio *pag.* 51. Baillet *ad diem 29. Januarii num.* 1. *& num.* 4. Tillemontius *tom.* 10. *Memoriarum, nota 5. ſuper vita Sulpitii Severi*, Graveſon *tom.* 12. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ pag.* 157. Romanæ Editionis anno 1717. aliique complures, quibus & Noſtrum *de Canonizatione* Opus addendum *l. 4. part.* 2. *cap. 17. num.* 7.

Quænam Gregorianæ correctioni faveant argumenta.

XXXVIII. Ut gravior hæc controverſia pro meritis expendatur, illud in quo præcipuus difficultatis cardo ſiſtit, inſpiciendum, an Sulpitius Severus Sancti Martini diſcipulus fuerit, an non, Epiſcopus Bituricenſis; ideoque jure ne, an injuria, verba illa *Diſcipuli S. Martini* fuerint expuncta. Correctores ſub Gregorio affirmativam ſententiam ſequuti ſunt; hinc duo illa in Elogio ſociarunt: *Apud Bituricas Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi, diſcipuli S. Martini*. Hanc ipſam Correctoribus inſediſſe opinionem teſtatur Cardinalis Baronius in ſuis ad Martyrologium notis *ſub die 29. Januarii*. Neque vero hæc ſententia omnimoda caret probabilitate; quandoquidem ea innititur additionibus a Molano factis ad Uſuardum, ubi *ad diem 29. Januarii* hæc habentur: *Biturica civitate S. Sulpitii Severi Epiſcopi, & Confeſſoris, diſcipuli Beati Martini*; fulcitur teſtimonio Maurolici, qui in ſuo Martyrologio ad præcitatam diem ita ſcripſit; *Biturici Severi Præſulis, diſcipuli S.*

Mar-

Digitized by Google

Martini; & poſtremo juvatur Apologia, quam pro Sulpitio Severo diſcipulo S. Martini ſcripſit Guibertus Martinus Abbas Gemblacenſis, qui ineunte ſæculo tertiodecimo floruit. De hac Guiberti Apologia conſulendus Hieronymus de Prato Veronenſis, qui illam inſeruit *tomo* 1. *Operum Sulpitii Severi*.

XXXIX. Hiſce vero momentis nimium præfidentes inſurgunt aliqui, atque in Martyrologii correctionem ætate Urbani factam ſubinſenſi, apertis verbis loquuntur ſimul, & obloquuntur. Aut enim, ita ratiocinantur, locus eſt conjecturis ſupra propoſitis; jamque Gregoriana emendatio ſarta tectaque ſervanda erat. Aut nova contra conjecturas illas ſupervenerunt monumenta, atque hoc in caſu ſatis erat Epiſcopi titulum Severo Sulpitio adimere, & interim, quæ ſequuntur verba illa *Diſcipuli S. Martini*, immutata relinquere. Hoc autem temperamento poſthabito, Martyrologium Romanum, ex nupera correctione, non uno, ſed duplici gravatur incommodo; tum quia alter Sulpitius Severus Epiſcopus Bituricenſis, a Sulpitio Severo, Sancti Martini diſcipulo diverſus, perperam effingitur; tum quia Sulpitius Severus diſcipulus Sancti Martini, de cujus laudibus Sanctus Paulinus Nolanus, Paulinus Petrocorienſis, Venantius Fortunatus, Gregorius Turonenſis, aliique palam loquuntur, a Martyrologio exploditur, ac non ſine injuria a vetuſtiſſima illa tituli Sanctitatis poſſeſſione deturbatur. *Valde autem Sulpitii Sanctimoniam commendat*, inquit Gerardus Joannes Voſſius in vita Severi Sulpitii, quæ in fronte ejus Operum Editionis Amſtelodami præponitur, *quod in Romano Martyrologio ejus memoria celebretur ad 4. Kalendas Februarii*. Gemina occurrunt apud Patrem Braſſichelli, qui ante Urbani VIII. emendationem ita de Severo Sulpitio loquitur in Indice librorum expurgandorum: *Ut interim omittamus Epiſcopatum, quem in ancipitibus quibuſdam conjecturis Baronius tomo 5. Annalium poſuit. De Sanctitate tamen Severi Sulpitii, cujus tam illuſtre Elogium extat in Martyrologio Romano 29. Januarii, ambigere, neſcio quam tutum.* Hæc illi, qui Gregorianæ Correctioni favent ingenius.

Hinc querelæ in emendationem ſub Urbano inſtitutam.

XL. Hæc tamen iis non probantur, qui Severum Sulpitium S. Martini diſcipulum in plures errorum ſcopulos turpiter impegiſſe contendunt. Compertum namque eſt, eum jam ætate provectum erroribus Pelagianorum adhæſiſſe, & in ſuis Dialogis errores Millenariorum fuiſſe ſequutum; ex quo Dialogi illi a Gelaſio Pontifice in memorato de Eccleſiaſticis libris Decreto, Apocryphis accenſentur, hiſce verbis: *Opuſcula Poſthumiani, & Galli Apocrypha*; qua in re conveniunt Scriptores non modo Heterodoxi, nempe Caſimirus Ordinus *de Scriptoribus Eccleſiaſticis ſæculi quinti pag.* 495. & Cave *de Scriptoribus Eccleſiaſticis ſæculi Neſtoriani*; ſed & Catholici Auctores ſatis accurati, veluti Joannes Trithemius *de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Cardinalis Bellarminus *in eodem Tractatu*, Philippus Labbè *in ſua Diſſertatione Hiſtorica*, quæ proſtat *in tomo* 7. *Operum Cardinalis Bellarmini* Venetæ Editionis anno 1728. Natalis Alexander *in Hiſtoria Eccleſiaſtica ſæculi quinti c.* 4. *art.* 2. Longeval *in Hiſtoria Eccleſiæ Gallicanæ tom.* 1. *lib.* 3. *pag.* 397. Doujat *in Prænotionibus Canonicis lib.* 2. *c.* 52. *n.* 5. Quid vero ad hæc Sulpitii Patroni?

Sulpitius Severus Pelagianis, & Millenariis adhæret.

XLI. Reponunt, ejuſmodi probra, quæ in Severum Sulpitium vibrantur, futilia plane eſſe ac inania; ideoque Martyrologii Reformatores ſub Urbano, levi nimium innixos fundamento, Severi Sulpitii, qui S. Martinum Præceptorem habuit, nomen e Martyrologii Codice expunxiſſe. Etenim, qui primus memoriæ mandavit, Sulpitium a Pelagianis deceptum, a Catholica veritate declinaſſe; fuit Gennadius quinti ſæculi Scriptor, de quo ita loquitur Guibertus Martinus Abbas Gemblacenſis in prælaudata Apologia: *quod a Pelagianis ſeductus, in aliquo a regula Orthodoxæ Fidei exorbitaverit, nuſquam omnino, niſi in ſolo legi Gennadio, qui, neſcio utrum hoc alicubi & ipſe legerit, & an ex ſola fama, quæ facta, & infecta loquitur, didicerit*. Addunt præterea, eumdem Gennadium, & Sulpitii errores, & pœnitentiam una ſociaſſe; quæ ſane tanta fuit, ut quoad vixit, perpetuum ſibi ſilentium ſervandum indixerit, & reipſa ſervaverit: Si quid ergo peccavit, crimen illuſtri pœnitentia delevit. Quod vero attinet ad Millenariorum errores, & Gelaſiani Decreti cenſuram, ad ea demum maledicta, quæ Joannes Clericus in Opere Severi Sulpitii S. Martini diſcipuli infenſo congeſſit ſtylo, eadem repetunt, quæ prælau-

Sunt qui vindicias & pœnitentiam obtendant.

Digitized by Google

laudatus Hieronymus de Prato in *Opere ſupra relato* in rem hanc ſcripſit, ut Severum Sulpitium ab impactis criminibus vindicaret. Illud tandem Sulpitii Fautores ingeminant, Correctores Urbani tempore modum nequaquam ſervaſſe; ſi quid enim caſtigatione dignum inciderat, immutandum paulisper erat, non omnino. Qua ferme ratione Sauſſajus in Martyrologio Gallicano, quod anno 1636. editum eſt, *ad diem 29. Januarii* ademit quidem Sulpitio Severo titulum Epiſcopi, ſed cætera, quæ Sulpitium illum S. Martini diſcipulum fuiſſe demonſtrant, intacta reliquit, hoc pacto: *Eodem die in Aquitania Pago Primuliaco, S. Severi Sulpitii Presbyteri & Confeſſoris, doctrinæ & Sanctimoniæ laude perilluſtris, qui S. Martini res geſtas nitido ſtylo conſcripſit, atque non minus actibus expreſſit, quam calamo, paupertatis Cultor egregius, ac humilitatis perſincerus Amator; cujus præconia ob claras ſapientiæ dotes, & ſublime vitæ inſtitutum, S. Paulinus Nolæ Epiſcopus efferens, magnifice proſecutus eſt.*

Ratio potiſſima cur Sulpitii nomen Martyrologio non inſcribatur.

XLII. Atque hæc quidem ſunt, quæ de Sulpitio Severo Sancti Martini diſcipulo cum ex Eruditorum colloquiis Nobiſcum habitis, tum maxime ex privata librorum lectione Nobis licuit haurire. Nullum vero ex tanta rerum congerie ſatis efficax argumentum occurrit, quod Noſtrum inducat animum, ut a Correctione, quæ ſub Urbano VIII. peracta eſt, recedamus. Enimvero poſt accuratam cauſæ diſcuſſionem, illud tandem comperimus, univerſum oppoſitæ ſententiæ Syſtema huic propoſitioni, quam axiomatis loco præſupponit, inniti, nimirum die 29. Januarii inſcriptum fuiſſe in Romano Martyrologio nomen Sulpitii Severi diſcipuli S. Martini. Hinc querelæ illæ, atque repetitæ expoſtulationes ob non ſervatam hanc ſaltem Elogii partem, *Diſcipuli S. Martini*, ſi forte Epiſcopatus inſignia Severo Sulpitio minus conveniant. Verum hæc præcipua erroris cauſa, quod ratiocinium, cui omnimoda fides adhibetur, falſo laborat ſuppoſito; unde ſequitur, ut quæ ſupra extruitur argumentorum moles, ſponte ſua corruat.

Status Controverſiæ Correctoribus ſub Urbano bene perſpectus.

XLIII. Id vero exploratum cuique erit, ſi ad ea, quæ Martyrologii Reformatoribus ſub Urbano Pontifice bene perſpecta erant, animum convertamus: Notant hi, Sulpitium Severum, de quo in Romano Martyrologio ſub die 29. Januarii fit mentio, revera Epiſcopum Bituricenſem fuiſſe, cum hac in re omnia conveniant Martyrologia, quæ Gregorianam Correctionem ætate præcedunt. Notant item, Severum Sulpitium Sancti Martini diſcipulum numquam ad Bituricenſem Epiſcopatum fuiſſe evectum, quidquid Guibertus commentus fuerit, quem tamen Hieronymus de Prato in vita Sulpitii Severi diſcipuli Sancti Martini §. 13. ita refellit: *Pergit Guibertus narrans, Severum a Bituricenſi Clero ex Monaſterio adductum Archiepiſcopum ejus Urbis conſtitutum. Nihil magis repugnans veritati, quam Severum noſtrum Bituricenſem Epiſcopum fuiſſe*: Sed & illud, vel ex ipſo Gennadio noſſe poterant, Sulpitium Severum nonniſi Presbyterum fuiſſe; quod deinde recentiori ævo indubium reddidit gemina ejuſdem Sulpitii Severi Epiſtola a Balutio reperta, & *Miſcellaneorum tomo 2.* inſerta, cujus inſcriptio ſic habet: *Epiſtola S. Sulpitii Severi Presbyteri.* Utramque Epiſtolam a Balutio collectam probat Tillemontius in *Adnotatione quinta ad vitam Sulpitii Severi S. Martini diſcipuli*; nec diſſentit Hieronymus de Prato §. 10. *vitæ Sulpitii Severi*, monumentorum potius, quæ Balutius edidit, quam Gennadii, cujus fidem habet ſuſpectam, auctoritate commotus. Libet Hieronymi locum, etſi longiuſculum, integrum hic exſcribere. *Uno itaque, inquit, Gennadii teſtimonio innititur Severi Presbyteratus, quod tacentibus cæteris, quid valeat non video. Moneo tamen, Balutium in Miſcellaneorum libro primo exhibere Epiſtolas duas Sulpitii Severi Presbyteri Aquitani, quas & Nos dedimus in Appendice tomi ſecundi, quarum utraque hunc præfert titulum*: Epiſtola Sancti Severi Presbyteri; *prima vero etiam hanc appoſitam habet coronidem*: Explicit Epiſtola Severi Presbyteri ad Claudiam ſororem ſuam. *Itaque ni malimus ex auctoritate Gennadii huic noſtro Severo, cui duæ illæ Epiſtolæ adſcribendæ videntur, Presbyteri titulum a Librariis additum, aliquantulum hinc ejus ſententiæ accederet momenti.*

Sub uno Sulpitii Severi nomine duo diſcernendi.

XLIV. Falluntur ergo, qui putant Sulpitium Severum, cujus memoria incidit in diem 29. Januarii, eſſe diſcipulum S. Martini; cum Sulpitius ille Bituricenſis Epiſco-

Digitized by Google

ſcopus dicatur, hic vero ſola Presbyteratus prærogativa præfulgeat. Ex qua præpoſtera ſententia illud neceſſario ſequitur, ut e duplici Sulpitio Severo miniſterio, ac dignitate plane diſſimili, unus conſletur, cui duo hæc ſimul conveniant, quod Epiſcopus Bituricenſis fuerit, itemque diſcipulus Sancti Martini. Quo quid abſurdius? Hæc tamen Perſonarum commixtio ſuam duxit originem ab Apologia Abbatis Gemblacenſis, cujus opinio Sigonium, Galeſinium, Victorem, Giſelinum, alioſque plures in eumdem errorem pertraxit.

XLV. Neque egregios illos Viros, qui Martyrologii emendationem ſub Urbano excuderunt, latuit abſurda hæc opinio, quamvis compertum ſit, nihil de ea rejicienda fuiſſe ſolicitos. Cum enim certo noſſent, Sulpitium Severum, de quo in Romano Martyrologio ad diem 29. Januarii, Epiſcopum Bituricenſem fuiſſe, ideoque plane diverſum a Sulpitio Severo S. Martini diſcipulo, nihil illis curæ fuit ea ad examen vocare, quæ contra poſteriorem Sulpitium Severum opponi ſolent; ne alioqui extra præſtitutos fines vagari viderentur. Huic quæſtioni locus quidem fuiſſet, ſi de Sulpitio Severo S. Martini diſcipulo aut in Martyrologium inferendo, aut inde expungendo, judicium inſtitueretur. Verum cum nil tale in diſputationem veniret, rem hanc intactam relinquere ſatius duxerunt. Quod enim ad hujuſce Sulpitii ſanctitatem attinet, nemo eſt ex antiquis Scriptoribus, qui eum Sancti titulo exornet: *Sane ab antiquis Sanctitatis titulo haud decoratur*; ita legimus *in Bibliographia* Patris Michaelis *tom.* 4. *pag.* 55. Quod ſi apud Sauſſajum, & Petrum de Natalibus, Sancti nomine aliquando donetur, nihil inde conficitur; jam enim præmonui Longeval *in Hiſtoria Eccleſiaſtica Eccleſiæ Gallicanæ tom.* 1. *lib.* 3. *pag.* 397. *in not. ſub lit. A* optandum eſſe ambos ea auctoritate fuiſſe donatos, quam non habebant, & quam habere ſibi falſo perſuaſerant. Controverſiam de Sulpitio Presbytero Correctores non attingunt.

XLVI. Quæ de Martyrologii correctione Urbani tempore inſtituta, ac de methodo, quam Reformatores ſibi ſervandam propoſuere, huc uſque narravimus, Hiſtoricæ veritati, quæ ex Actis Congregationis indubia eſt, plane conſonant. Rei geſtæ ſeriem paucis hic repetere, nec inutile erit, nec injucundum. Die 27. Jan. 1628. habita eſt celeberrima Congregatio coram Cardinali de Torres, cui præter alios, interfuere Fortunatus Schiccus, Bartholomæus Gavantus, Derentius Alciarus, & Hilarion Abbas Sanctæ Crucis in Jeruſalem, ut ex Actis, quæ recenſentur *in Codice* 1240. *Manuſcriptorum inſignis Bibliothecæ Barberinæ pag.* 527. manifeſtum eſt. Primo loco igitur vetus Elogium ex Martyrologio juſſu Gregorii XIII. caſtigato productum eſt, atque inter Acta relatum: cujus tenor, qui ſequitur: *Januarii* 29. *apud Bituricas S. Sulpitii Severi Epiſcopi, diſcipuli S. Martini*. Quid de ejuſmodi Elogio ſenſerint egregii Viri, queis emendatio erat concredita, ex Hiſtorica, quam ſubjicimus, narratione audiamus: *Videbatur hoc loco agi de eo, qui ſcripſit vitam S. Martini, qui tamen mortuus eſt Presbyter, non Epiſcopus, & incidit in Errores Origenis, & Pelagii, licet reſipuerit, teſtibus Gennadio, Bellarmino de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & Baronio in Annalibus. Fuit alius hujus nominis Epiſcopus Bituricenſis ex Antonio Democar in Catalogo Epiſcoporum Bituricenſium, qui tamen non vixit, niſi longe poſt Sanctum Martinum Turonenſem Epiſcopum, cujus fuit alioquin imitator, ex Petro de Natalibus. Quibus omnibus conſideratis, decretum eſt deleri ea verba*, Diſcipuli Sancti Martini, *ut de Epiſcopo Bituricenſi ſtatim intelligatur Martyrologii textus, non de alio diſcipulo S. Martini, & Scriptore vitæ*. Acta Congregationis quæ ſub Urbano habita eſt, producuntur.

XLVII. Quæ verba cum ſatis aperta ſint, nulliſque ambagibus involuta, nihil iis, quæ ſupra retulimus, addendum ſupereſt. Hoc unum, antequam controverſiæ finem imponamus, juvat hic adnotare, duos nimirum Sulpitios Epiſcopos Bituricenſes extitiſſe, quibus nihil commune eſt cum Sulpitio Severo S. Martini diſcipulo. Primus obiit an. 591. alter vita ceſſit anno 694. De priori loquitur Martyrologium die 29. Jan. poſteriorem die 17. ejuſdem menſis commemorat. Ne nominis, atque Epiſcopatus affinitas confuſionem pareret, alteri cognomen *Severi*, alteri *Pii* cognomen eſt additum; Hinc de altero Sulpitio die 17. Januarii legimus: *Apud Bituricas depoſitio S. Sulpitii Epiſcopi cognomento Pii, cujus vita, & mors pretioſa glorioſis miraculis commendatur*. De Sulpitio, qui *Severus* cognominatur, non Sulpitii duo, uterque Bituricenſis Epiſcopus, numerantur.

Digitized by Google

non etiam de alio, qui *Pius* vulgo audit, excitatur controverſia, ſit ne a Sulpitio Severo S. Martini diſcipulo ſecernendus; quæ tamen controverſia poſt correctionem Urb. VIII. e medio ſublata eſt. De gemino Sulpitio Bituricenſi Epiſcopo conſulendus Cardinalis Baronius *tom. 5. Romanæ Editionis ad ann. Chriſti* 431. §. *Sed illud hic conſiderandum*; & in *Notis ad Martyrologium Romanum die* 29. *Jan.* Patres Bollandiani *die* 29. *Januarii in vita S. Sulpitii Severi Epiſcopi Bituricenſis* §. 2. *n.* 11. Mabillonius *in Annalibus Benedictinis lib.* 2. *n.* 91. *ad an.* 624. & *in Actis Sanctorum Ordinis S. Benedicti Sec.* 2. *ad an.* 612. *in Obſervationibus præviis ad vitam S. Sulpitii Pii num.* 1. Dionyſius Sammarthanus *in Gallia Chriſtiana tom.* 2. *editionis Pariſienſis an.* 1702. *pag.* 14. *n.* 15. *& pag.* 23. *& p.* 16. *num.* 19. Le Coint *in Annalibus Eccleſiaſticis Francorum ad ann. Chriſti* 591. *pag.* 392. ubi ad rem noſtram ita ſcribit luculentiſſime: *In Cathedra Bituricenſi duo ſederunt Sulpitii: Hic. Severi nomen obtinuit, ut ab altero diſtingueretur, cui cognomen Pii ceſſit; atque inde factum eſt, ut a poſterioris ævi Scriptoribus diſcipulus S. Martini prædicaretur, ac talis in Martyrologium Romanorum irreperet quarto Kalendis Februarii; donec Urb. VIII. Romani Pontificis authoritate abraſæ ſunt illæ voces* Diſcipuli S. Martini, *bis dumtaxat ſervatis. Apud Bituricas S. Sulpitii Severi Epiſcopi, virtutibus, & eruditione conſpicui.* Conſulendi quoque Annatus *lib.* 4. *Theologiæ poſitivæ art.* 26. & Dominicus Georgius *in notis ad Martyrologium Adonis die* 17. *Januarii*.

Bollandiani inſtant pro Theodori Pontificis nomine; ſed rejiciuntur.

XLVIII. Eruditiſſimis Patribus Bullandianis *tom.* 3. *menſis Maji die* 14. *p.* 263. mirum plane ſubit, quod in Romano Martyrologio Theodori Summi Pontificis nomen nullibi occurrat, cum illius expreſſa fiat mentio in gemino Martyrologio Florentino, altero Magni Ducis Etruriæ, altero Senatores Strozzi; quibus & illud accenſendum, quod Florentiæ typis excuſum eſt anno 1486. Hinc ea Bollandianorum expoſtulatio: *Contigit hæc depoſitio, ſeu potius ejus* (*Theodori*) *obitus hac die* 14. *Maji an.* 1649. *ſed; quod miramur, nullis aliis faſtis, maxime Romanis, ejus nomen inſertum reperimus.* Quæ verba de Theodoro I. Summo Pontifice intelligenda eſſe temporis definita ratio demonſtrat; cum Theodorus II. poſt dies viginti in Pontificatu actos ex hac vita migraverit anno 901. Bollandiſtis adhæret Franciſcus Pagi *in Vita Theodori I. tom.* 1. *Breviarii Romanorum Pontificum*. Mirari tamen deſinet quiſquis animadvertat, Correctores Romanos ea tantum in Martyrologium tranſtuliſſe Sanctorum nomina, quæ ex veteribus probatiſque Martyrologiis petebantur. Porro tantam auctoritatem recenſitis Martyrologiis conciliandam non eſſe arbitrati ſunt: Hinc, cum alia deficerent monumenta, uni Codicum illorum fidei acquieſcere noluerunt.

Alia de Siricio Pontifice controverſia Florentinius ac Noriſius pro Siricio decertant.

XLIX. Quo vero ſatis mirari non poſſumus, illud eſt, Siricii Pontificis nomine, quod vetuſta æque ac probata exhibent quamplura Martyrologia, quæ a Bollandianis commemorantur *tom.* 3. *Februarii pag.* 282. Noſque infra indicabimus, Romani Martyrologii Codicem tamdiu caruiſſe. Ubi primum poſt Gregorianam Correctionem innotuit, ejuſmodi Pontificis nomen in diem 26. Novembris relatum non fuiſſe, Clarus Vir Franciſcus Maria Florentinius doctam ſcripſit Exercitationem, quæ *in Martyrologii ſuis notis ad dictam Novembris diem jacet ordine XVI.* in qua multa ſane cum laude, ac eruditione demonſtrat, quam conſentaneum ſit, ut tanti Pontificis nomine Martyrologium ditetur. At Florentinii lucubratio ſuo caruit effectu, cum nonniſi poſt abſolutam Martyrologii correctionem, Romam pervenerit. Iterum inſtituta Urb. VIII. tempore nova Martyrologii correctione, nulla de Siricii nomine incidit mentio, quia nulli curæ fuit ejuſmodi cauſam, qua decebat vi, & alacritate, tractandam ſuſcipere. Cum vero Clemente X. Eccleſiæ clavum gubernante, Sacr. Rituum Congregatio Baſilicæ Lateranenſi Officia propria Sanctorum Romanæ Eccleſiæ Pontificum conceſſiſſet, Siricio prætermiſſo, rurſus de hujuſce Pontificis Sanctitate; ejuſque Officiis conceſſione agi cœptum: irrito tamen eventu, ſiquidem Archiepiſcopus Myræ, qui tunc temporis Promotoris Fidei munere fungebatur, acriter obſtitit, quod Siricii nomen in Romano Martyrologio nuſquam occurreret. Ea namque Sacræ Congregationis mens erat, ut Sanctorum Pontificum Romanorum, quorum nomina in Martyrologium relata fuerint,

Offi-

Digitized by Google

Officia concederentur. Et quoniam ipſemet Fidei Promotor in ſuis Animadverſionibus obiter attigit rationes præcipuas, ob quas Siricii nomen in Martyrologii emendatione fuerat prætermiſſum; hinc monitu, atque hortatu bonæ memoriæ Cardinalis Caſanattæ, celebris Henricus Noris tum Auguſtiniani Ordinis Profeſſor, mox communi plauſu ab Innocentio XII. inter Romanæ Eccleſiæ Cardinales adſcriptus, pro tuenda Siricii Pontificis Sanctitate, ſatis accuratam ac validam edidit Apologiam, quæ nulli tamen fuit uſui; cum ea, quæ in Sacror. Rituum Congregatione agitabatur Cauſa de conceſſione Officiorum, ad exitum perveniſſet, nec jam liceret poſt abſolutum judicium, veterem excitare controverſiam. En igitur Siricii Cauſam iterato propoſitam, atque ad primævas ſilentii tenebras iterum redire juſſam.

L. Tandem Noſtra ætate, Nobiſque id agentibus, novus de Siricio Pontifice recurrit ſermo. Cum enim felicis recordationis Clemens XI. Prædeceſſor Noſter munus Promotoris Fidei, & deinde paucos poſt annos Præbendam Theologalem in Baſilica Vaticana Nobis contuliſſet, e re Noſtra fuit Sacror. Rituum Congregationi ſupplices offerre preces, ut quæ Baſilicæ Lateranenſi pridem conceſſa fuerant Sanctorum Pontificum Romanorum Officia, ad Capitulum, Canonicos, & Clerum Baſilicæ Vaticanæ extenderentur; quod obtinuimus. Similique exemplo commoti Baſilicæ Liberianæ Canonici par Privilegium haud multo poſt impetrarunt. Tum vero opportunam occaſionem nacti, Siricii Cauſam urgere, & eximiam Florentinii exercitationem proferre cœpimus. Cumque Nobis nuntiatum eſſet, celeberrimam a Cardinali Noriſio ſuper eodem argumento procuſam fuiſſe lucubrationem, ad eam perquirendam curas animumque convertimus, ut validiori præſidio muniti, rurſus Siricii cauſam deliberandam proponeremus. Sed quamdiu Promotoris Fidei munus obivimus, Noriſiana Diſſertatio fuit Nobis impervia. Poſtquam vero ſingulari beneficentia Benedicti XIII. Prædeceſſoris Noſtri ad Cardinalatus dignitatem aſcendimus, quo tempore Scripturarum Cardinalis Caſanattæ ad ſacra Miſſarum Officia ſpectantium, indiculum conficiebamus, ut Operis de Canonizatione Sanctorum, quod tum meditabamur, bono ac utilitati proſpiceremus, inopinato optatiſſima illa Noriſii Diſſertatio ad Noſtras pervenit manus; quam idcirco ſumma diligentia, ac fide exſcribendam curavimus, ejuſque exemplar una cum aliis monumentis, quæ ex prælaudati Cardinalis Caſanattæ ſcriptis accepimus, Nobiſcum Anconam primo, mox Bononiam detulimus. Scripturarum memorati Cardinalis integra ſeries in celeberrima Caſanattenſi Bibliotheca ſumma cura aſſervatur; quæ vero a Noriſio procuſa eſt lucubratio *tom. 4. ejus Operum Editionis Veronenſis anno 1732. pag. 1212. & ſeqq.* impreſſa eſt. Nec defuere ex recentioribus alii, qui de geſtis Sancti Siricii multa cum laude, ac eruditione diſſeruerint. Conſulendi inter cæteros Franciſcus Pagi *in Breviario Romanorum Pontificum in vita Siricii*, & Antonius Pagi ejus Patruus *in Adnotationibus Criticis ad Annales Baronii*.

Quæ Noſtra ætate pro Siricii Cauſa geſta ſunt, enarrantur.

LI. Quæ cum ita ſint; Noſtro muneri deeſſe profecto videremur, ſi Nos, quibus de Siricii Pontificis Sanctitate multa præſto ſunt argumenta, quam olim in minoribus curam ſuſcepimus, ad Summi Pontificatus Apicem Divina miſeratione evecti, ad optatum exitum non produceremus. Hoc autem negotium, mutatis vicibus, diſſimili ratione, ac methodo eſt hodie pertractandum. Olim Nos in filiorum numero poſiti, a Majoribus & Patribus, quæ gerenda eſſent, audiebamus; Jam vero cum e Filiorum ſtatu in Eccleſiæ Paſtorem ac Patrem evaſerimus, quid hac in re decernendum ſit, aliis indicamus. Siricii Pontificis nomen Romano Martyrologio inſcribendum cenſemus; neque idcirco anterioribus Martyrologii Emendationibus, quæ Siricii nunquam meminere, aperte contradicimus. Unius quippe nominis additamentum, quod nova ac validiſſima ſuadent argumenta, aut præteritis correctionibus nihil officit, aut uſque adeo levem infert varietatem, ut nullum, aut fere nullum ex eo obveniat detrimentum.

Summus Pontifex Siricio favet.

LII. Atque ut totius controverſiæ ſtatus, qua decet methodo ac ordine pertractetur, rem univerſam in quatuor ſumma capita ſecernendam decernimus, ita nempe, ut primo loco inquiramus, quæ fuerit Siricii Pontificis, cum adhuc viveret,

Controverſiæ ſtatus in certa capita diſtribuitur.

Digitized by Google

ret, ac poſt ejus obitum, Sanctitatis fama: Secundo quænam Martyrologia, probatæne, an potius ſuſpectæ fidei, Siricii meminerint: Tertio quænam contra Siricium militent rationes, ob quas ejus nomen Romano Martyrologio nunquam fuerit inſcriptum: Poſtremo quodnam de hiſce rationibus judicium ferendum ſit; num ſcilicet eæ ſibi conſtent, ac veriùs futiles ſint, ideoque explodendæ.

Splendidum Valentiniani teſtimonium de Siricii ſanctitate.

LIII. De Sanctitatis fama, quæ Siricium adhuc ſuperſtitem commendavit, ſplendidum ſuppetit teſtimonium Valentiniani Imperatoris in Epiſtola ad Pinianum Urbis Vicarium, ſive præfectum data. De Valentiniano hic loquimur non jam recentioris ætatis, cum nempe adhuc puer, blanditiis ac ſuaſionibus Matris, Arianorum erroribus imbutæ, erat adhuc implicitus; ſed Valentinianum producimus grandævum, ſapientia & virtutibus inſtructum, quas Divus Ambroſius in Oratione in ejus obitu habita commemoravit. Porro Magnus hic Imperator ſuas ad Pinianum dedit Literas poſtquam Sanctus Siricius, rejecto Urſicino, qui ſchiſmate Romanam Eccleſiam turbaverat, concordi Romani Populi acclamatione ſummus Eccleſiæ Pontifex renunciatus eſt. Hanc Epiſtolam ex veteri Codice Bibliothecæ Vaticanæ erutum, ſuis Annalibus inſeruit Cardinalis Baronius *ad ann. Chriſti* 385. & Petrus Couſtant *tom.* 1. *Epiſtolarum Romanorum Pontificum* edidit in ordine *ſecundam* inter eas, quæ Siricio Pontifici adſcribuntur. Quid vero de Siricio ſenſerit Valentianus, quæ ſequuntur verba demonſtrant: *Proinde quoniam religioſum Siricium Antiſtitem Sanctitatis ſic præeſſe Sacerdotio voluerunt, ut Urcinum improbum acclamationibus violarent, noſtro cum gaudio memoratus Epiſcopus ipſe permaneat, Piniane cariſſime, ac jucundiſſime. Si quidem magnum innocentiæ, ac probitatis exemplum eſt, in una acclamatione & ipſum eligi, & cæteros improbari.*

Siricii epiſtola ad Himerium data, Authorem commendat.

LIV. Himerius Epiſcopus Tarraconenſis Sanctum Damaſum Siricii Deceſſorem, graviſſimis de rebus ad Eccleſiaſticam diſciplinam ſpectantibus, more Majorum, conſuluerat. Himerii tamen Epiſtola Romam pervenit, cum jam Sanctus Pontifex Damaſus ad Superos evolaſſet. Hanc qui Damaſo ſucceſſor datus eſt Siricius, rem confecit, atque hiſce verbis Himerium eſt alloquutus: *Quia neceſſe non erat in ejus labores curaſque ſuccedere, cui per Dei gratiam ſucceſſimus in honorem.* Magna quidem Eccleſiæ Catholicæ utilitate, magnoque Eccleſiaſticæ diſciplinæ profectu, quidquid Himerius Damaſo propoſuerat, expoſuit, declaravit, ac definivit Siricius, ut patet ex illius Epiſtola, quæ inter collectas a Petro Couſtan occurrit ordine *prima*. Quam quidem Epiſtolam tot nominibus commendatam, uſqueadeo utilem ac neceſſariam, notis illuſtravit Cardinalis *De Aguirre tom.* 2. *Conciliorum Hiſpaniæ diſertat.* 5. *in Epiſtolam Siricii Pontificis pag.* 126. & *ſeqq.* Etſi namque Siricius ſolum Himerium alloquatur, decernit tamen, ut quæ ad ejus conſulta reſcripſit, ad omnium Coepiſcoporum notitiam perveniant, nec eorum omnium dumtaxat, qui in Himerii Provincia erant conſtituti, ſed præterea ad *Carthaginenſes*, *ac Bœticos*, *Luſitanos atque Gallicos*, vel ut in aliis manuſcriptis legimus, *Gallæcianos*, vel *Gallicanos*, hoc eſt Gallæciæ Antiſtites univerſos. Ex quo factum, ut integerrimum Siricii reſponſum Clericorum mores in variis Orbis Catholici partibus corruptos emendaverit, ac priſtinæ integritati reſtituerit.

Siricius Cœlibatus Legem aſſerit, pœnaſque in delictis conſtituit.

LV. Non levem Sancto Siricio conciliat laudem, quod Cœlibatus Legem in Clero firmaverit, ac pœnis in violatores indictis ſtabiliverit, ut liquet ex ejus Epiſtolis, & præterim ex ea, quam memoratus Petrus Couſtant exhibet ordine *quintam*. Hoc nixus fundamento Sanctus Innocentius I. *in Epiſtola ad Exſuperium Epiſcopum*, quæ in præallata Collectione jacet ordine *ſexta*, contra Diaconos & Presbyteros incontinentes, eaſdem pœnas, quas Siricius pridem ſtatuerat, exequendas decernit hiſce verbis: *De his & Divinarum Legum manifeſta eſt diſciplina, & beatæ recordationis Viri Siricii Epiſcopi monita evidentia commiſerunt, ut incontinentes in Officiis talibus poſiti, omni honore Eccleſiaſtico priventur, nec admittantur accedere ad Miniſterium, quod ſola continentia oportet impleri.* Eodem fultus præſidio Æneas Epiſcopus Pariſienſis nono Eccleſiæ ſæculo clarus, quem Lupus Ferrarienſis Epiſcopus *in Epiſtola* 98. multis effert laudibus, quæſtionem de Cœlibatu contra Græcos pertractans, in libro contra eos ſcripto *cap.* 102. apud

d'Ache-

Digitized by Google

d'Acherium *tom.* 1. *Spicilegii Editionis Pariſienſis anno* 1723. *pag.* 133. urget auctoritatem Epiſtolæ *quintæ* Siricii ad Epiſcopos Africæ, quam his verbis extollit: *Sanctus Siricius Papa in Eccleſia Beati Petri Apoſtolorum Principis in Concilio reſidens, & Fratribus & Coepiſcopis per Africam Eccleſiaſtica jura deſcribens, inter cætera, hæc de pudicitia intulit &c.*

Apoſtolicus Siricii zelus in Hæreticos, præcipue in Jovinianum.

LVI. Præterea ardens pietatis ſtudium, & eximium Ctaholicæ veritatis amorem oſtendit Sanctus Siricius in damnandis erroribus Joviniani, aliorumque ejuſdem ſectæ Hæreticorum, ut ex verbis Epiſtolæ *ſeptimæ* in prænarrata Conſtantii Collectione compertum eſt. *Apoſtoli ſecuti præceptum*, ita Siricius loquitur, *quia aliter, quam quod accepimus, annuntiabant, omnium Noſtrum tam Presbyterorum, & Diaconorum, quam etiam potius Cleri, unam ſcitote fuiſſe ſententiam, ut Jovinianus, Auxentius, Genialis, Germinator, Felix, Plotinus, Martinianus, Januarius, & Ingenioſus, qui incentores novæ hæreſis & blaſphemiæ inventi ſunt, Divina ſententia, & Noſtro judicio in perpetuum damnati extra Eccleſiam remanerent.* Apoſtolicam hanc Siricii Pontificis ſolicitudinem, ac vigilantiam Sanctus Ambroſius una cum aliis Epiſcopis in Mediolanenſi Concilio congregatis, ſummis effert laudibus, ac Pontificiæ Sanctioni ſeſe ultro conformat. *Recognovimus* (ſic ad Siricium Ambroſius, aliique Epiſcopi in Epiſtola *octava* memoratæ Collectionis) *Literis Sanctitatis tuæ boni Paſtoris excubias, qui diligenter commiſſam tibi januam ſerves, & pia ſolicitudine Chriſti Ovile cuſtodias, dignus, quem oves Domini audiant, & ſequantur*; & in fine: *Itaque Jovinianum, Auxentium, Germinatorem, Felicem, Plotinum, Genialem, Martianum, Januarium, & Ingenioſum, quos Sanctitas tua damnavit, ſcias apud Nos quoque ſecundum judicium Tuum eſſe damnatos.*

Par Siricii ſolicitudo contra Manichæos, eorumque aſſeclas.

LVII. Albo, ſive Abbo Floriacenſis de Siricio Papa memoriæ tradidit, quod exoſos habuerit omnes Hæreticos, maxime Manichæos. Enimvero cum Priſcillianiſtas, qui cum Manichæis in multis nefarie conveniebant, & ſceleſte conſpirabant, Urbe ejicere armis Spiritualibus non potuiſſet, opem Theodoſii imploravit, ejuſque præſidio, quod ſummopere optabat, tandem obtinuit, ut prudenter conjicit Cardinalis Baronius *anno Chriſti* 389. *num.* 63. Haud impari ſolicitudine ad coercendam audaciam Bonoſii Epiſcopi Macedoniæ impie aſſerentis Beatam Virginem poſt incontaminatam Chriſti Domini Nativitatem alios filios peperiſſe, Epiſcoporum Concilium Capuæ indixit, ut colligitur ex epiſtola *nona* inter eas, quas Conſtantius coordinavit. Plura adhuc ex aliis Siricii Epiſtolis, præſertim ex *decima*, proferre poſſemus de ſingulari tanti Pontificis ſolicitudine pro reſtituenda in Galliæ partibus Eccleſiaſtica diſciplina: Verum hanc provinciam iis tractandam relinquimus, qui Siricii Vitam, ac geſta commentariis illuſtrandi ſuſcipiunt; quibus ſatis amplam de Siricii laudibus materiem ſuppeditant Anaſtaſius, ſive Auctor Pontificalis *tom.* 3. *Romanæ Editionis*, & quæ ab eruditis Viris Scheleſtrato, Altaſerra, Bencinio, Bianchinio, Ciacconio, Somiero, ac Pagio ſubjiciuntur adnotationes.

Teſtimonia de Siricii Sanctitate poſt ejus obitum.

LVIII. Ex dictis ſatis conſtat de fama Sanctitatis, quam Siricius vigilantiſſimus Eccleſiæ Paſtor, & Catholicæ Religionis aſſertor, ſibi adhuc vivens conciliavit. Nec minor, poſtquam e vivis exceſſit, invaluit opinio. S. Innocentius I. *in Epiſtola prima Collectionis Conſtantii* pari elogio commendat Damaſum, Siricium, ejuſque ſucceſſorem Anaſtaſium, ita ſcribens: *Cui etiam anteriores tanti ac tales viri Prædeceſſores mei Epiſcopi, ideſt ſanctæ memoriæ Damaſus, Siricius, atque ſupramemoratus vir* (Anaſtaſius) *ita detulerunt &c.* Porro de Damaſi, atque Anaſtaſii ſanctitate nemo dubitat. S. Leo in Epiſtola ad Anaſtaſium affirmat ſe illi conferre Primatum ſuper Illyrici Eccleſias, *beatæ recordationis Siricii exemplum ſequutum*. Eodem in ſenſu Concilium I. Toletanum, quod paulo poſt obitum Sancti Siricii habitum eſt, Litteras *Sanctæ memoriæ Ambroſii, & Sanctæ memoriæ Siricii* multa cum laude commemorat. Ex quibus monumentis rite expenſis, Cardinalis Noriſius in præcitata Diſſertatione, & ante Noriſium Florentinus *in exercitatione* 16. *poſt diem* 26. *Novembris pag* 1006. *& ſeqq.* ſolido inferunt ratiocinio, ejuſmodi laudum titulos non Pontificiæ dignitati dumtaxat, ſed inſuper vitæ ſanctitati eſſe tribuendos, cum Siricius Summo Pontificatus honori multa ac ſplendida virtutum, & Religionis, ac Paſtoralis vigilantiæ exempla bene ſociaverit. Hinc il-

Digitized by Google

illud Petri de Natalibus pro Siricio elogium: *Et poſtquam Sedem Apoſtolicam feliciter gubernaſſet, dormivit cum Patribus ſuis, & ſepultus eſt ad Sanctum Petrum plenus ſanctitate*. Nec deſunt in Scriptoribus, qui Petri de Natalibus ætatem præceſſere, inſignia de Siricii ſanctitate documenta; Siquidem Hordericus Vitalis affirmat, *Siricium circa Gregem Dominicum valde fuiſſe ſollicitum*; & Luitprandus Horderico vetuſtior, Siricium *ſanctæ memoriæ* Papam appellat.

Quamplura probatæ fidei Martyrologia Siricium nominant.

LIX. Ad aliud Controverſiæ caput, quod Martyrologia conſiderat, in quibus de Sancto Siricio fit mentio, noſtra hæc oratio progreditur. Qua quidem in re non tam Codicum numero, quam eorum authoritati ſtudemus. Hinc Martyrologia, quæ minori habentur in pretio, miſſa facimus; quibus ea item accenſemus, quæ Cyriacum Papam, hoc eſt Siricium, ut nonnulli perperam interpretantur, commemorant; nullus enim Cyriacus nomine, ut cuique notum, inter Summos Pontifices numeratur. Ea igitur, quæ majoris momenti ſunt Martyrologia innuamus, quæ Sancti Siricii nomen præſeferunt. Hæc inter ſeſe Nobis offert Martyrologium Bedæ, Rabani, & Monaſterii Sancti Cyriaci hujus almæ Urbis; quo toties uſus eſt Cardinalis Baronius in Romani Martyrologii emendatione. Succurrit præterea Martyrologium Eccleſiæ Occidentalis editum a Florentinio *die 26. Septembris*, nec non Autuerpienſe, & Corbejenſe, utrumque antiquiſſimum, de quo ipſemet Florentinius in Notis. Alia inſuper Martyrologia numerantur ab eodem Scriptore *in citata Exercitatione* 16. & a Patribus Bollandianis *die 22. Februarii pag.* 282. quorum aliqua nec Cardinalis Baronius, nec qui ſequuti ſunt Martyrologii Romani Reformatores noſſe poterant, cum eorum ætate in Archivis, & Bibliothecis adhuc delitеſcerent. Hinc fortaſſe, ut prudens Florentinius haud temere ſuſpicatur, Siricii nomen a Romano Martyrologio tamdiu abſuit, quod Veteribus multa fuerint incognita, quæ poſterior ætas manifeſtavit: *Accidere facilè potuit, quod noſtra ætate inventa plura vetuſtioris Martyrologii exempla non viderint*.

Multa in Siricium objiciuntur crimina.

LX. Hanc tamen Florentinii conjecturam non probant, qui multa, eaque non levia, contra Siricium objiciunt crimina, quæ a Nobis ſigillatim enumeranda ſunt, ut tertium Controverſiæ caput, juxta propoſitam diviſionem, expediamus. Primo loco, vitio datur Siricio, quod in Apoſtolicis Litteris conſcribendis Sancti Hieronymi opera uſus non fuerit; qua in re nec Prædeceſſoris Damaſi exemplum ſequutus eſt, nec Hieronymi famæ ſatis conſuluit. Notum quippe eſt, Sanctum Hieronymum a Siricio neglectum, inimicorum calumniis ac maledictis uſque adeo fuiſſe obnoxium, ut coactus idcirco fuerit ex illorum conſpectu ſeſe proripere, atque ex Urbe diſcedere. Secundo, haud obſcuris indiciis manifeſtum eſt, Siricium Pontificem ſin minus infenſo, ſaltem minus æquo fuiſſe animo in Sanctum Paulinum Virum moribus, ac vita integerrimum. Tertio, improvidum nimis, ac tardum Siricii conſilium reprehenditur in rejiciendis Origeniſtis, eorumque hæreſi coercenda, cum in Rufinum, & Melaniam, longam nimium patientiam adhibuerit; quam ob cauſam feſtinavit ex hac mortali vita educere illum Dominus, atque Anaſtaſium ſufficere acerrimum Origeniſtarum oppugnatorem.

Horum criminum veritatem haud diffitetur Baronius.

LXI. Neque tria hæc, quæ in Siricium congeruntur crimina, quorum item meminere Florentinius, atque Noriſius, Noſque meminimus *lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 5. ſub num. 4.* gratis conficta ſunt, ſed ex validis Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ monumentis confirmantur. Quod enim ad Hieronymum Romæ male habitum attinet, hæc habet Baronius ad annum Chriſti 385. *Cum autem non, ut Damaſus fecerat, Siricius Papa in ſcribendis ejuſmodi Literis Hieronymi opera uteretur, neque eum, ut ille, quod par erat, amplecteretur, atque foveret, mox Pontificis Romani deſtitutus præſidio, idem* Hieronymus *acerbiſſimos pati cœpit perſecutores, illos ſcilicet Clericos, quorum mores improbos ſcriptis editis ſugillaſſet*. De ſubinfenſo Siricii in Paulinum animo, validum ex Epiſtola 1. ejuſdem Paulini ad Sulpitium Severum eruitur argumentum: Cum enim de Romanis Clericis ille conqueratur, hæc addit: *Quantum Nobis gratiæ Dominicæ detrimentum faciat Urbici Papæ ſuperba diſcretio &c.* quæ verba magnus Annalium Parens de Siricio interpretatur, ita ſcribens *ad an. Chriſti 394. Jam puto, ſentis Lector, quem Paulinus per Urbicum Papam intelligat, non alium quidem, quam qui tunc Romanæ*

Digitized by Google

præerat Eccleſiæ Pontificem, ipſum Siricium, quem infenſum abſque cauſa aliqua ut ait, pati coactus fuerit. Accidit plane Sanctum Paulinum juſte conqueri de Siricio Papa, atque aliis nonnullis Romanæ Eccleſiæ Clericis, de quibus etiam conqueſtum vidimus Sanctum Hieronymum, quod ſæpe ſuperius diximus. Ut plane acciderit hac ex parte male audire Siricium, quod adverſus adeo inſignes Sanctitate & doctrina Viros, ubique ſpectatos, fuerit commotus. Poſtremo de nimia contra Origeniſtas Siricii tarditate, ejuſque præcoci obitu teſtem habemus eundem Baronium *ad ann. Chriſti* ubi ſic loquitur: *Cæterum quod haud velociter Siricius periclitanti occaſione Origenis errorum occurrit Eccleſiæ, quamcitius, nempe anni ſequentis exordio, ex hac vita ſublatus eſt: erectuſque ſuper Cathedram Petri acerrimus oppugnator Origeniſtarum hæreticorum Anaſtaſius Papa. Sæpe quidem, atque pavendis eſt demonſtratum exemplis, ut Pontifices illi, qui Cauſam fidei paulo ſegnius tractaverunt, ac remiſſius curaverunt, a Chriſto primario omnium Paſtore fuerint quam celeriter ex hac vita ſubducti; adeo ut manifeſte fuerit declaratum, ſummo jugique ſtudio, ſpeciali diligentia ſemper invigilaſſe ſuper Romanam Eccleſiam Divinam Providentiam, ne qua vel levi ſaltem ſuſpicione hæreticæ contagionis aſpergeretur.*

Hieronymi ad Urbem receſſus; egregiæ illius dotes, multaque cum Damaſo familiaritas.

LXII. An hæc, quæ in Siricium vibrantur tela, aliquod contra ejus Sanctitatem incorruptumque gubernium inferant vulnus, ex quo Correctores ejus nomen Martyrologio non inſeruerint, in hoc poſtremo Controverſiæ Capite ſupereſt inquirendum. Cumque ex hiſtoricis monumentis Siricii crimina repetantur, hiſtorica veritas paulo accuratius examinanda. Ab iis, quæ Hieronymus paſſus eſt, curis atque moleſtiis, exordiamur. S. Hieronymus duodeviginti annos natus Romam acceſſit, ibique Grammaticæ, Rhetoricæ, ac Philoſophiæ Scholas frequentavit. Quinquennio Romæ commoratus, inde receſſit annum agens tertium ſupra vigeſimum; neque ante Damaſi Pontificis ætatem in Urbem regreſſus eſt. Cum enim Damaſus Generale Concilium Romæ habendum indixiſſet, ea occaſione Hieronymus una cum Paulino Antiocheno, & Epiphanio Epiſcopo Salaminæ in Inſula Cypro, rurſus Romam advenit. Tanti viri fama commotus Pontifex Damaſus, erat quippe Hieronymus ſummo ingenio, excellenti doctrina, ſanctiſque moribus præditus, eum deſignavit, ut & ab Epiſtolis eſſet, & totius Orbis Conſultationibus, quæ ad Sedem Apoſtolicam mittebantur, reſponderet. Ex quo Sanctus Doctor intima Damaſi familiaritate uſus eſt; & viciſſim multo in honore a Damaſo eſt habitus. De munere, quo apud Damaſum fungebatur, ita loquitur ipſe Hieronymus in Epiſtola ad Ageruchiam: *Ante annos plurimos cum in chartis Eccleſiaſticis juvarem Damaſum Romanæ Urbis Epiſcopum, & Orientis, atque Occidentis Synodicis Conſultationibus reſponderem.* Solo tamen triennii ſpatio concreditum ſibi munus obivit, quod nonniſi triennii ſpatio Damaſum habuerit ſuperſtitem.

Hieronymus Siricii tempore multis inviſus, & quare.

LXIII. Siricio in Damaſi locum ſuffecto, mirum dictu eſt quot motus, quantæque in Hieronymum excitatæ ſint turbæ; in quem idcirco tota pene Civitas commota videbatur; quod ille ſub Pontifice Damaſo multorum, quorum vitia, voce, ac ſcripto exagitaverat, odium, atque offenſionem incurriſſet: *Nos vitiis detrahentes*, ſunt verba Hieronymi, *offendimus plurimos*; & in præfatione ad librum Dydimi fatetur ſe *cum eſſet in Babylone* (hoc nomine Romam ſibi infenſam appellat) expoſitum fuiſſe odio maledicæ Civitatis, *& purpuratæ Meretricis*. Mox in adverſarios inſurgens, ſubdit poſt pauca: *Ecce Phariſæorum conclamavit Senatus, & nullus Scriba, vel fictus* (vel ut alii legunt, *velificatus*), *ſed omnis quaſi indicto ſibi prælio doctrinarum, adverſus me imperitiæ factio conjuravit.*

Graviores Hieronymi contra Æmulos querelæ, excuſantur.

LXIV. Liberiorem hunc loquendi morem Rufinus exprobrat Hieronymo, ac miratur: *Quomodo de Urbe Roma, Deo favente, Capite Chriſtianorum ea dicat, quæ dicebantur tunc, cum Gentiles in ea populi, & perſecutores Principes morabantur.* Æquior tamen Baronius rigidiora illa Sancti Doctoris verba ex juſto dolore potius, quam ex furore odiove prolata, explicat, ſimulque excuſat *ad ann. Chriſti 385.*, ita ſcribens: *At hic lector attende, hæc a Sancto Hieronymo ſcripta de inſcitia Romanæ Eccleſiæ miniſtrorum, non ſic quidem accipienda eſſe, prout hyperbolicus ſonat ſermo, omnes Romanæ Eccleſiæ Clericos fuiſſe doctrina expertes; cum*

dicit,

Digitized by Google

dicit, quod nullus ibi Scriba vel fictus, nempe Doctor, ſed Phariſæi omnes, nempe ſceleſti, cautela vero, & hypocriſi ſcelera contegentes. Concedendum aliquid Hieronymo juſtiſſima cauſa indignanti, qui oculos in eos tantum converſos habens, a quibus contumeliis, & calumniis impeteretur, omnes illos pravos dixerit, & imperitos. Certe quidem, qui tempora hæc exacte conſiderat, intelliget plane hoc tempore coaluiſſe in Eccleſia Romana Clericos doctrina, atque ſcientia claros. Si quid ergo vehementiori ſtylo Hieronymus aliquando protulerit, venia dignum, non enim in probos, atque innoxios, ſed in eos, quorum vitia damnaverat, ſermonem convertit. Enimvero ſuis Epiſtolis Monachos inſectatus fuerat, qui ſuæ Profeſſionis obliti, vitio gulæ ſe dederant, divitum domos frequentabant, efferebantur ſuperbia ſuperſtitione tenebantur. Virgines quoque, quæ nimia familiaritate cum Viris verſabantur acrius reprehenderat. Hinc odia, obtrectationes, ac maledicta pravorum hominum, qui inſaniebant in medicum, a quo ſanabantur.

Roma abit, atque in Orientem ſedit.

LXV. Quamdiu vero vixit Damaſus, igneus ille inimicorum furor veluti doloſo cinere tectus delituit. Tunc vero exarſit, incendiumque excitavit, cum, Damaſo ſublato, Siricius in Petri Cathedram erectus eſt. Innumeræ criminationes, calumniæ, ac irriſiones in Hieronymum congeſtæ, de quibus ſic ille conqueritur: *Alius inceſſum meum calumniabatur, & riſum; ille vultui detrahebat; hic ſimplicitate aliud ſuſpicabatur*. Quocirca cum eo res perveniſſet, ut jam vix ſibi poſſet Hieronymus temperare, tandem Roma abiit; atque in agrum ſe recepit, ubi ſuas ad Marcellam dedit literas. Sed remotiorem ſeceſſum anhelans, oblata ſibi opportunitate in Orientem abeundi, eo pergere ſtatuit; jamque navigium conſcenſurus, ad Aſellam ſcripſit, ſuamque cum Paula, & Melania familiaritatem, quam maledici criminabantur, egregie vindicavit. Meminit quoque injuriarum, quas acceperat; fatetur tamen ſe æquo animo eas ferre, propoſito ſibi exemplo Chriſti Domini, qui a Judæis Seductor, & Dœmoniacus eſt habitus; tandemque concludit: *Scio per bonam, & malam famam perveniri ad Regna Cœlorum*.

Nullæ Siricii partes quod Hieronymum male habitum, & Roma abeuntem.

LXVI. Cum igitur privato conſilio, quod tamen pravorum hominum moleſtiæ excitarunt, ſuum ab Urbe diſceſſum Hieronymus decreverit, non eſt cur ullam diſceſſus cauſam in Siricium refundamus, ut ſcite ratiocinatur Vir eruditus Dominicus Vallarſius in vita S. Hieronymi *tom. 2. Operum Sancti Doctoris Editionis Veronenſis anno 1742. cap. 16. Neque ab eo*, loquitur de Siricio, *eſt illa conflictationum Sancti Patris cum æmulis maliſque hominibus cauſa repetenda; ſed ipſe utique, quid cauſæ fuerit, Hieronymus novit, & faſſus eſt Epiſtola 40. Nos, inquiens, vitiis detrahentes, offendimus plurimos*. Sed nec illud Siricio opponi poteſt, quod Hieronymum in eum dignitatis gradum, quem Damaſus illi contulerat, non reſtituerit, ideoque tot bella, & contentiones in Hieronymum exarſerint, quas alioquin ſub Siricii tutela Sanctus Doctor effugiſſet. Non enim cœco modo de rebus a Noſtra ætate adeo diſſitis judicium ferendum eſt; neque conjecturis agendum ubi in ſumma rerum caligine verſamur. Quid, quod ſi illorum temporum, ac rerum conditionem ſpectemus; fortaſſe intelligi poterit, non ſine cauſa Hieronymum a Siricii familiaritate fuiſſe ſejunctum; ne alioquin, quæ in Hiæronymum fervebant odia, in Siricium converterentur.

Haud culpandus Siricius, quod Hieronymi diſceſſum non retardaverit.

LXVII. Abiit Roma Hieronymus non jam Siricio aut mandante, aut impellente, ſed proprio actus conſilio, atque illud Evangelii monitum ſequutus: *Si vos perſecuti fuerint in Civitate iſta, fugite in aliam*. Poterat ſane Siricius prohibere ne Hieronymus ab Urbe recederet: nulla tamen, quæ Siricium obſtringeret, urgebat lex. Neque Hieronymi opera, etſi Damaſi tempore commendatiſſima, uſque adeo neceſſaria erat ſub Siricio, ut dempto Hieronymo, & Apoſtolico muneri ſerendo, & totius Orbis Catholici Conſultationibus expediendis impar eſſet Siricius, Sancti Doctoris præſidio deſtitutus. Conſtat enim e Pontificis Siricii Literis, ac reſponſionibus, nihil in iis occurrere, quod multum Pontificis pro Catholica Religione, atque Eccleſiaſtica diſciplina ſtudium ſummopere non commendet: Adeo eximiæ illæ ſunt, adeo ſolidæ, ac Paſtoralis ſolicitudinis, vigilantiæ, ac majeſtatis zelo ubique refertæ; Hinc ſummo ab omnibus habentur in pretio, eſto, inſcio Hieronymo, fuerint conſcriptæ. Petrus Couſtant in Præfatione, quam Siricii Literis

Digitized by Google

ris anteponit, fatetur, *eum amore potius, quam authoritate populum rexiſſe*. Ne autem quis, Hieronymi ſententiam ſequutus, Siricium aut inexpertum, aut minus providum arbitretur, hæc ſubdit: *Quæ autem ad nos pervenerunt ipſius Scripta, ſummum fidei Catholicæ, & Canonicæ Diſciplinæ ſervandæ ſtudium ſpirant.*

LXVIII. Si arcana Divinæ Providentiæ conſilia ſcrutari liceret, duce Gennadio Maſſilienſi, vel alio, quiſquis ille fuerit, Scriptore Vitæ S. Hieronymi, quam in citato tom. 11. Vallarſius edidit, haud dubitaremus aſſerere, Deum, qui ſatius duxit de malis bona facere, quam mala nulla eſſe permittere, maximum ex conſpiratione in Hieronymum Romæ facta, ejuſque ab Urbe receſſu elicuiſſe bonum; ut nimirum Sanctus Doctor a publicis negotiis, & Urbis ſtrepitu remotiſſimus, ſacrarum Scripturarum ſtudio totus vacaret, ſuaſque vigilias, ac curas omnes, nullo prohibente, in præclarum illud Opus utiliſſimum æque, ac commendatiſſimum conferret. *Verum enimvero*, ita loquitur ſcriptor vitæ *apud Vallarſium pag. 243. hunc ego felicem dixerim, hujus fugæ eventum corrigentis Chriſti judicio diſpenſatum, quem pravorum hominum perſecutionibus partum fore exiſtimo: ſcilicet, ut Romana Eccleſia Petri inſtituta regimine, omniumque veteris Teſtamenti librorum edocta veritate, Chriſto Deo volente, & Hieronymo ſpeciali ſtudio deſudante, hebraicam quoque habeat veritatem; & Græcorum quorumdam levitas, quæ ſibi Romanos a ſe omnes Scripturas divinitus inſpiratas accepiſſe plaudebat, eos habere, quod non habet, recognoſcat.*

Hieronymus Urbe relicta, Sacrarum Scripturarum ſtudiis vacat impenſius.

LXIX. Quæ hactenus pro Siricio loquuti ſumus, ea profecto ſunt, ut Sanctum Pontificem ab iis omnibus, quæ contra Divum Hieronymum illatæ fuerunt, injuriis, ac contumeliis prorſus eximant. Ne tamen in re tanti momenti quicquam intactum prætereamus, ad ea, quæ inter Siricium ac Hieronymum contigiſſe dicuntur, oculos convertamus. Sunt enim, qui privatas quaſdam ſimultates obtrudant, quæ ſicut Chriſtianæ Charitatis legibus adverſantur, ita Siricii virtutibus, & Sanctitati obeſſe videntur. Nihil vero quæcumque in hanc rem proferri poſſunt argumenta, Nos commovent; aut enim falſa omnino ſunt, aut ſi veritati conſonent, Siricium non lædunt, ut modo demonſtrabimus.

Nullæ ſimultates Siricium inter ac Hieronymum interceſſerunt.

LXX. Sanctus Hieronymus in ea fuit ſententia, ut nullam irregularitatis notam contrahat, qui duas ante Baptiſmum, aut etiam unam ante, alteram poſt Baptiſmum, uxores ducat, modo priori defunctæ ſuccedat conjux altera, ut multis in Epiſtola ad Oceanum probat argumentis. Hinc colligit Sanctus Doctor validam, ſimul ac licitam fuiſſe Ordinationem Charterii Epiſcopi in Hiſpania, qui nondum ſacro tinctus lavacro, matrimonium ſemel contraxerat; moxque, uxore viduatus, aliam ſibi ſociaverat poſt Baptiſmum. Rentur aliqui hanc Hieronymi ſententiam a Siricio ſub ipſis Pontificatus initiis fuiſſe improbatam; ideoque Hieronymum illius aſſertorem, ex inſigni æſtimationis, ac famæ gradu, in quem conſcenderat, excidiſſe. Huic opinioni adhæret memoratus Vallarſius *in vita Sancti Hieronymi cap. 16.*, ſed negat, Siricium, qui ſententiam illam rejecit, Hieronymi nomini ac famæ ullo pacto nocuiſſe. *Nemo hinc tamen ſibi in animum inducat, eum quicquam in Sanctum Doctorem commiſiſſe, unde is, aliorum criminationes atque odia incideret.* Sua Valarſio ſit ſententia: Nobis enim alia, quæ Siricii Cauſam magis juvat, arridet reſponſio. Enimvero Sanctus Siricius, cum in Epiſtola prima ad Himerium Epiſcopum Tarraconenſem, tum in alia ad Epiſcopos Africæ, hoc unum ſtatuit, bigamum ſcilicet habendum eſſe, qui aut duas uxores duxerit, aut unam, quæ virginitatem amiſit, ſibi ſociaverit. Cæterum eam facti ſpeciem, ac circumſtantias de gemino ante Baptiſmum inito matrimonio, aut de conjugio ſemel ante Baptiſmum, iterum poſt Baptiſmum contracto, de quibus Hieronymus loquitur, Siricius non attigit, ut ex *capite* 10. & 11. *Epiſtolæ ad Himerium, & ex num. 4. & 5. Epiſtolæ ad Epiſcopos Africæ* patet legenti. Ex quo ſequitur, ut nec ſententiam Hieronymi Siricius directe improbaverit, nec indirecte Sancti Doctoris nomini ac dignitati quidquam detraxerit.

Hieronymi ſententiam de Bigamis Siricius non attigit.

LXXI. Hieronymianam de Bigamis opinionem impugnavit S. Innocentius I. *in epiſtola ſecunda ad Victricium Epiſcopum Rothomagenſem cap.* 6., ubi non de bi-

Eam tamen rejicit Innocentius.

Digitized by Google

gamis generatim, quo in ſenſu Siricium loquutum novimus, ſed de ipſa Bigamia ante Baptiſmum contracta, quam plane circumſtantiam Hieronymus exprimit, aperte loquitur hiſce verbis: *Atne ab aliquibus exiſtimemur, ante Baptiſmum ſi forte quis accepit uxorem, & ea de ſæculo recedente, alteram duxerit, in Baptiſmo eſſe dimiſſum, ſatis errat a regula, qui in Baptiſmo hoc putat dimitti. Remittuntur peccata, non acceptarum uxorum numerus aboletur*: & poſt nonnulla: *Quod ſi non putatur uxor eſſe computanda, quæ ante Baptiſmum ducta eſt; ergo nec filii, qui ante Baptiſmum geniti ſunt, pro filiis habebuntur*. Immerito igitur Siricio tribuitur, quod Innocentio I. adſcribendum. Nec diſſentit Baronius, qui ad ann. *Chriſti* 405. putat memoratam de Bigamis ſententiam, quam S. Hieronymus Romæ tenuit, ab eodem Sancto Doctore majori contentione, ac niſu fuiſſe propugnatam in litteris, quas ad Oceanum miſit, ut Charterii Epiſcopi Ordinationem vindicaret; ideoque ab Innocentio potius, quam a Siricio eam fuiſſe improbatam. Petrus autem Couſtant *in Notis ad eamdem Innocentii Epiſtolam pag.* 751. prudenter obſervat, Sanctum Innocentium Siricii verba uſurpaſſe, ut decerneret quidnam ſtatui oporteret de Marito, qui duas uxores ante Baptiſmum acceperat; qua de re Siricius non loquitur, ut ſupra animadvertimus. *In hoc, atque ſuperiori decreto*, ita Couſtantius, *ita Siricii verba exſcribit, ut in utroque de uxoribus ante Baptiſmum ductis, de quibus Siricius nihil dixerat, quid ſentiendum ſit, ſibi neceſſario definiendum duxerit*. Utra eligatur ſententia, Baronii, Couſtantii, Sancti Siricii cauſa egregie vindicatur.

Siricius Hieronymi ſententiam ſequutus, Jovinianum damnat.

LXXII. Cum multa eloquentiæ vi, ac fervido in Dei gloriam, & animarum ſalutem ſtudio polleret Hieronymus, Jovianum, ſeu Jovinianum novum Chriſtianorum Epicurum vehementer inſectatus eſt; Qua in re tot tantiſque laudibus virginitatem extulit, ut in quorumdam ſuſpicionem venerit, Sanctum Doctorem in extrema prolapſum, legitimas nuptias damnaſſe. Etſi vero a mente, & conſilio Hieronymi alieniſſimum id eſſet, nihilominus inanis rumor in Urbe invaluit, multoſque in pravam hanc de Hieronymi doctrina ſuſpicionem adduxit. Hinc Pammachius, qui D. Hieronymo intima familiaritate conjunctus erat, Opuſcula omnia undequaque colligere, atque ex aliorum conſpectu ſubducere ſtuduit. Poſtquam vero Sanctus Doctor eximiam contra Jovinianum edidit Apologiam, in qua tenebras omnes, quas iniquus ille virginitatis impugnator obtenderat, ne Catholicæ veritatis lumen innoteſceret, eloquentiæ, ac doctrinæ fulgore disjecit, Jovinianus a Siricio damnatus eſt. Porro vel ex hac una Siricii ſententia ſatis patet quanto Catholicæ veritatis ſervandæ ſtudio Sanctus Pontifex hæreticos oppugnaverit, & quo animo fuerit erga Hieronymum Catholicæ veritatis propugnatorem. *Aſſulſit tamen veritas, nec tantum ſe luculenter purgavit Hieronymus, ſed ipſius Pammachii opera a Siricio damnatus eſt Jovinianus, quod idem eſt ac dicere, Siricium in ſententiam Hieronymi iviſſe*. Ita loquitur Florentinius *in citata exercitatione pag.* 1004.

Hieronymi cenſura Siricii ſanctitati non officit.

LXXIII. Nondum tamen hac in re nodos omnes diſſolvimus; hinc ad ſeriem Hiſtoricam regrediamur oportet. Quo tempore gravior illa de Hieroymi doctrina contra Jovinianum, fervebat in Urbe diſceptatio, Sanctus Doctor ſuam ad Pammachium ſcripſit Epiſtolam, quæ *in tomo* 1. *Editionis Veronenſis eſt* 49. in qua poſtquam meritas reddidit Amico grates, quod exemplaria Romæ ſuſpecta prudens ſubtraxerit: *De Opuſculis meis contra Jovinianum, quod & prudenter, & amanter feceris exemplaria ſubtrahendo*, optime novi, ſubdit poſt pauca: *Audio totius in te Urbis ſtudia concitata: Audio Pontificis, & Populi voluntatem pari mente congruere. Minus eſt tenere Sacerdotium, quam mereri*. Hiſce verbis expendendis intentus Florentinius *in relata Exercitatione pag.* 1003. ſic fatur: *Verum ea occaſione Siricium commotum in Pammachium, ne dum in Hieronymum, ex omnibus fere clamoribus ita idem Hieronymus affirmat: Audio totius in Te Urbis ſtudia concitata; adeo Pontificis, & populi voluntatem pari mente congruere. An vero amarulentum illud, quod ſequitur, in Siricium jactatum ſit, hæreo. Minus eſt tenere Sacerdotium, quam mereri*. Hæret ergo Florentinius, nec audet hæc verba ad Siricium transferre. Quod ſi quis præfidentior, ea de Siricio intelligenda eſſe obfirmato animo contendat, tandem id dabimus: ita tamen, ut nullo pacto Siricium ex Hieronymi teſti-

Digitized by Google

ſtimonio Pontificatus honore indignum fuiſſe concedamus. Quidquid enim hac in re Sanctus Doctor ex aliena potius, quam ex propria ſententia protulerit, ut infra explicabimus, profecto privata unius, vel alterius authoritas publico totius Romani Cleri, populique judicio non eſt anteponenda. Cumque ſplendidum, atque in, concuſſum ex Valentiniani Imperatoris Epiſtola petatur argumentum de provida Siricii electione, ejuſque innocentia, ac probitate, ſileat oportet quicumque obtrectator hujuſce Elogii, quod pro Siricio Valentinianus attexuit, authoritate convictus: *Magnum innocentiæ, & probitatis exemplum eſt, in una acclamatione & ipſum* (Siricium) *eligi, & cæteros improbari.*

LXXIV. Sed neque lividam obtrectationis maculam Hieronymo inurendam cenſemus; quidquid enim hac in parte illi excidit, quod Siricii ſanctitati injurium videatur, inani potius illius credulitati, quam infenſo in optimum Pontificem animo tribuendum. Potius ſane Sancto Doctori contigiſſe, quod iis paſſim uſuvenit, qui remotiſſimas regiones inhabitant, ut nimirum ex falſo quopiam rumore Jeroſolymam perlato, in errorem inductus, minus æquam de Siricii virtutibus, regimine, ac probitate congerit opinionem. Quod animo imbiberat, privatis ad amicum Pammachium litteris aperuit; atque ob eam, quæ inter amicos obtinet familiaritatem, fortaſſe minus cautus, de iis facile locutus eſt, quæ ex incerto, atque inani rumore in vulgus diſſeminabantur. Accedit quod litteras ad Pammachium Hieronymus dederit, quo tempore diſceptatio contra Jovinianum adhuc fervebat, & Siricius populari urbis opinione deceptus, adverſariis Hieronymi liberius fortaſſe, quam oportebat, favere videbatur. Hinc nova Hieronymum inceſſit ſuſpicio, novus timor, qui tandem in voces, quæ Siricii integritati adverſari videntur, erupit. Quo ferme pacto inter Collitigantes occurrunt aliqui, qui cum bonam foveant Cauſam, ſi Judicem in adverſam partem propendere ſuſpicantur, in Judicem ipſum inſurgunt, obloquuntur, ejus laudibus obtrectant, munere, quo fungitur, indignum affirmant; donec judicium, de quo ſibi metuunt, definiatur. Ubi vero juri conſonam Judex ſententiam tulit, verſis vicibus, ſermonem corrigunt, ſuſpicionem execrantur, palinodiam recinunt, ſummamque Prætoris ſcientiam, atque integritatem commendant. Hæc eadem facile Hieronymo poſſunt accommodari. Cum enim, pendulo adhuc judicio, anceps hæret ac dubius de Siricio conqueritur; at contra re integra, & quavis ſuſpicione remota, Siricium veneratur, ac multa cum laude commemorat, ut infra patebit.

Hieronymi in Siricium dicteria verba excuſantur.

LXXV. Haſce conjecturas amplectimur, quæ & Siricii ſanctitati, & Hieronymi famæ ac dignitati bene conſulunt. Eos namque averſamur, qui de celeberrimi Eccleſiæ Doctoris, honore tuendo nihil plane ſoliciti, ut Siricium vindicent, damnant Hieronymum, in quem idcirco ne dum maledicentiæ, ſed & invidiæ ac ambitus crimina congerunt. Ferunt enim illum ſecunda populi acclamatione in Damaſi ſucceſſorem propoſitum, ſed mox in Electione Siricio poſthabitum, verba illa in æmulum immerito ſibi præpoſitum protuliſſe: *Minus eſt tenere Sacerdotium, quam mereri.* Præpoſteram hanc verborum Divi Hieronymi interpretationem refert Florentinius, quamvis eam omnino non approbet. At Nobis nullo modo ferenda videtur; non enim citra ſummam injuriam illud de Hieronymo autſentire, aut ſuſpicari poſſumus, tantum Virum uſque adeo ambitus crimine abreptum fuiſſe, ut & futurum Pontificatum concupiverit, & deperditum ingemuerit.

Rejiciuntur, qui Hieronymum ex invidia loquutum putant.

LXXVI. Rufinus Roma diſceſſurus, ut in Patriam reverteretur, Literas Communicatorias a Siricio petiit, & impetravit. Cardinalis Baronius rem hanc expendens ad ann. Chriſti 397. Siricium reprehendere non audet, cum nulla Sancto Pontifici cauſa ſuppeteret, cur petitas Literas Rufino denegaret: *Sed quod ad Rufinum ſpectat, etſi profecturus Aquilejam ſolum patrium, petierit & acceperit ab ipſo Siricio Romano Pontifice Communicatorias literas, Catholicis tantum, ut ſæpius diximus, impertiri ſolitas, minime ceſſit culpæ Siricio. Nam cum ipſa hæretica interpretatio Periarchon Origenis, nomine careret Auctoris; nec a quo Præfatio illa eſſet ſcripta, liqueret; nihil eſt, quod Rufinum nondum detectum, imo Catholicum ſe clamantem, & ab omni hæreſi ſe alienum extrinſecus profitentem, a communione exterrem facere deberet; nec Romanæ Sedis moris eſt, non convi-*

Literas Communicatorias Rufino traditas Hieronymus improbat, excuſat Baronius.

ſtum quempiam condemnare . Hæc Baronius . Erant igitur Communicatoriæ Literæ, Catholicæ communionis indicium , atque argumentum ; quo ſane argumento Optatus uſus eſt, ut oſtenderet Eccleſias Africæ , quæ Cœciliani Ordinationem tuebantur, omnimodam cum Eccleſia Catholica ſervare communionem. *Sedis prior Petrus* , loquitur de Cathedra Romana , & enumeratis Petri ſucceſſoribus uſque ad Siricium, ita proſequitur : *Siricius hodie, qui noſter eſt ſocius* , *cum quo nobis totus Orbis commercio Formatarum*, Communicatorias intelligit , *in una ſocietatis communione concordat*. Haſce Literas vaferrimus Rufinus magnopere oſtentavit venditavitque, prætertim poſt mortem Siricii , ratus ſibi profuturas tempore Anaſtaſii Pontificis , qui Siricio ſucceſſit , ut Judicium contra ſe inſtitutum aut effugeret , aut infirmaret . Quocirca Divus Hieronymus , cui prava Rufini indoles perſpecta erat , Catholicæ Religionis ſtudio actus *in Epiſtola 127. ad Principiam tom. 1. ejus Operum Editionis Veronenſis pag* 951. , poſtquam Marcellam , quæ errori ſtrenue reſtiterat , egregie commendavit , Siricium ſimplicitatis quodammodo inſimulat , quod ex proprie indolis ac probitatis menſura alienos mores metiretur , ac de iis judicium ferret. *Tunc Sancta Marcella, quæ diu ſe cobibuerat , ne per æmulationem quidpiam facere videretur , poſtquam ſenſit fidem Apoſtolico ore laudatam in pleriſque violari , ita ut Sacerdotes quoque , & nonnullos Monachorum , maximeque ſæculi homines in aſſenſum ſui traberet ; ac ſimplicitati illuderet Epiſcopi , qui de ſui ingenio cæteros æſtimabat , publice reſtitit , malens Deo placere , quam hominibus* .

Quæ in Siricium ſbſicitur ſimplicitas, culpa vacat.

LXXVII. Obſervat Cardinalis Baronius ad annum Chriſti 397. Siricium a Hieronymo non doli, aut gravioris criminis , ſed ſimplicitatis dumtaxat inſimulari : *Sugillat Sanctus Hieronymus Siricii Papæ ſimplicitatem, non dolum* . At Petrus Couſtant in toties memorati Operis *pag.* 706. animadvertit , Rufinum tunc cum Literas Communicatorias obtinuit, virum fuiſſe acris ingenii , multæ ſcientiæ , ac integræ famæ prærogativa commendatum ; nondum enim quod in imo pectore ſervabat virus, evomuerat : *Eo autem facilius Rufinus ſibi , ac ſociis Literas a Siricio impetravit humanitatis ac benevolentiæ plenas , quod ille virtutis ac ſcientiæ fama clarus, necdum male audiiſſet* . Qua de re opportunior infra , ubi Origeniſtarum cauſam tractabimus , redibit ſermo . Quod vero ad Siricii ſimplicitatem attinet , idem Couſtantius quamcumque criminis invidiam amoliri ſtudet , atque ita proſequitur : *In ſiniſtram ſuſpicionem non facile abit Chriſtiana ſimplicitas , nec male de quoquam judicare amat , præſertim de illo de quo nihil fermenti offert , unde non recte de illo ſentiat.* Culpanda igitur ſimplicitas , quæ a fatuitate nimiave credulitate proficiſcitur ; excuſanda vero, quæ ortum ducit a Chriſtiana charitate , cui illud peculiare eſt, ut de alieno malo , quod ignorat , non cogitet . Atque huc quidem revocari poſſunt verba Hieronymi , qui de Siricio jam vita functo ſermonem habens, cum Rufino eaſdem, quas a Siricio acceperat Literas , exprobraret, quod iis contra judicium ab Anaſtaſio inſtructum abuteretur , uno eodemque ſermonis contextu Rufinum objurgat, & Siricium commendat : *Siricii jam in Domino morientis profers Epiſtolam*, ita Sanctus Doctor Rufinum alloquitur, & *viventis Anaſtaſii verba contemnis?* quibus verbis Siricium Pontificem, Beatorum , qui in Domino moriuntur , numero accenſet . Hanc ipſam verborum Hieronymi interpretationem probat, ac ſequitur Pagius *in vita Siricii num.* 77. *Quæ verba*, inquit , *oſtendunt* , *Hieronymum crediciſſe Siricium ſomno Sanctorum in Domino obdormiſſe*.

S. Paulinus Anaſtaſio Pontifici acceptiſſimus.

LXXVIII. Quoniam de Hieronymo ſatis hucuſque egimus , propoſita Controverſiæ methodus exigit , ut jam de Sancto Paulino ſermonem inſtituamus . Quia vero & hic nova criminum materies contra Siricium exurgit , rem paulo altius repetere juvabit . Quanta animi benevolentia Pontifex Anaſtaſius Siricii ſucceſſor proſequutus fuerit S. Paulinum tunc adhuc Presbyterum, mox celeberrimum Nolæ Epiſcopum, ex ejuſdem Paulini *Epiſtola* 20. *ad Delphinum* data ſatis compertum eſt . *Sciat veneratio tua* , inquit Paulinus , *Sanctum fratrem tuum Papam Urbis Anaſtaſium amantiſſimum eſſe humilitatis noſtræ . Nam ubi primum poteſtatem charitatis ſuæ nobis offerendæ habere cœpit, non ſolum ſuſcipere a nobis , ſed inferore*

nobis

nobis piiſſima affectione properavit. Cujus quidem ſingularis benevolentiæ haud obſcurum argumentum inde eruitur, quod Anaſtaſius ad diem ſuum natalem celebrandum, ad quem ſoli Epiſcopi convenire conſueverant, nonniſi Paulinum Presbyterum invitaverit; nec minori amoris ſignificatione excuſationem exceperit, quam cur ille non veniret, Paulinus attulerat. *Poſtea quoque*, ſic ille proſequitur in laudata Epiſtola, *interpoſito tempore, etiam ad natalem ſuum, quod Conſacerdotibus ſuis tantum deferre ſolet, invitare dignatus eſt. Nec offenſus eſt excuſatione noſtra, ſed officium ſermonis noſtris, quod in vicem præſentiæ reddideramus, acceptans, animo nos paterno & abſentes recepit.*

Longe diſſimilis Paulini fortuna ſub Siricio.

LXXIX. Longe tamen diſſimilem fortunam Paulinus expertus eſt ſub Pontifice Siricio, qui Paulinum Romæ verſari ægre ferebat; qua de re graviter conqueſtus eſt ipſemet Paulinus *in Epiſtola 5. ad Sulpicium Severum*, in qua poſtquam motus ac turbas omnes ab invidis Clericis contra ſe concitatas commemoravit, hæc ſubjicit: *Sed plenius indicare potuerunt conſervi noſtri pueri tui quantum nobis gratiæ Dominicæ detrimentum faciat Urbici Papæ ſuperba diſcretio*. Urbici Papæ nomine Siricium intelligi affirmat Baronius, cujus verba jam a Nobis ſupra relata juvabit repetere: *Jam puto*, inquit ad ann. Chriſti 394. *ſentis Lector, quem Paulinus per Urbicum Papam intelligat: non alium quidem, quam qui tunc Romanæ præerat Eccleſiæ, Pontificem ipſum Siricium, quem infenſum abſque cauſa aliqua, ut ait, pati coactus fuit*. Mox cauſam inquirens, cur Siricius alieno fuerit animo erga Paulinum, hanc producit, quod nimirum Paulinus, adhuc laicus a Lampio Barchionenſi Epiſcopo ad Ordines fuerit promotus, legitimis temporum interſtitiis nequaquam ſervatis. Id vero cum diſplicuiſſet Siricio, qui Eccleſiaſticæ diſciplinæ vindex erat acerrimus, ideo iis benevoli animi ſignificationibus, quæ tanti Viri meritis ac virtutibus congruebant, Paulinum excipere noluit; quod tamen in Siricio Baronius non probat, cum Paulinus invitus ac nolens ad Sacra Altaris Miniſteria obeunda fuerit initiatus. Neque vero deerant illuſtrium Virorum exempla, veluti Ambroſii ac aliorum, qui vel ex ipſo laicorum ſtatu, vel etiam e Catechumenorum ordine, nedum ad Sacerdotii, ſed etiam ad ſublimiorem Epiſcopatus gradum aſcenderant, verius evolaverant.

Nulla invidia, livor nullus Siricium impulit, ut Paulinum averſaretur.

LXXX. Meminit idem Baronius, quo plauſu Paulinus Romam adveniens exceptus fuerit. Magna enim ac potior Urbis pars, Civium ſcilicet, Præſulum, ac eorum, qui publicis fungebantur muneribus, præter advenas, una commixtos plebejoſque homines, certatim, & velut agmine facto ad eum inviſendum confluebat. Et quid plauſu ac admiratione digna res erat, Paulinum Virum Conſularem, humili Sacerdotum veſte indutum aſpicere. Cavendum vero ne ullam ex tanta Urbis gratulatione criminationis materiem in Siricium refundamus. Tillemontius *tom. 14. Commentarior. pro Hiſtoria Eccleſiaſtica ſex primorum ſæculorum, in vita Sancti Paulini art. 14.* de hominum frequentia, qui ad Paulini domum convolabant, ſermonem habens, putat Siricium ideo ſubinfenſo ac alieno in Paulinum fuiſſe animo, quod communis favor ac plauſus egregias tanti Viri virtutes celebraret. Hinc livorem ac invidiam, quæ in Paulinum exarſit, exortam affirmat. Tillemontio aſſentiuntur alii non æqui ſane Cenſores, nempe Baillet in *vita Sancti Paulini die 22. Junii num. 7.* & Dupinus *ſæculo quinto novæ Bibliothecæ t. 3. part. 1. pag. 480*. Has tamen in Sanctum Pontificem impactas calumnias facile erit contundere, ſi quæ Pater Franciſcus Sacchini *in vita Sancti Paulini apud Bollandianos die 22. Junii cap. 4. num. 30.* in hanc rem ſcripſit, huc revocentur. Ait enim, Siricium ſatis aperte loquutum, ſe nempe Paulini Ordinationem præproperam nimis, atque præcipitem probare non poſſe; ideoque conſueta benevolentiæ ac humanitatis officia in eum exercere noluiſſe. Hanc unam ille producit cauſam, quæ Siricium a Paulino pauliſper alienavit: *Scivit Siricius emanare ſermonem, ejus* (hoc eſt Paulini) *ſe conſuetudinem nolle, ſcilicet ne repentinam hominis conſecrationem probare, & latas ab ſe ipſemet enervare leges videretur*. *Nihil ultra geſtum ſatis oſtendunt illa Paulini ad Severum verba: Qui nos odiſſe, & a conſortio ſanctitatis ſuæ ſegregare dicuntur*. Id ipſum affirmat Ceillier *tomo 10. Hiſtor. Generalis Sacrorum Auctorum*

cap. 17

Digitized by Google

cap. 17. *n.* 8. cui conſonat Florentinius in citata *Exercitatione pag.* 1005. & Pagius *in vita Siricii n.* 15.

Aliæ, quæ Siricium vindicent rationes adduntur.

LXXXI. Alias rationes iidem Florentinius, ac Pagius attexunt, ut quamcumque ſimultatis ſuſpicionem, quæ in Siricium intorqueri poſſet, excludant. Ajunt igitur, Sanctum Paulinum contra diſſolutos Romani Cleri mores liberius declamantem, multorum odia ac obtrectationes, quod & Hieronymo, ut ſupra adnotavimus, contigit, in ſe concitaſſe. Hinc alienis clamoribus commotum ac veluti fatigatum Siricium, a Paulini familiaritate receſſiſſe. Addunt præterea Paulinum optimis quidem, atque integerrimis moribus præditum, in aliis tamen dijudicandis minus ſolerti fuiſſe ingenio; ideoque de Siricio Pontifice, quem nondum ſatis perſpexerat, fuiſſe conqueſtum. Audiendus Florentinius: *Sed vere etiam fatendum eſt, Paulinum ex humana ratione optimum non fuiſſe hominum & eorumdem morum æſtimatorem, dum Siricium ſuperbæ diſcretionis inſimulat, quem Hieronymus nimiæ ſimplicitatis, & innatæ bonitatis quodammodo coarguit: Et quamvis ſanctitate morum Paulinus polleret, minus acris judicii reputari poteſt.* Id ut confirment memorati Florentinius, & Pagius, rationes addunt nonnullas, quas hic repetere ſupervacaneum putamus.

Quæ Cauſa Siricium a Paulino abalienaverit.

LXXXII. Quænam vero hac in re Noſtra ſit ſententia, hiſce, quas ſubjicimus animadverſionibus aperimus. Prima eſt, Sanctum Paulinum, ſtatutis temporum interſtitiis non ſervatis, ad Sacerdotium fuiſſe promotum, contra legem a Siricio ſtatutam in Epiſtola ad Himerium Epiſcopum Tarraconenſem *cap.* 9. quam ante Paulini Ordinationem Siricius conſcripſerat, ſtata temporum intervalla definiens, quæ a Laicali ſtatu ad Presbyteratum debent intercurrere, ut in Sacris præcedentium Ordinum Miniſteriis rite exerceatur quiſquis ad Sacerdotium cupit accedere. Quambrem ejuſdem Siricii Decreto accurate ſecernuntur, qui ab infantia Eccleſiæ miniſterio mancipantur, ab iis, qui ætate grandævi Clericali militiæ adſcribuntur; quibus idcirco lex indicitur, ut per Eccleſiaſticos gradus paulatim aſcendentes, tandem ſtatuto tempore ad Sacerdotium perveniant. Cum ergo certa, atque explorata ſit cauſa, quæ Siricii animum a Paulino abalienavit, haud licet aliam, aut incertam, aut minus ſolidam cauſam obtrudere. Porro ea, quæ a Paulini Ordinatione petitur ratio, cæteris æquior eſt, magiſque conſentanea: Si enim Siricius ad eam benevolentiæ ſignificationem, qua Paulini probata virtus digna erat, deſcendiſſet, multorum animis hæc inſediſſet opinio, Siricium Eccleſiaſticarum Legum, quas pridem promulgaverat, quaſque in Paulini Ordinatione violatas noverat, contemptum negligere, aut tacitum diſſimulare.

Siricius in Paulinum aliquando benevolus.

LXXXIII. Sed & illud animadverſione dignum eſt; Siricii ſeveritatem erga Paulinum haudquaquam diuturniorem fuiſſe, neque ad obitum uſque fuiſſe productam. Satis enim Siricio fuit ſemel, atque iterum durius excepiſſe Paulinum; mox enim compoſito ad benevolentiam vultu, quam prius occultaverat, paterni animi benignitatem tandem manifeſtavit eaque Paulinum complexus eſt. Tillemontius in loco citato *art.* 20. poſt evolutas Paulini Epiſtolas, affirmare non dubitat, egregium hunc Virum quotannis ad celebrandum natalem diem Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli Romam accedere, ibique decem circiter dierum ſpatio commorari conſueviſſe. Quid vero interim Paulinus Romæ ageret, ſic ille aperit: Antemeridiano tempore Eccleſias adire, & Sacra peragere ſolemne illi erat. Pomeridianis vero horis, in iis, qui ſalutatum venerant, excipiendis, erant autem quampluri- mi, qui turmatim ad Paulini ædes accedebant, totus occupabatur; nec ullum vel exiguum illi ſupererat temporis ſpatium, quo vel epiſtolam ſcriberet, vel pagellam percurreret, ut tot tantiſque implicitum curis animum recrearet. Nox una quietem, breviorem tamen, Paulino conciliabat. Quo primum tempore mos ille incæperit Romam accedendi ipſo Apoſtolorum Petri, & Pauli natali die, idem Tillemontius inquirit, probatque hujuſce Sacri Ritus initia ab ipſo Siricii Pontificatu eſſe repetenda. Hinc infert, Siricium poſtremis vitæ annis æquiori erga Paulinum fuiſſe animo, ideoque eum Romam accedentem, ac Romæ commorantem multa dilectionis, ac benevolentiæ ſignificatione excepiſſe. Secus nec Romam accedere, nec ullam ibi moram trahere decreviſſet Paulinus, ſi infenſum Siricium

ani-

animum fuiſſet expertus. Ubi Paulinus ſuboffenſum Siricium cognovit, ab Urbe receſſit; ſi ergo in Urbem ſub eodem Siricio regreſſus eſt, jam pacatum ſibique benevolum probe noverat.

Quæ inter Siricium & Paulinum intercеſſit diſcrepantia, eorum ſanctitatem non lædit.

LXXXIV. Tertio loco diſſimulare non poſſumus, duriora illa, quæ ſupra retulimus verba, a Paulino in Siricium, non etiam a Siricio in Paulinum fuiſſe prolata; ideoque ſi liceret de alterutro judicium ferre, Paulinus, non Siricius de acri illa ac inofficioſa expoſtulatione eſſet culpandus. Verum hac etiam animadverſione poſthabita, ſi rem ad rigidioris judicii lances exigamus, hoc unum colligimus, aliquam ſcilicet inter Siricium ac Paulinum interceſſiſſe diſcrepantiam, & animorum offenſionem, quæ neutrius ſanctitatem evertit. Ut id Pagius confirmet, notiſſimum *in vita Siricii* affert exemplum contentionum, quæ Sanctum Willelmum Epiſcopum Eboracenſem, & Sanctum Abbatem Bernardum ad invicem commiſerunt: qua de re fuſiori ſermone Nos item egimus *lib. 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 41. n. 13.* qui inſuper *ſub n. 8.* aliud exemplum produximus de privatis contentionibus inter Sanctum Leonem Magnum, & Hilarium Epiſcopum Arelatenſem, ut ſilentio prætereamus alia gravioris momenti diſſidia, quæ *in ſequenti cap. 42. ejuſdem Operis* indicavimus. Nihil tamen illuſtrium Virorum virtuti ac probitati quidquam inde decedit: Aliud namque eſt ſimultates intercedere; aliud controverſias excitare. Illud charitatem infringit, ac in odium erumpit, hoc in ſola animorum diſſenſione verſatur, quæ voluntates non diſſociat, cum ingenia committit.

Tardum Sirícii conſilium in damnandis Origeniſtis a Baronio excuſatur.

LXXXV. Unum adhuc, antequam noſtris hiſce Apoſtolicis Literis ſupremam manum imponamus, ſupereſt examinandum, ſit ne Siricius ſocordiæ ac ſimplicitatis crimine inſimulandus, quod in Origeniſtis damnandis minus ſolicitum ſe præbuerit. Hoc eſt præſentis Controverſiæ poſtremum caput, cui expediendo Noſtra hæc, quam ſubjicimus, oratio occupabitur. Ut ab impacto deſidiæ vitio Siricium purget clariſſimus Annalium Parens anno Chriſti 397. notiſſimam profert Parabolam Evangelici Patris familias, qui zizania ad meſſem uſque ſivit creſcere, ne alioquin ſolicita nimium cura actus, dum zizania evellit, ipſum quoque illis commixtum eradicaret frumentum. Laudandus ſane Baronius, qui ut inſignem in veteres Eccleſiæ Patres animi ſui pietatem, ac ſingulare obſequium teſtatum faciat, cum illorum facta commendare non poſſit, benigniori ſaltem interpretatione excuſare contendit. Sic ergo Baronius. *Licet & aliqua ſaltem ex parte excuſationem illam prætexere jure potuiſſet, quod exemplo Evangelici Patrisfamilias, uſque ad meſſem ſiverit zizania creſcere, ne cum eis evelleret triticum, expectans nimirum, ut qui vere eſſent Hæretici, perſpicue matura ſegete certioribus ſignis fierent manifeſti*. Hanc ipſam Baronii ſententiam ſequutus videtur Petrus Couſtant in toties memorata Collectione *pag. 706.* ubi Hieronymi cenſuram contra Siricii ſimplicitatem expendens, innuit præcipuam Chriſtianæ ſimplicitatis dotem hanc eſſe, tardo greſſu incedere, & compoſito ad indulgentiam animo, eos, qui deſipuerunt, patienter expectare, ut facilius reſipiſcant: *Interdum etiam nonnihil diſſimulandum cenſet, ut errantem prævenientibus demulcens officiis, eum ad veritatem allicere queat*. Neque deſunt ſaluberrima Sanctorum Eccleſiæ Patrum monita, quæ ejuſmodi tolerantiam ſuadeant. Proſtant apud Lucam d'Acherium *in tomo 2. & 5. Spicilegii* Epiſtolæ Romanorum Pontificum Symmachi, & Innocentii II. qui ad majora mala vitanda atque ad pravorum mores in meliorem frugem revocandos, licere ajunt aliquando, poſthabita Legum ſeveritate, ad Chriſtianæ patientiæ & benignioris diſpenſationis regulas confugere, ut errantem ac devium fratrem facilius lucrari poſſimus. *Sæpenumero*, verba ſunt Eulogii Epiſcopi Alexandrini apud Photium, *aliqua temporaria œconomia ad breve tempus prodiit, aliquod indebitum tolerans, & amplectens, ut continuum, & inconcuſſum robur pietas acciperet, & ad diſſolvendos eorum, qui veritati inſidiabantur, inſultus*.

Origeniſtarum errores Siricius ignorat.

LXXXVI. Etſi vero memorata Baronii reſponſio tot monitis ac teſtimoniis illuſtrata, improbanda non ſit, ab ea tamen abſtinemus, cum alia opportunior, ac pro Siricii cauſa tuenda longe validior Nobis præſto ſit. Baronius Siricium hæreſis Origeniſtarum conſcium ſupponit; hinc prudentem tarditatem cauſatur. At Nobis Origeniſtarum errores, Siricio ſuperſtite, omnino delituiſſe videntur; quamdiu enim

vixit

Digitized by Google

vixit Siricius, peſſimi ſimulatores, ovium veſtimentis contecti, lupinam improbitatem occuluerunt, quæ tandem ſub Anaſtaſio Pontifice Siricii ſucceſſore detecta eſt, atque damnata. Nullus igitur excuſationi locus, ubi error, qui nondum innotuit, quamcumque in Siricio improvidam ſimplicitatem excludit. In rem hanc teſtem produeimus ipſum Hieronymum, qui cauſam inquirens, cur Origeniſtæ, atque omnium loco Rufinus, Communicatorias Literas a Siricio poſtulaverint, hanc unam producit *in Epiſtola* 127. *ad Principiam*, *in nova Veronenſi Editione tom.* 2. *pag.* 952. *num.* 10. ut nimirum hæreſi nondum evulgata, Catholicæ communionis pallio obtecti, ſecurius ex Urbe diſcederent: *Cernentes Hæretici*, inquit Sanctus Doctor, *de parva ſcintilla maxima incendia concitari, & ſuppoſitam dudum flammam jam ad culmina perveniſſe; nec poſſe latere, quod multos deceperat; petunt, & impetrant Eccleſiaſticas Epiſtolas, ut communicantes Eccleſiæ diſceſſiſſe viderentur. Non multum tempus in medio, ſuccedit in Pontificatu Vir inſignis Anaſtaſius, quem diu Roma habere non meruit, ne Orbis caput ſub tali Epiſcopo truncaretur; imo idcirco raptus, atque translatus eſt, ne ſemel latam ſententiam precibus ſuis flectere conaretur.* His verbis enucleandis intentus Cardinalis Noriſius *in citata diſſertatione pag.* 725. duo ſecurus affirmat: Alterum nempe, Rufinum Roma abiiſſe, ne detectis erroribus a Siricio puniretur; alterum vero, errores illos Siricii ætate omnino impervios delituiſſe. Præſtat ipſum Noriſium loquentem audire: *Itaque, teſte Hieronymo, Rufinus Roma diſceſſit, veritus non poſſe latere diutius Origeniani Voluminis errores, ac proinde a Siricio ſibi timebat, quem ſi propitium ſperaſſet, poterat tutus cæterorum clamores ſurdis auribus contemnere. Ex illis verbis:* Nec poſſe latere, *conſtat eos errores nondum publicatos, ſed tantum clanculum aſſertos. Quid mirum ſi Siricium latuerit?*

Sub Anaſtaſio Pontifice Origeniſtarum errores erumpunt.

LXXXVII. Egregius item eſt locus alter *ex Epiſtola* 139. *ad Demetriadem in cit. tom.* 1. *Editionis Veronenſis pag.* 936. *num.* 16. ubi Sanctus Doctor Origeniſtarum errores ſub Anaſtaſio Pontifice detectos, & proſcriptos affirmat. *Dum eſſes parvula*, ita Demetriadem alloquitur, *& ſanctæ ac beatæ memoriæ Anaſtaſius Epiſcopus Romanam regeret Eccleſiam, de Orientis partibus hæreticorum ſæva tempeſtas ſimplicitatem fidei, quæ Apoſtoli voce laudata eſt, polluere & labefactare conata eſt. Sed Vir ditiſſimæ paupertatis, & Apoſtolicæ ſolicitudinis, ſtatim noxium perculit caput, & ſibilantia hydræ ora compeſcuit.* Hinc juremerito infert Florentinius *pag.* 1003. *præfatæ Exercitationis*, hæreſim Origeniſtarum Siricii tempore nondum e latebris prodiiſſe; tum vero caput exeruiſſe, cum Anaſtaſius Romanæ præerat Eccleſiæ: *Nondum hæreſis patefacta erat, hoc enim tantum accidiſſe ſub Anaſtaſio, adductum ipſius Hieronymi fragmentum demonſtrat.*

Multa Origeniſtarum ſollicitudo, ne hæreſis innoteſceret.

LXXXVIII. Nec facile poterat Origeniſtarum hæreſis, ad aliorum notitiam pervenire, cum Rufinus, ejuſque ſocii, genus hominum vaferrimum, qua poterant, arte, vel fraude errores obtegerent. Prava hæreſeos dogmata ſolis familiaribus manifeſtabantur, neque extra Rufini & Melaniæ conſocios, & aſſeclas, arcana illa doctrina evulgabatur. Ita vero Origeniſtarum calliditatem deſcribit *Pagius ad Annales Baronii ad ann. Chriſti* 297. *n.* 17. *Nondum hæreſis ſatis patefacta erat, idque tantum accidit ſub Anaſtaſio, licet penes Rufini & Melaniæ familiares jam maleſanæ doctrinæ ſuſpicio invaleſceret.* Pari ſolicitudine Rufinus Verſionem libri Periarchon, Siricio vivente, occultavit, ne alioquin ex obvia lectione virus detegeretur. *Verum cum Origenis errores*, inquit Pagius loco citato *num.* 16. *ex mala Rufini interpretatione, ante Anaſtaſium latuerunt, quid culpabile Siricius omiſerit, non apparet; & Communicatorias Literas Rufino de more concedens, dum hic optime apud omnes ante vulgatum Romæ Periarchon audiret, non videtur in crimen vocandus.* Imo vero etſi Rufinus Roma abeſſet, & Aquilejæ moraretur, ubi biennio permanſit; adhuc errores ſimulare curavit. Hinc nondum fraude detecta; Chromatii Epiſcopi familiaritate uſus eſt: Hinc etiam ipſemet Chromatius apud Hieronymum, & Venerius Mediolanenſis Epiſcopus apud Pontificem Anaſtaſium pro Rufino allaborarunt, ut de Venerio Epiſcopo conſtat ex ejuſdem Pontificis Epiſtola ad Joannem Jeroſolymitanum. Qui ergo Siricius noſſe poterat Origeniſtas, quorum errores, vel ipſo Anaſtaſii Pontificis tempore aliquandiu delituerunt?

Si

Digitized by Google

Si errores non noverat, nullo modo culpandus, quod errores non condemnaverit. Quocirca Parabola illa Evangelica, quam Siricio Baronius accommodat, de Patrefamilias, qui maluit zizania ad meſſem uſque iutacta relinqui, ne pari eventu zizania ac frumentum una divellerentur, minus conſona videtur; cum Paterſamilias zizania tritico commixta noverit, Siricius vero Origeniſtarum errores Catholicæ doctrinæ inſenſos ignoraverit. Si quid ergo ex Evangelica illa Parabola ad rem noſtram liceat decerpere, illud eſt, Patremſamilias nullo modo culpandum, quod zizania in agro ſuccreverint, cum ipſe bonum ſemen electumque frumentum terræ mandaverit. Non enim illius incuriæ, ſed inſcitiæ tribuendum, quod inimicus homo, occulta fraude, & nocte concubia, zizania in ſementem effuderit. Pari jure Siricius vindicandus, cum eo ſuperſtite nulla in Chriſti Eccleſia Origeniſtarum prava ſemina innotuerit. Quod ſi Anaſtaſii Pontificis ætate Hæreticorum zizania apparuerint, excuſandus omnino Siricius, cum aut eo vita functo, aut ſi nondum vita ceſſerat, profundæ noctis ſilentio, ipſo nimirum Siricio id penitus ignorante, noxia illa errorum zizania ab Origeniſtis fuerint diſſeminata.

Illuſtrium Virorum, qui ab hæreticis decepti ſunt, exempla nonnulla.

LXXXIX. Ea eſt pravorum hominum indoles, ac Hæreticorum verſutia, ut innumeras ad decipiendum obtendant fraudes, quibus vel ipſis Romanæ Eccleſiæ Pontificibus, etſi doctrina ac ſanctitate præſtantibus, aliquando impoſuerunt. Ut novo Siricii ſimplicitatem vindicet argumento Petrus Couſtant *p.* 706. affert exemplum Sancti Auguſtini, ac aliorum, qui Pelagio jam de hæreſi ſuſpecto Communionis Literas non denegarunt, quibus ille in Concilio Dioſpolitano uſus eſt, ut hæreticæ pravitatis notam effugeret. Mox utrumque exemplum quam ſimillimum Siricii & Auguſtini una componens, ita ratiocinatur. *Qua in re ſi culpandus Siricius, quanto magis culpandi eſſent cum Auguſtinus, tum alii, qui Pelagio jam hæreſis ſuſpecto ſimiles non denegarunt Epiſtolas, quibus ille ad depellendum a ſe hæreſeos crimen Dioſpolitano in Concilio abuſus eſt?* Alia a Cardinali Noriſio congeruntur exempla Sanctorum Pontificum Aniceti, Julii, Zoſimi, & Damaſi, qui licet Sanctitatis fama claruerint, nihilominus perſpectos nequaquam habuerunt pravos errores, primus Praxeæ, alter Marcelli Epiſcopi Ancyrani, tertius Cœleſtii Pelagianorum Principis, quartus Vitalis Apollinariſtæ. Sed longe majora ſunt, quæ Baronius commemorat de Viris illuſtribus, ac Summis Eccleſiæ Pontificibus, quos inſidiis ac fraudibus circumventos, improborum verſutia eo uſque perduxit, ut innoxios ac inſignes pietate Viros exoſos aliquando habuerint, duriuſque tractaverint. *Non mireris, lector,* (inquit Baronius *ad ann. Chriſti* 464. *n.* 8. *in nupera editione Lucenſi*) *Romanum Pontificem Hilarium adverſus Mamertum adeo vehementer inſurgere, Virum, ut declararunt eventa, ſanctitate inſignem; In his enim, quæ contentioſi fori ſunt, perfacile eſt, quemque decipi. Perſimile etiam Sancto Leoni accidit, qui in Sanctum Hilarium eadem ferme ex cauſa acerrime invectus eſt. Quis neſciat ſæpe accidere, ut falſis accuſationibus & ſubreptionibus aures Pontificum repleantur, & cum putant agere, quod juſtum apparet, exagitent innocentem?*

Cromatius, Paulinus, Auguſtinus, eſto Rufino faveant, excuſantur.

XC. Enimvero, ne a Rufino diſcedamus, ſi quæ pro eo geſſit Cromatius, ſanctitati Cromatii non officiunt, Noriſio teſte, *neque hæc officia Cromatii ſanctitati nocuere*. Si D. Auguſtinus citra ullum probitatis diſpendium, magno in pretio habuit Rufinum, ut patet ex Epiſtola *in veteri editione* 15. *in nova* 73. quem inſuper in priſtinam Hieronymi amicitiam, etſi gravioribus ex cauſis diſſolutam, reſtituere conatus eſt; Si nemo Paulinum reprehendit, quod Rufinum coluerit, & Melaniam Origeniſtarum Patronam commendaverit: Cur Siricius damnabitur, quod acerrimum Rufino bellum non indixerit? Cromatius, Paulinus, Auguſtinus excuſantur, quod dolum, pravoſque Rufini mores ignoraverint: Sed & Siricius ipſe ignoravit; nec poterat Rufinum averſari, quem nondum noverat ſceleſtum; non poterat ſceleſtum noſſe, quem communis fama, & opinio probum adhuc habebat. Quo eodem argumento utitur Pagius ad Annales Baronii *in ſuis adnotationibus ad ann. Chriſti* 397. *num.* 17. ita ſcribens: *Nec quia Siricius, dum viveret, bene de Rufino ſenſit, nondum cognita ejus venenata doctrina, & ſanctitate decidit; ſicuti neque Divus Auguſtinus dum Epiſtola* 15. *quæ novo ordine eſt inter Auguſtinianas*

Digitized by Google

73. *Ruſinum conciliare Hieronymo laborans, illum magni fecit, quamquam jam Apologetica, & amarulenta Opuſcula inter utrumque vulgata eſſent ſub Anaſtaſio.*

Quæ Paulino, eadem & Siricio congruit excuſatio.

XCI. Pari excuſatione Baronius Paulinum tuetur, qui cum pravos Melaniæ mores ignoraret, ejus ſanctitatem impenſius laudavit. Aberat nempe Paulinus a Melania, nec noſſe poterat aut debuerat quidquid ab ea clam & ſecreto gerebatur in Palæſtina. *Melaniam*, verba ſunt Baronii *ad ann. Chriſti* 397. *cum ſic a Paulino laudatam vides, ne mireris; His quidem ipſa, atque majoribus digna præconiis videbatur, neſcientibus, quæ paucis arbitris in Palæſtina, non tam ab ipſa, quam per ipſam, a ſuis conſociis de inducendis in Eccleſiam erroribus Origenis, refragante Sancto Hieronymo, ac penitus obnitente Sancto Epiphanio, geſta eſſent. Quomodonam, quæſo, Paulinus ſciret, quæ nec qui Jeroſolymis eſſent, noſſe potuerint?* Quod de Paulino abſente habet Baronius, Nos de Siricio Romæ commorante repetimus. Aderat Romæ Rufinus, non inficiamur; ſed vicinia fruſtra obtenditur, ubi extra parietes domeſticos, aut extra ſocietatem eorum, qui pari laborant errore, prava doctrina non egreditur. Lupos ab agnis ſecernunt mores; ſinceram a vitiata arbore diſtinguunt fructus. Si ergo mores lateant; ſi fructus non erumpant, nec Lupi rapacitatem, nec arboris vitium licebit cognoſcere. Pravus Rufino erat animus, prava doctrina: ſed cum ſoli Rufino, ejuſque familiaribus errores eſſent proſpecti, perperam Siricius tamquam minus ſolicitus accuſatur. Ignoti nulla cupido; nulla item invidia.

Eorum ſententia, qui Rufinum ab Anaſtaſio damnatum negant.

XCII. Novum pro Siricii vindiciis argumentum Nobis præſto eſſet, ſi etiam amplecteremur ſententiam, quam multi & doctrina, & Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ peritia ſatis inſtructis, ſequuti ſunt; Rufinum ſcilicet ne ab ipſo quidem Sancto Anaſtaſio fuiſſe damnatum, quamvis Anaſtaſio illud laudi detur, quod in Origeniſtarum cauſa partes omnes Apoſtolici muneris optime impleverit. Conſulendum in hanc rem Opus poſthumum eruditi Viri Juſti Fontanini Archiepiſcopi Ancyrani, quod inſcribitur: *Hiſtoria literaria Aquilejenſis lib.* 5. *cap.* 18. Conſulenda item, quæ Vallarſius adnotavit in Epiſtolam S. Hieronymi 127. *ad Principiam pag.* 952. ubi animadvertit nullam de Rufini excommunicatione fieri mentionem, nullumque proferri poſſe vetus probatæque fidei monumentum, ex quo de aperta in Rufinum ſententia dubitare non liceat. Addit Vallarſius, Rufinum, quamdiu vixit, nedum amicitiam, ſed & familiaritatem exercuiſſe cum Sancto Paulino Nolano, Cromatio Aquilejenſi, Gaudentio Brixiano, quibus ex Fontanino *loco citato num.* 3. addendus Sanctus Petronius Bononienſis. Nemo autem dixerit, Rufinum ab Eccleſia ejectum, ac peculiari decreto damnatum, ſocietatem ac conſuetudinem cum tot tantiſque Viris, virtutibus ac Religionis zelo præſtantibus, ſervare potuiſſe. Ex quo infert, nonniſi indirecte Rufinum in Anaſtaſii Decreto fuiſſe comprehenſum; cum enim Summus Pontifex in Origenem nominatim ſententiam tulerit, & ipſos indirecte Origeniſtas, quos inter eminet Rufinus, damnavit. Qua in re nihil Rufino accidit probri, quod cæteris Origenis Sectatoribus, qui venenatam ipſius doctrinam profitebantur, commune non ſit.

Objectio de celeri Siricii morte diſſolvitur.

XCIII. Reliquum tandem eſt, ut ſimplicitatis, ſive improvidi nimium conſilii macula, qua Siricius aſpergitur, plane diluta, & ipſum, quem ab ejuſmodi crimine tamquam a cauſa profluxiſſe aliqui putant, effectum, hoc eſt celerem Siricii mortem, explodamus. Aliquos in ea fuiſſe ſententia, ut providus Deus Siricium ex hac vita rapuerit, ne Origeniana hæreſis invaleſceret, atque Anaſtaſium ſuffecerit, qui Origeniſtas proſterneret, jam ſupra animadvertimus, ubi illa Baronii verba recitavimus: *Sæpe quidem, atque pavendis eſt demonſtratum exemplis, quod Pontifices illi, qui cauſam Fidei paulo ſegnius tractaverunt, ac remiſſius curaverunt, a Chriſto primario omnium Paſtore fuerint quam celeriter ex hac vita ſubtracti.* Hanc tamen ſententiam piam ſane, ſed minus ſolidam, rejiciunt Florentinius, Noriſius, Pagius *in vita Siricii*, aliique Scriptores bene multi, quorum reſponſa, & argumenta, ut brevitati conſulamus, ſat erit innuere. Primo igitur loco reponunt, Siricium, ſi Pontificatus tempora metiamur, in ſupremo Eccleſiæ gubernio quatuordecim, ſive ex veriori calculo, quindecim annos egiſſe; ſi vero ætatem conſideremus, pluſquam ſeptuagenarium ex hac mortali vita exceſſiſſe. Quo-

circa

Digitized by Google

circa nec breviores Pontificatus anni, nec mors immatura Sanctum Siricium exagitant. Secundo, alia exempla ſuppetere Sanctorum Eccleſiæ Pontificium, Damaſi, ac Julii, qui licet Hæreticos, a quibus decepti fuerant, non damnaverint, celeri tamen morte ſublati non ſunt; *Hic tamen ab his quærerem*, inquit Noriſius, *cur Deus ab hæretico deceptum Damaſum non ſtatim e vivis ſubſtulit, uti cum Siricio factum putant. Julius Papa poſt abſolutum Marcellum Ancyræ Epiſcopum quinquennio ſuperſtes vixit; cum illum Liberius poſtea damnaverit*. Tertio, ſi accuratiori temporis ſupputationi, quam Noriſius producit & probat, hæreamus, ſupremo Siricii vitæ anno Rufinus Origenarios libros Periarchon latinitate donavit; ideoque Siricio, qui nonniſi menſes aliquot ſuperſtes fuit, tarditas & ſocordia opponi non debent. *Juxta ejuſdem* (Chronologiæ) *calculos*, ita Noriſius, *Siricius poſt latinitate donatos libros Periarchon Origenis, aliquot tantum menſes ſuperſtes fuit. Ejus vero Succeſſor Anaſtaſius poſt triennium ferme ſui Pontificatus Rufinum cum cæteris Origeniſtis condemnavit*. Ex quo fit, ut cum triennalis mora, Anaſtaſii ſanctitati non noceat, longe brevius menſium aliquot intervallum Siricii probitati non officiat. Sane Anaſtaſius judicium protraxit, non quia ſocors, ſed quia cautus; ut nimirum, quæ neceſſario præmittenda erant, neutiquam negligerentur. *In qua procraſtinatione*, ſequitur Noriſius, in toties a Nobis laudata diſſertatione, *nullus ſocordiæ vitium vituperari poteſt, ſed exactius totius cauſæ examen commendandum venit*. Poſtremo abſurdum videtur, Siricii Pontificis obitum, etiamſi celerem, atque feſtinatum fuiſſe haud inviti daremus, Divinæ ultioni adſcribere, cum teſte Hieronymo *in Epiſt.* 127. *ad Principiam*, breviores Anaſtaſii Pontificis anni ſingulari Divinæ Providentiæ beneficio tribuantur, ne ſcilicet Orbis Caput ſub tali Epiſcopo truncaretur; *imo idcirco raptus, atque translatus eſt, ne ſemel latam ſententiam precibus ſuis flectere conaretur*. Improvidi ergo conſilii eſt, Divinæ voluntatis Decreta de variis vitæ ac mortis eventibus curioſis inveſtigare, atque ad hebetioris ingenii humani captum illa demittere; ſicut enim, propoſito ſibi exemplo Siricii, atque Anaſtaſii, ratiocinatur Florentinius *pag.* 1002. *male eadem vitæ feſtinata abſciſſio in uno ad inſimulandam negligentiam eodem contextu inducitur in alio ad Sanctitatis indicium*.

Siricii Cauſa accuratiſſimo judicio diſcuſſa.

XCIV. Etſi judicium, quod de Sancti alicujus nomine Martyrologii tabulis inſcribendo, aut in Martyrologium, unde expunctum fuit, reſtituendo inſtituitur, multum differat ab eo judicio, in quo ſolemnis Canonizationis agitur cauſa, ut obſervat Chriſtianus Lupus *in Notis ad Concilium IV. Romanum ſub Leone IX. tomo* 3. *pag.* 574. Noſque item animadvertimus *in lib.* 4. *de Canonizatione Sanctorum part.* 2. *cap.* 17. *num.* 9. In hac tamen, quam pro Sancto Siricio agitavimus, controverſia, eadem fere ratio ac methodus, quæ in cauſis Canonizationum obtinet, a Nobis ſervata eſt. In Canonizationum judicio hæc præ cæteris locum habent: Primo, Servi Dei virtutes exponendæ, ac rite ab iis, quorum intereſt, probandæ ſunt: Secundo, ſi quæ reliquæ adhuc ſunt difficultates diluendæ: Tertio, quovis remoto obice, ad probandas Pontificio Decreto virtutes tuto tranſitur. Pari ferme œconomia Siricii Cauſam tractavimus. Ea cum primis, quæ Siricii Sanctitati favent, expendimus; quo ſpectant argumenta ab opinione, & fama Sanctitatis, ab ejus virtutibus, ac probatæ fidei Martyrologiis, petita. Deinde, quæ contra Siricium objici ſolent, quibus fortaſſe innixi Correctores ſub Gregorio XIII. Siricii nomen rejiciendum cenſuere, enumeravimus ac confutavimus. Nil ergo prohibet quominus, Cauſa ſatis cognita, ac validiſſimis rationibus, ac monumentis, quæ Siricii Sanctitatem demonſtrant, probe diſcuſſis, Siricii nomen Martyrologio Romano inſcribendum ſit, quod idcirco inſcribendum decrevimus, atque mandavimus. Qua in re, cum & tanti Pontificis Sanctitati bene conſultum ſit, & Noſtra vota, quæ jam tum, cum Promotoris Fidei munere fungebamur, Noſtro inſederant animo, tandem Nobis in Supremo Apoſtolatus Officio conſtitutis, fuerint impleta, vehementer gratulamur.

Summus Pontifex Regi fauſta precatur.

XCV. Hæc ſunt, quæ Majeſtati Veſtræ circa novam Martyrologii Editionem duximus ſignificanda; par enim Nobis viſum eſt, eidem Majeſtati Veſtræ, cujus regio ſumptu nobilis hæc Editio prælo ſubjicitur, animi Noſtri ſenſus, & quæ in

Digitized by Google

nuperam hanc Editionem contulimus, aperire. Multas ſane Noſtra hæc Epiſtola implevit paginas; eam tamen, etſi prolixiorem, nec gravem, neque injucundam fore confidimus, cum Nobis compertum ſit, quanta in Deum pietate, quanta item in Sanctos veneratione ac obſequio Majeſtas Veſtra feratur. Poſtremo omnipotentem Deum bonorum omnium largitorem enixe precamur, ut divitiarum ſuarum, Cœleſtium cum primis, copiam effundens, Vos diu ſervet incolumes, Veſtramque Regiam Familiam numquam deſitura ſucceſſione confirmet. Regna Veſtra parata cuſtodiat, eorumque fines in remotiſſimas uſque Infidelium regiones protendens, quod incepit, perficiat. Et Majeſtati Veſtræ, Veſtræque Regiæ Familiæ Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. Pont. A. VIII die prima Julii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die prima Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno VIII.

IX.

PRO ELEVATIONE

Corporis Ven. Servi Dei JOSEPHI A MATRE DEI Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.

Dilecto Filio Magiſtro Ludovico Valenti in utraque Signatura Noſtra Referendario, ac Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontif. quam primum V. Joſephum a Matre Dei inter B. adſcribere intendit.

DE Congregatione Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitæ conſilio, & aſſenſu, ut Servus Dei Joſephus a Matre Dei Fundator Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum nuncupat. in poſterum Beati nomine nuncupetur, ejuſque Corpus, & Reliquiæ venerationi Fidelium (non tamen in Proceſſionibus circumferendæ) exponantur, & alias, prout in aliis Noſtris in ſimili forma Brevis literis deſuper expediendis uberius continebitur, quamprimum auctoritate Apoſtolica indulgere intendentes, ac cupientes, ut ejuſdem Servi Dei Corpus ex tumulo in Eccleſia ſub invocatione Sancti Pantaleonis de Urbe ejuſdem Congregationis Clericorum Regularium ſito, in quo conditum reperitur, elevatum, in decentiorem, nobilioremque locum transferatur, & collocetur, ad quem accedentes, Chriſtifideles venerentur; nec non ut ea omnia, quæ in hujuſmodi elevationibus ſervari ſolent, exacte ſerventur: Tibi, qui Promotoris Fidei munus, quod Nos dum in minoribus eſſemus, præſtitimus, tanta cum ſapientia, integritate, pietate, zelo, ac ſedulitate obire pergis, per præſentes committimus, & mandamus, ut Te ipſum ad locum, in quo poſitum eſt ejuſdem Servi Dei Corpus conferas, & clauſis januis, & quibuſcumque aliis (præter publicum Notarium acta omnia per Te conficienda rogaturum; nec non dilectos Filios modernos Præpoſitum Generalem, nec non Procuratorem Generalem, & Aſſiſtentes ſecundodictæ Congregationis, & Poſtulatorem Cauſæ dicti Servi in eadem Congregatione Cardinalium, atque eos Miniſtros, ſeu Foſſores, quos ad ejuſmodi miniſterium, & opus neceſſarios eſſe duxeris dumtaxat, nec omnino alios) ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, a qua nemo, niſi a Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente abſolutionis beneficium, præterquam in mortis articulo conſtitutus, obtinere queat, ipſo facto ab omnibus cujuſcumque ſtatus, dignitatis, auctoritatis, præminentiæ, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, abſque alia declaratione incurrenda, nec non aliis ad Noſtrum arbitrium imponendis pœnis, & cenſuris, penitus excluſis; tumulum, in quo Corpus dicti Servi Dei jacet, per antedictos Miniſtros, ſeu Foſſores effodi, arcamque, ſeu loculum quo conditur, reſerari facias; nec non omnia, & ſingula accu-

Ideo ejus Corpus elevari jubet.

Et elevationem hujuſmodi committit Fidei Promotori.

Ei præſcribendo formam.

accuratiſſime inſpicias, quæ ad authenticitatem ejuſdem corporis firmandam ap poſita fuiſſe memoriæ traditum eſt, ae præſertim ſigna, aliaque hujuſmodi recognoſcas, cæteraque ſcruteris, quæ pro tua hac in re ſingulari peritia duxeris notanda. Præterea Tibi per præſentes itidem mandamus, ut ſingulis ſupradictis, quos ſolos tecum dumtaxat, ut præmittitur, intereſſe ſtatuimus, ſuſpenſionis, interdicti, & excommunicationis latæ ſententiæ, aliiſque pœnis, & cenſuris Nobis, ut præmittitur, reſervatis denunties, & inhibeas, ne quilibet eorum Nobis inſciis, & inconſultis, quidpiam, vel minimam Corporis partem dicti Servi Dei auferre, detrahere, ac ſecum aſportare audeat. Poſtquam vero hæc omnia præſtiteris, idem Corpus in aliqua Arca, ſeu loculo recondas; tuo in cera Hiſpanica ſigno munias, & in aliquo decentiori loco diligentiſſime, ac tutiſſime cuſtodiendum cures, donec opportuno tempore debitis cum honore, & cautelis in eo loco, in quo in futurum ſervandum, colendumque erit, collocetur. Ea propter Tibi omnes, & ſingulas ſuper negotio hujuſmodi ea, qua decet, & opus eſt fide, & diligentia perficiendo neceſſarias, & opportunas facultates auctoritate Apoſtolica tenore præſentium tribuimus, & impertimur. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Reliquiarum extractionem prohibet.

Loculum obſignandum mandat.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris, die XVII. Julii 1748. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Dat. Pontif. Anno Octavo die 17. Julii 1748.

D. Card. Paſſioneus.

S U P E R

Deſignationem Confeſſariorum extraordinariorum pro Monialibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

PASTORALIS curæ Nobis impoſitæ munus, hanc, inter alias, ſolicitudinem a Nobis expoſcit, ut puſillorum animis in afflictione, & anguſtia conſtitutis opportuna ſolatia ac remedia afferre non negligamus, quorum ope interiorem conſcientiæ tranquillitatem recuperare, aut conſervare valeant, ſine qua impoſſibile eſt debitam Omnipotenti Deo ſervitutem alacri, & prompta affectione exhibere. Hujuſmodi angoribus, & afflictionibus confici paſſim conſtat Religioſas Mulieres in Clauſtris degentes, quibus certus, & unicus Sacramenti Pœnitentiæ Miniſter a Monaſterii Prælato ad tres ut minimum annos deſignari ſolet, cui ſi aliquando, præ pudore, vel alia quapiam de cauſa, non omnes conſcientiæ ſuæ receſſus aperire audeant, atque ideo Confeſſionis integritati detrahere incipiant, in barathrum perditionis æternæ ſe ipſas miſere conjiciunt. Quod ſane haud raro evenire, ſatis Nobis exploratum atque compertum eſt, tum ex iis, quæ in Apoſtolicæ pœnitentiariæ Officio tractari vidimus, dum olim in minoribus conſtituti plurium annorum ſpatio munus Doctoris in Decretis in eodem Officio ſuſtinuimus; tum etiam ex iis, quæ in Epiſcopalis Anconitanæ primum, deinde in Metropolitanæ Bononienſis Eccleſiæ regimine, frequenti uſu cognovimus; tum demum ex his, quæ ſæpius ad Nos in Petri Cathedra octavum jam annum Dei miſeratione reſidentes, deferri contingit, ſive ex parte diverſarum hujuſmodi Monialium, quæ animarum ſuarum anguſtias paternis oculis Noſtris identidem ſubjicere coguntur, ſive ex parte Venerabilium Fratrum Noſtrorum Eccleſiarum Antiſtitum, qui Nobis earumdem Monialium in ſuis Diœceſibus exiſtentium calamitates, ex præallegata cauſa ortas, aut viva

Proœmium

Vigilantia Pontificis in procuranda conſcientiarum ſerenitate.

Præcipue in Monialibus, quæ certum habent Confeſſarium.

Digitized by Google

Ideo, firma remanente lege de unico Confeſſario ordinario.

voce, aut per Literas non ſemel repræſentarunt, ac ſuper ea re Apoſtolicæ providentiæ opem poſtularunt. Hinc eſt, quod Nos earum ſpiritualibus indigentiis per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem opportune proſpicere volentes; non quidem intendimus conſultiſſimam illam, & veteris diſciplinæ auctoritate roboratam Legem tollere, aut abrogare, qua generaliter ſtatutum eſſe dignoſcitur, ut pro ſingulis Monialium Monaſteriis unus dumtaxat Confeſſarius deputetur, qui Sacramentales Confeſſiones univerſæ earum Communitatis excipiat, neque liceat unicuique Moniali peculiarem Confeſſarium pro libito ſibi deligere; ſed hoc dumtaxat Nobis propoſitum eſt conſtituere, ut ſi quando generalis hujuſmodi Legis rigor, in peculiaribus caſibus non ſine animarum detrimento aut periculo, ſervari poſſe videatur, in promptu ſit opportunæ diſpenſationis, & indulgentiæ remedia occurrentibus neceſſitatibus admovere.

De extraordinariis opportunius decernet, ut infra.

Sententia D. Thomæ Aquinatis pro conceſſione Confeſſ. extraordinar.

Sane jamdudum Sanctus Thomas Aquinas Scholarum Princeps, Eccleſiæ Doctor, *in Supplemento tertiæ Partis quæſt. 8. art. 4. ad ſextum*, ſive *in quartum Sententiarum*, ex quo Commentario deſumptum eſt hujuſmodi *Supplementum*, hoc Superioribus monitum dedit, ut Subditis ſuis, quibus certum, & unicum Confeſſarium deſignare ſolent, haud difficulter licentiam concedant confitendi peccata ſua alteri Sacerdoti; propterea quod multi infirmi, & imbecilles animo reperiuntur, qui potius eligerent ſine ſacramentali expiatione ex hac vita migrare, quam ipſa peccata certo alicui Sacerdoti a Superiore deſignato aperire. Jam vero Sacroſancti Concilii Tridentini Patres, hanc legem diſtricte ſanxerunt, *ſeſſ. 25. c. 10. de Regular.* ut Epiſcopi, aliique Monaſteriorum Prælati, ſubjectis ſibi Monialibus Confeſſarium extraordinarium, duabus aut tribus vicibus in ſingulos annos, exhibere debeant; per hæc verba: *Præter ordinarium autem Confeſſorem, alius extraordinarius ab Epiſcopo, aut aliis Superioribus, bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium Confeſſiones audire debeat*. Quod quidem non alia de cauſa præſcriptum fuit, quam quia ſatis conſtabat nonnullas aliquando Moniales eſſe, quæ nulla ratione adduci poſſunt, ut aliquod peccatum ſuum ordinario Confeſſario confiteantur; adeo ut neceſſe omnino ſit, alterius Confeſſarii copiam ipſis ſuppetere, ut apud hunc de peccatis ſuis integre, rite, atque utiliter confiteri poſſint. Id ipſum probe animadvertit magnus Eccleſiæ Dei Sacerdos Sanctus Carolus Borromæus, qui prædicti Concilii Tridentini abſolutionem ope ſua plurimum juvit, ejuſque executionem, & obſervantiam in ſua Mediolanenſi Civitate, & Provincia, non ſine immenſis laboribus & curis, invexit; is enim hac de re decrevit: *Præterea Superiores, ex decreto Sacri Tridentini Concilii, quotannis idoneum Confeſſorem extraordinarium, Monialibus ſibi ſubjectis exhibeant, qui curent, ut univerſæ confiteantur, ut quæ hujuſmodi indigent medicina, propter aliquem occultum animæ morbum, neque ipſæ eam poſtulare, aut accipere ab uſitato Confeſſore unquam auderent, liberius mederi ſuis malis poſſint, ac Diaboli laqueos evadere, una cum reliquis Confeſſario novo ſua peccata confitendo*, uti legere eſt *in Actis Eccleſiæ Mediolanen. impreſſ. anno 1599. pag. 53. in Editione autem Lugdunenſi tom. 1. pag. 46.*

Decretum Concilii Tridentini ut deputentur bis, aut ter in anno,

S. Carolus Borromeus Decreti executionem urget.

Deputatio Confeſſ. extraord. favorabilis Monialibus.

Porro quicumque Conciliaris Decreti ſenſus penitus introſpexerit, non modo ſalutarem illius providentiam facile agnoſcet; ſed & circumſpectam ejuſdem æquitatem mirare debebit. Superioribus enim tantummodo injungitur, ut duabus, tribuſve vicibus infra annum, Confeſſarium extraordinarium Monialibus exhibeant; *bis, aut ter in anno offeratur*: Hujuſmodi autem Confeſſarius jubetur earum omnium Confeſſiones excipere, quotquot eidem confiteri velint: *Qui omnium Confeſſiones audire debeat*. Neque tamen omnibus, & ſingulis Monialibus præcipitur, ut peccata ſua extraordinario Sacerdoti confiteantur. Nihil aliud enim requiritur ab omnibus in Monaſterio degentibus, tam ſcilicet a Superioriſſa, cæteriſque Monialibus Profeſſis, atque Novitiis, quam a Sæcularibus, quæ vel educationis cauſa, vel alio titulo, in eodem Monaſterio cum debitis facultatibus commorantur, niſi ut extraordinario Confeſſario ſingulæ ſe ſiſtant, ſive ad Sacramentalem Confeſſionem apud ipſum, ſi placuerit, peragendam, ſive ad ſalutaria monita, etiam extra Sacramentalem Confeſſionem, ab ipſo accipienda. Atque ita prudentiſſime conſultum eſt, ne, ſi Moniales aliquæ extraordinarium Confeſſarium adirent, aliæ autem coram

Quæ ſolum tenentur ſingulis coram eo ſe conſiſtere.

ipſo

Digitized by Google

ipſo non comparerent, ſuſpiciones, atque oblocutiones excitarentur; & illæ quidem cenſerentur neceſſarias habuiſſe cauſas, ob quas ad extraordinarii opem confugere coactæ eſſent, aliæ vero ab hujuſmodi neceſſitatibus, & cauſis immunes judicarentur. Quam agendi rationem communi Doctorum calculo comprobatam, ſan. mem. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XI. Edicto ſuo, (quod eſt *XV. in ſecunda parte ipſius Bullarii*) inviolabiliter ſervari mandavit, eandemque omnium Diœceſium conſuetudo recepit. Nec aliud Nobis hac in re addendum ſupereſt, niſi, ut Venerabiles Fratres Noſtros Eccleſiarum Antiſtites enixe hortemur, ut quamvis Tridentina Synodus de ſolis Clauſtralibus Monialibus in præmiſſo decreto loquatur, nihilominus eandem diſciplinæ formam obſervent, tam cum aliis Monialibus, quæ licet Clauſuræ legibus minime adſtrictæ ſint, in communitate tamen vivunt, quam cum aliorum quarumcumque Mulierum, aut Puellarum Cœtibus, ſeu Conſervatoriis, quoties tam illæ, quam iſtæ, unicum Ordinarium Pœnitentiæ Miniſtrum a Superioribus deſignatum habeant. Quæcumque enim circa Moniales in rigoroſa clauſura viventes cavenda ſunt, eadem in aliis quibuſcumque Mulieribus, ſive Regularibus, ſive Sæcularibus, in Communitate, aut Collegio degentibus, locum habere poſſunt; ideoque pari providentia, iiſdemque remediis arceri, aut emendari debent. Et Nos quidem, quum hanc conſuetudinem offerendi Confeſſarios extraordinarios bis, aut ter in anno ſingulis tam Monialium non Clauſtralium Communitatibus, quam piis aliarum Puellarum, & Mulierum Cœtibus, & Communitatibus, in Noſtra Civitate, & Diœceſi Bononienſi induxerimus; (qua de re extat Edictum Noſtrum *n. LVI.* inter Paſtorales Inſtitutiones Italico primum ſermone a Nobis vulgatas, deindeque in Latinum converſas): omnibus teſtari poſſumus, vel potius debemus, uberem ſpiritualium utilitatum meſſem Nos inde evidenter collegiſſe.

Pontifex extendi cupit eandem regulam ad omnes Mulierum Communitates.

Quum vero ſuper relati Conciliaris Textus intelligentia nonnullæ quæſtiones alias excitatæ, eædemque jam pridem per opportuna Sedis Apoſtolicæ decreta definitæ fuerint; operæ pretium ducimus hujuſmodi definitiones ab omnibus, ad quos ſpectat, omnino tuendas, atque ſervandas, his Noſtris Apoſtolicis Literis complecti, & auctoritatis quoque Noſtræ robore communitas, in prædictorum omnium notitiam deducere. Et primo quæſitum fuit, ad quem Superiorem pertineat extraordinarium Confeſſorem Monialibus deputare, atque offerre: Sed facilis fuit reſponſio, quam Nos quoque decreto Noſtro ratam habemus; hujuſmodi ſcilicet deputationem ad eum regulariter ſpectare, ad quem pertinet Confeſſarii Ordinarii electio, & deputatio; ideoque Epiſcopus, ſive Ordinarius Loci, qui Monialibus ſibi ſubjectis Confeſſarium Ordinarium dare conſuevit, idem Confeſſarium extraordinarium bis, aut ter in anno, ad normam Tridentinæ ſanctionis, eiſdem offerre tenetur; Prælatus vero Regularis, ad quem pertinet Ordinarium Confeſſarium ſubditis ſibi Monialibus, ſervata Apoſtolicarum Conſtitutionum forma, deſignare & conſtituere; ipſe etiam eiſdem extraordinarium Confeſſarium, in vim præfati decreti, & juxta eaſdem Conſtitutiones, duobus aut tribus per annum temporibus exhibere poteſt, ac debet. Quæ tamen ideo *regulariter* obtinere diximus; quia ſi Epiſcopus aliquis (quod Deus avertat) adeo in hac re negligens eſſet, ut Monialibus ſuis, bis terve in anno, extraordinarii Confeſſarii copiam facere prætermitteret; obtendens, ut moris eſt, nullam hac de re Monialibus ipſis ſollicitudinem, aut curam eſſe; tunc volumus Dilectum Filium Noſtrum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem modernum & pro tempore exiſtentem Majorem Pœnitentiarium, ſtatim ac pro parte Monialium hujuſmodi requiſitus fuerit, Ordinarii Paſtoris negligentiam ſupplere debere, eorumque Monaſterio extraordinarium Confeſſarium, ex eorum tamen numero, qui ad excipiendas Monialium Confeſſiones ab ipſo Ordinario Loci approbati fuerint, cum omnibus neceſſariis & opportunis facultatibus, concedere, & deputare. Quod ſi Prælatus Regularis eandem Concilii legem de Confeſſore extraordinario bis aut ter in anno Monialibus ſibi ſubjectis exhibendo, ſimiliter implere neglexerit; tunc locus fiet Decreto Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ad ipſius Concilii interpretationem & exequutionem auctoritate Apoſtolica deputatorum, quo ſcilicet eadem Congregatio ad quæſtionem ab Epiſcopo Vercellenſi propoſitam *die* 23. *Auguſti anni*

Dubia quædam circa Concilii Decretum orta declarat.

I. Ad quem pertineat Confeſſarium extraordinarium Monialibus offerre.

Ordinariorum negligentia ſuppleri debet a Card. Majori Pœnitentiario.

Superiorum vero Regularium, ab Ordinariis locorum.

Digitized by Google

ni MDCXXXI. reſcripſit, ut infra: *Epiſcopus Vercellen. ſupplicat ſibi reſponderi, an deputatio Confeſſarii extraordinarii Monialium Regularibus ſubjectarum ſpectet ad Ordinarium Loci: Sacra Congregatio cenſuit, ad Epiſcopum non pertinere, niſi in caſu negligentiæ eorumdem Regularium*: ut videre licet *Decretorum lib. XIV. pag.* 493. Nec aliter reſpondit quæſtionibus ab Epiſcopis Belgii exhibitis, *die 6. Aprilis anni MDCXLVII.* ut legitur *Decretor. XVIII. pag.* 397. Quæ quidem reſcripta, & Decreta, Nos etiam præſentium tenore, & Apoſtolica auctoritate, in omnibus, & per omnia approbamus, & confirmamus.

II. An Monialibus concedendi ſint Confeſſarii peculiares extra ordinem?

Quum autem Tridentina Synodus de univerſa quidem Monialium Communitate, ut ſupra, decreverit, ſed nihil de ſingulis Monialibus ſtatuerit, ut patet legenti Textum citati Capitis X. utque etiam jam uſque ab anno MDLXXV. judicatum fuit ab ipſa Congregatione Cardinalium Concilii Interpretum, per ſubſequens Reſcriptum, quod extat *Decret. Lib. IV. pag.* 50. *Sacra &c. cenſuit, extraordinarium Confeſſorem offerendum non alicui Moniali ſingulariter, ſed omnibus Monialibus univerſe, omnium Confeſſiones audire debeat, in arbitrio tamen cujuſque Monialis eſſe, ut Confeſſario extraordinario velit confiteri*; Hinc ortum habuit alterum controverſiæ, ſeu dubitationis caput; an ſcilicet, ubi jam univerſæ Communitati bis terve infra annum Confeſſarii copia facta eſt, & nihilominus aliqua Monialis Confeſſarium peculiarem extra ordinem ſibi concedi petit, an, inquam, hujuſmodi petitioni, ſit indulgendum. Id autem primo loco quæſitum fuit, propoſito caſu Monialis graviter ægrotantis, quæ in mortis periculo, pro ſpirituali conſolatione poſtulet, alium Sacerdotem, qui tunc non ſit Ordinarius Monaſterii Confeſſor, ſuprema ſibi Eccleſiaſticæ pietatis officia, & Pœnitentiæ Sacramenta miniſtrare. Huic annuendum facile eſſe, prædicta Congregatio pluries judicavit, ut videre eſt ipſius *Decretor. Lib. XVIII. pag.* 322. *a tergo*, ſub *die 6. Aprilis anni MDCXLVII.* & eodem Libro *pag.* 586. *die* 22. *Februarii anni MDCXLIX.* quæ pariter Decreta a Nobis præſentium tenore approbantur, & confirmantur; ut ſcilicet Epiſcopi ſubjectis ſibi Monialibus in gravi infirmitate conſtitutis, & id expetentibus, peculiarem Confeſſarium concedere debeant; iidemque etiam idipſum præſtent erga Moniales Regularibus Prælatis ſubjectas, quum aliqua ex illis a ſuo Regulari hujuſmodi gratiam impetrare non potuerit. In hoc autem caſu nihil ſtatuitur de Cardinali Majore Pœnitentiario, non ideo, quia nequeat is pro ſingulis Monialibus idem facere, quod ſupra diximus eundem pro toto Monaſterio facere poſſe; ſed quia tunc, ob temporis anguſtias, intercluſa præſumitur via recurrendi ad ipſius Officium. Quod ſi nihilominus ipſius adeundi tempus, & modus ſuppetat; ad eum pertinebit, eadem prorſus ratione peculiaribus ſupplicantium neceſſitatibus providere, qua dictum eſt ſuperius, univerſæ Religioſæ Communitati ab ipſo conſulendum eſſe.

Quid in caſu gravis infirmitatis?

Quid in caſu inſuperabilis reluctantiæ adverſus Confeſſorem ordinarium.

Actum deinde fuit de peculiaribus quibuſdam Monialibus, quæ nec corpore infirmæ, nec morti proximæ, Ordinario tamen Miniſtro confiteri obfirmate recuſant. Iſtarum quoque animi debilitas commiſeranda eſt, & ſublevanda; adeoque, ubi earum reluctantia ſuperari nequeat, Confeſſarius extra ordinem deputandus eſt, qui earum Confeſſiones peculiariter excipiat. Id vero, circa Moniales Epiſcopo, ſeu Ordinario Loci ſubjectas, ab ipſo Ordinario præſtari debet. Quod autem ad illas pertinet, quæ Regularium Regimini ſubſunt, ad Regularem Prælatum pertinet, ſervatis ſervandis, peculiarem ipſis deſtinare Confeſſarium ex approbatis ab Ordinario ad Confeſſiones Monialium; vel, ſi Sacerdos ille, cui ejuſmodi Monialis confiteri cupit, pro illis non ſit approbatus, cum ipſo Ordinario agendum erit, ut pro excipienda ſaltem illius Monialis Confeſſione, & pro tot vicibus, quot expedire judicabitur, eundem approbet. Siu autem contingat (neque id adeo rarum eſt) ut Regularis Superior ad concedendum hujuſmodi Confeſſarium extraordinarium Moniali communem Confeſſarium recuſanti nullo pacto adduci poſſit; jam huic caſui proviſum eſt per Decretum anno MDLXXIII. a prædicta Congregatione Concilii editum; & a fel. record. Gregorio Papa XIII. tunc Apoſtolicum Thronum obtinente approbatum, & confirmatum, quod nunc iterum confirmationis Noſtræ auctoritate roboramus. Decreti verba relata, *Lib.* 1. *Decretorum ipſius Congregationis pag.* 66, *a tergo*, hæc ſunt: *Monialis per aliquod tempus noluit confiteri*

Con-

Digitized by Google

Confeſſariis Regularibus. Dubitatum fuit, an Epiſcopus Regienſis poſſet dare dictæ Moniali Confeſſorem alterius Ordinis Regularem, vel Sæcularem, cui illa ſemel, vel pluries confiteatur peccata ſua, & a quo abſolvi poſſit. Sanctiſſimus Dominus Noſter, etiam ex ſententia Congregationis Concilii, declaravit, dictum Caput decimum ita eſſe intelligendum, ut etiam poſſit Epiſcopus concedere Confeſſarium alterius Ordinis, vel Sæcularem. Præterea nihil obſtat, quo minus ipſa Monialis recurſum habeat ad Cardinalem Majorem Pœnitentiarium, a quo ipſi providendum erit, ut ſupra dictum eſt, per deputationem Confeſſarii ex approbatis ad Moniales, apud quem illa confiteatur.

Quid pro ſpirituali conſultatione & profectu.

Quæſitum denique fuit de Monialibus illis, quæ neque ægrotant, neque recuſant Ordinarium Pœnitentiæ Miniſtrum a Monaſterii Prælato pro univerſa Communitate deputatum; verum pro majori animi ſui quiete, atque ulteriori in vita Dei progreſſu, facultatem perunt confitendi aliquoties Sacerdoti ad excipiendas Monalaium Confeſſiones jam approbato. Qua de re non ſemel Nobis in minori ſtatu degentibus accidit, ut cum aliquibus Epiſcopis, aut Regularibus Monialium Superioribus agere debuerimus. Porro in aliquos ex iis incidimus plus nimio ſeveros, qui aſpera quadam verborum brevitare reſpondebant, quod quum Moniali poſtulanti libera fuiſſet facultas confitendi exrraordinario Sacerdoti, qui univerſæ communitati non ſemel eo anno jam datus fuerat, tunc oporteba t eam conſcientiæ ſuæ conſuliſſe: Quod ſi oblata commodirate uti noluerat, id ſibi imputaret, neque pergeret Superiori moleſtiam afferre, ut peculiarem Confeſſarium extra ordinem ipſi concederet. Nobis autem objicientibus, Monialem hujuſmodi ad Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Officium facile recurſum habituram, ibique haud ægre impetraturam id, quod ab ipſis Superioribus ei denegatum fuiſſet; iterum conſtanter reſpondebant, extraordinarium hujuſmodi Confeſſarium, poſt impletam ab ipſis erga univerſum Monaſterium Tridentini Concilii legem, ab alio quidem concedi poſſe, ſed a ſe nunquam conceſſum iri.

Nimius Prælatorum rigor improbatur.

At vero, neque tunc Nobis arridebat, neque profecto nunc Nobis placet rigida hæc agendi ratio. Perſuaſum enim habebamus, adeoque habemus, non ſolum integræ Communitati, ſed ſingulis etiam Monialibus indulgendum eſſe in iis rebus, quæ juſtæ & rationabiliter petuntur, maxime quum illæ ad earum conſcientiæ quietem, & ſecuritatem conferre dignoſcuntur. Neque ſane hujuſmodi poſtulationes aut temere exaudiri, aut ſine cauſa rejici debere cenſemus; ſed inquirendum in primis eſſe de qualitatibus tum Monialis, quæ Confeſſarium extra ordinem petit, cum Confeſſarii, qui ab ea requiritur; ut utriſque diligenter inſpectis, deliberari poſſit, an illius votis annuendum ſit, an non. Si enim Monialis ex una parte nullum det adverſæ ſuſpicioni locum, ex altera vero Confeſſarius non modo legitimam Ordinarii approbationem, ſed etiam commune probitatis teſtimonium pro ſe habeat, nullo modo probare poſſumus tam firmum hujuſmodi Prælatorum in renuendo propoſitum; nec intelligimus, cur poſt Confeſſarium extraordinarium integræ Communitati, juxta legem Concilii Tridentini, oblatum, nulla omnino Monialibus ſingulis ſpes relinquatur obtinendi peculiarem Confeſſarium, cujus conſilio, & opera, juſtis forraſſe de cauſis, indigere ſe arbitrentur. Non ita ſane hac de re ſentiebat ſapientiſſimus ille Animarum Rector S. Franciſcus Saleſius, cujus doctrinæ ſummam ex illius Operibus tum editis, rum manuſcriptis, collectam, bon. mem. Joannes Petrus le Camus Epiſcopus Bellecenſis juſto volumine complexus eſt, cui Titulum fecit: *Spiritus Sancti Franciſci Saleſii*. In hujus compendio, quod ex Gallico in Italicum ſermonem converſum Venetiis anno MDCCXLV. pro quarta vice Typis editum eſt, *parte XVII. cap.* 6. aperte legitur, quod, quum Beatus Epiſcopus non ita intelligeret præmiſſum Concilii Tridentiui Decretum, ut vetitum exiſtimaret, Confeſſarium extraordinarium, pluribus etiam quam tribus vicibus in anno, Religioſæ Communitati offerre; quæ quidem ſententia plures habet ſuffragatores, quos refert *Diana in editione coordinata Tom.* 7. *Tract.* 1. *reſol.* 348. non ſolum ſolebat ſuis Monialibus Viſitationis Beatæ Mariæ Virginis quater in anno, videlicet in ſingulis Hebdomadis Quatuor Temporum, Confeſſarium extraordinarium deputare; verum etiam earum reſpectivis Superioribus commendatum reliquit, ut ſingulis Monialibus, quæ non ex animi levitate, neque ex indiſcreta affectionis ſingularitate,

Cautelæ adhibendæ memorantur.

Franciſ. Saleſius quater in anno indulgebat extraordinarium.

Nec excludebat caſus peculiaris indigentiæ Monialium.

Digitized by Google

vixit Siricius, peſſimi ſimulatores, ovium veſtimentis contecti, lupinam improbitatem occuluerunt, quæ tandem ſub Anaſtaſio Pontifice Siricii ſucceſſore detecta eſt, atque damnata. Nullus igitur excuſationi locus, ubi error, qui nondum innotuit, quamcumque in Siricio improvidam ſimplicitatem excludit. In rem hanc teſtem producimus ipſum Hieronymum, qui cauſam inquirens, cur Origeniſtæ, atque omnium loco Rufinus, Communicatorias Literas a Siricio poſtulaverint, hanc unam producit *in Epiſtola 127. ad Principiam, in nova Veronenſi Editione tom. 2. pag.* 952. *num.* 10. ut nimirum hæreſi nondum evulgata, Catholicæ communionis pallio obtecti, ſecurius ex Urbe diſcederent: *Cernentes Hæretici*, inquit Sanctus Doctor, *de parva ſcintilla maxima incendia concitari, & ſuppoſitam dudum flammam jam ad culmina perveniſſe; nec poſſe latere, quod multos deceperat; petunt, & impetrant Eccleſiaſticas Epiſtolas, ut communicantes Eccleſiæ diſceſſiſſe viderentur. Non multum tempus in medio, ſuccedit in Pontificatu Vir inſignis Anaſtaſius, quem diu Roma habere non meruit, ne Orbis caput ſub tali Epiſcopo truncaretur; imo idcirco raptus, atque translatus eſt, ne ſemel latam ſententiam precibus ſuis flectere conaretur.* His verbis enucleandis intentus Cardinalis Noriſius *in citata diſſertatione pag.* 725. duo ſecurus affirmat: Alterum nempe, Rufinum Roma abiiſſe, ne detectis erroribus a Siricio puniretur; alterum vero, errores illos Siricii ætate omnino impervios delituiſſe. Præſtat ipſum Noriſium loquentem audire: *Itaque, teſte Hieronymo, Rufinus Roma diſceſſit, veritus non poſſe latere diutius Origeniani Voluminis errores, ac proinde a Siricio ſibi timebat, quem ſi propitium ſperaſſet, poterat tutus cæterorum clamores ſurdis auribus contemnere. Ex illis verbis:* Nec poſſe latere, *conſtat eos errores nondum publicatos, ſed tantum clanculum aſſertos. Quid mirum ſi Siricium latuerit?*

Sub Anaſtaſio Pontifice Origeniſtarum errores erumpunt.

LXXXVII. Egregius item eſt locus alter *ex Epiſtola 139. ad Demetriadem in cit. tom.* 1. *Editionis Veronenſis pag.* 936. *num.* 16. ubi Sanctus Doctor Origeniſtarum errores ſub Anaſtaſio Pontifice detectos, & proſcriptos affirmat. *Dum eſſes parvula*, ita Demetriadem alloquitur, *& ſanctæ ac beatæ memoriæ Anaſtaſius Epiſcopus Romanam regeret Eccleſiam, de Orientis partibus hæreticorum ſæva tempeſtas ſimplicitatem fidei, quæ Apoſtoli voce laudata eſt, polluere & labefactare conata eſt. Sed Vir ditiſſimæ paupertatis, & Apoſtolicæ ſolicitudinis, ſtatim noxium perculit caput, & ſibilantia hydræ ora compeſcuit.* Hinc juremerito infert Florentinius *pag.* 1003. *præfatæ Exercitationis*, hæreſim Origeniſtarum Siricii tempore nondum e latebris prodiiſſe; tum vero caput exeruiſſe, cum Anaſtaſius Romanæ præerat Eccleſiæ: *Nondum hæreſis patefacta erat, hoc enim tantum accidiſſe ſub Anaſtaſio, adductum ipſius Hieronymi fragmentum demonſtrat.*

Multa Origeniſtarum ſollicitudo, ne hæreſis innoteſceret.

LXXXVIII. Nec facile poterat Origeniſtarum hæreſis, ad aliorum notitiam pervenire, cum Rufinus, ejuſque ſocii, genus hominum vaferrimum, qua poterant, arte, vel fraude errores obtegerent. Prava hæreſeos dogmata ſolis familiaribus manifeſtabantur, neque extra Rufini & Melaniæ conſocios, & aſſeclas, arcana illa doctrina evulgabatur. Ita vero Origeniſtarum calliditatem deſcribit *Pagius ad Annales Baronii ad ann. Chriſti 297. n. 17. Nondum hæreſis ſatis patefacta erat, idque tantum accidit ſub Anaſtaſio, licet penes Rufini & Melaniæ familiares jam maleſanæ doctrinæ ſuſpicio invaleſceret.* Pari ſolicitudine Rufinus Verſionem libri Periarchon, Siricio vivente, occultavit, ne alioquin ex obvia lectione virus detegeretur. *Verum cum Origenis errores*, inquit Pagius loco citato *num.* 16. *ex mala Rufini interpretatione, ante Anaſtaſium latuerunt, quid culpabile Siricius omiſerit, non apparet; & Communicatorias Literas Rufino de more concedens, dum hic optime apud omnes ante vulgatum Romæ Periarchon audiret, non videtur in crimen vocandus.* Imo vero etſi Rufinus Roma abeſſet, & Aquilejæ moraretur, ubi biennio permanſit; adhuc errores ſimulare curavit. Hinc nondum fraude detecta, Chromatii Epiſcopi familiaritate uſus eſt: Hinc etiam ipſemet Chromatius apud Hieronymum, & Venerius Mediolanenſis Epiſcopus apud Pontificem Anaſtaſium pro Rufino allaborarunt, ut de Venerio Epiſcopo conſtat ex ejuſdem Pontificis Epiſtola ad Joannem Jeroſolymitanum. Qui ergo Siricius noſſe poterat Origeniſtas, quorum errores, vel ipſo Anaſtaſii Pontificis tempore aliquandiu delituerunt?

Si

Digitized by Google

Si errores non noverat, nullo modo culpandus, quod errores non condemnaverit. Quocirca Parabola illa Evangelica, quam Siricio Baronius accommodat, de Patrefamilias, qui maluit zizania ad meſſem uſque intacta relinqui, ne pari eventu zizania ac frumentum una divellerentur, minus conſona videtur; cum Paterfamilias zizania tritico commixta noverit, Siricius vero Origeniſtarum errores Catholicæ doctrinæ infenſos ignoraverit. Si quid ergo ex Evangelica illa Parabola ad rem noſtram liceat decerpere, illud eſt, Patremfamilias nullo modo culpandum, quod zizania in agro ſuccreverint, cum ipſe bonum ſemen electumque frumentum terræ mandaverit. Non enim illius incuriæ, ſed inſcitiæ tribuendum, quod inimicus homo, occulta fraude, & nocte concubia, zizania in ſementem effuderit. Pari jure Siricius vindicandus, cum eo ſuperſtite nulla in Chriſti Eccleſia Origeniſtarum prava ſemina innotuerit. Quod ſi Anaſtaſii Pontificis ætate Hæreticorum zizania apparuerint, excuſandus omnino Siricius, cum aut eo vita functo, aut ſi nondum vita ceſſerat, profundæ noctis ſilentio, ipſo nimirum Siricio id penitus ignorante, noxia illa errorum zizania ab Origeniſtis fuerint diſſeminata.

LXXXIX. Ea eſt pravorum hominum indoles, ac Hæreticorum verſutia, ut innumeras ad decipiendum obtendant fraudes, quibus vel ipſis Romanæ Eccleſiæ Pontificibus, etſi doctrina ac ſanctitate præſtantibus, aliquando impoſuerunt. Ut novo Siricii ſimplicitatem vindicet argumento Petrus Couſtant *p.* 706. affert exemplum Sancti Auguſtini, ac aliorum, qui Pelagio jam de hæreſi ſuſpecto Communionis Literas non denegarunt, quibus ille in Concilio Dioſpolitano uſus eſt, ut hæreticæ pravitatis notam effugeret. Mox utrumque exemplum quam ſimillimum Siricii & Auguſtini una componens, ita ratiocinatur. *Qua in re ſi culpandus Siricius, quanto magis culpandi eſſent cum Auguſtinus, tum alii, qui Pelagio jam hæreſis ſuſpecto ſimiles non denegarunt Epiſtolas, quibus ille ad depellendum a ſe hæreſeos crimen Dioſpolitano in Concilio abuſus eſt?* Alia a Cardinali Noriſio congeruntur exempla Sanctorum Pontificum Aniceti, Julii, Zoſimi, & Damaſi, qui licet Sanctitatis fama claruerint, nihilominus perſpectos nequaquam habuerunt pravos errores, primus Praxeæ, alter Marcelli Epiſcopi Ancyrani, tertius Cœleſtii Pelagianorum Principis, quartus Vitalis Apollinariſtæ. Sed longe majora ſunt, quæ Baronius commemorat de Viris illuſtribus, ac Summis Eccleſiæ Pontificibus, quos inſidiis ac fraudibus circumventos, improborum verſutia eo uſque perduxit, ut innoxios ac inſignes pietate Viros exoſos aliquando habuerint, duriuſque tractaverint. *Non mireris, lector,* (inquit Baronius *ad ann. Chriſti* 464. *n.* 8. *in nupera editione Lucenſi*) *Romanum Pontificem Hilarium adverſus Mamertum adeo vehementer inſurgere, Virum, ut declararunt eventa, ſanctitate inſignem; In his enim, quæ contentioſi fori ſunt, perfacile eſt, quemque decipi. Perſimile etiam Sancto Leoni accidit, qui in Sanctum Hilarium eadem ferme ex cauſa acerrime invectus eſt. Quis neſciat ſæpe accidere, ut falſis accuſationibus & ſubreptionibus aures Pontificum repleantur, & cum putant agere, quod juſtum apparet, exagitent innocentem?*

Illuſtrium Virorum, qui ab hæreticis decepti ſunt, exempla nonnulla.

XC. Enimvero, ne a Rufino diſcedamus, ſi quæ pro eo geſſit Cromatius, ſanctitati Cromatii non officiunt, Noriſio teſte, *neque hæc officia Cromatii ſanctitati nocuere.* Si D. Auguſtinus citra ullum probitatis diſpendium, magno in pretio habuit Rufinum, ut patet ex Epiſtola *in veteri editione* 15. *in nova* 73. quem inſuper in priſtinam Hieronymi amicitiam, etſi gravioribus ex cauſis diſſolutam, reſtituere conatus eſt; Si nemo Paulinum reprehendit, quod Rufinum coluerit, & Melaniam Origeniſtarum Patronam commendaverit: Cur Siricius damnabitur, quod acerrimum Rufino bellum non indixerit? Cromatius, Paulinus, Auguſtinus excuſantur, quod dolum, pravoſque Rufini mores ignoraverint? Sed & Siricius ipſe ignoravit; nec poterat Rufinum averſari, quem nondum noverat ſceleſtum; non poterat ſceleſtum noſſe, quem communis fama, & opinio probum adhuc habebat. Quo eodem argumento utitur Pagius ad Annales Baronii *in ſuis adnotationibus ad ann. Chriſti* 397. *num.* 17. ita ſcribens: *Nec quia Siricius, dum viveret, bene de Rufino ſenſit, nondum cognita ejus venenata doctrina, & ſanctitate decidit; ſicuti neque Divus Auguſtinus dum Epiſtola* 15. *quæ novo ordine eſt inter Auguſtinianas*

Cromatius, Paulinus, Auguſtinus, eſto Rufino faverent, excuſantur.

Digitized by Google

73. *Rufinum conciliare Hieronymo laborans, illum magni fecit, quamquam jam Apologetica, & amarulenta Opuſcula inter utrumque vulgata eſſent ſub Anaſtaſio.*

Quæ Paulino, eadem & Siricio congruit excuſatio.

XCI. Pari excuſatione Baronius Paulinum tuetur, qui cum pravos Melaniæ mores ignoraret, ejus ſanctitatem impenſius laudavit. Aberat nempe Paulinus a Melania, nec noſſe poterat aut debuerat quidquid ab ea clam & ſecreto gerebatur in Palæſtina. *Melaniam*, verba ſunt Baronii *ad ann. Chriſti* 397. *cum ſic a Paulino laudatam vides, ne mireris; His quidem ipſa, atque majoribus digna præconiis videbatur, neſcientibus, quæ paucis arbitris in Palæſtina, non tam ab ipſa, quam per ipſam, a ſuis conſociis de inducendis in Eccleſiam erroribus Origenis, refragante Sancto Hieronymo, ac penitus obnitente Sancto Epiphanio, geſta eſſent. Quomodonam, quæſo, Paulinus ſciret, quæ nec qui Jeroſolymis eſſent, noſſe potuerint?* Quod de Paulino abſente habet Baronius, Nos de Siricio Romæ commorante repetimus. Aderat Romæ Rufinus, non inficiamur; ſed vicinia fruſtra obtenditur, ubi extra parietes domeſticos, aut extra ſocietatem eorum, qui pari laborant errore, prava doctrina non egreditur. Lupos ab agnis ſecernunt mores; ſinceram a vitiata arbore diſtinguunt fructus. Si ergo mores lateant; ſi fructus non erumpant, nec Lupi rapacitatem, nec arboris vitium licebit cognoſcere. Pravus Rufino erat animus, prava doctrina: ſed cum ſoli Rufino, ejuſque familiaribus errores eſſent proſpecti, perperam Siricius tamquam minus ſolicitus accuſatur. Ignoti nulla cupido; nulla item invidia.

Eorum ſententiæ, qui Rufinum ab Anaſtaſio damnatum negant.

XCII. Novum pro Siricii vindiciis argumentum Nobis præſto eſſet, ſi etiam amplecteremur ſententiam, quam multi & doctrina, & Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ peritia ſatis inſtructi, ſequuti ſunt; Rufinum ſcilicet ne ab ipſo quidem Sancto Anaſtaſio fuiſſe damnatum, quamvis Anaſtaſio illud laudi detur, quod in Origeniſtarum cauſa partes omnes Apoſtolici muneris optime impleverit. Conſulendum in hanc rem Opus poſthumum eruditi Viri Juſti Fontanini Archiepiſcopi Ancyrani, quod inſcribitur: *Hiſtoria literaria Aquilejenſis lib.* 5. *cap.* 18. Conſulenda item, quæ Vallarſius adnotavit in Epiſtolam S. Hieronymi 127. *ad Principiam pag.* 952. ubi animadvertit nullam de Rufini excommunicatione fieri mentionem, nullumque proferri poſſe vetus probatæque fidei monumentum, ex quo de aperta in Rufinum ſententia dubitare non liceat. Addit Vallarſius, Rufinum, quamdiu vixit, nedum amicitiam, ſed & familiaritatem exercuiſſe cum Sancto Paulino Nolano, Cromatio Aquilejenſi, Gaudentio Brixiano, quibus ex Fontanino *loco citato num.* 3. addendus Sanctus Petronius Bononienſis. Nemo autem dixerit, Rufinum ab Eccleſia ejectum, ac peculiari decreto damnatum, ſocietatem ac conſuetudinem cum tot tantiſque Viris, virtutibus ac Religionis zelo præſtantibus, ſervare potuiſſe. Ex quo infert, nonniſi indirecte Rufinum in Anaſtaſii Decreto fuiſſe comprehenſum; cum enim Summus Pontifex in Origenem nominatim ſententiam tulerit, & ipſos indirecte Origeniſtas, quos inter eminet Rufinus, damnavit. Qua in re nihil Rufino accidit probri, quod cæteris Origenis Sectatoribus, qui venenatam ipſius doctrinam profitebantur, commune non ſit.

Objectio de celeri Siricii morte diſſolvitur.

XCIII. Reliquum tandem eſt, ut ſimplicitatis, ſive improvidi nimium conſilii macula, qua Siricius aſpergitur, plane diluta, & ipſum, quem ab ejuſmodi crimine tamquam a cauſa profluxiſſe aliqui putant, effectum, hoc eſt celerem Siricii mortem, explodamus. Aliquos in ea fuiſſe ſententia, ut providus Deus Siricium ex hac vita rapuerit, ne Origeniana hæreſis invaleſceret, atque Anaſtaſium ſuffecerit, qui Origeniſtas proſterneret, jam ſupra animadvertimus, ubi illa Baronii verba recitavimus: *Sæpe quidem, atque pavendis eſt demonſtratum exemplis, quod Pontifices illi, qui cauſam Fidei paulo ſegnius tractaverunt, ac remiſſius curaverunt, a Chriſto primario omnium Paſtore fuerint quam celeriter ex hac vita ſubtracti.* Hanc tamen ſententiam piam ſane, ſed minus ſolidam, rejiciunt Florentinius, Noriſius, Pagius *in vita Siricii*, aliique Scriptores bene multi, quorum reſponſa, & argumenta, ut brevitati conſulamus, ſat erit innuere. Primo igitur loco reponunt, Siricium, ſi Pontificatus tempora metiamur, in ſupremo Eccleſiæ gubernio quatuordecim, ſive ex veriori calculo, quindecim annos egiſſe; ſi vero ætatem conſideremus, pluſquam ſeptuagenarium ex hac mortali vita exceſſiſſe. Quocirca

Digitized by Google

circa nec breviores Pontificatus anni, nec mors immatura Sanctum Siricium exagitant. Secundo, alia exempla ſuppetere Sanctorum Eccleſiæ Pontificium, Damaſi, ac Julii, qui licet Hæreticos, a quibus decepti fuerant, non damnaverint, celeri tamen morte ſublati non ſunt; *Hic tamen ab his quærerem*, inquit Noriſius, *cur Deus ab hæretico deceptum Damaſum non ſtatim e vivis ſubſtulit, uti cum Siricio factum putant. Julius Papa poſt abſolutum Marcellum Ancyræ Epiſcopum quinquennio ſuperſtes vixit; cum illum Liberius poſtea damnaverit.* Tertio, ſi accuratiori temporis ſupputationi, quam Noriſius producit & probat, hæreamus, ſupremo Siricii vitæ anno Rufinus Origenarios libros Periarchon latinitate donavit; ideoque Siricio, qui nonniſi menſes aliquot ſuperſtes fuit, tarditas & ſocordia opponi non debent. *Juxta ejuſdem* (Chronologiæ) *calculos*, ita Noriſius, *Siricius poſt latinitate donatos libros Periarchon Origenis, aliquot tantum menſes ſuperſtes fuit. Ejus vero Succeſſor Anaſtaſius poſt triennium ferme ſui Pontificatus Rufinum cum cæteris Origeniſtis condemnavit.* Ex quo fit, ut cum triennalis mora, Anaſtaſii ſanctitati non noceat, longe brevius menſium aliquot intervallum Siricii probitati non officiat. Sane Anaſtaſius judicium protraxit, non quia ſocors, ſed quia cautus; ut nimirum, quæ neceſſario præmittenda erant, neutiquam negligerentur. *In qua procraſtinatione*, ſequitur Noriſius, in toties a Nobis laudata diſſertatione, *nullus ſocordiæ vitium vituperari poteſt, ſed exactius totius cauſæ examen commendandum venit.* Poſtremo abſurdum videtur, Siricii Pontificis obitum, etiamſi celerem, atque feſtinatum fuiſſe haud inviti daremus, Divinæ ultioni adſcribere, cum teſte Hieronymo *in Epiſt.* 127. *ad Principiam*, breviores Anaſtaſii Pontificis anni ſingulari Divinæ Providentiæ beneficio tribuantur, ne ſcilicet Orbis Caput ſub tali Epiſcopo truncaretur; *imo idcirco raptus, atque translatus eſt, ne ſemel latam ſententiam precibus ſuis flectere conaretur.* Improvidi ergo conſilii eſt, Divinæ voluntatis Decreta de variis vitæ ac mortis eventibus curioſis inveſtigare, atque ad hebetioris ingenii humani captum illa demittere; ſicut enim, propoſito ſibi exemplo Siricii, atque Anaſtaſii, ratiocinatur Florentinius *pag.* 1002. *male eadem vitæ feſtinata abſciſſio in uno ad inſimulandam negligentiam eodem contextu inducitur in alio ad Sanctitatis indicium.*

XCIV. Etſi judicium, quod de Sancti alicujus nomine Martyrologii tabulis inſcribendo, aut in Martyrologium, unde expunctum fuit, reſtituendo inſtituitur, multum differat ab eo judicio, in quo ſolemnis Canonizationis agitur cauſa, ut obſervat Chriſtianus Lupus *in Notis ad Concilium IV. Romanum ſub Leone IX. tomo* 3. *pag.* 574. Noſque item animadvertimus *in lib.* 4. *de Canonizatione Sanctorum part.* 2. *cap.* 17. *num.* 9. In hac tamen, quam pro Sancto Siricio agitavimus, controverſia, eadem fere ratio ac methodus, quæ in cauſis Canonizationum obtinet, a Nobis ſervata eſt. In Canonizationum judicio hæc præ cæteris locum habent: Primo, Servi Dei virtutes exponendæ, ac rite ab iis, quorum intereſt, probandæ ſunt: Secundo, ſi quæ reliquæ adhuc ſunt difficultates diluendæ: Tertio, quovis remoto obice, ad probandas Pontificio Decreto virtutes toto tranſitur. Pari ferme œconomia Siricii Cauſam tractavimus. Ea cum primis, quæ Siricii Sanctitati favent, expendimus; quo ſpectant argumenta ab opinione, & fama Sanctitatis, ab ejus virtutibus, ac probatæ fidei Martyrologiis, petita. Deinde, quæ contra Siricium objici ſolent, quibus fortaſſe innixi Correctores ſub Gregorio XIII. Siricii nomen rejiciendum cenſuere, enumeravimus ac confutavimus. Nil ergo prohibet quominus, Cauſa ſatis cognita, ac validiſſimis rationibus, ac monumentis, quæ Siricii Sanctitatem demonſtrant, probe diſcuſſis, Siricii nomen Martyrologio Romano inſcribendum ſit, quod idcirco inſcribendum decrevimus, atque mandavimus. Qua in re, cum & tanti Pontificis Sanctitati bene conſultum ſit, & Noſtra vota, quæ jam tum, cum Promotoris Fidei munere fungebamur, Noſtro inſederant animo, tandem Nobis in Supremo Apoſtolatus Officio conſtitutis, fuerint impleta, vehementer gratulamur. *Siricii Cauſa accuratiſſimo judicio diſcuſſa.*

XCV. Hæc ſunt, quæ Majeſtati Veſtræ circa novam Martyrologii Editionem duximus ſignificanda; par enim Nobis viſum eſt, eidem Majeſtati Veſtræ, cujus regio ſumptu nobilis hæc Editio prælo ſubjicitur, animi Noſtri ſenſus, & quæ in *Summus Pontifex Regi fauſta precatur.*

Digitized by Google

nuperam hanc Editionem contulimus, aperire. Multas ſane Noſtra hæc Epiſtola implevit paginas; eam tamen, etſi prolixiorem, nec gravem, neque injucundam fore confidimus, cum Nobis compertum ſit, quanta in Deum pietate, quanta item in Sanctos veneratione ac obſequio Majeſtas Veſtra feratur. Poſtremo omnipotentem Deum bonorum omnium largirorem enixe precamur, ut divitiarum ſuarum, Cœleſtium cum primis, copiam effundens, Vos diu ſervet incolumes, Veſtramque Regiam Familiam numquam defitura ſucceſſione confirmet. Regna Veſtra parata cuſtodiat, eorumque fines in remotiſſimas uſque Infidelium regiones protendens, quod incepit, perficiat. Et Majeſtati Veſtræ, Veſtræque Regiæ Familiæ Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. Pont. A. VIII. die prima Julii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die prima Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno VIII.

IX.

PRO ELEVATIONE

Corporis Ven. Servi Dei JOSEPHI A MATRE DEI Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.

Dilecto Filio Magiſtro Ludovico Valenti in utraque Signatura Noſtra Referendario, ac Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontif. quam primum V. Joſephum a Matre Dei inter B. ad ſcribere intendit.

De Congregatione Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitæ conſilio, & aſſenſu, ut Servus Dei Joſephus a Matre Dei Fundator Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum nuncupat. in poſterum Beati nomine nuncupetur, ejuſque Corpus, & Reliquiæ venerationi Fidelium (non tamen in Proceſſionibus circumferendæ) exponantur, & alias, prout in aliis Noſtris in ſimili forma Brevis literis deſuper expediendis uberius continebitur, quamprimum auctoritate Apoſtolica indulgere intendentes, ac cupientes, ut ejuſdem Servi Dei Corpus ex tumulo in Eccleſia ſub invocatione Sancti Pantaleonis de Urbe ejuſdem Congregationis Clericorum Regularium ſito, in quo conditum reperitur, elevatum, in decentiorem, nobilioremque locum transferatur, & collocetur, ad quem accedentes, Chriſtifideles venerentur; nec non ut ea omnia, quæ in hujuſmodi elevationibus ſervari ſolent, exacte ſerventur: Tibi, qui Promotoris Fidei munus, quod Nos dum in minoribus eſſemus, præſtitimus, tanta cum ſapientia, integritate, pietate, zelo, ac ſedulitate obire pergis, per præſentes committimus, & mandamus, ut Te ipſum ad locum, in quo poſitum eſt ejuſdem Servi Dei Corpus conferas, & clauſis januis, & quibuſcumque aliis (præter publicum Notarium acta omnia per Te conficienda rogaturum; nec non dilectos Filios modernos Præpoſitum Generalem, nec non Procuratorem Generalem, & Aſſiſtentes ſecundodictæ Congregationis, & Poſtulatorem Cauſæ dicti Servi in eadem Congregatione Cardinalium, atque eos Miniſtros, ſeu Foſſores, quos ad ejuſmodi miniſterium, & opus neceſſarios eſſe duxeris dumtaxat, nec omnino alios) ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, a qua nemo, niſi a Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente abſolutionis beneficium, præterquam in mortis articulo conſtitutus, obtinere queat, ipſo facto ab omnibus cujuſcumque ſtatus, dignitatis, auctoritatis, præminentiæ, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, abſque alia declaratione incurrenda, nec non aliis ad Noſtrum arbitrium imponendis pœnis, & cenſuris, penitus excluſis; tumulum, in quo Corpus dicti Servi Dei jacet, per antedictos Miniſtros, ſeu Foſſores effodi, arcamque, ſeu loculum quo conditur, reſerari facias; nec non omnia, & ſingula accu-

Ideo ejus Corpus elevari jubet.

Et elevationem hujuſmodi committit Fidei Promotori.

Et præſcribendo formam.

accuratiſſime inſpicias, quæ ad authenticitatem ejuſdem corporis firmandam ap poſita fuiſſe memoriæ traditum eſt, ac præſertim ſigna, aliaque hujuſmodi recognoſcas, cæteraque ſcruteris, quæ pro tua hac in re ſingulari peritia duxeris notanda. Præterea Tibi per præſentes itidem mandamus, ut ſingulis ſupradictis, quos ſolos tecum dumtaxat, ut præmittitur, intereſſe ſtatuimus, ſuſpenſionis, interdicti, & excommunicationis latæ ſententiæ, aliiſque pœnis, & cenſuris Nobis, ut præmittitur, reſervatis denunties, & inhibeas, ne quilibet eorum Nobis inſciis, & inconſultis, quidpiam, vel minimam Corporis partem dicti Servi Dei auferre, detrahere, ac ſecum aſportare audeat. Poſtquam vero hæc omnia præſtiteris, idem Corpus in aliqua Arca, ſeu loculo recondas; tuo in cera Hiſpanica ſigno munias, & in aliquo decentiori loco diligentiſſime, ac tutiſſime cuſtodiendum cures, donec opportuno tempore debitis cum honore, & cautelis in eo loco, in quo in futurum ſervandum, colendumque erit, collocetur. Ea propter Tibi omnes, & ſingulas ſuper negotio hujuſmodi ea, qua decet, & opus eſt fide, & diligentia perficiendo neceſſarias, & opportunas facultates auctoritate Apoſtolica tenore præſentium tribuimus, & impertimur. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Reliquiarum extractionem prohibet.

Loculum obſignandum mandat.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris, die XVII. Julii 1748. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Dat. Pontif. Anno Octavo die 17. Julii 1748.

D. Card. Paſſioneus.

S U P E R

Deſignationem Confeſſariorum extraordinariorum pro Monialibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

PASTORALIS curæ Nobis impoſitæ munus, hanc, inter alias, ſolicitudinem a Nobis expoſcit, ut puſillorum animis in afflictione, & anguſtia conſtitutis opportuna ſolatia ac remedia afferre non negligamus, quorum ope interiorem conſcientiæ tranquillitatem recuperare, aut conſervare valeant, ſine qua impoſſibile eſt debitam Omnipotenti Deo ſervitutem alacri, & prompta affectione exhibere. Hujuſmodi angoribus, & afflictionibus confici paſſim conſtat Religioſas Mulieres in Clauſtris degentes, quibus certus, & unicus Sacramenti Pœnitentiæ Miniſter a Monaſterii Prælato ad tres ut minimum annos deſignari ſolet, cui ſi aliquando, præ pudore, vel alia quapiam de cauſa, non omnes conſcientiæ ſuæ receſſus aperire audeant, atque ideo Confeſſionis integritati detrahere incipiant, in barathrum perditionis æternæ ſe ipſas miſere conjiciunt. Quod ſane haud raro evenire, ſatis Nobis exploratum atque compertum eſt, tum ex iis, quæ in Apoſtolicæ pœnitentiariæ Officio tractari vidimus, dum olim in minoribus conſtituti plurium annorum ſpatio munus Doctoris in Decretis in eodem Officio ſuſtinuimus; tum etiam ex iis, quæ in Epiſcopalis Anconitanæ primum, deinde in Metropolitanæ Bononienſis Eccleſiæ regimine, frequenti uſu cognovimus; tum demum ex his, quæ ſæpius ad Nos in Petri Cathedra octavum jam annum Dei miſeratione reſidentes, deferri contingit, ſive ex parte diverſarum hujuſmodi Monialium, quæ animarum ſuarum anguſtias paternis oculis Noſtris identidem ſubjicere coguntur, ſive ex parte Venerabilium Fratrum Noſtrorum Eccleſiarum Antiſtitum, qui Nobis earumdem Monialium in ſuis Diœceſibus exiſtentium calamitates, ex præallegata cauſa ortas, aut viva voce

Vigilantia Pontificis in procuranda conſcientiarum ſerenitate.

Præcipue in Monialibus, quæ certum habent Confeſſarium.

Digitized by Google

voce, aut per Literas non ſemel repræſentarunt, ac ſuper ea re Apoſtolicæ providentiæ opem poſtularunt. Hinc eſt, quod Nos earum ſpiritualibus indigentiis per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem opportune proſpicere volentes; non quidem intendimus conſultiſſimam illam, & veteris diſciplinæ auctoritate roboratam Legem tollere, aut abrogare, qua generaliter ſtatutum eſſe dignoſcitur, ut pro ſingulis Monialium Monaſteriis unus dumtaxat Confeſſarius deputetur, qui Sacramentales Confeſſiones univerſæ earum Communitatis excipiat, neque liceat unicuique Moniali peculiarem Confeſſarium pro libito ſibi deligere; ſed hoc dumtaxat Nobis propoſitum eſt conſtituere, ut ſi quando generalis hujuſmodi Legis rigor, in peculiaribus caſibus non ſine animarum detrimento aut periculo, ſervari poſſe videatur, in promptu ſit opportunæ diſpenſationis, & indulgentiæ remedia occurrentibus neceſſitatibus admovere.

Ideo, firma remanente lege de unico Confeſſario ordinario.

De extraordinariis opportunius decernet, ut infra.

Sententia D. Thomæ Aquinatis pro conceſſione Confeſſ. extraordinar.

Sane jamdudum Sanctus Thomas Aquinas Scholarum Princeps, Eccleſiæ Doctor, *in Supplemento tertiæ Partis quæſt. 8. art. 4. ad ſextum*, ſive *in quartum Sententiarum*, ex quo Commentario deſumptum eſt hujuſmodi *Supplementum*, hoc Superioribus monitum dedit, ut Subditis ſuis, quibus certum, & unicum Confeſſarium deſignare ſolent, haud difficulter licentiam concedant confitendi peccata ſua alteri Sacerdoti; propterea quod multi infirmi, & imbecilles animo reperiuntur, qui potius eligerent ſine ſacramentali expiatione ex hac vita migrare, quam ipſa peccata certo alicui Sacerdoti a Superiore deſignato aperire. Jam vero Sacroſancti Concilii Tridentini Patres, hanc legem diſtricte ſanxerunt, *ſeſſ.* 25. *c.* 10. *de Regular.* ut Epiſcopi, aliique Monaſteriorum Prælati, ſubjectis ſibi Monialibus Confeſſarium extraordinarium, duabus aut tribus vicibus in ſingulos annos, exhibere debeant; per hæc verba: *Præter ordinarium autem Confeſſorem, alius extraordinarius ab Epiſcopo, aut aliis Superioribus, bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium Confeſſiones audire debeat.* Quod quidem non alia de cauſa præſcriptum fuit, quam quia ſatis conſtabat nonnullas aliquando Moniales eſſe, quæ nulla ratione adduci poſſunt, ut aliquod peccatum ſuum ordinario Confeſſario confiteantur; adeo ut neceſſe omnino ſit, alterius Confeſſarii copiam ipſis ſuppetere, ut apud hunc de peccatis ſuis integre, rite, atque utiliter confiteri poſſint. Id ipſum probe animadvertit magnus Eccleſiæ Dei Sacerdos Sanctus Carolus Borromæus, qui prædicti Concilii Tridentini abſolutionem ope ſua plurimum juvit, ejuſque executionem, & obſervantiam in ſua Mediolanenſi Civitate, & Provincia, non ſine immenſis laboribus & curis, invexit; Is enim hac de re decrevit: *Præterea Superiores, ex decreto Sacri Tridentini Concilii, quotannis idoneum Confeſſorem extraordinarium, Monialibus ſibi ſubjectis exhibeant, qui curent, ut univerſæ confiteantur, ut quæ hujuſmodi indigent medicina, propter aliquem occultum animæ morbum, neque ipſæ eam poſtulare, aut accipere ab uſitato Confeſſore unquam auderent, liberius mederi ſuis malis poſſint, ac Diaboli laqueos evadere, una cum reliquis Confeſſario novo ſua peccata confitendo*, uti legere eſt in *Actis Eccleſiæ Mediolanen. impreſſ. anno* 1599. *pag.* 53. *in Editione autem Lugdunenſi tom.* 1. *pag.* 46.

Decretum Concilii Tridentini ut deputentur bis, aut ter in anno.

S. Carolus Borromeus Decreti executionem urget.

Porro quicumque Conciliaris Decreti ſenſus penitus introſpexerit, non modo ſalutarem illius providentiam facile agnoſcet; ſed & circumſpectam ejuſdem æquitatem mirare debebit. Superioribus enim tantummodo injungitur, ut duabus, tribuſve vicibus infra annum, Confeſſarium extraordinarium Monialibus exhibeant; *bis, aut ter in anno offeratur*: Hujuſmodi autem Confeſſarius jubetur earum omnium Confeſſiones excipere, quotquot eidem confiteri velint: *Qui omnium Confeſſiones audire debeat.* Neque tamen omnibus, & ſingulis Monialibus præcipitur, ut peccata ſua extraordinario Sacerdoti confiteantur. Nihil aliud enim requiritur ab omnibus in Monaſterio degentibus, tam ſcilicet a Superiotiſſa, cæteriſque Monialibus Profeſſis, atque Novitiis, quam a Sæcularibus, quæ vel educationis cauſa, vel alio titulo, in eodem Monaſterio cum debitis facultatibus commorantur, niſi ut extraordinario Confeſſario ſingulæ ſe ſiſtant, ſive ad Sacramentalem Confeſſionem apud ipſum, ſi placuerit, peragendam, ſive ad ſalutaria monita, etiam extra Sacramentalem Confeſſionem, ab ipſo accipienda. Atque ita prudentiſſime conſultum eſt, ne, ſi Moniales aliquæ extraordinarium Confeſſarium adirent, aliæ autem coram ipſo

Deputatio Confeſſ. extraord. favorabilis Monialibus.

Quæ ſolum tenentur ſingula coram eo ſe conſiſtere.

ipſo non comparerent, ſuſpiciones, atque oblocutiones excitarentur; & illæ quidem cenſerentur neceſſarias habuiſſe cauſas, ob quas ad extraordinarii opem confugere coactæ eſſent, aliæ vero ab hujuſmodi neceſſitatibus, & cauſis immunes judicarentur. Quam agendi rationem communi Doctorum calculo comprobatam, ſan. mem. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XI. Edicto ſuo, (quod eſt *XV. in ſecunda parte ipſius Bullarii*) inviolabiliter ſervari mandavit, eandemque omnium Diœceſium conſuetudo recepit. Nec aliud Nobis hac in re addendum ſupereſt, niſi, ut Venerabiles Fratres Noſtros Eccleſiarum Antiſtites enixe hortemur, ut quamvis Tridentina Synodus de ſolis Clauſtralibus Monialibus in præmiſſo decreto loquatur, nihilominus eandem diſciplinæ formam obſervent, tam cum aliis Monialibus, quæ licet Clauſuræ legibus minime adſtrictæ ſint, in communitate tamen vivunt, quam cum aliorum quarumcumque Mulierum, aut Puellarum Cœtibus, ſeu Conſervatoriis, quoties tam illæ, quam iſtæ, unicum Ordinarium Pœnitentiæ Miniſtrum a Superioribus deſignatum habeant. Quæcumque enim circa Moniales in rigoroſa clauſura viventes cavenda ſunt, eadem in aliis quibuſcumque Mulieribus, ſive Regularibus, ſive Sæcularibus, in Communitate, aut Collegio degentibus, locum habere poſſunt; ideoque pari providentia, iiſdemque remediis arceri, aut emendari debent. Et Nos quidem, quum hanc conſuetudinem offerendi Confeſſarios extraordinarios bis, aut ter in anno ſingulis tam Monialium non Clauſtralium Communitatibus, quam piis aliarum Puellarum, & Mulierum Cœtibus, & Communitatibus, in Noſtra Civitate, & Diœceſi Bononienſi induxerimus; (qua de re extat Edictum Noſtrum *n. LVI.* inter Paſtorales Inſtitutiones Italico primum ſermone a Nobis vulgatas, deindeque in Latinum converſas): omnibus teſtari poſſumus, vel potius debemus, uberem ſpiritualium utilitatum meſſem Nos inde evidenter collegiſſe.

Pontifex extendi cupit eandem regulam ad omnes Mulierum Communitates.

Quum vero ſuper relati Conciliaris Textus intelligentia nonnullæ quæſtiones alias excitatæ, eædemque jam pridem per opportuna Sedis Apoſtolicæ decreta definitæ fuerint; operæ pretium ducimus hujuſmodi definitiones ab omnibus, ad quos ſpectat, omnino tuendas, atque ſervandas, his Noſtris Apoſtolicis Literis complecti, & auctoritatis quoque Noſtræ robore communitas, in prædictorum omnium notitiam deducere. Et primo quæſitum fuit, ad quem Superiorem pertineat extraordinarium Confeſſorem Monialibus deputare, atque offerre: Sed facilis fuit reſponſio, quam Nos quoque decreto Noſtro ratam habemus; hujuſmodi ſcilicet deputationem ad eum regulariter ſpectare, ad quem pertinet Confeſſarii Ordinarii electio, & deputatio; ideoque Epiſcopus, ſive Ordinarius Loci, qui Monialibus ſibi ſubjectis Confeſſarium Ordinarium dare conſuevit, idem Confeſſarium extraordinarium bis, aut ter in anno, ad normam Tridentinæ ſanctionis, eiſdem offerre tenetur; Prælatus vero Regularis, ad quem pertinet Ordinarium Confeſſarium ſubditis ſibi Monialibus, ſervata Apoſtolicarum Conſtitutionum forma, deſignare & conſtituere; ipſe etiam eiſdem extraordinarium Confeſſarium, in vim præfati decreti, & juxta eaſdem Conſtitutiones, duobus aut tribus per annum temporibus exhibere poteſt, ac debet. Quæ tamen ideo *regulariter* obtinere diximus; quia ſi Epiſcopus aliquis (quod Deus avertat) adeo in hac re negligens eſſet, ut Monialibus ſuis, bis terve in anno, extraordinarii Confeſſarii copiam facere prætermitteret; obtendens, ut moris eſt, nullam hac de re Monialibus ipſis ſollicitudinem, aut curam eſſe; tunc volumus Dilectum Filium Noſtrum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem modernum & pro tempore exiſtentem Majorem Pœnitentiarium, ſtatim ac pro parte Monialium hujuſmodi requiſitus fuerit, Ordinarii Paſtoris negligentiam ſupplere debere, eorumque Monaſterio extraordinarium Confeſſarium, ex eorum tamen numero, qui ad excipiendas Monialium Confeſſiones ab Ipſo Ordinario Loci approbati fuerint, cum omnibus neceſſariis & opportunis, facultatibus, concedere, & deputare. Quod ſi Prælatus Regularis eandem Concilii legem de Confeſſore extraordinario bis aut ter in anno Monialibus ſibi ſubjectis exhibendo, ſimiliter implere neglexerit; tunc locus fiet Decreto Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ad ipſius Concilii interpretationem & exequutionem auctoritate Apoſtolica deputatorum, quo ſcilicent eadem Congregatio ad quæſtionem ab Epiſcopo Vercellenſi propoſitam *die 13. Auguſti anni*

Dubia quædem circa Concilii Decretum orta declarat.

I. Ad quem pertineat Confeſſarium extraordinarium Monialibus offerre.

Ordinariorum negligentia ſuppleri debet a Card. Majori Pœnitentiario.

Superiorum vero Regularium, ab Ordinariis locorum.

Digitized by Google

Confeſſariis Regularibus. Dubitatum fuit, an Epiſcopus Regienſis poſſet dare dictæ Moniali Confeſſorem alterius Ordinis Regularem, vel Sæcularem, cui illa ſemel, vel pluries confiteatur peccata ſua, & a quo abſolvi poſſit. Sanctiſſimus Dominus Noſter, etiam ex ſententia Congregationis Concilii, declaravit, dictum Caput decimum ita eſſe intelligendum, ut etiam poſſit Epiſcopus concedere Confeſſarium alterius Ordinis, vel Sæcularem. Præterea nihil obſtat, quo minus ipſa Monialis recurſum habeat ad Cardinalem Majorem Pœnitentiarium, a quo ipſi providendum erit, ut ſupra dictum eſt, per deputationem Confeſſarii exapprobatis ad Moniales, apud quem illa confiteatur.

Quid pro ſpirituali conſultatione & profectu.

Quæſitum denique fuit de Monialibus illis, quæ neque ægrotant, neque recuſant Ordinarium Pœnitentiæ Miniſtrum a Monaſterii Prælato pro univerſa Communitate deputatum; verum pro majori animi ſui quiete, atque ulteriori in vita Dei progreſſu, facultatem petunt confitendi aliquoties Sacerdoti ad excipiendas Monalaium Confeſſiones jam approbato. Qua de re non ſemel Nobis in minori ſtatu degentibus accidit, ut cum aliquibus Epiſcopis, aut Regularibus Monialium Superiotibus agere debuerimus. Porro in aliquos ex iis incidimus plus nimio ſeveros, qui aſpera quadam verborum brevitate reſpondebant, quod quum Moniali poſtulanti libera fuiſſet facultas confitendi extraordinario Sacerdoti, qui univerſæ communitati non ſemel eo anno jam datus fuerat, tunc oporteba t eam conſcientiæ ſuæ conſuliſſe: Quod ſi oblata commoditate uti noluerat, id ſibi imputaret, neque pergeret Superiori moleſtiam afferre, ut peculiarem Confeſſarium extra ordinem ipſi concederet. Nobis autem objicientibus, Monialem hujuſmodi ad Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Officium facile recurſum habituram, ibique haud ægre impetraturam id, quod ab ipſis Superioribus ei denegatum fuiſſet; iterum conſtanter reſpondebant, extraordinarium hujuſmodi Confeſſarium, poſt impletam ab ipſis erga univerſum Monaſterium Tridentini Concilii legem, ab alio quidem concedi poſſe, ſed a ſe nunquam conceſſum iri.

Nimius Prælatorum rigor improbatur.

At vero, neque tunc Nobis arridebat, neque profecto nunc Nobis placet rigida hæc agendi ratio. Perſuaſum enim habebamus, adeoque habemus, non ſolum integræ Communitati, ſed ſingulis etiam Monialibus indulgendum eſſe in iis rebus, quæ juſtæ & rationabiliter petuntur, maxime quum illæ ad earum conſcientiæ quietem, & ſecuritatem conferre dignoſcuntur. Neque ſane hujuſmodi poſtulationes aut temere exaudiri, aut ſine cauſa rejici debere cenſemus; ſed inquirendum in primis eſſe de qualitatibus tum Monialis, quæ Confeſſarium extra ordinem petit, cum Confeſſarii, qui ab ea requiritur; ut utriſque diligenter inſpectis, deliberari poſſit, an illius votis annuendum ſit, an non. Si enim Monialis ex una parte nullum det adverſæ ſuſpicioni locum, ex altera vero Confeſſarius non modo legitimam Ordinarii approbationem, ſed etiam commune probitatis teſtimonium pro ſe habeat, nullo modo probare poſſumus tam firmum hujuſmodi Prælatorum in renuendo propoſitum; nec intelligimus, cur poſt Confeſſarium extraordinarium integræ Communitati, juxta legem Concilii Tridentini, oblatum, nulla omnino Monialibus ſingulis ſpes relinquatur obtinendi peculiarem Confeſſarium, cujus conſilio, & opera, juſtis fortaſſe de cauſis, indigere ſe arbitrentur.

Cautelæ adhibendæ memorantur.

Francisc. Saleſius quater in anno indulgebat extraordinarium.

Non ita ſane hac de re ſentiebat ſapientiſſimus ille Animarum Rector S. Franciſcus Saleſius, cujus doctrinæ ſummam ex illius Operibus tum editis, tum manuſcriptis, collectam, bon.mem. Joannes Petrus le Camus Epiſcopus Bellecenſis juſto volumine complexus eſt, cui Titulum fecit: *Spiritus Sancti Franciſci Saleſii*. In hujus compendio, quod ex Gallico in Italicum ſermonem converſum Venetiis anno MDCCXLV. pro quarta vice Typis editum eſt, *parte XVII. cap. 6.* aperte legitur, quod, quum Beatus Epiſcopus non ita intelligeret præmiſſum Concilii Tridentini Decretum, ut vetitum exiſtimaret, Confeſſarium extraordinarium, pluribus etiam quam tribus vicibus in anno, Religioſæ Communitati offerre; quæ quidem ſententia plures habet ſuffragatores, quos refert *Diana in editione coordinata Tom. 7. Tract. 1. reſol. 348.* non ſolum ſolebat ſuis Monialibus Viſitationis Beatæ Mariæ Virginis quater in anno, videlicet in ſingulis Hebdomadis Quatuor Temporum, Confeſſarium extraordinarium deputare; verum etiam earum reſpectivis Superioribus commendatum reliquit, ut ſingulis Monialibus, quæ non ex animi levitate, neque ex indiſcreta affectionis ſingularitate, Con-

Nec excludebat caſus peculiaris indigentiæ Monialium.

Digitized by Google

Eoſdem ſenſus favebat Card. Barbadicus.

Confeſſarium extraordinarium peculiariter peterent, haud ſe difficiles in eo concedendo præberent. Nec aliter ſe gerere conſuevit Ven. mem. Gregorius Cardinalis Barbadicus Epiſcopus Patavinus; Is enim, ut teſtatur illius quondam Vicarius Generalis Joannes Clericatus in *Tractatu de Pœnitentia*, *deciſ.* 41. *num.* 7. & Patrum Tridentinorum decretum quoad omnia Monialium Monaſteria in ſua Civitate & Diœceſi exiſtentia quotannis reipſa exequebatur, & nihilominus exorari ſe patiebatur a Monialibus, quæ aliquando rationabilibus de cauſis peculiarem pro ſe Confeſſarium expeterent. Hujuſmodi regulis, & exemplis noſtram quoque agendi rationem in ſpirituali Monialium regimine conformare curavimus; maximumque utilitatis, & quietis fructum Nos inde percepiſſe cognovimus. Quapropter Venerabiles Fratres Eccleſiarum Antiſtites, atque Dilectos Filios quarumcumque Religioſarum Mulierum Rectores hortamur in Domino, & enixe monemus, ut eandem viam, quoad fieri poteſt, inſiſtere non recuſent, & non adeo difficiles ſe præbeant peculiaribus extraordinarium Confeſſarium aliquando expetentibus; quin potius, niſi aut Monialis poſtulantis, aut Confeſſarii requiſiti qualitas aliter faciendum ſuadeat, earum juſtis precibus obſecundare ſtudeant: illud cogitantes, quod etſi liberum ſit cuilibet Moniali Cardinalem Majorem Pœnitentiarium adire, cui ea in re facultas cumulativa cum omnibus locorum Ordinariis a Romano Pontifice tribuitur; nihilominus ea eſt aliquando neceſſitatis urgentia, ut remedium, quod de longinquo petendum eſt, non ſatis tempeſtive adveniat: Et quamvis etiam quorumlibet negotiorum expeditiones, quæ in Officio Pœnitentiariæ Apoſtolicæ fiunt, ab omni vel minima pecuniæ ſolutione inviolabiliter ſint immunes; non omnibus tamen Monialibus facile eſt invenire, qui earum negotia in Urbe procurare velit, & poſſit.

Pontifex hortatur Prælatos ut juſtis Monialium petitionibus benigne intendant.

III.

De qualitatibus Confeſſarii extraordinarii.

Jam vero poſtrema ſupereſt quæſtio, nimirum de qualitatibus Confeſſarii extraordinarii, qui vel pro univerſa Monialium Communitate, vel pro aliqua Moniali peculiariter deputari debeat. Porro nullo unquam tempore dubitatum fuit, an in hujuſmodi Sacerdote ætatis maturitas, morum integritas, prudentiæ lumen requiratur, quas quidem dotes in eo, qui ad hujuſmodi munus adhibeatur, neceſſarias eſſe, omnes fatentur. Sicut etiam minime dubitatur, quin idem ab Ordinario Loci ſpecialiter pro Monialibus approbatus eſſe debeat, quum hujuſmodi approbatio, ex Apoſtolicarum Conſtitutionum lege, omnino requiratur non ſolum in omnibus tam ordinariis, quam extraordinariis Confeſſariis, qui Monialibus, etiam Regularibus ſubjectis, ab earum reſpective Superioribus deputantur; ſed etiam in iis, qui a Cardinali Majori Pœnitentiario conceduntur, etiam Apoſtolica Sede vacante, quo nimirum tempore amplioribus is pollet facultatibus, ut videre eſt in Noſtra Conſtitutione ſuper illius facultatibus edita, quæ eſt XCV. in Tomo I. Bullarii Noſtri, ubi paragrapho 54. eidem conceditur, ut vacante Sede *Monialibus Confeſſarios extra ordinem valeat deputare, ſi eos ex aliqua rationabili cauſa petierint, pro earum libitu, inter approbatos ab Ordinario ad audiendas Monialium Confeſſiones eligendo*. Quamobrem ad id dumtaxat redacta eſt controverſia, an ſcilicet e Clero Sæculari, an vero e Regulari eligendus ſit hujuſmodi Confeſſarius; tum inter Regulares, an aſſumi poſſit ex quolibet Ordine alias permiſſo, an vero ſemper deputari debeat ex ipſo Ordine Prælati Regularis, ad quem Monaſterii regimen ſpectat.

An ſemper deputari debeat ex eo Ordine, cujus eſt Monaſterii Prælatus.

Quid de conſuetudine,

Sane pro Monialibus Epiſcopo immediate ſubjectis, regula eſt, ut Ordinarius earum Confeſſor ſit Sacerdos Sæcularis; Extraordinarium vero ex Ordinibus Regularibus ſæpiſſime aſſumi, apud pleroſque Epiſcopos uſu receptum eſſe conſtat; deficiente forſan per ſingulas Diœceſes Sæcularium Presbyterorum ad id muneris idoneorum copia. Regulares autem Prælati Monialibus ſibi ſubjectis Confeſſarium Ordinarium deſignant e ſuo ipſorum Ordine; extraordinarium autem etiam ex alio Ordine Regulari deputare poſſunt, juxta Decretum a ſæpedicta Congregatione Concilii editum *die* 16. *Septembris anni MDXCV.* ac relatum in *Libro* 3. *Decretorum pag.* 140. *a tergo*, ubi ſic legitur: *Sacra &c. reſpondit, Superiores Regulares teneri efferre Confeſſarium extraordinarium ejuſdem Ordinis, alterius vero Ordinis poſſe quidem, ſed non teneri*. Nunquam tamen, quod meminerimus, ullum

Regulares deputare poſſunt Confeſſarios extraordinarios, etiam ex alio Ordine, vel Sæcularem.

Sacer-

Digitized by Google

Sacerdotem Sæcularem, aut diverſi Ordinis Regularem, vidimus a Regulari Prælato Monialibus ſibi ſubjectis extraordinarium Confeſſorem deputari. Denique quum aliquando evenire poſſit, ut in caſu negligentiæ Superioris Regularis, ad Epiſcopum, ut ſupra dictum eſt, pertineat deputatio Confeſſarii extraordinarii etiam pro Monialibus Regularium regimini ſubjectis, nulla ipſe lege tenetur ad hujuſmodi Confeſſarium eligendum ex eo Ordine, cujus eſt Monaſterii Prælatus; ſed tali caſu liberum eſt illi quemlibet idoneum Presbyterum Sæcularem, aut alterius Ordinis Regularem, ad audiendas earum Monialium Confeſſiones deputare.

Controverſia ſub Innoc. XIII. examinata in Congregatione particulari.

At quum ſuperioribus annis Apoſtolicæ Sedi expoſitum fuiſſet, pluribus de cauſis, iiſque graviſſimis, quas hic referre opus non eſt, non tam opportunum, quam plane neceſſarium videri, ut Monialium Monaſteria Regularium regimini ſubjecta, ſemel ſaltem in anno Confeſſarium extraordinarium diverſi Ordinis Regularem, aut e Sæculari Clero Presbyterum haberent, hujus rei examen, jubente fel. record. Prædeceſſore Noſtro Innocentio Papa XIII. aſſumptum fuit a peculiari Congregatione ex quinque tunc exiſtentibus S. R. E. Cardinalibus compoſita, cui Nos tunc in Minoribus conſtituti in Secretarii munere operam præſtabamus; quæque, per annum & ultra, ſingulis Hebdomadis cogebatur, ad diſcutienda, & definienda complura Eccleſiaſticarum quæſtionum capita, quæ deinde inſerta ſunt in Apoſtolicis Literis ab eodem Innocentio Prædeceſſore editis die XIII. Maji anni MDCCXXIII. quarum initium eſt: *Apoſtolici Miniſterii*, quæ etiam a ſan. mem. Prædeceſſore quoque Noſtro Benedicto Papa XIII. in forma ſpecifica confirmatæ fuerunt, per alias ſimiles Literas datas die XXIII. Septembris anni MDCCXXIV.

Ejus congregationis Epiſcopus, Tridentini Concilii obſervantiam inſtaurare.

Cum autem negotia, quæ in ea Congregatione tractabantur, nullius privatas rationes attingeret, ſed de reſtituenda potiſſimum Tridentini Concilii obſervantia in quibuſdam Catholicis Orbis Regionibus, ut ferebatur, non parum labefactata, unice ageretur; neceſſarium minime judicatum fuit, aliquem velut in judicium vocare, ad deducenda jura, ſiquæ ſibi adverſus illa, quæ decernenda viderentur, competere forſan putaret. Sed Noſtra peculiaris cura erat, ad ſingula propoſita capita totidem Diſſertationes, unicuique ex præfatis Cardinalibus exhibendas, elucubrare; ad demonſtranda videlicet fundamenta illius diſciplinæ, quæ in uſum revocanda cenſebatur. Nec aliter ſe res habuit, quum in eadem Congregatione, ut præfertur, in deliberationem venit, an decernendum foret, ut Regulares Monaſteriorum Prælati, una ſaltem ex tribus vicibus, quibus extraordinarium Confeſſarium Monialibus ſibi ſubjectis in annos ſingulos exhibere debent, aliquem Sæcularem, aut alterius Ordinis Regularem Presbyterum ad id deputare teneretur, utque ipſis hac in re deficientibus, liberum eſſet Epiſcopis Locorum Ordinariis eorum defectum ſupplere, & emendare.

Nihilominus in hoc caſu admiſſi ſunt Regulares ad contradicendum.

Verum quum Regularibus innotuiſſet, a prædicta Congregatione conditum eſſe Decretum eorum intentioni contrarium; utpote qui minime adſtringi volebant ad hujuſmodi annuam deputationem Confeſſorum extraordinariorum e Clero Sæculari vel ex aliis Ordinibus; nonnullarum Religionum Procuratores Generales petierunt admitti ad deducendas rationes, quas hujuſmodi Decreto obſtare putabant: Cumque id facile impetraſſent, ac ſuam, totiuſque Cœtus Regularium cauſam per eximios illius temporis in Romana Curia Advocatos defendi curaſſent; ſed nihilominus prædicta Cardinalium Congregatio in priori ſententia permanſiſſet, placuit præfato Prædeceſſori Innocentio, antequam Decretum hujuſmodi approbatione ſua confirmaret, aliorum Cardinalium ſententias audire. Itaque, excluſis illis omnibus, qui ex ipſius Pontificis deputatione, in præcedentibus Seſſionibus per annum integrum negotia diſcuſſerant; aliiſque advocatis Cardinalibus, quibus exhiberi ſecreto fecerat conſcriptarum allegationum exempla; Nobis etiam adeſſe juſſis, qui rationum momenta a priori Congregatione præ oculis habita, ſi opus eſſet, exponere poſſemus; novam Cardinalium Congregationem ex improviſo coram ſe convocavit, in qua iterum propoſita quæſtio diligenter ac mature diſcuſſa fuit: ac demum ipſe Pontifex, de ipſius Congregationis conſilio, & aſſenſu ſuper hac re decrevit, ut ſequitur: *Cumque ex eodem Concilio Tridentino Confeſſor extraordinarius bis, aut ter in anno offerri Monialibus debeat, qui omnium Confeſſiones audiat; ſi in poſte-*

Novæ cautelæ a Pont. adhibitæ.

Tenor reſolutionis a Pontifice tunc editæ.

L 2 *rum*

rum Superiores Regulares, quoad Monaſteria ipſis ſubjecta, toties prædictum extraordinarium Confeſſorem deputare neglexerint, vel ſi etiam ex proprio eodem Ordine ſemper deputaverint, nec ſaltem ſemel in anno ad id munus elegerint Sacerdotem aut Sæcularem, aut Regularem alterius diverſi Ordinis profeſſorem, in his caſibus Epiſcopi, pro ſui arbitrio & conſcientia, deputationem hujuſmodi facere poſſint, nec illa quovis titulo, aut prætextu, a Superioribus Regularibus valeat impediri.

Ea generalis eſt, & ubilucſoni a que obſervanda.

Perſcriptum ſane fuit hujuſmodi Decretum ea occaſione, qua agebatur de reſtituenda in certis quibuſdam Regionibus Eccleſiaſtica diſciplina ad formam Concilii Tridentini: Verum ipſius Decreti vigor ad eas dumtaxat Regiones minime reſtrictus fuit; quum & animarum pericula, quæ ex perpetua Confeſſorum ejuſdem Ordinis deputatione timebantur, in omnibus Monaſteriis Regularium regimini ſubjectis locum habere poſſint; & quæcumque adverſus Decretum ipſum adducta fuerunt, ex generalibus Ordinum Statutis, & ex Conſtitutionibus Monialium Regularibus ſubjectarum, fuerint deſumpta. Cumque judicatum fuerit, ea omnia nequaquam obſtare, quo minus ita decerneretur; ſequitur, ut, quamvis eidem Decreto cauſam dederint peculiarium quarundam Regionum neceſſitates Apoſtolicæ Sedi eo tempore expoſitæ, illud tamen generale ſit, & univerſos per Orbem Regulares Monaſteriorum Monialium Prælatos afficere debeat. Cum vero deinde alter laudatus Prædeceſſor Benedictus XIII. Innocentii Literas in forma ſpecifica confirmaret, Nobis conſtat, illius mentem fuiſſe, ut hujuſmodi Decretum univerſalis & inviolabilis legis vim obtineret. Super quo nihilominus ne ulla apud aliquos ſuperſit dubitatio; Nos ipſi, præſentium Literarum vigore, ac Motu proprio, & certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ipſum relatum Innocentii Prædeceſſoris Decretum, ſtatutum, mandatum, atque præceptum, ad omnia per Orbem ubique exiſtentia, & Regularium regimini ſubjecta Monialium Monaſteria, quatenus opus ſit, expreſſe extendentes, & ampliantes, decernimus, atque ſtatuimus, ut ſingulis annis, incipiendo a proximo milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo nono a Nativitate Domini decurrendo, Regulares Monaſteriorum Prælati teneantur bis, aut ter in anno Confeſſarium extraordinarium univerſis Monialibus in iis degentibus offerre; ſi vero ipſi forſan hujuſmodi Confeſſarii extraordinarii deputationes intra præſcripta tempora omiſerint, vel ſemper proprii Ordinis Regularem Sacerdotem ad hunc effectum deputaverint; itaut præfatæ Moniales ſemel ſaltem in anno Confeſſarium extraordinarium e Clero Sæculari, aut ex alio Ordine Regulari non habeant; ad Epiſcopos Diœceſanos, omni appellatione remota, devolvatur jus ſupplendi eorundem Prælatorum defectum (ſi nempe penſatis rerum circumſtantiis, ita expediens eſſe judicaverint) per deputationem Confeſſarii extraordinarii, quem tam in uno, quam in altero caſu, aut e Clero Sæculari, aut ex alio Regulari Ordine, pro ipſorum arbitrio, deligere poſſint, & valeant.

Pontifex eam expreſſe extendit ad omnia Monaſteria Regularibus ſubjecta, cum præcepto &c.

Commiſſio Card. Urbis Vicario pro præmiſſorum executione.

Quocirca dilecto Filio Noſtro S. R. E. Cardinali, moderno Noſtro, & pro tempore exiſtenti Romani Pontificis in Urbe, ejuſque Diſtrictu Vicario in Spiritualibus Generali, earundem præſentium tenore committimus, & mandamus, ut hæc noſtra Decreta atque Statuta, tam in omnibus ejuſdem Almæ Urbis Monaſteriis, quæ Regularium regimini ſubſunt, quam in aliis quibuſque Regularium, aut Sæcularium Mulierum, aut Puellarum Domibus, ſeu Collegiis, atque Conſervatoriis, quibus unicus ordinarius Confeſſor a Superioribus deputari ſolet, in omnibus & per omnia, juxta earundem Literarum præſcriptum, exactiſſime obſervari, & adimpleri faciat; ne forte audiri contingat, quod cum magna animi noſtri moleſtia dictum aliquando eſſe cognovimus, Apoſtolicas Conſtitutiones Romæ quidem ferri & publicari, ſed eas minime in ipſa Urbe ad effectum perduci.

Item omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis.

Eandem porro curam, & ſolicitudinem injungimus, & demandamus Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis per omnes univerſi Orbis Eccleſias conſtitutis; quibus, ut ſatis perſpectum putamus voluntatis noſtræ ſtudium, tam in eorum rationabilibus querelis, juſtiſque petitionibus ſuſcipiendis, quam in corruptelis, quas irrepſiſſe judicaverint, eliminandis; idque non ex ingenio noſtro quidquam ſtatuendo, nec peregrinas novitates inducendo; ſed veteres ut plurimum leges & regulas, vigili Prædeceſſorum noſtrorum providentia jam-

jampridem conſtitutas, ad priſtinum debitumque vigorem, & uſum revocando : Ita eoſdem meminiſſe volumus, proprium zeli Paſtoralis officium non in eo ſitum eſſe, ut adverſus ea, quæ contra leges fiunt, inutiliter deplorando declament ; ſed ut illa de medio tollere curent, adhibitis opportunis remediis in eum finem jam præſtitutis, implorato etiam Apoſtolicæ Sedis auxilio ubi impedimentum aliquod eorum auctoritati, & legum executioni afferri contingat, omneſque diligentias & curas, quas corrigendis abuſibus ipſi fideliter impenderint, in irritum cedere videant.

Durante Confeſſarii extraordinarii munere, Ordinarii Confeſſarii munus ceſſet.

Quoniam vero tam in ſuperius allegato Clementis XI. Edicto, quam in Synodalibus plurium Epiſcoporum Conſtitutionibus ſtatutum eſſe conſpicimus, ut quo tempore extraordinarius Confeſſor alicui Communitatis deputatus miniſterio ſuo fungitur, ordinarius Confeſſor nullum ipſi impedimentum afferre audeat, multoque minus præſumat per id temporis alicujus Monialis, ſive Superioriſſæ, ſive Novitiæ, ſive Converſæ neque demum alterius cujuſcumque Perſonæ intra ſepta Monaſterii, aut piæ Domus commorantis, Sacramentalem Confeſſionem audire ; Nos id quoque approbatione noſtra roborantes & confirmantes, ſtatuimus & mandamus, ut Epiſcopi quidem, ſi de Monaſteriis, aut Domibus eorum regimini ſubjectis agatur, Regulares autem Superiores, quod ad illas Communitates attinet, quibus ipſi præſunt, pro hujuſmodi Legis implemento advigilent, & contravenientes meritis pœnis coerceant, & afficiant.

Extraordinarius vero, expleto officio, ſe abſtineat etiam ab acceſſione ad Clauſtra.

Ac demum quibuſcumque Confeſſariis extraordinariis, qui vel alicui Communitati generaliter, vel peculiariter alicui perſonæ in Monaſterio degenti, conceſſi, ac deputati fuerint, diſtricte inhibemus, ſub pœnis adverſus accedentes ad Monaſteria Monialium, & cum ipſis converſantes, præſertim Regulares, a Prædeceſſoribus Noſtris quandocumque ſtatutis (quas etiam præſentium vigore confirmamus, & innovamus), ne, poſtquam ſuum officium impleverint, ad idem Monaſterium ulterius accedere, aut ullius generis commercium intra ipſum quomodocumque continuare & fovere, etiam ſub ſpiritualis cauſæ, aut neceſſitatis obtentu & colore, audeant, aut præſumant.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Decernentes, ipſas præſentes Literas, atque omnia & ſingula in eis ſtatuta atque præſcripta, etiamſi quicumque in iiſdem intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, ad id vocati, & auditi non fuerint, nec præmiſſis conſenſerint, aut alterius cujuſcumque generis defectus forſan adverſus eas objiciatur, ſemper & perpetuo valida, & efficacia eſſe & fore, & ab omnibus, ad quos ſpectat, atque in futurum ſpectabit, inviolabiliter etiam perpetuo obſervari. Sicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationes ordinarias, aut peculiariter deputatas, alioſque Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac Vice Legatos, & Apoſtolicæ Sedis Nuncios, judicari, & definiri debere : ſublata eis, & eorum cuilibet, aliter judicandi, definiendi, ac interpretandi facultate & auctoritate ; atque irritum & inane decernentes, quidquid ſecus a quoquam ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus quibuſcunque etiam Apoſtolicis, ac Univerſalibus, Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non quarumcumque Eccleſiarum, & Ordinum Regularium, ſeu Congregationum, aut Societatum, & Inſtitutorum, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, aliorumque Militarium Ordinum, ſeu Monaſteriorum Virorum, aut Monialium, aliorumque piarum Domuum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, uſibus, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus ; Privilegiis quoque, exemptionibus, & Indultis etiam in corpore juris clauſis, aut Literis Apoſtolicis, cuilibet præmiſſorum, ſub quibuſcumque verborum tenoribus, & formis, etiam hic de neceſſitate exprimendis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam irritantibus in genere, vel in ſpecie, & derogatoriarum derogatoriis, quomodolibet in contrarium conceſſis, ac pluries confirmatis, approbatis, & innovatis ; quibus omnibus, & ſingulis, hac vice dumtaxat, & ad præmiſſorum effectum, illis alias in ſuo robore permanſuris,

Digitized by Google

ris, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides præſtanda tranſumptis. Volumus demum, ut earumdem præſentium Tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſsis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, tam in judicio, quam extra illud, ubique locorum habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc noſtrarum confirmationis, approbationis, innovationis, voluntatis, mandati, ſtatuti, decreti, & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. Anno 1221. die 5. Aug. 1748. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnat. Dominicæ MDCCXLVIII. Nonis Auguſti Pontificatus Noſtri Anno VIII.

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.

VISA DE CURIA.
J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.
Publicat. die 26. Auguſti 1748.

ERECTIO

Seminarii Miſſionum in Conventu Sanctæ Mariæ de Roſario, & Febri, in Monte Mario, Fratrum Ordinis Pædicatorum Congregationis Sancti Marci.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. ECCLESIÆ Catholicæ regimini, meritis licet imparibus, divina diſpoſitione præſidentes, illa, quæ a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris ad majorem Dei gloriam, ac Religionis, piorumque operum incrementum & propagationem provide emanaſſe noſcuntur, ut firma ſemper, ac ſtabilia perſiſtant, Apoſtolici muniminis, cum id a Nobis petitur, patrocinio libenter conſtabilimus.

Teſtamentum Jof. Vitorii de Rubeis ſavore Fratrum S. Petri de Piſis. Alias ſiquidem pro parte tunc exiſtentium Vicarii Generalis, & Fratrum Congregationis Sancti Marci Floren. Provinciæ Romanæ Ordinis Prædicatorum, felicis recordat. Clementi Papæ XI. Prædeceſſori Noſtro expoſito, quod dudum tunc in humanis agens Joannes Victorius de Rubeis in ſuo, ſub quo ab humanis deceſſit, die XXI. Decembris Ann. MDCXLVI. condito teſtamento, Ordinem Fratrum Sancti Hieronymi Congregationis Beati Petri de Piſis hæredem inſtituerat, ac voluerat, ut extra Portam Angelicam Almæ Urbis Noſtræ, in loco, qui ad Crucem Montis Marii vocatur, in quo quædam Eccleſia ſub invocatione Beatæ Mariæ

Digitized by Google

riæ Virginis de Roſario, & Febri nuncupata, conſtructa reperiebatur, novus Conventus ſecundo dicti Ordinis, & Congregationis, ac manſiones ad uſum illius Fratrum, qui perfectioris vitæ ſtudio ducti ſeſe illuc recipere voluiſſent, ædificarentur, dictique Fratres in Eccleſia hujuſmodi divina Officia celebrare deberent; ac declaraverat, tot ex dictis Fratribus ibidem permanere debere, quot ex fructibus ſuæ hæreditatis, aſſignatis eorum cuilibet quotannis quinquaginta ſcutis monetæ ab omni expenſa in Eccleſia præfata facienda liberis, ali potuiſſent; adjecta inter alias conditione, quia prævidebat, nonniſi ſex Fratres ex fructibus hæreditatis hujuſmodi in hoc novo Conventu ali potuiſſe, quod prædicti Fratres ea ſuper re neceſſarias Literas Apoſtolicas derogatorias infra ſex menſes tunc decurrendos obtinere curarent: & in eventum, quo illas minime obtinuiſſent, ſex Presbyteros ſæculares a ſe nominatos dicto Ordini ſubſtituerat cum eodem onere celebrationis Divinorum Officiorum, ac pari aſſignatione quinquaginta ſcutorum ſimilium cuilibet ex dictis ſex Presbyteris ſæcularibus, quot ex hujuſmodi fructibus ali potuiſſent, annuatim perſolvendorum, & cum libera facultate, ut quilibet ex Presbyteris præfatis Succeſſorem ſibi in perpetuum eligere valeret: ac demum tam dictis Fratribus, quam Presbyteris ſæcularibus, in adimplemento alicujus conditionis, ſeu rerum ab ipſo Joanne Victorio Teſtatore injunctarum deficientibus, Confratres pro tempore exiſtentes Congregationis ſub titulo Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ in Domo Profeſſa de eadem Urbe Clericorum Sæcularium Societatis Jeſu canonice erectæ ad dictam ſuam hæreditatem vocaverat, & alias, prout in dicto Teſtamento uberius aſſerebatur contineri.

Conditiones ipſis injunctæ.

Subſtitutio favore Presbyterorum ſæcularium.

Alia ſubſtitutio favore Congregationis Aſſumptionis B. Mariæ Virginis in Domo Profeſſa Soc. Jeſu.

Ipſi vero Fratres cum intra præfixum ſibi tempus memoratas Literas Apoſtolicas non obtinuiſſent, dictique Presbyteri ſæculares ſe ad hæreditatem, & Eccleſiam hujuſmodi admitti contenderent, poſt diſpendioſam duodecim annorum litem, eoſdem Presbyteros ad illam per concordiam admiſerunt, facta anno MDCLVI. cuicumque ſuo prætenſo juri ad favorem eorumdem Presbyterorum, illorumque ſucceſſorum, plena renunciatione.

Porro ſubinde, nempe anno MDCLXXXVII. tres tunc exiſtentes Eccleſiæ ſupradictæ Presbyteri cæteros ſuos Collegas, uno dumtaxat diſſentiente excepto, induxerant ad ſimilem renunciationem faciendam in favorem Congregationis Piorum Operariorum nuncupatorum Civitatis Neapolitanæ, qui cum uſque ad annum MDCXCIII. Eccleſiam, hæreditatemque poſſediſſent, agnoſcentes deinde ſe eas minime legitime poſſidere, poſt diuturnam litem cum tunc exiſtentibus Confratribus præfatis agitatam, ſimiliter per concordiam, Eccleſiam, & hæreditatem hujuſmodi dimittere coacti fuerunt; ideoque dicti Confratres locum tandem ſucceſſioni in dicta hæreditate ad eorum favorem factum eſſe exiſtimantes, litem etiam contra memoratos Presbyteros ſæculares, qui dicto anno MDCLXXXVII. Eccleſiæ, & hæreditatis præfatarum poſſeſſores fuerant, coram tunc exiſtentibus Capellanis Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus moverunt; Verum per primam deciſionem anno MDCXCVI. ab eiſdem Capellanis excluſi, motæ liti hujuſmodi ad favorem Presbyterorum præfatorum, quorum plerique adhuc ſuperſtites exiſtebant, pariter per concordiam renunciaverunt.

Demum etiam alia tunc exiſtens Congregatio ſub invocatione Sancti Joſephi in Eccleſia Sancti Pantaleonis ad Montes nuncupata de eadem Urbe inſtituta, cum anno MDCCIV. ſuper tribus dubiis litem prætenſi juris ad ejuſmodi Eccleſiam, & hæreditatem contra tunc in humanis agentes Hieronymum Berti, & Joannem Maſſerotti Presbyteros ſæculares illarum poſſeſſores, in Congregatione tunc exiſtentium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium; & Romanæ Curiæ Prælatorum, ſuper negotiis Viſitationis Apoſtolicæ Eccleſiarum, & Locorum piorum de Urbe, præfata auctoritate Apoſtolica inſtituta, ſimiliter moviſſet, die VIII. Maji ejuſdem anni omnium votis ſuper ſingulis dictorum dubiorum penitus excluſa remanſit, nec unquam novam audientiam, pluries licet petitam, obtinuit; quinimo ſententia tunc exiſtentis Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Auditoris ſuper executione Decretorum dictæ Congregationis Cardinalium & Prælatorum

Lites exortæ.

ad

Digitized by Google

ad favorem memoratorum Hieronymi , & Joannis Presbyterorum poſſeſſorum emanavit .

Ceſſio Preſbyterorum ſæcularium favore PP. Prædicatorum Congregationis S. Marci . Et in eadem expoſitione ſubjuncto , quod propter prædictas , aliaſque diſpendioſas lites , ac temporum calamitates , malamque dictæ hæreditatis adminiſtrationem , tempore præſertim defunctorum illius poſſeſſorum Presbyterorum ſecularium . Eccleſia præfata , ejuſque facies , & quatuor Cappellæ operis omnino ruſtici reperiebantur , illiuſque Tholus , & Hypetrum imbribus pervia celeri reparatione indigebant , nec non murus corruerat , aliuſque ſimilis , & quidem ſcaphus grandior , & alia ædificia ruinæ proxima erant , quodque magis dolendum arat , annui dictæ hæreditatis redditus eatenus ad medietatem diminuti exiſtebant , itant , cum antea ſex Presbyteri ex dictis redditibus alerentur , tunc tres tantum de hac reliqua illorum medietate , licet alius Presbyter partem etiam in ea prætenderet , participarent , adeoque ibi cultus divinus juxta piam dicti Joannis Victorii Teſtatoris mentem adimpletus minime fuiſſet , nec , attento præſertim , quod tunc unus tantum Presbyter ibidem reſideret , adimpleri poſſe videretur ; ac propterea dicti Hieronymus , & Joannes , duo tunc ex dictis tribus ejuſmodi Eccleſiæ , & hæreditatis poſſeſſoribus Presbyteris , habito alias , de ipſius Clementis Prædeceſſoris licentia , ſuper hoc cum Vicario Generali , & Fratribus primodictæ Congregationis tractatu , die XXII. Auguſti MDCCIX. dictam hæreditatem cum omnibus illius redditibus , & pertinentiis , reſervato tamen ſibi , quoad vixiſſent , uſu cellarum , ſeu manſionum dictæ Eccleſiæ annexarum , quibus tunc gaudebant , & dummodo ad id ejuſdem Clementis Prædeceſſoris , & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum acceſſiſſet , ad favorem Fratrum primodictæ Congregationis Sancti Marci , quantum ad eos ſpectabat , ceſſerunt & renuntiaverunt ; ipſi vero exponentes , qui , ut aſſerebant , nullum in dicta Urbe , ſeu prope illam , pro negotiis ſuis agendis Hoſpitium , & Diverſorium habebant , ſi dicta Eccleſia cum illius redditibus , & manſionibus ſibi , ac dictæ eorum Congregationi ab eodem Clemente Prædeceſſore concederetur , præfato uſu manſionum dictis Hieronymo , & Joanni , titulo hoſpitii , quoad vixiſſet , relicto , a die habitæ poſſeſſionis loci , ſeu Eccleſiæ hujuſmodi , omniumque illius pertinentiarum , tunc pariter in humanis agenti Franciſco de Sanctis , qui una cum dictis Hieronymo , & Joanne , tertius Eccleſiæ & hæreditatis præfatæ poſſeſſor Presbyter exiſtebat , & eatenus ceſſioni hujuſmodi minime conſenſerat , quinquaginta ſcuta paria , quot ſcilicet dictus Joannes Victorius Teſtator ſingulis Presbyteris , ſicut præmittitur , aſſignaverat , illius vita naturali durante , ex prædictis redditibus , annuatim ſolvere ; ac etiam tunc in humanis itidem agenti Joanni Baptiſtæ Perotti , qui uti quartus Presbyter , jus etiam ad illos prætendebat (id , quod ipſi Clementi Prædeceſſori , conſiderata præfata Joannis Victorii Teſtatoris prædicti diſpoſitione , juſtum viſum fuiſſet) ex eiſdem redditibus quotannis ad ejus pariter vitam præſtare ; rebuſque ita compoſitis , duos in ſacro Presbyteratus ordine conſtitutos , & duos laicos Fratres expreſſe profeſſos primodicti Ordinis ad dictam Eccleſiam mittere , ibique collocare , ac deinde Conventum formalem , & Seminarium Religioſorum Miſſionariorum uſque ad numerum ſex Religioſorum hujuſmodi , ad Majorem Dei gloriam , divinique cultus incrementum , & Catholicæ Fidei propagationem , modo , & tempore ipſis præſcribendo , quantum in ipſis eſſet , adjuvante Domino , inſtituere paratos eſſe offerebant ; ſibique propterea in præmiſſis opportune ab eodem Clemente Prædeceſſore provideri , & ut infra indulgeri ſummopere deſiderabant .

Approbatio Clementis Papæ VI. ſub nonnullis conditionibus . Idem Clemens Prædeceſſor ſacrarum Miſſionum incrementum promovere volens , hujuſmodi ſupplicationibus inclinatus , per quaſdam ſuas in ſimili forma Brevis die III. Februarii anni MDCCX. expeditas literas tunc exiſtenti ſuo in eadem Urbe Vicario in ſpiritualibus Generali , ſeu illius Viceſgerenti commiſit & mandavit , ut veris exiſtentibus narratis , & accedente conſenſu dictorum Hieronymi , & Joannis , nec non exhibita ſibi valida , & authentica illorum renunciatione cuicumque juri , quod in dicta Eccleſia , illiuſque ædificiis , & redditibus , ac perceptione emolumentorum habere poterant ; facultate illis dumtaxat habitandi in Cellis præfatis (quatenus tamen tot aliæ Cellæ ſupereſſent , in quibus infraſcripti Religio-

ſi

Digitized by Google

ſi habitare poſſent) reſervata , ut præfertur ; non obſtante præfatorum Franciſci, & Joannis Baptiſtæ , quibus ut infra proviſum fuerat , diſſenſu , & quatenus ipſi ad præſtandum conſenſum a ſe requiſitum cum aſſignatione termini competentis, diſſentirent , vel non conſentirent ; eamdem Eccleſiam cum omnibus illius ædificiis , juribus , pertinentiis , & introitibus univerſis, præfatæ Congregationi Sancti Marci , quatenus tamen prius ad ſex Profeſſores ipſius Congregationis in Sancro Presbyteratus ordine conſtitutos , qui intra ſepta dictæ Eccleſiæ degerent, & Eccleſiaſticis functionibus ibi exercendis juxta proprium inſtitutum addicti eſſent, ſimulque dicti Joannis Victorii Teſtatoris voluntatem in ea parte, quæ cultum Eccleſiæ , & bonum ſpirituale Chriſti-fidelium reſpiciebat , adimplerent , nec non ad munus Miſſionariorum explendum , & Catholicam Fidem propagandam idonei exiſterent , intra ſexennium a die executionis gratiæ computandum , ex dictæ Eccleſiæ , & propriis ipſius Congregationis redditibus perpetuo ſuſtentandos , in forma valida ſe obligaret ; ita ut Conventus inibi ante dicti ſexennii lapſum erigendus , eſſet Seminarium Miſſionariorum, qui mandatis Congregationis tunc, & pro tempore exiſtentium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum ſemper obtemperare deberent.

Idem Pontifex Seminarium Miſſionariorum erigi mandat intra ſexennium ſub dependentia a Sac. Congregat. propagandæ Fidei.

Interim vero, & ſtatim ac Literæ præfatæ executioni demandatæ fuiſſent, unum Laicum , & tres Fratres expreſſe profeſſos in ſacro Presbyteratus ordine conſtitutos Congregationis , & Ordinis præfati, qui memorati Joannis Victorii Teſtatoris voluntati cultum Eccleſiæ & bonum ſpirituale Chriſti fidelium concernenti obſequi deberent , intra ſepta Eccleſiæ hujuſmodi dicto ſexennio durante ex eiſdem redditibus etiam ſuſtentare promitteret , auctoritate Apoſtolica concederet , & aſſignaret ; Quatenus vero primodicta Fratrum præfatorum Congregatio conditionibus prædictis intra tempus ſibi , ſicut præmittitur , a ſe præfigendum non pareret , eam quocumque jure , quod de hujuſmodi gratia ſibi acquiſitum fuiſſe prætendere potuiſſet , perinde ac ſi illa conceſſa non fuiſſet , omnino carere dicta auctoritate declararet.

Pœna caducitatis inflicta.

Porro Congregationem Fratrum hujuſmodi ad quinquaginta ſcuta monetæ dicto Franciſco , quoad vixiſſet , vel aliter de æquivalenti rata ei ab eodem Clemente Prædeceſſore proviſum fuiſſet , quotannis ex redditibus dictæ Eccleſiæ, a die, quo poſſeſſionem bonorum ejuſdem Eccleſiæ acquiſiviſſet , & non antea , ſubminiſtranda teneri , ac pro ſubminiſtratione præfata , bona ipſius Eccleſiæ ad illorum favorem obligata , atque hypotheeata remanere , eadem auctoritate decerneret.

Et ſubinde pro parte tunc pariter exiſtentium Fratrum primodictæ Congregationis denuo eidem Clementi Prædeceſſori expoſito , quod Literæ præfatæ juxta earum ſeriem , & tenorem executioni demandatæ fuerant : Inter vero conditiones , ſeu leges in ipſis Literis præſcriptas eidem Congregationi S. Marci , poſt abſolutum ſex annorum curſum , onus ſuſtentandi ſex Fratres Præsbyteros ad munus Miſſionariorum explendum idoneos cum eſſet injunctum; & ipſi exponentes a die, quo Eccleſiæ præfatæ , illiuſque bonorum poſſeſſionem apprehenderant , ea , qua par fuiſſet , diligentia , & ſtudio , illa , quæ multorum annorum ſpatio neglecta fuerant , nonnullas fabricæ partes ruinam minantes nedum reparando , ſed etiam alias habitationes pro neceſſaria ejuſdem Conventus commoditate augendo , & in bonum ſtatum redigendo, ac inſuper cum fabrica præfata ob terreni deficientiam, & muri fracturam in totum collaberetur , quamdam Eccleſiam exteriorem cum muris primariis nondum abſolutam , quæ commoditati, amploque ingreſſui non ſolum in Eccleſiam , & Conventum præfatos , ſed etiam fulcimento totius fabricæ ſuperioris , quibus illi innitebantur , inſervire valeret , confici , & interea , ne ſuſtentatio pro dictis ſex Religioſis deficeret , terrenis culturam adhiberi , eaque meliorari , nec non alia denuo acquiri curaſſent ; nec id pro ſuſtentandis ſex Religioſis præfatis eatenus ſufficiens eſſet : Propterea terminum ſex annorum hujuſmodi ſibi , ſicut præmittitur , præfixum , qui brevi expiraturus erat , ad aliud ſibi beneviſum tempus prorogari plurimum deſiderabant,

Prorogationes dicti ſexennii a Clemente XI. conceſſæ.

Idem Clemens Prædeceſſor tunc etiam exiſtenti in dicta Urbe Viceſgerenti mandavit , ut Exponentibus præfatis terminum ſex annorum hujuſmodi eis ad ſuſten-

tandos ſex Religioſos ad hujuſmodi munus Miſſionariorum explendum, & Catholicam Fidem propagandam idoneos præfixum, ut præfertur, ad alios quatuor annos a fine dictorum ſex annorum computandos prorogaret.

Et ſucceſſive pro parte Fratrum memoratæ Congregationis Sancti Marci, eidem Clementi Prædeceſſori itidem expoſito, quod quadriennii hujuſmodi finis imminebat, ipſi vero Cellas, & Officinas pro Magiſtrorum, ac Superiorum eorumdem Miſſionariorum, & Laicorum, ſeu Converſorum commoditate neceſſariis in dicto Conventu ædificare eatenus nequiverant, tametſi in id omne ſtudium adhibuiſſent; præfatus Clemens Prædeceſſor ſex annos hujuſmodi primum conceſſos, & deinde alios quatuor annos prorogatos, ut præfertur, ad aliud quadriennium a fine quatuor annorum prorogatorum numerandum prorogari iterum mandavit.

Aliæ prorogationes conceſſæ a Benedicto Papæ XIII.

Ac poſtmodum pro parte eorundem Fratrum fel. record. Benedicto Papæ XIII Prædeceſſori Noſtro expoſito, quod, cum terminus quatuor annorum ultimo loco ab eodem Clemente Prædeceſſore prorogatus jam expiraſſet, eædem vero cauſæ etiam tunc durarent, dictus Benedictus Prædeceſſor tunc etiam in eadem Urbe Vicesgerenti, ut eiſdem Exponentibus ſex annos præfatos ad ſuſtentandos, & retinendos ſex Religioſos ad munus Miſſionariorum hujuſmodi explendum, Catholicamque Fidem propagandam idoneos, a ſupradicto Clemente Prædeceſſore conceſſos, & ſucceſſive bis ad quatuor annos pro qualibet vice prorogatos, ut præfertur, donec acquiſiviſſent bona, quorum annui redditus ſufficerent pro omnibus ſupradictis adimplendis, ſervata cæteroquin ſupradictarum Clementis Prædeceſſoris Literarum forma, & diſpoſitione prorogaret pariter, ac extenderet, & ampliaret, & alias prout in memoratis Clementis, & Benedicti Prædeceſſorum Literis, quarum omnium tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus, uberius continetur.

Fratres Congregationis S. Marci paratos ſe exhibent Literas Clementis Papæ XI. exequi.

Cum autem, ſicut pro parte Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum Nobis nuper expoſitum fuit, quod propter ſupra expreſſas rationes, aliaſque difficultates, quæ interea temporis intervenerunt, diſpoſitio in primodictis ejuſdem Clementis Prædeceſſoris Literis contenta adhuc executioni demandata minime fuerit; Dilecti vero Filii moderni Vicarius Generalis, ac Fratres primodictæ Congregationis, accedente etiam conſenſu Magiſtri Generalis Ordinis præfati, memoratas primo loco expeditas Clementis prædeceſſoris præfati Literas in omnibus ſuis numeris, juxta

Sac. Congregatio Propag. Fidei modum, & terminum præfinit.

modum pro majori Literarum præfatarum faciliori executione a memorata Cardinalium Congregatione præſcriptum, infra terminum præfinitum juxta ejuſdem Cardinalium Congregationis Decretum die VII. Auguſti anni proxime præteriti, referente Dilecto Filio Noſtro Proſpero ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diacono Cardinali Columna nuncupato editum, cujus tenorem etiam præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſo, & inſerto haberi volumus, uberius continetur, Literas præfatas debitæ executioni demandari intendant, ac ad id paratos ſeſe obtulerint; ac proinde Cardinales Congregationis hujuſmodi Nobis ſupplicaverint, ut Vicario Generali, & Fratribus præfatis in præmiſſis opportune providere, & ut infra indulgere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Pontif. Clementis XI. Literas, & dictæ Congregationis Decretum confirmat.

Nos igitur Vicarium Generalem, & Fratres præfatos ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, primodictas Clementis Prædeceſſoris Literas, nec non memoratæ Congregationis Cardinalium Decretum, cum omnibus & ſingulis in illis, & illo contentis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium confirmamus, & approbamus, illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos, juris, & facti defectus, ſi qui deſuper in præmiſſis quomodolibet intervenerint, ſupplemus, & ſanamus.

Qualitates alumnorum eligendorum.

Præterea, ut Miſſionariorum munus, quod vere Apoſtolicorum eſt, per viros unde-

Digitized by Google

undequaque idoneos omni cura & fervore, & cum animarum Chriſti Sanguine redemptarum fructu exerceatur, dicta auctoritate volumus, præcipimus, & mandamus, ut Vicarius Generalis pro tempore exiſtens primodictæ Congregationis Sancti Marci, ſive illo abſente, is, qui ejus vices pro tempore gerit, nonniſi Alumnos, Profeſſoreſque dictæ ſuæ Congregationis regulari diſciplina, probitate morum, & Religionis, ac Dei gloriæ zelo præditos, & ad animarum ſalutem eximia charitate accenſos eligat, quique Philoſophiæ, ac Theologiæ ſtudia laudabiliter expleverint, aut ſaltem in morali Theologia ſint bene verſati: utque validius labores Miſſionum ſuſtinere poſſint, non minores ſint vigintinque annis, nec majores trigintaquinque, ac robuſta corporis valetudine gaudeant, illoſque ex tota ſua Congregatione accerſere curet: Moneatque inſuper locales Conventuum Congregationis hujuſmodi Superiores, alioſque, ſi opus fuerit, illius Fratres, ne accedere volentes ullo modo retrahant, ac contra tales diſſuadentes, maleque conſulentes, comminetur pœnas privationis vocis activæ, & paſſivæ, aliaſque arbitrio memoratæ Cardinalium Congregationis imponendas.

Alumnorum qualis eſſe debeat ætas.

Pœna contra diſſuadentes accedere ad Seminarium.

Quod ſi vero non ſemper haberi poſſint ex dicta Sancti Marci Congregatione ſex Profeſſores ad munus hujuſmodi explendum idonei, & præſcriptis volitiſque qualitatibus præditi; volumus itidem, ut, quoties id acciderit, aſſumantur ex alia dicti Ordinis Congregatione Sanctæ Sabinæ, iiſque ſimiliter deficientibus, vocentur ex alia Beati Jacobi Salomonii Venetiarum Congregatione, ac denique ex univerſo Fratrum Prædicatorum Ordine; ita tamen, ut quicumque Profeſſores cujuſcumque ex memoratis Congregationibus, & Ordine, dum in Seminario præfato permanſerint, ſeſe conformare debeant, quoad victum, & habitum, & quoad reliqua regularem diſciplinam concernentia, uſibus, & obſervantiis præfatæ Congregationis Sancti Marci.

Unde aſſumendi ſint Alumni.

In ipſo ingreſſu in Seminarium hujuſmodi faciendo, ſinguli Exercitia Spiritualia peragant per decem, aut octo dies, cum omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum ſit deſcendens a Patre luminum; illiſque abſolutis, in manibus præfati Vicarii Generalis, aut, eo abſente, alterius ab eo deputati, & deputandi, juramentum juxta infraſcriptam formulam præſtent, illudque, poſtquam ſic præſtitum fuerit, ad eamdem Cardinalium Congregationem tranſmittatur. Formula autem juramenti hæc eſt: *Ego Frater N. profeſſus in Conventu N. Congregationis S. Marci Florentiæ Ordinis Prædicatorum juro, & promitto in manibus Paternitatis Veſtræ N., ſive Superioris delegati, me ab hoc Seminario non diſceſſurum, neque diſcedere procuraturum mediate vel immediate per me, vel interpoſitam perſonam, niſi ex legitima cauſa a Paternitate Veſtra, vel a veſtris Succeſſoribus canonice intrantibus, & non alias admittenda. Inſuper pro Fidei Catholicæ propagandæ cauſa, & ſalute Infidelium procuranda, ad eum locum, Provinciam, ſeu Regnum, ſine aliqua repugnantia, aut exceptione iturum, ad quem, ſeu quod a Veſtra Paternitate ero deſtinatus, & miſſus. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia. Ego N. N. affirmo ut ſupra manu propria.*

Exercitia Spiritualia in ingreſſu a ſingulis peragenda.

Formula juramenti ab ipſis præſtandi.

In Seminario vero hujuſmodi permaneant ſpatio trium annorum, & non ultra, quoad melius vocatio probetur, & plene in ſtudiis, Apoſtolicaque diſciplina inſtituantur, & in omnibus tam ipſi, quam Lectores ſubſint obedientiæ Superioris Conventus hujuſmodi, & Superiorum primodictæ Congregationis, ſicut cæteri Fratres de familia. Lector in hoc Seminario ſemper adſit, qui Controverſias Fidei, ac Theologiam Moralem doceat, iſque non admittatur niſi prævio examine, & confirmatione præfatæ Congregationis Cardinalium, eidemque injungatur ſedulitas, & aſſiduitas in lectionibus, & repetitionibus, ac in exercitiis ſcholaſticis.

Quamdiu debeant in Seminario morari.

Lectores, & Alumni ſubſint in omnibus Superiori Conventus.

Onus Lectoris Controverſiarum, & quomodo admittendus.

Tres ad minus in hebdomada lectiones Controverſiarum, duas Moralis, utiles pro Miſſionibus, ad quas Alumni hujus Seminarii ſunt mittendi, & poſt veſperas earumdem habeat collationes, frequentibuſque exercitiis ſtudentes inſtituat.

Prohibetur propterea æque Lectori, ac ſtudentibus, diebus lectionum e Conventu, ſeu Seminario hujuſmodi egredi quacumque de cauſa, niſi expletis integre lectionibus, & exercitiis ea die, qua fieri debebunt; & in hoc Superior Conven-

Quando facultas concedenda, aut negenda exeundi e Conventu.

Digitized by Google

tus diligenter incumbat ; & ſi Theſes ea die habeantur , abſolute egrediendi licentiam deneget.

Superiores corrigant negligentes.

A Lectionibus, repetitionibus , & exercitiis utriuſque ſtudii præfati nemo prorſus ex ſtudentibus quocumque titulo, aut colore eximatur, aut unquam permittatut abeſſe, & ſi quis neglexerit , a Superiore corrigatur ; idemque fiat, ſi aliquem negligentem in ſcribendis Lectionibus , aut dictis ſtudiis deſidioſum reperiat , & tam Lector , quam Superior Conventus , de omnibus Vicarium Generalem præfatum , vel ille abſente, ejus Delegatum, ac etiam ſupradictam Cardinalium Congregationem certioret.

Senis quibuſcumque menſibus Theſes habendæ.

Senis deinde quibuſcumque menſibus Theſes Theologicæ Controverſiarum, & Moralis habeantur , quibus Superior Conventus intereſſe teneatur , ad dignoſcendum eos , qui proficiunt ; & monere debeat præfatum Vicarium Generalem , ſive ejus Delegatum , de iis, qui forraſſe hujuſmodi ſtudio minus vacaverint , ut valeat illis ſubmotis alios ſubrogare.

Alumni turnatim explicent Catechiſmum.

Singulis porro Dominicis , & aliis feſtivis de præcepto diebus , præfati Studentes in Eccleſia , vel in alio opportuno loco a Superiore locali deſtinando explicent Catechiſmum Romanum, & unuſquiſque turnarie continuet per menſem, & ad hoc ut aptiores evadant tempore , quo in Miſſionibus operam præſtare debebunt.

Viſitatio facienda per Vicarium Generalem vel per alium ab eo delegandum.

Vicarius inſuper Generalis præfatus , vel eo abſente alius ab ipſo delegandus , ſingulis ſaltem quatuor menſibus, ſtudium , ſeu Seminarium iſtud viſitet , & , ſi Studentem aliquem minime proficientem invenerit , aliqua pœnitentia ei injuncta, eum amoveat, aliumque in amoti locum quamprimum ſubroget.

Item per Secretarium Sac. Congregationis.

Ultra vero præfatam Vicarii Generalis , ſeu alterius ab eo delegati viſitationem , Secretarius itidem pro tempore exiſtentis memoratæ Cardinalium Congregationis bis viſitet in anno, abſque Superiorum Regularium interventu , ut liberius queat ſtatum, & neceſſitates Seminarii hujuſmodi exponere, Studentes examinare, & de eorum progreſſu certiorare.

Completo Triennio, quo ſint mittendi , ſi tunc non ſit in promptu locus Miſſionis.

Completo poſtumodo triennio , abeant Studentes , quo a præfata Cardinalium Congregatione deſtinati fuerint ; quod ſi nullus tunc temporis ſit in promptu Miſſionis locus, liceat Vicario Generali eos ad alios ſui Inſtituti Conventus transferre, certiorata prius ipſa Cardinalium Congregatione, ac curet, ut in iis Conventibus collocentur, in quibus commodius ſtudio Controverſiarum , & Moralis exerceri poſſint , quouſque advenerit occaſio Miſſionis , ad quam ab eadem Cardinalium Congregatione erunt deſtinandi.

Pœna contra inobedientes.

Interim vero ſe immunes eſſe non credant ab obſervantia Regulari , & Officiorum ſervitio.

Nemo removendus a Miſſione, inconſulta Sac. Congregatione.

Quod ſi aliquis illorum ad deſtinatas Miſſiones renueret , aut negligeret accedere, arbitrio memoratæ Congregationis Cardinalium plectetur. Nemo autem ab eiſdem Miſſionibus poſſit amoveri , aut revocari , abſque participatione ejuſdem Congregationis Cardinalium . Ii vero , qui ſacris Miſſionibus per ſtatutum tempus inſervierint, & a præfata Cardinalium Congregatione ad propria remeandi facultatem obtinuerint , nulla prorſus exemptione , privilegio, aut præeiminentia in propria Congregatione gaudere, ac potiri præſumant , ſolum a Domino , qui eſt bonorum omnium largitor, mercedem recepturi.

Poſt reditum a Miſſione nullo gaudeant Privilegio.

Stricte tamen per præſentes injungimus Superioribus primodictæ Congregationis , ut in emeritos hujuſmodi Chriſti Fidei Præcones , omnem caritatem exerceant , eum plerumque aſſiduis laboribus conſumpti , ægritudinibus , aliiſque corporis incommodis ſint obnoxii.

Datur facultas Vicario Generali alia ſtatuendi quo ad diſciplinam regularem, & ſtudia, approbanda a Sac. Congregatione.

Denique in iis omnibus conſcientiam Vicarii Generalis pro tempore exiſtentis dictæ Congregationis Sancti Marci oneratam volumus , ejuſque arbitrio relinquimus alia ſtatuendi (ſupradictis tamen firmis remanentibus) tum exactam diſciplinam , tum ſtudiorum profectum concernentia , approbandaque ab ipſa Cardinalium Congregatione , ſalva tamen ſemper in præmiſſis auctoritate Congregationis eorumdem Cardinalium.

Approbatio, & confirmatio.

Decernentes eaſdem præſentes Literas firmas , validas, & efficaces exiſtere , & fore,

Digitized by Google

fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac Superioribus & Fratribus dictæ Congregationis pleniſſime ſuffragari, & ab illis, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit, inviolabiliter obſervari, ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper iis a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus omnibus, & ſingulis illis, quæ idem Clemens Prædeceſſor in primodictis ſuis Literis præfatis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Obſtantium derrogatio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die x. Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno VIII. Dat die 10. Julii 1748. Anno VIII.

D. Card. Paſſioneus.

BEATIFICATIO XII.

Ven. Servi Dei JOSEPHI Calaſanctii a Matre Dei Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

CŒLESTIS Paterfamilias, cujus judicium perennis miſericordia ſuperexaltat, ut oſtenderet ſe nihil eorum prætermiſiſſe, quæ in excolenda Vinea optimum, & diligentiſſimum Agricolam decent, nullam unquam paſſus eſt elabi ætatem, quæ contra impios conatus inimici hominis ſuperſeminantis zizania, admirabilis ejus dexteræ potentiam, & præſidium non experiretur. Per varias enim diei horas, a prima nempe ad nonam uſque, in electam hanc Vineam ſuo Sanguine acquiſitam operarios ire juſſit, ne ſuccreſcentibus ſpinis, & ſæviente Satana, portio Domini deſiderabilis in diſſipationem, & deſertum converteretur; ita ut ex omnibus terræ plagis, non Regio fuerit, non Sinus, non Inſula, nullus denique locus, ubi non hujuſmodi cultores, quam maxima ſubeuntes pericula, aut ignorantiæ tenebras Evangelicæ Legis prædicatione diſcuterent, aut cæleſtis Doctrinæ veritatem datis cervicibus propugnarent, aut neglectis Mundi illecebris vias Domini in ſolitudine rectas facerent, aut lapſos a viis peſſimis ad dignos Pœnitentiæ fructus exemplo ſuo provocarent. Undecima tandem, & noviſſima hora, ut Vineam perficeret, quam plantavit dextera ejus, novos conduxit Operarios, qui ne Aper de ſilva Criſto renata germina in ipſo flore depaſceret, Domini timorem, Legem Vitæ, & Diſciplinæ Parvulos edocerent. Luculentum ſane, ac memorandum hujuſce Providentiæ ſpecimen ſuperiori Sæculo in hac ipſa Urbium Principe miſericordiarum Pater per Servum ſuum JOSEPHUM CALASANCTIUM A MATRE DEI oſtendere dignatus eſt. Hic inter Aragonios Nobili genere ortus, florentibus annis per exercitia Pietatis, & Literarum ſtudia peractis, variiſque porro muneribus integre adminiſtratis, de improviſo in ſortem Domini vocatus, divinoque afflatu Numinis Romam accerſitus, ad novi operis miniſterium, Chriſtiano Populo quam maxime profuturum, ſedulo animum adjecit. Cum enim ubique gentium miſerrimi æque, ac frequentiſſimi pueri jacerent in triviis, & per compita divagarentur, quos non divina Religio, non famæ pudor, non amor virtutis, non Parentum diſciplina, non lata jura coercebant, quique per turpem deſidiam in vitiis enutriti, ad Chriſtiani nominis probrum, & perniciem Reipublicæ adoleſcere videbantur, teterrimo huic incommodo Venerabilis Dei Servus, utpote novus Vineæ Operarius, fortiter ſe ſe opponens, nihil reliqui fecit, quominus hujuſcemodi pueri a Diaboli contagione abducti, ad Religionem, & Charitatem

Proœmium.

Summarium Virtutum, & meritorum Beati Viri.

tem informarentur. Primum conſilio, precibus, & qua re cumque potuit, Vir plane humilitatis ſtudioſiſſimus, hujſmodi oneris ſuſcipiendi pluribus Auctor fuit. Verum aliis alia cauſantibus, tantumque pietatis opus detrectantibus univerſis, ſibi demum præter cæteros intellexit ab eo, qui Angelorum miniſteria, hominumque diſpenſat, pauperem derelinqui, & orphani adjutorium commendari.

De inſtitutione Congreg. Scholarum Piarum.

Cæteris igitur quibuſcumque curis abjectis, per ſe ipſe opus aggreſſus eſt, & pauperum potiſſimum adoleſcentum commodo & incolumitati, novæ Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum fundamenta jecit. Invaleſcere jam cœperat ſaluberrimum hoc Inſtitutum, altaſque radices figere, cum hoſtis antiqui inſidiis & fraudibus, tot, tantaſque turbas in Inſtitutorum, æque ac familiam ejus homines concitarunt, ut res plane profligata, dejectaque videretur. Nihilominus Venerabilis Dei Servus ambulans in innocentia cordis ſui, poteſtatum tenebrarum conatibus minime fractus, fideique ſcuto inexpugnabili firmiſſime protectus, a ſuſcepto condendæ Congregationis conſilio ullo modo nec divelli, nec diſtrahi potuit. Quinimo vel ampliſſimis, ultroque oblatis dignitatibus conſtantiſſime repudiatis, nihil unquam antiquius habuit, quam incepti operis curam, & amplificationem: Quod quidem Inſtitutum, ſublatis diſſidiis, Deo auſpice, & incrementum dante, ad quamplurimas Criſtiani Orbis Provincias cum uberrimo animarum fructu propagatum eſſe conſpicimus. Denique Vir Dei meritis cumulatus, ærumniſque confectus, nonagenario major mortalitatem explevit in terris, & immortalitatem inter cœlites inchoavit.

Ordo in die Cauſæ ſervetur.

Verum ejuſdem fama longe lateque percrebreſcente, ad Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitorum Cauſa deducta eſt; ubi cum de virtutibus æſtimandis juxta Canonicas Sanctiones quæſtio de more haberetur, Nos, qui per id temporis Aulæ Conſiſtorialis Advocati munere fungebamur, earum primo patrocinium ſuſcepimus, deinde Promotoris Fidei officio inſigniti, earum cauſam acriter egimus. Quare fel. record. Benedictus Papa XIII. Prædeceſſor Noſter VI. Idus Septembris MDCCXXVIII. in gradu heroico conſtitutas eſſe pronunciavit. Porro coram Nobis ad ſupremum Eccleſiæ regimen, quamquam immerito, admotis, cum de Miraculis diſceptaretur, duo potiſſimum unanimi tum Cardinalium, tum Conſultorum ſecundodictæ Congregationis ſuffragio approbata, Nos itidem Decreto Noſtro VI. Idus Maji hujuſcemet Anni duximus approbanda.

Preces Sanctæ Sedi porrectæ pro ipſius Beatificatione.

Eidem Beati nomen, & honores decernuntur.

Quapropter precibus tandem compluriu n Regum, Epiſcoporum, aliorumque Principum, nec non dilectorum filiorum Clericorum Regularium ipſiuſmet Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, paterna benignitate annuentes, de ejuſdem Cardinalium Congregationis conſilio, & aſſenſu, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus, ut idem Dei Servus JOSEPHUS A MATRE DEI impoſterum BEATI nomine nuncupetur, ejuſque Corpus, & Reliquiæ venerationi Fidelium (non tamen in Proceſſionibus circumferendæ) exponantur. Imagines quoque radiis, ſeu ſplendoribus exornentur, ac de eo quotannis VI. Kalendas Septembris, quo demortui Corpus humatum eſt, recitetur Officium, & Miſſa de communi Confeſſoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, juxta Rubricas Breviarii, & Miſſalis Romani: Recitationem autem Officii, & Miſſæ celebrationem hujuſmodi fieri concedimus, tum in univerſa Clericorum Regularium hujuſmodi Familia, tum in Oppido Petraltæ in Aragonia, ubi Vir Dei in lucem editus eſt; tum in Ortoneda, in Vicariatu Trempenſi, & in Civitate Urgellenſi, ad quas Chriſti Vineas excolendas Operarius primo vocatus eſt, tum apud Sodalitates Sanctorum duodecim Apoſtolorum, Doctrinæ Chriſtianæ, Sacrorum Stigmatum Sancti Franciſci, Sanctiſſimæ Trinitatis Peregrinorum, & Suffragii de Urbe, in quas cooptatus fuit, ab univerſis Criſtifidelibus tam Sæcularibus, quam Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur; & quoad Miſſas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus ad Eccleſias, in quibus Feſtum peragetur, confluentibus. Præterea primo dumtaxat anno a datis hiſce literis in Eccleſiis Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei, Oppidi, Vicariatus, Civitatis, & Sodalitatum hujuſmodi ſolemnia Beatificationis ipſius Servi Dei cum Officio, & Miſſa ſub ritu duplici majori, die ab Ordinariis reſpective conſtituta, poſtquam in Baſilica Noſtra Sancti Petri in Vatica-

Digitized by Google

ticano celebrata fuerint ſolemnia, nempe xv. Kalendas Septembris currentis anni, pariter celebrandi facimus poteſtatem. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Decretis de non Cultu editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earumdem præſentium Literarum tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu Secretarii dictæ Congregationis Cardinalium munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Derogat contrariis

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die VII. Auguſti MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Dat. Pont. A. VIII. die 7. Aug. 1748.

D. C. Paſſioneus.

D E C O N C E S S I O N E, XIII.

Et executione Diſpenſationum Matrimonialium: altera Epiſtola ad Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Regni Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

AD tuas manus perveniſſe ſperamus Epiſtolam noſtram Encyclicam datam die 29. ſuperioris menſis Junii, de Diſpenſationibus, quas pro contrahendo Matrimonio intra gradus jure probibitos hæreticis Conjugibus conceſſiſſe, Apoſtolicæ Sedis Miniſtri falſo inſimulabantur. Attamen hanc aliam rurſus ad te mittere cogimur; cum enim res, unde falſus ille rumor exortus eſt, in apertum educta ſit, eamque omnibus notam fieri oporteat, ex Noſtris ad eam animadverſionibus alii proficere, meliuſque in poſterum, quæ agenda ſunt, conſtituere poterunt.

Priori Epiſtolæ ſupra relatæ num. LI. altera adjicitur, ob nuper cognitum rei ſtatum.

Epiſcopus quidem iſtius Poloniæ Regni duobus Lutheranis Conjugibus, qui in ſecundo affinitatis gradu inter ſe conjuncti erant, contrahendi matrimonii facultatem dedit. Rogatus, quo jure id feciſſet, an uti executor alicujus diſpenſationis, quæ conceſſa fuiſſet, vel a Noſtra Dataria, vel Pœnitentiaria, vel a Sanctæ Inquiſitionis Officio; nempe hæ viæ ſunt, quibus hujuſmodi diſpenſationes a Sede Apoſtolica expediri conſueverunt; nullas ſe accepiſſe ingenue faſſus eſt; ſed feciſſe ea generali poteſtate reſpondit, quam ſibi, ut Epiſcopo remotis degenti, Sedes Apoſtolica elargita eſt; factumque ſuum excuſavit more recepto ſuæ Diœceſis, & Prædeceſſorum ſuorum conſuetudine. Addidit etiam, ad id faciendum adductum fuiſſe ſpe, quam ipſi dederunt Conjuges, quamprimum ad Fidem Catholicam ſe converſuros; quod ſi intra debitum tempus minime adimplerent, ſe vi eos adigendi, cohabitatione prohibita, poteſtatem habere.

Epiſcopus cum duobus Hæreticis diſpenſavit ſuper gradibus prohibitis ad Matrimonium contrahendum.

Vigore prætenſæ facultatis a Sancta Sede obtentæ Diſpenſatio.

Ut ab hujuſmodi narrationis ſerie minime diſcedamus, in primis, id compertum eſt, e noſtris Tribunalibus diſpenſationem ſuper impedimento affinitatis pro contrahendo matrimonio inter duos hæreticos neutiquam emanaſſe. Epiſcopus eſt qui conceſſit; affirmatque, feciſſe vi generalis cujuſdam facultatis, quam Sedes Apoſtolica impertiri conſuevit Epiſcopis, qui extra Europam, vel in remotis Europæ partibus conſtituti ſunt.

Diſpenſatio non a Sancta Sede, ſed ab Epiſcopo irregulariter conceſſa.

At quid dicendum eſſet, ſi facultas, de qua agitur, diſpenſandi in ſecundo gradu, non comprehenderet matrimonia inter hæreticos contrahenda? Et quidem res ita ſe habet; etenim facultates quæ dantur Europæ Epiſcopis, qui in dominio Catholicorum Principum poſiti ſunt, in hæc verba conceptæ ſunt: *Diſpenſandi in tertio, & quarto ſimplici & mixto tantum cum pauperibus, in contrahendis; in contractis vero, cum hæreticis converſis, etiam in ſecundo ſimplici, & mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum, & in his caſibus prolem ſuſceptam declarandi legitimam.*

Idque ab Epiſcopo factum fuit vigore generalis facultatis.

Tenor generalis facultatis refertur.

Præ-

Digitized by Google

Diſpenſationis conceſſæ nullitas ob non expreſſum, nec inſertum Indultum.

Prætereundum ducimus, in diſpenſatione, de qua agimus, & quæ ab Epiſcopo conceſſa, & a Nobis lecta eſt, nullibi ab ipſo expreſſum fuiſſe, quod diſpenſationem impertiebatur ex vi Apoſtolicæ facultatis; hac enim declaratione omiſſa, actus nullus ac irritus efficitur; ut in earumdem facultatum formula aperte ſtatuitur: *& in diſpenſationibus hujuſmodi declaretur expreſſe, illas concedi tamquam a Sedis Apoſtolicæ Delegato: ad quem effectum etiam tenor hujuſmodi facultatum inſeratur, cum expreſſione temporis, ad quod fuerint conceſſæ; alias nullæ ſint*.

Nullitas quoque adeſt ex defectu facultatis.

Sed id ſolum ſciſcitabimur, ubinam contineatur facultas diſpenſandi in ſecundo gradu? Certe Nobis reſpondebitur, in verbis illis paulo ante laudatis: *etiam in ſecundo ſimplici & mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum*. Nos ſtatim reponemus, ante ea verba hæc alia occurrere: *In contractis vero, cum hæreticis converſis &c.* Et ideo, cum facultates limitatæ ſunt ad Matrimonia contracta, non autem ad eos, qui ſe convertendi ſpem faciunt: Sane unuſquiſque facili negotio, iſtuque, uti dicitur, oculi, dignoſcere poterit facultatis abuſum in conceſſione diſpenſationis, quæ, ut diximus, in cauſa fuit, cur ſiniſter rumor, & popularis obtrectatio adverſus Apoſtolicæ Sedis Miniſtros ſuſcitaretur.

Ex eo, quod tolerantur Hæretici, eorumque Matrimonia, non infertur quod ipſis Diſpenſationes ſint concedendæ.

Degunt quibuſdam in locis iſtarum Regionum Catholici cum Hæreticis mixti; palam inter ſe Matrimonia contrahunt; & nemo eſt, qui contrahentes corripiat, & puniat, aut illis adverſetur. Hoc autem poſito, qui fieri poteſt, ut hinc colligatur diſpenſationis conceſſio ſuper aliquo impedimento in hujuſmodi Matrimoniis inter Catholicum, & Hæreticum, & multo magis inter duos Hæreticos, ut in ſpecie, de qua agitur, contigit? Tolerat quidem in aliquibus locis Apoſtolica Sedes Matrimonia inter Catholicum, & Hæreticam, vel Hæreticum, & Catholicam, cum nequeat impedire; & Eccleſiaſtica quadam prudentia, ne majora mala enaſcantur, diſſimulat, ac tacet. At, quod Apoſtolicæ Sedis auctoritate gratioſa in hiſce Matrimoniis diſpenſatio ſuper gradu, aut alio impedimento concedatur, fieri nunquam poteſt, niſi præcedat hæreſis abjuratio, juxta ejuſdem Sedis Apoſtolicæ diſciplinam a Nobis in præcedenti Epiſtola expoſitam, & juxta recenſita conceſſæ facultatis verba.

Quod eſt contra diſciplinam, & contra literas Indultorum.

Exempla, ſi quæ ſint, damnanda, non imitanda.

Sed reſpondetur: ab anterioribus Epiſcopis, qui eaſdem facultates iiſdem verbis conſcriptas habebant, quibus conceptæ ſunt illæ, de quibus quæſtio eſt, id peractum fuiſſe. Nos ignoramus, quid egerint Epiſcopi Prædeceſſores; id ſolum Nobis compertum eſt, quod, ſi diſpenſaverunt in Matrimonio non contracto, ſed contrahendo, in Matrimonio inter duos adhuc in hæreſi permanentes; perperam ac male egerunt, grave admiſerunt peccatum, multorumque malorum reos ſe fecerunt, quia facultates eis conceſſas attento animo non conſiderarunt, ex quibus, veluti ex fonte, omnis delegata auctoritas dimanat.

Promiſſio abjurandi hæreſim non ſuffragatur ad effectum.

At Nobis reponitur: quidquid factum eſt, ideo factum, quia Conjuges ſuam converſionem polliciti ſunt. Id autem, an verum ſit, paulo poſt videbimus. Interea ponatur, revera Conjuges id promiſiſſe: quæritur, cum facultas a Sede Apoſtolica conceſſa præſcribat, ut diſpenſetur in ſecundo gradu cum Hæreticis jam converſis, quomodo Epiſcopus arbitratus ſit, ea ſe uti poſſe in diſpenſando non cum hæreticis jam converſis, ſed cum iis, qui ſolummodo converſionem promiſerant? cumque Sedes Apoſtolica hujuſmodi diſpenſationes, niſi converſione jam facta, ut late in Noſtra prima Epiſtola Encyclica demonſtratum eſt, concedere non ſoleat; quæritur iterum, quomodo ejus Delegatus in tantum auſum devenerit, ut cum iis, qui nudam promiſſionem ſe convertendi fecerant, diſpenſare non dubitaverit?

An Epiſcopus cogere poſſit Hæreticos ad abjurandum in locis, ubi tolerantur.

Additur demum: ſi fidei datæ Conjuges hæretici defuerint, acriter punientur, eiſque ſimul habitare interdicetur. Nos minime latet, diſcrimen, quod inter infidelem, & hæreticum intercedit: primum quidem ad amplectendam Fidem Catholicam, ad quam ſe per Baptiſmum minime obligavit, cogi non poſſe: e diverſo hæreticum, qui jam Baptiſmum ſuſcepit. At vero Nobis ignotum eſt, an uſu & conſuetudine receptum ſit, ut hæretici ad Catholicam veritatem profitendam

De promiſſione non conſtat in caſu &c.

conſtringi poſſint in iis regionibus, in quibus a Principibus permiſſum eſt, ut commixti cum Catholicis vivant, eademque juris æquabilitate, & civili conſuetudine fruantur. Sed, quidquid de hoc ſit, illud neceſſarium eſſet oſtendere, quibus argumen-

Digitized by Google

gumentis ac probationibus hæreticorum Conjugum promiſſio demonſtretur. In diſpenſatione enim hæc verba leguntur: *ob ſpem, quod ad Fidem Orthodoxam convertentur:* Spes autem a promiſſione omnino diverſa, & diſtincta eſt. Si quando autem de ſeparatione, ob fruſtratam ſpem a Conjugibus datam, agi vellet; cum res ſit de Matrimonio contracto, non inter unum Hæreticum, & alterum Catholicum, abſque alio impedimento, quam illo Religionis; ſed de Matrimonio inito inter duos hæreticos in ſecundo affinitatis gradu conjunctos; locus non eſſet ſeparationi tantum *quoad thorum*, ſed etiam alteri *quoad vinculum*; quæ in jungenda eſſet a Diſpenſante, publica proteſtatione emiſſa, ſe nullo jure, atque auctoritate diſpenſaſſe, ac proinde diſpenſationem irritam ac nullam fuiſſe.

Tam diſpenſatio, quam Matrimonium irrita declarantur.

In priori Epiſtola noſtra Encyclica ſcripta die 29. Junii admonuimus, ut ii, quibus executio diſpenſationum Matrimonialium, quæ in Urbe conceduntur, committitur, eas attente legant, & bene ac diligenter perpendant: Nunc autem eadem repetimus, & inſuper addimus, ut legantur, & conſiderentur etiam facultates, quæ a Sede Apoſtolica conceduntur, priuſquam aliquis illis utatur; cum minime deceat, ut aliorum culpa vel Sedi Apoſtolicæ, vel ejus Miniſtris vitio vertatur, & quod ab aliis peccatum eſt, crimini eis detur. Interea autem Tibi, Venerabilis Frater, & Chriſtiano Gregi tuæ curæ commiſſo, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Monentur Epiſcopi, ut facultatum indultarum tenores expendant.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die VIII. Aug. MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno VIII.

Dat. P. A. VIII. die 8. Aug. 1748.

XIV.

D E P A L L I I

Benedictione & traditione.

BENEDICTUS EPISCOPUS

S E R V U S S E R V O R U M D E I

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Rerum Eccleſiaſticarum origines quo altius ex ſacræ antiquitatis memoria repetimus, eo magis illas ſolidis fundamentis innixas, & ſublimi non minus, quam vetuſta inſtitutione venerabiles, ipſaque diſciplina, & ritu graves ac religioſas, agnoſcere & comprobare gaudemus. Ita porro de ſacris Palliis, quæ a Romano Pontifice, Patriarchis, & Archiepiſcopis concedi, ipſiſque in Curia præſentibus tradi, abſentibus autem tranſmitti conſueverunt, a primis uſque Eccleſiæ ſæculis complura extant certiſſima monumenta; nec dubium eſt, quin eorum traditioni, ſive tranſmiſſioni, ſolemnis ſemper præmiſſa fuerit benedictio. Quia tamen hujuſmodi Benedictionis ritus nonnullas mutationes in evolutione temporum ſubiiſſe dignoſcitur; Officii Noſtri eſſe judicavimus illius formam perpetuis futuris temporibus obſervandam conſtituere, ac præſentium Literarum auctoritate firmare.

Pallii traditio vetuſta, & venerabilis eſt.

Ejus quoque Benedictio. Cujus tamen ritus varius fuit.

Inter ſpeciales prærogativas Baſilicæ Sancti Petri in Vaticano, quarum meminit Petrus Mallius ejuſdem Baſilicæ Canonicas tempore Alexandri III. hæc recenſetur, quod *in ea tantum vigilantur Pallia*, quæ a Romano Pontifice, Patriarchis, & Archiepiſcopis mittuntur. Maphæus autem Vegius alter S. Petri Canonicus ſub Prædeceſſore Noſtro Martino V. Lib. 2. Rerum memorabilium Baſilicæ S. Petri, piam ſupplicationem deſcribit, quæ ab ipſius Baſilicæ Clero, cum cantu Pſalmorum Pœnitentialium, Litaniarum, aliarumque precum fiebat, dum ad Pallia benedicenda procedebatur; atque addit, nocturnas vigilias ea occaſione ita celebrari conſueviſſe, quemadmodum in pervigilio Feſti Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli. De hujuſmodi Vigiliis ſimiliter mentio eſt in Libris Sacrarum Cæremoniarum

Monumenta antiqua Benedictionis in Baſilica S. Petri.

Digitized by Google

rum Eccleſiæ Romanæ, qui tribuuntur Chriſtophoro Marcello Archiepiſcopo Corcyrenſi, a quo videlicet Prædeceſſori quondam Noſtro Leoni Papæ X. oblati fuerunt; ubi etiam *lib.* 1. *ſect.* 10. *c.* 3. dicitur, quod ipſa Pallia demittebantur in ſacram B. Petri Confeſſionem, ut ſupra illius Corpus conſiſterent: *Per Canonicos Baſilicæ ponuntur ſuper Corpora Petri, & Pauli Apoſtolorum ſub altari Majore, ubi factis de more Vigiliis, illa per noctem dimittunt, deinde reſtituunt Subdiaconis, qui in loco honeſto ea conſervant*. Erat quippe in anteriori fronte Altaris dictæ Confeſſionis parva quædam veluti feneſtra, & in hujus ſolo intra ipſius Altaris molem foramen erat, Æneæ Arcæ ad perpendiculum reſpondens, in qua Sacrum Apoſtolorum Principis Corpus requieſcit; ut latius legere eſt in deſcriptione veteris ſitus, & formæ ejuſdem Confeſſionis, quam Michael Lunigus Prædeceſſori Noſtro Urbano Papæ VIII. dicavit, quæque tam ſeorſim, quam cum aliis Operibus Typis edita pluries fuit.

Locus in Confeſſione S. Petri, in quo reponebantur Pallia.

Ritus recentior inductus.

Verum quum mutata deinceps fuerit Aræ Majoris forma, nocturnarum autem Vigiliarum diſciplina magna ex parte in deſuetudinem abierit; annuentibus Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, inductum fuit, ut prædictæ Baſilicæ Archipresbyteri Vicarius in Epiſcopali Ordine conſtitutus, vel alius Epiſcopus ejuſdem Baſilicæ Canonicus, qui, Matutinis Officiis in Feſto SS. Petri, & Pauli in Pontificalibus aſſiſteret, idem Benedictionem Palliorum faceret, cujus ritus talis erat.

Pallia, quæ benedicenda erant, auratæ Pelvi impoſita, ab ipſius Vaticanæ Baſilicæ Canonico Altariſta nuncupato comitantibus duodecim ejuſdem Baſilicæ Beneficiatis, ad Confeſſionem B. Petri deferebantur, ibique locabantur ſuper Menſam ſtragula pretioſa coopertam, inter duo Candelabra accenſis cereis ſubjecta. Epiſcopus vero, qui Matutinis Officiis, ut præfertur, adſtiterat, poſt decantatas Laudes, Pontificalibus adhuc indutus, una cum aſſiſtentibus Miniſtris paratis, & Clero Baſilicæ, ad Confeſſionem ipſam deſcendebat, Pallia aſpergebat aqua benedicta, tum incenſo adolebat, ac demum ſolemnes Benedictionis preces ſuper illa recitabat: Pallia vero ſic benedicta, per totam Feſtivitatis Octavam, ſupra Corpus Apoſtoli requieſcebant; expleta autem Octava, a Sacrarii Curatoribus removebantur, & incluſa Capſulæ holoſerico coccineo coopertæ, recondebantur in Oratorio Secretarii, in quo Sanctorum Reliquiæ aſſervantur; Clavis autem Capſulæ tradebatur primario Pontificis Cæremoniarum Magiſtro.

Benedictus XIII. Pallia per ſe ipſum benedixit.

Pontifex idem peragit certo ordine ac ritu.

Quem in perpetuum ſervari mandat.

Ritum hunc, qui ad proximos uſque annos viguit, Nos ipſi ſemper obſervari vidimus, quo tempore in minoribus conſtituti, prædictæ Vaticanæ Baſilicæ Canonicatum tenuimus; niſi quod anno Jubilæi milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo quinto, die XXII. Februarii, in Feſto Cathedræ Sancti Petri Antiochiæ, fel. rec. Prædeceſſor Noſter, ac Dignitatis Noſtræ amplificator, Benedictus Papa XIII. hujuſmodi Pallia per ſe ipſum benedicere maluit; Cujus Nos exemplo excitati, ejuſque præclara veſtigia libenter ſectantes, duobus proxime elapſis annis, in pervigilio Natalis Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, Veſpertinis Officiis in ipſa Baſilica Vaticana de more perſolutis, hujuſmodi Pallia benediximus, certo ordine & ritu, quem in poſterum quoque ſervare decrevimus, atque etiam a Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, ſeu reſpective ab eo S. R. E. Cardinali, qui forſan, abſente Pontifice, Veſperarum ſolemnitati in Pontificalibus adſtiterit, obſervari, & adhiberi, præſentium Literarum manſuro tenore ſtatuimus.

Quid ſervandum ſit ante Benedictionem.

Primum itaque volumus & mandamus, ut ſingulis annis Palliorum numerus ſufficiens pro Eccleſiarum opportunitate, in Vigilia Apoſtolorum de mane, a prædictæ Baſilicæ Canonico Altariſta, cum conſueto comitatu, ad Confeſſionem B. Petri deferatur, ibique decenter, ut ſupra diximus, collocetur; ipſaque Pallia poſt veſperas ejuſdem diei in ipſa Baſilica ritu maximo celebratas, a Summo Pontifice, ſi præſens fuerit, ſin minus ab eo Cardinali, qui Pontificalia peregerit, benedicantur. Sicut enim ipſius Romani Pontificis, vel ſaltem illius perſonam, & vices gerentis, maxime propriam, ita huic potiſſimum diei merito adſcribendam cenſemus hujuſmodi Benedictionem; tum quia Sacrum Pallium, *in quo* (ut Innocentii Papæ III. Prædeceſſoris Noſtri verbis utamur) *Pontificalis officii plenitudo cum Archiepiſcopalis nominis appellatione confertur*, ſpeciale munus eſt, quod a ſolo Ro-

mano

Digitized by Google

mano Pontifice B. Petri ſucceſſore conceditur; tum quia eo die conſpicuus univerſi Collegii S. R. E. Cardinalium, aliorumque ipſius Eccleſiæ Romanæ Procerum conſeſſus, ac frequentiſſimi Populi concurſus, hujuſmodi Functionis ſplendorem, & majeſtatem magnopere augebit.

Expletis itaque Veſperis, deſcendant ad Confeſſionem unus ex Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici, Sacris Subdiaconalibus veſtibus indutus; præcedentibus duobus ſervientibus armorum, Mazzeriis Papæ nuncupatis; comitantibus Pontificiæ Conſiſtorialis Aulæ Advocatis; atque is præparata Pallia coram Pontifice, aut Cardinale Pontificalia exercente, afferat, & ſiſtat. Decet enim hujuſmodi munus injungi præfatis Auditoribus, in Subdiaconorum Ordine Pontifici miniſtrantibus, quorum videlicet Collegii Decano ſingulis annis traduntur Agni, ex quorum velleribus contexenda ſunt Sacra Pallia; nec minus convenit, Conſiſtorialis Aulæ Advocatos adeſſe, ad quos ſingulari privilegio pertinet pro Palli conceſſione apud Pontificem in Conſiſtorio reſidentem perorare. *Actus, & Forma Benedictionis.*

Ipſe autem Pontifex, ſeu illius vice, ut præfertur, Cardinalis ille, qui Officio in Pontificalibus adſtiterit, Pallia prædicta more ſolito aſperget aqua benedicta, tum incenſo adolebit, deindeque pronunciabit ſuper ea preces, & Benedictiones, juxta formulam inferius ſtatuendam.

Peracta demum Benedictione, eadem ſacrata Pallia includantur arculæ argenteæ auro obductæ, quam ſemper in ipſa Confeſſione Beati Petri Apoſtoli, & prope ſacrum illius Corpus in loco ad id deſignato aſſervari mandamus; quamque ad hunc effectum, exquiſito cælaturæ opere, noſtro ſumptu conflatam, nuper eidem Beatiſſimo Apoſtolorum Principi reverenter obtulimus, ipſum enixe orantes, ut de negligentiis, & offenſionibus noſtris, quaſcumque in ipſius Baſilicæ ſervitio admiſimus, dum inter illius Canonicos accenſebamur, indulgentiam, & veniam Nobis ab Omnipotenti Deo dignanter imploret. Volumus autem, ut hujuſmodi arculæ cura, & cuſtodia ſpectet ad ipſius Baſilicæ Canonicum Altariſtam pro tempore exiſtentem; illius vero Clavis a primario Pontificiarum Cæremoniarum Magiſtro retineatur. *De Cuſtodia Palliorum habenda poſt Benedictionem.*

Denique attendentes, quo ritu hujuſmodi Pallia a Cardinali S. R. E. Diaconorum Priore abſentium Patriarcharum, ſeu Archiepiſcoporum Procuratoribus traduntur, animadvertimus ipſos Procuratores juramentum præſtantes juxta antiquam formulam, quæ ipſis exhibetur, plura promittere, quæ nec omnino his temporibus integre adimpleri, nec ſine perjurii crimine negligi poſſe videntur. Quapropter volumus, & ſtatuimus, ut hujuſmodi juramentum deinceps a Procuratoribus prædictis alia forma præſtetur, inferius pariter inſerenda præſentibus Literis; Quas quidem, cum omnibus in iiſdem ſtatutis, atque præſcriptis, ſemper & perpetuo validas, & efficaces exiſtere & fore, & ab omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in poſterum, pleniſſime obſervari decernimus: Non obſtantibus, ſi quæ ſunt in contrarium, Apoſtolicis Ordinationibus, & Conſtitutionibus, nec non Cappellæ Pontificiæ, & ipſius Vaticanæ Baſilicæ, etiam Apoſtolica auctoritate approbatis, & confirmatis, ritibus, formulis, uſibus, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus; quibus omnibus, & ſingulis, quatenus opus ſit, Motu proprio, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, pro præmiſſorum perpetua executione, derogamus, ac derogatum cenſeri volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. *Præſcribitur forma juramenti præſtandi pro traditione Pallii.*

Formula igitur Precum ad benedicenda Pallia in vigilia Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, talis eſt. Poſt Veſperas, Pontifex, ſeu Cardinalis, qui illius vice in Pontificalibus Officio adſtiterit, ipſa Pallia ter aſpergit aqua benedicta, dicendo Antiphonam *Aſperges me &c.* ac ter Incenſo adolet; deinde dicit: *Formula Benedictionis.*

℣. *Adjutorium noſtrum in Nomine Domini.*
℟. *Qui fecit cœlum, & terram.*
℣. *Dominus vobiſcum.*
℟. *Et cum ſpiritu tuo.*

Digitized by Google

I N D U L T U M

Celebrandi tres Miſſas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, pro Regnis, & Dominiis Hiſpaniarum, & Portugalliæ.

BENEDICTUS PAPA XIV. XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

QUOD expenſis omnium rationum momentis, & graviſſimis ſuffragiis virorum dignitate, pietate, ac ſapientia inſignium concurrentibus, alias a Nobis decretum eſt, id, ut ſollemnioribus Apoſtolicæ auctoritatis Noſtræ documentis confirmatum, quemadmodum eſt hoc in more poſitum, laudabilique Prædeceſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum inſtituto commendatum, majori cum obſervantia debitæ executioni mandetur; novo Apoſtolicæ confirmationis Noſtræ patrocinio communire exoptamus. Sane nuper edidimus Decretum tenoris ſequentis. BENEDICTUS PP. XIV. Cum Nobis Cariſſimus in Chriſto Filius noſter Ferdinandus VI. Hiſpaniarum Rex Catholicus enixam piamque petitionem exhiberi feciſſet, ut quæ diſciplina viget in ſuo Aragoniæ Regno (cujus appellatione tum ipſa Aragonia, tum etiam Valentiæ, Cataloniæ, & Majoricæ Ditiones comprehenduntur) ut ſcilicet in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum quilibet Sacerdos Sæcularis duas, Regularis autem tres Miſſas celebrare poſſit: eadem ad cætera quoque Regna, & Dominia eidem Ferdinando Regi ſubjecta auctoritate noſtra extenderetur; Cumque eodem fere tempore Cariſſimus quoque in Chriſto Filius noſter Johannes V. Portugalliæ, & Algarbiorum Rex illuſtris ſimilem inſtantiam apud Nos promoveri feciſſet, ut nempe in omnibus Regnis, atque Dominiis ſibi ſubjectis, cuilibet Sacerdoti tam Sæculari, quam Regulari, facultas per Nos fieret tres Miſſas præfato die celebrandi; Nos quidem hujuſmodi petitionum gravitatem penſantes, ac memores ſimilium poſtulationum, quæ aliis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris parum felici exitu exhibitæ fuerunt, neceſſarium omnino putavimus totam rei ſummam maturo examini ſubjicere: Quamvis minime hoſpites in ea Nos reputare poſſemus; ſiquidem olim ipſius momenta, pro Officio, quod tunc gerebamus, Secretarii Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Concilii Tridentini executioni, & interpretationi præpoſitæ, diligenter Nobis expendenda fuerant; cumque etiam hac de re plura ſcripſerimus in noſtro Opere *de Feſtis Domini part.* 1. *pag.* 247. item in Tractatu *de Sacrificio Miſſæ ſect.* 2. *pag.* 169. juxta Editionem Patavinam, & in una ex Inſtitutionibus Paſtoralibus pro noſtro Bononienſi Clero, Populoque editis, quæ eſt XXXVI. in Latina verſione Romæ impreſſa *pag.* 185. *&* 186., ac demum in noſtris literis ad Epiſcopum Oſcenſem datis die XVI. Martii anni MDCCXLVI., quæ jam ſeorſim Typis vulgatæ, in Bullarii noſtri Tomo II. propediem edendo locum habebunt.

Inſtantia Regis Catholici pro extenſione conſuetudinis in Aragonia jam vigentis.

Inſtantia Regis Portugalliæ.

Res alias agitata, & a Sanctiſſimo Domino Noſtro tractata.

Sane quum Nos in minoribus conſtituti, præfatæ Congregationi Concilii, ut ſupra diximus, a Secretis eſſemus, oblatuſque fuiſſet ſupplex Libellus, in quo ex parte cl. mem. Philippi V. Hiſpaniarum Regis idipſum ſtudioſiſſime petebatur, quod, nunc a Ferdinando Rege ipſius filio iterum petitur, Officii noſtri eſſe putavimus, inſtantiam hujuſmodi majori cum apparatu, quemadmodum Catholici Regis dignitas poſtulabat, Congregationi repræſentare. Idcirco peculiaris Diſſertatio a Nobis elucubrata fuit, quæ inſerta eſt in conſueto folio Relationis Cauſarum, quod a Secretario confici, & ſingulis Cardinalibus tradi conſuevit. In qua primum Diſſertatione rem ipſam accuratiſſime pro viribus expoſuimus, neque omiſimus originem inveſtigare illius diſciplinæ, quam diximus in Aragoniæ Regno vivere; deinde nonnullas in contrarium indicavimus reſolutiones, quæ alias ad hujuſmodi poſtulata prodierant; tum aliam memoravimus petitionem, quæ olim pro Portugalliæ Regnis facta fuerat Prædeceſſori Noſtro Clementi Papæ IX. ut trinas liceret Miſſas in die Com-

Exitus Cauſæ in Congreg. Concilii anno 1722.

Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrare, de qua tamen ob immaturam Pontificis mortem nihil decretum fuit. Quibus omnibus addidimus, quod, quum hoc idem ab Hiſpaniarum quondam Rege Philippo IV. pro omnibus tam Sæcularibus, quam Regularibus Regnorum ſuorum Sacerdotibus poſtulatum fuerit, vel ſaltem poſtulandum fuiſſe non ignoraretur; ideoque plura rationum, factorumve monumenta, pro hujuſmodi conceſſione impetranda, collecta tunc fuiſſe conſtaret; Nobis datum non fuerat hujuſmodi Collectiones ad cauſam maxime opportunas reperire, ut videre eſt in folio pro Congregatione diei 11. Maji anni MDCCXXI. a Nobis conſcripto, quod nunc in Theſ. ſacro Reſolutionum præfatæ Congregationis Concilii *Tom. II. pag.* 169. *& ſeq.* impreſſum reperitur. Quum autem bon. mem. Ludovicus Cardinalis Belluga Congregationis prædicta die habitæ interfuiſſet, meminimus ipſum de noſtra Diſſertatione favorabiliter loquutum, in noſtram quoque ſententiam deveniſſe, ut neceſſarium putaret allegationes illas tempore Philippi IV. adornatas inſpicere, ipſumque in ſe recepiſſe, ut ipſas diligentiſſime conquiri curaret. Quapropter Reſcriptum prodiit: *Non propoſita*: eoque Reſcripto factum eſt, ut inſtantia tunc quidem pro rerum circumſtantiis minime admiſſa cenſeretur, non tamen omnino, & perpetuo rejecta, quin potius relictus fuerit locus ulteriori rationum, atque factorum examini, ſi quæ aliquando ad ipſam petitionem magis juvandam deducerentur.

Novum examen hac occaſione inſtitutum. Quum itaque, nunc ad Nos ipſos in Apoſtolica Sede, inſcrutabili Dei judicio, collocatos præfatæ petitiones jamdudum deſertæ, inſtantibus præfatis Cariſſimis in Chriſto filiis noſtris, delatæ fuerint; omnia, quæ ad plenam rei cognitionem quomodocumque pertinerent, colligi mandavimus, quæque olim deſiderata ſunt, in lucem proferri. Ut autem nihil ſine aliorum prudenti conſilio ſtatueremus, peculiarem dilectorum Virorum Congregationem ad negotii hujus examen deputavimus; in qua adſcriptos voluimus Venerabilem Fratrem Noſtrum Antonium Xaverium Epiſcopum Præneſtinum S. R. E. Cardinalem *Gentili* nuncupatum, prædictæ Congregationis Concilii Præfectum, Dilectoſque Filios Noſtros ejuſdem S. R. E. Cardinales Presbyteros, Sylvium *Valenti* Congregationis de Propaganda Fide Præfectum, Carolum Albertum *Cavalchini* Præfectum item Congregationis ſuper negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium, Fortunatum *Tamburini* Præfectum Congregationis Sacrorum Rituum, & Joachimum *Beſozzi* Majorem Pœnitentiarium; ac præterea Venerabilem Fratrem *Sylveſtrum Merani* Epiſcopum Porphyrienſem Apoſtolici Sacrarii Præfectum, quem peculiaris hujuſce Congregationis Secretarium declaravimus; ac Dilectos Filios, Magiſtrum *Ludovicum Valenti* in utraque Signatura noſtra Referendarium, Protonotarium Apoſtolicum, & Fidei Promotorem, Fratrem *Michaelem a Sancto Joſeph* Priorem Generalem Ordinis Diſcalceatorum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, *Cœleſtinum Orlandi* Procuratorem Generalem Congregationis Monachorum Cœleſtinorum, *Joannem Andream Onofrii* Ordinis Eremitani S. Auguſtini Procuratorem Generalem, *Thomam Sergium* Presbyterum Congregationis Piorum Operariorum, Sanctæ Inquiſitionis Conſultorem, & Præfectum Studiorum in Collegio Urbano de Propaganda Fide, Fratrem *Joachimum Pucci* Ordinis Prædicatorum Magiſtrum, Epiſcopum, & Cleri Romani Examinatorem; *Dominicum Turanum* Societatis Jeſu Presbyterum, Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Conſultorem Theologum, & *Ægydium Giulj* ejuſdem Societatis Presbyterum, alterum Examinatorem Epiſcoporum, & Sacrorum Canonum Profeſſorem, in Collegio Germanico-Hungarico ad Sanctum Apollinarem. His omnibus, & ſingulis exhiberi mandavimus quæcumque ad cauſam pertinebant, eaque potiſſimum, quæ nuper reperta ſunt, ſed in præcedentibus propoſitionibus exhibita non fuerant; quæ omnia juſto volumine comprehenſa typis edita ſunt Romæ hoc anno MDCCXLVIII. datoque aliquot Menſium ſpatio, quo res accurate perpenderetur, juſſimus, ut ſinguli ſententiam ſuam ſcripto traditam, ac ſigillo obſignatam ad Nos tranſmitterent: quæ omnia diligentiſſime ſunt peracta.

Nomina Cardinalium & Conſultorum.

Denique Nos ipſi aliorum laboribus laborem noſtrum, privataque ſtudia noſtra eorum ſtudiis adjunximus, & inſpectis, librariſque tum novis documentis, tum ipſorum ſuffragiis (ex quibus, quum quatuordecim numero fuerint, duo dumtaxat petitio-

Digitized by Google

titionem ejiciendam eſſe, reliqui vero duodecim Indultum concedi poſſe cenſuerunt) omnibus rite, ac mature penſatis, invocato etiam Divini Luminis adjutorio, piis ac religioſis precibus dictorum Cariſſimorum in Chriſto Filiorum Noſtrorum Ferdinandi VI. Hiſpaniarum Catholici, & Johannis V. Portugalliæ, & Algarbiorum Regum Illuſtrium libenter annuentes, omnibus, & ſingulis in eorum Regnis, atque Dominiis actu commorantibus, tam Sæcularibus, quam Regularibus Sacerdotibus nunc exiſtentibus, ac pro tempore futuris, quamdiu in prædictis Regnis, atque Dominiis moram traxerint, & non alias, facultatem perpetuis futuris temporibus duraturam concedimus, & impertimur, ut ſingulis annis die ſecunda Novembris, ſeu die ſequenti, juxta Rubricas Miſſalis Romani, qua nempe Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum ab Eccleſia Univerſali recolitur, tres Miſſas ſinguli celebrare poſſint, & valeant, contrariis quibuſcumque Conſtitutionibus, litteris, regulis, ritibus, & conſuetudinibus minime obſtantibus.

Indultum conceditur pro tribus Miſſis die Comm. omnium Fidelium Defunct. ab omnibus in Dominiis duorum Regum celebrandis, in perpetuum.

Novimus ſane, inter Scriptores rerum moralium non ſatis convenire, an Sacerdotibus celebrantibus Miſſam pro Defunctis juxta prædictas Rubricas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, liceat hujuſmodi Miſſæ fructum medium, quem vocant, alicui peculiari defuncto applicare, an vero pro omnibus omnino Defunctis Fidelibus illum applicare teneantur. Utcumque autem ſe res habeat de hac controverſia, Nos eos quidem, quibus in Aragoniæ Regno licitum erat ante hoc noſtrum Indultum duas, vel tres reſpective Miſſas prædicta die celebrare, hortamur in Domino, ut earum fructum medium omnibus in Chriſto quieſcentibus applicent; His vero, qui in poſterum hujus Indulti vi, aut tertiam in eodem Regno Miſſam, aut ſecundam & tertiam in aliis Regionibus, ad quas hoc idem Indultum extenditur, celebraturi ſunt, diſtricte jubemus, atque præcipimus, ut earum fructum medium, non quidem alicui peculiari defuncto, ſed in ſuffragium omnium Fidelium Defunctorum omnino applicent; expreſſe hanc eſſe noſtram mentem, & voluntatem, neque Nos alias, abſque hujuſmodi lege & conditione, hoc ipſum Indultum unquam conceſſuros fuiſſe

Nihil innovatur, quoad applicationem primæ Miſſæ & aliarum antea in Aragonia Regno permiſſarum.

Sed Miſſæ hoc indulto conceſſæ applicari jubentur omnibus Fidelib. Defunct.

Scimus etiam, antiquis juſtiſque titulis innixum eſſe uſum, quo ſolent Presbyteri Eleemoſynam accipere pro celebrandis, ſive pro applicandis Miſſis juxta offerentium mentem; qua de re late diſſeruimus in noſtra *Inſtitutione Eccleſiaſtica*, fuſius autem in opere nuperrime vulgato *de Synodo Diœceſana Lib. V. Cap.* 8. & 9. An vero quum retroactis temporibus in Regno Aragoniæ duæ Miſſæ a Sacerdotibus Sæcularibus, tres autem a Regularibus in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrarentur, duplex quoque ab illis, ſeu reſpective triplex Eleemoſyna acciperetur, id ignoramus; ſed facile credimus id uſitatum fuiſſe, quum ubique fere receptum ſit, ut in ſolemnitate Nativitatis Domini pro tribus Miſſis tria recipiantur charitativa ſtipendia. Ideoque de illis, qui ante hoc tempus in Aragoniæ Regno duas, vel tres reſpective Miſſas prædicta die celebrantes, duas vel tres eleemoſynas accipiebant, nihil innovandum cenſemus. Iis vero, qui inpoſterum in eodem Regno tertiam Miſſam vigore præſentis Indulti celebrabunt, juſtis de cauſis, ac ſub pœnis inferius dicendis diſtricte prohibemus, ne pro ipſa Miſſa ullam Eleemoſynam accipere præſumant, ſicut etiam iis, qui in aliis locis hoc eodem Indulto comprehenſis, ſecundam, tertiamque Miſſam celebrabunt, ſimili ratione, ac ſub iiſdem pœnis præcipimus, atque jubemus, ut non niſi unam accipiant eleemoſynam, videlicet pro prima Miſſa dumtaxat, & in ea tantum quantitate, quæ a Synodalibus Conſtitutionibus, ſeu a loci conſuetudine regulariter præfinita fuerit. Decernentes nullam omnino cauſam, nullumque prætextum, aut obtentum, ad declinandam hujus præcepti noſtri obſervantiam ſuffragari poſſe; ne voluntariam quidem Fidelium oblationem, nam nec a ſponte dantibus quidquam recipi poſſe ſtatuimus; nec alium quemcumque colorem, quod nempe eleemoſyna detur pro celebratione, non autem pro applicatione Miſſæ; aut quod applicatio facienda ſit pro omnibus Fidelibus Defunctis, ſive quod offerentes cupiant ipſo dumtaxat oblationis merito Defunctos juvare; hi enim poterunt per alia pia opera, ſive per alias eleemoſynas in alios quoſcumque, quam in Sacerdotem, eique conjunctos, erogandas, Defunctorum Animabus ſuffragari: Non item gravem indigentiam, aut paupertatem

Quoad perceptionem eleemoſynæ, pari modo ſtatuitur.

Ut pro Miſſis noviter indultis nihil accipiatur præter eleemoſynam pro prima Miſſa, juxta Taxam conſuetam.

Ac decernitur nullam ob cauſam, aut prætextum, quidquam percipi poſſe.

Sacer-

Sacerdotis celebrantis, aut Eccleſiæ, aut Cœnobii; quibus nimirum aliis quibuſcumque rationibus ſubveniendum erit: Nec magnam copiam eleemoſynarum, quæ congeſtæ fuerint pro Miſſis celebrandis ipſa die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, quibuſque aliter ſatisfieri non poſſit; quum minime liceat eleemoſynas accipere pro Miſſis, quæ celebrari nequeunt intra tempus ab offerentibus, aut a legibus præfinitum: Neque porro Miſſarum onera non adimpleta, pro quibus eleemoſynæ jam receptæ, aut attributi redditus jam percepti fuerint; Nos enim nolumus hujuſmodi onera impleri per celebrationem Miſſarum, quæ Indulto noſtro permittuntur: Neque demum legem fundationis jam factæ, aut in poſterum faciendæ cum augmento eleemoſynæ pro ſecunda, & tertia Miſſa; quum Nos hujuſmodi fundationes ſive factas, ſive faciendas, etiam ex nunc prout ex tunc, & e contra, hac in parte nullas & irritas eſſe, & fore decernamus. In ſumma volumus & ſtatuimus, hujuſmodi Miſſas de novo conceſſas omnibus in communi Fidelium Defunctorum animabus, abſque ulla prorſus eleemoſynæ perceptione, applicari; contrafacientes autem pœnam ſuſpenſionis a Divinis ipſo facto incurrere decernimus, ejuſque relaxandæ facultatem Nobis, & Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus expreſſe reſervamus. Hanc vero facultatem communicamus Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ſive aliis Locorum Ordinariis, ut auctoritate noſtra Apoſtolica, & tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, ubi ſic expedire prudenter in Domino judicaverint, eadem canonice utantur erga quoſcumque præcepti hujus noſtri violatores, qui ad ipſos humiliter recurſum habuerint, ſive Sæculares, ſive Regulares, ſive alio quocumque modo ab eorum Juriſdictione exemptos; hac tamen appoſita lege, ut incurſam hujuſmodi ſuſpenſionem nunquam relaxare valeant, niſi prius eleemoſynas a delinquentibus ratione prædictarum Miſſarum perceptas ab ipſis reipſa receperint; quas ipſi Ordinarii in alios pios uſus (non tamen in ſubventionem eorumdem Sacerdotum, aut perſonarum ipſis vel ſanguine, vel neceſſitudine conjunctarum, aut in eorundem Cœnobiorum, Domorum, & Eccleſiarum utilitatem, quantumvis ipſi, aut perſonæ, Cœnobia, Domus, & Eccleſiæ hujuſmodi notoria paupertate laborarent) arbitrio ſuo erogare debebunt. Sciat tamen, quod facultas hujuſmodi, quam ad relaxationem ſuſpenſionis eo modo incurſæ iiſdem delegamus, nequaquam extenditur ad diſpenſationem ab irregularitate, in quam inciderent, qui poſt ſuſpenſionem, ut præfertur, incurſam, in Sacro Altari miniſtrare præſumerent; hujus enim diſpenſationis concedendę facultatem Nobis, & Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus privative, & perpetuo reſervamus.

Sub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrendæ, & Pontif. reſervatæ. Quam Epiſcopi, jure delegato, relaxare poterunt, facta tamen reſtitutione.

Super Irregularitate ex celebratione poſt incurſam ſuſpenſionem contracta, a ſolo Pontifice diſpenſatur.

Ad hunc igitur ſolum, & unicum finem, ut in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, multiplicatis Eccleſiæ Militantis ſuffragiis, piorum Animæ in Purgatorio detentæ ſubleventur, omnibus tam a Sæculari, quam e Regulari Clero Sacerdotibus in Regnis atque Dominiis duorum prædictorum Regum Ditioni ſubjectis, nunc, & in poſterum pro tempore exiſtentibus, concedimus, & indulgemus, ut prædicta die tres Miſſas ſinguli celebrare poſſint, & valeant. In quo ſicuti prædictorum Conſultorum concordibus fere ſententiis, conſiliiſque adhæſimus, ita a piæ Matris Eccleſiæ ſpiritu nequaquam diſceſſiſſe Nos arbitramur. Siquidem animadvertimus minime alienam fuiſſe Eccleſiam a permittenda Sacerdotibus Miſſarum iteratione in unico die, ubi de juvandis Defunctorum Animabus ageretur, & quidem etiam poſtquam deſierat vetus illa diſciplina, de qua infra ſermo erit, qua ſcilicet Sacerdotibus licebat pluries in die rem Divinam peragere, ac poſt latam legem de unica tantum Miſſa, præter quam in die Natalis Domini, ab unoquoque Sacerdote celebranda.

Quid ſpectaverit Pontifex in concedendo Indulto.

Eccleſiæ ſtudium ſuffragandi Fidelibus Defunctis.

I.

Hujus exempla, etiam poſt vetitam Miſſæ iterationem in genere.

Nova hæc diſciplina a Prædeceſſoribus Noſtris Innocentio III. & Honorio III. Romanis Pontificibus ſtabilita fuit, quorum hac de re leges extant in Libris Decretalium Titulo *De celebratione Miſſarum*; Innocentii quidem in Cap. *Conſuluiſti*; Honorii vero in Cap. *Te referente*. Quum autem Innocentius in cit. Capit. hæc verba poſuiſſet: *Excepto die Nativitatis Dominicæ, niſi cauſa neceſſitatis ſuadeat*; non ſolum Gloſſa Canonica eidem Capitulo appoſita hujuſmodi neceſſitatis cauſam tunc fore dicit, quum celebranda ſit Miſſa pro aliquo recens defuncto, ibi: *ſed quam dicit neceſſitatem? Reſpondeo: ſi celebravit de die, & poſtea etiam moriatur* ali-

Digitized by Google

aliquis: verum etiam in Synodo Oxonienſi, poſt ipſius Innocentii obitum, ſedente jam Honorio III., celebrata, decretum videmus, ut ſi Defuncti corpus Eccleſiaſticæ Sepulturæ mandandum exiſtat, Sacerdos duas Miſſas eodem die celebret, unam de Officio diei, aliam pro Defunctis ut videre eſt in Collectione Conciliorum Angliæ Londini edita anno MDCCXXXVII. *Tom. I. pag.* 586. *n.* 7. Idque etiam diſtinctius in aliis Conciliis traditum invenitur, a quibus præſcriptum eſt, ut Sacerdos in prima Miſſa Purificationem non ſumat, utque tunc ſolum ſecunda Miſſa pro Defunctis ab eodem Sacerdote celebretur, quando Cadaveris præſentia occurrat die Dominico, ſeu alio die Feſto, nec alius adſit Sacerdos qui hujuſmodi ſecundam Miſſam celebrare poſſit, quemadmodum habetur in Conſtitutionibus Sodorenſibus anno MCCXCI. conditis *Cap.* 36. in eadem Anglicana Collectione *Tom. II. pag.* 179., itidemque in Concilio Rothomagenſi habito an. MCCXXXI. *n.* 14. *in Collectione Harduini Tom. VII. pag.* 186. *& ſeqq.* Qua de re Nos ipſi olim egimus in noſtra Inſtitutione Eccleſiaſtica XXXVI. *pag.* 186. Neque vero hæc in præſenti a Nobis commemorantur, quaſi nunc etiam, præſente Cadavere, duæ Miſſæ ab eodem Sacerdote celebrari poſſint; quum, juxta hodiernam diſciplinam, licet Presbytero, relicta Miſſa de die, Miſſam pro Defuncto, ſi præſens ſit Corpus, cum cantu celebrare, niſi tanta fuerit diei ſollemnitas, quæ Miſſam pro Defunctis omnimode excludat. Sed ideo hæc dicta ſunt, ut appareat, quam propenſa fuerit Eccleſia ad permittendam Miſſarum iterationem quantumvis generaliter interdictam, ubi de procurandis Fidelium Defunctorum ſuffragiis ageretur. Quo nempe ſpiritu Nos etiam adducti, Miſſarum Sacrificia in die Commemorationis omnium Fidelium Dufunctorum a ſingulis prædictorum Regnorum, atque Ditionum Sacerdotibus ter celebrari poſſe conceſſimus.

Sed duæ aliæ præterea cauſæ, eæque ſatis graves, ad id concedendum Nos impulerunt. Prima eſt, quod quum antiquiſſima ſit in Regno Aragoniæ conſuetudo, ut prædicta die tres Miſſæ a Sacerdotibus Regularibus, duæque a Sæcularibus celebrentur; eaque non modo nunquam reprobata fuerit, ſed etiam a Prædeceſſore noſtro Julio III., aut Paulo III. vivæ vocis oraculo confirmata aſſeratur (ut jam olim adnotavimus in folio pro Congregatione Concilii a Nobis, ut ſupra diximus, exarato) utpote quæ nec Divino, nec naturali juri contraria, ſed ſolum a jure communi Eccleſiaſtico vetita dignoſcitur; cumque conſtet eamdem conſuetudinem non ſolum in Regno Aragoniæ proprie dicto, atque in alio Valentiæ, & in Comitatu Cataloniæ, ſed etiam in Regno Majoricæ longius diſſito, tamquam ipſius Aragoniæ Regni Appendice, viguiſſe & vigere; utique nec novam omnino rem, nec in exemplum alibi trahendam Nos feciſſe cenſemus, dum hujuſmodi conſuetudinem, ſive ritum, auctoritate noſtra extendimus ad alia Regna, & Dominia eidem Hiſpaniarum Regi ſubjecta, atque inſuper ad ea, quæ alteri quidem principi, nimirum Luſitaniæ Regi parent, ſed magna ex parte finitima & proxima ſunt prædictis Hiſpanici Regis Ditionibus. Regula quippe canonica eſt, ut in Regionibus conterminis, atque inter ſe proximis Rituum ac Diſciplinæ uniformitas ſtatuatur, atque ſervetur. Unde etiam Prædeceſſor noſter Sanctus Siricius Pontifex Maximus, quum ad Himerium Epiſcopum Tarraconenſem ſcripſiſſet de variis Eccleſiaſticæ Diſciplinæ capitibus, de quibus ille Sanctum Damaſum ipſius Deceſſorem conſuluerat, eidem mandavit, ut Apoſtolica reſcripta non ſolum cum Provincialibus ſuis communicaret, ſed ea etiam tranſmitteret *ad Carthaginienſes, ac Bœticos, Luſitanos, atque Gallæcos.*

II. Uniformitatem Rituus inter Aragoniam aliaſque Hiſpaniæ Ditiones. Et inter has, & finitimum Luſitaniæ Regnum.

Alteram vero cauſam, eamque plurimi apud Nos momenti, cum magno paterni animi noſtri gaudio, Nobis ſuppeditavit enixum ſtudium duorum Cariſſimorum in Chriſto Filiorum noſtrorum Hiſpaniæ & Luſitaniæ Regum, tantis in Eccleſiam promeritis Illuſtrium, qui unico, & ſincero devotionis inſtinctu acti, nec retardati ob parum felicem exitum ſimilium petitionum, qui a Prædeceſſoribus ſuis propoſitas fuiſſe noverant, iſtorum pietatis hæredes erga Fidelium Animas purgatorio igne cruciatas ſeſe profeſſi ſunt, auctoreſque ſe præſtiterunt, ut in earum levamen recurrente quotannis generali Fidelium Defunctorum Commemoratione, in ſuis reſpective Regnis atque Dominis ſuffragia multiplicarentur. Quapropter Ma-

III. Pium ſtudium duorum Regum, eorumque in Eccleſiam promerita.

Digitized by Google

gni Prædeceſſoris Noſtri Sancti Gregorii Papæ verba, quæ is ad Brunichildem Francorum Reginam conſcripſit (*Epiſt.* 50. *lib.* 6. ipſius Operum *Tom. II. pag.* 858.) jure, ac merito ad prædictos Reges transferre Nos poſſe cenſemus: *Epiſtolarum veſtrarum ſeries, quæ Religioſum animum, & piæ mentis ſtudium continebat non ſolum voluntatis veſtræ fecit Nos laudare propoſitum, ſed etiam libenter invitavit poſtulata concedere*. Tum etiam ea, quæ alter rec. mem. Prædeceſſor noſter Innocentius Papa III. ad Regem Caſtellæ ſcripſit (Epiſt. 154. lib. 14.) *Cum Perſonam tuam inter Catholicos Reges ſpeciali diligamus in Domino charitate, in his quæ ſecundum Deum requiris a Nobis, favorem Tibi Apoſtolicum libenti animo impertimur*; atque alia, quæ idem (Epiſt. 24. lib. 15.) ſcripſit ad Regem Luſitaniæ: *Æquum eſt autem, ut quos ad Populi regimen, & ſalutem, diſpenſatio cœleſtis eligit, Apoſtolica Sedes ſincero proſequatur affectu: & in juſtis poſtulationibus ſtudeat efficaciter exaudire*; eadem ſane præſentium Hiſpaniæ, ac Portugalliæ Regum pietati ac dignitati mirum in modum congruere videntur. Quorum præterea conſimiles poſtulationes hac de re Nobis exhibitas, & parem pro Religione zelum, eximiumque Chriſtianæ Fidei in remotiſſimis etiam Regionibus propagandæ ſtudium perſpicuis argumentis Nobis aſſidue comprobatum, dum læti ſuſcipimus, hæc etiam utrique ſimul aptanda cenſemus, quæ noſter quoque Prædeceſſor S. Leo Magnus, ad Theodoſium Auguſtum ſcribebat, *Epiſt.* 21. *ipſius Operum Tom. I. pag.* 238. *Quantum præſidii Dominus Eccleſiæ ſuæ in fide Veſtræ Clementiæ præparavit, his etiam literis, quas ad me miſiſtis, oſtenditur; ut Vobis non ſolum Regium, ſed etiam Sacerdotalem animum ineſſe gaudeamus. Siquidem præter Imperiales & publicas curas, piiſſimam ſollecitudinem Chriſtianæ Religionis habetis*.

Ad unitatem Ritus ſervandam trinæ permittuntur Miſſæ omnibus hoc Indulto comprehenſis.

Quamvis vero antehac in Regno Aragoniæ, Sacerdotibus Regularibus prædicta die tres Miſſas celebrantibus Sæculares Presbyteri duas tantum celebrarent, Nos tamen æquum judicavimus hoc illis per omnia exæquare, ut eſſet inter ipſos Ritus uniformitas: quæ res in cauſa fuit, ut in Eccleſia Catholica aliæ quoque diverſitates ſublatæ fuerint, quamtumvis tolerabiliores videri poſſent. Ita quum in Gallias, regnante Carolo Magno, inductus fuiſſet, una cum Ordine Romano, Ritus celebrandi tres Miſſas in die Natali Domini noſtri Jeſu Chriſti, quum antea duæ tantum celebrari ſolent; novum hunc Ritum ſoli primum Epiſcopi adoptarunt, ac ſibi ſuæque Dignitatis proprium fecerunt; ſed poſtea, ad evitandam difformitatem hujuſmodi facultas ad omnes inferioris quoque Ordinis Sacerdotes extenſa fuit, quemadmodum a Nobis demonſtratum eſt in Tractatu *de Feſtis Domini parte prima pag.* 248.

Applicatio pro omnibus Defunctis injuncta juxta Eccleſiæ mentem & dictorum Regum pietatem.

Applicationem autem Miſſarum hoc noſtro Indulto conceſſarum, tertiæ nimirum a ſacerdotibus Sæcularibus in Regno Aragoniæ, ſecundæ vero, ac tertiæ ab omnibus exiſtentibus in aliis Regionibus hoc Decreto comprehenſis, juſſimus fieri, non quidem pro aliquo peculiari Defuncto, ſed pro omnibus Fidelibus Defunctis in genere; tum quia id magis conſentaneum viſum eſt piæ, ac religioſæ menti duorum Regum Indultum expetentium; tum quia Eccleſiæ ſpiritus id maxime poſtulabat; Siquidem conſtat generalem Commemorationem omnium Fidelium Defunctorum ſecundæ diei Menſis Novembris affixam, jam uſque a ſæculo nono ab Amalario Fortunato propoſitam vertente autem ſæculo undecimo a Beato Odilone Abbate pro omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis receptam, atque ab his demum, Prædeceſſoris noſtri Joannis Papæ XIX. auctoritate, ad univerſam Eccleſiam popagatam fuiſſe, ea potiſſimum de cauſa, ut, poſt celebratam præcedenti die Feſtivitatem in honorem Sanctorum omnium cum Chriſto regnantium, omnium quoque Juſtorum Animæ in Purgatorio detentæ ac cœleſtis gloriæ conſortium expectantes generalibus Eccleſiæ ſuffragiis adjuventur. De hac re latius diſſeruimus in opere, quod ſcripſimus in Acta nonnullorum Sanctorum, quorum Officia celebrantur in noſtra Bononienſi Civitate, ac Diœceſi, *in Editione Patavina Cap.* 22. Unde ſatis patet, quam juſta de cauſa prædictas Miſſas non aliquibus peculiaribus Defunctis, ſed omnibus in communi Fidelibus in Chriſto dormientibus applicandas eſſe voluerimus.

Quam

Digitized by Google

Aviditatis ſpecies a celebratione Miſſarum arcenda.

Quam vero Nobis ſemper cordi fuerit, ut juxta Sacrorum Canonum præſcriptum, a celebratione Sacroſancti Miſſæ Sacrificii omnem avaritiæ ſpeciem omnemque ſordidi captandi lucri prętextum longiſſime arceremus, ſatis compertum eſſe putamus ex his quæ cum in Archiepiſcopatus Bononienſis, tum in Supremi Pontificatus adminiſtratione, in hunc finem præſtitimus. Etenim inter Paſtorales Inſtitutiones noſtras, præter *quinquageſimam ſextam*, in qua plures hac de re Eccleſiaſticæ Diſciplinæ regulas demonſtravimus, & omnino obſervari præcipimus, adeſt etiam *vigeſima ſecunda*, in qua Sanctiſſimis Apoſtolicæ hujus Sedis decretis inhærentes pravam quamdam damnavimus conſuetudinem, qua contendebant nonnulli licitum eſſe Miſſas ita celebrare, ut earum fructum medium in anteceſſum applicarent pro iis, qui poſtea eleemoſynam offerendo illius applicationem expeterent. Inter noſtras vero Apoſtolicas Conſtitutiones *in Bullarii Noſtri Tom. I.* impreſſas, extant *vigeſima ſecunda*, *& vigeſima tertia*, quibus ſeveriſſime vetitum per Nos eſt, ne eleemoſynæ pro Miſſarum celebratione colligantur in iis locis, in quibus major eſt earum Taxa Synodalis, ut deinde Miſſæ alibi celebrandæ committantur, ubi hujuſmodi Taxa in minori quantitate ſtatuta eſt. In noviſſimo autem Tractatu noſtro de *Synodo Diœceſana lib. 5. cap. 8. num. 9. &* 10. alia complura ad hanc rem pertinentia ſtudioſe collegimus.

Idque præcipua ratione, ubi earum iteratio permittitur.

Ab hoc itaque tramite neutiquam recedendum Nobis eſſe judicantes, decrevimus ſupra, atque ſtatuimus, ut pro celebratione, aut applicatione Miſſarum hoc noſtro Indulto conceſſarum, Nullum prorſus ſtipendium quocumque prætextu aut colore accipi valeat; quod ut a Nobis in præſenti caſu decerneretur, ſpecialis quædam, & urgens ratio Nos impulit, præter generales haſce quas paulo ante indicavimus. Perſpectum eſt enim omnibus in Eccleſiaſtica Hiſtoria paulum modo verſatis, plures olim fuiſſe dies polyliturgicos, quibus nimirum ſinguli Sacerdotes plus quam ſemel Miſſarum ſacrificia peragebant, ut erat, præter Natalem Domini, prima dies Menſis Januarii, Feria V. in Cœna Domini, Vigilia Aſcenſionis, tres dies Jejunii infra Octavam Pentecoſtes, aliique dies Feſti nonnullorum Sanctorum memoriæ dicati, ut Nativitas Santi Johannis Baptiſtæ, & Natalitium Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, de quibus Nos ipſi monumenta protulimus in Opere *de Feſtis D. N. Jeſu Chriſti p. 1. pag.* 247.

Quę ideo jam vetita fuit, ut turpes quæſtus tollerentur.

Ut autem hujumodi conſuetudo generaliter tolleretur, & facultas celebrandi plures Miſſas uno die, ad ſolum diem Natalis Domini coarctaretur, non alia de cauſa factum eſt, quam ut avaritiæ, & ſordidis quęſtibus adimeretur occaſio, vel ſaltem oblocutionibus ſilentium imponeretur; quę ſcilicet ex eleemoſynis pro Miſſarum numero multiplicatis, aut ortum habuerant, aut oriri poſſe videbantur. Hunc eſſe proprium ſenſum Canonis *ſufficit*, *de Conſecr. diſt.* 1. jam demonſtratum per Nos eſt in literis ad Venerabilem Fratrem Epiſcopum Oſcenſum datis §. *Excepta*, *& ſequentibus*. Ideo autem ſcripta Noſtra in hoc Decreto frequenter, in medium protulimus, ne quę jam alibi a Nobis dicta ſunt, hic denuo explicare, & quę alibi demoſtravimus, iterum rationibus comprobare cogeremur. Id vero, quid ſupra poſuimus, a duobus præterea ſcriptoribus in Eccleſiaſticis rebus apprime verſatis aſſeritur. Eorum alter eſt Thomaſſinus in Opere *de veteri*, *& nova Eccleſiæ diſciplina part. 3. lib. 1. cap. 74. n. 6.* ubi poſt allatam Conſtitutionem Odonis Epiſcopi Pariſienſis, videlicet: *Nullus bis in die Miſſam audeat celebrare, aut cum duplici Introitu, niſi in magna neceſſitate*; hæc ſubdit: *Cum pecunia tunc ut plurimum ad Miſſam offerretur, hinc avaritiæ ſpecies, vel ſuſpicio quædam iterationi Miſſarum affricabatur*. Alter eſt Vicecomes in Tractatu *de antiquis Miſſæ ritibus lib. 3 cap. 18. circa fin.*, ubi poſtquam antiquam expoſuit diſciplinam, qua permittebatur Sacerdoti plures Miſſas in die celebrare; de ipſius diſciplinæ mutatione deinde ſic ait: *Abrogationis autem cauſam, quantum equidem divinare poſſum, dedere nundinatores quidam, qui majoris pietatis materiam ad turpe lucrum detorquere non ſunt veriti, & fecerunt, ut libertas priſca ſaltem hiſce Regionibus erepta ſit, ac defecerit*.

Si igitur multiplicitas Miſſarum, quæ Sacerdotibus olim pluribus per annum diebus permittebatur, ideo ſublata fuit, ut avaritiæ quæſtibus, aut obloquentium ſu-

Digitized by Google

ſpicionibus obviam iretur, jure ac merito Nos Indultum hoc noſtrum, quo Sacerdotibus in præfatis Regnis, atque Dominiis commorantibus tres Miſſas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrare permiſimus, hujuſmodi expreſſa lege, atque diſtricta ſanctione communire debuimus, ut ne quis eorum pro Miſſis de novo conceſſis, ullum ſtipendii genus, quacumque de cauſa, & quolibet prætextu, aut colore recipere poſſet.

Atque in caſu etiam alias denegata fuit, ne avaritiæ vis apprehenderetur.

His accedit, quod quum petitiones inſpexerimus ab aliquibus peculiaribus Epiſcopis Apoſtolicæ Sedi olim oblatas pro conceſſione celebrationis duarum, aut trium Miſſarum in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum; ſimulque contraria expenderimus Reſcripta tunc reſpective emanata; agnovimus prædictas petitiones huic potiſſimum rationi innixas fuiſſe, quod ſcilicet tanta eſſet eleemoſynarum copia, quæ ea die pro Miſſarum celebratione a piis Fidelibus offerebantur, ut aliter illis ſatisfieri non poſſe aſſererent, quam ſi facultas indulgeretur Sacerdotibus, ut plures Miſſas ea ipſa die celebrare poſſent: contra vero in rejiciendis iiſdem petitionibus, id maxime ſpectatum fuiſſe agnovimus, ne per hujuſmodi conceſſiones Ordo Sacerdotalis apud detractores in aviditatis ſuſpicionem, & infamiam adduceretur. Qua etiam de cauſa Nos hanc conceſſionem noſtram, prædicta lege adjecta, ſuſpicionibus hujuſmodi nullum locum præ ere poſſe voluimus.

Hæc ſunt, quæ concedenda eſſe judicavimus, quæque de præmiſſorum conſilio, & Apoſtolica auctoritate Noſtra conceſſimus; atque hæc ſunt, quæ in hujuſmodi Indulti conceſſione præ oculis habuimus; quæque omnia exponenda duximus præſenti Decreto, quod a Nobis conditum, manu noſtra ſubſcripſimus hac die XXI. Auguſti Anni MDCCXLVIII. Anniverſaria Coronationis noſtræ, ineunte Pontificatus Noſtri Anno Nono.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex Decretum confirmat per Literas Apoſtolicas, cum clauſulis &c.

Porro præinſertum noſtrum Decretum, atque in eo omnia, & ſingula contenta, ac præſcripta, quo firmius ſubſiſtant, & ſerventur exactius, atque etiam quatenus opus ſit, auctoritate Noſtra Apoſtolica tenore præſentium confirmamus, & approbamus; illique, & omnibus, ac ſingulis contentis, & præſcriptis, Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, atque ita, ut præmittitur, omnino ſervari mandamus. Decernentes eaſdem præſentes literas firmas, validas & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & ſpectabit in futurum, pleniſſime ſuffragari, & ab eis reſpective ſub irrogatis pœnis, & cenſuris inviolabiliter obſervari; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari; Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ muniti eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur iiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. Pontif. Anno IX. Die 26. Aug. 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXVI. Auguſti MDCCLVIII. Pontificatus Noſtri Anno IX.

Cajetanus Amatus.

Digitized by Google

E R E C T I O

Duarum Cathedrarum in Archigymnaſio Urbis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

QUANTA Reipublicæ commoda obveniant ex publicis ſtudiorum Univerſitatibus, in quibus bonarum artium, ac ſcientiarum documenta ingenuæ Juventuti traduntur, concordi omnium judicio, & felici experientia evidentiſſime conſtat; dum per homines maxime liberalibus diſciplinis excultos atque expolitos, totius Civitatis mores, ad æquitatis, & juſtitiæ rationem conformari ſolent; & neceſſaria in civilibus Societatibus judicia, recte, ac laudabiliter exerceri, pluraque hominum uſibus proficua inveniri paſſim conſpiciuntur, & reliquæ omnes privatæ ac publicæ res prudenter utiliterque adminiſtrari. *Prooemium ex publica Univerſitatum utilitate.*

Quamobrem ad Noſtrum potiſſime Officium pertinere judicavimus, celeberrimum Almæ Urbis Noſtræ Archigymnaſium ſtudii generalis, *Sapientiam* nuncupatum, ſpeciali providentiæ Noſtræ cura tueri, atque fovere, quin etiam, ſi quæ Nobis ejus rei facultas ſuppeteret, illius ſplendorem novis Apoſtolicæ liberalitatis favoribus amplificare: Ut, quæ Nobis olim in minoribus adhuc verſantibus, ejuſdemque Sapientiæ regimen, pro Advocati Conſiſtorialis jure, vel communiter, vel peculiariter moderantibus, ad perficiendum illius ſtatum deeſſe videbantur, ea nunc, ſupremæ Auctoritatis Noſtræ ope, ipſius Univerſitatis, totiuſque Urbis ornamento & commodo, accederent incrementa. *Pontifex ſam Univerſitatem Urbis protexit & favoribus amplificavit.*

Quæ quidem cum partim in reſtituendo aut firmando aptiori, utiliorique ipſius Archigymnaſii regimine atque ordine, partim in nonnullarum, quæ deſiderabantur, doctrinarum & facultatum acceſſione, conſiſtere intelligeremus; illud hactenus ſtudioſe præſtare non omiſimus, ut ſcilicet, quas opportunas judicavimus leges, ſive ad tempus, ſive perpetuo in eodem ſervandas, præſcriberemus, ex quibus meliorem ſtudiorum rationem, ac ſcientiarum tradendarum methodum in ipſo recte proceſſuram fore confidimus. Alterum vero, quod ad novas Diſciplinarum Cathedras inſtituendas, augendumque Lectorum numerum pertinebat, ad hunc diem efficere non potuimus, quum id, nec ipſius Archigymnaſii redditus, nec Apoſtolici Ærarii Noſtri vires, recentibus nimium calamitatibus exhauſtæ, ullo modo ferre valerent. *In reformando ejus regimine plura jam præſtitit.*

Cum autem recens in Civitate & Statu Avenionenſi, & Comitatu Venaiſſino Noſtræ temporali Ditioni ſubjectis, inducta ſit facultas, ut eam vocant, privativa, dandi prælo, ac vendendi & publicandi per totam Pontificiam Ditionem Civitatis, Status, & Comitatus præfatorum, novitates publicas, tam politicas, quam Literarias, & alia ſimilia, ipſaque privativa facultas dilecto filio Alexandro Giraud ad novem annos conceſſa, & locata reperiatur, pro annua reſponſione quatuor mille librarum monetæ Galliæ, ſub diverſis pactis, & conditionibus, prout in Inſtrumento publico per acta dilecti filii Gognominati Jeremiæ, Notarii publici, & Secretarii, generalis Legationis Avenionen. ſub die 16 Menſis Novembris Anni Domini 1741. deſuper confecto, & ſtipulato, plenius continetur. *Nunc ex proventum cujuſdam novi Affictus Cathedrarum numerum auget.*

Nos igitur congruum & conſentaneum arbitrantes, prædictum redditum quatuor mille librarum dictæ monetæ, qui, quum antea nunquam inter emolumenta Camerariæ computatus fuerit, ex prædicta nova locatione, & privativa facultate per Nos, ut præfertur, indulta, nuper accrevit, eidem Archigymnaſio, ad excitandas, & promovendas in eo alias ſcientias, & liberales artes, integre, & in perpetuum attribuere; verumque hodiernum ipſius Archigymnaſii ſtatum, annuos redditus, *Incipit diſpoſitiva*

Ca-

Digitized by Google

Cathedras, & Lecturas, regimen, adminiſtrationem, & privilegia, de quibus plenam certamque notitiam habemus, nec non præfatum locarionis Inſtrumentum, omnia item & ſingula privilegia, & indulta etiam a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris Civitati & Legationi Avenionenſi, ac pro tempore exiſtentibus S. R. E. Cardinalibus de Latere Legatis & Vicelegatis inibi commorantibus, quomodolibet conceſſa, etiam pluries confirmata, & innovata, ac alia quæcumque, etiam ſpecialem, & individuam mentionem, & expreſſionem requirentia, eorumque omnium & ſingulorum totos, & integros tenores præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes.

Erigit unam Cathedram Mathematicæ, & alteram Chymiæ per concurſum conferendas.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, meraque deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, in præfato publico Archigymnaſio, ſeu ſtudio generali, *Sapientiæ*, nuncupato, de Urbe, præter eam in qua elementa Geometriæ traduntur, aliaſque inibi præexiſtentes Cathedras & Lecturas, duas novas Cathedras, ſeu Lecturas, alteram nimirum Mathematicæ, alteram autem Chymiæ hujuſmodi Profeſſoribus, probatæ fidei, & idoneitatis ad Cathedras hujuſmodi pro tempore quomodolibet vacantes, prævio concurſu, & ſervata forma dudum a Nobis in Conſtitutione Noſtra, privilegiorum Noſtræ Conſiſtorialis Aulæ advocatorum confirmatoria, quæ incipit, *Inter conſpicuos Ordines*, edita quarto Kalendas Septembris Anno Quinto, §. *In eligendis*, tradita atque præſcripta, deputandis, & aſſumendis, ad commune bonum, publicamque utilitatem, Apoſtolica Auctoritate perpetuo erigimus, & inſtituimus.

Ipſiſque Cathedris aſſignat ſcuta ducenta pro quolibet.

Eiſdemque Cathedris, ſeu Lecturis a Nobis ſic erectis & inſtitutis, pro earum dote, ac utriuſque Lectoris congruo ſalario & proviſione, annuam ſummam quadringentorum ſcutorum monetæ Romanæ de juliis decem pro quolibet ſcuto, ad rationem ducentorum ſcutorum pro quolibet, eis, ut infra, perſolvendorum, eadem Apoſtolica Auctoritate conſtituimus & aſſignamus. Ipſoſque futuros pro tempore Mathematicæ, & Chymiæ Lectores, aliorum dicti Archigymnaſii Lectorum Magiſtrorum, Doctorum, & Profeſſorum conſortio, ita ut omnibus, & quibuſcumque privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, præeminentiis, antelationibus, honoribus, & prærogativis, etiam antianitatis, quibus alii ejuſdem Archigymnaſii Magiſtri, Lectores, Doctores, & profeſſores quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, atque uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum, pariformiter, & æque principaliter, in omnibus, & per omnia, & omnino quoad omnia, ipſi quoque utantur, fruantur, potiantur, & gaudeant, omnibuſque pariter oneribus & obligationibus, quibus illi ſubjacent, pari modo etiam ipſi ſubjaceant; Apoſtolica itidem Auctoritate adjungimus, & aggregamus.

Lectores dictarum facultatum aliorum conſortio adjungit.

Ad conſulendum vero perpetuæ utriuſque Cathedræ a Nobis per præſentes erectæ ſtabilitati, & manutentioni, prædictam facultatem privativam dandi prælo, ac vendendi, & publicandi per totum Avenionen. & Canonicatum Venaiſſinum, Noſtræ temporali Ditioni ſubjectum, novitates publicas, tam politicas, quam literarias, Kalendario, cæteraque in memorato Inſtrumento locationis comprehenſa, & expreſſa, earumdem tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac quatenus opus ſit, de novo inducimus, & conſtituimus. Et nihilominus præfatum annuum reditum quatuor mille librarum dictæ monetæ Galliæ, ex conceſſione & locatione privativæ facultatis hujuſmodi nunc provenientem, & qui deinceps, etiam in quacumque majori ſumma provenire poterit, a cæteris Cameræ Apoſtolicæ redditibus, introitibus, & proventibus extraneum, ſeu perpetuo ſeparatum, atque disjunctum haberi, & cenſeri volumus, ideoque ab iiſdem pari auctoritate itidem perpetuo ſeparamus, ſejungimus, & diſmembramus, ſicque diſmembratum, ſejunctum, & ſeparatum, præfato Archigymnaſio pro utriuſque Cathedræ ſeu Lecturæ a Nobis per præſentes erectæ & inſtitutæ, dote, & pro aliis infraſcriptis uſibus, etiam perpetuo applicamus, concedimus, & aſſignamus.

Pro hujus electio is firmitate dictum Aſſictum,

Quamobrem dilectis Filiis nunc, & futuris pro tempore ejuſdem S. R. E. Cardinalibus Noſtris, & Sedis Apoſtolicæ de Latere Legatis, ac Vicelegatis in dicta Civitate Avenionen. commorantibus, nec non Congregationi Avenionenſi, ac præfatæ

Digitized by Google

ſatæ Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, & Commiſſario generalibus, aliiſque ipſius Cameræ Officialibus & Miniſtris, quocumque nomine nuncupatis, in virtute Sanctæ Obedientiæ diſtricte inhibemus, ne præfatum annuum redditum ex privativa facultate hujuſmodi provenientem, in alios quoſcumque uſus, & cauſas, quantumvis privilegiatas, & privilegiatiſſimas, ullatenus erogent aut convertant, nec de prædictis pecuniis aliter ullo modo diſponere præſumant; ſed ipſa dumtaxat Congregatio, prædictique Legati ac Vicelegati, ſeu alii, ad quos nunc quomodolibet ſpectat, & ſpectabit in futurum, ſi, & poſtquam, ac quoties pro parte infraſcripti Noſtri, deinde vero Romani pro tempore Pontificis Secretarii Status, aut Rectoris dicti Archigymnaſii fuerint requiſiti, tam pro executione & conſervatione dictæ privativæ facultatis, quam pro integra, celerique exactione annui redditus præfati, eorum brachium & auxilium efficaciter præſtent; Ipſeque pro tempore Cardinalis Legatus, ſeu Vicelegatus exactæ pecuniæ depoſitum, in faciem, & creditum dicti Archigymnaſii, ut infra, faciendum ſedulo curet.

& aſſignationem confirmat.

Interim vero Rev. Card. Valenti pluribus titulis de dicta Univerſitate benemeritum deſignat.

Quoniam vero dilectus Filius Noſter Sylvius Tituli Sancti Calliſti S. R. E. Presbyter Cardinalis Valenti nuncupatus, ejuſdem S. R. E. Camerarius, & Nobis a Secretis Status, in procuranda prædicti novi redditus acceſſione, & in illius applicatione ad ſupradictum effectum proponenda, eximium ſuum ſtudium de bono publico amplificando, ac de ſcientiis & liberalibus Artibus promovendi Nobis aperte comprobavit; idcirco Nos earumdem tenore præſentium prædicto Sylvio Cardinali, quoad vixerit, plenam & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem tribuimus, & elargimur, poſt ipſum vero cuilibet pro tempore exiſtenti Romani Pontificis Secretario Status, nec non præfati Archigymnaſii pro tempore Rectori ſimiliter concedimus & impertimur, ut ipſi, adveniente termino currentis locationis dictæ privativæ facultatis, & ſic deinceps quoties terminus hujuſmodi advenerit, eidem pro tempore exiſtenti Legato, ſeu Vicelegato Avenionen aut pro eo alii, vel aliis, ad quos pro tempore ſpectabit, aut ſpectare poterit, celebrationem & ſtipulationem novæ locationis ejuſmodi privativæ facultatis pro dicto Archigymnaſio, celeremque tranſmiſſionem pecuniæ de Civitate Avenionen. Romam, ad effectum illam, ut infra, deponendi, abſque ulla dependentia a prædicta Congregatione Avenion. aut a Camera Apoſtolica, illiuſque Officialibus, & Miniſtris prædictis, committere, & mandare libere & licite poſſint, & valeant.

Modum aſſervandi & ſolvendi pecunias aſſignatas

Poſtremo volumus, & mandamus, ut pecuniæ, ut ſupra, provenientes, apud Menſam Nummulariam Montis Pietatis, ad creditum dicti Archigymnaſii, in peculiari tamen & ſeparato computo, deponantur, ita ut cum aliis prædicti Archigymnaſii redditibus nullo unquam tempore miſceantur, vel confundantur, ſed ſtare debeant dumtaxat ad effectum, ut pro rata ſcutorum quadringentorum, prædictis duobus Lectoribus Mathematicæ, & Chymiæ, annua honoraria & ſtipendia a Nobis iiſdem reſpective conſtituta, in conſuetis tertiariis, juxta morem aliarum Cathedrarum, & Lectorum ipſius Archigymnaſii, mediantibus ordinibus manu Rectoris ejuſdem pro tempore deputati ſubſcriptis, perſolvantur, reſiduum vero in expenſas neceſſarias pro experimentis Chymicis, & non in alios quoſcumque uſus, omnino erogetur.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Præſentes quoque Literas, quas in dicta Camera Apoſtolica, juxta Conſtitutionem fel. rec. Pii Papæ IV Prædeceſſoris Noſtri deſuper editam, præſentari, inſinuari, & regiſtrari volumus, præmiſſaque omnia, & ſingula, nullo unquam tempore ex quibuſcumque cauſis, de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, retractari, ſeu etiam revocari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, aut in jus, vel controverſiam vocari, ſeu ad terminos juris reduci poſſe, ſed ſemper, perpetuoque valida, & efficacia exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere; ſicque per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarium, & alios Cardinales, nec non Palatii Apoſtolici Auditores, prædictæque Cameræ Theſaurarium Generalem, & Clericos Præſidentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; & ſi ſecus ſuper his

Digitized by Google

his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inaoe deceroimus.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordioationibus Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, dictæque Cameræ, nec non Congregationis Avenionen. & Archigymnaſii prædicti, etiam juramento, cooſirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis reſpective ſtatutis, & Conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis dictæ Congregationi, eidemque Cameræ, ac illius Officialibus & Miniſtris, & quibuſvis aliis, ſub quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, ac irritaotibus decretis, etiam motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudioe paribus, etiam cooſiſtorialiter, ac alias quomodolibet in cootrarium præmiſſorum confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi pro ſufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales item importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenores præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium & ſiogulorum effectum, ſpecialiter, & exepreſſe, ac latiſſime, & pleniſſime motu ſimili derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides præſtanda tranſumptis.

Utque de præmiſſis etiam in Civitate & Ditione Avenionen., quandocumque opus fuerit, fides fieri valeat; volumus, ut earumdem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo præfati Sylvii Cardinalis, ſeu reſpective Romani pro tempore Pontificis Secretarii Status, aut prædicti Archigymnaſii Rectoris obſignatis, eadem prorſus fides adhibeatur in Judicio, & extra illud, quæ adhiberetur hiſce præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ

Sanctio.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ Erectionis, diſmembrationis, applicationis, inhibitionis, conceſſioois, decreti, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Ta. Pont. A IX die 12. Octobris 1748.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarn. Dominicæ MDCCXLVIII. quinto Idus Octobris Pontificatus Noſtri Anno Nono.

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.

VISA DE CURIA
J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.

DECRETUM.

Quo prohibetur cuilibet in poſterum Libros, Scripturas, aliaque Opera quæcumque Typis imprimere, ſeu aliter in lucem edere; in quibus de imminutione dierum Feſtorum de Præcepto, ſive pro, ſive contra eam agatur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Inſtantiæ factæ Pont. ſuper im.

NON multi menſes effluxerant, ex quo placuit Omnipotenti Deo humilitatem Noſtram nullis ſuffultam meritis ad univerſalis Eccleſiæ regimen aſſumere, quum

Digitized by Google

quum plurium, & pietate, & doctrina inſignium Virorum, necnon Epiſcoporum per Eccleſias tam citra, quam ultra Montes conſtitutorum, inſtantiæ ad Nos deferri cœperunt, ut numerus dierum Feſtorum de præcepto in ſatis nota Conſtitutione rec. mem. Prædeceſſoris Noſtri Urbani Papæ VIII. præfinitus, auctoritate Noſtra minueretur. Quam quidem ob rem, Nobis exponebant, & nimis grave detrimentum humilioris ſortis hominibus, qui manuum ſuarum laboribus ſe ipſos, ſuaſque familias ſuſtentare coguntur, ex hujuſmodi Feſtorum dierum numero, quibus operari prohibentur, inferri; & ſimul arduum vel potius impoſſibile eſſe, debitam, exactamque eorum obſervantiam & ſanctificationem a populis obtinere; ſiquidem poſt innumeras diſtrictaſque leges ea de re latas, & curas adhibitas, numquam ſæpius cauponæ atque popinæ frequentari diſgnoſcuntur, quam ipſis diebus Feſtis, pomeridianis potiſſimum horis, non ſine ſcandalo, & rixarum, aliorumque criminum ſequela. Cumque Cariſſimus in Chriſto Filius Noſter Carolus utriuſque Siciliæ Rex illuſtris poſt aliquot annos Urbem ingreſſus ad Nos comiter acceſſiſſet, non omiſit ſummo zeli ſtudio pro hujuſmodi Feſtorum dierum in ſuis Regnis imminutione Nobiſcum agere.

minutione dierum Feſtorum.

Summa rationum quæ adducebantur.

Nos autem cum primum illæ, quas ſupra diximus, inſtantiæ ad Nos pervenerunt, minime labori pepercimus, ut rem ipſam in ſuis fontibus inſpiceremus, quin etiam ſatis amplam Diſſertationem ea de re exaravimus, & publicari curavimus, in qua pleraque a Nobis demonſtrata ſunt, ad hanc minuendorum Feſtorum materiam pertinentia, pluresque hujuſmodi imminutionis viæ indicatæ fuerunt; ſed nihil definitum, aut pro auctoritate ſtatutum fuit; quum id Nobis unice propoſitum tunc fuiſſet, ut aliorum ſententias intelligeremus, non ſolum circa rationem peragendæ Feſtorum dierum reductionis, ſed etiam ſuper ipſius imminutionis ſubſtantia, an eam fieri, vel potius rem in priori ſtatu relinqui præſtaret; itaut, qui reductionem nequaquam faciendam exiſtimaret, minime neceſſe haberet de illius executionis modo inquirere, aut Nobis conſilium præſtare.

Pont. de hac re diſſertationem confecit, ut aliorum ſententias audiret.

Quadraginta porro fuerunt, quorum conſilium requiſivimus; inter quos nonnulli hujus S. R. E. Cardinales, Epiſcopi plures tam Itali, quam Ultramontani, reliqui Teologiæ aut Sacrorum Canonum Profeſſores, vel in Eccleſiaſticæ Diſciplinæ rationibus tum Romæ, tum alibi agendo potiſſimum experiendoque verſati. Horum omnium reſponſa, juxta mandatum Noſtrum, ſcripto concepta, quæ adhuc apud Nos aſſervantur, cum accepiſſemus; ex prædicto numero, tres ſupra triginta invenimus, qui Feſtorum dierum imminutionem vel neceſſariam, vel utilem omnino fore affirmabant; ex his vero, quindecim Nobis ſuadebant ut edita generali Apoſtolica Conſtitutione, hujuſmodi imminutionem in univerſa Eccleſia ſtatueremus; alii autem numero octodecim, audiendas eſſe cenſebant inſtantias Eccleſiarum atque Diœceſum, earumque peculiaribus neceſſitatibus diverſa atque opportuna ratione conſulendum. Quod vero pertinet ad ipſius reductionis modum; quum in Concilio Provinciali Tarraconenſi, habito ſub ſan. mem. Prædeceſſore Noſtro Benedicto XIII. Pontifice de Nobis optime merito, conditum fuerit Decretum, ut, accedente Apoſtolicæ Sedis approbatione & auctoritate, ac ſalva obligatione ſanctificandi, ut prius, omnes dies Dominicos, & ſolemniores quaſdam Feſtivitates, quibus nimirum & aſſiſtendum foret Sacrificio Miſſæ, & abſtinendum ab operibus ſervilibus: in aliis quibuſdam Feſtis minus principalibus tenerentur quidem Fideles ex præcepto Miſſam audire, ſed reliquum diei tempus operibus & laboribus quibuſque exercendis, etiam ſervilibus nuncupatis, licite impendere poſſent; cumque ipſius Concilii Patres, Anno Domini MDCCXXVII. hujuſmodi Decreti approbationem & confirmationem a præfato Benedicto Prædeceſſore petiiſſent, idemque Prædeceſſor Anno ſequenti MDCCXXVIII. Decretum ipſum per ſuas Apoſtolicas Literas in forma Brevi approbaſſet & confirmaſſet, ex prælatis XXXIII. conſulentibus, viginti tres in eo concordes fuerunt, ut Feſtorum dierum reductio juxta formam & methodum Decreti Conciliaris Tarraconenſis fieri deberet, reliquis decem in diverſas ſententias abeuntibus; aliis nempe tollendas omnino cenſentibus Feſtivitates aliquot ex his, quas Urbanus VIII. ſervari mandave-

Et 40. Perſonarum conſilium exquiſivit.

Major numerus reductionem faciendam cenſent.

Aliqui etiam per generalem Conſtitutionem, alii non.

Et quid circa modum.

Digitized by Google

rat ; aliis proponentibus plurium Feſtivitatum conjunctionem in unam diem de præcepto ſanctificandam ; aliis vero complura Sanctorum Feſta in dies Dominicos transferentibus.

Pontifex nil generaliter præcipere, ſed peculiares Epiſcoporum inſtantias expectare ſtatuit.

Nos autem, horum omnium conſiliis perlectis, matureque perpenſis, nequaquam expedire judicavimus generalem hac de re Conſtitutionem edere, quum Nobis animo obverſarentur multimodæ difficultates olim adverſus prædictam Urbani Prædeceſſoris Conſtitutionem excitatæ ab iis ipſis, qui pro illius promulgatione conſilium dederant, & preces obtulerant. Quapropter, ut & Apoſtolicæ Sedis auctoritati ac dignitati proſpiceremus, & ſimul oſtenderemus, quanto in honore apud Nos habeantur Venerabiles Fratres Noſtri Eccleſiarum Antiſtites, quos quidem ſuarum Diœceſum neceſſitates optime intelligere, maximoque zelo pro Dei cultu & gloria flagrare non dubitamus ; id Nobis ſervandum propoſuimus, & re ipſa ſervavimus, ut nihil hac in re decerneremus, niſi poſtquam Epiſcopi pro ſuis quique Diœceſibus, aut Metropolitani, de Suffraganeorum conſilio & aſſenſu, pro ſuis Provinciis, peculiares Eccleſiarum & Populorum neceſſitates Nobis demonſtrantes Feſtorum dierum imminutionem poſtulaſſent. In quo tamen non cuilibet anguſtæ Diœceſis Epiſcopo id optanti annuendum cenſuimus, niſi ſimul finitimi alii Præſules id ipſum expeterent ; quo ſcilicet ritus & diſciplinæ uniformitas, quantum fas eſſet, in vicinis atque conterminis Diœceſibus conſervaretur. Præterea nihil innovare voluimus, non ſolum in hac Noſtra Romana Urbe, pro qua peculiares quædam circumſtantiæ ponderandæ ſunt, quæ aliis Civitatibus ac Diœceſibus aptari nequeunt ; ſed nec in Noſtra Bononienſi Civitate ac Diœceſi, cujus Paſtorale regimen una cum Supremo Pontificatu retinemus ; ne ſcilicet aliis exemplo & judicio Noſtro præire voluiſſe videremur, ut pro ſuis Diœceſibus, licet inviti, id facerent, quod Nos ipſi Bononiæ feciſſemus ; aut hominum cenſuram adverſus illos excitaremus, qui non idem egiſſent, quod Nos ſtatuiſſe viderent in Diœceſi regimini Noſtro immediate ſubjecta.

Ideoque, inſtantibus Epiſcopis, in illorum Diœceſibus obſervantiam nonnullorum Feſtorum relaxavit.

Modus quo Indultum fuit conceſſum, refertur.

Hanc igitur agendi normam conſtanter ſequentes, oblatis Nobis multorum Epiſcoporum petitionibus præceptum obſervandi dies Feſtos in pluribus Diœceſibus atque Regionibus, juxta modum inferius dicendum, benigne relaxavimus. Nec aliquid invenire eſt hac in re ullibi a Nobis fuiſſe ſtatutum, ſine præcedentibus inſtantiis, & cauſarum expoſitionibus, pro ſingulis Civitatibus, & Diœceſibus, ex parte earumdem Antiſtitum ad Nos & Apoſtolicam Sedem delatis. Quod vero ſpectat ad modum relaxandi hujuſmodi præceptum ; quum adverterimus, legem audiendi Miſſam, ab alia feriandi ab operibus ſervilibus diſtinctam plane, & ſeparabilem eſſe ; ipſoſque etiam Epiſcopos non ſolum frequenter agrorum cultoribus, ſed & urbanis quandoque Operariis, haud difficulter concedere, ut dies Feſtos, officio Miſſæ dumtaxat aſſiſtendo, ſanctificent, de cætero autem laborioſis operibus incumbere valeant : qui etiam a quibuſdam Moralis Theologiæ Scriptoribus, licet audacter, aſſertum fuiſſe viderimus, immunes a peccato pauperes, & inopes, qui Feſtis diebus etiam ſolemnioribus, quo valeant egenas familias ſuas ſuſtentare, audito Sacro, laboribus manuum ſuarum, quantumvis ſervilibus, per plures horas occulte, & ſine ſcandalo occupantur ; cumque potiſſimum Tarraconenſis Decreti ab Apoſtolica Sede, ut ſupra dictum eſt, approbati, illuſtre exemplum præ oculis haberemus : In admittendis Epiſcoporum Inſtantiis, hanc obſervavimus methodum, ut, firmam & ratam relinquentes utramque legem de audienda Miſſa, & de abſtinendo ab operibus ſervilibus in omnibus diebus Dominicis, & in præcipuis quibuſdam anni Feſtivitatibus ; aliarum minus ſolemnium ſanctificationem ita deinceps fieri permitteremus, ut, audita Miſſa, reliquum diei tempus pauperibus liberum eſſet ad laborioſa quæque opera exercenda. Neque vero facilem aditum apud Nos invenerunt aliorum Antiſtitum preces, quæ Feſtorum dierum imminutionem alia via & ratione in ſuis Diœceſibus fieri optabant ; tranſlatis nimirum in dies Dominicos Sanctorum Feſtivitatibus per hebdomadas occurrentibus.

Hæc indulta non immutant Catalogum

Per hæc autem minime detractum cenſeri debet providæ Conſtitutioni Prædeceſſoris Noſtri Urb. Papæ VIII., quam & Apoſtolico illius zelo dignam, & eorum temporum rationibus maxime aptam fuiſſe agnoſcimus, & profitemur. Nec aliter

pro-

Digitized by Google

profecto de illa Nos judicare dicendum eſſet, etiamſi (prout ferat earum legum natura, quæ ad Eccleſiaſticam diſciplinam, mutationibus merito ſubjectam, unice pertinent), ex novis non levibus, neque pro ingenio excogitatis cauſis, ſed tot inſignium Eccleſiæ Præſulum judicio comprobatis, plures dies Feſti de præcepto in Urbani Catalogo deſcripti, ex obſervandorum dierum numero exempti omnino fuiſſent. Ideoque multo minus hoc dici poteſt, ubi nulla ex Feſtivitatibus in ea Conſtitutione deſignatis peculiari cultu & ſanctificatione privata eſt; ſed in aliquibus dumtaxat permiſſum fuit, ut Divinis Myſteriis religioſa ſaltem præſentia celebratis, cuilibet licitum eſſet, operibus & laboribus humanæ vitæ utilibus, & neceſſariis intendere.

Urbani VIII.

Quod enim Eccleſiaſtica diſciplina, ſalvo honore præcedentibus Conſtitutionibus, earumque auctoribus debito, & ſine eorum reprehenſione atque injuria, immutari valeat; innumeris poſſemus exemplis apertiſſime comprobare, a quibus, cum in re minime dubia verſemur, recenſendis ſuperſedemus; illudque ſolum monuiſſe ſufficiat, tunc demum innocuam eſſe antiquæ diſciplinæ mutationem, dum non temere atque inconſulto, ſed a legitimis Superioribus, & juſtis de cauſis fiat, quas Innocentius III. Prædeceſſor Noſter in Concilio Lateranenſi IV. *Can.* 50. commemorat.

Et nos quidem jure Nobis polliceri poſſe videbamur, dum circa propoſitam dierum Feſtorum imminutionem adeo caute, adeo ex aliorum potius ſententia, quam ex auctoritate, qua fungimur, omnia ad hunc diem agere ſtuduimus, nec noſtram agendi rationem in aliorum cenſuram & offenſionem incidere debere, nec Eccleſiæ pacem, quæ Nobis ſummopere cordi eſt, ullo modo turbandam fore. Verum nonnulla intervenerunt, quorum cauſa eam Nobis ſpem in irritum ceſſiſſe dubitamus. Quum enim inter Viros doctos diſputari cœperit, recte ne, an ſecus, Epiſcopi faciant, qui ab Apoſtolica Sede poſtulant, ut liceat in ſuis Diœceſibus aliquos dies Feſtos de præcepto minus principales ſola Miſſarum auditione ſanctificare, non interdicto in reliquis horis negotiorum & operum etiam ſervilium exercitio; quamvis facile intelligamus, hujuſmodi diſſidia ex diverſa hominum judicandi & opinandi ratione ortum habere, humanaſque res omnes ſimilibus diſſenſionibus plerumque ſubjectas eſſe; nihilominus ab aliquibus doctis probiſque Viris demonſtratum Nobis eſt, in hac controverſia, Scribentium ſtilum intra innocuæ diſceptationis terminos non conſtitiſſe; dubitarique poſſe, ne ab improbandis poſtulantium ſtudiis, ad ipſius conceſſionis reprehenſionem ſenſim diſputatio tranſierit, adeoque incaluiſſe concertationis æſtum, ut in publicis Libris & Scripturis, graviores accuſationes & cenſuræ in contrariæ ſententiæ defenſores utrinque conjectæ fuerint; ex quo ſane novarum turbarum occaſio, cum Eccleſiaſticæ pacis detrimento, exiſtere poſſet.

Varii tamen ſcripſerunt an recte Epiſcopi id petant.

Quorum diſſidia pax Eccleſiaſtica turbari poſſet.

In hoc ſtatu rerum, Nos unam ab altera conſultationis cauſa ſejunximus. Quæcumque circa Noſtram agendi rationem dicta & conſcripta palam, Nobis obſervanda offerebantur, ea nec audire voluimus; ſed, teſtimonio conſcientiæ Noſtræ contenti, illa omnia vel neglеximus, vel nimio contendentium ardori condonavimus. Quod vero ſpectat ad ipſam ferventis diſputationis naturam, illius examen primum demandavimus nonnullis in Theologica Facultate præſtantibus Viris; qui ſane, omnibus viſis atque perpenſis, retulerunt, neutra ex parte ullum Catbolici dogmatis caput in controverſiam adductum fuiſſe, nihil adverſus Urb. VIII. Conſtitutionem contumelioſe, aut irreverenter eſſe dictum, nullum eſſe locum in contendentium ſcriptis, quantumvis adverſariorum cenſura notatis, cui genuinus Catholicus ſenſus revera non ſubſit. Approbato Theologorum judicio, quod luculentiſſimis ſcriptis ediderunt, quid facto opus eſſet, ut ulterioribus perturbationibus occurreremus, exquiſivimus; & aliquot Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium, aliorumque Eccleſiaſticæ Diſciplinæ peritorum conſilium fuit, ut univerſæ quæſtioni, auctoritate Noſtra Apoſtolica, ſilentium imponeretur, publicaſque in poſterum ſuper ea libris & ſcriptis aditus intercluderetur; id quod a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, ad alias extinguendas controverſias ſimiliter exardeſcentes, non ſemel factum fuiſſe conſtaret. Horum conſilium Nos, matura deliberatione præhabita, & probavimus, & exequendum ſtatuimus; eo maxime, quod,

Pontifex de hoc unice ſollicitus.

Eorum ſcripta examini ſubjicit. Cenſura Examinatorum.

Et aliorum conſilia ulteriori providentia.

 ſi ſcri-

Digitized by Google

ſi ſcribentibus pro una aut altera ſententia, hic finis propoſitus eſt, ut Eccleſiarum Antiſtites vel a petendo minuendorum Feſtorum Indulto retrahantur, vel ad illud poſtulandum incitentur; tot ſunt, quæ ad hunc diem in utramque partem ſcripta & dicta fuerunt, ut quilibet Epiſcopus ſatis in illis habeat, quo ſuum denique conſilium capere poſſit, prout ad optimum Diœceſis ſuæ ſtatum, & ad Dei gloriam magis expedire judicaverit.

Decernitur propterea:

Quapropter Nos hujuſmodi conſilio adhærentes, de Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, præſentis noſtri Decreti vigore, omnibus & ſingulis infraſcriptis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis infra ſtatuendis, prohibemus primo, ne ullam hujus Decreti explicationem, interpretationem, aut commentarium, nec multo minus ullum Librum, Diſſertationem, Epiſtolam, ſeu alterius generis opus, quo Decretum ipſum ſive directe, ſive indirecte oppugnetur, edere aut publicare audeant. Secundo vetamus & interdicimus, ne ullos in poſterum Libros, Libellos, Relationes, Theſes, Folia, Epiſtolas, vel alterius cujuſcumque generis Opera & Scripta, in quibus de imminutione dierum Feſtorum de præcepto, aut de facultate concedenda, vel deneganda, aut audita Miſſa in nonnullis minus principalibus anni Feſtis fas ſit operibus ſervilibus vacare, ſive ex profeſſo, ſive incidenter agatur, ſive cum vero, ſive cum ficto Auctoris nomine, ſive ſub alieno, vel etiam ſine alicujus nomine, Typis imprimere, vulgare, ſeu alia quacumque ratione in lucem edere præſumant. Tertio quæcumque ad hunc diem hac ſuper re edita fuerunt Opera & Scripta, iterum prælo ſubjici & recudi, multoque magis nova Folia, Opera, Epiſtolas, Diſſertationes, aliaque præmiſſa, poſt hæc, ſub anteriori data, fraudulenter imprimi, aut publicari, ſimiliter prohibemus; Decernentes, quæcumque hujuſmodi Opera & Scripta, in ſpretum, & fraudem præſentis Decreti, ſi imprimi de cætero forſan, vel alias, ut ſupra dictum eſt, in lucem prodire contingat, ea omnia & ſingula, abſque alio examine, & in pœnam inobedientiæ & contumaciæ, in Indicem Librorum prohibitorum quamprimum referri. Hujus autem Decreti lege omnes & ſingulas cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, & dignitatis Perſonas Eccleſiaſticas, & Sæculares, & cujuſcumque Ordinis, ſeu Congregationis, & Inſtituti, etiam Societatis Jeſu, & Militiæ Hoſpitalis, S. Joannis Hieroſolymitani, aliorumque etiam ſpecialem & individuam mentionem requirentium Ordinum, Regulares, alioſque Eccleſiaſticos quoſcumque, etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, & Patriarchali dignitate fulgentes, & S. R. E. Cardinales, æqualiter teneri, & expreſſe comprehendi, decernimus, & declaramus. Contravenientes vero, præter Librorum & Operum prohibitionem, ut præfertur, ſi quidem Laici fuerint, in excommunicationem majorem latæ ſententiæ, a qua nemo, præter Nos, & Succeſſores Noſtros Romanos Pontifices, niſi in mortis articulo, ipſos abſolvere valeat; Eccleſiaſticos autem uſque ad Sacerdotalem gradum incluſive, pœnam ſuſpenſionis a divinis; in Superioribus vero gradibus conſtitutos, ſuſpenſionis ab exercitio Pontificalium, & a perceptione fructuum ſuorum Beneficiorum, Penſionum Eccleſiaſticarum, Monaſteriorum, Epiſcopatuum, & Archiepiſcopatuum, aliorumque Eccleſiaſticorum redituum quorumcumque, quarum pœnarum relaxationem, & reſpectivam rehabilitationem, Nobis, & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus privative reſervamus, ipſo facto, abſque alia declaratione, incurrere decernimus & ſancimus. Præterea Typographos & Bibliopolas, qui Libros, Scripta, aut Folia hujuſmodi, contra Decreti Noſtri legem, Typis imprimere, aut recudere, ſeu vulgare & venundare auſi fuerint, omnibus & ſingulis pœnis tam pecuniariis, quam corporis afflictivis, quæcumque ſtatutæ ſunt adverſus eos, qui Libros prohibitos imprimunt, aut evulgant, ſive venales proponunt, ſubjacere, & re ipſa mulctari & plecti volumus, & mandamus.

I. Ne ſuper Decreto hujuſmodi quidquam ſcribatur.

II. Neque ſuper Indultis concedendis, vel denegandis, pro imminutione Dierum feſtorum.

III. Quæcumque ſcripta antea ſunt facta, denuo non imprimantur. Omnes ad hujus Decreti obſervantiam tenentur. Pœnæ contra inobedientes.

Publicationi in Urbe perfectæ tribuitur vis ſpecialis intimationis omnibus factæ. Exemplis fides tribuitur.

Ut autem nemo de præmiſſis ignorantiam allegare aut prætendere poſſit, volumus & mandamus, hoc ipſum Decretum, ſeu illius exempla, ad valvas Baſilicarum Urbis, & Cancellariæ Apoſtolicæ, Curiæque Generalis Innocentianæ, & in aliis ſolitis locis ipſius Urbis, per Curſores Noſtros publicari & affigi; atque ita publicatum & affixum, omnes & ſingulos perinde afficere, & arctare, ac ſi unicuique perſonaliter intimatum, & notificatum fuiſſet; Ac præterea ipſius tranſumptis, ſeu exem-

exemplis, etiam impreſſis, cujuſcumque Notarii publici manu ſubſcriptis, ac ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, parem omnino fidem ubique locorum ab omnibus haberi, ac ſi Decretum ipſum Manu noſtra ſubſcriptum ipſis foret exhibitam, vel oſtenſum.

Datum Romæ in Palatio Apoſtolico Quirinali die xiv. Novembris MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

Dat. Pont. ann. 9. die 14 Novembris 1748.

Publicat. per Magiſtrum Curſorum more ſolito in Urbe die 16. Novembris 1748.

XVIII.

NOVA CONCESSIO

Judicis privativi in cauſis Cameræ Capitolinæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

SINCERÆ fidei, & devotionis affectus, quem dilecti filii Conſervatores Almæ Urbis Noſtræ in Nos, & hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, Nos inducit, ut eos ſpecialis favore gratiæ proſequamur. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii moderni Conſervatores Urbis prædictæ, quod alias fel. rec. Innocentius Papa XII. Prædeceſſor Noſter, poſtquam quamdam ſuam Conſtitutionem ſuper ſuppreſſione, abolitione, & abrogatione quorumdam Tribunalium, & nonnullorum Judicum peculiarium editam die ix. Septembris MDCXCII. publicaverat, per ſuum Chirographum Motus proprii expeditum, & manu propria ſignatum, omnia, & ſingula privilegia, & prærogativas, quibus Conſervatores prædicti uſque tunc gaviſi fuerant, & ad illos ſpectabant, & pertinebant, præſertim quoad facultatem, & prærogativam nominandi, conſtituendique unum Romanæ Curiæ Prælatum in Judicem privativum Cameræ Capitoli, qui omnes cauſas, activas, & paſſivas, in quibus ipſa Camera Capitolii jus vel intereſſe habere poſſet, privative cognoſceret & definiret, prout Conſervatores, pro tempore exiſtentes ab antiquo tempore, nempe Pontificatu fel. rec. Pauli II. Prædeceſſoris itidem Noſtri conſtituere, & nominare conſueverant, ut ex antiquo Almæ Urbis prædictæ ſtatuto *lib. 3. c. 2.* haberi aſſerebatur, de novo conceſſit, ſeu confirmavit, ac inſuper eoſdem Conſervatores in ſua Conſtitutione hujuſmodi, quoad facultatem nominandi Judicem hujuſmodi, minime comprehenſos eſſe declaravit, quam quidem facultatem rec. mem. Clemen. Papa XII. Prædeceſſor quoque Noſter per aliud ſimile ſuum Chirographum motus proprii ſignatum die xxiii. Novembris MDCCXXX. de novo conceſſit, & tunc, & pro tempore exiſtentes Conſervatores prædicti quamplurimos Romanæ Curiæ Prælatos unum in locum alterius vel defuncti, vel ad Cardinalatus dignitatem promoti, ſemper & uſque nunc nominare & eligere perrexerunt. Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, dicti exponentes vereantur, ne prærogativa hujuſmodi per binas Noſtras die xxvii. Februarii MDCCXLII. ſuper abolitione, & xxi. Decembris MDCCXLV. ſuper reformatione Tribunalium editas Conſtitutiones eis ablata ſit, ac proinde facultatem hujuſmodi per Nos confirmari, ſeu de novo concedi plurimum deſiderent; Nobis propterea humiliter ſupplicari fecerunt, ut ſibi in præmiſſis opportune providere, & ut infra indulgere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur ipſos exponentes ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, inhærentes antiquo ſtatuto Almæ Urbis prædictæ anni MCCCCLXVI. *lib. 1. c. 12. & lib 3 c. 15. & cap.*

Innocentius XII. qui Judices particulares ſuppreſſerat.

Judicem Cameræ Capitolinæ a ſuppreſſione exemit.

Clemens XII. Conſervatoribus Urbis facultatem dictum Judicem nominandi confirmavit.

Quia tamen dubitari poteſt ne facultas hujuſmodi per Conſtitutiones Pontificias ſublata fuerit;

Ideo Pontifex attendit antiquam & recentiua Urbis ſtatutum;

Et conſuetudinem in

& *cap.* 25., nec non alteri ſtatuto anni MDXIX. *lib.* 1. *c.* 12., & *c.* 36., ac denique

Qua reperiuntur Conſervatores.

uniformi obſervantiæ centum propemodum annorum; eiſdem modernis, & pro tempore exiſtentibus Conſervatoribus dictæ Urbis, ut ipſi in Judicem Cameræ Capitolinæ unum ex Prælatis Romanæ Curiæ Civem Romanum, qui tamen Magi-

Dictam facultatem de novo concedit.

ſtratum, ſive Officium inire nequeat, niſi poſtquam a Nobis, ſeu Romanis Pontificibus Succeſſoribus Noſtris, mediante Noſtro, & Succeſſorum prædictorum ſpeciali reſcripto, eoque actis publicis prædictæ Curiæ inſerto approbari meruerit, eligere,

Judici deputato communicat facultates opportunas.

& nominare poſſint, & valeant, facultatem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo concedimus, & indulgemus; eidemque Prælato ſic, ut præfertur, eligendo, nominando, & approbando, auctoritate, & tenore prædictis itidem concedimus, & impertimur omnes, & ſingulas facultates, quoad cauſas civiles tam activas, quam paſſivas, tam motas, quam movendas, in quibus Fiſcus, & Camera Capitolina intereſſe aliquod habere poſſit, tum in prædictis antiquis ſtatutis

Statuit, quod ab ejus decretis appellari nequeat, ſed tantum peti commiſſio &c.

Judici Cameræ prædictæ, tum in Chirographo ejuſdem Clementis Prædeceſſoris Prælato hujuſmodi attributas, cum eiſdem juribus, & privilegiis, quibus in cauſis itidem Fiſcalibus potiuntur, & gaudent Judices Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ, & præſertim cum privilegio, quod ab ejuſmodi Prælati in Judicem electi decretis, aut ſententiis appellari nequeat, ſed ſolum peti poſſit commiſſio appellationis, aut recurſus ab audientia Noſtra, & Romanorum Pontificum Succeſſorum Noſtrorum;

Quodque habeatur tamquam Judex Ordinarius.

cum declaratione, quod ipſe Prælatus ſic electus approbatuſque, ſit, atque eſſe intelligatur quoad cauſas ſupradictas Judex Ordinarius, atque ideo neque ſportulas accipere poſſit, neque ſub Conſtitutionibus revocationis Judicum, & Tribunalium particularium hactenus publicatis, vel in poſterum quavis occaſione a Nobis, ſeu

Clauſulæ.

Romanis Pontificibus Succeſſoribus Noſtris publicandis comprehenſus cenſeatur. Decernentes eaſdem præſentes literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac dictis Conſervatoribus pleniſſime ſuffragari, ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis aucto-

Derogatio contrariis.

ritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus prædicta Innocentii Prædeceſſoris, ac Noſtris ſuper abolitione, & reformatione Tribunalium editis, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Almæ Urbis, & Cameræ Capitolinæ hujuſmodi, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis; & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haben-

Dat. Pontif. An. IX die 21. Decemb. 1748.

tes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 21. Decembris 1748. Pontificatus Noſtri Anno IX.

D. Card. Paſſioneus.

FE-

F E S T O R U M D I E R U M XIX.

Reductio in Regno Neapolitano citra Pharum, & in Diœceſibus Meſſanenſi & Panormitana.

Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopis & Epiſcopis Regni Siciliæ citra Pharum, ab nec non Meſſanenſi & Panormitano Archiepiſcopis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Venerabiles Fratres, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Proœmium.

CUM, ſicut quædam ſunt, ut inquit S. Leo Magnus Prædeceſſor Noſter, quæ nulla poſſunt ratione convelli, ita multa ſint, quæ aut pro conſideratione ætatum, aut pro neceſſitate rerum oporteat temperari, illa ſemper conditione ſervata, ut in his, quæ dubia fuerint, aut obſcura, id noverimus ſequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adverſum; Eapropter hæc S. Sedes, pro paterna erga univerſos Chriſtifideles benignitate, quoad integrum ſibi fuit, conſuevit ſupremam ſuam in his auctoritatem interponere, quæ cæteroquin ad majus divini cultus incrementum præſcripta, aut per frigeſcentem in nonnullorum cordibus caritatem, ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam neceſſariarum inopiam, non ſine conſcientiæ angore contemnuntur. Cum itaque Chariſſimus in Chriſto Filius Noſter Carolus utriuſque Siciliæ & Hieruſalem Rex Illuſtris tum coram per ſe ipſe, quum quatuor ab hinc annis Romam profectus eſt, tum ſæpe alias per ſuos in Urbe Miniſtros id a Nobis ſtudioſiſſime efflagitaverit, ut pauperum calamitatibus ſublevandis, qui opere faciundo victum lucrantur, ſanctorumque dierum cultui, & Religioni amplificandæ, eorumdem Feſtorum dierum numerum imminuere dignaremur: Nos in tanto negotio, niſi re tota ſedulo perſpecta, haud quidquam decernendum eſſe rati, id utique reſponſum dedimus: Nihil Nos de hujuſmodi Eccleſiaſticæ diſciplinæ inſtitutis prorſus immutaturos, niſi per Archiepiſcopos & Epiſcopos rogaremur, quos Spiritus Sanctus poſuit regere Eccleſiam Dei, quique Domus Iſrael facti ſpeculatores, quid ferant hominum, temporumque viciſſitudines, cominus introſpiciunt: Immo id in animum induxiſſe Noſtrum (ſi quid in hac re foret innovandum) affirmavimus, ut ſalva & incolumi, ſolemnioribus diebus Feſtis, veteri diſciplina de audiendo Sacro, & a ſervilibus operibus vacatione, iiſdem tantum ſervilibus curis per aliquot Feſtos dies, humanæ neceſſitatis ratione habita, vacare indulgeremus, lege tamen aſtandi Sanctiſſimo Altaris Sacrificio neutiquam abrogata.

Rex utriuſque Siciliæ petiit a Pontif. Feſtorum dierum reductionem.

Reſponſum Pont. qui vota Epiſcoporum exquirere voluit.

Ab univerſis porro Fraternitatibus Veſtris ſupplices, graviſſimaſque in idem argumentum literas accepimus; quibus plurima incommoda ex dierum Feſtorum frequentia in veſtras reſpective Diœceſes, & Provincias invehi lamentabamini; ac de iis imminuendis accurate diſſerentes, eamdem, ac Nos ipſi, rationem arbitrabamini eſſe ineundam: id propterea ejuſdem Caroli Regis æquiſſimæ voluntati, nec non piis Fraternitatum Veſtrarum votis hac in re, quantum cum Domino poſſumus, obſecuti, Feſtorum dierum grandiorem numerum ad modum revocandum exiſtimavimus.

Epiſcopi omnes pro reductione ſupplicarunt.

Hinc Pont. primo excipit dies Feſtos, qui ab omni opere feriati eſſe debent.

Fraternitatibus itaque Veſtris, Fratres Archiepiſcopi, & Epiſcopi totius Regni Siciliæ citra Pharum, ac Fratres Archiepiſcopi Meſſanen. & Panormitan. præſentes committimus, & mandamus, ut unuſquiſque Veſtrum in ſuis reſpective Provinciis, ac Civitatibus, & Diœceſibus hanc de Feſtis diebus legem Auctoritate Noſtra Apoſtolica edicat, nempe, ut diebus Dominicis Paſchatis Reſurrectionis, & Pentecoſtes, aliiſque per annum Dominicis diebus; nec non diebus Circumciſionis, Epiphaniæ, Aſcenſionis, Corporis Chriſti, & Nativitatis Domini; diebus Purificationis, Annuntiationis, Aſſumptionis, Nativitatis, & Conceptionis B. Mariæ Virginis Immaculatæ; natali die Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli; die Feſto omnium Sanctorum; ac Feſto die cujuſvis præcipui quarumcumque Civitatum, vel lo-

co-

Secundo quoad reliquos dies Feſtos, illos ita ſervari jubet, ut audito Sacro quis operibus ſervilibus vacare poſſit.

corum Diœceſum prædictarum Patroni, proveteri Eccleſiæ Catholicæ inſtituto, Sacris non tantum aſtare Chriſtfideles veſtrarum reſpective Civitatum, & Diœceſum teneantur; ſed etiam a ſervilibus operibus feriati ſunto: In reliquis vero Feſtis ſive per Apoſtolicam hanc S. Sedem, ſive per Synodales quarumcumque Diœceſum hujuſmodi Conſtitutiones, ſive quacumque alia de cauſa, etiam ex cauſa voti per Chriſtifideles Civitatum, Diœceſum, & Provinciarum hujuſmodi, eorumque Majores facti, quod quoad hanc partem Auctoritate Noſtra Apoſtolica per Vos commutari volumus, præceptis, præſcriptiſque, ſacroſancto Miſſæ Sacrificio interſint; cæterum negotiis familiaribus, ſervilibuſque ſuis operibus, ſine ullo prorſus conſcientiæ ſcrupulo, incumbere integrum cuique eſto. Ubi vero obtingit, unum eumdemque Epiſcopum duabus præeſſe Eccleſiis invicem canonice unitis (quod potiſſimum in Regno Siciliæ citra Pharum evenit) quarum unaquæque ſuum habet præcipuum Patronum, homines tantum illius Diœceſis, cujus Patroni Feſtivus dies recurrit, non vero alterius, volumus & præcipimus eodem die tum Miſſæ Sacrificio adeſſe, tum a ſervilibus operibus ibi temperare. Quæ cum ita ſe habeant, Fraternitates Veſtras in Domino plurimum hortamur, ut Vos populos veſtræ curæ commiſſos quam ſæpiſſime edoceatis, quæ ad juſtam, legitimamque dierum Feſtorum celebrationem pro temporum varietate pertinere videbuntur, qua ſpiritus alacritate, qua mentis contentione, qua cordis humilitate aſtare oporteat Sanctiſſimo Altaris Sacrificio, in quo Chriſtus Dominus tradit ſemetipſum pro nobis oblationem, & hoſtiam Deo in odorem ſuavitatis, quam frequentes Divinis Officiis, ſacriſque Concionibus, Chriſtianis explicationibus & explanationibus intereſſe debeant, & quanti piaculi ſit eos temerare dies, quos ad ſui nominis gloriam amplificandam ſibi Dominus conſecravit. Ne autem per eos dies potiſſimum Chriſtifidelium corda graventur in crapula, & ebrietate, ac cogitationibus ſæcularibus, quam diligentiſſime curare debetis, ut profana quæque, ludicra, & minus religioſa a publicis locis quam longiſſime amoveantur, etiam invocato, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis: quod ſane non defuturum neutiquam dubitamus. Memores ſemper Prophetici illius oraculi, quo ſolemnitates, quas vitioſa conſuetudine homines deturpant, tanquam ſtercus a Deo projiciendas, & diſperdendas eſſe declaratur. Volumus autem, quod præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non Provinciarum, Civitatum, Diœceſum, & locorum præfatorum etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus; privilegiis quoque, & indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Consulit in caſu quod duæ Eccleſiæ unitæ, ſingulæ proprium Patronum habeant.

Hortatur Epiſcopos, ut Populos moneant circa dierum Feſtorum obſervantiam.

Tranſumptis fidem præſtare præcipit.

Et derogat contrariis.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XII. Dec. MDCCXLVIII., Pontificatus Noſtri Anno IX.

D. Card. Paſſioneus.

ERE-

Digitized by Google

E R E C T I O XX.

Cathedralis Eccleſiæ Pinarolien.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

IN Sacroſancta B. Petri Principis Apoſtolorum ſpecula, nullis Noſtris meritis, ſed inſcrutabili Divinorum Judiciorum altitudine collocati, ad univerſum Gregem Dominicum oculos Noſtræ mentis intentos ſemper habemus, more vigilis Paſtoris inſpicientes, quid Apoſtolicæ providentiæ impendere debeamus, ut Grex ipſe ubique gubernetur utiliter, & ad Cœleſtia Paſcua fideliter dirigatur. Hinc, ſi ratio exigat, & Animarum utilitas perſuadeat, ut in aliquo inſigni Oppido nova Sedes Epiſcopalis inſtituatur, id quidem tanto libentius, promptiuſque curandum, ac congrue exequendum cenſemus, quanto ſtudioſius alicujus inclyti Regis pietas novæ Sedis hujuſmodi inſtitutionem depoſcit, & exoptat; & Nos, rerum, & locorum circumſtantiis diligentius conſideratis, majori Divini Nominis gloriæ, commodiori Chriſtifidelium diſciplinæ, & Orthodoxæ Religionis incrementis arbitramur in Domino multifariam prodeſſe, & ſalubriter expedire.

Inſtantia Regis Sardiniæ pro erectione Cathedralis Eccleſiæ in Oppido Pinarolii. Status Monaſterii S. Mariæ dicti Oppidi, ejus juriſdictio, & prærogativæ.

Cum itaque, ſicut ex inſinuatione Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Caroli Emmanuelis Sardiniæ Regis Illuſtris Nobis per dilectum filium Joannem Baptiſtam Balbis Simeonem Comitem de Rivera Senatorem Taurinen., ejus apud Nos, & Sedem Apoſtolicam Adminiſtrum facta, accepimus, Monaſterium Abbatia nuncupatum Sanctæ Mariæ Oppidi Civitatis nuncupati Pinarolii S. Benedicti, ſeu Ciſtercien. Ordinis Nullius Diœceſis Provinciæ Taurinen., quod de Jurepatronatus ejuſdem Caroli Emmanuelis Regis, ratione Ducatus Sabaudiæ, cujus ipſe Carolus Emmanuel Rex etiam Dux exiſtit, ex fundatione, vel dotatione, aut ex Privilegio Apoſtolico, cui non eſt hactenus in aliquo derogatum, fore dignoſcitur, ac cujus Abbas pro tempore exiſtens particulare & ſeparatum Territorium habet, ac Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in præfato Oppido, nec non in uno de Riva, & alio de Abbatia, ſeu Sancti Verani pariter nuncupato, nec non alio Sancti Petri ſimiliter nuncupato, ac alio de Talucco, & alio de Portis, ac alio de Villar Peroſa, & alio de Tagliareto, ac alio de Pinaſca, & alio de Peroſa, ac alio de Meana, & alio Sancti Secundi itidem nuncupato, ac alio de Mirandolo, & alio de Tutina, ſeu vulgo inverſo Porte, ac alio de Pomareto, & alio de Facto, & Riclareto, ac alio de Perero, & alio Sancti Martini, etiam nuncupato, ac alio de Maſſello, & alio de Chiabran, & Maniglia, ac alio de Roderoto, & alio de Prali, nec non alio de Famolaſco, & alio de Mombello, ac reliquo de Lagnaſco ſibi ſubjectis locis exercet, ac Synodum convocare, & in ea Examinatores deputare conſuevit, dicti Monaſterii Commenda, in quem illud ex conceſſione Apoſtolica ad vitam obtineri conſuevit, per obitum illius ultimi Poſſeſſoris Commendatarii extra Romanam Curiam defuncti ceſſante, adhuc eo, quo ante Commendam ipſam vacabat, modo vacare noſcatur ad præſens.

Qualitates ejuſdem Oppidi.

Oppidum vero præfatum perantiquum, & Caput Provinciæ, ſatiſque celebre, & inſigne exiſtat; cum in eo reperiantur multæ Nobiles Familiæ, ac frequentes Incolæ numerum quinque millium excedentes, literarum ſcientia, bonarum artium peritia, morumque urbanitate reſpective præditi, nec non præter unam, & alteram infraſcriptas Collegiatas Eccleſias, duo Sanctimonialium, & quatuor Virorum, unum videlicet Fratrum Sancti Dominici Prædicatorum nuncupatorum, & aliud Fratrum Sancti Auguſtini Heremitarum, & reliquum Fratrum ejuſdem Sancti Franciſci Capuccinorum reſpective nuncupatorum reſpective Ordinis Cœnobia, nec non Collegium Presbyterorum Regularium Societatis Jeſu, & Hoſpitium pro

Digitized by Google

Puellis Orphanis, duo quoque Hoſpitalia, alterum Charitatis nuncupatum; alterum vero pro Infirmis, & Infantibus expoſitis, nec non Peregrinis recipiendis, ac Hoſpitium magnifice extructum pro Catechumenis, & Hæreticis Variarum illarum Partium ad Fidem Catholicam noviter converſis.

Aliæ illius prærogativæ.

Pro temporali autem ipſius Oppidi, totiuſque Provinciæ, cujus illud, ut præfertur, Caput exiſtit, gubernio, & regimine reſideat inibi Gubernator cum Officialibus Status majoris, & militari præſidio, nec non adſunt Inſpector, & Præfectus tam pro Oppido, quam pro illius Provincia præfatis: proptereaque inter illuſtria, & celebriora illarum Partium Oppida recenſeatur, dignumque, & accommodum reputetur, ut Pontificali Sede per Nos, ut infra, decoretur, & ad Epiſcopalis Civitatis honorem evehatur.

Status duarum Collegiatarum Eccleſiarum ibidem exiſtentium.

Cumque inſuper in primodicto Oppido una Sancti Donati, & altera ſæculares, & Collegiatæ, quæ etiam Parochiales exiſtunt, Eccleſiæ Sancti Mauritii invicem perpetuo ſic unitæ, ut earum Præpoſitus & Canonici unum & idem Capitulum unius, & alterius Collegiatarum hujuſmodi conſtituant, & in ipſius Collegiatis Eccleſiis una Præpoſitura, quæ in utraque earum Dignitas principalis, & unica exiſtit, ac quindecim Canonicatus, totidemque Præbendæ, quatuor videlicet, totidemque Præbendæ, quatuor videlicet, totidemque omnino liberæ collationis, ac reſervationibus, ac affectionibus Apoſtolicis obnoxii, & obnoxiæ, quos, & quas pro tempore reſpective obtinentes, pro eo, quod eis datum fuit colligere Decimas tritici & vini ad rationem duorum pro quolibet centenario, & anno, Canonici Decimantes nuncupantur, qui alias cumulative cum Præpoſito præfato munia Parochialia, Præpoſitus quidem in ambabus, Canonici vero Decimantes nuncupati hujuſmodi duo in una, & alii duo in altera Collegiatis Eccleſiis præfatis reſpective explebant, ac alii quinque, totidemque, qui, & quæ, ut etiam accepimus, olim de Jurepatronatus laicorum, certarum videlicet Familiarum ex fundatione, vel donatione reſpective exiſtebant, nunc vero, Familiis hujuſmodi penitus extinctis, ad illos, & illas pro tempore reſpective vacantes Nominatio, ſeu Præſentatio Perſonarum idonearum in eis ad Nominationem, ſeu Præſentationem hujuſmodi, per Ordinarium loci, ut alias reſpective inſtituendarum, ad pro tempore exiſtentes Capitulum, & Canonicos unius, & alterius Collegiatarum Eccleſiarum hujuſmodi, ceſſantibus reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis præfatis, aut ex eorum reſpective fundatione præfata forſan ſemper, & quandocumque ſpectat, & pertinet, ac reliqui ſex Canonicatus, totidemque Præbendæ, qui, & quæ, ut ſimiliter accepimus, etiam de Jurepatronatus laicorum ex fundatione, vel dotatione exiſtunt, nec non ſex perpetua ſimplicia, perſonalem tamen reſidentiam requirentia, ac ſervitium Chori annexum habentia Beneficia Eccleſiaſtica, quæ pro tempore reſpective obtinentibus nonnullas Miſſas celebrandi, ſeu celebrari faciendi onus incumbit, tria nimirum in una, & reliqua tria in altera ex dictis Collegiatis Eccleſiis reſpective fundata, quorum unum, quod Joannes Antonius Solar, omnino liberæ collationis exiſtit, ad alia duo, quæ Henricus Marſiglia, & Joannes Michael Jolianus, dum illa pro tempore vacant, Nominatio, ſeu Præſentatio Perſonarum idonearum, in eis ad Nominationem, ſeu Præſentationem hujuſmodi, per eundem loci Ordinarium, aut alias reſpective inſtituendarum, etiam ad pro tempore exiſtentes Capitulum, & Canonicos præfatos, ceſſantibus reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis præfatis, ſeu ex eorum fundatione forſan ſemper, & quandocumque, ſimiliter ſpectat & pertinet; Reliqua vero tria, quorum unum Petrus Demolin, & aliud Proſper Boutal Clerici, ſeu Presbyteri dilecti quoque filii ad præſens reſpective obtinent, tertium autem certo, quem præſentibus haberi volumus pro expreſſo, modo vacavit, & vacat ad præſens, ut pariter accepimus, de jurepatronatus laicorum, videlicet dilectorum pariter filiorum illorum de Lanteri, & de Boutal, & de Caluſio reſpective Familiarum ex fundatione, vel dotatione reſpective exiſtunt, & ſuper cujus juriſpatronatus pertinentia quoad Beneficium vacans hujuſmodi lis, & cauſa in Partibus, ſeu in Romana Curia præfata coram certo, ſeu certis earundem Partium Judice competente, ſeu Judicibus competentibus inter unam præfatorum de Lanteri, & alteram Familias dilectorum itidem filio-

filiorum illorum de Aquilant, ex una, & altera partibus ante, vel poſt præfatam illius vacationem introducta, in prima, ſeu alia veriori inſtantia pendet indeciſa, erecti, & inſtituti, ac erectæ, & inſtitutæ, nec non erecta, & inſtituta reperiantur.

Quamquam vero Præpoſitus, & Canonici pro tempore exiſtentes præfati unum, & idem Capitulum unius, & alterius Collegiatarum Eccleſiarum hujuſmodi, ut præfertur, conſtituant, diverſimode tamen pro diverſitate Fundationum, in una, & altera Collegiatis Eccleſiis præfatis Chorus dirigatur, & Divina peragantur Officia, & Præpoſitus quidem in alterutra pro ejus libito Divinis Officiis interſit, Canonici autem præfati alii uni, alii alteri ex dictis Collegiatis Eccleſiis ſine viciſſitudine reſpective deſerviant, ſolumque omnes Canonici præfati inſimul ſacris functionibus interſint in primodicta Collegiata Eccleſia quibuſdam anni ſolemnitatibus, ac etiam inſimul conveniant pro eligendis Vicerectoribus pro Curæ Animarum Parochianorum unius, & alterius Collegiatarum, quæ etiam Parochiales, ut præfertur, exiſtunt, Eccleſiarum præfatarum, quam Præpoſitus, & quatuor Canonici Decimantes nuncupati prædicti olim exercebant, exercitio, itemque pro eligendis aliis quatuor Vicerectoribus ad curam Animarum Parochianorum in locis Buriaſchi, & Rivæ, ac Bernedaſchæ, & Taluchi exiſtentium ſimiliter exercendam. Verum primodicta Collegiata Eccleſia in honorem præfati Sancti Donati dicata aptior, & magis accommoda dignoſcatur, ut ad Cathedralis Eccleſiæ ſtatum, & Dignitatem per Nos etiam, ut infra, ſublimetur.

Collegiata Eccleſiæ S. Donati dignior cenſetur, ut in Cathedralem erigitur. Ceſſio Monaſterii Ultien. cauſa hujus erectionis.

Quod ut amplioribus eveniat ſucceſſibus, dilectus ſimiliter filius Joannes Baptiſta Dorlier de Saint Innocent Presbyter, qui Monaſterium Præpoſituram nuncupatum Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati Ultien. Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium Nullius, ſeu Taurinen. Diœceſis, in ea tamen Delphinatus parte poſitum, quæ in fœderibus Pacis initis cum Claræ memoriæ Ludovico hujus nominis XIV.; dum in humanis ageret, Galliarum Rege Chriſtianiſſimo, Regiæ Domui Sabaudicæ ceſſa fuit, ad quod, dum illud pro tempore vacat, Nominatio Perſonæ idoneæ Romano Pontifici pro tempore exiſtenti facienda ad præfatum Carolum Emmanuelem Regem ſpectat, & pertinet, in Commendam ad ſui vitam ex conceſſione Apoſtolica obtinet, ad infraſcriptorum effectum, Commendæ ſecundodicti Monaſterii, in quam illud ad vitam ex ſimili conceſſione Apoſtolica obtineri conſuevit, ac omni, & cuicumque Juri ſibi in ſecundodicto Monaſterio, illiuſque regimine, & adminiſtratione, vel ad illud quomodolibet competenti, & per eum prætenſo, in manibus Noſtris ſponte, & libere cedere proponat, & ex nunc cedat.

Idemque Carolus Emmanuel Rex, pro ingenti ejus Religione, & Catholici Principis pietate, plurimum cupiens Cathedralis Eccleſiæ in primodicto Oppido inſtitutionem, ut præter alias, quæ in Divinorum celebratione proficiſcuntur, utilitates, futurus inibi Epiſcopus pro tempore reſidens Pontificalis Dignitatis ſplendore, & verbo prædicationis, nec non Sanctorum Operum exemplo, fructuque orationis, Catholicæ Fidei veritatem exhibeat Hæreticis in vicinis Vallibus commorantibus, eoſque ab hæreticæ pravitatis erroribus ad viam ſalutis, operante Domino, revocet, & reducat, pro commoda ipſius futuri Epiſcopi habitatione, & reſidentia, nec non pro Seminarii Puerorum Eccleſiaſtici inſtitutione, donec tamen, & quouſque Domus Epiſcopalis, & Seminarii hujuſmodi ædificia conſtruantur, aut aliter utrique congrue, & ſufficienter provideatur, uſum Palatii Gubernii in primodicto Oppido exiſtentis ad utrumque effectum ſatis apti & capacis, aſſignare proponat, & ex nunc libenter & liberaliter aſſignet.

Nos igitur, qui primodicti Oppidi ſtatu, & inſignitate, aliiſque circumſtantiis univerſis matura conſideratione penſatis, congruam eſſe cenſemus novæ Sedis Epiſcopalis in ipſo primodicto Oppido plantationem; eamque, ac omnia, & ſingula per Nos, ut infra, diſponenda Catholicæ Fidei propagationi, Chriſtifidelium ædificationi, & ſpirituali conſolationi, Divinique Cultus incrementis valde profutura confidimus, eximium ejuſdem Caroli Emmanuelis Regis zelum, & religioſa deſideria plurimum in Domino laudantes, eaque Apoſtolicæ Noſtræ benignitatis Miniſterio proſequi volentes, necnon ſecundodicti Monaſterii Commendæ ceſſionem admittentes,

Suppreſſio Collegiatæ S Mauritii.

Et dictorum Monaſteriorum.

tes, Motu proprio & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, in ſecundodicta Collegiata Eccleſia Sancti Mauritii Collegialitatem tantum, ita ut illa ex nunc Collegiata eſſe deſinat, & deinceps primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Donati in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut infra, erigendæ ſubjective tantum unita, & annexa remaneat, necnon in uno, & altero Monaſteriis præfatis quovis ea modo, aut ex aliorum quorumcumque Perſonis, ſeu per ſimilem vel aliam liberam ſecundodicti Joannis Baptiſtæ quoad ſecundodictum, quo vero ad primodictum Monaſteria, ſeu per liberam dicti Defuncti, vel quorumvis aliorum ceſſiones de illis, illorumque reſpective regimine, & adminiſtratione præfatis, in Romana Curia præfata, vel extra eam etiam coram Notario publico, & teſtibus ſponte factas, aut Conſtitutionem felicis recordationis Joannis Papæ XXII. Prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit *Execrabilis*, vel aſſequutionem alterius Beneficii Eccleſiaſtici quavis auctoritate collati, una, & altera Commendis præfatis ceſſantibus, vacent, etiamſi tanto tempore vacaverint, quod eorum proviſio juxta Lateranenſis Statuta Concilii, aut alias Canonicas ſanctiones ad Sedem Apoſtolicam legitime devoluta exiſtat, illaque ex quavis cauſa ad Sedem eandem ſpecialiter, vel generaliter pertineat, & ad illa conſueverit quis per Electionem aſſumi, eiſque Cura etiam Juriſdictionalis immineat Animarum, & ſuper regimine, & adminiſtratione præfatis inter aliquos Lis in illius petitorio vel poſſeſſorio, vel quaſi moleſtia, cujus litis ſtatum præſentibus haberi volumus pro expreſſo, pendeat indeciſa; dummodo tempore Datæ præſentium Monaſteria præfata aliis canonice commendata non exiſtant; & de uno, & altero Monaſteriis hujuſmodi conſiſtorialiter diſponi conſueverit, ſeu debeat, illorumque proviſio ad Nos, & Sedem Apoſtolicam præfatam ex quavis cauſa pertineat, in primodicto Monaſterio videlicet, cujus fructus, redditus, & proventus, ad ſexcentum florenos auri in Libris Cameræ Apoſtolicæ, ut ſimiliter accepimus, taxati reperiuntur, Abbatiam dumtaxat, & conſuetudinem primodictum Monaſterium commendandi, una cum illius Menſa Abbatiali, quæ, ſicut etiam accepimus, ſeorſim, & ſeparata a Menſa Conventuali reperitur; firmis tamen, & illæſis, ac ſalvis, & intactis in eorum Regulari ſtatu remanentibus ipſius primodicti Monaſterii Abbatia Clauſtrali, Conventuque, ac Menſa Conventuali, eorumque Juribus, membris, & pertinentiis univerſis; de præfati Caroli Emmanuelis Regis conſenſu, Apoſtolica auctoritate perpetuo ſupprimimus, & extinguimus; Eccleſiam vero, & Fabricam, ſeu Ædificium ejuſdem primodicti Monaſterii, in quo Ædificio dilecti itidem Filii Conventus, & Monachi Ordinis Ciſtercien. Congregationis Reformatorum S. Bernardi ad præſens inhabitant, quæque ad illius Abbatem perpetuum Commendatarium ante ſuppreſſionem, & extinctionem hujuſmodi legitime ſpectabant, & pertinebant, eiſdem Conventui, & Monachis nunc, & pro tempore exiſtentibus dicta Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & appropriamus: Cum hoc tamen, quod iidem pro tempore exiſtentes Conventus, & Monachi, in memoriam conceſſionis, & appropriationis Eccleſiæ, & Ædificii hujuſmodi, ac in ſignum ſupremi Dominii, quatuor libras ceræ albæ quotannis die Feſto Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis futuro Epiſcopo Pinarolien. pro tempore exiſtenti, vel alteri pro eo Miſſarum Solemnia in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis per præſentes, ut infra, erigenda celebranti, per ejuſdem primodicti Monaſterii Procuratorem præſtare, & tribuere teneantur. In ſecundodicto autem Monaſterio, illiuſque Præpoſitura, & Eccleſia Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati, præfatum Ordinem Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium, nec non Conventualitatem, omnemque ſtatum, eſſentiam, naturam, officia, & Inſtituta Regularia, ac etiam conſuetudinem ſecundodictum Monaſterium commendandi, firmis tamen in infraſcripto ſæculari ſtatu remanentibus Præpoſitura præfata, illiuſque titulo, & denominatione, de ſimili præfati Caroli Emmanuelis Regis conſenſu, pari Apoſtolica auctoritate itidem perpetuo ſupprimimus, & extinguimus, necnon ſecundodictum Monaſterium, illiuſque Præpoſituram, & Eccleſiam præfatas, ac membra, loca, res, & proprietates ad Præpoſitorialem & Conventualem Menſas ejuſdem ſecundodicti Monaſterii quomodolibet ſpectantia, & pertinentia, ac dilectos

pari.

Digitized by Google

pariter filios Modernum infraſcriptum ſecundodicti Monaſterii Priorem, ac Joannem Agnetem de Geneis, & Joſephum Antonium de Roux, ac Dominicum de Reymond, & Franciſcum Marchet, & Joſephum Fantin, & Joannem Chalmas, ac Joſephum Antonium Matthæum Bonardel, & Joannem Sertour, ac Joannem de Fazi Canonicos Regulares Ultien. dicti Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium in eodem ſecundodicto Monaſterio una cum illius Priore præfato actu clauſtraliter viventes, nec non quoſcumque alios Canonicos Regulares ejuſdem Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium, qui in Congregatione Ultien. hujuſmodi expreſſe profeſſi exiſtant, quique vagi ſint, & in Ditionibus dicti Caroli Emmanuelis Regis, aut alibi Conventualiter, ſeu Clauſtraliter non vivant, ad ſtatum Sæcularem dicta Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo redigimus, & immutamus, privilegiis tamen, Indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, præeminentiis, inſigniis, prærogativis, honoribus, facultatibus, Indulgentiis, & aliis gratiis quibuſcumque tam ſpiritualibus, quam temporalibus, & mixtis, ſecundodicto Monaſterio, illiuſque Præpoſituræ, Eccleſiæ, & Conventui, ac Præpoſitoriali, & Conventuali Menſis præfatis, ac Officiis, membris, locis, & Beneficiis, ſi quæ ſint, Apoſtolica, vel alia quavis auctoritate hactenus quomodolibet conceſſis, ac etiam de Jure, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet competentibus, quoad ea tamen, quæ ſunt in uſu, ac Sacris Canonibus & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ſeu ſtatui ſæculari, & ordinationibus per Nos in præſenti ſæcularizatione præſcriptis non repugnent, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi ſtatus Regularis hujuſmodi minime immutatus foret, ſalvis, firmis, & illæſis remanentibus. Inſuper omnes, & ſingulos Canonicos Regulares præfatæ Congregationis Ultien. tam ſuperius nominatos, & cognominatos, ac in ſecundodicto Monaſterio ad præſens clauſtraliter viventes, quam alios vagos, & in Ditione ipſius Caroli Emmanuelis Regis, aut alibi verſantes, & Conventualiter non viventes, ab omni Apoſtaſiæ, & inhabilitatis macula, ſive nota, nec non excommunicationis, aliiſque ſententiis, cenſuris, & pœnis, earumque, propter votorum ſuorum, ac Inſtitutorum Regularium Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium hujuſmodi tranſgreſſum, incurſu, caſtitatis tamen voto excepto, ac ab omni obligatione, & vinculo obſervantiæ Conſtitutionum, Ordinationum, & Inſtitutorum, & conſuetudinum Regularium dictæ Congregationis, & Ordinis hujuſmodi, quem profeſſi fuerunt, & a quacumque votorum ab ipſis emiſſorum, præfacto Caſtitatis voto excepto, & regula, jejuniorum obſervantia, ciborum abſtinentia, & habitus Regularis delatione, ita quod ipſi de cætero, quoad vixerint, in habitu, tonſura, Divinorum Officiorum celebratione, cæremoniis, ritu, inceſſu, victu, moribus, & vivendi modo, Presbyteris mere ſæcularibus omnino, & ubique, ſine ullo conſcientiæ ſcrupulo ſe conforment, & pro Presbyteris mere ſæcularibus habeantur, & cenſeantur, ac Juriſdictioni Ordinariorum Locorum; in quibus eos reſpective commorari contigerit, omnino ſubjaceant, in utroque foro Apoſtolica auctoritate præfata abſolvimus, & totaliter liberamus, nec non cum omnibus Canonicis Regularibus ad ſæcularem ſtatum per Nos, ut præfertur, redactis præfatis, ut ipſi, & eorum ſinguli, quæcumque, & qualiacumque cum Cura, & ſine Cura beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates etiam majores, & Principales, Perſonatus, Adminiſtrationes, & Officia etiam Curata, & Electiva etiam in Pinarolien. a Nobis per præſentes ut infra erigenda, aliiſque Cathedralibus, Metropolitanis, Collegiatis, & aliis Eccleſiis, ſeu ſi Parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint, ſi eis alias canonice conferantur, aut ipſi eligantur, præſententur, aut alias aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eiſdem, in omnibus, & per omnia ad inſtar Presbyterorum ſæcularium recipere, & obtinere, & dummodo plura ſimul non ſint, quam quæ canonice permittuntur, quoad vixerint, retinere, nec non quaſcumque Penſiones annuas ſuper ſimilium, vel diſſimilium Beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac etiam Menſarum Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, & Abbatialium fructibus, redditibus, & proventibus, ac etiam diſtributionibus quotidianis, Apoſtolica eis auctoritate reſervandas, aut in eos etiam canonice transferendas, etiam quoad vixerint, ſimiliter in omnibus, & per omnia ad inſtar eo-

run.

rundem Presbyterorum Sæcularium percipere, exigere, levare, ac in ſuos uſus & utilitatem convertere libere, & licite valeant, eadem Apoſtolica auctoritate diſpenſamus. Itemque eis, & eorum ſingulis, ut de quibuſcumque bonis, & rebus ad ipſos, & eorum quemlibet deinceps ſpectandis, & per eos poſt præſentem ſæcularizationem, legitime tamen, & licite acquirendis, in favorem quarumcumque Perſonarum, de Jure tamen capacium, teſtari, vel alias diſponere, eiſque ab inteſtato decedentibus, legitimi eorum Hæredes ſuccedere, utque ipſi, & eorum ſinguli de cætero in quibuſcumque bonis Paternis, & Maternis, ac aliorum Conſanguineorum, ſeu Cognatorum ſuorum, vel aliorum quorumcumque, tam ex teſtamento, quam ab inteſtato ſuccedere, & illa donationis, legati, vel alio quovis Titulo conſequi, & habere, exceptis tamen iis, ad quæ fuerit qualitercumque, & quomodocumque, ante eandem præſentem ſæcularizationem, jus tertio quæſitum, ſive ſint bona, hæreditates, ſucceſſiones, legata, Primogenituræ, & Fideicommiſſa quæcumque, tempore datæ præſentium aliis jam delata, & actu, ob antiquam incapacitatem, vel renunciationem ipſorum Canonicorum Regularium ad Sæcularem ſtatum a Nobis per præſentes, ut præfertur, redactorum, jam aliis effective acquiſita, & ab eis poſſeſſa; & dummodo non ſint bona comprehenſa in renunciationibus per eos antea factis, quæ propter præſentem ſæcularizationis, & rehabilitationis gratiam, non valeant ullatenus revocari, vel infirmari, etiam libere, & licite poſſint, & valeant, auctoritate præfata concedimus, & indulgemus.

Erectio Oppidi Pinarolii in Civitatem.
Et Collegiatæ Eccleſiæ S. Donati in Cathedralem.

Præviis autem ſuppreſſionibus, extinctionibus, & Sæcularizatione præfatis, primodictum Oppidum in Civitatem Epiſcopalem, Pinarolien. ut antea, nuncupandam, cum omnibus Juribus, honoribus, & prærogativis, quibus aliæ Civitates Pontificali Sede inſignitæ, & earum Cives utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, atque uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum; Primodictam vero Collegiatam Eccleſiam Sancti Donati in Cathedralem Eccleſiam, Archiepiſcopo Taurien. pro tempore exiſtenti Metropolitico jure ſubjectam, ſub Invocatione Sanctæ Mariæ, nec non Sanctorum Donati, & Mauritii præfatorum, ac in ea Sedem Epiſcopalem pro uno Epiſcopo Pinarolien. etiam nuncupando, qui eidem Eccleſiæ, illique Civitati, Pinarolien., ut præfertur, nuncupandis, & Diœceſi etiam Pinarolien., ut infra, conſtituendæ præſit, Abbates inferiores, Prælatos, & alios ad Synodum convocet, & omnia, ac ſingula Jura, Officia, & Munia Epiſcopalia habeat, & exerceat, cum ſuis Capitulo, ſigillo, arca, Menſa Epiſcopali, cæteriſque Cathedralibus, & Pontificalibus Inſigniis, nec non Juribus, juriſdictionibus, facultatibus, præeminentiis, prærogativis, privilegiis, honoribus, gratiis, favoribus, & Indultis realibus, perſonalibus, & mixtis, quibus aliæ Cathedrales Eccleſiæ, earumque Præſules quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, ſeu ex Indulto, aut privilegio particulari, ſimiliter utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, atque uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum.

Et in ea Dignitatem ac Canonicatuum.

Utque primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigenda ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, & Canonicorum etiam Dignitates inibi obtinentium numero condecoretur, prævia omnium, & ſingulorum Canonicatuum, & Præbendarum, nec non trium Beneficiorum de Jurepatronatus Laicorum, ut præfertur, exiſtentium, ac ſervitium Chori annexum habentium, in ſecundodicta nuper Collegiata Eccleſia S. Mauritii nunc ſine Collegialitate, ut præfertur, remanente, ad primodictam Collegiatam S. Donati in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendam translatione, ita ut ex nunc de cætero tam Præpoſiti, quam quindecim Canonicorum, ac ſex Beneficia præfata pro tempore obtinentium ſervitium in Divinis Officiis, aliiſque Functionibus præſtandum, in unum coaleſcat, & ad unam nimirum primodictam Collegiatam in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendam redactum remaneat, cum facultate tamen ſe conferendi de per ſe, vel una cum toto infraſcripto Capitulo, ad ipſam nuper Collegiatam Eccleſiam S. Mauritii nunc ſine Collegialitate, ut præfertur, remanente in ſolemnioribus Anni Feſtivitatibus ad Sacras Functiones inibi peragendas: Inſuper ſalvis, & integris omnino remanentibus Præpoſituræ, & ſingulorum Canonicatuum,

& ſin-

Digitized by Google

& ſingularum Præbendarum præfatorum fructibus , & oneribus ; ita quod illam , & illos nunc , & pro tempore reſpective obtinentes , eiſdem annuis redditibus , & emolumentis , quibus hactenus gaviſi ſunt , etiam deinceps gaudere , & e contra omnia onera eis reſpective incumbentia , ut prius , adimplere , & ſupportare reſpective debeant , & teneantur , in eadem primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam , ut infra , erigenda , præter Præpoſituram præfatam , quam Dilectus quoque Filius Joſephus Maria Garombi ad præſens obtinet , & quæ deinceps ſecunda inibi dignitas exiſtet , ac cujus collatio , proviſio , & omnimoda alia diſpoſitio, dum illam pro tempore quomodolibet vacare contigerit , ad Sedem Apoſtolicam, vice, & loco Archidiaconatus a Nobis ut infra erigendi , ac Dignitatis inibi poſt Pontificalem majoris , & de infraſcripto Jurepatronatus dicti Caroli Emmanuelis Regis exituri , ſemper , & quandocumque , ut antea , ſpectet , & pertineat , ac præter quindecim Canonicatus, totidemque Præbendas præfatos , quorum quatuor Canonicatus, totidemque Præbendæ omnino liberæ collationis , etiam ut antea , exiſtant , & ad alios quinque Canonicatus , totidemque Præbendas olim de Jurepatronatus Laicorum , ut præfertur , exiſtentes , pro tempore reſpective vacantes , Nominatio , ſeu præſentatio Perſonarum idonearum , in eis , ad Nominationem , ſeu Præſentationem hujuſmodi, per Ordinarium Loci , aut alias inſtituendarum , prout hactenus ad Capitulum, & Canonicos unius , & alterius Collegiatarum Eccleſiarum præfatarum , ceſſantibus reſervationibus , & affectionibus Apoſtolicis , aut ſi in eorum , & earum reſpective fundatione reſervationes , & affectiones hujuſmodi excluſæ reperiantur , aut ſpecialiter , & expreſſe caveatur , illos , & illas ſemper cenſendos , & cenſendas eſſe de Jurepatronatus Laicorum , ſemper , & quandocumque , ſpectavit , & pertinuit , de cætero ad primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam , ut infra , erigendæ Capitulum & Canonicos, etiam Præpoſituram, aliaſque Dignitates , a Nobis etiam , ut infra , erigendas reſpective obtinentes, ſimiliter , æque , & pariformiter omnino ſpectet , & pertineat .

In reliquis vero ſex Canonicatibus , totidemque Præbendis de dicto Jurepatronatus Laicorum , ut præfertur , exiſtentibus , Juſpatronatus , & præſentandi laicale hujuſmodi iis , quibus illud de Jure reſpective competit , ſalvum , integrum , & illæſum omnino remaneat , ac præter ſex Beneficia ſervitium Chori , ut præfertur , annexum habentia præfata , deinceps Manſionariatus , ſeu Beneficiatus nuncupanda , quorum unum omnino liberæ collationis , ut antea , remaneat , ad alia duo etiam de Jurepatronatus Laicorum olim , ut præfertur , exiſtentia pro tempore reſpective vacantia , Nominatio , ſeu præſentatio Perſonarum idonearum in eis ad Nominationem , ſeu præſentationem hujuſmodi per Ordinarium Loci , aut alias inſtituendarum , prout hactenus , ad Capitulum & Canonicos unius , & alterius Collegiatarum Eccleſiarum præfatarum , ceſſantibus reſervationibus , & affectionibus Apoſtolicis præfatis , aut ſi etiam in eorum reſpective fundatione reſervationes , & affectiones hujuſmodi excluſæ reperiantur , aut etiam ſpecialiter & expreſſe caveatur illa ſemper cenſenda eſſe de Jurepatronatus Laicorum , ſemper , & quandocumque ſpectavit & pertinuit , de cætero itidem ad primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam , ut infra , erigendæ Capitulum , & Canonicos etiam Præpoſituram præfatam aliaſque Dignitates a Nobis etiam , ut infra , erigendas obtinentes , æque , & pariformiter omnino ſpectet , & pertineat . In reliquis vero tribus poſterioribus Beneficiis hujuſmodi de Jurepatronatus Laicorum , ut præfertur , exiſtentibus , Juſpatronatus , & præſentandi laicale hujuſmodi dictis reſpective Familiis , quibus illud de Jure competit , & quoad ultimodictum Beneficium hujuſmodi , illi Familiæ , vel illis Familiis , cui , vel quibus per eventum primodictæ litis illud adjudicari contigerit , itidem firmum , ſalvum , & illæſum reſpective remaneat .

Ad augendum Capitularium præfatorum numerum , unum Archidiaconatum , qui inibi poſt Pontificalem major , pro uno Presbytero in Theologia Magiſtro , vel in utroque, ſeu ſaltem Canonico Jure Doctore , aut Licentiato in alia approbata Univerſitate Studii generalis, futuro primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam , ut infra , erigendæ Archidiacono , a præfato Emmanuele , & pro tempore exiſtente Sardiniæ Rege Illuſtri , ratione præfati Ducatus Sabaudiæ , ad illum

pro

pro tempore vacantem præſentando, ac unum Archipresbyteratum, qui tertia, pro uno Archipresbytero, ac unum Cantoratum, qui quarta, pro uno Cantore, & unum Theſaurariatum, qui quinta, pro uno Theſaurario ab eodem Carolo Emmanuele, & pro tempore exiſtente Sardiniæ Rege, ratione Ducatus hujuſmodi, ad eundem Theſaurariatum etiam pro tempore vacantem pariter præſentando, qui unam Miſſam qualibet hebdomada in ſuffragium Animarum ſupremorum Principum Regiæ domus Sabaudicæ defunctorum in perpetuum celebrare teneatur, ac unum Primiceriatum, qui ſexta, inibi reſpective Dignitates exiſtant, qui Archidiaconatus, & Archipresbyteratus, ac Cantoratus, & Theſaurariatus, necnon Primiceriatus præfati, quilibet illorum videlicet, ſicuti etiam quæ Præpoſitura præfata, a ſex ex ipſius primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra erigendæ, Canonicis etiam una cum ſuis reſpective Canonicatibus, & Præbendis, abſque diſpenſatione Apoſtolica obtineri poſſint, & debeant, pro uno Primicerio, nec non duos alios Canonicatus, totidemque Præbendas, quæ nullo unquam tempore Juri optionis ſubjaceant, unum videlicet, & unam, qui Archidiaconatui, ac alterum, & alteram, qui Primiceriatui præfatis ſemper reſpective adhærere, & inſimul cum eiſdem Archidiaconatu, & Primiceriatu reſpective conferri, & abſque diſpenſatione Apoſtolica obtineri etiam debeant; pro ipſis futuris Archidiacono, & Primicerio etiam Canonicis primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendæ exituris, ab ipſo Carolo Emmanuele, & pro tempore exiſtente Rege præfato, ratione Ducatus hujuſmodi, ad unum, & alterum Canonicatus, unamque, & alteram Præbendas, ut infra, erigendos & erigendas hujuſmodi, quomodolibet pro tempore reſpective vacantes, etiam præſentandis. Demum unam, quam Joſeph Vagnono, in Theologalem, ac alteram Præbendas, quam Hiacynthus Benaudo moderni primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendæ Canonici dilecti quoque Filii ad præſens reſpective obtinent, & quorum ad id expreſſus reſpective acceſſit aſſenſus, in Pœnitentiariam reſpective Præbendas, quæ itidem Juri optionis nullo unquam tempore ſubjaceant, ita ut deinceps de uno, & una Theologali, quos Joſeph, ac de altero Canonicatibus, & altera Pœnitentiaria nuncupandis Præbendis hujuſmodi, quos Hiacynthus & Joſeph præfati ad præſens, ut præfertur, reſpective obtinent, quoties deinceps illos, & illas pro tempore quomodolibet reſpective vacare contigerit, prævio Concurſu diſponi, ac uni, & alteri Presbyteris etiam Magiſtris in Theologia, aut in utroque, vel ſaltem Canonico Jure Doctoribus, aut Decretis reſpective Licentiati provideri debeat, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac glorioſiſſimæ Virginis Mariæ, eorumdemque Sanctorum Donati, & Mauritii honorem, Fideique Catholicæ exaltationem, Apoſtolica auctoritate præfata perpetuo erigimus, & inſtituimus.

Diſmembratio Locorum & Eccleſiarum a juriſdictione aliorum.

Præterea a Diœceſi Taurinen. quindecim, unum videlicet de Campione, & aliud de Fenile, ac aliud de Bibiana, & aliud S. Joannis, nuncupatum, ac aliud de Angrogna, & aliud de Lucerna, ac aliud de Turre, & aliud de Bobbio, ac aliud de Rorata, & aliud de Villar, ac aliud S. Germani etiam nuncupatum, & aliud de Inverſo Pinaſca, ac aliud de Primolo in Vallibus ſita, necnon aliud de Buriaico ſuperiori, & inferiori, ac reliquum de Bricheraſio extra Valles poſita reſpective Loca, aliaque viginti ſeptem ad ſecundodicti Monaſterii Præpoſituram a Nobis per præſentes, ut præfertur, ad Sæcularem ſtatum redactam præfatam ſpectant a, & ſuperiori Juriſdictionis pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Taurinen. ſubjecta, unum nempe de Oulx, & aliud de Bardenache, ac aliud de Meleter, & aliud de Arnaud, ac aliud de Roche Mole, & aliud de Millaures, ac aliud de Beaulard, & aliud de Chiabran Beaulard, ac aliud de Sauſe de Oulx, & aliud de Sanolze, ac aliud de Salbeltrand, & aliud de Ceſane, ac aliud de Turres, & aliud de Beuſſons, ac aliud de Fenilis, & aliud de Desertes, ac aliud De la Val, & aliud de Traverſes, ac aliud De la Rua, & aliud de Pauriceres, ac aliud de Viſſeaus, & aliud de Feneſtrelles, ac aliud de Mentolles, & aliud de Villaret, ac aliud de Chateu du Bois, & reliquum de Bauſſet, aliaque duo, in quibus Prior Monaſterii Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ præfati Ordinis S. Auguſtini Canonicorum Regularium Oppidi Civitatis nuncupati

pati Secuſii Nullius Diœceſis Provinciæ Taurinen. a dicta Præpoſitura Ulcien. ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, per præſentes redacta dependentis, ſub Regulari forma; Archiepiſcopus vero Taurin. quandam ſibi reſervatam Juriſdictionem, hactenus reſpective exercuerunt, unum videlicet de Exilles, & alterum de Chaumont reſpective Loca, ac in omnibus, & ſingulis Locis præfatis conſiſtentes, & conſiſtentia Collegiatas, Parochiales, & alias Eccleſias, Monaſteria, Præpoſituras, Præpoſitatus, Prioratus, & alia quæcumque, quotcumque, & qualiacumque cum Cura, & ſine Cura Sæcularia, & quorumvis Ordinum Regularia Beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi, Sæcularia, videlicet, Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates, Perſonatus, Adminiſtrationes, & Officia etiam Curata, & electiva etiam in Collegiatis, aliiſque Eccleſiis; Regularia vero Beneficia hujuſmodi, Præpoſitatus, Præpoſituræ, Dignitates etiam Conventuales, Perſonatus, Adminiſtrationes, & Officia etiam Clauſtralia, Cappellaniæ, & Cappellæ ſint, & ad Dignitates, Prioratus, Præpoſituras, & Præpoſitatus hujuſmodi conſueverint qui per Electionem aſſumi, omniumque, & ſingulorum quadraginta quatuor Locorum hujuſmodi utriuſque ſexus Perſonas, Habitatores, & Incolas tam Laicos, quam Clericos, & Presbyteros, Beneficiatos, & Religioſos quoſcumque, cujuſcumque ſtatus, gradus, Ordinis, & conditionis exiſtant, ab Ordinaria, non tamen Metropolitica, Juriſdictione, Poteſtate, & Superioritate Venerabilis Fratris Noſtri moderni, cujus etiam ad hæc expreſſus accedit aſſenſus, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Taurinen., dicta Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo diſmembramus, ſeparamus, & eximimus.

Eaque quadraginta quatuor poſteriora Loca ſic per Nos, ut præfertur, diſmembrata, ſeparata, & exempta, itemque primodictum Oppidum in Civitatem Epiſcopalem a Nobis per præſentes, ut præfertur, erectum, & ex prioribus viginti ſex Locis præfatis alia viginti tria Loca, videlicet præfatum de Riva, ac dictum de Bardenaſca, & præfatum de Abbatia, ſeu Sancti Verani, ac dictum Sancti Petri, & præfatum de Talucco, ac præfatum de Portis, & dictum de Villar Peroſa, ac prædictum de Tagliareto, & præfatum de Pinaſca, & dictum de Peroſa, & præfatum de Meana, ac dictum Sancti Secundi etiam nuncupatum, & prædictum de Mirandolo, ac præfatum de Turina, ſeu inverſo Ponte, & dictum de Pomareto, ac prædictum de Facto, & Reclareto, & dictum de Perero, ac prædictum Sancti Martini etiam nuncupatum, & præfatum de Maſſello, ac dictum de Chiabran, & Maniglia, ac prædictum de Rodoreto, & præfatum de Prali vulgo nuncupata Loca propria Territorii primodicti Monaſterii, illiuſque Abbatiæ a Nobis per præſentes, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, ejuſdemque primodicti Oppidi in Civitatem Epiſcopalem a Nobis per præſentes, ut præfertur, erecti, & poſteriorum quadraginta quatuor, ut præfertur, diſmembratorum, ſeparatorum, & exemptorum, ac ex prioribus viginti ſex Locis præfatis dictorum viginti trium Locorum hujuſmodi, inſimul ad ſexaginta ſeptem Loca aſcendentium, univerſas Perſonas tam Sæculares, quam Eccleſiaſticas, & quorumvis Ordinum Regulares Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, & alia Beneficia Eccleſiaſtica hujuſmodi, cum ipſorum Juribus, & pertinentiis univerſis, novæ Eccleſiæ Epiſcopali Pinarolien., illiuſque futuro Præſuli pro ſuis Civitate, Diœceſi, Clero, & Populo, ita quod liceat Perſonæ eidem Eccleſiæ Pinarolien. tam nunc a primæva illius erectione, & inſtitutione hujuſmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet Paſtoris ſolatio deſtitutæ in Epiſcopum, præficiendæ per ſe, vel alios ejus nomine, veram, realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi poſſeſſionem adminiſtrationis ſpiritualis, & omnimodi Juris Diœceſani in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis per præſentes, ut præfertur, erecto, necnon in omnibus aliis ſexaginta ſeptem Locis prædictis propria auctoritate libere apprehendere, & apprehenſam perpetuo retinere, ejuſdem moderni, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Taurinen., vel cujuſvis alterius licentia deſuper minime requiſita, pari Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & aſſignamus, necnon ſupponimus, & ſubjicimus.

Illorum, Illarumque Subjectio Eccleſiæ Pinarolien.

Ne autem ex diſmembratione, & ſeparatione præmiſſis Territorium Eccleſiæ Tau-

Subjectio trium Loco-

Digitized by Google

tam Archiepiſcopo Taurinen.

Taurinen. nimiam imminutionem patiatur, eidem moderno, & pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Taurinen. de alicujus compenſationis ſupplemento providere, ſimulque aptiori & commodiori Ordinariæ Juriſdictionis exercitio conſulere volentes, reliqua tria Loca ex prioribus viginti novem Locis hujuſmodi, nempe prædictum de Famolaſco, & præfatum de Mombello, ac dictum de Lagnaſco, Loca hactenus Juriſdictioni pro tempore exiſtentis Abbatis primodicti Monaſterii ſubjecta, prævia, quatenus opus ſit, eorumdem trium Locorum a Territorio primodicti Monaſterii, illiuſque Abbatiæ a Nobis per præſentes, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ ſimili diſmembratione, & ſeparatione, præfato Territorio Eccleſiæ Taurinen. auctoritate præfata perpetuo adjungimus, unimus, & incorporamus, eaque ſic per Nos, ut præfertur, adjuncta, unita, & incorporata, nec non in eis conſiſtentes, & conſiſtentia, Eccleſias, Beneficia, & utriuſque ſexus Chriſtifideles, Ordinariæ Juriſdictioni, poteſtati, & ſuperioritati ejuſdem moderni, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Taurinen. æque, ac pariformiter ſubjicimus, & ſupponimus.

Commutatio duorum Locorum inter dictum Archiepiſcopum, & Epiſcopum Salutiarum.

Et ulterius tam præfato Archiepiſcopo Taurinen., quam Venerabili etiam Fratri Noſtro moderno Epiſcopo Salutiarum, ut ipſi de eorum reſpective Territoriis unum Locorum pro altero ad invicem commutando, Archiepiſcopus præfatus videlicet ultimodictum Locum de Lagnaſco præfato Epiſcopo Salutiarum; ipſe vero Salutiarum Epiſcopus alium Locum Civitati Taurinen. magis proximum, & æqualis fere conditionis, atque valoris eidem Archiepiſcopo, in perpetuum reſpective concedere libere, & licite poſſint, & valeant; ita quod, ubi mutua conceſſio, & commutatio hujuſmodi, ut præfertur, facta fuerit, duo Loca hujuſmodi ab uno, & altero Territoriis, quorum ad præſens reſpective exiſtunt, Apoſtolica auctoritate præfata ſeparata, ſejuncta, & diſmembrata, ac ipſum de Lagnaſco Territorio Diœceſis Salutiarum, alterum vero a præfato Salutiarum Epiſcopo concedendum reſpective Loca Territorio Diœceſis Taurinen. pari Apoſtolica auctoritate perpetuo reſpective unita, annexa, & incorporata ſint, & eſſe cenſeantur eo ipſo, plenam, liberam, & omnimodam poteſtatem, licentiam, & facultatem eadem auctoritate concedimus, & impertimur.

Attributio Juris conferendi ſingulis, quibus competit.

Collationem vero, proviſionem, & omnimodam aliam diſpoſitionem Dignitatum, Canonicatuum, & Præbendarum, aliorumque Beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis per præſentes, ut præfertur, erecto, ac in omnibus & ſingulis Locis Pinarolien. Diœceſi etiam, ut præfertur, aſſignatis, & appropriatis præfatis conſiſtentium, de cætero ad pro tempore exiſtentem Epiſcopum Pinarolien. Ordinario Jure, in Locis autem de Famolaſco, & de Mombello præfatis, ac poſtquam commutatio præfata, ut præfertur, ſequuta fuerit, in alio Loco per dictum Epiſcopum Salutiarum intuito commutationis hujuſmodi etiam, ut præfertur, concedendo, ad præfatum Archiepiſcopum Taurinen., ac demum in dicto Loco de Lagnaſco ad ipſum Epiſcopum Salutiarum, nunc & pro tempore exiſtentes itidem Ordinario Jure reſpective ſpectare, & affectionibus Apoſtolicis, & abſque aliquo illarum præjudicio, ac ſalvo quoque ſemper Patronatus, & præſentandi, ac nominandi Jure quoad Dignitates, Canonicatus, & Præbendas, & alia quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica tam Præſentationis Eccleſiaſticæ, quam de Jurepatronatus Laicorum, ac illorum & Clericorum mixtim reſpective exiſtentes, & exiſtentia, ita ut ad illas, ac illos, & illa pro tempore reſpective vacantes, & vacantia, earum, & eorum, reſpective Patroni, Laici nimirum, ut antea, Eccleſiaſtici vero, ceſſantibus dumtaxat reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis, Perſonas idoneas præſentare, & reſpective nominare poſſint, & valeant: Occurrentibus vero reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis præfatis, collatio, proviſio, & omnimoda alia diſpoſitio, Beneficiorum præſentationis Eccleſiaſticæ exiſtentium, ad Sedem Apoſtolicam præfatam privative ſpectet, & pertineat, etiamſi Juſpatronatus, & præſentandi ad illa tranſierit de Laicali in Eccleſiaſticum; niſi tamen forte in eorum reſpective fundationibus ſpecialiter cautum eſſet, illa ſemper habenda eſſe tamquam de Jurepatronatus Laicorum, vel ipſa Apoſtolica Sedes ab illorum collatione, expreſſe excluſa fuiſſet. In-

ſuper

Digitized by Google

ſuper in prædictis viginti ſeptem Locis ad Præpoſituram ſecundodicti Monaſterii ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti antea ſpectantibus, & Diœceſi Pinarolien. etiam, ut præfertur, conceſſis, & aſſignatis, nec non in dictis Locis de Exilles, & de Chaumont, utpote quæ omnia poſita ſunt, & ſita in ea Delphinatus parte Regiæ Domui Sabaudicæ, ut præfertur, ceſſa, quoad collationem Beneficiorum Eccleſiaſticorum inibi dumtaxat, & non alibi, reſpective conſiſtentium, Gallicæ Concordata in omnibus eſſe ſervanda. Itemque, cum in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis, ut præfertur, erecto, & in præfatis viginti ſex Locis autea Juriſdictioni tunc exiſtentis Abbatis primodicti Monaſterii ſubjectis, vigeant uſus, & conſuetudines, ut ſimiliter accepimus, legitime introducti, & introductæ, ac diverſi, & diverſæ ab illis, qui, & quæ vigent in præfatis quindecim Locis a Diœceſi Taurinen., ut præfertur, diſmembratis, omnes reſpective uſus, & conſuetudines in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis, ut præfertur, erecto, ac in ſingulis viginti ſex antea Juriſdictioni tunc exiſtentis Abbatis primodicti Monaſterii ſubjectis, ac in ſingulis quindecim a præfata Diœceſi Taurinen., ut præfertur, diſmembratis Locis præfatis, legitime tamen, reſpective ſervari ſolitos, & ſolitas, ac qui, & quæ hactenus etiam legitime viguerunt, & vigent de præſenti, etiam deinceps ſervandos, & ſervandas eſſe, & fore, nihilque quoad hoc innovandum; ita tamen ut tam in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis, ut præfertur, erecto, ac in ſingulis viginti ſex Locis antea Juriſdictioni tunc exiſtentis Abbatis primodicti Monaſterii ſubjectis, quam in ſingulis quindecim Locis a Diœceſi Taurinen. ut præfertur, diſmembratis præfatis, locum habeant Cancellariæ Apoſtolicæ Regulæ, ad quarum formam, & præſcriptum cujuſcumque generis Beneficia Eccleſiaſtica ab Apoſtolica Sede præfata, vel a pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien. reſpective conferantur, Apoſtolica auctoritate præfata decernimus, ſtatuimus, & declaramus.

Menſæ autem Epiſcopali novæ Eccleſiæ Pinarolien. præfatæ omnia, & quæcumque ad Menſam Abbatialem primodicti Monaſterii quomodolibet ſpectantia, & pertinentia bona, res, proprietates, & Jura univerſa, illorumque annuos redditus, obventiones, & emolumenta quæcumque ad annuam ſummam, duodecim millium ducentarum & novem circiter librarum monetæ Pedemontanæ, ſcuta bis mille quadringenta quadraginta unum monetæ Romanæ conſtituentium, ut etiam accepimus, aſcendentia, & gravata pro annua ſumma trecentarum, & ſexdecim librarum ſimilium certis dictæ Menſæ Abbatiali incumbentibus, nempe ſtipendio Concionatoris tempore Adventus, & Quadrageſimæ, & Eleemoſynis feria quinta majoris Hebdomadæ, necnon Cera in Proceſſione Sanctiſſimi Corporis Chriſti, taleiſque, & Canone trium minarum ſegalæ, ac manutentione Infantium expoſitorum vulgo Venturini nuncupatorum, oneribus; ſupportatis tamen per futurum Epiſcopum Pinarolien. pro tempore exiſtentem oneribus hujuſmodi; eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo applicamus, & appropriamus. *Applicatio fructuum Menſæ Epiſcopali Pinarolien.*

Itemque, ut futurus pro tempore exiſtens Epiſcopus Pinarolien. ſtatum ſuum juxta Pontificalis Dignitatis exigentiam decentius, & honorificentius tenere valeat, eidem Menſæ Epiſcopali ſecundodictum Monaſterium, ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactum, una cum omnibus & ſingulis bonis tam mobilibus, quam immobilibus, & ſemoventibus, vaſis etiam aureis, & argenteis, ſacra, & pretioſa ſupellectili, nec non membris, Molendinis, Domibus, Vineis, Prædiis, Animalibus, iiſque omnibus, quibus Molendina, Domus, Vineæ, & prædia hujuſmodi inſtructa reperiuntur, nec non Cenſibus, Canonibus, & Proprietatibus, juribus, prærogativis, præeminentiis, Juriſdictionibus, fundis & pertinentiis, necnon fructibus, redditibus, proventibus, decimis, obventionibus, & emolumentis univerſis, cujuſcumque nominis, naturæ, ſpeciei, qualitatis, & quantitatis exiſtant, ad ſecundodictum Monaſterium, ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactum, illiuſque Præpoſitum hactenus perpetuum Commendatarium pro tempore exiſtentem, necnon Præpoſituralem, & Conventuralem Menſas quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, & ſignanter ſumma quatuor millium centum & *Cui etiam unitur Monaſterium Ultrien cum ſuis Menſis, & redditibus.*

R 2 quin-

quinquaginta ſeptem circiter librarum hujuſmodi ſecundodicti Monaſterii ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti Capitulo, & Canonicis Regularibus ab illius Præpoſito perpetuo Commendatario quotannis partim in pecunia numerata, partim vero in diverſis rerum ſpeciebus hactenus ſubminiſtrata, inſimul ad ſummam quindecim millium nongentarum & quinquaginta trium circiter librarum ſimilium annuatim, ut pariter accepimus, aſcendentibus, ſuper quibus, Menſæ videlicet Præpoſituralis præfatæ fructibus, redditibus, & proventibus nonnullæ Penſiones annuæ antiquæ, inſimul ſummam bis mille librarum parium conſtituentes, diverſis Perſonis Eccleſiaſticis, aut alias Penſionum hujuſmodi capacibus illas annuatim reſpective percipientibus dicta Apoſtolica auctoritate reſervatæ reperiuntur, ut etiam accepimus, exceptis dumtaxat peculiaribus redditibus Sacriſtiæ Eccleſiæ ipſius ſecundodicti Monaſterii ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, pro annua conſuetorum onerum, & Legatorum piorum eidem Sacriſtiæ incumbentium ſupportatione & implemento, ſalvis & intactis remanſuris, eadem Apoſtolica auctoritate pariter perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Ita quod futurus pro tempore exiſtens Epiſcopus Pinarolien. etiam Præpoſitus Ultien. ſemper denominetur, & revera ſit, & uti talis omnibus honoribus, prærogativis, præeminentiis, & redditibus tam novis, quam antiquis, quibus hactenus Præpoſitus perpetuus Commendatarius, & Capitulum Ultien. gavisi ſunt, etiam in ea parte, quæ eſt in Regno Galliarum, & potiſſimum Jure nominandi ad cujuſcumque generis Beneficia etiam Curata, per Canonicos quoque Regulares Congregationis Ultien. regi & gubernari ſolita, quibuſcumque donationibus, & piis relictis ſecundodicto Monaſterio, illiuſque Eccleſiæ præfatæ, Capitulo, & Canonicis Regularibus nunc ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactis, aut eorum intuitu quomodolibet forſan factis nequaquam obſtantibus, æque & pariformiter, ac ſine ulla exceptione omnino fruatur, & gaudeat, & e contra nedum ad integram ſolutionem, & præſtationem omnium, & ſingularum Penſionum præfatarum iis, quibus Penſiones ipſæ, ut præfertur, reſervatæ exiſtunt, quoad ipſi naturaliter vixerint, & unuſquiſque eorum reſpective vixerit, juxta ſingularum Literarum Apoſtolicarum ſuper earumdem Penſionum reſervationibus reſpective confectarum ſeriem, continentiam, & tenorem, faciendam, efficaciter obligatus exiſtat; verum etiam omnia, & ſingula onera, & obligationes, quæ in rerum ſpeciebus, vel in pecunia numerata debeantur, & ex conventionibus particularibus, aut alio quocumque modo proficiſcantur, aut juxta ſolitum exequendæ ſint in Regionibus Galliarum Chariſſimo etiam in Chriſto Filio Noſtro Regi Chriſtianiſſimo ſubjectis, in perpetuum ſupportare, & adimplere omnino teneatur.

Proptereaque liceat præfatæ Perſonæ eidem Eccleſiæ Pinarolien. tam nunc a primæva illius Erectione, & Inſtitutione hujuſmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet Paſtoris ſolatio deſtitutæ in Epiſcopum præficiendæ, ejus, & dictæ Menſæ Epiſcopalis nomine, omnium & quorumcumque tam Menſæ Abbatialis primodicti Monaſterii, quam Monaſterii ſecundodicti ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, ac illius Menſarum Præpoſituralis, ac Conventualis præfatarum, reſpective bonorum, rerum, proprietatum, jurium, bonorum, prærogativarum, præeminentiarum, Juriſdictionum, fundorum, pertinentiarum, decimarum, fructuum, redditunm, proventuum, obventionum, & emolumentorum univerſorum præfatorum, veram, realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem per ſe, vel alium, ſeu alios, propria auctoritate apprehendere, & apprehenſam perpetuo retinere, illaque reſpective locare, diſlocare, arrendare, percipere, exigere, levare, & recuperare, ac in ſuos, & dictæ Menſæ Epiſcopalis uſus, & utilitatem, necnon præfatorum, aliorumque infraſcriptorum onerum ſupportationem convertere, cujuſcumque licentia deſuper minime requiſita. Cum hoc tamen, quod idem futurus & pro tempore exiſtens Epiſcopus Pinarolien. & futurus Præpoſitus Ultien. præter expreſſa, & ſuper enunciata, alia quoque infraſcripta onera, aliaſque infraſcriptas obligationes ſupportare, & adimplere debeat: videlicet quotannis præſtare teneatur libras mille centum & octoginta quatuor dictæ monetæ Pedemontanæ, nempe quadringentas libras hujuſmodi pro congrua Rectoris nunc & pro tem-

* Onera ab Epiſcopo & Præpoſito ſupportanda.

Digitized by Google

tempore exiſtentis Parochialis Eccleſiæ Loci de la Rua, & ducentas ſexaginta ſex libras ſimiles, & ſolidos treſdecim, ac quatuor denarios monetæ præfatæ, pro ſupplemento Congruæ debitæ nunc & pro tempore exiſtenti Rectori alterius Parochialis Eccleſiæ Loci de Uſſeaux, ac alias libras octoginta pares Concionatori Loci de Chaumout, & viginti ſeptem ſextarios ſecalis calculatos in libris octoginta & una, pro Eleemoſyna in Feria quinta majoris hebdomadæ, ac alias libras centum triginta tres, & ſolidos ſex, ac octo denarios ejuſdem monetæ, pro manutentione Sacrorum Ornamentorum Sacriſtiæ Ultien. aliaſque libras ducentas viginti tres, & ſolidum unum monetæ hujuſmodi, ad quam ſummam calculantur argentum, & ſextarii quindecim cum tribus quartis alterius ſextarii ſimilis vini, & ſextarii quadraginta novem ſecalis Hoſpitali Ultien. a ſecundodicti Monaſterii ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti Præpoſito pro tempore exiſtente debitas; nec non alia annua onera, quibus Menſa Conventualis ejuſdem ſecundodicti Monaſterii ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti obnoxia reperitur; ſolvendi nimirum octo libras ſimiles Sacriſtiæ præfatæ, aliaſque libras quadraginta quinque pares, pro Penſione vitalitia cognominato Fantin la Combe debita, aliaſque trecentas octoginta tres libras hujuſmodi, repartienda titulo diſtributionum inter præſentes, & intereſſentes Choro ad formam Legati a quondam tunc in humanis agente cognominato Viala relicti ſubire, & ſufferre.

Itemque ad manutentionem tam primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ, in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, quam ſecundodictæ illi annexæ S. S. Mauritii præ una medietate expenſarum, quorum altera medietas Capitulo ipſius Eccleſiæ Pinarolin. incumbat, nec non impendere quidquid opus, & neceſſe fuerit, tam pro reparatione aliarum Eccleſiarum fabricarum, & ædificiorum, quam pro manutentione bonorum Eccleſiæ Pinarolien. illiuſque Menſæ Epiſcopalis hujuſmodi, & ſecundodicti Monaſterii ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, eidemque Menſæ Epiſcopali a Nobis ſimiliter, ut præfertur, uniti & incorporati. Inſuper duodecim mille centum & quinquaginta libras dictæ monetæ Pedemontanæ in pecunia numerata annuatim ſolvere, & exburſare, videlicet libras mille quingentas Archidiacono, aliaſque libras ſeptingentas, & quinquaginta Theſaurario pro tempore exiſtentibus primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a nobis, ut præfertur, erectæ, pro dote, ſeu annuo reddituu earum reſpective Præbendarum Canonicalium, ac libras bis mille quingentas in uſum diſtributionum quotidianarum Cleri ſuperioris, & alias libras nongentas in ſimilem uſum diſtributionum quotidianarum Cleri minoris primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, alias libras bis mille dicto Seminario Puerorum Eccleſiaſtico Pinarolien. reliquaſque libras quatuor mille quingentas novem, ſuperius nominatis, & cognominatis Canonicis Regularibus ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactis, quoad ipſi vixerint, & quilibet eorum reſpective vixerit, & deinde novem Presbyteris, ſervitiis & obſequiis Eccleſiæ ſecundodicti Monaſterii ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, ut infra, addicendis, & deputandis, ad rationem quingentarum librarum hujuſmodi pro quolibet, pro eorum ſtipendio, & congrua ſuſtentatione, quotannis in perpetuum ſolvere, & ſubminiſtrare debeat, & teneatur.

Sane cuicumque præjudicio, quod forſan Habitatores, & Commorantes in Montibus Juriſdictionis pro tempore exiſtentis Præpoſiti ſecundodicti Monaſterii ob ſecularizationem, aliaque præmiſſa in ſpiritualibus paterentur, tum ratione neglectus exercitii curæ Animarum, & conſequutionis Indulgentiarum, aliarumque ſpiritualium gratiarum, tum etiam ratione onerum Miſſarum, & Anniverſariorum, quæ cæteroquin omitterentur, & reſpective non adimplerentur de more in Eccleſiis, Capellis, & locis a Fundatoribus deſignatis, provida ratione occurrere volentes, pari Apoſtolica auctoritate decernimus & ſtatuimus, ut antiqua ſecundodicti Monaſterii ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti Eccleſia in honorem præfati Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati dicata, cum ſacris Reliquiis inibi, ut antea, decenter aſſervandis, & cuſtodiendis, nec non fabrica, & ædificia eidem Eccleſiæ Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati hujuſ-

Providentia pro regimine, & ſervitio Eccleſiæ Monaſterii diſmembrati.

hujuſmodi annexa, ſarta tecta remaneant; quodque idem futurus, & pro tempore exiſtens Epiſcopus Pinarolien. etiam futurus Præpoſitus Ulrien. in eiſdem ædificiis neceſſariam aſſignet habitationem novem ſuperius nominatis Canonicis Regularibus ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactis, quoad ipſi vixerint, & inibi permanſerint, & unuſquiſque eorum reſpective vixerit, ac etiam inibi reſpective permanſerit, & deinde in perpetuum novem Presbyreris ſæcularibus ab eodem futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien. & etiam futuro Præpoſito Ultien. ad ejus nutum amovibiliter ponendis, & deputandis, reliqua præfatorum ædificiorum portione ad uſum, & commodum ipſius Epiſcopi Pinarolien., & præpoſiti Ultien. integre remanſura: Quodque duo habeantur in perpetuum Clerici eidem Eccleſiæ Sancti Laurentii, illiuſque Sacriſtiæ præfatæ inſervientes, ab eodem futuro & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien., etiam futuro Præpoſito Ultien. pro tempore deputandi, & ad ejus nutum pariter amovibiles, quibus utrique eorum videlicet, ſalarium ex peculiaribus, & ſeparatis redditibus ejuſdem Sacriſtiæ tribuatur. Ex eiſdem autem novem Canonicis ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactis, & deinde, illis deficientibus, ex novem Presbyteris ſæcularibus in eorum locum deinceps ſubrogandis, unus magis idoneus, & prudens ab eodem futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien., etiam futuro Præpoſito Ultiens. etiam pro tempore deputandus, aliorum octo ſit Caput, & denominetur Vicarius Foraneus, quo quidem munere hac prima vice præfatus Joannes Agnes fungatur, ad quem in caſibus neceſſariis facilior, & commodior pateat acceſſus, & a quo inſtantaneæ capiantur proviſiones, ubi Epiſcopus Pinarolien. etiam Præpoſitus Ultien. præfatus, propter qualitatem viarum, & aſperi itineris difficultatem, hyemali potiſſimum tempore, adiri a Diœceſanis nequeat, ipſeque Joannes Agnes dumtaxat, donec vixerit, & ſervitio ipſius Eccleſiæ Sancti Lanrentii addictus fuerit, gaudere debeat etiam aliquibus parvis emolumentis quibus hactenus gaviſus eſt in Gallia ſpecie quadam beneficii, quo ipſe ad præſens fruitur: Alius vero ſit, & nuncupetur Eleemoſynarius, quo primo munere hac prima vice præfatus Dominicus fungatur, qui etiam præſit curæ, & regimini Hoſpitalis Ultien., quique ſimil ter frui, & gaudere debeat, dum vixerir, eidemque Hoſpitali inſervierit, ſalario, quo ad præſens gaudet, octoginta librarum parium ab ipſomet Hoſpitali perſolvendarum, eiſdem modo, & forma quibus hactenus pro ſuſcepto munere hujuſmodi perſolutum fuit; Tertius demum ſit, & eſſe debeat primodictus Joſephus Antonius modernus inibi Sacriſta, qui ſimili modo gaudere etiam debeat parvis quibuſdam emolumentis, quibus uti Sacriſta præfatus ad præſens fruitur, & quorum oneri nova Menſa Epiſcopalis præfata obnoxia non ſit. Ipſi autem omnes novem Canonici Regulares nuper ad ſæcularem ſtatum a nobis, ut præfertur, redacti, ſeu Presbyteri ſæculares a futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien., etiam futuro Præpoſito Ultien. præſato identidem amovibiliter ad ejus nutum ſubrogandi, ſervitiis, & obſequiis ipſius Eccleſiæ S. Laurentii ita ſint addicti, ut quolibet anno undecim anniverſaria cum cantu peragere, & mille quadringentas octoginta duas Miſſas lectas a piis Benefactoribus relictas celebrare, prout Capitulo Regulari ſecundodicti Monaſterii ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, ante ſæculariʒationem hujumodi, Anniverſaria, & Miſſa hujuſmodi peragebantur, nec non Miſſam, & Veſperas diebus Feſtis de præcepto canere, iiſque perſonaliter, & collegialiter intereſſe, Sacramentales utriuſque ſexus Chriſtifidelium illuc confluentium Confeſſiones excipere, ipſique Eccleſiæ Sancti Laurentii, illiuſque Choro, ad inſtar ſæcularis, & Collegiatæ Eccleſiæ laudabiliter inſervire, cæteraque onera illius Sacriſtiæ, aliaque omnia ab eodem futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien. etiam futuro Præpoſito Ultien. congrue ſtatuenda, adimplere omnino teneanrur.

Pro eorum vero congrua ſuſtentatione, & onerum præfatorum ſupportatione, & implemento, præter quingentas libras præfatas, unicuique eorum per futurum, & pro tempore exiſtentem Epiſcopum Pinarolien. etiam futurum Præpoſitum Ultien. præfatum annuatim, ut præfertur, perſolvendas, ac præter habitationem eis etiam, ut præfertur, aſſignandas, alias quoſque ſuperius memoratas trecentas octoginta

Digitized by Google

ginta quatuor libras annuas præfato cognominato Viala, ut præfertur, legatas, pro intereſſentia Choro inter eos æqualiter dividendas, percipiant, & lucrentur; eiſque præterea competat jus percipiendi emolumenta, & Eleemoſynas Anniverſarii, & trecentarum ſexaginta quinque Miſſarum lectarum in præfata Eccleſia Sancti Laurentii, & aliarum quinquaginta duarum Miſſarum etiam lectarum in Capella Sancti Romani, cum parva diſtributione die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum a præfata Sacriſtia Ultien. quotannis ſatisfaciendarum; itemque aliarum quadraginta Miſſarum ſimilium ad Altare Sancti Angeli Cuſtodis, & unius Miſſæ ſolemnis etiam cum parva diſtributione eadem die Commemorationis Fidelium Defunctorum, pro quorum Legatorum ſatisfactione Hoſpitale Ultien. libras quadraginta quatuor circiter quotannis ſolvere tenetur. Cæterum ſi præfati novem nuper Canonici Regulares, ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, aut eorum aliquis, ſponte & voluntarie diſceſſerint, aut reſpective diſceſſerit, ipſius Eccleſiæ Sancti Laurentii ſervitio derelicto, nec aſſignationem præfatarum quingentarum librarum, nec quidquam aliud prætendere valeant, aut reſpective valeat; Donec vero, & quouſque apud ipſam Eccleſiam Sancti Laurentii permanſerint, pro omnium præfatorum onerum implemento, ipſi nil aliud unquam, præter præmiſſa, a futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien. etiam futuro Præpoſito Ultien. præfato, petere, aut prætendere poſſint. Nos enim certas alias reſervationes, ſub quibus iidem novem nuper Canonici Regulares ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, & in loco Ultien. apud dictam Eccleſiam Sancti Laurentii permanſuri, ſuum ſuper præmiſſis conſenſum præſtiterunt, dicta Apoſtolica auctoritate omnino rejicientes, & de medio tollentes, ac pro non appoſitis haberi, & cenſeri debere decernentes, eorum conſenſum hujuſmodi, hac in parte, Motu pari, & de ſimili poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, ſupplemus.

Inſuper eiſdem futuris, & pro tempore exiſtentibus Eccleſiæ Pinarolien. Epiſcopo, Capitulo, & Canonicis, etiam Dignitates præfatas obtinentibus ut ipſi Capitulariter congregati, pro dictæ Eccleſiæ Pinarolien. ac illius Menſæ Capitularis, Sacriſtiæ, & Fabricæ, earumque rerum, & bonorum, tam ſpiritualium, quam temporalium proſpero, feliciquę ſtatu, regimine, gubernio, & directione, ac onerum eis pro tempore incumbentium ſupportatione, Miſſarum, horarum Canonicarum, diurnarum, & nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Proceſſionum, Funeralium, & anniverſariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, ac Beneficiis præfatis, aliiſque Miniſteriis Eccleſiaſticis, inibi pro tempore providendorum receptione, & admiſſione, perſonali reſidentia, diſtributionum etiam quotidianarum, & emolumentorum quorumcumque repartitione, & adminiſtratione, pœnarum per abſentes, ac Divinis Officiis, & Functionibus ſuis loco, & tempore non intereſſentes, ſeu onera, & miniſteria eis reſpective incumbentia ſubire negligentes, incurrendarum impoſitione, ſingulorum præſentiis, & abſentiis notandis, cæremoniis, & functionibus in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erecta, illiuſque Choro, Capitulo, Proceſſionibus, aliis actibus ſervandis, nec non Miniſtris ipſius primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ deputandis, & amovendis, ſalariis, & ſtipendiis eorum cuilibet aſſignandis, & quibuſvis aliis rebus in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſariis, & opportunis, quæcumque Statuta, Ordines, Capitula, Decreta, licita tamen & honeſta, & ſacris Canonibus, ac Conſtitutionibus, & Decretis Apoſtolicis non contraria, condendi, & edendi, conditaque, & edita pro temporum, & rerum variatione, ac qualitate, mutandi, limitandi, corrigendi, declarandi, & interpretandi, ac in meliorem formam redigendi, ſeu alia de novo etiam ex integro condendi, & per eos, ad quos pro tempore ſpectabit, ſub pœnis in contrafacientes ſtatuendis, obſervari faciendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo concedimus, & impertimur.

Facultas condendi ſtatuta in nova Cathedrali.

Præterea tam modernis quam futuris reſpective primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in

Indultum delationis

Habitus pro Capitulo novæ Cathedralis.

in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ Archidiacono, ac Præpoſito, & Archipresbytero, ac Cantori, & Theſaurario, ac Primicerio ſex ex octodecim Canonicatibus, totidemque Præbendis præfatis, ut præfertur, reſpective obtenturis, ac reliquis duodecim Canonicis ac ſex Beneficiatis, ſeu Manſionariis præfatis, eorumque in Archidiaconatu, Præpoſitura, Archipresbyteratu, Cantoratu, Theſaurariatu, & Primiceriatu, ac ſingulis Canonicatibus, & Præbendis, nec non Beneficiatibus, ſeu Manſionariatibus præfatis ſucceſſoribus reſpective pro tempore exiſtentibus, ut ipſi, Archidiaconus videlicet, ac Præpoſitus, & Archipræsbyter, ac Cantor, & Theſaurarius, ac Primicerius, nec non reliqui duodecim Canonici Rochetum cum ſuis manicis, & Cappam magnam violacei coloris cum pellibus armellinis; ſex vero Beneficiati, ſeu Manſionarii præfati Almutias cineracei coloris ram in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erecta, quam extra eam, & tam in Proceſſionibus, quam aliis actibus, & functionibus quibuſcumque publicis, & privatis, etiam extra Civitatem Pinarolien. præfatam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, & univerſalibus Conciliis, ac etiam in præſentia Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalium etiam de Latere Legatorum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, ac aliorum quorumcumque, ac etiam in ipſius primodictæ Collegiatæ Eccleſię in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut pręfertur, erectę Choro, & Capitulo, quibuſvis anni temporibus, & diebus, deferre, & geſtase, illiſque reſpective uti libere, & licite poſſint, & valeant.

Cumulativa Privilegiorum cum aliis Cathedralibus.

Eiſdem quoque Archidiacono, & Prępoſito, ac Archipresbytero, & Cantori, ac Theſaurario, & primicerio ſex ex octodecim Canonicatibus, totidemque Præbendis præfatis, ut præfertur, obtenturis, ac reliquis duodecim Canonicis, & ſex Beneficiatis, ſeu Manſionatiis pro tempore exiſtentibus præfatis, ut ipſi, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac res, bona, proprietates, & jura quæcumque, omnibus & ſingulis tam ſpiritualibus, quam temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, pręeminentiis, antelationibus, conceſſionibus, indultis, favoribus, & gratiis, quibus aliarum ſimilium Cathedralium Eccleſiarum illarum partium Capitula, Dignitates Canonicatus, & Beneficia in eis obtinentes, eorumque Officiales, & miniſtri, ac bona, jura, res, & proprietates de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, aut ex Indulto, ſeu Privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt, quomodolibet in futurum, ſimiliter, & pariformiter, ac ęque principaliter & ubique abſque ulla prorſus differentia, dummodo tamen illa ſint in uſu, & non revocata, nec ſub alia revocatione comprehenſa, ſacriſque Canonibus, & Conſtitutionibus, ac Ordinationibus, & Decretis Apoſtolicis, non repugnent, uti, frui, potiri, & gaudere etiam poſſint, & valeant, perinde ac ſi eis nominatim & expreſſe conceſſa fuiſſent, eadem Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & indulgemus. Nec non Capitulo, & Canonicis etiam ſex Dignitates præfatas pro tempore reſpective obtinentibus præfatis, jus eligendi pręfatos Vicerectores pro exercirio Curæ Animarum tam Sancti Donati a Nobis in Cathedralem Eccleſiam, ut pręfertur, erectæ, & Sancti Mauritii Eccleſiarum pręfatarum, quam in Buriaſche, & Rive ac Bardenaſche, & Taluchi locis præfatis exiſtentium Parochianorum, ſalvum & illæſum, ut antea, remanere volumus, atque decernimus. Ulterius præfato Carolo Emmanueli, & pro tempore exiſtenti Sardiniæ Regi, ratione Ducatus Sabaudiæ, Juſpatronatus, & præſentandi ad Eccleſiam Pinarolien. hujuſmodi, tam hac prima vice a primæva illius erectione, & inſtitutione a Nobis, ut præfertur, factis hujuſmodi, Paſtoris ſolatio deſtitutam, quam deinceps, quoties eam pro tempore quomodolibet etiam Paſtoris ſolatio deſtitui contigerit, Perſonam idoneam per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem ad pręſentationem hujuſmodi eidem Eccleſię Pinarolien. in Epiſcopum præficiendam, nec non ad Archidiaconatum, & Theſaurariatum, ac unum, & alterum Canonicatus, unamque, & alteram Præbendas Archidiaconatui, & Theſaurariatui, ac unum & alterum Canonicatus, unamque, & alteram Præbendas Archidiaconatui, & Theſaurariatui pręfatis reſpective adhęſuros, & adhæſuras a Nobis

Reſervatio Juriſpatronatus Regis Sardiniæ.

Digitized by Google

Nobis, ut præfertur, erectos, & erectas hujuſmodi, quandocumque, & quotieſcumque illos, & illas de cætero quibuſvis modis, & ex quorumcumque Perſonis etiam Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ſeu quorumvis præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam tunc viventium Familiaribus, & continuis Commenſalibus, ſeu Romanæ Curiæ Officialibus aut alias reſervationem, & affectionem inducentibus ſeu per liberas, etiam ex cauſa permutationis, reſpective reſignationes de illis in Romana Curia præfata, etiam in Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis manibus, vel extra eam quomodolibet reſpective factas, & admiſſas, aſſequutionem aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum quavis auctoritate collatorum, ſeu illos, & illas pro tempore reſpective obtinentium in aliquo ex Menſibus Nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtentis præfato, ac eidem Sedi Apoſtolicæ reſervatis deceſſum, vel quamvis aliam dimiſſionem, amiſſionem, privationem, Religionis ingreſſum, profeſſionis emiſſionem, Matrimonii contractum, aut alias quomodocumque, & qualitercumque vacare contigerit, coram Ordinario Loci Perſonas itidem idoneas in Archidiaconatu, & Theſaurariatu, necnon in uno, & altero Canonicatibus, ac una, & altera Præbendis Archidiaconatui, & Theſaurariatui præfatis reſpective adhæſuris a Nobis, ut præfertur, erectis, ad præſentationem hujuſmodi per eumdem Loci Ordinarium reſpective inſtituendas, ſimili Apoſtolica auctoritate perpetuo reſervamus, concedimus, & aſſignamus, necnon Juſpatronatus, & præſentandi hujuſmodi tam ad Eccleſiam Pinarolien. quam ad Archidiaconatum, & Theſaurariatum, unumque & alterum Canonicatus, ac unam & alteram Prębendas ipſi Archidiaconatui, & Theſaurariatui reſpective adhæſuros, & adhæſuras, a Nobis, ut præfertur, erectam, ac erectos, & erectas hujuſmodi, Regium exiſtere, eiſdemque Carolo Emmanueli, & pro tempore exiſtenti Sardiniæ Regi ratione præfati Ducatus Sabaudiæ, & pro Patronatus & præſentandi Jure, quod, ad primo, & ſecundo dicta Monaſteria eidem Carolo Emmanueli Regi reſpective competebat, ut præfertur, competere, illudque vim, effectum, naturam, ſubſtantiam, eſſentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem Juriſpatronatus Regii hujuſmodi obtinere, ac uti tale, ſub quacumque derogatione, etiam cum quibuſvis præſtantiſſimis, & efficaciſſimis clauſulis & decretis in quacumque diſpoſitione etiam per viam Conſtitutionis, Legis, Regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, aut alia quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, neque illi ullo umquam tempore, & ex quavis cauſa derogari poſſe, neque debere, ac collationes, proviſiones & quaſvis alias diſpoſitiones de Archidiaconatu, & Theſaurariatu, unoque, & altero Canonicatibus, ac una, & altera Præbendis Archidiaconatui, & Theſaurariatui præfatis reſpective adhæſuris a Nobis, ut pręfertur, erectis hujuſmodi abſque ipſius Caroli Emmanuelis, & pro tempore exiſtentis Sardiniæ Regis præfati, ratione præfati Ducatus Sabaudiæ, conſenſu, ſeu præſentatione, pro tempore factas, proceſſuſque deſuper habendos, & inde ſequenda quæcumque nulla, & invalida, nulliuſque roboris, vel momenti fore, & eſſe, ac pro nullis, & infectis haberi, nec ius aut coloratum titulum poſſidendi cuiquam per illa tribui poſſe, etiam decernimus.

Extenſio ulterius Juriſpatronatus.

Juſpatronatus vero laicorum, quod pręfatę Familię illorum de Reſſanis ad Canonicatum, & Præbendam, quos dilectus pariter Filius Octavius etiam de Reſſanis Clericus, ſeu Presbyter ad præſens obtinet, ut pariter accepimus, competit, ad dictum Primiceriatum a Nobis, per pręſentes, ut pręfertur, erectum, ita quod iidem moderni, & pro tempore exiſtentes Canonicatus, & Præbendę hujuſmodi Patroni tam ad Primiceriatum quam ad Canonicatum, & Prębendam hujuſmodi eidem Primiceriatui adhęſuros, quoties illum, & illos de cætero quomodolibet vacare contigerit, unam, eamdemque perſonam idoneam præſentare poſſint, & valeant, ac etiam debeant, & teneantur, Apoſtolica etiam auctoritate extendimus, & ampliamus.

Præfixio taxæ Eccleſiæ Pinarolien.

Poſtremo firma, & intacta remanente Eccleſiæ Taurinen. taxa in libri Cameræ Apoſtolicæ deſcripta, novam Eccleſiam Pinarolien. præfatam ſupra antiquam primodicti Monaſterii taxam ſexcentum florenorum auri hujuſmodi, ad alios vigintiquatuor florenos auri ſimiles, ratione unionis ſecundodicti Monaſterii ad ſæcularem

Digitized by Google

ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, præfatæ Menſæ Epiſcopali Pinarolien. etiam, ut præfertur, factæ, taxari volumus, & mandamus; ſicque integram taxam ipſius Eccleſiæ Pinarolien. in eiſdem Cameræ Apoſtolicæ Libris deſcribendam, ſexcentorum vigintiquatuor florenorum auri ſimilium fore conſtituimus.

Præſentes quoque literas nullo umquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel alio quovis defectu, notari, impugnari, invalidari, ſeu in jus, vel controverſiam vocari, aut adverſus illas quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ remedium impetrari poſſe, nec illas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, per Nos, & Sedem Apoſtolicam præfatam, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam Motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam Conſiſtorialiter pro tempore factis, & faciendis, comprehendi, vel confundi, ſed tamquam ad Fidei Catholicæ exaltationem, Divinique cultus incrementum, & animarum ædificationem factas, & emanatas, ſemper ab illis excipi; & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenarie reintegratas, ac de novo, etiam ſub quacumque poſteriori data per futuros, & pro tempore exiſtentes Epiſcopum, Capitulum Pinarolien. præfatos, ac alios, in quorum favorem eædem præſentes quomodolibet concernunt, quandocumque eligenda, conceſſas, validaſque, & efficaces fore, & eſſe, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ſic ab omnibus cenſeri ac ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane ſimiliter decernimus.

Commiſſio Nuncio Taurinen. Quocirca dilecto ſimiliter Filio moderno, & pro tempore exiſtenti Noſtro, & Sedis Apoſtolicæ Nuncio in Civitate Taurinen. commoranti, Motu ſimili, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſe per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes Noſtras Literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore exiſtentium Epiſcopi, & Capituli Pinarolien., vel aliorum, quorum favorem præmiſſa omnia, & ſingula quomodolibet concernunt, aut alicujus eorum, fuerit requiſitus, ſolemniter publicans, eiſque, & eorum cuilibet in præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtens, faciat auctoritate Noſtra eaſdem præſentes, & in eis contenta hujuſmodi, ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari, ac eoſdem pro tempore exiſtentes Epiſcopum & Capitulum Pinarolien., alioſque præfatos, illis pacifice frui & gaudere, non permittens ipſos, vel eorum quempiam per quoſcumque quavis auctoritate fungentes deſuper quomodolibet moleſtari, perturbari, vel inquietari, Contradictores quoslibet, & Rebelles, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio Brachii Sæcularis.

Collatio nes Dignitatum ac Canonicatuum. Et nihilominus Noſtro, dictæque Sedis Nuncio præfato per eadem Apoſtolica ſcripta ſimiliter mandamus, quatenus ipſe Archidiaconatum, ac unum, & unam, cujus, & quorum inſimul Centum ſeptuaginta unius Ducatorum auri de Camera, & juliorum ſeptem monetæ Romanæ cum dimidio alterius julii ſimilis Antonio Chareun Presbytero nuper Canonico Regulari præfati Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium ac ſecundodicti Monaſterii Priori ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacto, nec non Theſaurariatum, ac alterum, & alteram, Canonicatus, & Præbendas de novo, ut præfertur, erectos, & erectas hujuſmodi, cujus, & quorum etiam inſimul nonaginta unius Ducatorum auri ſimilium, & juliorum ſeptem dictæ monetæ Romanæ, cum dimidio alterius julii paris reſpective

fru-

Digitized by Google

fructus, redditus, & proventus ſecundum communem exiſtimationem valorem annuum, ut pariter accepimus, non excedunt, Manfredo Dana, de præfati Caroli Emmanuelis Regis conſenſu, necnon Archipresbyteratum Joſepho Cerruti, & Cantoratum Franciſco Dominico Belli modernis primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam à Nobis, ut præfertur, erectæ, Canonicis etiam Decimantibus nuncupatis, quorum Canonicatus, & Præbendæ Archipresbyteratui, & Cantoratui hujuſmodi alia Præbenda carentibus, ſemper reſpective adhærere, ac etiam deinceps inſimul cum eis reſpective conferri, & abſque diſpenſatione Apoſtolica etiam inſimul, ut præfertur, retineri reſpective debeant Clericis, ſeu Presbyteris dilectis ſimiliter Filiis; demum Primiceriatum, ut præfertur, erectos, a primæva illorum, & illarum erectione, & inſtitutione hujuſmodi reſpective vacantes, cum plenitudine Juris Canonici, ac omnibus Juribus, & pertinentiis ſuis præfato Octavio, de conſenſu moderni unici, ſeu modernorum ejuſdem Primiceriatus a Nobis, ut præfertur, erecti, & inſtituti Patroni, ſeu Patronorum, reſpective conferre, & aſſignare auctoritate Noſtra curet; Inducens per ſe, vel alium, ſeu alios, Antonium, recepto prius ab eo Noſtro, & Romanæ Eccleſiæ nomine, fidelitatis debitæ ſolito Juramento juxta formam, quam ſub Bulla Noſtra mittimus intercluſam, ac Manfredum, & Joſephum, ac Franciſcum Dominicum, & Octavium præfatos, vel eorum reſpective Procuratores, eorum reſpective nominibus in Archidiaconatus, & Theſaurariatus, ac Archipresbyteratus, & Cantoratus, ac Primiceriatus, nec non Canonicatuum, & Præbendarum de novo, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujuſmodi, Juriumque & Pertinentiarum præfatorum reſpective corporalem poſſeſſionem, & defendens inductos, amotis quibuslibet illicitis detentoribus ab eiſdem; ac faciens Antonium ad Archidiaconatum, & Manfredum ad Theſaurariatum, ac Joſephum ad Archipresbyteratum, & Franciſcum Dominicum ad Cantoratum, necnon Octavium, vel pro eis eorum reſpective Procuratores, præfatos ad Primiceriatum hujusmodi, ut eſt moris admitti, ipſoſque Antonium, & Manfredum, vel etiam pro eis Procuratores præfatos, ad unam, & alteram Præbendas de novo, ut præfertur, erectas hujuſmodi, in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erecta, in Canonicos recipi, & in Fratres, Stallo eis, & eorum cuilibet in Choro, & Loco in Capitulo primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, cum dicti Juris plenitudine reſpective aſſignatis, eiſque de Archidiaconatus, & Theſaurariatus, nec non Canonicatuum, & Præbendarum de novo, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujuſmodi reſpective fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis integre reſpective reſponderi, Contradictores, auctoritate Noſtra præfata, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris Noſtri, qua cavetur, ne quis extra ſuam Civitatem, vel Diœceſim, niſi in certis inibi expreſſis, & exceptis caſibus, & in illis non ultra unam Dietam a fine ſuæ Diœceſis ad Judicium evocetur, ſeu ne Judices a Sede præfata deputati extra Civitatem, vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere audeant, ſeu præſumant: & in Concilio generali edita de duabus Dietis; ac quibuſvis aliis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibuſque Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ præfatæ Regulis de gratiis ad inſtar non concedendis, & de exprimendo vero annuo valore, nec non de Jure quæſito non tollendo, ac de Unionibus committendis ad Partes, vocatis, quorum intereſt, necnon Lateranenſis Concilii noviſſime celebrati, Uniones, & applicationes perpetuas, niſi in caſibus a Jure permiſſis, fieri prohibentis; ac quatenus opus ſit, primo, & ſecundodictorum Monaſteriorum, & Ordinum præfatorum, necnon Taurinen. & Salutiarum Eccleſiarum præfatarum, etiam Juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis reſpective Statutis & Conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Superioribus, & Perſonis ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam Deroga-

Digitized by Google

gatoriarum Derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis Decretis, etiam Motu, Scientia, & Poteſtatis plenitudine paribus, ac etiam Conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet, etiam pluries, & iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis, nec non quibuſcunque ultimis piorum Teſtatorum voluntatibus, & diſpoſitionibus, quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per Clauſulas generales idem importantes, mentio facienda, aut quævis alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, eiſdem præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium, & ſingulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe, ac latiſſime, & pleniſſime, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus harum ſerie derogamus, aliiſque contrariis quibuſcumque; Aut ſi aliqui Apoſtolica præfata, vel quavis auctoritate alia in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erecta in Canonicos recipi inſiſtant, ſeu ſi ſuper proviſionibus ſibi faciendis de Dignitatibus, ac Canonicatibus primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, ſpeciales, vel aliis Beneficiis Eccleſiaſticis in illis Partibus generales dictæ Sedis, aut Legatorum ejus Literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & Decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum, quibus omnibus Antonium, & Manfredum, ac Joſephum, & Franciſcum Dominicum, ac Octavium præfatos in Archidiaconatus, & Theſaurariatus, ac Archipresbyteratus, & Canturatus, ac Primiceriatus, nec non Canonicatuum, & Præbendarum de novo, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujuſmodi reſpective aſſequutione, volumus anteferri, ſed nullum per hoc eis quoad aſſequutionem Dignitatum, ac Canonicatuum, & Præbendarum, aut Beneficiorum aliorum præjudicium generari; Seu ſi quibuſvis communiter, aut diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod ad receptionem, vel proviſionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, quodque de Dignitatibus, ac Canonicatibus, & Præbendis primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, vel aliis Beneficiis Eccleſiaſticis ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, aut quamvis aliam diſpoſitionem conjunctim, vel ſeparatim ſpectantibus, nulli valeat provideri per Literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujuſmodi mentionem; & quibuslibet aliis Privilegiis, Indulgentiis, & Literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta, effectus earumdem præſentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumcumque totis tenoribus habenda ſit in Noſtris Literis mentio ſpecialis. Nos enim eiſdem Antonio, nec non Joſepho, qui Canonicatum, & Theologalem, ac Hiacyntho, qui Canonicatuum, & Pœnitentiariam, a Nobis, ut præfertur, erectas Præbendas hujuſmodi ad præſens reſpective obtinent, ut ipſi, & eorum quilibet ratione Archidiaconatus, nec nonjunius, & alterius Canonicatum, ac unius Theologalis & alterius Pœnitentiariæ nuncupatarum Præbendarum hujuſmodi, gradus eis reſpective congruentes, & competentes ſuſcipere minime teneantur, dicta Apoſtolica auctoritate ipſarum tenore præſentium indulgemus.

Volumus autem, quod dictus Antonius, antequam poſſeſſionem dicti Archidiaconatus adipiſcatur, Fidem Catholicam juxta Articulos jampridem a Sede Apoſtolica propoſitos, in Manibus Noſtris, dictæque Sedis Nuncii præfati emittere, illamque ſic emiſſam ad dictam Sedem, ſine mendis cum ſui, ac dicti Nuncii Subſcriptione quantocyus tranſmittere teneatur; alioquin dictus Archidiaconatus vacet eo ipſo. Et inſuper, quoad poſterius mandatum Noſtrum hujuſmodi, ex nunc etiam irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Per præſentes vero non intendimus tertio, & quartodictum Juſpatronatus in ali-

quo

Digitized by Google

quo approbare, ac litis pendentiæ hujuſmodi ſuper dicto vacante Beneficio, & Juribus Collitigantium in aliquo præjudicare.

Nulli ergo omnino Hominum liceat, hanc paginam Noſtræ abſolutionis, ſuppreſſionis, extinctionis, conceſſionis, appropriationis, ſæcularizationis, diſpenſationis, Indulti, erectionis, inſtitutionis, diſmembrationis, ſeparationis, exemptionis, aſſignationis, ſubjectionis, unionis, incorporationis, licentiæ impertitionis, ſtatuti, declarationis, applicationis, ſuppletionis, Juriſpatronatus, reſervationis, extenſionis, ampliationis, conſtitutionis, decreti, mandati, derogationis, voluntatis, & intentionis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum, ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo, Decimo Kalendas Januarii Pontificatus Noſtri Anno Nono. Dat. Pont. A. IX. die 23 Decembris 1748.

Loco ✠ Plumbi.

SUPER XXI.

Conſervatione & refectione Viarum Publicarum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium

DUM omnibus commiſſi Nobis Populi utilitatibus, & commodis, pro rerum occurrentium opportunitate, ſedulo proſpicere non omittimus, illud etiam cavendum providendumque judicamus, ut quæ maturo conſilio a Nobis utiliter conſtituuntur, futuris quoque temporibus inconcuſſa permaneant, nec unquam, ut ſæpe alias eveniſſe compertum eſt, annorum decurſu in oblivionem & deſuetudinem recidant.

Pont edidit Chirographum pro conſervatione, & refectione Viarum.

Cum igitur nuper, ad removenda nonnulla damna, & incommoda, quibus Almæ Urbis Noſtræ Cives, alioſque in ea, & prope illa Urbana, & ruſtica prædia obtinentes, etiam Sacra, & Religioſa Loca, ſeu Ordines, Inſtituta, & Societates, ob neceſſariam Viarum tam ipſius Urbis, quam Suburbicarii tractus conſervationem & refectionem, frequenter affici cognovimus, univerſa rei natura accurate perſpecta, ac multiplici incommodorum origine in ſuis fontibus indagata, providas hac de re Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutiones confirmando, ac, ubi opus fuit, declarando, & moderando, certas quaſdam Leges, & Ordinationes, noſtri Motus proprii ſchedula ſub die vigeſima octava elapſi menſis Octobris manu Noſtra ſignata complexas ediderimus; quibus, non ſine juſta prædictorum omnium indemnitate, tum incolarum, advenarumque uſibus, & commoditatibus, tum etiam Pontificiæ Reſidentiæ ſplendori, & majeſtati ſatis conſultum fore putavimus; reliquum eſt ut ad hujuſmodi Legum, & Ordinationum perpetuam firmitatem, debitamque executionem aſſerendam, ipſam hujuſmodi ſchedulam, quam minus ſolemni forma conceptam, non ita pridem promulgari juſſimus, novo ac perenni Apoſtolicæ auctoritatis robore communiamus. Ejus autem ſchedulæ tenor talis eſt, videlicet. Quod pro illius obſervantia confirmare intendit.

BENE.

Digitized by Google

Tenor dicti Chirographi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

MOTU PROPRIO &c.

Li Clamori delli Luoghi Pii, e di altri Poſſeſſori delle Caſe, hanno moſſo l' Animo di Noſtro Signore a preſcrivere li ſeguenti Provedimenti.

SOno talmente creſciuti da qualche tempo a queſta parte li clamori de' Luoghi Pii, e di altri, che poſſiedono Caſe, Fabbriche, ed altri Fondi in queſta noſtra Città di Roma, per le gravi, e continue Contribuzioni, alle quali i medeſimi ſono forzati ſoccombere per il mantenimento, e rifacimento delle Strade, che finalmente hanno riſvegliata la Noſtra Paterna providenza, e ci hanno perſuaſi, ed indotti a dargli, come in appreſſo, il dovuto regolamento. Volendo adunque Noi, che ſi conſervi, anche in rapporto alle pubbliche Strade, il decoro di queſta noſtra Sacerdotale, e Regia Reſidenza, ma non perciò, che ſi aggravino più del biſogno i noſtri amatiſſimi Sudditi, come forſe è ſeguito per lo paſſato, o per non eſſerſi a ſuo tempo riſarcite le Strade in quelle parti, nelle quali incominciavano a romperſi, o per eſſerſi troppo ſpeſſo, e quaſi in ogni mutazione di Magiſtrato, variata, e mutata la forma delle medeſime, ora elevandole, ed ora deprimendole, ora incurvandole nel mezzo, ed ora facendole a ſchiena d'Aſino, ora laſciandole a Baſtardoni, ora a Pietre groſſe riquadrate, ed ora Quadrelli, ora in Calce, ed ora in Rena, e finalmente per altre cauſe, motivi, e preteſti, e tal volta ſenza neppur laſciare alli Poſſeſſori adjacenti il tempo conveniente per fare al Magiſtrato, e Tribunale, ed in caſo di aggravio, a Noi ſteſſi le giuſte loro rappreſentanze.

Si confermano le Pontificie Conſtit. in ciò, che non ſono contrarie alla preſente Cedola di Motu proprio.

Quindi è, che in virtù della preſente Cedola, nella quale vogliamo, che ſi abbia per eſpreſſo, e di parola in parola inſerito l'intiero tenore delle Conſtituzioni, Brevi, Chirografi, Moto proprj, ed altre qualſivoglia Lettere Apoſtoliche di Martino V. Siſto IV. Leone V. Pio IV. Pio V. Gregorio XIII. Innocentio XII. Clemente XII. e di qualunque altro Noſtro Predeceſſore, e quelle confermando, ed approvando nelle parti uniformi, e reſpettivamente moderando, e rivocando nelle parti contrarie, o difformi da queſta Noſtra preſente Diſpoſizione.

Si ordina a Monſignor Preſidente, ed agli Uffiziali del Tribunale delle Strade, ed ai Poſſeſſori Adiacenti che debbano invigilare al riſarcimento delle Strade.

Di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, matura deliberazione, e pienezza della Noſtra ſuprema poteſtà vogliamo in primo luogo, comandiamo, e ordiniamo, che Monſignor Preſidente, li Maeſtri di Strade, ed altri Uffiziali pro tempore del Tribunale, per obbligo di loro Offizio, e reſpettivamente li Poſſeſſori Adiacenti per loro proprio intereſſe, debbano per lo avvenire attentamente invigilare, che le Strade dentro Roma non vadano in faſcio, ma di mano in mano, che ſi anderanno in qualche parte movendo, guaſtando, o rompendo, debbano inſiſtere, che in tal parte moſſa, guaſta, o rotta ſiano prontamente riſarcite: Per il quale effetto vogliamo, che li Maeſtri di Strade ſuddetti viſitino perſonalmente almeno due volte l'anno, cioè nel principio della Primavera, e dell'Autunno, le Piazze, Strade, e Vicoli de' loro reſpettivi Rioni: e che li Poſſeſſori debbano bensì prendere dal Tribunale, e Magiſtrato la ſolita licenza, pagando per eſſa al Notaro bajocchi due, ſecondo il preſcritto della Taſſa della ſan. mem. d'Innocenzio XII. Noſtro Predeceſſore al N. 10. ma nel tempo medeſimo vogliamo, ed ordiniamo, che non ſia lecito nè a Monſignor Preſidente, nè alli Maeſtri di Strada, nè ad altri Uffiziali, e Miniſtri del ſuo Tribunale negare, o ritardare ad alcuno di detti Poſſeſſori Adiacenti la ſuddetta licenza di riſarcire a ſue proprie ſpeſe: Altrimenti li detti Poſſeſſori debbano ricorrere a Noi, e al Noſtro Uditore pro tempore, quale vogliamo, che in tal caſo non ſolo dia Gratis la detta licenza, ſupplendo in queſta parte l'Uffizio del Magiſtrato, ma in oltre condanni il Magiſtrato medeſimo, che avrà negata, o ritardata la licenza a tutti li danni, che avrà patito il Poſſeſſore per cauſa di detta negativa, o ritardo.

Ad ogni poſſeſſore Adiacente alla ſtrada dovrà concederſi la licenza di riattarla a proprie ſpeſe.

In caſo, che veniſſe negata, o ritardata detta licenza, potrà ogni

Quante volte poi una Strada ſarà talmente conſumata, e guaſta, che non poſſa più riſarcirſi, ma ſia veramente neceſſario rifarla tutta di nuovo: In tal caſo vogliamo, ed ordiniamo, che otto giorni almeno prima, che ſi tocchi detta Strada,

del-

debbano onninamente con Intimazioni perſonali, o al più laſciate nelle mani dei Domeſtici, per le quali vogliamo ſi paghino bajocchi cinque per ciaſcheduna intimazione, e chiamarſi a Congreſſo avanti Monſignor Preſidente, o avanti quel Maeſtro di Strada a cui appartiene, tutti, e ſingoli Poſſeſſori Adiacenti obbligati al riſarcimento, per vedere, e deliberare ſe ſia veramente neceſſario, che la Strada ſi rifaccia tutta di nuovo, oppure poſſa ancora riſarcirſi, e rappezzarſi nelle parti guaſte, e rotte. E riſolvendoſi dal Magiſtrato, e Tribunale, che la Strada ſi rifaccia tutta di nuovo, vogliamo, che non poſſa metterſi mano all'opera, prima che ſcorrano altri tre giorni dal giorno di detta riſoluzione, e deliberazione, affinchè ſe alcuno de' Poſſeſſori, ſi credeſſe gravato, poſſa in detto tempo riccorrere a Noi, ed al noſtro Uditore pro tempore per la dovuta giuſtizia.

Poſſeſſore Adiacente ricorrere a Noſtro Signore ed al ſuo Monſig. Uditore, il quale gli ſla darà gratis.

Dovendoſi rifare di nuovo una Strada, doveranno intimarſi perſonalmente almeno otto giorni prima tutti li Poſſeſſori. I quali potranno ricorrere ſe ſaranno gravati.

Paſſati detti tre giorni ſenza ricorſo, oppure eſſendo queſto rigettato, come ingiuſto, dovranno gli Architetti, e Sotto-Maſtri del Tribunale fare lo ſcandaglio, miſura, e filo della nuova Strada, con il riparto della porzione, che tocca a ciaſcheduno de' Poſſeſſori Adiacenti, e queſti produrre, e rilaſciare negli Atti del Notaro del Tribunale. Dopo di che vogliamo, che ſia in arbitrio, e facoltà de' medeſimi Poſſeſſori, e di ciaſcuno di eſſi, di rifare a ſpeſe proprie, e per mezzo de' proprj Muratori, ed Operarj la porzione, che li tocca, anche riſpetto alla guida di mezzo; purchè però li detti poſſeſſori ne facciano negli Atti del Tribunale eſpreſſa dichiarazione dentro il termine di tre giorni da computarſi dal giorno, che ſaranno ſtati rilaſciati negli Atti medeſimi lo ſcandaglio, miſura, e riparto ſuddetti; Ordinando, e dichiarando, che di queſto arbitrio, e facoltà debbano indiſtintamente godere i Poſſeſſori, o che la Strada ſi rifaccia in Calce, o che ſi rifaccia in Rena, o in altro qualunque modo, e che in tal caſo il Magiſtrato, e Tribunale, gli Architetti, ed altri Uffiziali del medeſimo non abbiano altro dritto, peſo, ed incombenza, ſe non che, dopo compiuta l'opera, riconoſcere, ſe la Strada, o porzione di eſſe, che ſarà ſtata rifatta dalli Muratori, ed Operarj di eſſi Poſſeſſori, ſia ſtata rifatta ad uſo d'arte, ed a tenore dello ſcandaglio, filo, e miſura depoſta come ſopra negli Atti, prima, che ſi metteſſe mano all'opera medeſima; nè per detto ſcandaglio, miſura, e riparto poſſa da detti Architetti, e Sotto Maſtri pretenderſi, o eſigerſi maggior mercede di quella, che trovaſi ſtabilita, e preſcritta nella detta Taſſa Innocenziana al N. 101.

Del Riparto della Speſe. Sarà in arbitrio delli Poſſeſſori Adiacenti di rifare la porzione della Strada, che loro toccherà.

Se poi li Poſſeſſori Adiacenti, o alcuni di eſſi, dopo eſſere ſtati intimati, come ſopra, e dopo eſſere ſtati eſibiti negli Atti lo ſcandaglio, miſura, e riparo ſuddetti, non avranno dichiarato dentro il termine di tre giorni di voler rifare la Strada, e porzioni, che loro toccano, a ſpeſe proprie, e con i proprj Muratori, e Operarj, o ſe anche non avranno dentro un congruo tempo, dopo data dichiarazione, da ſtabilirſi da Monſignor Preſidente, poſto mano all'opera, e quella ridotta al ſuo dovuto compimento: In tal caſo, e caſi, ſia lecito al Tribunale, e Magiſtrato di rifare ex Officio, mediante l'opera degli Architetti, Muratori, ed Operarj di eſſo Tribunale, le porzioni di quelli, che non avranno come ſopra dichiarato, o poſto mano all'opera, e in appreſſo ripartirne la ſpeſa ſopra i medeſimi Poſſeſſori ſenz'altro ritardo, ed indugio. Lo che parimenti s'intenda aver luogo riſpetto alli riſarcimenti, e rappezzi, qualora i Poſſeſſori non riſarciſcano con effetto la parte rotta o guaſta, dentro un congruo tempo, che ſia ſtato loro intimato con Intimazione, come ſopra, del medeſimo Magiſtrato, e Tribunale.

Quando ſia lecito al Tribunale di farla rifare e riattare ex Officio, e ripartire la ſpeſa ſopra li detti Poſſeſſori Adiacenti.

In oltre conſiderando Noi da un canto il grave diſpendio, che hanno veramente patito i Poſſeſſori, per eſſerſi nel decorſo di poco tempo tante volte variata la forma, e laſtricatura delle Strade; E dall'altro oſſervando, che la forma, e laſtricatura, nella quale al preſente ſi trovano le Strade di Roma, è di tutto comodo, e decoro della Città; Vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire quante volte occorrerà rifare di nuovo una Strada, o queſta ſi rifaccia a ſpeſe proprie de' Poſſeſſori, o ſi rifaccia ex Officio dal Magiſtrato, e Tribunale, ſecondo i caſi poc'anzi indicati, a niuno di eſſi ſia lecito per qualſivoglia cauſa, o preteſto, alterare, o mutare nè in tutto, nè in parte la forma, il filo, e laſtricatura preſente, ma debbano ſempre le Strade laſciarſi nel piano, elevazione, direzio-

Si proibiſce d'alterare la forma delle Strade.

Digitized by Google

rezione, e pendenza, come in oggi ſi trovano, e molto meno ſia loro lecito di rifare a Quadroni, o a Quadrelli le Strade, che ſi trovano laſtricate a Baſtardoni, e reſpettivamente rifare a Baſtardoni quelle, che ſi trovano laſtricate a Quadroni, o Quadrelli; Nè le Strade, che ſono in Calce, rifarle in Rena, nè quelle, che ſono in Rena, rifarle in Calce; ma quante volte occorra rifare una Strada, ſempre debba rifarſi nella forma, e nella maniera iſteſſa, che ſi trova preſentemente; E ſe mai dal Magiſtrato, o Tribunale dagli Architetti, ed altri Uffiziali del medeſimo foſſe ordinato diverſamente, vogliamo, che in tal caſo per le ſpeſe di eſſa Strada non poſſano in alcun modo moleſtarſi, nè eſſer coſtretti ad alcuna contribuzione i Poſſeſſori Adiacenti, quali anzi vogliamo, che di più ſiano rilevati da tutti i danni, ed intereſſi, e che li Muratori, ed Operatj, che avranno rifatta la Strada contro queſto Noſtro divieto, e proibizione, poſſano ſolamente agire per le loro mercedi contro chi avrà ordinato rifarla in forma, o maniera diverſa dallo ſtato preſente.

Non dovrà attenderſi alcuna Inibizione, nè appellazione ſoſpenſiva dalli Decreti, e Mandati del Tribunale delle Strade per il pagamento delle Taſſe, e degli Affitti, e pel rendimento de' conti; all' incontro potrà appellarſi anche in ſoſpenſivo da altri diverſi Mandati, e Sentenze.

Di più vogliamo, e comandiamo (ſalve ſempre le Diſpoſizioni predette) che dalli Decreti, Mandati, e Sentenze del Tribunale, e Magiſtrato delle Strade non ſi ammetta, nè ſi attenda alcuna Inibizione, o Appellazione in ſoſpenſivo, ſecondo la provida Coſtituzione: *Sacerdotalis, & Regiæ* del prelodato Innocenzo XII. Noſtro Predeceſſore pubblicata li 16. Novembre 1692. ed impreſſa nel ſuo Bollario particolare Coſtituzione 14' ma però nei ſoli tre caſi eſpreſſi in eſſa Bolla al §. 17., cioè qualora ſi tratti di Decreti, Mandati, e Sentenze fatti, rilaſciati, e pronunciate o per il pagamento delle Taſſe, e Contribuzioni impoſte, o da imporſi con ordine Noſtro, e de' Noſtri Anteceſſori, o Succeſſori pro tempore, o per il pagamento degli Affitti promeſſi, e dovuti dagli Affittuarj, e Appaltatori, e per l'adempimento de' patti con eſſi convenuti, o finalmente per li Conti da renderſi dagli Amminiſtratori, Economi, ed Eſattori, e per il pagamento del reliquato; All' incontro poi qualora ſi tratti di Decreti, Mandati, e Sentenze, fatti, rilaſciati, o pronunciati in altri caſi, o per altre cauſe diverſe, vogliamo, che liberamente poſſa appellarſi al Tribunale della Noſtra Camera, anche in ſoſpenſivo; Rivocando a tal'effetto, e riducendo alla via di ragione qualunque Chirografo, e qualunque Ordinazione de' Noſtri Predeceſſori, che faceſſe in contrario.

Al riſarcimento, e rifezione delle Strade eſiſtenti dentro Roma ſaranno tenuti ſolamente gli Adiacenti Poſſeſſori.

Finalmente ad effetto, che li Poſſeſſori delle Caſe, Fabbriche, ed altri Fondi di queſta noſtra Città di Roma non traſcurino d'invigilare ſopra il pronto riſarcimento delle Strade, quando s'incominciano a muovere, rompere, o guaſtare in qualche parte, ch'è il punto, dal quale principalmente riſulterà lo ſgravio, e ſollievo di tutti: Ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire per il riſarcimento e rifacimento delle Strade dentro Roma, ſiano ſolamente tenuti, com'è di ragione, li Poſſeſſori adiacenti, e non mai, nè in caſo veruno di ſoli, e ſemplici utenti; perchè così cogn'uno penſerà ſeriamente alla conſervazione della Strada, che veramente gli appartiene.

Viſita delle Strade Conſolari.

Quanto alle Strade fuori di Roma rinnoviamo per ora, e ſino ad altro più efficace provedimento, l'ordine già dato, ed inculcato dal detto Noſtro Predeceſſore Innocenzo XII. in detta ſua Coſtituzione al §. 25., cioè, che li Maſtri delle Strade una volta almeno l'anno, e Monſignor Preſidente ad arbitrio ſuo debbano viſitare perſonalmente, rivedere, riconoſcere a proprie ſpeſe tutte, e ſingole Strade Conſolari, e loro bracci eſiſtenti nel Diſtretto di Roma. Affinchè poi queſto utiliſſimo provedimento reſti affatto eſeguito, vogliamo in oltre, ed ordiniamo, che per l'avvenire, cominciando dal proſſimo Anno 1749. ciaſcuno de' Maſtri di Strada debba ogni anno a tutto il Meſe di Maggio aver con effetto viſitate perſonalmente come ſopra le Strade, che gli appartengono, nelli giorni preventivamente intimati agli Appaltatori delle medeſime; Ed in prova di tal viſita debba aver fatta relazione in ſcritto di ciaſcuna Strada nella Congregazione del Tribunale, e di più eſibita, e rilaſciata negli Atti del Notaro del medeſimo; qual Notaro vogliamo, che immediatamente la preſenti a Noi, e Noſtri Succeſſori per mezzo del Noſtro Uditore pro tempore: Altrimenti mancando li Maſtri di Strada in alcuna delle coſe predette, vogliamo, ed ordiniamo, che s'intenda ipſo facto

ſto decaduto dall'aſſegnamento di ſcudi dugento, de' quali puol godere ciaſcuno di eſſi per beneficenza Noſtra, e de' Noſtri Succeſſori, e che quello, o quelli, che ne ordinaſſero, o faceſſero il pagamento, o prima della ſcadenza di detto Meſe di Maggio, o quando alcuno de' Maeſtri di Strada non aveſſe con effetto adempiute le coſe ſuddette, cadano nella pena di doppio, e di non eſſergli in alcun modo ammeſſo, nè bonificato il pagamento fatto, oppure ordinato, contro queſto Noſtro divieto, e proibizione.

Dalle ſuddette viſite, e relazioni in ſcritto dovrà apparire lo ſtato delle Strade, e quando da eſſe riſulti, che una, o più delle medeſime Strade, ſiano in qualche parte moſſe, guaſte, o rotte, dovrà Monſignor Preſidente della medeſima Congregazione, e ſenz' altro indugio, o dilazione, rilaſciare ad iſtanza del Fiſcale la Mano Regia contro quell' Appaltatore, ed Appaltatori, e contro le ſicurtà obbligate al mantenimento di tali Strade, o Strada, prefiggendo a ciaſcuno di eſſi un termine congruo, ma però, che non ſia maggiore di un Meſe, ad averlo con effetto riſarcire, ed eſibire negli Atti del Tribunale documenti autentici, e ſufficienti, del riſarcimento già ſeguito; con facoltà ancora in tal caſo di ſpedire uno, o più Commiſſarj a tutte ſpeſe di eſſi Appaltatori, o Appaltatore, ad effetto di rincontrare, ſe dentro il termine ſuddetto le Strade, o Strada, ſieno ſtate riſarcite ſecondo l'obbligo de' medeſimi, e ad uſo d'arte; E mancando in qualunque modo gli Appaltatori, debba onninamente il Tribunale farle riſarcire, e ridurre in buon ſtato, prima che paſſi il Meſe di Ottobre, a tutti danni, e ſpeſe di detti Appaltatori. *Diligente per fare eſeguire gli ordini de' riſarcimenti.* *Facoltà a Monſignor Preſidente di ſpedire Commiſſarj per riconoſcere, ſe ſiano ſtate riſarcite le Strade.*

E perchè al Fiſcale del Tribunale per l'obbligo dell'Uffizio ſuo appartiene, e vogliamo, che principalmente appartenga la cura d'invigilare, ed inſiſtere appreſſo Monſignor Preſidente, e alli Maeſtri di Strade, non ſolamente, che ſi facciano le viſite, e relazioni: ma ancora, che ſi rilaſcino, ſpediſcano, ed eſeguiſcano le Mano Regie contro gli Appaltatori, e che non ſi creda alli documenti, che quelli tal volta eſibiranno, ſe non ſaranno autentici, o ſufficienti; Perciò vogliamo, e decretiamo, che ſe mai il Fiſcale ſuddetto ſotto qualunque preteſto, ſcuſa, o colore, ſarà negligente nell'adempire detto ſuo Uffizio, e in caſo d'indugio, o incuria d'eſſo Preſidente, e Maeſtri di Strada, laſcierà di farne a Noi, e Noſtri Succeſſori, per mezzo del Noſtro Uditore pro tempore, la dovuta rappreſentanza firmata di ſua propria mano: In tal caſo vogliamo, che ſia irremiſſibilmente rimoſſo dall' Uffizio, e che ne ſia deputato un altro più diligente in luogo ſuo; E non già da Monſignor Preſidente, a cui in ogni altro caſo apparterebbe, ſecondo la più volte menzionata Coſtituzione d'Innocenzo XII.; ma dal Reverendiſs. Cardinal Camerlengo pro tempore, al quale per queſto caſo di negligenza ſolamente, vogliamo, che paſſi, ed appartenga la ſuddetta facoltà di deputarlo: E così pure ordiniamo riſpetto al Notaro, ſe traſcurerà di preſentare a Noi, e Noſtri Succeſſori, come ſopra, le relazioni delle Strade fatte in ſcritto dalli Maeſtri delle medeſime. *Uffizio del Fiſcale delle Strade.* *Uffizio del Notaro delle Strade.*

Eſecutore di queſti Noſtri Provedimenti, Ordinazioni, e diſpoſizioni, vogliamo, che ſia, e deputiamo l'Uditore Noſtro, e de' Noſtri Succeſſori pro tempore, affinchè poſſiamo per tal mezzo eſſere in ogni tempo, ed in ogni occorrenza prontamente avviſati, e ragguagliati: Per il qual' effetto diamo, e concordiamo al medeſimo Uditore tutte le più ample facoltà, che poſſano eſſere neceſſarie, ed opportune, e ſpecialmente di pubblicare Editti, e Notificazioni, far Decreti, Ordinazioni, e Dichiarazioni, ed ogn'altra coſa, che crederà più eſpediente, e più efficace per l'eſatta, e puntuale eſecuzione di quanto abbiamo quì ſopra ordinato; eſſendo così mente, e volontà Noſtra eſpreſſa. Volendo, e decretando, che alla preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi Libri, non poſſa mai darſi, nè opporſi di ſurrezione, e orrezione, nè d'alcun altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione, nè che mai ſotto tali, o altri preteſti, quantunque validi, validiſſimi, e giuridichi, anche di Jus queſito, e pregiudizio del Terzo, poſſa eſſer impugnata, moderata, o rivocata, ridotta ad viam Juris, o concederſi contro di eſſa l'Aperizio- *Si deputi Monſignore Uditore del Papa pro tempore eſecutore delli provedimenti eſpreſſi nella preſente Cedola.* *Clauſole derogatorie.*

rizione Oris, o altro qualunque rimedio; e che così, e non altrimenti debba ſempre giudicarſi, definirſi, e interpretarſi da qual ſi ſia Giudice e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendiſs. Cardinali, Camerlengo di Santa Chieſa, Teſoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giuriſdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi fin d'adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno di eſſi con qualſivoglia autorità, ſcientemente, o ignorantemente foſſe in qualunque tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare contra la forma, e diſpoſizione della preſente Noſtra Cedola di Moto proprio: quale vogliamo, che vaglia, e debba aver ſempre, ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore colla ſemplice Noſtra ſottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtati chiamati, ſentiti, o citati Monſignor Preſidente, li Maeſtri di Strada, ed altri Uffiziali, e Miniſtri del ſuo Tribunale, ed altre qualſiſieno Perſone, ancorchè privilegiate, e privilegiatiſſime, che vi aveſſero, o pretendeſſero avervi Intereſſe, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menzione: Non oſtanti la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore de regiſtrandis, la regola della Noſtra Cancellaria de Jure quæſito non tollendo, e qualſiſieno altre Coſtituzioni, ed Ordinazioni Apoſtoliche Noſtre, e de' Noſtri Predeceſſori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Uſi, Conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; alle quali tutte, e ſingole, avendone il tenore quì per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e per la piena, e total eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed eſpreſſamente deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico di Monte Cavallo queſto dì 28. Ottobre 1748.

Data li 28. Ottob. 1748.

BENEDICTUS PP. XIV.

Ut igitur Noſtra hujuſmodi mandata atque præcepta, ad Civium ſimul & poſſidentium indemnitatem, & commodum, & ad Urbis utilitatem, & decus condita atque ſtatuta, quæ etiam duobus Edictis, alias diebus 22. Aprilis Anni Domini 1671. & 6. Maji Anni 1679., recol. mem. Prædeceſſoribus noſtris Clemente PP. X., & Innocentio PP. XI. reſpective aſſentientibus, & jubentibus, ab ipſo Viarum Tribunali emanatis, & publicatis, in pluribus, & ſubſtantialibus conſentanea, & conformia comperimus & recognovimus, perpetuis futuris temporibus debitam executionem, & inviolabilem firmitatem obtineant; eadem Apoſtolicis hiſce Noſtris Literis inſerta, atque earumdem tenore, ac ſimili motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine iterum confirmamus ac roboramus, ab omnibus, ad quos pertinet, ſeu pertinebit in poſterum, exactiſſime obſervari, & impleri etiam perpetuo ſtatuimus atque decernimus. Mandantes præfato Dilecto Filio Noſtro nunc exiſtenti S. R. E. Cardinali Camerario, ac Dilectis etiam Filiis Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ Clericis Præſidentibus, necnon Viarum Magiſtris, cæteriſque ejuſdem Cameræ, & Tribunalis Viarum Officialibus, & Miniſtris, itemque Dilecto Filio Auditori Noſtro, ejuſque, & prædictorum omnium Succeſſoribus pro tempore futuris, ut omnia & ſingula a Nobis in præinſerta Schedula Noſtri Motus proprii diſpoſita atque ſtatuta, tam ipſi, in quantum eorum reſpectiva Officia, ſive de jure, ſive vigore ſpecialis Mandati Noſtri, concernunt, exacte obſervent, quam etiam ab aliis ſibi ſubjectis, ad quos pertinet, ac pertinebit in poſterum, exactiſſime impleri, & obſervari faciant, ſub pœnis ibi ſtatutis atque contentis. Ac decernentes ipſam præinſertam Schedulam, necnon præſentes noſtras Literas, quibuſcumque Juris, ſeu Facti defectibus, qui adverſus illas opponi, ac deduci poſſent, minime refragantibus, omniaque, & ſingula in ipſis præſcripta atque decreta, ſemper & perpetuo firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere, atque iis, quorum favorem reſpiciunt, pleniſſime ſuffragari; ſicque, & non alias per præmiſſos omnes & ſingulos,

Dictum Chirographum confirmat.

Mandatum pro præmiſſorum obſervantia.

Digitized by Google

gulos, aliosque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, & Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata ipſis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper iiſdem a quoquam quavis Auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Aliter judicari prohibetur.

Non obſtantibus omnibus his, quæ in prædicta Schedula non obſtare decrevimus, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Derogatio contrariis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam Noſtræ Confirmationis, Mandati, Decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarn. Dominicæ MDCCXLVII. Tertio Kalendas Januarii Pontific. Noſtri Anno IX. Dat. Pont. A. IX. die 30 Dec. 1748.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Digitized by Google

XXII. **A S S E R I T U R**

Identitas Corporis S. Joannis de Matha, quod Matriti colitur, occaſione donationis antiqui Sarcophagi, ubi illud Romæ aſſervabatur.

Dilecto Filio Michaeli a S. Joſepho Miniſtro Generali Fratrum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Excalceatorum nuncupatorum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pont. alias de cultu S. Joannis de Matha ſolicitus fuit. Olim Corpus dicti Sancti Romæ ſervabatur.

MINIME dubitamus, quin memoria retineas quidquid a Nobis alias, dum Tu quidem Officium Procuratoris Generalis inclyti Ordinis tui in hac Alma Urbe noſtra obires; Nos vero in minoribus conſtituti, Promotoris Fidei munus gereremus, præſtitum fuerit, ut debitus Sacris Exuviis S. Joannis de Matha ejuſdem tui Ordinis Fundatoris cultus reſtitueretur. Illius namque Corpus in arca marmorea, ſeu Sarcophago, in Eccleſia ſub invocatione S. Thomæ Apoſtolicis in Formis dicta in Monte Cœlio ejuſdem Almæ Urbis Noſtræ, quæ ad Dilectos Filios Capitulum, & Canonicos Baſilicæ Principis Apoſtolorum S. Petri in Vaticano ſpectat; etſi ab initio conditum, tamen anno milleſimo ſexcenteſimo quinquageſimo quinto, inde in Hiſpanias translatum apud Nuntium hujus Apoſtolicæ Sedis in

Deinde in Hiſpanias translatum Matriti repoſitum fuit.

Hiſpaniis tunc temporis commorantem depoſitum fuit: quod deinde anno MDCLXXXVI. cl. mem. Marcellus Cardinalis Duratius apud Hiſpaniarum regem Catholicum Apoſtolicus itidem Nuntius Miniſtro Generali, & Diffinitorio laudati Ordinis ea tradidit conditione, ut ſub Altari Capellæ in Cella Venerabilis Fratris Thomæ de Virgine Matriti erectæ collocaretur. Mota autem in Congregatione Venerabilium

De controverſia orta in Sac. Rituum Congregatione ſuper identitate Corporis B. Joannis de Matha.

Ex Sententia Summi Pontificis, tunc Prom. Fidei, prodiit reſolutio affirmativa.

Fratrum Noſtrorum S.R.E. Card. Sacris Ritibus præpoſitorum tam anno MDCLXIX. quam anno MDCCXV. controverſia quoad Identitatem Oſſium Corporis S. Joannis de Matha, quæ Romæ primum, poſtmodum Matriti aſſervari aſſerebatur; ipſa Congregatio reſpondit, *non conſtat de Identitate*; iterum juſſu fel. rec. Clementis PP. XI. Prædeceſſoris noſtri poſtulato ſuper ipſa Identitate apud eamdem Congregationem Cardinalium edito, factum fuit, ut Nobis, dum partes Promotoris Fidei ageremus, per graviſſima rationum momenta in quarto Libro Operum noſtrorum de Canonizatione Sanctorum part. 1. c. 25. n. 8. typis impreſſi, adnitentibus, plena reſolutio, poſtquam laudatus Clemens XI. Prædeceſſor Noſter viam univerſæ carnis ingreſſus fuiſſet, die XIX. menſis Martii, prodiret die VI. menſis Septembris anno MDCCXXI. *conſtare nimirum de Identitate*. Eapropter hujuſce reſolutionis decretum rec. mem. Innocentius PP. XIII. itidem Prædeceſſor noſter approbavit.

A S.M. Innocentio XIII. confirmata.

Deinde Pont. egit cum Capitulo Vaticano pro conſenſu, ut dictum Corpus Romam denuo transferretur.

Quoniam autem eodem tempore, & Promotoris Fidei, & Secretarii Congregationis Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum muneribus fungentes, Canonicatu etiam in eadem Baſilica Vaticana fruebamur, ita cum Canonicis Collegis Noſtris egimus, ut benigne Noſtris votis aſſentientes, ipſos Fratres ſæpedicti Ordinis tui ab omni penitus liberarent onere, & obligatione, Oſſa S. Joannis ex Hiſpaniis, ubi cuſtodiebantur, Romam, unde translata fuerunt, iterum remittendi. Nec minorem ſane adhibuimus operam, ut conſenſus hujuſmodi a Capitulo Vaticano præſtitus ab eadem Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum die ſeptima menſis Febr. anno MDCCXXII. Nobis Secretarii miniſterium ſuſtinentibus, cum clauſula de Apoſtolico beneplacito impetrando, approbaretur.

Laudes Ordinis SS. Trinitatis, & in illum

Porro ad Supremum Sacroſancti Apoſtolatus Apicem quamvis immerentes per ineffabilem Divinæ bonitatis abundantiam erecti, ubi opportuna ſeſe dedit occaſio, quemadmodum rebus ipſis expertus es, nullam paſſi ſumus elabi opportunitatem, quam arripientes, Ordinem, cui tanta cum nominis tui, & regularis diſciplinæ lau-

lande Miniſter Generalis modo præes, de Catholica Religione & æterna Chriſtifidelium ſalute benemereri pergentem, præclaris Apoſtolicæ Noſtræ benignitatis, auctoritatiſque argumentis non cumulaverimus. Verum ut Tibi, Dilecte Fili, tuiſque Religioſis Alumnis magis magiſque pateat, quanta Vos paterna charitate complectamur, quantaque veneratione S. Joannem de Matha Fundatorem dicti Ordinis proſequamur; memores, quod in memorata Eccleſia S. Thomæ in Formis, poſt Altare Majus, in parvo Sacrario, adhuc vacua reperiretur Urna Marmorea, ſive Sarcophagum, ubi Oſſa ejuſdem S. Joannis de Matha tumulata diu jacuerant, una cum inſculpta epigraphe hoc indicante, illam ſeu illud Nobis a Capitulo & Canonicis antedictæ Baſilicæ Vaticanæ dono dari poſtulavimus: Nec alia certe ratione, quam ut Nos quidem illud monumentum pari donationis titulo Tibi elargiremur; Tu vero in Hiſpanias tranſmittendum, & tuis Religioſis Alumnis Matriti commorantibus tradendum curares, hi demum ea, qua decet, veneratione inibi cuſtoditum tenerent: Æquum enim Nobis viſum eſt, ut ubi Oſſa S. Joannis in præſentia requieſcunt, ibi & priſtinum eorumdem Sacrorum Oſſium Sarcophagum cum inſcriptione, in perenne veritatis argumentum conſtitueretur.

Pont. benevolentia.

Ob quam Pont. veterem urnam, in qua Corpus dicti S. Romæ ſervatur, MiniſtroGenerali donat. Ut inibi ejus Oſſa reponantur.

Cæterum fuſius per haſce Noſtras in forma Brevis literas non tam Te, quippe qui omnium hac in re geſtorum conſcius es atque particeps, quam modernos, ac futuros Ordinis tui Religioſos Alumnos monitos voluimus, ut non ſolum quidquid hactenus actum geſtumque fuerit, futuris temporibus perſpectum; verum Apoſtolica etiam auctoritate per eaſdem Noſtras literas, tamquam authentica documenta, confirmatum haberent. Interim ad Te, tuoſque Fratres potiſſimum pertinet, ut tam pretioſo munere gaudentes, aſſiduis Nos apud Deum veſtrarum obſecrationum ſuffragiis commendetis, dum Nos cæleſtis præſidii auſpicem, & ſtudioſæ noſtræ ad vobis, quoad integrum eſt, gratificandum voluntatis pignus eſſe cupimus Apoſtolicam Benedictionem, quam Tibi, Dilecte Fili, ac iiſdem Religioſis Alumnis tuis peramanter impertimur.

Præſentium Literarum auctoritate omnia præmiſſa firmantur.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die tertia Febr. MDCCXLIX. Pontificatus Noſtri Anno IX.

Dat. Pont. A. IX. die 3. Februarii 1749.

Cajetanus Amatus.

DE

XXIII.

JOANNI V.

Portugalliæ, & Algarbiorum Regi, ejuſque Succeſſoribus in perpetuum, FIDELISSIMI Titulus aſſignatur

Cariſſimo in Chriſto Filio noſtro JOANNI *Portugalliæ*, & *Algarbiorum Regi* FIDELISSIMO.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Chariſſime in Chriſto Fili Noſter, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Inſignia Regum ejuſque Prædeceſſorum merita in Fidei Catholicæ Propagatione.

MAXIMA, ac tam præclara Illuſtrium Regum Portugalliæ, & Algarbiorum habentur, & reipſa ſunt, invictiſſimæ in debellandis, ſibique ſubjiciendis tot barbararum, remotiſſimarumque nationum Populis, Provinciis, & Regnis, potentiæ decora, quam Chriſtianæ pietatis atque incredibilis, flagrantiſſimique pro Catholica Fide in vaſtiſſimas illas, quas ſub ſuam redigebant poteſtatem, ſtatim invehenda, propagandaque, & neceſſariis, opportuniſque ingentium pecuniarum, Sacrorumque Miniſtrorum ſubſidiis fovenda, confirmandaque, zeli inſignia facinora; ut jure ac merito non ſolum ubique gentium ab omnibus commendati, ſed a Romanis præſertim Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris, ad quos ſupremas Jeſu Chriſti Regis Regum, & Domini Dominantium vices in terris gerentes circumſpecta ſua providentia egregios viros de eadem Catholica Fide, & Apoſtolica hac Sancta Sede benemerentiſſimos ſingularibus laudibus, ac peculiaribus honorum titulis decorare, & illuſtrare in primis ſpectat, debitis Apoſtolicæ laudationis preconiis & eximiis Pontificiæ benignitatis gratiis, favoribus, privilegiis, & indultis fuerint cumulati. Quemadmodum autem Majeſtas Tua, præ cæteris Portugalliæ, & Algarbiorum Regibus Prædeceſſoribus tuis, magno pii, regiique animi tui fervore, Catholicam Fidem, non modo in omnibus ditionum tuarum, ſed in alienis quoque regionibus, ab inita Regnorum tuorum poſſeſſione promovere, & urgere; verum etiam tot ſapientiæ, induſtriæ, pietatiſque conſiliis, & immenſis opum profuſionibus tueri, & conſervare contendens, maximus emineas, & prædiceris; ita Majeſtatem Tuam Prædeceſſores itidem Noſtri Romani Pontifices fel. rec. Clemens XI. Innocentius XIII. Benedictus pariter XIII. Clemens XII. ac Nos ipſi laudatiſſimis eorumdem veſtigiis inhærentes, non omiſimus iis paternæ benevolentiæ, auctoritatiſque teſtimoniis proſequi, quibus notum omnibus fieret, quanti Te, inclytamque Nationem Luſitanam tuam faciamus, quantoque in honore, ac pretio habentes, ad utriuſque decus, commodum, & incrementum advigilemus.

Pontificis in Regem benevolentiæ ſtudium.

§. 1. Porro haud ſatis aptis verbis explicare, Tibique reipſa conteſtari poſſumus incredibilem paterni animi noſtri alacritatem, ſtudioſamque ad Majeſtati Tuæ amplius gratificandum voluntatem; ſed Tibi perſuaſum eſſe volumus, Nos, qui Majeſtatem Tuam præcipua charitate complectimur, paterna ſolicitudine affici, ut inſignem aliquem honoris Titulum, qui & Majeſtati Tuæ de Catholica Fide benemereri pergenti ad Majorem gloriam, & Succeſſoribus tuis Portugalliæ, & Algarbiorum Regibus ad luculentiſſima pietatis, & virtutis tuæ potiſſimum exempla imitandum, & pro Catholica Fide pari via, ac ratione ad laborandum, perenni deinceps eſſet incitamento.

Fideliſſimi Titulus ipſi ejuſque Succeſſoribus Motu proprio aſſignatur.

§. 2. Eapropter Motu proprio, non ad Tui ſive alterius pro Te Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, maturaque deliberatione, & mera liberalitate Noſtris, ac de ſupremæ Noſtræ Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine nec non ducti exemplo tam aliorum Prædeceſſorum noſtrorum, qui Viris Principibus Catholicæ Fidei & Apoſtolicæ Sedis ſtudioſiſſimis titulos, & ornamenta largiti

Digitized by Google

giti ſunt, quam potiſſimum S. Pii V. itidem Prædeceſſoris noſtri, qui cl. mem. Sebaſtiano Portugalliæ, & Algarbiorum Regi Deceſſori tuo, immenſis laboribus, atque opibus pro Catholicæ Fidei propagatione exhauſtis, honorabilem aliquem titulum tamquam rerum præclare geſtarum jugem indicem conferrre optabat (etſi Rex ille ſapientiſſimus hac dumtaxat ſe Obedientiſſimi Sedis Apoſtolicæ filii denominatione gloriari reſpondiſſet) Te, Tuoſque Portugalliæ, & Algarbiorum Reges pro tempore Succeſſores in perpetuum, tamquam Catholicæ Fidei propagatores, titulo, ſeu denominatione FIDELISSIMI Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ornamus, & inſignimus, atque etiam ab omnibus Regem FIDELISSIMUM nominari, appellari, inſcribi, dici, haberi, cenſeri ac tractari debere volumus, præcipimus, & mandamus.

§. 3. Decernentes eaſdem præſentes Literas de ſubreptionis vitio, aut intentionis noſtræ, ſeu quocumque alio defectu, ex quavis etiam quantumlibet juſtiſſima & urgentiſſima, rationabilique cauſa, nullo unquam tempore a quequam notari, vel impugnari poſſe, ſed illas validas, & efficaces perpetuo fore, & eſſe, ſuoſque plenarios, totales, & omnimodos effectus ſortiri poſſe, ac debere in omnibus, & per omnia, ac ſi Conſiſtorialiter, & de Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio factæ, & in ipſo Conſiſtorio noſtro Secreto lectæ fuiſſent: Sicque per quoſcumque Judices etiam Imperiali, Regia, & Ducali vel quavis alia excellentia, ac dignitate præditos, & alios Commiſſarios qualibet auctoritate fugentes, etiam Cauſarum Palatii noſtri Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, ſententiandi, definiendi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, definiri, & interpretari debere, ac quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, ac declaramus. Non obstantibus quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Regnorum, Provinciarum, Civitatum, & Locorum quorumlibet ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, & quantumcumque efficaciſſimis clauſulis, & decretis quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis; Quibus omnibus, etiamſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum mentio, , ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. *Clauſulæ pro perpetua conceſſionis firmitate.*

§. 4. Cæterum: Cariſſime in Chriſto Fili noſter Rex FIDELISSIME, pergere certare bonum certamen Fidei, ut vitæ æternæ præmia ab Auctore Fidei noſtræ, & Conſummatore JESU CHRISTO conſequaris; dum Nos Majeſtati Tuæ Apoſtolicam Benedictionem cœleſtis præſidii auſpicem amantiſſime impertimur. *Adhortatio.*

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub annulo piſcatoris die 23. Decembr. 1748. Pontificatus noſtri Anno nono.

Cajetanus Amatus.

Allocutionem hac de re habitam in Conſiſtorio, vide in Appendice.

D E

Digitized by Google

XXIV

DE MATRIMONII

Validitate inter Virum Judæum, & Mulierem Hæreticam. Expenduntur Leges Hebræorum, & Leges Imperiales quoad Virum; Canones, & Eccleſiaſtica conſuetudo, ejuſque vis, quoad Mulierem.

Dilecto Filio Noſtro Henrico Sanctæ Mariæ in Porticus S. R. E. Presbytero Cardinali Duci Eboracenſi nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Commendatur pietas Sereniſſimi, & Eminent. Card. Ducis Eboracen.

SINGULARI Nobis conſolationi, & univerſis totius Urbis Ordinibus exemplo eſt illa tua, quam aſſiduam cernimus & audimus, exercitatio in pietatis muneribus obeundis, iiſque in primis, quæ decent ordinem Sacerdotalem, quo Tu a Nobis fuiſti in privato Sacello Noſtro initiatus. Judæum autem ad Catholicam Fidem accedere cupientem, cum ſit propediem Sacro Baptiſmatis lavacro expiaturus, mirifice hinc oſtendis ea verba te ſemper in mente gerere, quæ juxta Pontificale Romanum, in tui Conſecratione protulimus: *Sacerdotem enim oportet offerre, benedicere, præeſſe, prædicare, & baptizare.*

Dub. An Judæo baptizato, & Muliere ab hæreſi ad Cathol. Fidem converſa, renovari deberet inter eos Matrimonium, Reſolvitur.

§. 1. At exorta, ut accepimus, hæc controverſia eſt, utrum ſcilicet, cum Hebræus e ſecta Proteſtantium uxorem duxerit, quæ aut hæreſim ejuravit, aut ejurandæ parata eſt, utrum, inquam, initum antea Matrimonium, poſt ſuſceptum ab Hebræo Baptiſma, ſit iterandum. Te igitur hac Noſtra epiſtola certiorem facimus, ambos, poſtquam Catholicæ Fidei nomen dederint, per Baptiſmum alter, altera per hæreſis deteſtationem, rurſus eſſe matrimonii vinculo conjungendos. Nam quod ante inierant, irritum omnino fuit propter impedimentum dirimens, quod vocatur *diſparitatis cultus*: In qua re declaranda, ſermonem primo de Viro, dum de Muliere inſtituemus, diligenter inveſtigantes, an eorum uterque, dum connubium iniit, illius eſſet impedimenti vinculo irretitus.

Affirmative Leges canonicæ de Matrimonio Virum Judæum directe non afficiunt.

§. 2. Initium igitur a Viro ſumimus, ac breviter indicamus quidquid hac in rerum Hebraica lege ſancitum, tum Principum decretis conſtitutum ſit; omiſſis Sacris Eccleſiæ Canonibus, cum nullo modo poſſint iis accommodari, qui nunquam in ejus ſinum admiſſi ſunt. *Quid enim mihi de iis, qui foris ſunt, judicare?* S. Paulus epiſtola 1. ad Corint. cap. 5. ſcripſit, cujus verba apte ab Urbano III. Prædeceſſore Noſtro ad rem noſtram accommodata ſunt *cap. Gaudemus, de divortiis.*

Hebræorum Leges Matrimonia cum alienigenis vetant.

§. 3. Deutoronomii cap. 3. cautum eſt, ne Hebræis liceret cum iis feminis, quarum religio non eſſet eadem, matrimonio copulari. *Non inibis cum eis fœdus, nec miſereberis earum, neque ſociabis cum eis conjugia; filiam tuam non dabis filio ejus, nec filiam illius accipies filio tuo.* Et lib. 1. Eſdræ cap. 10. habetur, Secheniam cum eodem Eſdra publice conqueſtum de Hebræis eſſe, qui uxores duxerant infideles, ibique legitur conſilium ab eo captum, quod his verbis exprimitur. *Vos tranſgreſſi eſtis, & duxiſtis uxores alienigenas, ut adderetis ſuper delictum Iſrael, & nunc date confeſſionem Domino Deo patrum veſtrorum, & facite placitum ejus, & ſeparamini a populis terræ, & ab uxoribus alienigenis.*

Certum vero non eſt Lege Moyſi inductum eſſe impedimentum dirimens.

§. 4. Verum non videtur hic ſacrarum Literarum teſtimoniis adniti poſſe impedimentum *diſparitatis cultus*, matrimonia dirimens Hebræorum cum mulieribus alienigenis. Primum quidem ſupradictus Deuteronomii locus *ad cap.* 7. explicari commode

Digitized by Google

SOPRA LA VALIDITA' II.

Del Matrimonio contratto tra un Ebreo , e un' Eretica . Si eſaminano le Leggi Giudaiche, e le Leggi Civili intorno all' Uomo; e i Canoni , e la conſuetudine della Chieſa , e il vigore di eſſa, circa la Donna .

Dilecto Filio Noſtro Henrico Sanctæ Mariæ in Porticu S. R. E. Presbytero Cardinali Duci Eboracenſi nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Salutem , & Apoſtolicam Benedictionem .

CONTINUANDO Ella con tanta Noſtra conſolazione , ed univerſale edificazione di tutta Roma , nell' eſercizio delle opere di pietà , e di tutte quelle , che appartengono all' Ordine Sacerdotale , che colle noſtre mani nella noſtra privata Cappella le conferimmo , ed eſſendo in proſſima diſpoſizione di dare il Santo Batteſimo ad un Ebreo , che vuol abbracciare la noſtra Santa Criſtiana Religione , il che comprova aver ella preſenti le parole , che giuſta il preſcritto nel Pontificale Romano , le dicemmo , quando l' ordinammo Prete , *Sacerdotem etenim oportet offerre , benedicere , præeſſe , prædicare , & baptizare .*

Si loda la pietà del Sereniſs. Cardinale Duca di Jork.

§. 1. Ed eſſendo , come intendiamo , inſorta una controverſia , ſe , avendo l' Ebreo nel tempo della ſua giudaica perfidia preſa per moglie una donna di ſetta Proteſtante , che o è diſpoſta ad abjurare , o ha di già abjurata l' ereſia , debbaſi di nuovo fra di loro contrarre il matrimonio , dopo che ella avrà battezzato l' Ebreo ; crediamo eſpediente il farle noto con queſta noſtra lettera , doverſi , ſuppoſtaſi la precedente abjura della donna , di nuovo fra di loro contrarre il matrimonio , dopo che l' uomo ſarà ſtato battezzato . Imperocchè il matrimonio contratto fra di loro è ſtato nullo per l' impedimento dirimente , chiamato *diſparitatis cultus* . Per dimoſtrare la qual coſa ; Noi parleremo in primo luogo dell' uomo , ed eſamineremo , ſe eſſo foſſe aſtretto dal detto impedimento , quando contraſſe il matrimonio ; e poſcia tratteremo della donna , eſaminando , ſe , quando eſſa contraſſe il matrimonio , foſſe ſottopoſta alla legge di detto impedimento .

Dub. Se tra un Ebreo battezzato , e una Donna convertita dall' Ereſia alla Fede Cattolica , rinovarſi debba il Matrimonio . Si riſponde di sì .

§. 2. E così prendendo principio dall' uomo , colla poſſibile brevità accenneremo , quanto vien diſpoſto nella legge Ebrea in queſto propoſito , quanto dalle Leggi de' Principi ; ſenza punto entrare nelle leggi Canoniche della Chieſa , che non ſono adattabili a quelli , che ſono fuori del di lei grembo : *Quid enim mihi de iis , qui foris ſunt , judicare ?* diſſe S. Paolo nella ſua prima lettera a Corintj *al cap.* 5. , il di cui detto è al noſtro propoſito ben applicato da Urbano III. Noſtro Predeceſſore *nel cap. Gaudeamus , de divortiis .*

L' Ebreo non è ſottopoſto alle Leggi Canoniche .

§. 3. Nella Legge Ebrea , cioè nel Deuteronomio *al cap.* 7. eſpreſſamente vien proibito agli uomini Ebrei il contrarre matrimonio colle donne , che non ſono della loro Religione : *Non inibis cum eis fœdus , nec miſereberis earum , neque ſociabis cum eis conjugia : filiam tuam non dabis filio ejus , nec filiam illius accipies filio tuo .* E nel primo libro d' Eſdra *al cap* 10. ſi legge il pubblico ricorſo , che fece Sechenia allo ſteſſo Eſdra contra quegli Ebrei , che avevano preſe donne di altre Religioni per loro mogli , e ſi legge la riſoluzione , ch' eſſo preſe , eſpreſſa nelle ſeguenti parole : *Vos tranſgreſſi eſtis , & duxiſtis uxores alienigenas , ut adderetis ſuper delictum Iſrael : & nunc date confeſſionem Domino Deo patrum veſtrorum , & facite placitum ejus , & ſeparamini a populis terræ , & ab uxoribus alienigenis .*

Le Leggi Giudaiche proibiſcono il Matrimonio colle Donne ſtraniere .

§. 4. Ma , per vero dire , non ci ſembra poterſi fondare ſopra queſti Teſti della Divina Scrittura un impedimento *diſparitatis cultus* , dirimente i matrimonj contratti dagli Ebrei con donne di altra Religione . Imperocchè in primo luogo il cita-

E' però dubbio , ſe dalla Legge Moſaica foſſe

Digitized by Google

mode de interdicto poteſt, quo illicita quidem ſint hujuſmodi mattimonia, non infecta, ac irtita. Hoc magis magiſque confirmat, quod *lib.* 3. *Reg. c.* 11. legitur, jam lata ſcilicet Deuteronomii lege, Salomonem plures uxores duxiſſe ex iis gentibus, cum quibus connubia habere ptohibitum Hebræis a Deo fuerat; quas quidem non Concubinarum loco ab ipſo habitas fuiſſe Sacer Textus indicat, cum ſeptingentas Reginas a trecentis Concubinis omnino diſtinguat. Accedit præterea Sampſonis exemplum, qui Dalilam uxorem habuit ex Gigantum progenie ortam: Et ſexcenta alia prætermittimus, quorum vim ingenue fatetur celebettimus Theologus Dominicus Sotus *in* 4. *ſent. diſt.* 39 *quæſt. unic. art.* 1. licet is ſentire videatur, illa Deuteronomii verba de impedimento agere non impediente, ut inquiunt, ſed dirimente.

Saltem reſpectu omnium nationum extra Terram Canaam.

§. 5. Deinde vero etſi Soti ſententia vera eſſet, tamen impedimentum dirimens non ad univerſos omnino populos pertineret, ſed ad ſeptem Nationes tantum, ideſt Hethæos, Gergezæos, Amorrhæos, Cananæos, Pherezæos, Hevæos, Jebuſæos, quæ ſcilicet Deuter *c.* 7. exprimuntur; id vero nullo pacto ſufficit, ut impedimentum diſparitatis cultus in Hebraica lege inter Hebræos, & mulieres alterius cultus, & cujuſcumque Nationis, ſtabiliatur; juxta egregiam S. Thomæ doctrinam, qui *in* 4. *ſent. diſt.* 30. *q.* 1. *art.* 1. *Ad primum* ſic ſcripſit: *Dicendum, quod in veteri lege de aliquibus infidelibus erat permiſſum, ut cum iis poſſent inire conjugia, & de aliquibus prohibitum; ſpecialiter quidem erat prohibitum de infidelibus habitantibus in terra Canaam*, qui memoratas paulo ante gentes comprehendunt. Quod vero prædicta Lege Deuteronomii *ad c.* 7. dumtaxat tenerentur terræ Canaam habitatores, non autem cæteri, licet addicti diverſæ penitus Religioni, id clare perſpicitur ex Cap. 21. ejuſdem Deuteronomii, ubi victoribus Hebræis conceditur, eam captivam uxorem ducere, cujus forma ipſis egregia videretur. *Et videris in numero Captivorum mulierem pulchram, & adamaveris eam, volueriſque habere uxorem, dormies cum illa, & erit uxor tua*; quod quidem & S. Thomas animadvertit *loc. cit. in reſponſione ad ſecundum.*

Factum Eſdræ intelligi poteſt de ſeparatione quoad Thorum.

§. 6. Cum autem Eſdras filios Iſrael a mulieribus alienigenis ſeparaverit, non illud hinc ſequatur neceſſe eſt, quod is nimirum Deuteronomii caput ſeptimum ita interpretatus ſit, ut ob diſparitatem cultus, irrita, infectaque matrimonia eſſe juſſerit, quinimo illud in eam partem accipi poteſt, ut manente eodem matrimonii vinculo, ſeparatio quoad thorum fieret; ita tamen ut jure polygamiæ nubere liceret viris, nefas eſſet mulieribus de thalamo cogitare, donec aut viri occumberent, aut ipſæ ad Judaicam accederent Religionem; ut ſapienter animadvertit inſignis Theologus Guilelmus Eſtius *lib.* 4. *ſenten. diſt.* 39. §. 3. *verſ. Quod ſi dicas Eſdram.* Id etiam S. Auguſtini auctoritate confirmatur, qui *in lib. de adulterinis conjugiis cap.* 18. de matrimoniis ab Eſdra ſeparatis, tamquam de veris loquitur, licet non legitimis, utpote contractis Dei præcepto non ſuffragante.

Leges Imperiales impedimenta, quibus Matrimonium dirimatur, ſtatuere non valent.

§. 7. Ex dictis liquet, incertum eſſe, ex Lege Moſaica, matrimonia Hebræorum inita cum mulieribus exteris, & Religionis alienæ, haberi irrita oportere. Neque hinc argui poteſt, eadem Lege cautum fuiſſe, ut viri hujuſmodi matrimonia ineuntes, ob diſparitatem cultus, dirimenti tenerentur impedimento. Idem quoque ſentiendum de Principum legibus arbitramur. Lex enim unica, quæ ad hanc rem pertineat, Theodoſii eſt, quæ incipit, *Ne quis*, ſub titulo Codicis *de Judæis*, cujus hæc ſunt verba: *Ne quis Chriſtianorum mulierem in matrimonium Judæus accipiat; neque Judææ Chriſtianus conjugium ſortiatur: Nam ſi quis aliquid hujuſmodi admiſerit, adulterii vice commiſſi hujuſmodi crimen obtinebit.* Verum duæ huc occurrunt difficultates: prima, quod hæc Lex utpote a laico Principe condita nullam habere vim in matrimoniis debet: *Leges illæ quomodocunque intellectæ, non poſſunt præſcribere Eccleſiæ.* Sic Eſtius cit. loco ad §. *Si quis objiciat*. Gravior altera eſt. Nam Theodoſii lege, Hebræi cum Chriſtiana matrimonium, ob ſceleris indignitatem, non quidem ut irritum, ſed ut adulterium, ſeveriſſime damna-

Lex allegata pœnam delicti ſtatuit, at de validitate matrim. non loquitur.

tu

Digitized by Google

citato Teſtò del Deuteronomio *al c. 7.* può comodamente intenderſi d'una proibizione, che rende l'atso illecito, e non di una proibizione, che rende l'atto nullo; tanto più che dopo la Legge del Deuteronomio leggiamo *nel l. 3. de' Re al c. 11.* che Salomone preſe varie mogli, che erano di quelle genti, colle queli Iddio aveva proibito agli Ebrei il far il matrimonio; nè eſſe vengono qualificate per Concubine, ſeparando il Sacro Teſto le ſettecento Regine dalle trecento Concubine. Si aggiunge, che Sanſone preſe Dàlila per moglie dalla razza de' Giganti; tacendo di tanti altri eſempj, la forza de' quali viene con molta ingenuità ammeſſa dal celebre Teologo Domenico Soto *in 4. ſent. diſt. 39. q. unic. art. 1.* ancorchè eſſo ſia più proclive alla ſentenza, che nel citato capo del Deuteronomio l'impedimento non ſia impediente, ma dirimente:

ſtato ſtabilito l'impedimento dirimento.

§. 5. In ſecundo luogo, perchè, quand'anche foſſe vera l'opinione del Soto, l'impedimento dirimente non ſarebbe mai ſtato univerſale, ma riſtretto alle ſette Genti, cioè Etee, Gergezee, Amorree, Cananee, Fereſee, Evee, e Jebuſee, eſpreſſe *nel c. 7.* del Deuteronomio: il che non baſta per iſtabilire nella Legge Ebrea un impedimento *diſparitatis cultus* fra i Giudei, e le donne d'altra Religione di qualunque nazione foſſero; ſecondo l'aurea dottrina di San Tommaſo *nel 4. delle ſentenze diſt. 39 quæſt. 1. art. 1. Ad primum*, ove così laſciò ſcritto: *Dicendum, quod in veteri Lege de aliquibus infidelibus erat permiſſum, ut cum iis poſſent inire conjugia, & de aliquibus prohibitum; ſpecialiter quidem erat prohibitum de infidelibus habitantibus in terra Canaam*, che ſono per appunto quelle ſette nazioni poc'anci memorate: e che il teſto *nel cap. 7.* del Deuteronomio foſſe riſtretto a quelle della terra di Canaan, e non ſi eſtendeſſe a quelle d'altre nazioni, benchè di Religione differente, ſi vede *nel cap. 21.* dello ſteſſo Deuteronomio; ove ſi permette agli Ebrei vincitori il prendere per moglie quella ſchiava, che loro ſembraſſe bella: *Et videris in numero captivorum mulierem pulchram, & adamaveris eam, volueriſque habere uxorem, dormies cum illa, & erit uxor tua*: il che anche vien conſiderato da San Tommaſo *nel luogo citato, nella riſpoſta al ſecondo argomento.*

Riſpetto almeno alle nazioni fuori della Terra di Canaan.

§. 6. In terzo luogo, perchè il fatto d'Eſdra, che ſeparò i figliuoli d'Iſrael dalle donne ſtraniere, non porta ſeco una ſicura conſeguenza, ch'eſſo interpretando il capitolo ſettimo del Deuteronomio, dichiaraſſe i matrimoni nulli per la diſparità del culto; potendoſi intendere la ſeparazione quanto al toro, ed all'abitazione, ſuſſiſtendo ſempre il vincolo del matrimonio; in tal maniera, che foſſe bensì permeſſo agli uomini il prendere altre mogli in ſequela del jus della poligamia; ma però doveſſero le donne reſtar continenti o ſino alla morte degli uomini, dai quali furono ſeparate; o ſino al tempo, ch'eſſe ſi riſolveſſero d'abbracciare la Religione de' Giudei, come molto ben conſidera il rinomato Teologo Guglielmo Eſtio *nel lib. 4. delle Sentenze diſt. 39. §. 3. verſ. Quod ſi dicas Eſdram*: qual ſentimento viene appoggiato anche all'autorità di S. Agoſtino, che *nel libro de adulterinis conjugiis al cap. 18.* parla de' matrimonj ſeparati da Eſdra, come di veri matrimonj, benchè contratti contra il precetto di Dio.

Il fatto d'Eſdra può intenderſi della ſeparazione in quanto al Toco.

§. 7. Dal detto fin ora ſi può facilmente inferire, non eſſere coſa ſicura, che nella Lege Moſaica ſia ſtabilito, che i matrimonj degli Ebrei, contratti con donne eſtere, e di Religione differente, ſiano nulli, e che però dalla Legge Moſaica ſia ſiſſato un impedimento dirimente di diſparità di culto in ordine a quegli uomini, che contraggono uno de' detti matrimonj. Lo ſteſſo crediamo doverſi aſſerire, parlando delle Leggi de' Principi, poichè l'unica Legge, che appartenga a queſto caſo, è quella di Teodoſio, che incomincia; *Ne quis*, ſotto il titolo del Codice *de Judæis*; ed eccone le parole: *Ne quis Chriſtianorum mulierem in matrimonium Judæus accipiat, neque Judææ Chriſtianus conjugium ſortiatur: nam ſi quis aliquid hujuſmodi admiſerit, adulterii vice commiſſi hujuſmodi crimen obtinebit*. Ma ſopra queſta Legge s'incontrano due difficoltà: una, che, come fatta dalla podeſtà laicale, non ha forza nel matrimonio: *Leges illæ quomodocumque intellectæ non poſſunt præſcribere Eccleſiæ*; ſono parole dell'Eſtio *nel luogo citato al §. Si quis objiciat*: l'altra, che è di maggior rilievo, ſi è, che

Le Leggi Civili non poſſono ſtabilire alcun impedimento dirimente in quanto al Matrimonio.

La Legge citata ſtabiliſce ſolamente la

tur. *Leges autem Imperatoris dicendum eſt, dicta matrimonia ut adulteria puni-re, propter gravitatem peccati, non propter nullitatem matrimonii*. Idem Eſtius.

De muliere quid inquirendum.

§. 8. Quamobrem ſi in matrimonio, de quo nunc agimus, impedimentum diſparitatis cultus interceſſerit, inſpiciendum erit, an illi mulier obnoxia fuerit; quod ut cognoſcatur, diligenter eſt perſcrutandum, num Jure Canonico tale impedimentum decretum fuerit, aut communi Eccleſiæ Catholicæ conſuetudine ſtabilitum; præterea an mulier Proteſtantium hæreſi infecta hac conſuetudine teneatur. Nam ſi mulier cum fœdus iniit, dirimenti hoc impedimento detinebatur, hoc ſatis eſt, ut matrimonium irritum habeatur, directe quoad mulierem, oblique quoad virum; licet hic Superioris auctoritati, qui legem tulit, non ſit obnoxius: eo ferme pacto, quo ſi Princeps aliquis ſubditorum cum exteris commercia ſuſtuliſſet, atque irrita declaraſſet; ea, ſi forte fierent, inania haberentur, licet non uterque negotiatorum, ſed unus tantum eſſet ſubditus Legiſlatori.

Lex, aut conſuetudo, ſi unam ex partibus afficit, contractum irritat etiam quoad aliam.

In jure communi Canonicum impedimentum diſparitatis cultus inter dirimentia non refertur.

§. 9. Nunc, ut propoſuimus, an Impedimentum illud diſparitatis cultus Jure Canonico decretum fuerit, inveſtigemus. Verum facilis eſt explicatio: Canones quippe a Gratiano collecti in *cauſa* 20. *quæſt.* 1. revera fidelium cum infidelibus matrimonia prohibent, non ita tamen, ut eadem faciant irrita: Et quamquam facerent, tamen quum Canones illi a Conciliis Provincialibus conditi fuerint, tantam vim obtinere minime poſſunt, ut iis Univerſalis Eccleſia obligetur, quamvis prædicti Canones in Gratiani decreto locum habeant, & illud opus juſſu Gregori XIII. emendatum fuerit, ut quibuſdam Noſtris Operibus jam in publicam lucem editis ſatis ſuperque a Nobis probatum eſt.

Illud tamen provenit ex generali Eccleſiæ Catholicæ conſuetudine, quæ vim legis habet.

§. 10. Sequitur modo, ut cum impedimentum illud Jure Canonico ſtatutum non fuerit, perquiramus, an communi Eccleſiæ Catholicæ conſuetudine ſuſceptum, atque firmatum inveniatur. Qua quidem in re omnes ſentiunt, ob cultus diſparitatem irrita matrimonia eſſe, non quidem jure ſacrorum Canonum, ſed generali Eccleſiæ more, qui pluribus abhinc ſæculis viget, ac vim legis obtinet. Conſulatur Cardinalis Bellarminus *tom.* 3. *controverſ. de Sacram. Matrim. lib.* 1. *c.* 23. *verſ. Tertia propoſitio*, Eſtius *loc. cit.* §. *Si quis obiiciat*, & Natalis Alexander *in Theol. dogmat. & moral. lib.* 2. *de Sacram. Matrimonii art.* 8. §. *Certum eſt*, recens Herminier *Tractatu de Sacram. tom.* 3. *pag.* 477. Item etiam *tom.* 3 *Conventuum Eccleſiaſticorum*, qui Pariſiis habebantur, cum ejuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopus eſſet Cardinalis de Noailles *lib.* 1. §. 3. ubi hæc ſcripta ſunt: *Omnes ferme Theologi ſentiunt, numquam Eccleſiam matrimonia Chriſtianorum cum infidelibus aliquo Canone vetuiſſe, quo ea declaret irrita; impedimentum vero, quod a Religionis diverſitate procedit, ab uſu conſuetudineque Eccleſiæ vim legis habente ſtatutum fuiſſe*.

Impedimentum diſparitatis cultus locum habet inter baptizatum, & non baptizatum quemcumque.

§. 11. Reſtat denique expendendum, an mulier ex hæreſi Proteſtantium, dum nupſit, hac lege univerſali, ut diximus, Eccleſiæ conſuetudine inducta obligaretur, quæ Chriſtianorum in Ethnicis, aut Hebræis matrimonia propter diſparitatem cultus irrita eſſe jubet. Hac vero in quæſtione non alio modo reſponderi poſſe arbitramur, niſi videlicet, eam fuiſſe id temporis obligatam. Hoc ſiquidem impedimentum non habet locum in matrimoniis eorum, qui haud ſunt baptiſmate initiati, licet falſam ambo religionem ſectentur, neque vim ullam habet in matrimoniis eorum, qui Baptiſma ſuſceperunt, etſi alter Catholicus, hæreticus alter fuerit, quum plane conſtet, illicita illa quidem, ſed rata eſſe. Illud autem vigere compertum eſt in eorum conjugiis, quorum alter Baptiſmi eſt particeps, expers omnino alter, quamvis adhuc Catechumenus eſſet, at-

que

Digitized by Google

nella citata Legge di Teodoſio il matrimonio dell' Ebreo colla Criſtiana è punito per la gravità del peccato, come ſe foſſe un adulterio, ma non perchè il matrimonio contratto foſſe nullo: *Leges autem imperatoris dicendum eſt, dicta matrimonia ut adulteria punire, propter gravitatem peccati, non propter nullitatem matrimonii*, proſiegue il citato Eſtio.

pena, ma non parla della validità del Matrimonio.

§. 8. Sicchè quando nel matrimonio, di cui ſi parla, ſiavi ſtato l'impedimento *diſparitatis cultus*, è d'uopo rinvenirlo nella donna Proteſtante; e per rinvenirlo, è duopo riconoſcere, ſe nel Diritto Canonico è ſtabilito il predetto impedimento; e non eſſendo ſtabilito nel Diritto Canonico, ſe ſia ſtato introdotto e ſiſſato dalla comune conſuetudine della Chieſa Cattolica: inoltre ſe la donna Proteſtante ſia ad eſſa ſottopoſta. Poichè, ammeſſo l'impedimento dirimente, e ſuppoſto che la donna, benchè Proteſtante, foſſe ad eſſo ſottopoſta, quando contraſſe il matrimonio coll' Ebreo, ciò baſterebbe per la nullità del matrimonio, direttamente quanto alla donna, ed indirettamente quanto all' uomo; non oſtante l'eſenzione di queſto dall'autorità di chi induſſe l'impedimento, in quella guiſa appunto, che proibendo il Principe Secolare ſotto pena di nullità a qualche ſuo ſuddito il fare un contratto con qualche foraſtiere, ſe, ciò non oſtante, ſi fa, reſta nullo, ancorchè un ſolo de' detti contraenti ſia ſottopoſto alla ſua autorità, e l'altro ne ſia in tutto libero ed eſente.

Coſa debba ricercarſi intorno la Donna.

La Legge, e la conſuetudine ſe comprende una delle Parti, annulla il contratto anco dell' altra.

§. 9. Si è detto, doverſi vedere, ſe nel Diritto Canonico venga ſtabilito il ſuddetto impedimento *diſparitatis cultus*: ma è facile il disbrigo da queſta faccenda, perchè i Canoni raccolti da Graziano *nella cauſa* 28. *quæſt.* 1. quantunque proibiſcano i Matrimonj fra i fedeli e gl' Infedeli, non arrivano però al ſegno di annullarli; e quand' anche gli annullaſſero, eſſendo Canoni di Concilj Provinciali, non ſono di tal valore, che poſſano obbligare tutta la Chieſa; ancorchè inſeriti da Graziano nel ſuo Decreto, ed ancorchè il Decreto, o ſia l'Opera di Graziano, ſia ſtata corretta per ordine di Gregorio XIII., come da Noi è ſtato dimoſtrato in alcune delle noſtre Opere, già date alla publica luce.

L' impedimento dalla diſparità del Culto non è dal ius Canonico annoverato tra li dirimenti.

§. 10. Si è detto, doverſi vedere, ſe, non eſſendo l'impedimento ſtabilito nel Diritto Canonico, ſia ſtato però introdotto e ſiſſato dalla comune conſuetudine della Chieſa Cattolica: nel qual punto comune è il ſentimento, che per la diſparità del culto ſiano nulli i matrimonj, e che la nullità provenga non dai Canoni, ma dalla comune conſuetudine della Chieſa, che ha forza di legge, e che è vigente da più ſecoli in quà. Veggnſi il Cardinal Bellarmino *nel tom.* 3. *delle ſue Controverſie, de Sacramento Matrimonii lib.* 1. *cap.* 23. *verſ. Tertia propoſitio*, l'Eſtio *nel luogo citato al* §. *Si quis objiciat*, coi §§ *ſeguenti*, Natale Aleſſandro *nella Teologia Dogmatica e Morale lib.* 2. *de Sacramento Matrimonii art.* 8. §. *Certum eſt*, il moderno Herminier *nel Trattato de Sacramentis al tom.* 3. *pagina* 477. *E nel tom.* 3. *delle Conferenze Eccleſiaſtiche di Parigi, ſopra il matrimonio*, tenute in tempo, ch'era Arciveſcovo di Parigi il fu Cardinale di Noailles *lib.* 1. *conferenza* 1. §. 3. ove così ſi legge: *Quaſi tutti i Teologi pretendono, che la Chieſa non ha mai proibiti i matrimonj de' Criſtiani con gl' Infedeli con qualche Canone, che li dichiari nulli ed invalidi; e che l'impedimento, che proviene dalla diverſità della Religione, non è ſtabilito, che dall' uſo e dalla pratica di tutta la Chieſa, pratica che ha forza di Legge*.

Proviene bensì dalla general conſuetudine della Chieſa Cattolica, la quale ha forza di legge.

§. 11. Si è detto finalmente, eſſer d'uopo vedere, ſe la donna proteſtante, quando contraſſe il matrimonio coll' Ebreo, foſſe ſottopoſta alla legge indotta, come ſi è detto, dalla univerſale conſuetudine della Chieſa, giuſta la quale i matrimonj fatti dai Criſtiani coi Gentili, o con gli Ebrei, ſono nulli, per l'impedimento della diſparità del culto: ed in ordine a queſto punto non ſembra poterſi riſpondere in altro modo, ſe non dicendo, che era ſottopoſta. Non ha luogo queſto impedimento ne' matrimoni, che ſi contraggono fra due, che non ſono battezzati, ancorchè uno profeſſi una Religione falſa, e l'altro un' altra altresì falſa. Non ha luogo ne' matrimonj, che ſi contraggono fra due battezzati, ancorchè uno ſia Cattolico, e l'altro Eretico, eſſendo già maſſima ſtabilita, che ſimili matrimonj ſono illeciti, ma ſono validi. Ha bensì luogo ne' matrimonj, che

L' impedimento di diſparità di culto ha luogo tra chi è battezzato, e non battezzato.

que ad Catholicam fidem accedere ſtatuiſſet. Id confirmatur Textu *in Can: Cave 28. quæſt. 1.* ubi hæc habentur. *Si Chriſtiana ſit, non eſt ſatis, niſi ambo initiati ſint Sacramento Baptiſmatis*: & præter Sanctum Thomam *loc. cit. in reſponſione ad quintum*, & præter Sotum *loco ſuperius laudato §. Hinc ſit*, idem decernunt Pont. *in caſ. 7. ad verbum impedimentum diſparitatis cultus*, Ivenien. *de Sacram. diſſ. 10. quæſt. 2. §. 2. verſ. Quæres utrum Cathecumeni*, Sanchez *de Matrimonio lib. 9. cap. 12. num. 66., & ſeqq.* Clericat. *de Matrim. deciſ. 26. num. 3.* Cum vero hæc communis Eccleſiæ diſciplina nunc vigeat, eique, ut innuimus, mulier Proteſtantium erroribus addicta ſubjiciatur, neceſſe erit, ut matrimonii fœdus, quod cum Hebræo iniit, cum hic Baptiſmate ablutus minime fuerit, per impedimentum *diſparitatis cultus* irritum, infectumque habeatur.

Baptiſmus rite collatus ab Hæreticis validus eſt, & characterem imprimit.

§. 12. At objicere quis forte poſſet, Baptiſmum, de quo nunc agimus, non quidem a Catholico, ſed a Miniſtro Proteſtantium collatum fuiſſe; mulierem vero, utpote hæreſi mancipatam, poſt ſuſceptum Baptiſmi, extra ſinum Eccleſiæ Catholicæ fuiſſe, nec ideo ejus legibus obligatam. Sed hæc diluere facile poſſumus, ſi primo conſideremus, quod apud omnes conſtat: Hæreticus aliquem baptizando, ſi formam adhibeat, & materiam legitimam, ut in muliere, de qua ſermo eſt, peractum exiſtimamus, is Sacramenti charactere inſignitur. Hac enim ratione, tanquam fundamento, & S. Auguſtinus, & veteres Patres innitebantur, ut Donatiſtas refellerent, qui contendebant, ab Hæreticis baptizatos rurſus eſſe baptiſmate initiandos.

Baptizatus ab Hæretico evenit membrum Eccleſiæ, & etiam in infantia habitum Fidei recipit.

§. 13. Deinde id etiam compertum eſt, eum qui baptiſma ab Hæretico rite ſuſcepit, illius vi Eccleſiæ Catholicæ membrum effici; privatus ſiquidem baptizantis error hac eum felicitate privare nequit, ſi Sacramentum conferat in Fide veræ Eccleſiæ, atque ejus inſtituta ſervet in his, quæ pertinent ad validitatem Baptiſmi. Egregie hoc confirmat Suarez in ſua Fidei Catholicæ defenſione contra errores ſectæ Anglicanæ *l. 1. cap. 24.*, ubi probat Baptizatum Eccleſiæ membrum fieri; hoc etiam addens, quod ſi hæreticus, ut ſæpius accidit, infantem luſtret impore ad fidei actum eliciendum, hoc impedimento non eſt, quo minus ille habitum fidei cum baptiſmo accipiat.

Si Baptizatus errori deinde adhæreat, caret beneficiis communionis Eccleſiæ, ſed ab Eccleſiæ auctoritate non eximitur.

§. 14. Poſtremo exploratum habemus, ab Hæreticis baptizatos, ſi ad eam ætatem venerint, in qua bona a malis diſpicere per ſe poſſint, atque erroribus baptizantis adhæreant, illos quidem ab Eccleſiæ unitate repelli, iiſque bonis orbari omnibus, quibus fruuntur in Eccleſia verſantes, non tamen ab ejus auctoritate, & legibus liberari; ut ſapienter Gonzalez diſſerit *in Cap. Sicut n. 12. de hæreticis*.

Confirmatur exemplis.

§. 15. Hoc quidem in transfugis, ac perduellibus obſervarum videmus, quos leges civiles a fidelium ſubditorum privilegiis omnino excludunt. Leges quoque Eccleſiaſticæ privilegia Clericalia iis Clericis non concedunt, qui Sacrorum Canonum juſſa negligunt. Nemo autem ſentit, aut perduelles, aut Clericos Canonum violatores, ſuorum Principum, aut Prælatorum auctoritati non ſubjacere.

Ex præmiſſis infertur nullitas matrimonii inter Hæreticam, & Judæum.

§. 16. Hæc exempla, ni fallimur, pertinent ad quæſtionem: ut enim illi, ſic hæretici Eccleſiæ ſubditi ſunt, & legibus Eccleſiaſticis tenentur. Cum vero inter Eccleſiæ leges illa quoque recenſentur, quæ matrimonia illorum, quorum alter rite baptiſmum acceperit, ſecus alter, rata non habet; in noſtra etiam quæſtione ſtatuendum erit, cum hæretica mulier baptiſmo initiata Hebræo nupſit, matrimonium illud pro irrito habendum eſſe. Conſulatur Anacletus *lib. 4. Decretal. tit. de clandeſtina deſponſatione §. 3. n. 142. & ſeqq.* qui prædictæ ſententiæ inhærens, matrimonia ab hæreticis inita ſtatuit eſſe invalida, ſi impedimentum dirimens ab Eccleſia ſancitum, aut univerſali lege, aut communi conſuetudine, quæ vim legis obtinet, intercedat.

§. 17.

Digitized by Google

che ſi contraggono fra chi è battezzato, e chi non è battezzato, ancorchè foſſe Catecumeno, e diſpoſto, e riſoluto di farſi Criſtiano: come prova il Teſto *nel Can. Cave 28. quæſt. 1.* ove così ſi legge: *Si Chriſtiana ſit, non eſt ſatis, niſi ambo initiati ſint Sacramento Baptiſmatis*. ed oltre S. Tommaſo *nel luogo citato nella riſpoſta al quinto argomento*, ed il Soto *nel luogo pure allegato al §. Hinc fit*, ſtabiliſcono il Pontas *nel caſ. 7. alla parola impedimentum diſparitatis cultus*, il Juenin *de Sacramentis diſſert. 10 quæſt. 2. §. 2. verſ. Quæres utrum Catechumeni*, il Sanchez *de Matrimonio lib. 9. cap. 22. a num. 66. & ſeqq.* il Clericat. *de Matrimonio deciſ. 26. num. 3.* Queſta è la preſente univerſale diſciplina della Chieſa; ed eſſendo la donna proteſtante ſottopoſta ad eſſa, come poccanzi ſi è accennato, ſe eſſa contraſſe il matrimonio con chi non era battezzato, avendolo contratto con un Ebreo, il ſuo matrimonio reſta nullo per l'impedimento *diſparitatis cultus*.

§. 12. Che ſe mai ſi opponeſſe, non trattarſi quì del Batteſimo conferito da un Cattolico, ma da un Miniſtro proteſtante; e che eſſendo la Battezzata proteſtante, e fuori del grembo della Chieſa Cattolica, e però non ſottopoſta alle di lei leggi, non manca la ſua valida riſpoſta; eſſendo coſa certa; Primo, che nel battezzato dal Miniſtro eretico, quando eſſo adoperi la dovuta materia, e la dovuta forma, come quì ſi ſuppone eſſer ſeguito, s'imprime nel battezzato il carattere, eſſendo l'impreſſione del carattere il fondamento di S. Agoſtino, e degli antichi Padri, quando impugnavano i Donatiſti, che ſoſtenevano doverſi ribattezzare i battezzati dagli eretici.

Il Batteſimo legittimamente conferito dagli Eretici è valido, e imprime il Carattere.

§. 13. Secondo, che il battezzato dall'eretico nel modo ſopraddetto, diventa pel detto Batteſimo membro della Chieſa Cattolica; non potendolo privare di queſta gran ſorte il privato errore di chi battezza, purchè battezzi nella Fede della vera Chieſa, ed adopri quanto eſſa vuole che ſi adopri per la validità del Batteſimo; come ben dimoſtra il Suarez nella ſua Difeſa della Fede Cattolica contra gli errori della ſetta Anglicana *al lib. 2. cap. 24.* ove per comprovare, che il ſopraddetto battezzato diventa membro della Chieſa Cattolica, aggiugne, che dandoſi ad eſſo, come per lo più ſuccede, il Batteſimo in una età, nella quale eſſo non è capace dell'atto della Fede, riceve però nel Batteſimo l'abito della ſteſſa Fede.

Il battezzato dall'Eretico diventa membro della Chieſa Cattolica, e riceve l'abito della Fede.

§. 14. Terzo, che giunto il battezzato a quell'età, in cui può diſcernere il bene dal male, ſe aderiſce al privato errore del battezzante, eſce bensì dall'unità della Chieſa Cattolica, e reſta eſcluſo da tutti que' beni, che ſi concedono a chi è nella Cattolica unione, ma non perciò reſta ſottratto dall'autorità della Chieſa, e libero dalle Leggi d'eſſa, come ben diſcorre il Gonzalez *nel Cap. Sicut num. 12. de hæreticis*.

§. 15. Ciò anche ſi vede ne' ribelli, e ne' diſertori, che le leggi del ſecolo eſcludono dai privilegj, che godono i ſudditi fedeli. Ciò pure ſi vede nelle Leggi Eccleſiaſtiche, che eſcludono dai privilegj Clericali coloro, che non oſſervano i requiſiti preſcritti dai ſacri Canoni ai Cherici, acciocchè godano i privilegi Clericali. Ma non perciò i ſopraddetti ribelli, e diſertori, o Cherici inoſſervanti reſtano ſottratti dal jus, e dall'autorità de' loro Superiori o laici, o Eccleſiaſtici.

Se il battezzato ſuddetto aderiſce agli errori, reſta eſcluſo da beni, che godonſi da chi è nella Comunione della Chieſa, ma non reſta eſente della di lei autorità. Si prova cogli eſempj.

§. 16. Se non c'inganniamo, queſti eſempj ſervono pel caſo, che ſi ha in queſtione; perchè ſe a ſomiglianza d'eſſi gli eretici reſtano ſottopoſti al jus della Chieſa, ſono obbligati ad oſſervare le Leggi Eccleſiaſtiche; e ſe fra le Leggi Eccleſiaſtiche vi è quella, che rende nulli i Matrimonj contratti fra chi è battezzato, e chi non è battezzato; eſſendo la Proteſtante battezzata, ed avendo contratto il matrimonio con chi non è battezzato, il matrimonio è ſtato nullo. Veggaſi l'Anacleto *al lib. 4. delle Decretali tit. 3. de clandeſtina deſponſatione §. 3 n. 142. e ſegg.* ove inſiſtendo nelle accennate maſſime, conchiudo, eſſer nulli i matrimonj, che ſi contraggono dagli eretici, quando vi ſia un impedimento dirimente ſtabilito dalla Chieſa, o con Legge univerſale, o con una comune conſuetudine, che ha, e deve avere forza di Legge.

Dai riferiti eſempj ſi deduce la nullità del matrimonio tra un'Eretica, e un Giudeo.

§. 17.

Digitized by Google

Objectio ex admiſſa validitate matrimoniorum in Belgio contractorum, non ſervata forma Concilii Tridentini.

§. 17. At vero ne ſilentio aliquid diſſimulemus, fatemur allatas rationes ſufficere non potuiſſe, ut Matrimonia, quæ in Belgio, abſente Parocho Catholico, aut inter Hæreticos, aut inter Catholicos & Hæreticos contracta fuerant, reſcindentur, cum Noſmetipſi Decretum fecerimus die 4. Novembris 1741. quo ſtatuimus prima eſſe valida, ſecunda illicita, ſed non irrita; quamvis Concilium Tridentinum impedimentum dirimens, pro iis matrimoniis ſtatuerit, quæ poſt ejus promulgationem non coram Parocho Catholico, & duobus teſtibus contrahuntur. Nam ut ambiguitas omnis tollatur, ignorandum non eſt, in hujus controverſiæ inveſtigatione, quam *an.* 1741. explicavimus; Nos ipſos & Noſtra, & multorum, quos conſuluimus, ſententia exiſtimaſſe, firmas certaſque manere prædictas antea rationes; ſed ad rem, de qua agebamus, minime aptas eſſe. Ex veriſſimis ſiquidem argumentis conjecturiſque probatum eſt, Concilium Tridentinum, quum novum illud dirimens impedimentum conſtituit, decretum ſuum ad ea matrimonia non extendiſſe, quæ diſceptationi a Nobis *an.* 1741. ſolutæ occaſionem dedere, ut commode colligi poteſt ex ſuffragiis Theologorum, & Canoniſtarum, qui hac de re ſcripſerunt, quæ Romæ in publicam lucem edita ſunt in Tomo unico ſoliorum Congregationis Concilii *an.* 1741. Quo quidem veritas ſuperioribus fundamentis fulta non infirmatur, ut eo plane modo, quo Epiſcopus, ſi nolit aliquando corrigere, aut punire Clericum, qui Canonum ſanctionibus non obtemperat, nec privilegiis fruitur; Epiſcopus, inquam, non dubitatur, quin alias, ſi velit, eum libere poſſit aut arguere, aut punire.

Reſpondetur, ex mente ipſius Concilii judicatum fuiſſe, ea non comprehendi ſub ipſius lege.

Dubitatur, ſi ex mente Eccleſiæ præfata conſuetudo comprehendat perſonas, & Regiones, de quibus agitur.

§. 18. At objici adhuc poſſe cognoſcimus, exiſtimandum eſſe, Eccleſiam noluiſſe impedimento diſparitatis cultus ea matrimonia ſubjicere, quæ ab hæreticis Proteſtantibus cum Hebræis contracta ſunt, in iis præcipue regionibus, ubi illud, de quo ſermo eſt, initum fuit; cum hoc impedimentum vim ex conſuetudine obtineat, nullamque in illis matrimoniis, nec in illis regionibus conſuetudinem hujuſmodi vigere compertum ſit.

Id jam dubitatum fuit de Sinenſibus, & Japonenſibus recens converſis.

§. 19. Reſpondemus autem veterem hanc eſſe quæſtionem, atque a Patre Leſſio tum excitatam, cum primum Japonenſes, & Sinenſes a falſorum Deorum cultu ad veri Numinis Religionem tranſierunt: Cum enim idem Leſſius aſſereret, nullam apud eos hujuſmodi eſſe conſuetudinem; idcirco matrimonia ibidem inter baptizatos, & non baptizatos inita eſſe rata exiſtimabat. Eadem controverſia diſceptata fuit ab illis, qui in Seminario Miſſionum Pariſiis degunt. Perlegere etiam fas eſt dubium a Patre Leſſio excitatum, apud Vericellum *de Miſſionibus lib.* 3. *de legibus quæſt.* 79. *numer.* 1. apud Dianam *in Edit. coordin. tom.* 9. *tract.* 1. *reſolut.* 13. ſub §. 2. apud Clericat. *deciſ.* 26. *numer.* 23. Quod vero ab his, qui in citato Seminario Pariſiis degunt, diſcuſſum eſt, legi poteſt in citato *Conventu* 1. *de matrimonio*, cum Eccleſiam illam regeret Cardinalis de Noailles, §. 4. Verum controverſiæ finis cum conſtitutus deinde fuerit, decernendo, conſuetudinem non ſuſceptam poſſe id efficere, ut Sancta Sedes, cum cœperunt Sinenſes, Japonenſeſque Catholicam Fidem amplecti, Vicariis Apoſtolicis facultatem daret, qua ſuper impedimento diſparitatis cultus cum iis diſpenſarent, quemadmodum factum legimus in documento, quod eſt inter Conſtitutiones Apoſtolicas ad Miſſiones Sinarum, & Tunkini ſpectantes, Pariſiis editas *an.* 1676. *pag.* 38. & inter epiſtolas Card. d'Oſſat Pariſiis typis mandatas *an.* 1627. *ep.* 311. ubi refertur ampliſſima facultas Miſſionariis a Gregorio XIII. conceſſa, ut novos Chriſtifideles Provinciarum, Inſularumque Japoniæ impedimento illo ſolverent, & liberarent; Cumque hujuſmodi remiſſio, niſi lex obſtet, non concedatur, ſatis ſuperque id eſt, ut clariſſime innoteſcat, nullius momenti eſſe, quod de conſuetudine impedimenti diſparitatis cultus non adhuc ſuſcepta objiciebatur; Cum potiſſimum peculiaris aſſerta conſuetudo univerſali contrariæ conſuetudini cedere debeat.

Peculiaris conſuetudo quoad iſtos facilius cum iis diſpenſandum ſuaſit.

Sed non ideo generalis conſuetudinis vis enervata.

Concludi-

§. 20. Quamobrem ad propoſitum redeuntes, compertum habeas, quod poſtquam mu-

Si fa l'obbiezione dell'ammeſſa validità de' matrimonj, che ſi contraevano nell'Olanda non atteſa la forma del Concilio. Si riſponde eſſerſi giudicato, che non fu mente del Concilio di comprendere li matrimonj ſuddetti ſotto la ſua legge.

§. 17. Per non diſſimulare coſa veruna, confeſſeremo, non eſſere ſtate baſtanti queſte maſſime, per dichiarar nulli i matrimonj fatti ne' luoghi delle Provincie confederate nelle Fiandre, o fra gli eretici, o fra una parte Cattolica, ed una parte eretica, ſenza l'aſſiſtenza del Parroco Cattolico: avendo Noi nel Noſtro Decreto fatto *ai 4. di Novembre* 1741. dichiarati validi i primi, ed i ſecondi illeciti, ma validi; non oſtante l'impedimento dirimente ſtabilito dal Concilio di Trento pe' matrimonj, che dopo la pubblicazione del ſuo Decreto annullativo ſi contraggono ſenza la preſenza del Parroco Cattolico, e di due Teſtimonj. Imperocchè, acciò non corra qualche equivoco, è d'uopo il ſapere, che nell'eſame dell'accennata controverſia matrimoniale riſoluta da Noi *nel* 1741. furono da Noi, e da tutti gli altri, che chiamammo a conſiglio, ammeſſe per vere e ſuſſiſtenti tutte le ſopra riferite maſſime; ma fu conchiuſo, che non erano applicabili al caſo, eſſendoſi addotte prove, e conghietture convincentiſſime, che il Sacro Concilio di Trento introducendo il nuovo impedimento dirimente, non ebbe intenzione di comprendere ſotto la ſua nuova diſpoſizione, e così non compreſe que' matrimonj, che diedero occaſione alla diſputa riſoluta *nel* 1741. come ampiamente può vederſi ne' voti de' Teologi e Canoniſti, che ſcriſſero ſopra il punto, ſtampati nel Tomo unico de' fogli della Congregazione del Concilio *del* 1741. in Roma; il che non pregiudica alla verità de' fondamenti di ſopra riferiti: in quella ſteſſa maniera, in cui non pregiudica alla verità della ſentenza, che non oſſervando il Chierico i requiſiti, e perciò non godendo eſſo i privilegj Clericali, ciò non toglie al Veſcovo l'autorità di riprenderlo, e di punirlo; non pregiudica, ripetiamo, un caſo particolare, in cui egli non voglia o riprenderlo o punirlo.

Si dubita, ſe la Chieſa abbia voluto comprendere nell'anzidetta conſuetudine le perſone e li paeſi, di cui ſi tratta.

§. 18. Riconoſciamo di buona fede, che ſi può paſſare avanti, ed opporre, doverſi credere, che la Chieſa non abbia voluto comprendere ſotto l'impedimento della diſparità del culto i matrimonj contratti fra i Proteſtanti, e gli Ebrei, e particolarmente in que' paeſi, ne' quali è ſtato contratto quello, di cui ora ſi parla; derivando il detto impedimento dalla conſuetudine, non eſſendovi prova della conſuetudine, quanto ai matrimonj ſimili, e quanto al paeſe, in cui è ſtato celebrato.

Queſto dubbio nacque nei principj della converſione de' Giapponeſi, e Cineſi.

§. 19. Diremo però, che la queſtione non è nuova eſſendo ſtata eccitata dal Padre Leſſio ne' principj della converſione de' Giapponeſi, e Cineſi; ed avendo eſſo aſſerito, che non potendoſi dire vigente appo loro la conſuetudine dell'impedimento della diſparità del culto, i loro matrimonj contratti fra battezzato e non battezzato, dovevano eſſer validi, ed eſſendoſi ancora dibattuto queſto punto fra quei del Seminario delle Miſſioni in Parigi; potendoſi leggere il dubbio eccitato dal Padre Leſſio nel Verricell. *de Miſſionibus lib.* 3. *de Legibus quaeſt.* 79. *n.* 1. nel Diana *in Edit. coord. tom.* 6. *tract.* 1. *reſolut.* 13. ſub §. 2. nel Cleric. *deciſ.* 26. *n.* 23. e potendoſi leggere il dubbio eccitato da quei del Seminario nella citata *Conferenza* 1. *ſopra il matrimonio*, nel tempo del governo del fu Cardinale di Noailles, *al* 4. Ma eſſendoſi poi dato fine alla controverſia col dire, che la conſuetudine non introdotta poteva eſſere un motivo ſufficiente alla Santa Sede, per dare, ne' principj della converſione de' Cineſi e de' Giapponeſi, ai Vicarj Apoſtolici la facoltà di diſpenſare ſopra l'impedimento della diſparità del culto, come ſi accenna *nel ſopraccit.* §. 4. e come anche ſi vede eſeguire nel documento fra le Coſtituzioni Apoſtoliche appartenenti alle Miſſioni della Cina, e del Tunkino riſtampate in Parigi *l'anno* 1676. *alle pag.* 38. ed anche nelle lettere del Cardinale d'Oſſat della ſtampa di Parigi *del* 1627. ed individualmente *nella* 311. in cui rapporta un'ampla facoltà data da Gregorio XIII. ai Miſſionarj di diſpenſare ſopra il detto impedimento fra i nuovi Criſtiani delle Provincie, ed Iſole del Giappone, e non concedendoſi la Diſpenſa, ſe non quando oſta il legame della Legge; ciò dee baſtare per far vedere, non eſſere di verun valore la rifleſſione della conſuetudine non per anche introdotta ſopra l'impedimento della diſparità del culto; reſtando oppreſſa queſta particolare aſſerta conſuetudine dalla univerſale conſuetudine contraria.

La conſuetudine particolare di queſti fu motivo di agevolar loro la diſpenſa.

Ma con ciò non perde il ſuo vigore la generel conſuetudine.

§. 20. E però, ritornando al noſtro propoſito, le diciamo, che, premeſſa già

Digitized by Google

tur Judæo baptizato, & erroribus a Muliere ejuratis, denuo ineundum inter eos Matrimonium. Dat. die 9 Febr. 1749.

mulier hæreſim more ſolito in idoneo Tribunali ejuraverit; Tu vero Hebræum ſacro baptiſmate initiaveris, inter illos coram Parocho matrimonium erit iterandum, a Conc. Trident. præſcripta forma ſervata; quum Baptiſmi ſacramentum ſit janua cæterorum. Hic autem Nos finem imponentes Tibi, Dilecte Fili noſter, Tuæque Regiæ Domui, ex animo Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Datum apud S. Mariam Majorem die 9. Febr. 1749. Pontificatus Noſtri Anno IX.

DE ECCLESIARUM CULTU

Et nitore, de Officiorum Eccleſiaſticorum, & Muſices ratione. Epiſtola Encyclica, occaſione imminentis Anni Sancti, ad Epiſcopos per ditionem Eccleſiaſticam conſtitutos ſcripta.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Sollicitudo Pontificia ut adveniente Anno Sancto, omnia in Urbe & Statu Eccleſiaſtico recte ordinata inveniantur.

ANNUS, qui hunc vertentem annum inſequitur, ut Fraternitas Tua cognitum, & compertum habet, Jubilæus eſt. Et quoniam, bello confecto & penitus ſublato, ſumma Dei miſeratione, pax inter Principes, qui decertabant, inita eſt, fas eſt ſperare in Domino, magnus exterarum nationum, etiam longe diſſitarum, ad hanc almam Urbem fore concurſus. Nos quidem enixe Deum deprecamur, atque etiam ab aliis orari cupimus, ut omnes, qui ad hanc Urbem ſe conferunt, ſpirituales fructus Sanctarum Indulgentiarum conſequantur, idque, ut eveniat, pro virili Noſtra, quam diligenter curabimus. Optamus etiam, ut omnes, qui Romam veniunt, ne moribus noſtris offenſi recedant; ſed potius ex iis, quæ in hac Urbe, atque in aliis Civitatibus Ditionis Noſtræ, per quas iter eos facere contigerit, conſpexerint, ad eorum patrias redeuntes, incitamenta referant atque exempla virtutum. Quod autem ad Romam attinet, jam ex parte a Nobis proviſum eſt, & uberius etiam in poſterum providebitur: pro iis vero, quæ ad Diœceſim, quæ a te recte prudenterque regitur, pertinent, Nobis opus eſt paſtorali tuo zelo, probataque ſollicitudine; quod ſi adjutricem manum, ut certo confidimus, admovere velis, minime dubitamus, non ſolum Nos aſſecuturos id, quod in votis eſt, ſed inſuper fore, ut Eccleſiaſtica diſciplina, ex iis, quæ a Nobis præcepta fuerint, compoſita, non modo per totum Annum Sanctum, ſed per plures deinceps annos integra, immotaque permaneat. Id enim ipſum continget, quod uſu venire compereris in Sacris Paſtoralibus viſitationibus; cum enim Eccleſiaſtici Paſtoris adventum Clerici, Sæcularesque homines operiuntur, & ante & poſtquam Epiſcopus advenit, ſtudioſe ſatagunt, ut quæ prava ſunt, corrigantur; quæ infirma, curentur; quæ mala, amoveantur; adeo ut earum fructus non ſolo viſitationis tempore, ſed longe poſt perſeveret.

Epiſcoporum zelum ad id excitat.

§. Sed ut ad rem propoſitam veniamus, quod in primis Tibi enixe commendamus, illud eſt, ut Eccleſiæ optimo in ſtatu ſint, nitidæ, mundæ, ſacraque Supellectili inſtructæ, facile enim quiſque intelligit, ſi advenæ per hanc noſtram Eccleſiaſticam ditionem iter agentes, intueantur Eccleſias Civitatum, ac Diœceſium ruinoſas, illuvie, & ſqualore deformes, ſacris veſtibus indigentes, vel habentes laceras, ſordidas, & ejus conditionis, ac ſtatus, ut dignæ ſint, quæ interdicantur, certe noſtris moribus offenſæ, atque indignatæ ad ſuas regiones revertentur. Hic autem adverti volumus, nos verba facere non de ſumptuoſitate, & ſacrorum Templorum magnificentia, nec de divite, ac pretioſa ſupellectili; non enim Nos latet hæc non omnibus in locis haberi poſſe, ſed decentiam, & munditiam deſideramus, quas nemini detrectare licet, quia etiam cum paupertate bene conveni-

re,

Digitized by Google

l'abjuta della Donna ſecondo il ſolito nel Tribunale competente, e dato da Lei il batteſimo all'Ebreo, ſi rinnovi fra l'uomo e la donna il matrimonio avanti il Parroco, oſſervata la forma del Concilio di Trento, eſſendo il Sagramento del Batteſimo la porta di tutti gli altri Sagramenti: reſtando Noi col dare a Lei con pienezza di cuore, ed a tutta la ſua Reale Famiglia l'Apoſtolica Benedizione.

Datum apud S. Mariam Majorem die 9. Febr. 1749. Pontificatus Noſtri Anno IX.

Si conchiude, che dopo il batteſimo dell' Ebreo e l' abiura della Donna, rinnovar debbaſi tra di loro il Matrimon. Data il dì 9. di Febbrajo 1749.

III.

D E L C U L T O

E mondezza delle Chieſe; del regolamento dell' Uffiziatura, e Muſica Eccleſiaſtica; Lettera circolare a' Veſcovi dello Stato Eccleſiaſtico per l' occaſione del proſſimo Anno Santo.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

L'ANNO che viene, terminato il preſente, come ella ben ſa, è l'anno del Giubbileo, detto l'Anno Santo: ed eſſendo, per ſomma miſericordia di Dio, terminata la guerra, e fatta la pace fra' Principi belligeranti, ſi può ſperare, che grande ſia per eſſere il concorſo de' foreſtieri, e pellegrini di tutte le nazioni, ed anche delle più rimote, a queſta noſtra Città di Roma. Noi di vero cuore preghiamo, e facciamo pregare il Signor Iddio, acciocchè tutti quelli, che verranno, conſeguiſcano il frutto ſpirituale delle ſante Indulgenze: nè Noi ſiamo per tralaſciare veruna diligenza per detto effetto. Deſideriamo ancora, che tutti quelli, che vengono a Roma, ne partano non ſcandalezzati, ma pieni di edificazione di quanto avranno veduto non meno in Roma, che in tutte le Città dello Stato Pontificio, per le quali ſarà loro convenuto di paſſare, e ripaſſare, venendo a Roma, e ritornando alle loro patrie. In ciò che appartiene a Roma, già da Noi ſi ſono preſe alcune miſure; nè ſi tralaſcierà di prenderne altre. Abbiamo biſogno del di lei zelo, e della di lei eſperimentata attenzione in ciò, che appartiene alla Città, e Dioceſi, che da lei è lodevolmente governata, e quando da lei ſi dia, come ſperiamo, la mano adjutrice, non ſolo conſeguiraſſi il fine da Noi bramato, che i foreſtieri partiranno edificati, e non ſcandalezzati da Noi, ma altresì ne deriverà un altro buon effetto, che le coſe da noi ordinate, e da lei adempite, cagioneranno una buona diſciplina non ſolo nell'Anno Santo, ma in molto tempo in avvenire: Come per appunto ſuccede nelle di lei Viſite Paſtorali; dimoſtrando l'eſperienza, che i viſitati, eſſendo imminente la Viſita, fanno alcune coſe, correggono alcuni difetti, per non dover eſſere ripreſi da lei, e per non reſtar eſpoſti alle dovute pene; e che dura anche dopo il tempo della Viſita il bene fatto nell'occaſione della medeſima.

Sollecitudine del Pontefice affinchè nel venturo Anno Santo tutte le coſe in Roma, e nello Stato Eccleſiaſtico ſieno bene ordinate.

Eccita a ciò il zelo de' Veſcovi.

§. 1. Ma venendo al particolare, la prima coſa, che le inculchiamo, ſi è, che le Chieſe ſi ritrovino in buono ſtato, pulite, monde, e proviſte de' Sacri arredi: volendovi poco a capire, che vedendoſi dai foreſtieri le Chieſe delle Città, e Dioceſi dello Stato Eccleſiaſtico in cattivo ſtato, ſporche, o ſproviſte di ſacri arredi, o proviſte di arredi laceri, e degni d'eſſere ſoſpeſi, ritornerebbero ai loro paeſi pieni d'orrore, e di mal talento. Avvertaſi, che non parliamo della ſuntuoſità, e della magnificenza de' ſacri Tempi, nè della preziosità delle ſacre ſuppellettili, ſapendo ancor Noi, che non ſi poſſono avere dappertutto. Abbiamo parlato della decenza, e della pulizia, da cui non v'è chi poſſa eſentarſi; eſſendo la decenza, e la pulizia compatibili anche colla povertà. Tra gli altri mali, da cui è afflitta la Chieſa di Dio anche di queſto ſi doleva il Ven. Cardinal Bellarmino,

Del culto, e mondezza delle Chieſe.

Digitized by Google

re, & componi poſſunt. Inter cætera mala, quibus Eccleſia Dei affligitur, etiam de hoc dolebat Ven. Card. Bellarminus: *Omitto*, inquiens, *quod alicubi vaſa ſacra, & veſtes, quibus myſteria celebrantur, vilia & ſordida inveniantur, indigna prorſus, quæ ad tremenda myſteria adhibeantur, At forte, qui hæc adhibent, pauperes ſunt. Id quidem fieri poteſt; ſed ſi pretioſa eſſe non poſſunt, ſaltem munda, & nitida procurarent*. Quamobrem Prædeceſſor noſter rec. me. Benedictus XIII. cujus labores pro Eccleſiaſtica diſciplina vel ſervanda, vel reſtituenda, Eccleſiarumque decore procurando notiſſimi ſunt, proponere ſolebat in exemplum Patrum Capuccinorum Eccleſias, in quibus eſt ſumma paupertas, æqualiſque mundities omnium oculis ſpectanda ſe offert. Drexelius *tom.* 17. ſuorum Operum, quæ Monachi impreſſa ſunt, in Tractatu, qui inſcribitur *Gazophylacium. Chriſti part.* 2. *c.* 2. *pag.* 153. ita ſcribit. *Primum, ac potiſſimum, quod templis debetur, eſt mundities. Non tantum adſint, quæ in uſus ſacros neceſſaria, ſed etiam, quantum fieri poteſt, mundiſſima ſint*. Et jure merito contra eos invehitur, qui domos bene ornatas, & cultas habent, Eccleſias vero in ſquallore, & ſordibus relinquunt. *Sunt etiam, qui domos habent inſtructiſſimas, & ornatiſſimas; in eorum Templis, ac Sacellis ſqualent omnia: Aræ a frontalibus nudæ vix laceris, & ſordidis pannis inſternuntur: in cæteris omnibus confuſio, & ſquallor*. Magnus Eccleſiæ Doctor Hieronymus in Epiſtola ad Demetriadem parum ſe curare haud obſcure indicavit, pauperes ne, an divites ſint Eccleſiæ. *Alii ædificent Eccleſias, veſtiant parietes marmorum cruſtis, columnarum moles advehant, earumque deaurent capita, ebore, argentoque valvas, & gemmis aurata diſtinguant Altaria; non reprehendo, non abnuo; unuſquiſque in ſuo ſenſu abundet: meliuſque eſt hoc facere, quam repoſitis opibus incumbere*. At vero Eccleſiarum munditiem maxime facere aperte declaravit, cum Nepotianum ſummis laudibus extulit, quia diligens, ac ſollicitus fuit in nitore, & munditia Eccleſiarum, atque Altarium curanda, ut videre licet in ejuſdem Nepotiani Epitaphio, quod Sanctus ad Heſiodorum miſit *Erat ergo*, ait, *ſollicitus, ſi niteret Altare, ſi parietes abſque fuligine, ſi pavimenta terſa, ſi janitor creber in porta, vela ſemper in oſtiis, ſi ſacrarium mundum, ſi vaſa luculenta, & in omnes cæremonias pia ſolicitudo diſpoſita; non minus, non majus negligebat officium*. Profecto ſedulo, ac diligenter cavendum eſt, ne illud non ſine maxima Eccleſiaſtici Ordinis infamia contingat, quod ſibi eveniſſe narrat laudatus Cardinalis Bellarminus: *Ego*, ait, *cum aliquando ex itinere apud Epiſcopum nobilem, & prædivitem hoſpitarer, vidi aulam vaſis argenteis ſplendidam, & menſam omni genere præſtantium ciborum refertam; mappas quoque, & reliqua omnia nitida, & odorem ſuavem ſpirantia. Sed cum die ſequente ſummo mane ad Eccleſiam Palatio contiguam deſcendiſſem, ut ſacris operarer, inveni omnia contraria, id eſt vilia, & ſordida, ut vix auderem in tali loco, & cum tali apparatu Divina myſteria celebrare*.

De Divinis Officiis rite perſolvendis.

§. 2. Altera res eſt, ad quam curam tuam, & ſolicitudinem excitamus, ut horæ Canonicæ, pro more ex inſtituto cujuſque Eccleſiæ, canantur, ſeu recitentur; nihil enim eſt magis Eccleſiaſticæ diſciplinæ inimicum, aut pernicioſum, quam Divinam Pſalmodiam in Eccleſiis Dei contemptim, aut negligenter obire. Certe haud ignota tibi eſt obligatio, qua Canonici, aliique Eccleſiarum Metropolitanarum, Cathedralium, & Collegiatarum ad quotidie Horas Canonicas in Choro cantandas tenentur; cui obligationi ſatis ille utique non facit, qui Eccleſiaſticæ Pſalmodiæ munere, nulla animi attentione, oſcitanter indiligenterque perfungitur. Summ. Pont. Innocentius III. in Concilio Lateran. *relato in cap. Dolentes de celebrat. Miſſ.* de eadem obligatione loquitur in hunc modum: *Diſtricte præcipientes in virtute obedientiæ, ut Divinum Officium nocturnum pariter & diurnum, quantum eis Deus dederit, ſtudioſe celebrent pariter, & devote*: Ubi Gloſſa explicans verbum illud *ſtudioſe*, hæc ſubjicit: *Quantum ad officium oris, ideſt ſine ſyncopa*: & ad verbum *devote* talia adnotat: *Quantum ad officium cordis*. Clemens V. Prædeceſſor noſter in Concilio Viennenſi in ſua Conſtitutione, quæ inter Clementinas reperitur, & cujus initium eſt: *Gravi*, ſub titulo *de celebratione Miſſarum* eodem modo loquitur: *ut in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis Eccleſiis horis*

de-

Digitized by Google

no, dicendo: *Omitto, quod alicubi vaſa ſacra, & veſtes, quibus myſteria celebrantur, vilia, & ſordida inveniantur, indigna prorſus, quæ ad tremenda myſteria adhibeantur. At forte qui hæc adhibent, pauperes ſunt; id quidem fieri poteſt, ſed ſi pretioſa eſſe non poſſunt, ſaltem munda, & nitida procurarent.* La ſanta memoria di Benedetto XIII. noſtro Predeceſſore, e che ſi ſa quanto ha travagliato in tempo di vita ſua per la retta diſciplina, e per la decenza delle Chieſe, era ſolito di portare al noſtro propoſito l'eſempio delle Chieſe de PP. Cappuccini poveri dell'ultima povertà, e pulite dell'ultima pulizia. Il Drexellio *al tom.* 17. delle Opere ſtampate in Monaco nel ſuo Trattato intitolato *Gazophylacium Chriſti, part.* 2. *cap.* 2. *pag.* 143. così ſcrive; *Primum, ac potiſſimum, quod Templis debetur, eſt mundities. Non tantum adſint, quæ in uſus ſacros neceſſaria, ſed etiam, quantum fieri poteſt, mundiſſima ſint*, e con tutta ragione inveiſce contra quelli, che hanno le loro caſe ben fornite, e laſciano le Chieſe, e gli Altari nello ſtato miſerabile, in cui ſi veggono: *Sunt etiam, qui domos habent inſtructiſſimas: in eorum Templis, ac Sacellis ſquallent omnia: Aræ a frontalibus nudæ vix laceris, & ſordidis pannis inſternuntur: in cæteris omnibus confuſio, & ſquallor.* Il gran Padre S. Girolamo, che nella ſua lettera a Demetriade ſi moſtrò aſſai indifferente ſopra il punto della gran ricchezza delle Chieſe: *Alii ædificent Eccleſias, veſtiant parietes marmorum cruſtis, columnarum moles advehant, earumque deaurent capita, ebore argentoque valvas, & gemmis aurata diſtinguant Altaria; non reprehendo, non abnuo: unuſquique in ſuo ſenſu abundet meliuſque eſt hoc facere; quam repoſitis opibus incumbere*; laſciò la ſua tal quale indifferenza, quando parlò della pulizia delle Chieſe; avendo coi dovuti encomj celebrato il ſuo Nepoziano, per eſſere ſtato eſſo ſempre attento a tener pulite le Chieſe, e gli Altari; come ſi vede nell'Epitaffio del detto Nepoziano, che il Santo ſcriſſe ad Eliodoro. *Erat ergo ſolicitus ſi niteret Altare, ſi parietes abſque fuligine, ſi pavimenta terſa, ſi janitor creber in porta, vela ſemper in oſtiis, ſi ſacrarium mundum, ſi vaſa luculenta, & in omnes cæremonias pias ſollicitudo diſpoſita; non minus, non majus negligebat officium.* Certamente ſi deve con gran cura, e diligenza provvedere, che non ſucceda con diſonore dell'Ordine Eccleſiaſtico; quello, che racconta eſſere a ſe accaduto il ſopraddetto Cardinal Bellarmino: *Ego*, dice, *cum aliquando ex itinere apud Epiſcopum nobilem, & prædivitem hoſpitarer, vidi aulam vaſis argenteis ſplendidam, & menſam omni genere præſtantium ciborum refertam: mappas quoque, & reliqua omnia nitida, & odorem ſuavem ſpirantia. Sed cum die ſequente ſummo mane ad Eccleſiam Palatio contiguam deſcendiſſem, ut ſacris operarer, inveni omnia contraria, ideſt vilia, & ſordida, ut vix auderem in tali loco, & cum tali apparatu Divina myſteria celebrare.*

§. 2. La ſeconda coſa, ſopra cui eccitiamo la di lei attenzione, ſi è, che le Ore Canoniche ſiano cantate, o recitate giuſta ciò, che porta la pratica di ciaſcuna Chieſa, nel Coro, ma a dovere, da quelli, che ſono ad eſſo obbligati; non eſſendovi coſa più indicante la totale ruina dell'Eccleſiaſtica diſciplina, che l'entrar nelle Chieſe, e vedere, e ſentire le Ore Canoniche cantare, o recitare nel Coro con iſtrapazzo. Ella ben ſa l'obbligo, che hanno i Canonici, e gli addetti al ſervizio delle Chieſe Metropolitane, Cattedrali, o Collegiate; di cantare ogni giorno le Ore Canoniche nel Coro; e che a queſt'obbligo non ſi ſoddisfa, ſe il tutto non ſi adempie con tutta la divozione. Il Pontefice Innocenzio III. nel Concilio Lateranenſe, riferito *nel c. Dolentes, de celebratione Miſſarum*, parla del ſopraddetto obbligo ne' termini accennati: *Diſtricte præcipientes in virtute obedientiæ, ut Divinum Officium nocturnum pariter & diurnum, quantum eis Deus dederit, ſtudioſe celebrent pariter, & devote*, ove la Chieſa ſpiegando la parola, *ſtudioſe*: così ſoggiunge: *Quantum ad officium oris ideſt ſine ſyncopa*: e ſopra la parola *devote*, così pure ſoggiunge: *Quantum ad officium cordis*. Il Pontefice Clemente V. nel Concilio Viennenſe nella ſua Coſtituzione riferita nelle Clementine, che incomincia *Gravi*, ſotto *de celebratione Miſſarum* parla con lo ſteſſo linguaggio: *Ut in Cathedralibus*,

Dell' Officiatura Eccleſiaſtica.

Digitized by Google

debitis devote pſallatur. Et Concilium Tridentinum *cap.* 12. *ſeſſ.* 14. *de Reformatione* tractans de obligationibus Canonicorum Sæcularium: *Omnes vero*, inquit, *Divina per ſe, & non per ſubſtitutos, compellantur obire officia, & Epiſcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, aſſiſtere, & inſervire: atque in Choro ad pſallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reverenter, diſtincte, devoteque laudare*.

De recta Cantus Eccleſiaſtici ratione.

Hinc autem neceſſario ſequitur, diligenter invigilandum, ut cantus præceps minime ſit, aut citior quam decet, utque ſuis locis pauſæ fiant, & ut altera pars Chori verſiculum Pſalmi ſubſequentem non exordiatur, priuſquam altera antecedentem abſolverit. *Nec prius pſalmi una pars Chori verſiculum incipiat, quam ex altera præcedentes pſalmi, & verſiculi finiantur*. Sunt verba Concilii Salmurienſis *an.* 1253. Demum ut cantus vocibus uniſonis peragatur, & Chorus a peritis in cantu Eccleſiaſtico (qui cantus planus, ſeu firmus dicitur) regatur. Hujuſmodi cantus ille eſt, quem ad muſicæ artis regulas dirigendum, efformandumque multum elaboravit S. Gregorius Magnus Prædeceſſor noſter, ut teſtatur Joannes Diaconus *in ejus vita lib.* 2. *c.* 7. Hoc autem loco plura addere, quæ ad Eccleſiaſticam eruditionem pertinent, de Eccleſiaſtici cantus origine, de Cantorum Schola, & Primicerio, qui ei præſidebat, haud difficile nobis eſſet, ſed prætermiſſis, quæ minus neceſſaria videntur, eo, unde paulo digreſſi ſumus, rem propoſitam exequentes revertamur. Cantus iſte ille eſt, qui fidelium animos ad devotionem & pietatem excitat; denique ille eſt, qui ſi recte decenterque peragatur in Dei Eccleſiis, a piis hominibus libentius auditur; & alteri, qui cantus armonicus, ſeu muſicus dicitur, merito præfertur. Hunc quidem Monachi a Presbyteris Sæcularibus didicerunt; & cum ab ipſis accurate, diligenterque tractetur, ſacriſque in functionibus adhibeatur: contra autem negligatur a nonnullis Clericis, oſcitanterque perſolvatur; hæc potiſſima cauſa eſt, cur a Chriſtiano populo frequentius Regularium Eccleſiæ, quam Sæcularium adeantur; ut bene advertit Jacobus Eveillon in ſuo Tractatu *de recta ratione pſallendi ad cap.* 9. *art.* 9. *pag.* 99. *Sordeſcit quippe ſanctis auribus omnis muſici concentus titillatio præ hac plani cantus, & ſimplicis pſalmodiæ armonia, ſi recta fuerit. Atque eo fit, ut, relictis hodie Eccleſiis Collegiatis & Parochialibus, tam libenter, & avide concurrat populus fidelis ad Eccleſias Monachorum, qui magiſtram habentes in colendo Deo pietatem, ſancti, moderate, & ut Pſalmiſtarum Princeps olim dixit, ſapienter pſallunt, & Domino ſuo, ut Domino, & Deo, cum ſumma reverentia famulantur. Quod ſane puderi debet eſſe Eccleſiis primariis, & majoribus, a quibus Monachi & canendi, & pſallendi artem, ac regulam didicerunt*. Et ideo Sacrum Concilium Tridentinum, quod nihil eorum, quæ ad reformationem Cleri conferre poterant, prætermiſit *cap.* 18. *ſeſſ.* 23. *de Reformatione*, ubi agit de Seminariis inſtituendis, inter cætera, quæ Seminariorum alumnos edocendos præcipit, etiam cantum recenſet his verbis: *Ut vero in diſciplina Eccleſiaſtica commodius inſtituantur, tonſura ſtatim, atque habitu Clericali ſemper utentur, Grammatices, Cantus, Computi Eccleſiaſtici, aliarumque bonarum artium diſciplinam diſcent*.

De muſicis concentibus ad devotionis & gravitatis normam exigendus.

§. 3. Tertia res eſt, de qua Nos te admonere opus eſt, ut muſicus cantus, qui nunc in Eccleſiis uſu receptus eſt, & qui Organi, aliorumque Inſtrumentorum harmoniæ conjungi ſolet, ita inſtituatur, ut nihil profanum, nihil mundanum, aut theatrale reſonet. Univerſus quidem Orbis Chriſtianus Organi, aliorumque muſicorum inſtrumentorum uſum adhuc non recepit; præter enim Ruthenos Ritus Græci, qui in ſuis Eccleſiis neque organum, neque alia muſicæ inſtrumenta habent, teſte Patre le Brun *tom.* 2. *explication. Miſſ. pag.* 215. Noſtra Pontificia Cappella, ut omnibus notum eſt, cantum muſicum, ſed gravem, decorum, piumque admittit, nunquam autem organum recepit, quod etiam notatur a Patre Mabillone in ſuo Muſæo Italico *tom.* 1. *pag* 47 §. 17 *Dominica Trinitatis, Cappellæ, ut vocant, Pontificiæ interfuimus &c. Nullus organorum muſicorum uſus in hujuſmodi ſacris, ſed ſola vocum muſica, eaque gravis cum plano cantu admittitur*. Refert Grancolas in *Commentario hiſtorico de Breviario Romano cap.* 1. etiamnum in Galliis aliquas inſignes Eccleſias reperiri, quæ organum, cantumque muſicum, ſeu

Organa, aliaque in Cappella Pontificia, & ubi nunquam admiſſa.

Digitized by Google

bus, Regularibus, & Collegiatis Eccleſiis, horis debitis devote pſallatur. Ed il Concilio di Trento *nel cap. 12. della ſeſſ. 24. de reformatione*, trattando degli obblighi de' Canonici Secolari, così dice: *Omnes vero Divina per ſe, & non per ſubſtitutos, compellantur obire officia, & Epiſcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, aſſiſtere, & inſervire, atque in Choro ad pſallendum inſtituto, hymnis, & canticis Dei nomen reverenter, diſtincte, devoteque laudare.* Dal che deriva, doverſi con molta attenzioone invigilare, che il canto non ſia precipitoſo, che ſi facciano le fermate ne' luoghi ſegnati, che una parte del Coro non incominci il verſetto del Salmo, ſe l'altra parte non ha terminato il ſuo. *Nec prius Pſalmi una pars Chori verſiculum incipiat, quam ex altera præcedentes pſalmi, & verſiculi finiantur.* Sono parole del Concilio Salmurienſe *dell'anno* 1253. Che il canto ſia regolato con voci uniſone, e che il Coro ſia retto da perſone perite nel canto fermo. Queſto è quel canto, per regolare il quale tanto faticò S. Gregorio il Grande, come atteſta Giovanni Diacono nella di lui Vita *al lib. 2. cap. 7.* Al che non ſarebbe difficile l'aggiungere molte belle ootizie ricavate dall' Eccleſiaſtica erudizione ſopra l'antica Scuola de' Cantori, e ſopra il Primicerio, che ad eſſa preſiedeva. Queſto è quel canto, che eccita alla divozione; E queſto finalmente è quello, che, bene regolato nelle Chieſe, piace aſſai più alle perſone divote del canto figurato, e queſto è quello, che i Monachi hanno imparato dai Preti Secolari, e che bene adoprato da eſſi, e negligentato dagli altri, è la potiſſima cauſa, per cui ſono dal popolo più frequeotate le Chieſe de' Regolari, che quelle de' Secolari, come ben rifletta Giacomo Eveillon nel ſuo Trattato *de recta ratione pſallendi al cap. 9. art. 9. pag. 99.: Sordeſcit quippe ſanctis auribus omnis muſici concentus titillatio præ hac plani cantus, & ſimplicis pſalmodiæ armonia, ſi recta fuerit. Atque eo fit, ut, relictis hodie Eccleſiis Collegiatis, & Parochialibus, tam libenter, & avide concurrat populus fidelis ad Eccleſias Monachorum, qui magiſtram habentes in colendo Deo pietatem, ſancte, moderate, & ut Pſalmiſtarum Princeps olim dixit, ſapienter pſallunt, & Domino ſuo, ut Domino & Deo, cum ſumma reverentia famulantur. Quod ſane pudori debet eſſe Eccleſiis primariis & majoribus, a quibus Monachi & canendi, & pſallendi artem ac regulam didicerunt.* E però il ſacro Concilio di Trento, che nulla tralaſciò di quanto poteva cooperare alla riforma del Clero, *nel c. 18. della ſeſſ. 23. de Reformatione*, ove parla dell' iſtituzione de' Seminarj, fra le altre coſe, che preſcrive doverſi inſegnare ai Chierici Seminariſti, annovera ancor quella del canto; *Ut vero in diſciplina Eccleſiaſtica commodius inſtituantur, Tonſura ſtatim, atque habitu Clericali ſemper utentur, Grammatices, Cantus, Computi Eccleſiaſtici, aliarumque bonarum artium diſciplinam diſcent.*

Della convenevole maniera del Canto Eccleſiaſtico.

§. 3. La terza coſa, che è d'uopo, che da noi ſiale avvertita, ſi è, che eſſendo già introdotto nelle Chieſe il canto muſicale, accompagnato coll' organo, e cogli altri ſtrumenti; eſſo almeno non ſia profano o teatrale. Non è in tutto il Mondo Criſtiano vigente l'uſo dell' organo, e degli altri ſtrumenti muſicali nelle Chieſe. Non parliamo del Rito Greco de' Ruſſi, che nelle loro Chieſe non tengono organo, nè altri ſtrumenti Muſicali, come atteſta il Padre le Brun *nel tom. 2. della Spiegazione della Meſſa, alla pag. 215.* La noſtra Pontificia Cappella, com'è noto ad ognuno, ammette il canto muſicale, ma ſenza l'organo: il che anche vien avvertito dal P. Mabillon nel ſuo Muſeo d'Italia *tom. 1. pag. 47. §. 17. Dominica Trinitatis, Cappellæ, ut vocant, Pontificiæ interfuimus &c. Nullus organorum muſicorum uſus in hujuſmodi ſacris, ſed ſola vocum muſica, eaque gravis, cum plano cantu admittitur.* Riferiſce il Grancolas *nel ſuo Commentario iſtorico ſopra il Breviario Romano al cap. 17.* che anche oggidì nella Francia ſi ritrovano alcune Chieſe inſigni, che non vogliono organo o canto figurato: *Sunt autem ad hanc diem inſignes in Gallia Eccleſiæ, quæ organorum, & muſices uſum*

Delle Muſiche atte ad eccitare la divozione de' Fedeli.

Nella Cappella Pontificia, e altrove non ſi uſano organi, nè altri ſtrumenti muſicali.

igno-

Digitized by Google

ſeu harmonicum in ſacris functionibus non adhibent: *Sunt tamen ad hanc diem inſignes in Gallia Eccleſiæ, quæ organorum, & muſices uſum ignorant*. Illuſtris Eccleſia Lugdunenſis, quæ quidem novitatibus ſemper adverſata eſt, uſque ad hunc diem exemplum Pontificiæ Cappellæ ſecuta, nunquam organo uti voluit: *Conſtat igitur ex dictis, nec ſtatim ab initio, nec ubique recepta fuiſſe muſicalia Inſtrumenta: Nam etiam nunc Romæ in Sacello Summi Pontificis ſemper ſine inſtrumentis Officiorum ſolemnia celebrantur, & Eccleſia Lugdunenſis, quæ novitates neſcit, ſemper organa repudiavit, neque in hunc diem aſcivit*. Sunt verba Cardinalis Bona in *Tract. de Divina Pſ. cap. 17. §. 2. n. 5.* Quam igitur opinionem de Nobis accepturi ſint, qui ex illis regionibus, ubi nullus muſicorum inſtrumentorum uſus eſt, ad Nos, noſtraſque Urbes proficiſcuntur, in quorum Eccleſiis concentus muſicos audient, non ſecus ac in theatris, aliiſque profanis locis, facili quiſque per ſe conjectura aſſequi poteſt. Venient etiam, haud dubium eſt, exteri ex illis regionibus, in quarum Eccleſiis cantus, & muſica inſtrumenta adhibentur, perinde ac in aliquibus noſtris fieri ſolet. Sed ſi iſti homines prudentes, & pii ſint, dolebunt quidem, in cantu & ſono Noſtrarum Eccleſiarum, remedium illud, quod malo ſuarum Eccleſiarum curando afferri optabant, non inveniſſe. Etenim, omiſſa controverſia illa, qua nonnulli inter ſe decertant, quorum alii cantum muſicum, & muſicorum inſtrumentorum uſum in Eccleſiis reprobant, ac vituperant; alii vero probant, ac laudant: nullus certe eſt, qui inter cantum Eccleſiaſticum, & ſcœnicas modulationes diſcrimen aliquod non deſideret, & theatrales profanoſque cantus in Eccleſiis tolerari non condemnet.

Eorum uſus in Eccleſiis ab aliquibus omnino reprobatur.

§. 4. Diximus reperiri, qui cantum harmonicum cum muſicis inſtrumentis in Eccleſiis adhiberi minime probant. Horum princeps quodammodo dici poteſt Abbas Aelredus, coævus & diſcipulus S. Bernardi, *qui lib. 2. ejus Operis, quod inſcribitur Speculum Charitatis cap 23. tom. 23. Biblioth. Patrum pag. 118.* ita ſcribit. *Unde, ceſſantibus jam typis, & figuris, unde in Eccleſia tot organa, tot cymbala? Ad quid, rogo, terribilis ille follium flatus, tonitrui potius fragorem, quam vocis exprimens ſuavitatem? Ad quid illa vocis contractio, & infractio? Hic ſuccinit, ille diſcinit, alter ſupercinit, alter medias quaſdam notas dividit, & incidit*. Aſſerere quidem non audemus, ætate S. Thomæ Aquinatis, nullis in Eccleſiis uſum muſici cantus cum muſicis inſtrumentis fuiſſe: illud utique affirmare licet, in Eccleſiis minime fuiſſe, quæ Sancto Doctori notæ, & cognitæ erant; ideoque hujuſmodi cantui ipſe nequaquam faviſſe videtur. Tractat enim 2. 2. *q. 91. art. 2.* quæſtionem illam, utrum in Divinis laudibus ſint cantus aſſumendi, reſpondet aſſumendos eſſe; ſed cum ſibi quarto loco opponat: *Inſtrumenta muſica, ſicut cytharas, & pſalteria, non aſſumere Eccleſiam, in Divinas laudes, ne videatur Judaizare*: cum in Pſal. XXXII. *Confitemini Domino in cythara, in pſalterio decem chordarum pſallite illi*. Reſpondet: Hujuſmodi muſica inſtrumenta magis movere ad delectationem, quam interius diſponere ad pietatem; in veteri autem Teſtamento ideo adhibita fuiſſe: *quia populus erat magis durus, & carnalis, unde erat per hujuſmodi inſtrumenta provocandus, ſicut & per promiſſiones terrenas*. Addit inſuper, inſtrumenta in veteri Teſtamento typos ſeu figuras aliquas aliquarum rerum fuiſſe: *Tum etiam*, ait, *quia hujuſmodi inſtrumenta corporalia aliquid figurabant*. De Summo Pontifice Marcello II. literis traditum eſt, ſecum deliberaſſe, muſicam in Eccleſiis abolere, cantumque Eccleſiaſticum ad cantum planum redigere; ut cuique compertum fieri poteſt ex ejus Vita, quam ſcripſit Petrus Polidori nuperrime defunctus Beneficiatus Baſilicæ S. Petri, vir inter Literatos non ignotus. Ætate noſtra vidimus Cardinalem Thomaſi, virum ſanctitate vitæ, eximiaque in Liturgicis rebus eruditione inſignem, in Eccleſia ſua Titulari S. Martini ad Montes die feſto ejuſdem Sancti, in cujus honorem Eccleſia dedicata eſt, in Miſſa, & Veſpertinis Officiis concentus muſicos haberi noluiſſe; ſed ut a viris Religioſis, in ſacris peragendis, cantus planus adhiberetur præcepiſſe.

Ab aliis, ſi moderatus ſit, admittitur, & laudatur.

§. 5. Diximus eſſe aliquos, qui uſum muſici cantus cum Inſtrumentis in Divinis Officiis approbant. Nam eodem ſæculo, quo vixit laudatus Abbas Aelredus, floruit

Digitized by Google

ignorant. La gran Chieſa di Lione, che ſempre è ſtata alle novità contraria, ſino al giorno d'oggi ſiegue la traccia della Pontificia Cappella, ne ha mai voluto l'uſo dell'organo: *Conſtat igitur ex dictis, nec ſtatim ab initio, nec ubique recepta fuiſſe muſicalia inſtrumenta: nam etiam nunc. Romæ in Sacello Summi Pontificis ſemper ſine inſtrumentis Officiorum ſolemnia celebrantur, & Eccleſia Lugdunenſis, quæ novitates neſcit, ſemper organa repudiavit, neque in hunc diem aſcivit*: ſono parole del Cardinal Bona nel ſuo Trattato *de Divina Pſalmodia al cap. 17. §. 2. n. 5.* E però non vi vuol molto a comprendere il concetto, che ſaranno di noi que' foreſtieri, che venendo da que' paeſi, ne' quali non uſano nelle Chieſe gl'iſtrumenti muſicali, ne ſentiranno il ſuono nelle noſtre Chieſe in tutto e per tutto ſimile a quello de' teatri. Capiteranno pure foreſtieri, che vengono da' paeſi, ne' quali ſi canta, e ſuona nelle Chieſe loro, come appunto ſi canta, e ſi ſuona preſentemente nelle noſtre: Ma, ſe queſti ſaranno uomini di buon ſenno, non potranno non deplorare, di non aver ritrovato nel canto e ſuono delle noſtre Chieſe, il rimedio a quel male, che hanno richieſto, e non ottenuto nelle loro. Imperocchè ciocchè ſiaſi della gran controverſia ſopra il canto figurato, e ſopra l'uſo degl'inſtrumenti nelle muſiche delle Chieſe, nel che alcuni l'hanno riprovato, e lo riprovano, altri l'hanno lodato, e lo lodano; non v'è veruno, che non condanni il canto teatrale nelle Chieſe, e non richieda una gran differenza fra il canto Eccleſiaſtico, e quello delle ſcene.

§. 4. Abbiamo detto, eſſervi chi ha riprovato, e chi anche riprova l'uſo del canto figurato con gl'ſtrumenti muſicali nelle Chieſe. Capo di queſto può dirſi, che foſſe l'Abbate Aelredo, coetaneo, e diſcepolo di S. Bernardo, che *nel lib. 2.* della ſua Opera intitolata *Speculum Charitatis*, *nel cap. 23. nel tom. 23.* della Biblioteca de' Padri *pag. 118.* così ſcrive: *Unde, ceſſantibus jam typis & figuris, unde in Eccleſia tot organa, tot cymbala? Ad quid, rogo, terribilis ille follium flatus, tonitrui potius fragorem, quam vocis exprimens ſuavitatem? Ad quid illa vocis contractio, & infractio? Hic ſuccinit, ille diſcinit, alter ſupercinit, alter medias quaſdam notas dividit, & incidit*. Non c'impegneremo a dire, che nel tempo di S. Tommaſo d'Aquino non vi foſſe in alcune Chieſe l'uſo della muſica con gl'iſtrumenti: ma bensì diremo, che non v'era nelle Chieſe, delle quali eſſo avea la pratica, e che perciò non ne fu eſſo molto parziale. Tratta il Santo Dottore *nella 2. 2. queſt. 91. art. 2.* il punto, *Utrum in Divinis laudibus ſint cantus aſſumendi*; ed al queſito riſponde di sì: ma facendoſi in quarto luogo l'oppoſizione, che la Chieſa non ammette gl'iſtrumenti ne' ſuoi canti, per non moſtrare di giudaizzare, giacchè nel Salmo 32. ſi legge: *Confitemini Domino in cythara, in pſalterio decem chordarum pſallite illi*: riſponde, che i muſici ſtrumenti muovono l'animo al diletto, più che ad altra coſa: e che nell'antico Teſtamento ve n'era l'uſo, *quia populus erat magis durus & carnalis, unde erat per hujuſmodi inſtrumenta provocandus*: oltre di che nel Teſtamento vecchio gl'iſtrumenti figuravano qualche coſa, del che non v'è biſogno nel Teſtamento nuovo: *Tum etiam quia hujuſmodi inſtrumenta corporalia aliquid figurabant*. Del gran Pontefice Marcello II. ſi legge, ch'era riſoluto di levare la Muſica dalle Chieſe, riducendo il canto Eccleſiaſtico al canto fermo; come può vederſi nella di lui Vita ſcritta da Pietro Polidori ultimamente defunto, Beneficiato della Baſilica di S. Pietro, ed uomo cognito fra i Letterati. Si ſa, che nel concilio di Trento era già ſtato formato il Decreto coerente all'idea del Pontefice Marcello II. E ne' giorni noſtri abbiamo veduto, che il Venerabile Cardinale Tomaſi, uomo di ſanta vita, e di profonda letteratura nelle materie rituali, non volle nella ſua Chieſa, Titolare di S. Martino a' Monti, nel giorno della Feſta del Santo, la muſica con gl'iſtrumenti ne' Veſpri, e nella Meſſa, che fece cantare da varj Religioſi col canto fermo, e da Coro.

L'uſo di eſſi nelle Chieſe è riprovato da alcuni.

§. 5. Abbiamo detto, eſſervi ſtati, ed ancor eſſervi taluni, che hanno approvato, ed approvano il canto Muſicale con gli ſtrumenti ne' Divini Officii. Nello ſteſ-

Da altri poi viene ammeſſo qualora ſia moderato, o conveniente

ruit etiam Joannes Sariſberienſis Epiſcopus Carnotenſis, qui *lib. 1. Policratii cap. 6.* Muſicam organicam, ſeu concentum vocum, & inſtrumentorum laudat: *Ad mores itaque inſtruendos, & animos exultatione virtutis trajiciendos in cultum Domini, non modo concentum hominum, ſed & inſtrumentorum modos, conſuerunt Sancti Patres Domino applicandos, cum Templi reverentiam dilatarent.* S. Antoninus *in ejus Summa part. 3. tit. 8. cap. 4. §. 12.* non rejicit cantum harmonicum in Divinis Officiis: *Cantus quidem firmus in Divinis Officiis a Sanctis Doctoribus inſtitutus eſt, ut Gregorio Magno, Ambroſio, & aliis. Biſcantus autem in Officiis Eccleſiaſticis quis adinvenerit, ignoro: pruritui aurium videtur magis deſervire, quam devotioni, quamvis pia mens etiam in his fructum referat audiendo.* Et paulo poſt admittit in Divinis Officiis non ſolum organum, ſed etiam alia inſtrumenta muſica: *Sed & pulſatio organorum, vel aliorum inſtrumentorum ad Divinam laudem initium virtutis habuiſſe a Propheta David.* Conſtituerat quidem Marcellus II. Pontifex ab Eccleſiis cantus muſicos, & muſica inſtrumenta removere, ſed Joannes Petrus Aloyſius Præneſtinus Magiſter Cappellæ Baſilicæ Vaticanæ muſicos cantus in ſacris Miſſarum ſolemnibus perſolvendis compoſuit tam excellenti arte, ut ad pietatem animos, & devotionem moverent. Itaque illis auditis a Summo Pontifice, qui Miſſæ interfuit, mutata voluntate, ab eo, quod ſibi propoſuerat, receſſit, quemadmodum ex antiquis monumentis tradidit Andreas Adami in ſuis obſervationibus ad Cappellam Pontificiam *in præfat. hiſtor. pagin. 11.* In Concilio Tridentino actum eſt de eliminanda muſica ab Eccleſiis; ſed cum ab Imperatore Ferdinando per ſuos Legatos expoſitum fuiſſet, cantum muſicum, ſeu figuratum, fidelium animis incitamento ad devotionem, & pietatem eſſe; Decretum, quod jam adornatum fuerat, moderari placuit, ut legitur *in ſeſſ. 22. in Decreto de obſerv. & evit. in celebrat. Miſſæ.* In eo autem ab Eccleſiis ſolum rejectæ fuerunt muſicæ illæ, *ubi ſive organo, ſive cantu laſcivum, aut impurum aliquod miſcetur.* Hæc narrantur a Graiſcolas *in laudato Commentario pagin. 56.*, & a Cardinali Pallavicino *in hiſt. Concilii lib. 22. cap. 5. num. 14.* Profecto Eccleſiaſtici Scriptores magni nominis libenti animo eamdem ſententiam ſequuntur. Ven. Cardinalis Bellarminus *tom. 4. controverſ. lib. 1. de bonis operibus in particulari cap. 17. in fine* docet, retinendum eſſe in Eccleſiis uſum organorum, ſed alia inſtrumenta muſica non facile admittenda: *Ex quibus illud efficitur, ut organa propter infirmos in Eccleſiis retinenda ſunt, ita non facile alia inſtrumenta eſſe introducenda.* Eadem ſemita inſiſtit Cardinalis Cajetanus in ſua Summa ad Verbum *organum*, ubi talia habentur: *Organorum uſus in Eccleſia licet ſit novus, in cujus ſignum Eccleſia Romana adhuc non utitur eis coram Pontifice, licitus tamen eſt pro carnalibus adhuc fidelibus imperfectis.* Ven. Cardinalis Baronius ad annum Chriſti LX. ita ſcribit: *Verum, quod poſt multa ſæcula uſu receptum ſit, ut in Eccleſia adhiberentur organica inſtrumenta diſparibus cannis ſimul junctis confecta, haud jure quis poterit improbare.* Cardinalis Bona *de Divina Pſalmodia c. 17.* agens de organis, quæ in Eccleſiis pulſantur. *Non tamen*, inquit, *damnari debet moderatus eorum uſus &c. lætificat organorum concentus triſtes hominum mentes, & ſupernæ Civitatis inſinuat jucunditatem, ſolicitat pigros, recreat diligentes, provocat juſtos ad amorem, peccatores ad compunctionem.* Suarez *t. 2. de Religione lib. 4. de Horis Canonicis cap. 8. num. 5.* animadvertit, organi nomine comprehendi non ſolum illud inſtrumentum muſicum, quod hodie vulgo Organum vocari ſolet, ſed alia etiam inſtrumenta harmonica (quod jam ante notatum fuit a S. Iſidoro *lib. 2. Originum c. 20. Organum vocabulum eſt generale vaſorum omnium muſicorum*); ideoque concludit, recepto in Eccleſiis organo, etiam alia inſtrumenta muſica admittenda eſſe. Et Sylvius *tom. 3. ſuorum Operum ſuper 2. 2. S. Thomæ q. 91. art. 2.* Cantum harmonicum, ſeu figuratum ab Eccleſiis non repellit: *Ideoque*, ait, *magna cura habenda eſt cantus Eccleſiaſtici, tum ejus, qui planus, ſeu Gregorianus dicitur, qui proprie eſt Eccleſiaſticus, tum ejus, qui poſtea in Eccleſiam eſt introductus, & vocatur figuratus, ſive harmonicus*, Et paulo poſt: *Nihilominus, quod poſt multa ſæcula uſu receptum ſit, ut in Eccleſiaſticis Officiis Inſtrumenta muſica adhiberentur, nullo modo eſt improbandum.* Bellotte *in lib. de Ritibus Ec-*

cle

Digitized by Google

ſo ſecolo, in cui viſſe il citato Abbate Aelredo, viſſe ancora Giovanni Sarisberienſe, Veſcovo Carnotenſe, che *nel lib. 1. Policratici al cap. 6.* lodò la muſica inſtrumentale: *Ad mores itaque inſtruendos, & animos exultatione virtutis trajiciendos in cultum Domini, non modo concentum hominum, ſed & inſtrumentorum modos, cenſuerunt Sancti Patres Domino applicandos, cum Templi reverentiam declararent.* S. Antonino *nella ſua Somma alla part. 3. tit. 8. cap. 4. §. 12.* non rigetta il canto figurato ne' divini Officii: *Cantus quidem firmus in Divinis Officiis a Sanctis Doctoribus inſtitutus eſt, ut Gregorio Magno, Ambroſio, & aliis. Biſcantus autem in Officiis Eccleſiaſticis quis adinvenerit, ignoro: pruritui aurium videtur magis deſervire, quam devotioni; quamvis pia mens etiam in his fructum referat audiendo*: e poco dopo ammette ne' Divini Officii non ſolo l'organo, ma ancora gli altri ſtrumenti muſicali: *Sed & pulſatio organorum, vel aliorum inſtrumentorum ad Divinam laudem initium virtutis habuiſſe a Propheta David*, con quel che ſiegue. Fu certamente penſiere di Marcello II. il bandire dalla Chieſa la muſica, e gl'iſtrumenti muſicali; ma avendogli il celebre Giovanni Pier Luigi di Paleſtrina, Maeſtro di Cappella della Baſilica di S. Pietro, fatto ſentire una Meſſa compoſta in muſica sì, ma in muſica molto divota, fu dal Pontefice abbandonata l'idea di levare dalle Chieſe la muſica: giuſta ciò, che dagli antichi monumenti ricavò Andrea Adami nelle ſue Oſſervazioni alla Cappella Pontificia *nella Prefazione Storica pag. 11.* Nel Concilio di Trento ſi penſò ſenza dubbio a levare la muſica dalle Chieſe; ma avendo fatto rappreſentare da' ſuoi Ambaſciadori l' Imperadore Ferdinando, che il canto figurato riuſciva ſovente d'incitamento alla divozione; fu temperato il progettato Decreto, come ſi legge *nella ſeſſ. 22.* nel Decreto *de obſervandis, & evitandis in Celebratione Miſſæ*, ove furono rigettate dalle Chieſe le muſiche, *ubi ſive organo, ſive cantu, laſcivum aut impurum aliquid miſcetur*. Il fatto è riferito dal Grancolas *nel citato Commentario alla pag. 36.* e dal Cardinale Pallavicino *nella Storia del Concilio al lib. 22. cap. 5. num. 14.* noſtri Eccleſiaſtici Autori di gran grido vengono volentieri in queſto ſentimento. Il Venerabile Cardinal Bellarmino *nel tom. 4. delle ſue Controverſie al lib. 1. de bonis operibus in particulari cap 17. in fine*, inſegna, doverſi ritenere nelle Chieſe l'uſo degli organi, ma non doverſi così facilmente dar l'adito agli altri inſtrumenti muſicali: *Ex quibus omnibus illud efficitur, ut organa propter infirmos in Eccleſiis retinenda ſunt, ita non facile alia inſtrumenta eſſe introducenda*. Per la ſteſſa ſtrada cammina il Cardinale Gaetano nella ſua Somma, alla parola *Organum*, ove così ſcrive: *Organorum uſus in Eccleſia licet ſit novus, in cujus ſignum Eccleſia Romana adhuc non utitur eis coram Pontifice, licitus tamen eſt pro carnalibus adhuc fidelibus imperfectis*. Il Venerabile Cardinale Baronio *all' anno di Criſto 60.* così laſciò ſcritto: *Verum, quod poſt multa ſæcula uſu receptum ſit, ut in Eccleſia adhiberentur organica inſtrumenta diſparibus cannis ſimul junctis confecta, haud jure quis poterit improbare*. Il Cardinale Bona *de Divina Pſalmodia cap. 17.* parlando degli organi, che ſi ſuonano nelle Chieſe, dice: *Non tamen damnari debet moderatus eorum uſus, &c. Lætificat organorum concentus triſtes hominum mentes, & ſupernæ Civitatis inſinuat jucunditatem, ſolicitat pigros, recreat diligentes, provocat juſtos ad amorem, peccatores ad compunctionem*. Il Suarez *nel tom. 2. de Religione al lib. 4. de Horis Canonicis cap. 8. num. 5.* riflette, che ſotto nome d'organo, non ſi comprende ſolamente quel particolare muſico inſtrumento, che oggidì chiamiamo Organo, il che anche prima di lui fu ben avvertito da S. Iſidoro *l. 2. Originum cap. 20. Organum vocabulum eſt generale vaſorum omnium muſicorum*: e che però, ammeſſo l'organo nelle Chieſe, debbano ancora dirſi ammeſſi gli altri iſtrumenti muſicali. Ed il Silvio *nel tom. 3. delle ſue Opere ſopra la 2. 2. di S. Tommaſo quæſt. 91. art. 2.* non rigetta il canto figurato nelle Chieſe: *Ideoque magna cura habenda eſt cantus Eccleſiaſtici, tum ejus, qui planus, ſeu Gregorianus dicitur, qui proprie eſt Eccleſiaſticus, tum ejus, qui poſtea in Eccleſiam eſt introductus, & vocatur figuratus, ſive harmonicus*: e poco dopo: *Nihilominus, quod poſt multa ſæcula uſu receptum ſit, ut in Eccleſiaſticis Officiis inſtrumenta muſica adhiberentur, nullo modo eſt improbandum*: Il Bellotte

Digitized by Google

cleſiæ Laudunenſis pag. 209. *ſub n.* 8. poſteaquam de muſicis inſtrumentis ample ac fuſe locutus eſt, quæ in Divinis Officiis nonnunquam adhibentur, & poſteaquam oſtendit antiquitus in Eccleſiis uſui minime fuiſſe, nullam aliam cauſam veteris hujus moris, diverſæque conſuetudinis fuiſſe exiſtimat, quam neceſſitatem, qua tum adſtringebantur Chriſtiani, ut quoad fieri poſſet, recederent a profanis Ritibus Gentilium, qui in theatris, in conviviis, in ſacrificiis, inſtrumentis muſicis utebantur. *Proinde nequaquam inſtrumentorum muſicorum vitio vertendum eſt, quod poſterioribus tantum ſæculis uſa ſit Eccleſia muſicis cantoribus, & muſicalibus inſtrumentis, ſed quod a Gentilibus ejuſmodi muſica inſtrumenta in turpibus ac ſordidis uſibus, nimirum in theatris, conviviis, ac ſacrificiis conſueverit adhiberi.* Perſicus in ſuo Tractatu *de Divino, & Eccleſiaſtico Officio dub.* 5. *n.* 7. ita loquitur de cantu figurato in Eccleſiis: *Dico ſecundo, quamvis in cantu organico, ſeu figurato, multi poſſint abuſus obrepere, ſicut in omnibus aliis Eccleſiaſticis cæremoniis accidit; ipſum tamen per ſe, ſi debite, religioſe, & decenti moderatione fiat, licitum eſſe, nec ullo jure prohibitum.* Et ad dub. 6. n. 3. tenet, quod *organorum, & aliorum inſtrumentorum univerſalis uſus in Divinis Officiis ſecundum ſe laudabilis eſt, & ad imperfectorum animos ad Dei contemplationem elevandos valde utilis.* Et quidem uſus cantus harmonici, ſeu figurati, & muſicorum inſtrumentorum in Miſſis, Veſperis, aliiſque Eccleſiaſticis functionibus adeo longe proceſſit, ut ad Paraguajam uſque Regionem pervenerit. Etenim cum novi illi fideles Americani optimam indolem, & ingenium habeant ad muſicos cantus, & ad organica inſtrumenta pulſanda, & faciliime, quæ ad muſicam artem pertinent, ediſcant, exinde occaſione capta Miſſionarii eorum animorum propenſioni obſequendo, piis, devotiſque cantibus ad eos deducendos ad Chriſti fidem uſi ſunt; adeo ut in præſenti nullum fere diſcrimen, neque quoad cantum, neque quoad ſonos, in Miſſis & Veſperis noſtrarum regionum, & illarum intercedat, juxta ea, quæ ex veridicis relationibus refert Abbas Muratori in *Deſcriptione Miſſionum Paraguai cap.* 12.

Sed ſi theatrales modos in Eccleſiam inducat, ab omnibus damnatur.

§. 6. Denique diximus neminem eſſe, qui theatrales cantus in Eccleſiis non deteſtetur, & qui diverſitatem aliquam non requirat inter ſacros Eccleſiæ, & profanos ſcœnarum concentus. Celebris eſt locus S. Hieronymi relatus *in Can. Cantantes diſt.* 92. *Cantantes & pſallentes in cordibus veſtris Domino. Audiant hæc adoleſcentuli: audiant ii, quibus pſallendi in Eccleſia officium eſt. Deo non voce, ſed corde cantandum; nec in tragœdorum morem guttur & fauces dulci medicamine liniendæ ſunt, ut in Eccleſia theatrales moduli audiantur, & cantica.* Cujus auctoritate abutebantur illi, qui audacter nimis omne genus cantus ab Eccleſiis ſummoveri volebant; ſed Sanctus Thomas *loco laudato*, reſpondens iis, quæ ſecundo loco ex verbis S. Doctoris mox allatis ſibi opponit: *Ad ſecundum*, inquit, *dicendum, quod Hieronymus non ſimpliciter vituperat cantum, ſed reprehendit eos, qui in Eccleſia cantant more theatrico.* S. Nicetius *lib. de Pſalmodiæ bono cap.* 3. *Tomo* 1. *Spicilegii*, cantum in Eccleſiis adhibendum his verbis deſcribit: *Sonus etiam vel melodia conſentiens ſanctæ Religioni pſallatur; non quæ tragicas difficultates exclamet, ſed quæ in vobis veram Chriſtianitatem demonſtret, non quæ aliquid theatrale redoleat, ſed compunctionem peccatorum faciat.* Patres in Toletano Concilio congregari *anno* 1566. *act.* 3. *cap.* 11. *tom.* 10. Collect. Conciliorum Harduini, poſteaquam plura locuti ſunt de qualitate cantus in Eccleſiis adhibendi, hoc modo concludunt. *Sed & illud maxime cavendum erit, ne ipſius muſicæ ſonus quid theatrale, aut impudicos amorum, bellorumque claſſicos modulos referens, in Dei laudibus decantandis imitetur.* Non deſunt plures eruditi Scriptores, qui acriter reprehendunt ſcœnicos ſonos, & cantus in Eccleſiis patienter tolerani, precanturque, ut hujuſmodi abuſus ab Eccleſiis ablegentur. Videatur Caſalius *de veteribus ſacris Chriſtianorum Ritibus cap.* 33., & Abbas Ludovicus Antonius Muratori *tomo* 1. *antiquæ Romanæ Liturgiæ* in Diſſertatione *de Rebus Liturgicis cap* 22. *in fine.* Et tandem ut ſermonem hac de re abſolvamus, nempe de abuſu theatralium concentuum in Eccleſiis, qui adeo per ſe manifeſtus eſt, ut nullis indigeat verbis, & probationibus; ſatis erit indicare, omnes eos, qui

ſupe-

Digitized by Google

ſopra i Riti della Chieſa Laudunenſe *alla pag.* 109. *ſotto il num.* 8. dopo aver ampiamente diſcorſo de' muſici iſtrumenti, che ſi ſuonano alle volte ne' divini Officj, e dopo aver dimoſtrato, non eſſervi ſtato anticamente l'uſo de' medeſimi nelle Chieſe, attribuiſce di tutto ciò la cagione alla neceſſità, che allora avevano i Criſtiani di ſtar lontani dai riti profani de' Gentili, che ne' loro teatri, conventi, e profani ſacrifizj ſi prevalevano de' muſicali inſtrumenti. *Proinde nequaquam inſtrumentorum muſicorum vitio vertendum eſt; quod poſterioribus tantum ſæculis uſa ſit Eccleſia cantoribus, & muſicalibus inſtrumentis, ſed quod a Gentilibus ejuſmodi muſica inſtrumenta in turpibus, ac ſordidis uſibus, nimirum in theatris, conviviis, ac ſacrificiis conſueverint adhiberi.* Il Perſico nel ſuo Trattato *de Divino, & Eccleſiaſtico Officio al dub.* 5. *n.* 7. così ſcrive del canto figurato nelle Chieſe. *Dico ſecundo, quamvis in cantu organico ſeu figurato multi poſſint abuſus obrepere, ſicut in omnibus aliis Eccleſiaſticis cæremoniis accidit, ipſum tamen per ſe, ſi debite, religioſe, & decenti moderatione fiat, licitum eſſe, nec ullo jure prohibitum:* ed al dub. 6. num. 3 ſoſtiene, che *organorum, & aliorum inſtrumentorum univerſalis uſus in divinis Officiis ſecundum ſe laudabilis eſt, & ad imperfectorum animos ad Dei contemplationem elevandos valde utilis.* E ſi è tant'oltre avanzato l'uſo del canto figurato, e de' muſicali iſtrumenti nelle Meſſe, ne' Veſperi, e nelle divine funzioni, ch'è giunto ſino al Paraguai, eſſendo que' nuovi fedeli Americani dotati d'un' ammirabile abilità per la muſica delle voci, e degl' iſtrumenti muſicali, cioè per apprendere tutto ciò, che ſpetta al canto, ed al ſuono; ed eſſendoſi approfittati i Miſſionarj di queſta congiuntura per indurli coi canti divoti alla Fede di Criſto; e non eſſendovi ormai ne' Divini Officj divario, nemmeno quanto al canto, ed al ſuono, fra le Meſſe, ed i Veſperi delle noſtre Regioni, e quelli delle ſopraddette; giuſta ciò, che da veridiche relazioni rapporta l'Abate Muratori *nella ſua Deſcrizione delle Miſſioni del Paraguai al cap.* 12.

Da tutti benſì è condannato, ſe aſſomiglia a quello de' Teatri,

§. 6. Abbiamo finalmente detto, non eſſervi veruno, che non condanni il canto teatrale nelle Chieſe, e non richieda una gran differenza fra il canto Eccleſiaſtico, e quello delle ſcene. Celebre è il teſto di S. Girolamo, riferito *nel Can. Cantantes diſt.* 92. *Cantantes & pſallentes in cordibus veſtris Domino. Audiant hæc adoleſcentuli: Audiant ii, quibus pſallendi in Eccleſia officium eſt. Deo non voce, ſed corde cantandum; nec in tragœdorum morem guttur & fauces dulci medicamine liniendæ ſunt, ut in Eccleſia theatrales moduli audiantur & cantica.* Si prevalevano di queſto teſto coloro, che arditamente volevano bandito dalla Chieſa qualſivoglia ſorta di canto; ma San Tommaſo *nel luogo citato*, riſpondendo alla ſeconda obbiezione ricavata dal detto teſto di S. Girolamo, così ſuggiugne. *Ad ſecundum dicendum, quod Hieronymus non ſimpliciter vituperat cantum, ſed reprehendit eos, qui in Eccleſia cantant more theatrico.* S. Nicezio *nel lib. de Pſalmodiæ bono al cap.* 3 *nel t.* 1. *dello Spicilegio* così deſcrive il canto, che deve adoprarſi nelle Chieſe. *Sonus etiam vel melodia conſentiens ſanctæ Religioni pſallatur, non quæ tragicas difficultates exclamet, ſed quæ in vobis veram Chriſtianitatem demonſtret, non quæ aliquid theatrale redoleat, ſed compunctionem peccatorum faciat.* I Padri del Concilio Toletano l'anno 1566. *nell'azione* 3. *al cap* 11. *nel tomo* 10. della Collezione de' Concilj dell'Arduino, dopo aver molto ragionato della qualità del canto da uſarſi nelle Chieſe, così conchiudono; *Sed & illud maxime cavendum erit, ne ipſius muſicæ ſonus quid theatrale, aut impudicos amorum, bellorumque claſſicos modulos referens, in Dei laudibus decantandis imitetur.* Nè mancano eruditi Scrittori, che ſeveramente riprendono il ſopraddetto modo di cantare e ſuonare nelle Chieſe, domandando che una volta ſia tolto di mezzo. Vegganſi il Caſalio *de veteribus ſacris Chriſtianorum Ritibus al cap.* 34. ed il ſopraccitato Abbate Lodovico Antonio Muratori *nel t.* 1. della ſua Liturgia Romana Antica nella Diſſertazione *de Rebus Liturgicis al cap.* 22. *in fine*. E per impórre fine al preſente aſſunto, che è tanto chiaro, che non ha biſogno di prova, baſterà l'accennare,

che

ſuperius a Nobis citati ſunt, tamquam qui uſui cantus figurati ſeu harmonici, & muſicorum inſtrumentorum in Eccleſiis faverent, palam profiteri, ac teſtari, ſe quæcumque ſcripſerunt, ea mente & conſilio feciſſe, ut nequaquam intelligenda ſint de cantu, & ſono, & ſcœnarum ac theatrorum proprio, quem ipſi æque ac alii reprobant, atque execrantur, ſed de cantu, & ſono, qui Eccleſias decet, & qui populos ad devotionem excitat, quod ex illorum lectione quilque cognoſcere poterit.

Qui ſint abuſus Muſices ab Eccleſia eliminandi.

§. 7. Hoc autem poſito, quod in Eccleſiaſticis officiis cantus harmonici, ſeu figurati, & muſicorum inſtrumentorum uſus receptus ſit, & ſolummodo abuſus reprobetur; quod etiam conſiderat Binghamus, licet auctor heterodoxus, *tomo 6. originum Eccleſiaſtic. lib. 14. §. 16.* ſequitur, ut diligenter inquirendum ſit, quinam ut uſus rectus ac probus, quinam vero abuſus. Sed ut quod propoſitum eſt, exequi recteque obire poſſimus, opus Nobis foret peritia artis muſicæ, qua præditi fuerunt aliqui ex Noſtris Sanctis & præclaris Prædeceſſoribus, Gregorius Magnus, Leo II., & Leo IX., & Victor III. At vero quia hanc artem ediſcendi nec tempus Nobis, neque occaſio fuit, aliqua tantum indicare contenti erimus, quæ ex Conſtitutionibus Noſtrorum Prædeceſſorum, & piorum doctorumque hominum ſcriptis collegimus. Ut autem ordine procedamus, primum verba faciemus de iis, quæ in Eccleſiis canenda ſunt; deinde de modo, ac ratione, qua cantus inſtitui debet; denique de inſtrumentis muſicis Eccleſiarum propriis, quibus in ſacris Templis cani debet.

Moteta vulgaria, aliaque ab Officio Eccleſiaſtico diſcrepantia prohibita.

§. 8. Guillelmus Durandus, qui, Apoſtolicam Sedem gubernante Nicolao III vixit, uſum cantilenarum vulgo *motetorum*, qui ejus ætate vigebat, aperte improbat *in tractatu de modo Generalis Concilii celebrandi cap. 19. Videtur valde honeſtum eſſe, & quod cantus indevoti, & inordinati motetorum, & ſimilium non fierent in Eccleſia*. Poſtea Joannes XXII. Pontifex Prædeceſſor Noſter promulgavit ſuam Decretalem, quæ incipit *Docta Sanctorum*, & inter Extravagantes communes reperitur, in ea *motetorum* cantum lingua vulgari ſe abominari oſtendit, *Motetis*, inquiens, *vulgaribus nonnunquam inculcant*. Cum itaque examen cantus hujuſmodi cantilenarum ſeu motetorum in Eccleſiis Theologi aggreſſi fuiſſent; ex horum numero Paludanus *in 4. ſentent. diſt. 15. quæſt. 5. art. 2.* motetorum cantus perinde habuit ac cantationes ſcœnicas, redarguens eos, qui illis utuntur: *qui canunt*, ait, *moteta in feſtis, quia cantus non debet eſſe tragœdicus*. Faviſſe videtur motetis Suarez *tom. 2. de Relig. libro 4. de Horis Canonicis cap. 13. numer. 16.* etiamſi ſcripta fuerint lingua vulgari, dummodo gravia ſint ac devota. Ad ſuadendum autem id, quod affirmat, affert morem ac uſum nonnullarum Eccleſiarum, quæ licet a Sapientibus Prælatis regantur, in eis tamen cantilenæ, ſeu modulata carmina non improbantur. Addit inſuper; quoniam in primis Eccleſiæ temporibus quilque fidelium in Eccleſia pios ac devotos hymnos, quos compoſuerat, cantabat, ex veteri hac conſuetudine, uſum motetorum quodammodo approbari. Antevertens autem id, quod ei objici poſſet, hujuſmodi modulatis carminibus, quæ moteta vocant, Eccleſiaſticam pſalmodiam interrumpi, ita reſpondet: *Nec interruptio illa, vel moræ, quæ tunc fit inter partes alicujus horæ, reprehenſibilis eſt, quia moraliter veluti continuatur in devotione, quæ per cantum illum excitari intenditur, & ita cantus ille poteſt cenſeri veluti diſpoſitio adſequentia, & ſolemnis, ac congrua terminatio præcedentium, & ornatus totius horæ*. Vertente *an.* 1657. Summus Pont. Alexander VII. Conſtitutionem edidit, cujus initium eſt: *Piæ ſollicitudinis*, inter alias autem ejuſdem Pontificis *n.* 36. In hac autem præcepit, ut per id tempus, quo Divina perſolvuntur officia, & quo publicæ fidelium venerationi in Eccleſiis Sacramentum Euchariſtiæ expoſitum eſt, nulla alia carmina ſeu verba cantentur, niſi deſumpta ex Breviario, vel Miſſali Romano; quæ *in officiis de proprio, vel de communi, pro currenti cujuſque diei feſto, vel Sancti ſolemnitate, præſcibuntur*; vel ex Sacra Scriptura, aut ex Sanctorum Patrum operibus; ita tamen ut antea a Sacra Rituum Congregatione recenſenda, & approbanda ſint. Porro ex hujuſmodi Pontificia Conſtitutione videtur, cantus motetorum, quæ ſervata ratione ab eodem Alexandro Prædeceſſore Noſtro præſcripta, compoſita, &

a Sa-

Digitized by Google

che tutti quelli, che di ſopra ſono ſtati riferiti come favorevoli al canto figurato, ed all'uſo degl'iſtrumenti nelle Chieſe, ſi proteſtano d'avere ciò ſcritto, ma colla dichiarazione, che non debba intenderſi del canto e ſuono proprio delle ſcene e de' teatri, che eſſi ancora riprovano; ma del canto e ſuono proprio delle Chieſe, e che eccita il popolo a divozione, giuſta ciò, che ſi può leggere appreſſo i medeſimi.

Quali ſieno gli abuſi della Muſica, che debbono dalla Chieſa bandirſi.

§. 7. Stabilito, che eſſendo già introdotta la conſuetudine del canto figurato, e de' muſici iſtrumenti ne' canti Eccleſiaſtici, non ne ſia riprovato che l'abuſo; come anche riflette il Bingamo, benchè Autore eterodoſſo, *al tomo 6. delle Origini Eccleſiaſtiche al lib. 14. §. 16.* ſuccede l'eſaminare, quale ſia il retto uſo, e quale l'abuſo. Riconoſciamo, che per ciò adempire avremmo biſogno della perizia muſica, di cui furono dotati alcuni noſtri Santi ed inſigni Predeceſſori, Gregorio Magno, i due Leoni II. e IX. e Vittore III. Ma ancorchè della muſica proteſtiamo d'eſſere affatto ignari, nulladimeno c'ingegneremo d'additarle alcune coſe, che abbiamo ricavate dalle Coſtituzioni d'altri Noſtri Predeceſſori, e da' ſavj zelanti Scrittori. E per camminare con ordine, diſcorreremo in primo luogo di ciò, che dee cantarſi nelle Chieſe, poi del modo, con cui dee cantarſi, degl' iſtrumenti muſicali proprj della Chieſa, e del ſuono de' medeſimi.

I motetti volgari, ed altre coſe aliene dall' Officio Eccleſiaſtico ſono già da molto tempo proibiti.

§. 8. Viſſe Guglielmo Durando nel Pontificato di Nicolò III ed eſſendo ſino in quel tempo vigente l'uſo del canto de' motetti, eſſo lo riprovò, come può vederſi nel ſuo Trattato *de modo generalis Concilii celebrandi al cap. 19. Videtur valde honeſtum eſſe, quod cantus indevoti & inordinati motetorum, & ſimilium non fierent in Eccleſia*. Dopo il laſſo di più d'un ſecolo fu pubblicata da Giovanni XXII. la ſua Decretale, che incomincia *Docta Sanctorum*, fra le Stravaganti comuni, *al tit. de vita & honeſtate Clericorum*, nella quale ſi moſtra contrario al canto de' motetti; *Motetis vulgaribus nonnunquam inculcant*. Aſſunto l'eſame del canto de' motetti nelle Chieſe da' Teologi, il Paludano *nel 4. diſt. 15. q. 5. art. 2.* riduſſe il canto de' motetti ad una ſpecie di canto teatrale, riprendendo chi li canta: *qui canunt moteta in feſtis, quia cantus non debet eſſe tragœdicus*: Parziale de' motetti fu il Suarez *nel tom. 2. de Religione lib. 4. de Horis Canonicis cap. 13. numer. 16.* ancorchè foſſero compoſti in lingua volgare, purchè ſiano gravi e divoti. Porta in prova del ſuo aſſunto la pratica di alcune Chieſe governate da' ſaggi Prelati, che non li diſapprovano. Ed aggiugne, che ſe una volta ciaſchedun fedele nella Chieſa cantava i divoti inni, che aveva compoſti, da queſta conſuetudine reſta giuſtificata la pratica de' motetti: E prevedendo l'oppoſizione, che da queſto canto reſta interrotta la continuazione del canto Eccleſiaſtico de' Salmi, così ad eſſa riſponde: *Nec interruptio illa, vel mora, quæ tunc fit inter partes alicujus Horæ, reprehenſibilis eſt, quia moraliter veluti continuatur in devotione, quæ per cantum illum excitari intenditur; & ita cantus ille poteſt cenſeri veluti diſpoſitio ad ſequentia, & ſolemnis ac congrua terminatio præcedentium, & ornatus totius Horæ*. Il Pontefice Aleſſandro VII. *nel* 1657. fece la ſua Coſtituzione, che incomincia *Piæ ſolicitudinis*, ed è *la* 36. fra le ſue, in cui avendo ordinato, che nel tempo de' Divini Officj, o quando pubblicamente è eſpoſto nelle Chieſe il Santiſſimo Sacramento, non ſi cantaſſero, che parole ricavate dal Breviario, o dal Meſſale Romano. *In Officiis de proprio, vel de communi procurrenti cujuſque diei feſto, vel Sancti ſolemnitate præſcribuntur*: o pure parole ricavate dalla Sacra Scrittura, o da' Santi Padri, che doveſſero però prima eſſere rivedute ed approvate dalla Congregazione de' Riti, come proſiegue la detta Coſtituzione, ſembrò approvare i motetti compoſti ed eſaminati come ſopra. Fu la Coſtituzione Aleſſandrina confermata con Decretp del Venerabile Servo di Dio Innocenzo XI. *ſotto il giorno 3. di Dicembre* 1678. Ma eſſendo nata qualche confuſione ſopra l'intelligenza non meno della Coſtituzione Aleſſandrina, che del Decreto confermatorio, la felice mem. d'Innocenzo XII. *ſotto il giorno* 20. *d'Agoſto*

Digitized by Google

a Sacra Congregatione recenſita, & probata ſunt, procul dubio approbatus fuiſſe, Alexandri Conſtitutionem Venerabilis Servus Dei Innocentius XI. Decreto ſuo *die 3. Decembris* 1678. confirmavit. Aliqua tamen dubitatione exorta in intelligenda, atque interpretanda Conſtitutione Alexandri, & Decreto Innocentii XI. fel. rec. Innocentius XII. Prædeceſſor Noſter *die* 20. *Auguſti* 1692. aliud Decretum promulgavit, *quod eſt num. 76. in ejus Bullario*, in eo autem, offuſis variarum interpretationum tenebris penitus diſpulſis, rem totam aperiens ac declarans, generatim quarumcumque cantilenarum, ſeu motetorum cantum prohibuit: In ſacrarum autem Miſſarum ſolemnibus ſolummodo permiſit ultra cantum Gloriæ, & Symboli, ut cani poſſet Introitus, Graduale, & Offertorium; in Veſperis vero, nulla mutatione etiam minima facta, Antiphonæ, quæ initio cujuſque Pſalmi, vel in ejus fine dicuntur. Inſuper voluit & juſſit, ut cantores Muſici omnino legem Chori ſequerentur, & cum eo prorſus convenirent, & quemadmodum in Choro fas non eſt aliquid addere Officio, vel Miſſæ, ita etiam muſicis noluit id licere, & illud dumtaxat conceſſit, ut ex Officio, & Miſſa, quæ in ſolemnitate Sanctiſſimi Sacramenti Corporis Domini celebrari ſolet, nimirum ex hymnis S. Thomæ, vel ex Antiphonis, aliiſque relatis in Breviario ex Miſſali Romano, carmen aliquod, ſeu motetum, nulla verborum varietate, deſumi & cantari poſſet ad fidelium devotionem excitandam, dum ſacra Hoſtia elevatur, vel publice veneranda, & colenda exhibetur.

Quæ autem canere licet, ita modulanda ſunt, ut recte percipiantur, & pietatem potiſſimum foveant.

§. 9. Lege autem Eccleſiaſticis cantiunculis, ſeu modulatis carminibus, aut motetis poſita, negari nequit, non parum momenti ad removendos ab Eccleſiis theatrales cantus allatum eſſe, ſed neceſſe eſt fateri, ad finem propoſitum aſſequendum id non ſufficere. Fieri enim poteſt, & nimis etiam non ſine noſtro dolore fit, ut cantus Gloriæ, Symboli, Introitus, Gradualis, Offertorii, & cæterorum omnium, quæ rite, ac de more in Miſſis, & Veſperis, ut ſupra dictum eſt, cantari ſolent, theatrali more, & ſcœnico ſtrepitu peragatur. Magnus Epiſcopus Gulielmus Lindanus in ſua Panoplia Evangelica *lib. 4. c. 78.* cantui muſico in Eccleſiis non adverſatur; ſed frequentes repetitiones, & vocum confuſiones improbat, proponitque, ut in Eccleſiis ea muſica adhibeatur, quæ conſentanea ſit rebus, quæ canuntur. *Quamquam non me fugiat, quibuſdam muſicam cum organis & muſicis rectius videri retinendam, quibus equidem perlibenter aſſentiar, ſi una pro iſto genere, quod nunc paſſim Eccleſias occupat, aliud introducatur, & gravius, & rebus ipſis convenientius, & ſi non, ut oportet, pronunciationi, quam cantui vicinius, ſaltem rebus, quæ canuntur, aptius atque accommodatius.* Drexellius in ſuo opere *Rhetoricæ cæleſtis lib. 1. cap 5.* opportune ad rem noſtram ita exclamat. *Hic pace veſtra dixerim, o muſici, nunc templis cantandi genus dominatur novum, ſed exorbitans, conciſum, ſaltatorium, & parum profecto religioſum, theatro aut choreis convenientius, quam Templo. Artificium quærimus, & perdimus priſcum precandi, ac cantandi ſtudium. Curioſitati conſulimus, ſed re ra negligimus pietatem. Quid enim novitia hæc, & tripudians cantandi ratio, niſi comœdia eſt, in qua cantores, velut actores ſunt, quorum modo, unus prodit, modo duo, modo ſimul prodeunt omnes, & modulatis vocibus colloquuntur, mox iterum unus triumphat ſolus, cæteris brevi ſecuturis.* Recens ſcriptor Benedictus Hieronymus Feijoo, Magiſter Generalis Ordinis S. Benedicti in Hiſpaniis, in ſuo *Theatro critico univerſali ſerm.* 14. peritia & ſcientia notarum muſicarum innixus, rationem indicat, qua redigi poſſet muſica Eccleſiarum ad eum modum & rationem, quæ in omnibus penitus eſſet Theatrorum muſicis concentibus diſſimilis. At vero Nobis ſatis erit, præ oculis habitis Sacrorum Conciliorum regulis, & probatorum Scriptorum ſententiis, illud admonere, quod ſi Muſicus theatrorum cantus ita inſtituitur, ut quemadmodum Nobis relatum eſt, populus ſpectator, & auditor harmonicis quidem cantorum modulationibus oblectetur, artificio muſicæ artis gaudeat, numeriſque muſicis delectetur, melodia, & ſuavitate vocum fruatur; verba autem plerumque non recte percipiat: Diverſum utique, & contrarium omnino in Eccleſiaſtico cantu ſervari debet, in quo illud in primis curandum eſt, ut verba perfecte, planeque intelligantur. Nam cum in Eccleſiis concentus muſicus

rece-

Digitized by Google

no 1692. pubblicò un nuovo Decreto, che è *il* 76. del ſuo Bollario, in cui ponendo in chiaro il tutto, vietò generalmente il canto di qualunque motetto o compoſizione; non ammiſe, che nelle Meſſe, oltre il canto del Gloria e del Simbolo, quello d'Introito, Graduale, o Offertorio corrente, e ne' Veſperi le Antifone, che occorrono avanti, o dopo il Salmo, che ſi canta, ſenza una minima alterazione; volendo, che i muſici s'uniformino totalmente al Coro, e che, ſiccome nel Coro non è permeſſo l'aggiungere coſa alcuna all'Offizio, e Meſſa, così pure ciò ſia interdetto e proibito ai muſici; e non ammettendo altro, che il canto di qualche motetto cavato dagl'Inni di S. Tommaſo, o di Antifone regiſtrate nel Breviario e Meſſale Romano, per l'Officio e Meſſa, che ſi celebra nella Sollennità del Santiſſimo Sacramento, ſenza veruna mutazione di parole, quando nella Meſſa ſi fa l'elevazione dell'Oſtia, o quando ſi eſpone alla pubblica viſta il Venerabile, per eccitare la divozione de' fedeli.

Quello, che ſi canta in Chieſa, deve da tutti capirſi, e deve ſervire ad eccitare la pietà.

§. 9. Poſto ſiſtema ai motetti, non può negarſi, che non ſi ſia fatto qualche paſſo per tener lontano dalle Chieſe il canto teatrale. Ma è d'uopo il confeſſare, che ciò non baſta per l'intento; potendoſi cantare, ed anche cantandoſi il Gloria, il Simbolo, l'Introito, il Graduale, l'Offertorio, e quanto ſi può lecitamente cantare nelle Meſſe e ne' Veſperi, giuſta ciò, che poc'anzi ſi è detto, con canto da teatro. Il gran Veſcovo Giuglielmo Lindano *nella ſua Panoplia Evangelica al lib. 4. cap. 78.* non è contrario alla muſica delle Chieſe, ma diſapprova le tante ripetizioni, la confuſione delle voci; e propone, che nella Chieſa ſi adopri un'altra muſica adattata alle coſe, che ſi cantano. *Quamquam non me fugiat, quibuſdam muſicam cum organis, & muſicis rectius videri retinendam, quibus equidem perlibenter aſſentiar, ſi una pro iſto muſices genere, quod nunc paſſim Eccleſias occupat, aliud introducatur, & gravius, & rebus ipſis convenientius, & ſi non, ut oportet, pronunciationi quam cantui vicinius, ſaltem rebus, quæ canuntur, aptius atque accommodatius.* Il Drexellio nella ſua Opera *della Rettorica celeſte al lib.* 1. *cap.* 5. così al noſtro propoſito eſclama: *Hinc pace veſtra dixerim, o muſici, nunc Templis cantandi genus dominatur novum, ſed exorbitans, conciſum, ſaltatorium, & parum profecto religioſum, theatro, aut choreis convenientius, quam Templo. Artificium quærimus, & perdimus priſcum precandi ac cantandi ſtudium. Curioſitati conſulimus, ſed revera negligimus pietatem. Quid enim novitia hæc & tripudians cantandi ratio; niſi comœdia eſt, in qua cantores velut actores ſunt, quorum modo unus prodit, modo duo, modo ſimul prodeunt omnes, & modulatis vocibus colloquuntur, mox iterum unus triumphat ſolus, cæteris brevi ſecuturis.* Il moderno Benedetto Girolamo Feijooo Maeſtro Generale dell'Ordine di S. Benedetto di Spagna, *nel ſuo Teatro Critico univerſale al diſcorſ.* 14. addita coi fondamenti delle note muſicali il modo, con cui può e dee ridurſi la muſica della Chieſa al vero ſuo ſtato in tutto e per tutto differente dalla muſica de' teatri. Ma Noi qui ci contenteremo d'inſinuare colla ſcorta de ſagri Concilj, e di approvati Autori, che, ſe la muſica de' Teatri, per quanto ci vien riferito, è diretta in un modo, che chi la ſente, gode la melodia, giuſta il metallo della voce, ſi compiace dell'arte, ma non intende le parole; tutto il contrario dee ſuccedere nella muſica della Chieſa, che eſſendo introdotta per elevare gli uomini a Dio, come dice S. Iſidoro *nel lib.* 1. *de Eccleſiaſticis Officiis al cap.* 5. *Pſalterium idcirco cum melodia cantilenarum ſuavium ab Eccleſia frequentatur, quo facilius animi ad compunctionem flectantur*: ciò non può ottenerſi, ſe non s'intendono le parole. Nel Concilio Cameracenſe *del* 1565. *al tit.* 6. *cap.* 4. *nel tom.* 10. della Collazione dell'Arduino *alla pag.* 582. così

receptus ſit ad erigendas hominum mentes in Deum, ut docet S. Iſidorus *lib.* 1. *de Eccl. off. cap.* 5. *Pſalterium idcirco cum melodia cantilenarum ſuavium ab Eccleſia frequentatur, quo facilius animi ad compunctionem flectantur.* Id certe obtineri difficile poteſt, ſi verba non audiantur. In Concilio Cameracenſi *an.* 1565. *tit.* 6. *cap.* 4. *tom.* 10. *collect. Hard. pag.* 582. ita conſtituitur. *Cæterum quæ in Choro cani debent ad inſtructionem, ea canantur voce, ut intelligantur mente.* Et in Concilio Colonienſi, quod congregatum eſt *an.* 1536. *cap.* 12. *tit. de offic. priv.* talia leguntur: *Jam & illud non recte fit in quibuſdam Eccleſiis, ut ob cantorum, & organorum concentum, omittantur, aut decurtentur ea, quæ ſunt præcipua. Cujus generis ſunt recitatio verborum Propheticorum, aut Apoſtolicorum, quam Epiſtolam vocamus, Symbolum Fidei, Præfatio, quæ & gratiarum actio, atque precatio Dominica. Quamobrem hæc tota diſtinctiſſime, ac intelligibiliter, uti cætera omnia, decantentur.* In Concilio autem Mediolanen. primo habito *an.* 1565. *par.* 2. *num.* 51. *in prædicta Harduini collectione p.* 687. talia leguntur: *In Divinis Officiis, aut omnino in Eccleſiis, nec prophana cantica, ſonive, nec in ſacris canticis molles flexiones, voces magis gutture oppreſſæ, quam ore expreſſæ, aut denique laſciva ulla canendi ratio adhibeatur. Cantus, & ſoni graves ſint, pii, ac diſtincti, ac domui Dei, ac Divinis laudibus accommodati, ut ſimul & verba intelligantur, & ad pietatem auditores excitentur.* In hac re, de qua agitur, gravis eſt ſermo Patrum, qui in Concilio Toletano convenerunt *an.* 1566. *act.* 3. *cap.* 2. in laudata Collectione *pag.* 1164. *Cum ea, ajunt, quæ in Eccleſiis cantantur ad Dei laudem celebrandam, eo debeant cantari modo, quo populi intelligentia, quantum fieri poſſit, erudiri valeat, & Religioſæ pietatis ac devotionis moderatione, piorum auditorum mentes ad Divinæ Majeſtatis cultum, & cæleſtia deſideria excitari queant; caveant Epiſcopi, ne dum in chorum muſicorum modulos vocum omnis generis diſcrimine confuſos admittunt, pſalmorum, & aliorum, quæ cantari ſolent, verba obſcurentur, ac ſimul ſtrepitu incondito ſenſus ſepeliatur. Sic denique muſicam, quæ organica dicitur, retineant, ut eorum, quæ cantantur, verba & intelligi poſſint, & potius pronunciatione, quam curioſis modulis audientium animi Divinis laudibus afficiantur.* Ex his autem aperte comperitur, quam merito his verbis queſtus ſit Epiſcopus Lindanus *loco citato*: *Non enim nunc ſuo cantu, muſici auditorum animos tam ad pietatis cultum, cæleſtiaque excitant deſideria, quam avocant, avertunt, alienant. Scio enim aliquando Divinis me interfuiſſe laudibus, cum vel attentiſſimus auſcultarem, ecquid forte pſalleretur, ne unum quidem potuiſſe intelligeare verbum: ita erant omnia ſyllabarum repetitionibus commixta, vocibus confuſa, clamoribus potius horridulis, & incondito boatu, quam cantu obſcurata*: Tum etiam quam pium fuerit deſiderium, & quam prudens ſit exhortatio, qua muſicos ad pietatem incitavit Drexellius loco pariter citato: *Reviviſcat, obſecro, ſaltem aliquid priſcæ Religioſitatis in ſacra muſica. Quod ſi cordi eſt, & curæ Divinus honor, hoc agite viri, hoc laborate, ut quæ cantantur verba, ſimul etiam intelligantur. Quia enim mihi varius in Templo ſonus, quid multiplex concentus, ſi deſit ei nucleus, ſi ſenſum & verba, quæ concentu ſunt inſtillanda, percipere nequeam?* Et demum oſtenditur non ſine cauſa Cardinalem Dominicum Capranicam, cum ſacræ cuidam functioni, Diviniſque Officiis interfuiſſet, quæ cantu muſico peracta fuerant, ita tamen ut verba non audirentur, rogatum a Summo Pontifice Nicolao V. quid de muſicis illis cantionibus ei videretur, ea reſpondiſſe, quæ legi poſſunt apud Poggium in vita ejuſdem Cardinalis edita a Balutio *lib.* 3. *Miſcellaneorum* §. 18. *pag.* 289 Magnus Pater Auguſtinus *lib.* 6. *Confeſſ. cap.* 6. de ſe ipſo teſtatur, cum in Eccleſia ſuaves hymnorum cantus audiret, in lacrymas effundi conſueviſſe: *Quantum flevi in hymnis, & canticis tuis, ſuave ſonantis Eccleſiæ tuæ vocibus commotus acriter! Voces illæ influebant auribus meis, & eliquebatur veritas tua in cor meum, & ex ea æſtuabat. Inde affectus pietatis, & currebant lacrymæ, & bene mihi erat cum eis.* Cum autem ea magna delectatio, quam in audiendis Eccleſiaſticis hymnis percipiebat, in religionem ei veniſſet, & ideo quadam ſeveritate morum, Deique offenſæ metu,

tantum

Digitized by Google

viene ſtabilito : *Cæterum quæ in Choro cani debent ad inſtructionem , ea canantur voce , ut intelligantur mente* . E nel Concilio di Colonia , che ſi tenne *nell' anno* 1436. *al cap.* 12. *de Offic. priv.* ſi leggono le ſeguenti parole : *Jam & illud non recte ſit in quibuſdam Eccleſiis, ut ob cantorum , & organorum concentum, omittantur , aut decurtentur ea , quæ ſunt præcipua . Cujus generis ſunt recitatio verborum Propheticorum , aut Apoſtolicorum , quam Epiſtolam vocamus , Symbolum Fidei , Præfatio , quæ & gratiarum actio , atque precatio Dominica . Quamobrem hæc tota diſtinctiſſime , ac intelligibiliter , uti cætera omnia , decantentur* . Nel Concilio primo di Milano, tenuto *l' anno* 1565. *part.* 2. *num.* 51. nella ſopraddetta Collezione *pag.* 678. così ſi legge : *In Divinis Officiis , aut omnino in Eccleſiis nec profana cantica , ſonive , nec in ſacris canticis molles flexiones , voces magis gutture oppreſſæ , quam ore expreſſæ , aut denique laſciva ulla canendi ratio adhibeatur . Cantus & ſoni graves ſint , pii , ac diſtincti , ac domui Dei ac Divinis laudibus accommodati , ut ſimul , & verba intelligantur , & ad pietatem auditores excitentur* . Grave è in tal propoſito il ragionamento de' Padri radunati nel Concilio Toletano *l' anno* 1566. *all' azione* 3. *cap.* 2. , nella citata Collezione *pag.* 1164. *Cum ea , quæ in Eccleſiis cantantur , ad Dei laudem celebrandam , eo debeant cantari modo , quo populi intelligentia , quantum fieri poſſit, erudiri valeat , & religioſa pietatis ac devotionis moderatione , piorum eruditorum mentes ad Divinæ Majeſtatis cultum , & cæleſtia deſideria excitari queant ; caveant Epiſcopi , ne , dum in chorum muſicorum , modulos vocum omnis generis diſcrimine confuſos admittunt , pſalmorum , & aliorum , quæ cantari ſolent , verba obſcurentur , ac ſimul ſtrepitu incondito ſenſus ſepeliatur . Sic denique muſicam , quæ organica dicitur , retineant , ut eorum , quæ cantantur , verba & intelligi poſſint , & potius pronunciatione , quam curioſis modulis , audientium animi Divinis laudibus afficiantur* . Il che giuſtifica i lamenti del ſopraccitato Veſcovo Lindano *nel luogo allegato : Non enim nunc ſuo cantu muſici auditorum animos tam ad pietatis cultum , cæleſtiaque excitant deſideria , quam avocant , avertunt , alienant . Scio enim aliquando Divinis me interfuiſſe laudibus , cum vel attentiſſimus auſcultarem ecquid forte pſalleretur , ne unum quidem potuiſſe intelligere verbum ; ita erant omnia ſyllabarum repetitionibus commixta , vocibus confuſa , clamoribus potius horridulis , & incondito boatu , quam cantu ; obſcurata* Giuſtifica il pio deſiderio , e la ſavia eſortazione , che ſi fa ai muſici dal Drexellio *nel luogo citato : Reviviſcat , obſecro , ſaltem aliquid priſcæ religioſitatis in ſacra muſica . Quod ſi cordi eſt , & curæ Divinus honor , hoc agite viri , hoc laborate , ut quæ cantantur verba , ſimul etiam intelligantur . Quid enim mihi varius in Templo ſonus , quid multiplex concentus , ſi deſit ei nucleus , ſi ſenſum & verba , quæ concentu ſunt inſtillanda , percipere nequeam ?* E giuſtifica finalmente l' enfatico diſcorſo , che fece il Cardinale Domenico Capranica al Sommo Pontefice Nicolò V. , dopo che aveva aſſiſtito ad una ſacra funzione , ed ai Divini Officj cantati in muſica , ſenza che ne aveſſe inteſe le parole : qual riſpoſta può leggerſi nel Poggio , nella vita del detto Cardinale , appreſſo il Baluzio *al lib.* 3. *Miſcell.* §. 18. *pag.* 289. Il gran Padre S. Agoſtino *nel l.* 9. *delle Confeſſioni al cap.* 6. atteſta , che ſentendo cantare ſoavemente gl' inni nella Chieſa, piangeva dirottamente: *Quantum flevi in hymnis & canticis tuis , ſuave ſonantis Eccleſiæ tuæ vocibus commotus acriter ! Voces illæ influebant auribus meis , & eliquebatur veritas tua in cor meum , & ex ea æſtuabat . Inde affectus pietatis , & currebant lacrymæ , & bene mihi erat cum eis* : ma poi eſſendogli venuto ſcrupolo del gran diletto , che provava ſentendo cantare gl' inni nelle Chieſe ; e portandolo la ſeverità a diſapprovare il detto canto , ritornò nel primo penſiere d' approvarlo , pel motivo che l' animo ſuo ſi commoveva , non dal canto , ma dalle parole accompagnate col canto , come può vederſi *nel lib.* 10. *delle Confeſſioni al cap.* 33. *Verumtamen cum reminiſcor lacrymas meas , quas fudi ad cantus Eccleſiæ tuæ in primordiis recuperatæ fidei meæ , & nunc ipſo quod movear , non cantu , ſed rebus , quæ cantantur , cum liquida voce & convenientiſſima modulatione cantantur , magnam inſtituti hujus utilitatem rurſus agnoſco* . Piangeva Sant' Agoſtino

tantum illum, quo ſenſibilis illa oblectatio ipſi creabatur, improbandum eſſe cenſeret; poſtea re melius expenſa, ſententiam mutavit, eo quia animus ejus commoveretur non ſolo cantu, ſed verbis cantui conjunctis, ut ipſe aperte declarat *lib.* 10. *Confeſſ. cap.* 33. Flebat igitur Auguſtinus tenerrimo pietatis ſenſu, cum audiret in Eccleſiis ſacrarum rerum cantus, probe audiens, & intelligens verba, quæ cantu efferebantur: Fleret forſan etiamnum ipſe, ſi nonnullarum Eccleſiarum muſicos cantus audiret, non pietatis ſenſu, ſed doloris, quod cantum perciperet, verba autem non intelligeret.

In Inſtrumentorum uſu quid advertendum.

§. 10. Hactenus de cantu muſico: Conſequens eſt, ut de ſono organi muſici, aliorumque inſtrumentorum, quorum uſus, ut ſupra diximus, in aliquibus Eccleſiis admiſſus eſt, verba faciamus. Siquidem & de eo agere neceſſe eſt, quia ſi cantum minime decet eſſe Theatralem, utique & ſonum. Profecto Hebræis hac de re omnis dubitatio longe aberat, an ſcilicet diſſimilis eſſe deberet cantus in Templo a profanis cantionibus theatrorum. Nam e Sacris Scripturis comperitur, cantus, & muſicorum Inſtrumentorum ſonos uſui fuiſſe in Templo, non autem in theatris, ut bene advertit Calmet *in ſua diſſertatione de muſica Hebræorum*. At vero Nobis opus eſt, limites cantui & ſono Eccleſiarum & theatrorum præſcribere; & diſcrimen inter utrumque definire, cum per id tempus cantus figuratus, ſeu armonicus, cum ſono inſtrumentorum, in theatris æque ac in Eccleſiis locum obtinuerit. Et quoniam de cantu jam ſatis verba fecimus, ſupereſt, ut etiam de ſono idem agamus. Ut vero ſermo ordine ſuo, ac via progrediatur, primum de inſtrumentis muſicis, quorum uſus in Eccleſiis tolerari poteſt; deinde de illorum inſtrumentorum ſono, qui cantui ſociari ſolet; & demum de ſono ſeparatim a cantu, hoc eſt de inſtrumentorum ſymphonia Nobis diſſerendum erit.

Ut amoveantur illa, quæ loci dignitatem non decent.

§. 11. Et quidem quod ad inſtrumenta attinet, quæ in Eccleſiis permitti poſſunt, Benedictus Hieronymus Feijoo *in allegato ſermone* 14. §. 11. *n.* 43. organa, aliaque inſtrumenta admittit, amoveri autem vellet lyras tetracordas. Quoniam cum illæ plectro tanguntur, armonicos quidem modos edunt, ſed adeo acutos, ut puerilem in Nobis potius hilaritatem, quam gravem erga ſacra myſteria venerationem, animorumque intentionem excitent. Bauldry *in manual. ſacrar. cæremon. part.* 1. *cap.* 8. *n.* 14. vellet, ut caneretur in Eccleſiis organo tantum pneumatico, tubis, cæteriſque inſtrumentis inflatilibus, ſeu pneumaticis: *Nec alia inſtrumenta muſicalia cum organo pulſentur, niſi tubæ, tibiæ, aut cornua*. E diverſo Patres primi Concilii Provincialis Mediolanenſis ſub S. Carolo Borromæo *tit. de Muſic. & Cantor.* nominatim reijciunt ab Eccleſiis inſtrumenta inflatilia. *Organo tantum in Eccleſia locus ſit: tibiæ, cornua, & reliqua muſica inſtrumenta excludantur*. Hominum prudentum, & illuſtrium Magiſtrorum artis muſicæ conſilium expoſcere Nobis curæ fuit; conſentaneum autem cum eorum ſententiis eſt ut Fraternitas Tua, ſi in tuis Eccleſiis inſtrumentorum uſus introductus eſt, cum organo muſico nullum aliud inſtrumentum permittat, niſi barbiton, tetracordon majus, tetracordon minus, monaulon pneumaticum, fidiculas, lyras tetracordes: hæc enim inſtrumenta inſerviunt ad corroborandas, ſuſtinendaſque cantantium voces. Vetabit autem tympana, cornua venatoria, tubas, tibias decumanas fiſtulas, fiſtulas parvas, pſalteria ſymphoniaca, cheles, aliaque id genus quæ muſicam theatralem efficiunt.

Ut eorum ſonus ad pietatis fructum accommodatus ſit.

§. 12. Præter hæc autem, de uſu inſtrumentorum, quæ in Eccleſiaſticis muſicis permitti poſſunt, nihil monebimus, niſi ut illa adhibeantur ſolum modo ad vim quamdam verborum cantui quodammodo adjiciendam, ut magis magiſque audientium mentibus eorum ſenſus infigatur, commoveanturque fidelium animi ad ſpiritualium rerum contemplationem, & erga Deum, Divinarumque rerum amorem incitentur, ut appoſite expendit Valentia *tom.* 3. 2. 2. *S. Thomæ diſp.* 6. *q.* 6. *punct. unic.* ubi tractans de utilitate muſicæ, & muſicorum inſtrumentorum in Eccleſiis: *Ad excitandum*, inquit, *interiorem affectum tum proprium, tum etiam aliorum, præſertim vulgarium, qui interdum adeo infirmi ſunt, ut non modo vocum cantu, ſed etiam organis, & muſicis inſtrumentis ad ſenſum rerum ſpiritualium concitandi ſint*. At vero ſi inſtrumenta continenter perſonent, & ſolum

inter-

Digitized by Google

di tenerezza ſentendo cantare nelle Chieſe; e ben intendendo le parole accompagnate dal canto. Piangerebbe ſorſe ancor oggidì, ſe ſentiſſe qualcheduna delle muſiche delle Chieſe: ma non piangerebbe per tenerezza; piangerebbe per dolore di ſentire bensì il canto, ma di non intenderne le parole.

Ciò, che ſi deve oſſervare circa l'uſo degli ſtrumenti muſicali.

§. 10. Al canto ſuccede il ſuono dell'organo, e degli altri ſtrumenti muſicali già introdotti nelle Chieſe, come di ſopra ſi è detto: e di queſti pure è d'uopo il dire qualche coſa: perchè le il canto non deve eſſere teatrale, non meno lo deve eſſere il ſuono. Non avevano biſogno gli Ebrei di queſta indagine, cioè di ſtabilire differenze fra il canto ed il ſuono de' teatri, e quello del Tempio: riſultando bensì dalle Divine Scritture l'uſo del canto, e degli ſtrumenti del Tempio: ma non già ne' teatri: come ben riflette il Calmet nella ſua Diſſertazione *ſopra la muſica degli Ebrei*. Noi bensì abbiamo biſogno di ſtabilire la differenza, adoperando il canto figurato col ſuono degl'iſtrumenti tanto ne' teatri, quanto nelle Chieſe: Eſſendoci ingegnati di ſtabilirla nel canto, ora procureremo di farlo ſteſſo nel ſuono. E per camminare con ordine, diſcorreremo degli ſtrumenti, che poſſono ammetterſi nelle muſiche delle Chieſe, del loro ſuono, che accompagna il canto, e del ſuono diſgiunto dal canto, che è lo ſteſſo, che dire delle ſinfonie.

Debbonſi rimovere quegli iſtrumenti, che non convengano alla dignità del luogo.

§. 11. Quanto agli ſtrumenti, che poſſonoci ammetterſi nelle Chieſe, il ſopracitato Benedetto Girolamo Feijoo *nell'allegato diſc.* 14. *§.* 11. *n.* 43. ammette gli organi, ammette altri ſtrumenti, ma vorrebbe banditi i violini, perchè le loro arcate quantunque armonioſe, ſono ſtrilli, che eccitano ne' noſtri ſpiriti una vivezza quaſi puerile, e lontana molto da quella decoroſa e ſavia attenzione, che ſi deve ai noſtri Miſterj. Il Bauldry *nel Manuale delle ſacre Cerimonie par.* 1. *cap.* 8. *numer.* 14. non vorrebbe nelle Chieſe coll'organo, che le trombe e gli ſtrumenti da fiato: *Nec alia inſtrumenta muſicalia cum organo pulſentur, niſi tubæ, tibiæ, aut cornua*: Per lo contrario i Padri del primo Concilio Provinciale di Milano ſotto S. Carlo Borromeo *nel tit. de Muſica & Cantoribus*, bandiſcono dalla Chieſa nominatamente gl'Iſtrumenti da fiato: *Organo tantum in Eccleſia locus ſit: tibiæ, cornua, & reliqua muſica inſtrumenta excludantur*. Non abbiamo tralaſciato di ricercare il conſiglio in Roma, e fuori di Roma d'uomini aſſennati, ed inſigni Maeſtri di Cappella, e coerentemente al loro conſiglio, quando nelle ſue Chieſe ſia introdotto l'uſo degli ſtrumenti, non ammetterà coll'organo altro che violoni, violoncelli, fagotti, viole, e violini, che ſervono per rinforzo maggiore di quelli, che cantano: e bandirà i timpani, i corni da caccia, le trombe, gli oboè, i flauti, i flautini, i ſalterj moderni, i mandolini, e ſimili ſtrumenti, che non ſervono, che per rendere la muſica teatrale.

Il loro ſuono ancora deve eccitare la divozione.

§. 12. Quanto all'uſo de' ſopraddetti permeſſi ſtrumenti altro non ſappiamo addtarle, ſe con che dovendoli adoperare per ravvivare maggiormente il canto e la parola, eccitando in queſta maniera l'interiore affetto verſo Dio, come ben riflette il Valenza *nel tom.* 3. *ſopra la* 2. 2. *di S. Tommaſo diſput.* 6. *quæſt.* 9. *punct. unic.* ove diſcorrendo dell'utilità della muſica, e degli ſtrumenti muſicali nelle Chieſe, così ſcrive. *Ad excitandum interiorem affectum tum proprium, tum etiam aliorum, præſertim vulgarium, qui interdum adeo infirmi ſunt, ut non modo vocum cantus, ſed etiam organis, & muſicis inſtrumentis ad ſenſum rerum ſpiritualium concitandi ſint*; ogni qualvolta non laſciano, come pur troppo oggi ſi pratica, libero l'adito, che ai trilli del muſico, ed opprimono e ſeppeliſcono le parole di chi canta, l'uſo loro non ſolo reſta inutile, ma ancora riprovato. Il

Pon-

interdum, ut hodie fieri ſolet, per momenta aliqua interquieſcant, ut liberum ſpatium audiendis armonicis modulationibus, criſpatiſque jaculationibus vocum, vulgo *trilli*, præbeant; cæterum opprimant, ſepeliantque cantantium vocem, ſonumque verborum, fruſtraneus eſt, & inutilis hujuſmodi inſtrumentorum uſus, imo vetitus, atque interdictus. Pontifex Joannes XXII. in laudata Extravagan. *Docta Sanctorum* inter muſicæ abuſus enumerat illum, quem his verbis exprimit *Melodiam hocquetis interſecant*; ideſt *ſingultibus*: quemadmodum explicat Carolus Dufreſne in ſuo Gloſſario: hoc nomen dedit conciſis illis modulationibus, vulgo *trilli*: Magnus Epiſcopus Lindanus *loco laudato* invehitur contra abuſum opprimendi inſtrumentorum ſono verba cantantium: *Tubarum clangore, cornutorum ſtridore, alioque ſtrepitu vario, ne quid prætermittere videantur, quod cantici verba ſemel obſcuret, ſenſumque ſepeliat, & adobruat*: Pius, & doctus Cardinalis Bona in pluries laudato tractatu de Divina Pſalmodia *cap. 17. §. 2. num. 5.* appoſite ad rem noſtram: *Deſino, ait, ſi prius admonuero Eccleſiaſticos Cantores, ne ad uſum illicitæ voluptatis aſſumant, quod Sancti Patres ad effectum pietatis inſtituerunt. Talis enim debet eſſe ſonus, tam gravis, tam moderatus, ut non totum animam ad ſui rapiat oblectationem, ſed eorum, quæ cantantur, ſenſui, & pietatis affectui, majorem relinquant portionem.*

Inſtrumentorum concentus moderati, etiam ſine vocibus, non prohibentur.

§. 13. Denique quoad ſymphonias attinet, tolerari poterunt, ubi earum uſus jam receptus eſt, dummodo graves ſint, & earum prolixitudine, aut diuturnitate tœdium, & faſtidium non afferant iis, qui adſunt in Choro, vel Altari, in Veſperis, aut in Miſſis inſerviunt. De hujuſmodi ſymphoniis agit Suarez *lib. 4. cap. 13. num. 17. Unde etiam intelligitur non eſſe per ſe damnabilem uſum intermiſcendi in Divinis Officiis ſonum organorum ſine ullo cantu, ſolum cum ſuavitate muſicæ inſtrumentorum, ut fit interdum in Miſſa ſolemni, vel in Horis Canonicis inter Pſalmos; quia tunc ille ſonus non eſt pars Officii, & fit ad ſolemnitatem, & reverentiam ipſius Officii, & ad levandos animos fidelium, ut facilius ad devotionem aſſurgant, ſeu diſponantur. Quamvis autem ad illum ſonum nihil voce canvetur, oportet, ut ſonus ipſe gravis ſit, & aptus ad excitandam devotionem.*

Habenda tamen ratio temporis, & ſacrorum Myſteriorum, quæ celebrantur.

Hoc autem loco ſilentio prætereundum non eſt, rem maxime indecoram eſſe, & minime ferendam, quibuſdam anni diebus ſumptuoſas, perſonanteſque ſymphonias, muſicoſque cantus in Sacris Templis celebrari, quæ minime conveniunt ſacris myſteriis, quæ Eccleſia fidelibus per id tempus recolenda proponit. Exclamat ardenti zelo motus ſæpe laudatus Magiſter Generalis Ordinis S. Benedicti in Hiſpaniis *in laudato ſermone* 14. §. 9. contra modulos, & cantilenas heu nimium adhibitas in canendis lamentationibus Jeremiæ Prophetæ, quæ ab Eccleſia dicendæ præſcribuntur diebus majoris hebdomadæ, in quibus modo everſio Urbis Hieroſolymæ per Chaldæos, modo mundi excidium per peccata, modo Eccleſiæ militantis afflictiones in perſecutionibus, modo Redemptoris Noſtri anguſtiæ in ſuis paſſionibus deplorantur. Lucenſis Eccleſia, ſedente in Apoſtolica Cathedra Sancto Prædeceſſore Noſtro Pio V. regebatur ab Alexandro zelantiſſimo Eccleſiaſticæ diſciplinæ paſtore; qui cum animadvertiſſet, diebus majoris hebdomadæ, exquiſitiſſimos omnis vocum, inſtrumentorumque generis concentus in Eccleſiis fieri conſueviſſe, cum ſacrarum functionum, quæ illis diebus celebrantur, mœſtitia minime conſentientes, ad illos autem audiendos, homines utriuſque ſexus magna frequentia cupidiſſime confluere, & gravia inde peccata, & ſcandala committi; promulgato edicto, eos hebdomada ſancta, & tribus ſubſequentibus Paſchatis diebus fieri prohibuit.

Reſcriptum S. Pii V. in hac materia.

Cum autem quidam exempti ab Epiſcopi juriſdictione ſe Epiſcopali lege minime teneri prætenderent, Epiſcopus rem detulit ad Summum Pontificem Pium V. qui in ejus Brevi dato die 4. Aprilis 1571. deplorata primum humanarum mentium, & carnalium hominum cæcitate, qui non ſolum in diebus ſacris, ſed potiſſimum in illis, qui memoriæ paſſionis Chriſti Domini recolendæ ſpeciatim ab Eccleſia aſſignati ſunt, poſthabita pietate, & ſinceræ mentis puritate, mundanarum oblectationum illecebris, & ſenſuum voluptatibus ſe regendos, ferendoſque tradunt: *Quod*, inquit, *cum in omnibus ſacris temporibus, tum in eo præcipue cavendum, vitandumque eſt, quod Dominicæ paſſionis*

Digitized by Google

Pontefice Giovanni XXII. nella citata ſua Eſtravagante. *Docta Sanctorum* fra gli abuſi della muſica dalle Chieſe annovera il ſeguente: *Melodiam hocquetis interſecant*: cioè coi ſinghiozzi, giuſta ciò, che Carlo du Freſne nel ſuo Gloſſario addita, che è lo ſteſſo, che dire coi trilli. Il gran Veſcovo poi Lindano *nel luogo citato* non laſcia d' inveire contra l' abuſo d' opprimere col ſuono le parole. *Tubarum clangore, cornutorum ſtridore, alioque ſtrepitu vario, ne quid prætermittere videatur, quod cantici verba ſemel obſcuret, ſenſumque ſepeliat, & adobruat.* Il pio e dotto Cardinal Bona nel più volte citato Trattato *de Divina Pſalmodia al cap.* 17. §. 2. *num.* 5. così ſcrive al noſtro propoſito: *Deſino, ſi prius admonuero Eccleſiaſticos cantores, ne ad uſum illicitæ voluptatis aſſumant, quod Sancti Patres ad effectum pietatis inſtituerunt. Talis enim debet eſſe ſonus, tam gravis, tam moderatus, ut non totum animum ad ſui rapiat oblectationem, ſed eorum, quæ cantantur, ſenſui, & pietatis affectui, majorem relinquat portionem.*

Non ſi proibiſcono le ſinfonie, purchè queſte ſieno moderate.

§. 13. Finalmente, quanto alle ſinfonie, ove l' uſo ſia introdotto, potranno tollerarſi, purchè ſiano gravi, e colla loro lunghezza non rechino noja o grave incomodo a quelli, che ſono nel Coro, o aſſiſtono all' Altare ne' Veſperi, e nelle Meſſe. Parla di queſte ſinfonie il Suarez *nel cit. tom.* 2. *de Religione al lib* 4. *cap.* 13. *num.* 17.; *Unde etiam intelligitur, non eſſe per ſe damnabilem uſum intermiſcendi in Divinis Officiis ſonum organorum ſine ullo cantu, ſolum cum ſuavitate muſicæ inſtrumentorum, ut ſit interdum in Miſſa ſolemni, vel in Horis Canonicis inter Pſalmos; quia tunc ille ſonus non eſt pars Officii, & ſit ad ſolemnitatem, & reverentiam ipſius Officii, & ad levandos animos fidelium, ut facilius ad devotionem aſſurgant, ſeu diſponantur. Quamvis autem ad illum ſonum nihil voce cantatur, oportet, ut ſonus ipſe gravis ſit, & aptus ad excitandam devotionem*: Non potendoſi però, nè dovendoſi tralaſciare di ſuggerire, eſſer coſa malfatta, e non tollerabile, che in alcuni giorni dell' anno ſi facciano ſinfonie, ſi facciano muſiche ſontuoſe ne' ſacri Tempj, che per lo più non ſono adattate a que' ſacri miſterj, che la Chieſa in que' tempi propone alla venerazione de' ſuoi fedeli. Eſclama con molto zelo il più volte nominato Maeſtro Generale dell' Ordine di S. Benedetto di Spagna *nell' allegato diſcorſ.* 14. *al* §. 9. contra le arie, e recitativi, che pur troppo alle volte ſi ſentono nelle muſiche della Chieſa, nelle Lamentazioni, che ſi cantano nella Settimana Santa, nelle quali ora ſi piange la deſolazione di Geruſalemme per gli Caldei, ora la ſtrage del Mondo per gli peccati, or l' afflizione della Chieſa militante nelle perſecuzioni, or l' anguſtia del Noſtro Redentore ne' ſuoi martirj. Nel Pontificato del noſtro Santo Predeceſſore Pio V. era la Chieſa di Lucca governata da Aleſſandro Veſcovo molto zelante dell' Eccleſiaſtica diſciplina. Avea queſti oſſervato, che nella Settimana Santa ſi facevan nelle Chieſe muſiche ſolenniſſime con iſcegliere bravi profeſſori di canto, e di ſuono, il che non era compatibile colla meſtizia praticata in que' giorni nelle ſacre funzioni, oltre gli ſcandali, che pur troppo ſeguivano pel gran concorſo delle perſone dell' uno, e dell' altro ſeſſo. Pubblicò il Veſcovo un Editto proibitivo, e che comprendeva tutta la Settimana Santa, incominciando dalla Domenica delle Palme, e che anche ſi eſtendeva ai tre giorni di Paſqua. Preteſero gli eſenti dalla di lui Ordinaria giuriſdizione di non reſtar obbligati dal detto Editto: ed avendo il Veſcovo fatto ricorſo al ſopraddetto Sommo Pontefice S. Pio V. queſti in un ſuo Breve *ai* 4. *d' Aprile* 1571. dopo aver nel proemio deplorata la cecità degli uomini, che non ſolo ne' giorni ſacri, ma anche in quelli, ne' quali ſpecialmente ſi celebra la memoria della Paſſione di Gesù Criſto, ſi laſciano traſportare dal piacere del Mondo, e mettono da parte la pietà, e la purità della mente: *Quod cum in omnibus ſacris temporibus, cum in eo præcipue cavendum vitandumque eſt, quod Dominicæ Paſſionis memoriæ recolendæ ab eadem Eccleſia ſta-*

E ſi abbiano in conſiderazione e ſ tempi, e li miſterj, che ſi celebrano.

Breve Decretorio di S. Pio V. ſopra queſta materia.

Digitized by Google

ſionis memoriæ recolendæ ab eadem Eccleſia ſtatutum , aſſignatumque fuit , in quo ipſo tempore maxime decet omnes Chriſtifideles tota mente ad contemplandum tale , tantumque Redemptoris Noſtri beneficium converſos , ſe ipſos ab omni cordis , ſenſuſque impuritate immunes , liberoſque præſtare . Refert poſt hæc abuſum , qui in Eccleſiam Lucenſem irrepſerat , exquiſitos ſeligendi per hebdomadam Sanctam , excellenteſque muſicos , & colligendi omnis generis inſtrumenta ad ſolemnes concentus muſicos celebrandos : *Nuper non ſine magno animi noſtri dolore intelleximus , in iſta Civitate , cujus Epiſcopatum geris , abuſum quemdam valde deteſtabilem irrepſiſſe , exquiſitiſſimas omnis vocum , inſtrumentorumque generis muſicas in Eccleſiis per hebdomadam Sanctam adhibendi , ad quas potius , quam ad Divina Officia audienda , omni utriuſque ſexus juventute magna frequentia cupidiſſime confluente , gravia peccata , nec minora ſcandala committi experientia comprobatum eſt .* Denum laudat edictum Epiſcopi , & decretis ſacroſancti Tridentini Concilii inhærens declarat , eodem edicto comprehendi , atque obligari etiam Eccleſias , quæ ab auctoritate Ordinaria , privilegio Apoſtolico , vel alio quocumque jure exemptas ſe eſſe contendunt . In Concilio Romano , quod noviſſime habitum eſt *an.* 1726. *tit.* 15. *n.* 6. varia leguntur Decreta de uſu muſici cantus , inſtrumentorumque , in Adventu , in Dominicis Quadrageſimæ , & in exequiis mortuorum : quæ ſatis ſit indicaſſe .

Præmiſſa in Urbe , & Statu Eccleſiaſtico potiſſimum, obſervanda

§. 14 Legiſſe Nos meminimus cum Imperator Carolus Magnus ſecum propoſuiſſet Eccleſiaſticum cantum in Eccleſiis Galliæ incompte atque inſcite habitum , ad regulas artis redigere , impetraſſe a Pontifice Adriano I. , ut homines ſibi Eccleſiaſticæ muſicæ periti ab Urbe mitterentur , a quibus in Galliarum Regnum Romanus cantus facile introductus eſt , ut quiſque per ſe agnoſcere poteſt ex Paulo Diacono *lib.* 2. *Vit. S. Greg cap.* 9. *& ex Rodulpho Tungrenſi de Can. obſer. prop.* 12. S. Antonin. *in Sum. Hiſt. par.* 2. *tit.* 12. *cap.* 5. Monachus Engoliſmenſis in Vita Caroli Magni *cap.* 8. addit , Cantores , qui Roma advenerunt , docuiſſe in Galliis artem etiam pulſandi organum muſicum , quod regnante Pipino in Galliarum Regnum delatum fuerat . Itaque cum ſolemne , & regulare ſit , ut hæc Romana Urbs aliis omnibus Civitatibus in ſacris ritibus , cæteriſque Eccleſiaſt. rebus , præire debeat exemplo , & documento eſſe ; inſuper accedunt , & ea , quæ mox a Nobis narrata ſunt de Carolo Magno , qui Eccleſiaſticum cantum e Romana Urbe tanquam e ſedibus in ſuum Regnum evocavit , quæ quidem acrius Nos urgent , atque extimulant , ut abuſus omnes , qui in cantu Eccleſiaſtico irrepſerunt , & a Nobis reprobati ſunt in omnibus , quoad fieri poteſt , ſed præcipue in Romanæ Urbis Eccleſiis penitus aboleantur . Sed quemadmodum Nos noſtro Cardinali in Urbe Vicario , quæ neceſſaria ſunt , atque opportuna , præcipere non omittimus ; ita Fraternitas tua publicare non negligat , ſi opus fuerit , edicta , & leges , quæ cum hiſce Noſtris circularibus Literis conſentaneæ ſint , & quibus Eccleſiaſticus cantus convenienter ad regulas in iiſdem Literis præſcriptas , & ſtabilitas dirigatur , ut tandem muſicis Eccleſiarum reformandis initium præbeatur . Nam id ipſum maxime optatum , ac deſideratum eſt , cum a pluribus , tum centum ab hinc annis a Joanne Baptiſta Doni Patritio Florentino in ejus Tractatu de Præſtantia Muſicæ veteris *lib.* 1. *pag.* 49. *Nunc vero eo redacta res eſt , ut nec quiſquam reperiatur , qui effæminatum quemdam , ac leviuſculum , qui jam paſſim invaluit , canendi modum ſevera lege cohibeat , nec affectata illa prolixaque , ac ſæpe biulca meliſmata ad certam normam redigenda exiſtimet , aut dies ſolemnes , ædeſque ſacras ſuam celebritatem , ac frequentiam habituras putet , niſi mollioribus , ac ſæpe parum decoris cantibus , magnaque vocum , ac inſtrumentorum confuſione certatim omnia perſonent .*

Aliis Eccleſiaſticæ diſciplinæ capita Epiſcopis commendantur

§. 15. Diximus , ſi opus fuerit ; probe enim Nobis compertum eſt , in Statu Eccleſiaſtico aliquas eſſe Urbes , in quibus Eccleſiarum muſicas reformari oporteat , in aliis vero hujuſmodi neceſſitatem minime adeſſe . Timemus quidem , vehementerque timemus , ne in aliquibus Civitatibus Eccleſiæ , ſacraque Altaria convenienti munditie , ac neceſſario nitore indigenti ; in multis ne Cathedralium , & Collegiatarum Chori cantu plano bene , ac probe ad regulas artis directo juxta

ea ,

ſtatutum aſſignatumque fuit, in quo ipſo tempore maxime decet omnes Chriſtifideles tota mente ad contemplandum tale tantumque Redemptoris Noſtri beneficium converſos, ſe ipſos ab omni cordis, ſenſuſque impuritate immunes, liberoſque præſtare: riferiſce l'abuſo introdotto in Lucca di fare ſcelta nella Settimana Santa di bravi muſici, ed unione d'ogni ſorta di ſtrumenti. *Nuper non ſine magno animi noſtri dolore intelleximus, in iſta Civitate, cujus Epiſcopatum geris, abuſum quemdam valde deteſtabilem irrepſiſſe, exquiſitiſſimas omnis vocum, inſtrumentorumque generis muſicas in Eccleſiis per Hebdomadam Sancta adhibendi, ad quas potius, quam ad divina Officia audienda, omni utriuſque ſexus juventute magna frequentia cupidiſſime confluente, gravia peccata, nec minora ſcandala committi, experientia comprobatum eſt*: Commenda l'editto del Veſcovo, ed inerendo ai ſentimenti del ſacro Concilio di Trento, dichiara ad eſſo ſottopoſte le Chieſe quantunque eſenti dalla di lui autorità Ordinaria. E nel Concilio ultimo Romano tenuto l'*ann.* 1726. *al tit.* 15. *num.* 6. ſi leggono varj ſtabilimenti ſopra l'uſo della muſica, e degl'iſtrumenti nell'Avvento, nelle Domeniche di Quareſima, ed Eſequie de' Morti.

§. 14. Ci ricordiamo aver letto, che l'Imperadore Carlo Magno volendo ridurre al dovuto ſegno il canto mal regolato nelle Chieſe di Francia, ottenne dal Pontefice Adriano I. uomini di Roma ben pratici, che con molta facilità introduſſero in quel Regno il canto Romano, come può vederſi in Paolo Diacono *nel lib* 2. *della Vita di S. Gregorio cap.* 9. *e* 10. in Rodolfo Tungrenſe *de Canonum obſervantia propoſit.* 12. in Sant' Antonino *nella Somma Iſtoriale parte* 2. *tit.* 22. *cap.* 3. il Monaco Engoliſmenſe *nella Vita di Carlo Magno al cap.* 8. aggiunge, che i Cantori venuti da Roma inſegnarono anche in Francia l'uſo di ſonar l'organo, quale, regnante Pipino, era ſtato introdotto in quel Regno. Oltre la regola generale, che la Città di Roma deve eſſer l'eſempio di tutte l'altre Città ne' Riti Eccleſiaſtici, il ſopraddetto fatto ci aſtringe particolarmente a porre ogni mezzo, acciò gli eſaggerati diſordini nel canto Eccleſiaſtico, che riproviamo nelle altre Chieſe, ſian banditi particolarmente dalle Chieſe di Roma: e ſiccome Noi non laſciamo di dare gli ordini opportuni al Noſtro Cardinale Vicario, così ella non laſci di pubblicare, quando ve ne ſia il biſogno, l'editti opportuni, e regolativi della muſica, in ſequela di queſta noſtra Lettera Circolare, appoggiandoſi alle regole in eſſa ſtabilite, acciochè una volta ſi dia principio alla riforma delle muſiche nelle Chieſe, tanto ſoſpirata, ed inculcata, ſono già più di cento anni, da Gio: Battiſta Doni Patrizio Fiorentino nel ſuo Trattato *de præſtantia Muſicæ veteris al lib.* 1. *pag.* 49. *Nunc vero eo redacta res eſt, ut nec quiſquam reperiatur, qui effœminatum quendam ac leviuſculum, qui jam paſſim invaluit, canendi modum ſevera lege cobibeat, nec affectata illa prolixaque, ac ſæpe biulca meliſmata, ad certam normam redigenda exiſtimet, aut dies ſolemnes, ædeſque ſacras ſuam celebritatem, ac frequentiam habituras putet, niſi mollioribus, ac ſæpe parum decoris cantibus, magnaque vocum, ac inſtrumentorum confuſione certatim omnia perſonent.*

Le core predette ſi debbono principalmente oſſervare in Roma, e nello Stato Eccleſiaſtico.

§. 15. Abbiamo detto, quando ve ne ſia il biſogno; ſapendo ancor Noi, che nello Stato Eccleſiaſtico vi ſono alcune Città, nelle quali vi è il biſogno della riforma delle muſiche nelle Chieſe, ed altre nelle quali non vi ſarà il detto biſogno. Temiamo bensì, che in alcune vi ſarà il biſogno della pulizia de' ſacri Altari, e de' Tempj; in molte la neceſſità d'un ben regolato canto fermo ne' Cori delle Cattedrali, e delle Collegiate, giuſta ciò, che di ſopra abbiamo detto; ſo-

Si raccomandano ai Veſcovi gli altri capi dell' Eccleſiaſtica diſciplina.

Digitized by Google

pra cui dovrà ella porre ogni maggior attenzione. e Iddio poi voleſſe, che in tutte le Dioceſi del noſtro Stato ogni Sacerdote celebraſſe la Meſſa col devoto eſtrinſeco decoro, ed andaſſe veſtito, e compariſſe in pubblico continuamente col dovuto abito, Clericale. Noi ſopra queſti due ultimi aſſunti nulla aggiungeremo: avendone diffuſamente trattato *nella noſtra Notificazione* 13. *§.* 4. *e* 6. *al lib.* 2. dell' edizione in lingua Italiana, che è *la* 34. nell' edizone Latina, e *nella Notificazione* 4. *nella Notificazione* 4. *nel tom.* 4. dell' edizione Latina, alle quali ci rimettiamo. Ed eccitando il di lei zello, conchiudiamo col farle ſapere, non eſſervi coſa, che più vivamente additi il cattivo governo del Veſcovo, che il vedere i di lui Sacerdoti celebrare con troppa precipitanza la Meſſa, celebrarla ſenza il dovuto decoro, ed accompagnamento nelle ſacre cerimonie, e vederli comparir veſtiti con abiti indecenti, o poco proprj della dignità Sacerdotale: eſſendo queſte coſe, che cadono ſotto i ſenſi, de' quali il Cittadino, ed il Foreſtiere ſono capaci di dare giudizio, e particolarmente que' foreſtieri, che vengono da' paeſi, ne' quali ſi celebrano colla dovuta divozione le Meſſe, ed i Preti vanno veſtiti da Prete. Tali coſe riandando nel ſuo animo il pio, e dotto Cardinal Bellarmino non ſenza lagrime ſi querelava in queſta guiſa: *Aliud eſt etiam lacrymis uberrimis dignum, quod ob nonnullorum Sacerdotum incuriam, aut impietatem ſacroſancta Myſteria tam indecore tractentur, ut qui illa tractant, videantur non credere Majeſtatem Domini eſſe præſentem. Sii enim aliqui ſine ſpiritu, ſine affectu, ſine timore, & tremore, feſtinatione incredibili ſacrum perficiunt, quaſi fide Chriſtum Dominum non viderent, aut ab eo ſe videri non crederent.* Indi frappoſte alcune altre coſe, così proſiegue: *Scio non deeſſe in Eccleſia Dei multos optimos, & religioſiſſimos Sacerdotes, qui corde mundo, & nitidiſſimo apparatu Divina Myſteria celebrant; pro quibus gratiæ Deo ab omnibus agendæ ſunt: ſed ſimul etiam fontibus lacrymarum plangendi ſunt non pauciores, qui exteriore turpitudine, & ſordibus animi ſui impuritatem, ſordeſque teſtantur.* E Noi quì intanto abbracciandola, con pienezza di cuore diamo a Lei, ed al Gregge alla ſua cura commeſſo l' Apoſtolica Benedizione.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die XIX. Februarii MDCCXLIX Pontificatus Noſtri Anno Nono. Data 19. Februar. 1749.

quaſdam ſuas ſub Plumbo Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXVIII. pridie Kal. Septembris Pontificatus ſui Anno II. expeditas literas, inter cætera ſtatuit, & ordinavit, ut in poſterum perpetuis futuris temporibus quiſpiam cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis eſſet, aliquod ex Hoſpitalibus, Domibus, Præceptoriis, Oratoriis, Prioratibus, Eccleſiis, Cappellis, ſeu membris ab Archihoſpitali prædicto dependentibus, ſeu illi ſubjectis ſacantibus, vel puæ pro tempore vacare poſſent a Romano Pontifice pro tempore exiſtente, vel ab Apoſtolica hac S. Sede, ejuſque Legatis impetrari, ſeu impetrari facere, vel etiam impetratis uti quoquomodo præſumeret, ac decrevit omnia & ſingula Hoſpitalia, Domos, Præceptorias, Oratoria, Prioratus, Eccleſias, Cappellas, membra, ſeu Beneficia Archihoſpitalis prædicti, & ab eo dependentia manualia eſſe, & fore, & illa pro tempore obtinentes pro ſolo nutu pro tempore exiſtentis ipſius Archihoſpitalis Præceptoris, ſeu Commendatarii prædicti, etiamſi ipſis per eamdem Sedem, & illius Legatos conceſſum fuiſſet, quod a Beneficiis, Præceptoriis, Prioratibus, Oratoriis, Eccleſiis, Cappellis, Domibus, ſeu membris hujuſmodi abſque rationabili cauſa quoquo modo amoveri nequeant, poſſe libere, & licite amoveri, quodque nullas de Hoſpitalibus, Domibus, Beneficiis, Præceptoriis, ſeu Commendis, Oratoriis, Prioratibus, Eccleſiis, Cappellis, ſeu membris hujuſmodi, præter Præceptorem, ſeu Commendatarium prædictum, ad quem dumta-

Digitized by Google

xat illorum collationem, proviſionem, præſentationem, & quamvis aliam diſpoſitionem pleno jure pertinere voluit, providere poſſet, etiamſi ſub aliqua generali, vel ſpeciali reſervatione tam in corpore Juris clauſo, quam ratione vacationis apud eamdem Sedem, ſeu prætextu alicujus Officii in ea obtenti, & obtinendi, vel familiaritate aliquorum ex S. R. E. Cardinalibus comprehenderentur, & comprehendi viderentur; quas quidem reſervationes ad Beneficia, Præceptorias, Oratoria, Prioratus, Eccleſias, Cappellas, ſeu membra hujuſmodi nullatenus extendi voluit, neque ſub illis quoquo modo comprehendi debere ſeu poſſe; ac inſuper omnes, & ſingulas collationes, proviſiones ſeu diſpoſitiones quomodocumque, & qualitercumque de Hoſpitalibus, Domibus, Beneficiis, Præceptoriis, Oratoriis, Prioratibus, Eccleſiis, Cappellis, ſeu membris prædictis in titulum perpetui Beneficii, vel alias etiam cum irritantis appoſitione decreti, & ſpeciali illa clauſa pro tempore obtinentes ab eis abſque rationabili cauſa amoveri, & ad clauſtrum revocari non poſſent, prorſus irritas, & inanes, ac nullius roboris, vel momenti fuiſſe & eſſe, etiamſi aliqua triennali, ac longiori, & diuturna poſſeſſione gaviſi exiſterent, ac revocavit, caſſavit, & irritavit, ac annullavit omnes, & ſingulas exemptiones & libertates per Canonicos dicti Archihoſpitalis ſub quacumque verborum forma, vel expreſſione, tam a Sede prædicta, quam ejus Legatis, aut alias ex quavis cauſa, ſeu auctoritate obtentas, & deinceps abſque derogatione literarum hujuſmodi obtinendas, quatenus per illas dicti Canonici a præmiſſorum obſervatione, & hujuſmodi Ordinationibus ſeſe ſubtrahere poſſent, etiamſi Cappellani, & Officiales dictæ Sedis exiſterent; nec non Canonicos præfatos ad obedientiam, ſubjectionem, & correctionem pro tempore exiſtentis Præceptoris, ſeu Commendatarii prædicti una cum Domibus, Hoſpitalibus, Beneficiis, Præceptoriis, Oratoriis, Prioratibus, Eccleſiis, Cappellis, ſeu membris, Granciis, poſſeſſionibus, & bonis ad dictum Archihoſpitale ſpectantibus, & ab eo dependentibus ubicumque exiſtentibus in præjudicium ipſius quomodolibet quibuſvis Perſonis Eccleſiaſticis, vel Sæcularibus cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuiſſent, etiamſi Pontificali fulgerent dignitate conceſſis, vel ab eis quomodocumque, vel qualitercumque obtentis, ad jus, & proprietatem ipſius Archihoſpitalis reduxit, eidemque reintegravit, & ſibi illa perpetuo manere cum ſuis cenſibus, ſeu annuis penſionibus, atque juribus decrevit in futurum, & alias prout in dictis literis, quarum tenorem præſentibus pro expreſſo, & inſerto haberi volumus, uberius continentur.

Bona Canonicorum hujuſmodi Beneficia obtinentium ſpolio ſubjecta eſſe contendebatur.

§. 2. Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, dictus Antonius Maria Patriarcha, ac Præceptor, ſeu Commendatarius, qui (ut aſſerit) juxta prædictarum Sixti prædicti, aliorumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum literarum tenorem, Præceptor, ſeu Commendatarius Archihoſpitalis prædicti jus quæcumque Beneficia, ſeu Prioratus, aut Præceptorias, ſeu Commendas, aliaque bona quæcumque ad Archihoſpitale hujuſmodi ſpectantia, & ab illo dependentia ubique exiſtentia Canonicis Regularibus Sancti Spiritus juxta eorum antianitatem, aut eorum benemerentiam præviis eorum obſequiis ab ipſis Archihoſpitali prædicto præſtitis ad ſui libitum, & ad ſui nutum conferendi habet, interdum accidere ſolet, ut ſecuto alicujus ex Canonicis Regularibus prædictis aliquod Beneficium, ſeu Prioratum, aut Præceptoriam, ſeu Commendam, aliudve bonum ad ejuſmodi Archihoſpitale ſpectans, & pertinens, & ab illo dependens obtinentibus, obitu, Collectores, ſeu Subcollectores obtinentibus, obitu, Collectores, ſeu Subcollectores jurium ad Cameram noſtram Apoſtolicam ſpectantium ſpolium defuncti Canonici hujuſmodi facere, ac fructus cujuſcumque generis, vel qualitatis aut ſpeciei Beneficii, vel Prioratus, ſeu Præceptoriæ, aut Commendæ, ſeu cujuſcumque boni ab Archihoſpitali prædicto dependentis per illum obtenti, licet beneficia prædicta ſæcularia non ſint, quorum fructus juxta diſpoſitionem aliarum ejuſdem Sixti, ac ſanctæ mem. Pii Papæ V. Prædeceſſorum noſtrorum literarum tempore vacationis ad ipſam Cameram ſpectent, tempore vacationis hujuſmodi percipere, & exigere contendunt, ad evitandas quaſcumque lites, quæ in poſterum ea de cauſa, in præjudicium dicti Archihoſpitalis oriri poſſunt,

non

Digitized by Google

non ſolum memoratas expreſſas Sixti Prædeceſſoris literas per Nos confirmari, verum etiam ſibi in præmiſſis opportune provideri, & ut infra indulgeri, ſummopere deſideret.

Pontifex confirmat diſpoſitionem Sixti IV.

§. 3. Nos ipſum Antonium Mariam Patriarcham, ac Præceptorem, ſeu Commendatarium ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus ejus nomine Nobis ſuper hoc humillime porrectis inclinati, expreſſas memorati Sixti Prædeceſſoris literas cum omnibus, & ſingulis in eis contentis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac quatenus opus ſit innovamus, & de novo concedimus; ac omnibus, & ſingulis Noſtris, & hujus S. Sedis Collectoribus, ſeu Subcollectoribus jurium Cameræ noſtræ Apoſtolicæ cujuſcumque qualitatis, gradus, præeminentiæ, ſtatus, & conditionis nunc, & pro tempore ubique exiſtentibus, ne ipſi ſub quocumque prætextu cauſa, ratione, & colore, etiam vigore facultatum eis a Nobis, ſeu Sede, & Camera prædictis attributarum, fructus, redditus, & proventus cujuſcumque qualitatis, quantitatis, vel ſpeciei quorumcumque Beneficiorum, etiam de jurepatronatus laicorum ad favorem memoratorum Canonicorum, jam erectorum, & in poſterum erigendorum, nec non Prioratuum, Commendatuum, Præceptoriarumve; Domorum, membrorum, Eccleſiarum, Capellaniarum, aliorumque bonorum quocumque nomine nuncupatorum per quoſcumque dicti Archihoſpitalis Miniſtros, Officiales, aut Canonicos Regulares Sancti Spiritus hujuſmodi obtentorum, & pro tempore obtinendorum ad Archihoſpitale prædictum nunc, & pro tempore ſpectantium, & pertinentium, & ab illo dependentium, de præſenti vacantium, & qui pro tempore vacare poſſunt, poſt obitum cujuſcumque perſonæ, cui a memorato Antonio Maria Patriarcha moderno, ac pro tempore exiſtente Archihoſpitalis hujuſmodi Præceptore, ſeu Commendatario Beneficia, ſeu bona ad Archihoſpitale prædictum ſpectantia collata fuerint, maturatos, & non exactos, & qui pro tempore, donec aliquem de eodem Beneficio, Prioratu, Præceptoria, ſeu Commenda, membro, Eccleſia, Cappella, Oratorio, Domo, & bonis hujuſmodi provideri contingat, decurrere, & maturare poſſunt, ſub, privationis eorum Officii, ac Beneficiorum per eos obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia Beneficia pro tempore obtinendorum, aliiſque arbitrio Noſtro imponendis pœnis percipere, & exigere valeant, auctoritate, & arbitrio præſentis interdicimus, & prohibemus, ac præcipimus, & mandamus.

Prohibet inter ſpolia Cameræ Apoſtolicæ debita redigi fructus Beneficiorum hujuſmodi quomodocumque vacantium.

§. 4 Ac inſuper volumus, decernimus, & declaramus, ut ſecuto alicujus ex dictis Canonicis Regularibus S. Spiritus, etiamſi profeſſionem per eoſdem emitti conſuetam non emiſerit, dummodo de aliquo Beneficio, ſeu bonis ad Archihoſpitale prædictum ſpectantibus, & ab illo dependentibus, aut membro, Domo, Eccleſia, Cappella, & Oratorio proviſus fuerit, obitu, ſpolium dicti defuncti ad ejuſmodi Archihoſpitale ſpectare omnino debeat, nec quiſpiam ſub quovis prætextu ſeſe ingerere valeat; fructus vero quorumcumque Beneficiorum hujuſmodi tam maturati, & non exacti, quam ii, qui durante vacatione Beneficii prædicti, donec aliquis de eo ab eodem Præceptore, ſeu Commendatario pro tempore exiſtente provideri contingat, ad liberam diſpoſitionem ejuſdem moderni, & pro tempore exiſtentis Præceptoris, ſeu Commendatarii prædicti remaneant, qui de illis ad favorem, vel Archihoſpitalis prædicti, vel Eccleſiæ, ſeu Domus, & Prioratus, aut Canonicorum diſponere poſſit.

Statuit ſpolia Canonicorum defunctorum, dictoſque fructus ſpectare ad Archihoſpitale arbitrio Præceptoris erogantium.

§. 5. Decernentes ipſas præſentes literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, pleniſſime ſuffragari, & ab eis reſpective inviolabiliter obſervari, ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. prædictæ Cardinales etiam de latere Legatos, ſeu eorum Vicelegatos, & Sedis prædictæ Nuncios ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter

judi-

Digitized by Google

judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Data die 4. Martii 1749.

Datum Romæ Apud S. Mariam Majorem ſub annulo Piſcatoris die 4. Martii 1749. Pontificatus noſtri Anno nono.

D. Card. Paſſioneus.

DE INDULTIS

Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus teſtandi, & diſponendi de Sacris Supellectilibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INTER arduas Apoſtolici Miniſterii Noſtri curas, ſicuti Nos oportet, non modo Patrem in abſcondito orantes, ſed publicis etiam Eccleſiæ officiis, ſacriſque conventibus præſidentes, Divinam opem ſine intermiſſione implorare; ita Nos decet Pontificii Sacelli, iin quo pleraque hujuſmodi officia per annum ſolemniter peraguntur, ſplendori, & cultui proſpicere, ejuſque rationibus, juribuſque tuendis, debitum providentiæ ſtudium impendere.

Card. Accorambonus ſacram proprii Sacelli Supellectilem privato Oratorio Agnati ſui legaverat. Sed Miniſtris Cameræ Apoſtolicæ illam pro Sacello Pontificio repetentibus.

§. 1. In ultimo, cum quo deceſſit, teſtamento bon. mem. Joſeph S. R. E. Cardinalis Accoramboni nuncupatus, Sacelli ſui domeſtici vaſa argentea auro obducta, una cum reliqua ſacra Supellectili, reliquit in uſum ſimilis Sacelli, quod ab Ignatio Accoramboni agnato in ſuis Ædibus Spoleti conſtituendum mandavit. Sed contendentibus Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ Miniſtris, invalidam hac in parte fuiſſe dicti Cardinalis diſpoſitionem, & prædictam argenteam, aliamque ſupellectilem Pontificio Noſtro Sacello adjudicari poſtulantibus; eaque controverſia delata ad Tribunal Dilecti Filii Theſaurarii Noſtri Generalis; hujus Auditor, omnibus attente perpenſis, ſententiam pro Noſtro Pontificio ſacello pronunciavit. A qua ſententia quum Dilectus etiam Filius Philippus Accoramboni præfati Cardinalis hæres ad plenam Cameram appellaſſet, viſum eſt Nobis univerſum Collegium Clericorum Præſidentium, aliorumque Officialium præfatæ Cameræ, quo die Cauſam hanc dijudicaturi erant, coram Nobis convocare; idque eo libentius fecimus, quod, quum omnia fere Curiæ Noſtræ Tribunalia, per hos tranſactos Pontificatus Noſtri annos, præſentia Noſtra decoraverimus, nondum id erga illuſtre iſtud Officialium, & Judicum Apoſtolicæ Sedis Collegium præſtiteramus. Itaque indicto coram Nobis die XIII. menſis Janu. anni Domini MDCCXLVIII. Cameræ plenæ conſeſſu, & partium rationibus per ſingulos Clericos in eadem ſuffragium ferentes, diligenter diſcuſſis, totius Collegii conſenſione Decretum prodiit: *Mandatum Domini Theſaurarii eſſe exequendum, & ſententiam confirmandam, juxta modum a Sanctitate Sua declarandum quoad Candelabra, & Supellectilia excepta in Bulla Urbani VIII*; quod ubi approbatione Noſtra confirmatum fuit, mandavimus, ut univerſa domeſtici Sacelli prædicti Cardinalis Supellex, *Exceptis Candelabris, Malluviis, & Gutturniis*, Bacili, & Bocali *vulgo nuncupatis*, quæ quidem hæredi reliquimus, in Pontificii Sacelli Noſtri Sacrarium inferretur.

Sententia ſecundum eos fertur. Cauſa diſcuſſa fuit in plena Camera coram Sanctiſſimo. Reſolutio prioris Sententiæ conformis juxta modum a Pontifice

§. 2. Hujus Reſolutionis fundamentum agnitum fuit in fel. record. Prædeceſſoris

Digitized by Google

ris Noſtri Urbani Papæ VIII. Conſtitutione CLXVI., quæ incipit; *Æquum eſt*, in qua alterius Prædeceſſoris Clementis Papæ VII. Conſtitutionem renovans, omniaque & ſingula indulta diſponendi de ſacra domeſticorum Oratoriorum ſupellectile, S. R. E. Cardinalibus alias conceſſa, abrogans, decrevit, & ſtatuit, ut ſequitur: *Motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam ipſam Conſtitutionem Clementis Prædeceſſoris hujuſmodi innovantes, & ampliantes, quod de cætero perpetuis temporibus præfata omnia, & ſingula Mitras, Pluvialia, Tunicellæ, aliaque ornamenta, & veſtimenta, ac Calices, Patenæ, Vaſa etiam aurea, & argentea, aliæque res, & utenſilia quomodolibet nuncupata, præſertim benedicta, ſeu conſecrata, quibus S. R. E. Cardinales nunc & pro tempore exiſtentes, etiam præfatam, ſeu quamcumque aliam ſimilem, vel diſſimilem facultatem Apoſtolicam de illis diſponendi, ac ad hæredes etiam ab inteſtato tranſmittendi, ut præmittitur, habentes, non ſolum in Cappella Pontificis, ſeu Proceſſionibus, cæremoniis, & aliis functionibus Pontificiis præfatis, ſed etiam in eorum Cappellis privatis hactenus, vel in futurum pro tempore quomodolibet uſi fuerint, ad Sacriſtiam præfatam ipſo jure ſpectent & pertineant, & ad illam deferri, illique realique realiter conſignari debeant ſtatim poſt obitum ipſorum Candinaliam, excepta una Tunicella pro quolibet Cardinali Diacono, & una Planeta pro quolibet Cardinali Presbytero, ac uno Pluviali pro quolibet Cardinali Epiſcopo, ac exceptis Candelabris, ac Malluviis, & Gutturniis,* Bacili, & Bocali *vulgo nuncupatis, etiam aureis, vel argenteis, hac perpetua valitura Conſtitutione Noſtra ſtatuimus, & ordinamus.*

declarandum. Mandatum & de larat:o, Pontificis. Reſolutionis ratio deſumitur ex Conſtitut. Urb. VIII.

Julius III. jamdudum Cappellæ Apoſtolicæ affecta declaravit Paramenta Sacra Cardinalium. Olim Cappellæ Pontificiæ habebantur in Urbis Baſilicis, & Stationum Eccleſiis. Sacella in Palatio Apoſtolico ad pontificalium uſum Avenione primum, deinde Romæ erecta fuerunt.

§. 3. Qua quidem lata lege, Pontificii Sacelli Sacrarii antiqua redintegravit jura, quæ jamdudum fel. rec. Prædeceſſor pariter Noſter Julius Papa III. in ſua Conſtitutione VII., cujus initium eſt: *Cum ſicut*, his verbis aſſeruerat: *Hujuſmodi paramenta, ac ornamenta Cappellæ ipſorum Cardinalium, quæ jam tanto tempore, quod ejus initii hominum memoria non habetur, Cappellæ Apoſtolicæ, in qua Miſſæ Papales celebrantur, devolvi conſueverunt.* Id autem ad eam ætatem probabiliter referri poteſt, qua primum cœperunt Eccleſiaſtica Officia ſolemni, & publico ritu in Pontificii Palatii Sacellis perſolvi, ex quo ſcilicet Romani Pontifices Avenione in Urbem reduces fuerunt. Non quod antea quoque in Apoſtolicis Ædibus Laterani, Oratoria, & Sacella minime exiſterent; ſed quod in ipſis Sacri Conventus non haberentur, qui publice fieri ſolebant in Urbis Eccleſiis, & Baſilicis, ad quas Stationes pro tempore indicebantur, ut ex Sancti Gregorii Homiliis in variis ipſius Urbis Eccleſiis habitis, & ex vetuſtis Ordinibus Romanis colligitur. Id autem quum in Avenionenſi Civitate perfici minime potuiſſent, idcirco ibi in Apoſtolico Palatio Sacella ad Pontificalium ſolemnitatum uſum erecta fuerunt; idque in cauſa fuit, ut Romæ quoque poſt Pontificum reverſionem, magnifica in Apoſtolicis Palatiis Sacella extruerentur, in quibus pleræque functiones peragerentur, quæ antequam Pontifices Avenione Sedem figerent, ut ſupra dictum eſt, publice in Baſilicis, aliiſque Urbis Eccleſiis fieri conſueverant.

Id probatur ex Ordinibus Romanis diverſis temporibus editis.

§. 4. Et ſane in Ordine Romano, quem edidit Jacobus olim Sancti Georgii in Velabro Diaconus S. R. E. Cardinalis Cajetanus, qui Cardinalitiam Dignitatem a Bonifacio Papa VIII. Patruo ſuo accepit, nec verbum quidem legitur de Solemnitatibus in Pomtificii Palatii Sacello habitis antequam Pontifices Avenionem migrarent. Contra vero in altero Ordine Romano, quem ſcripſit Petrus Amelius, poſtquam Pontifices Romam redierant, de Prædeceſſore Noſtro Bonifacio IX. narratur, quod Beatæ Birgittæ Viduæ Canonizationem in Palatii Sacello peregerit, propterea quod ea nocte, quæ deſignatam hujuſmodi Solemnitati diem præceſſit, gravi morbo correptus fuiſſet non ſine mortis periculo; a quo tamen ipſius Beatæ interceſſione liberatus, ſequenti die in Baſilica Vaticana ritu ſolemni Miſſam celebravit. Præterea in Cæremoniali Auguſtini Piccolominei quondam Epiſcopi Pientini, quem ſub auſpiciis Leonis Papæ X. Chriſtophorus Marcellus tanquam ſuum opus edidit, ubi de Dominica prima Adventus, aliiſque per anni curſum ſolemnitatibus agitur, ſæpe quidem Eccleſia, at ſæpe etiam Sacellum, ſeu Cappella memoratur. Et quamvis recol. mem. Prædeceſſor Noſter Sixtus Papa V. in ſua Conſtitutione

Sixti V. conſilium

XXII.

De reſtituendis Stationum celebritatibus contrariæ conſuetudini.

XXII., quæ incipit: *Egregia Populi Romani*, antiquam Conſuetudinem quoad Functiones Pontificales in Baſilicis, & Eccleſiis per Urbem celebrandas, in priſtinum reſtituere volens, ſtatos dies, certaſque Eccleſias pro uniuſcujuſque ſolemnitatis celebritate deſignaſſet; nihilominus uſus invaluit, ut pleræque ex ipſis in Apoſtolicarum Ædium Sacellis peragantur.

Poſitis juribus Sacelli Pontificii non potuit Cardinalis Accorambonus, vigore Indulti perſonalis, ſacram Supellectilem privatæ Capellæ legare.

§. 5. Porro jus iſtud, quo Cappella Apoſtolica a tanto jam tempore, ut præfertur, gaudere dignoſcitur, & quidem ratione functionum, quæ in ea ab ipſis S. R. E. Cardinalibus, vel ſaltem cum eorum aſſiſtentia peraguntur, quæque continuum ſacræ Supellectilis uſum requirunt; quodque, ut ſuperius etiam demonſtravimus, a Prædeceſſore Noſtro Urb. Papa VIII. ſpeciali Conſtitutione aſſertum, & confirmatum fuit; non ita labefactari viſum eſt, in caſu, de quo agebatur, per Indultum a fel. record. Benedicto Papa XIII. per Literas in forma Brevis conceſſum prædicto Joſepho Cardinali, ut harum Literarum vigore potuerit hic præfatam Cappellæ ſuæ Supellectilem domeſtico hæredis Oratorio legare.

Immo idipſum Indulti vigorem ademit, & Urbani legem in integrum reſtituit.

§. 6. Quamvis enim in hujuſmodi Literis præfatæ Urb. VIII. Conſtitutioni expreſſe fuerit derogatum, eidemque Cardinali plena, & ampla conceſſa ſit facultas teſtandi, & diſponendi de omnibus, & ſingulis Mitris, & veſtimentis Eccleſiaſticis, & aliis rebus, & utenſilibus Divino cultui dicatis, ſeu deſtinatis, aureis, ſeu inauratis, tam privatæ Cappellæ ipſius Cardinalis, quam iis, quibus in Cappellis, Cæremoniis, Proceſſionibus, & aliis Functionibus Pontificiis uſus fuiſſet; Cum tamen idem Cardinalis de præmiſſis non diſpoſuerit juxta formam in præfato Indulto præſcriptam, prædicta Urbani VIII. Conſtitutio ſuam vim, auctoritatemque recuperat, & in illius ſequelam, jure meritoque judicatum, reſcriptumque fuit, ut ſupra narravimus.

Indultum enim formam diſponendi præſcripſit favore Capellæ publicæ.

§. 7. Quod autem prædictus Cardinalis de ſacra Oratorii ſui ſupellectile ad formam Indulti non diſpoſuerit, in dubium minime revocatum eſt. Etenim quum in relatis Benedicti Prædeceſſoris Literis ea conditio expreſſe appoſita legatur: *Dummodo tamen de illis in favorem alicujus Eccleſiæ, ſeu Cappellæ, vel Loci Pii, arbitrio tuo diſponas:* Quumque Cardinalis Accorambonus de præmiſſis omnibus diſpoſuerit in favorem Cappellæ Spoleti in ſuis Ædibus erigendæ; clarum eſt, ſervatam ab eo non fuiſſe formam in Pontificio Indulto ſibi præſcriptam. Nec enim ullius momenti, ad caſum, de quo agitur, reputata fuit quæſtio, quæ inter Partium defenſores agitabatur, an ſcilicet ea Loca, quæ in privatis Domibus ad Sancti Sacrificii celebrationem deſtinantur, *Cappellæ* nomine, vel potius *Oratorii* appellanda ſint; aut, etiamſi *Cappellæ* nuncupari poſſint, an ſaltem ad aliquam diſtinctionem ſtatuendam inter eas, aliaſque Cappellas, quæ in publicis Eccleſiis erectæ ſunt, & Altaria lateralia continent, *Cappellæ privatæ* appellari debeant. Nam ſi advertatur, *Cappellæ* nomen in præcitato Brevi medium regere locum inter *Eccleſiam, & Locum Pium*, quæ ſane nomina ad publica duntaxat loca referri poſſunt; ait ſiquidem Breve in loco ſupra relato: *In favorem alicujus Eccleſiæ, ſeu Cappellæ, vel Loci Pii, arbitrio tuo diſponas*; facile erit exinde inferre, Pontificem id intelligi voluiſſe non de Cappella privata in domeſticis ipſius Cardinalis Ædibus extructa, vel extruenda, ſed de pubblica Cappella intra alicujus Eccleſiæ ambitum conſtituta.

Et ratio ſuadet.

Eoque magis id rationi conſonum apparet, quod quum præfatis Prædeceſſoribus Noſtris, in ſuis Conſtitutionibus pro Sacello Pontificio editis, propoſitum ſit, non ſolum Cameram Apoſtolicam a tot, tantiſque expenſis pro ipſius Sacelli apparatu neceſſariis aliqua ex parte ſublevare; verum etiam aliquem juſtum modum imponere privilegio, quod S. R. E. Cardinalibus concedi conſuevit, de bonis etiam ex Eccleſiaſticis proventibus acquiſitis, in favorem propinquorum teſtandi, & diſponendi; quo ſcilicet, ſi ex Cardinalium teſtamentis reliqua eorum bona ad propinquos deferantur (quemadmodum de bonis præfatis Cardinalis eveniſſe dignoſcitur), ſacra ſaltem vaſa, atque ornamenta, vel juxta præſcriptum Conſtitutionum generalium, ad Pontificiæ Cappellæ Sacrarium devolvantur, vel juxta Indultorum formam, in alicujus Eccleſiæ, ſeu Cappellæ, vel Locii Pii beneficium cedant: porro ſi Indulta hujuſmodi etiam de Cappellis privatis, quæ in Hæredum Domibus ſunt, intelligi deberent, provida Pontificum mens,

eptato

Digitized by Google

optato fraudaretur effectu; quum ſatis conſtat in diem contingere, ut Ædium Domini hujuſmodi domeſtica Oratoria in uſum propriæ habitationis convertant; eorundem vero ſacra ſupellex, jure dominii, quod Hæredes liberum in eam exercent, ſæpe venalis fiat, ac, dummodo ejus æſtimatio ratione benedictionis, aut conſecrationis non augeatur, illius pretium libere & licite in Dominorum commodum redigatur.

Irritum quoque remanſit privilegium tranſmittendi ad Hæredes, ut hi favore Capellæ publicæ diſponerent.

§. 8. Fruſtra vero præfati Teſtamenti Defenſores replicabant, Cardinalem hæredem promptum & paratum eſſe ad publicam Cappellam, ſive Oratorium publicum conſtruendum prope domeſticas ſuas Ædes; idque ipſi negari non poſſe contendebant, propterea quod laudatum Benedicti Prædeceſſoris Indultum, non ipſi ſolum Cardinali facultatem tribuerat ita de præmiſſis teſtandi & diſponendi, ſed etiam *illa ad hæredes ſuos, ſi ipſum inteſtatum mori contingeret, tranſmittendi, dummodo tamen de illis in favorem alicujus Eccleſiæ, ſeu Capellæ, vel Loci Pii, vel ipſe arbitrio ſuo diſponeret, vel ipſius hæredes, & ſucceſſores, quatenus ipſe ab inteſtato decederet, diſponerent*, ut in iiſdem legitur. Prætermiſſis enim aliis reſponſionibus, viſum eſt, ipſius Cardinalis Teſtamentum, quo de Cappellæ ſuæ ſupellectili, ut præfertur, diſpoſuit, prætenſam hæredis facultatem ex Indulti Literis deſumptam, penitus de medio ſuſtuliſſe. Hæc ſiquidem facultas in Literis ipſis Hæredi conceſſa erat, pro eo caſu dumtaxat, quo Cardinalis ipſe nihil diſpoſuiſſet: *ſi te inteſtatum mori contigerit &c. quatenus ab inteſtato decedas &c.* ſed alium caſum ſane non recipiebat, quo ſcilicet idem Cardinalis teſtamentariam diſpoſitionem exaraſſet; at Pontificio Indulto minime conformis, fuit illa, quam hactenus examinavimus, quæque cauſam dedit, ut Urbani Lex pro Pontificio Sacello dudum ſtatuta, vim ſuam reſumpſiſſe cenſeretur.

Nam illud obtineret dumtaxat, ſi quid a Cardinali diſpoſitum fuiſſet.

Pontifex itaque plenæ Cameræ reſcriptum confirmat.

§. 9. His potiſſimum fundamentis quum innixum fuerit Reſcriptum a plena Camera coram Nobis dicta die congregata editum, Nos illud, iiſdem de cauſis, jam tunc approbatione noſtra ratum fecimus, & nunc tenore præſentium, & Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, confirmamus & roboramus. In quo non id Nobis propoſitum eſt, ut quidquam detrahamus legitimis Privilegiis, quæ Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus, non ſolum propter conſpicuam eorum Dignitatem; ſed etiam propter graviſſimos labores, quos pro Apoſtolica hac Sancta Sede aſſidue ſuſtinent, jure ac merito conceſſa dignoſcuntur; quum etiam Nos ipſi Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inſiſtentes, ſimilia Indulta diſponendi de ſacris ſupellectilibus libenter conceſſerimus iis, quos ad Cardinalitiam dignitatem aſſumpſimus; ſed eo dumtaxat ſpectamus, ut conditiones, quæ in eorum Indultis providē apponuntur, ſuum debitum ſortiantur effectum; ipſique, ſi conceſſis facultatibus uti voluerint, de ſacris hujuſmodi ſupellectilibus erga Eccleſias, ſeu Cappellas publicas, aut Loca Pia, benefici ſint. Quod ubi in animum induxerint, Nos ſane, ſalva Privilegiorum ipſis conceſſorum amplitudine, & per modum conſilii, ab æquitatis tamen ratione, ut Nobis videtur, minime ſejuncti, eoſdem vehementer hortamur, ut eas potiſſimum Eccleſias præ oculis habeant, quas, ſive Metropolitanas, ſive Cathedrales, ſive Abbatiales, aut ad Eccleſiaſtica ipſorum Beneficia ſpectantes, gubernaverint, & obtinuerint; quas quidem Eccleſias beatæ memoriæ Prædeceſſor Noſter S. Pius Papa V. in hoc rerum genere tam amplo Privilegio donavit, ut in ſua Conſtitutione XXXXII. quæ incipit *Romani Pontificis*, decreverit, & declaraverit, quæcumque ornamenta, paramenta, vaſa, & alia utenſilia ſacra, ad uſum, & Cultum Divinum in privatis Cappellis, & Oratoriis Epiſcoporum, Abbatum, aliorumque Eccleſiaſtica Beneficia obtinentium alias deſtinata, ſub appellatione Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ deditorum minime venire debere, nec etiam ſub quibuſvis teſtandi facultatibus, & Indultis comprehendi; ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſteria, & Beneficia, in quibus prædicti reſederint, aut quibus præfuerint, ſeu quæ alias obtinuerint, omnino ſpectare, & pertinere. Tum etiam pari ratione iiſdem commendamus Eccleſias illas, quarum titulum ac Regimen ipſo Cardinalatus ordine obtinuerint, quæ etiam in Sancta Synodo Lateranenſi

Adhortatio ad Cardinales circa ſacrorum Vaſorum, & ſupellectilium diſpoſitiones deſumpta ex præſcripto Conſtitutionis S. Sancti Pii V.

Item ex Concilio Lateranenſi V.

Digitized by Google

nenſi V. impenſe ipſis commendatæ fuerunt, ut videre eſt in Cap. II. Bullæ ſuper Reformatione Curiæ a rec. memor. Prædeceſſore pariter Noſtro Leone Papa X. in ipſius Synodi ſeſſione IX. promulgatæ.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 10. Volumus autem præſentes Literas, in dicta Camera, ejuſque Libris, ad formam Conſtitutionis rec. memor. Prædeceſſoris quoque Noſtri Pii Papæ IV. de regiſtrandis, admittendas, & regiſtrandas, & in eis, contenta quæcumque, etiam ex eo, quod dictus Philippus, & forſan alii deſuper intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes illis non conſenſerint, aut non ſufficienter auditos ſe fuiſſe contendant, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut ex alio quovis defectu, etiam ſubſtantiali, aut ex alio quovis defectu, etiam ſubſtantiali, aut ex alio quovis capite, etiam in corpore juris clauſo, ſeu occaſione, vel cauſa, etiam quantumvis juſta, rationabili, & privilegiata, notari, impugnari, invalidari, & retractari poſſe, ſed ipſas præſentes Literas ſemper validas, firmas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac Sacrario Sacelli Noſtri pleniſſime ſuffragari.

Aliter judicari prohibetur.

§. 11. Sicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarium, & alios Cardinales; etiam de Latere Legatos, necnon dictæ Cameræ Præſidentes Clericos, alioſque Officiales, nunc, & pro tempore exiſtentes, in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Derogatio contrariis.

§. 12. Non obſtantibus præmiſſis, & præſertim prædicta lite, ſeu controverſia hujuſmodi, cujus ſtatum, & merita, & alia quæcumque etiam ſpecificam, & individuam mentionem, & expreſſionem requirentia præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi, illamque penitus, & omnino extinctam eſſe, & fore etiam decernimus; Necnon, quatenus opus ſit, noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de Jure quæſito non tollendo, & quibuſvis uſibus, & conſuetudinibus, & actibus, ex interpretatione Indultorum S. R. E. Cardinalibus prædictis ſuper facultate de bonis, & rebus propriis teſtandi, necnon illa, & alias ad hæredes ab inteſtato tranſmittendi conceſſorum, in contrarium præmiſſorum forſan introductis & geſtis: Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis ejuſdem S. R. E. Cardinalium Collegio, ac Eccleſiis, & Locis quibuslibet, & quibuſcumque Perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, qualitatis, & Dignitatis, etiam individua expreſſione dignis, etiam in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis: Quibus omnibus, & ſingulis, cæteriſque contrariis quibuſcumque, etiam pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenore hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata exprimerentur, & inſererentur, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum ſpecialiter, & expreſſe derogamus, eaque reſpective nullatenus obſtare decernimus.

Fides præſtanda tranſumptis.

§. 13. Volumus etiam, ut earumdem præſentium tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem fides ubique Locorum tam in Judicio, quam extra illud habeatur, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, hortationis, commendationis, decreti, derogationis, & voluntatis infrin-

Digitized by Google

infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarn. Dom. X. Kal. Maj. Pontificatus Noſtri Anno Nono. Dat. Pontif. anno 9. die 22. Aprilis 1749.

D. Cardinalis Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 7. Maji ejuſdem Anni.

ABBATI MONASTERII

Campidunenſis Ordinis S. Benedicti, ejuſque Succeſſoribus in perpetuum conceditur facultas miniſtrandi Sacramentum Confirmationis Chriſtifidelibus ſuæ Juriſdictioni ſpirituali ſubjectis.

BENEDICTUS EPISCOPUS XXVII.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

SUPREMA diſpoſitione, cujus inſcrutabili Providentia ordinationem ſuſcipiunt Proœmium. univerſa, ſuper eminenti Apoſtolicæ Dignitatis ſpecula, nullis noſtris licet ſuffragantibus meritis, ſed ſolum per ineffabilem Divinæ Bonitatis abundantiam conſtituti, & in illius domo diſpenſatores effecti, ad ea, per quæ Monaſteriorum quorumlibet, illorum præſertim, quæ ab antiquo tempore fundata, variiſque privilegiis, & gratiis a Summis Pontificibus condecorata reperiuntur, & in quibus utpote perinſignibus Perſonas præcipua generoſi ſtemmatis nobilitate fulgentes Altiſſimo famulatum exhibere percipimus, decori, & opportunitati, nec non illorum ſubditorum ſpiritualibus commodis, Divinique cultus augmento per novæ conceſſionem gratiæ per amplius conſulitur, vota libenter intendimus, ac in his Paſtoralis Officii noſtri partes favorabiliter impartimur, prout Locorum, & Perſonarum hujuſmodi qualitatibus, ac circumſtantiis matura conſideratione penſatis ad Omnipotentis Dei, ejuſque Glorioſiſſimæ Genitricis Virginis Mariæ laudem, & gloriam, devotionis quoque Chriſtifidelium propagationem in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

§. 1. Sane pro parte Dilecti Filii Engelberti & in Sirgeſtein moderni Abbatis Inſignl. Privilegio Abbati, & Monaſterio Campidunenſi dudum conceſſa. Monaſterii, Abbatiæ Ducalis & Imperialis nuncupati, Beatæ Mariæ Virginis in Cœlos aſſumptæ Oppidi Civitatis Campidunenſis Ordinis Sancti Benedicti nullius Diœceſis Provinciæ Moguntinæ, Sacri Rom. Imperii Principis Nobis nuper exhibita petitio continebat; quod dictum Monaſterium, alias & uſque de anno Domi-

 ni ſe-

Digitized by Google

ni ſeptingenteſimo ſeptuageſimo tertio a Beata Hildegarde fundatum, unum ex principalioribus dicti Ordinis Monaſteriis tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus exiſtit, illiuſque pro tempore exiſtens Abbas, nedum inter præcipuos Sacri Romani Imperii Principes in Dieta Ratisbonenſi Sedem, ac Votum, & Vocem habet, ſed etiam pro tempore exiſtentis Romanorum Imperatricis perpetui Archimareſcalli munere fungitur, ac in pluribus ſibi ſubjectis Oppidis, & Locis Campidunenſis Ducatus, & ditionis temporalem; in primodicto vero Monaſterio, quod Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectum exiſtit, ac in Parochiali Eccleſia Sancti Laurentii dicti Oppidi Campidunenſis ſpiritualem, ac exemptam, & Ordinariam exercet Juriſdictionem, quamplurimis etiam, tum Apoſtolica a diverſis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, tum Imperiali, & qualibet alia reſpective auctoritate conceſſis & elargitis, & Monaſterium primodictum, illiuſque Abbas, & Monachi pro tempore exiſtentes gaudent Indultis, gratiis, privilegiis, facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, præeminentiis, & antelationibus, & ipſe Engelbertus Abbas nuper ſpeciali Abbatialem Ducalem nuncupatam Eccleſiam ſub invocatione Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis, & Sanctorum Gordiani, Epimachi, & Caſtoli Martyrum noviter reſtauratam, conſecrandi facultate a Nobis decoratus fuit.

Nova petitio, ejuſque fundamenta.

§. 2. Si autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, aliud valde quidem opportunum dicto Engelberto Abbati, illiuſque ſucceſſoribus primodicti Monaſterii Abbatibus pro tempore exiſtentibus, a Nobis, & Sede Apoſtolica præfata concederetur Indultum, videlicet, ut ipſe Engelbertus Abbas, ejuſque ſucceſſores primodicti Monaſterii Abbates pro tempore exiſtentes præfati, Sacramentum Confirmationis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus ſubditis primodicti Monaſterii, & Parochialis Eccleſiæ præfatæ Parochianis tantum miniſtrare poſſint, hoc profecto, & ad Catholicæ Religionis bonum, & ad dictorum ſubditorum animarum ſalutem plurimum conferret; Quandoquidem cum dicti ſubditi, non ſine gravi eorum incommodo & moleſtia, ad alia Loca pro dicto Sacramento Confirmationis ſuſcipiendo ſe conferre coguntur, inde evenit, quod ipſi aut Sacramentum hujuſmodi nonniſi in provecta ætate ſuſcipiunt, vel, ut ſæpius accidit, abſque dicto Sacramento vitam miſere ducentes, ab humanis decedunt. Hinc dictus Engelbertus Abbas, qui hæreticos in dicto Oppido degentes ad Fidem Catholicam amplectendam pari ſolicitudine, & zelo, & non ſine effectu perducere curat, dictos ſubditos, & Parochianos Catholicos, & præſertim noviter ad dictam Fidem converſos, ad hoc ut ipſi fortius, & validius in ſpirituali lucta contra animæ inimicos dimicare queant, Confirmationis Sacramento hujuſmodi in congrua, & convenienti ætate muniri ſummopere exoptat: Quare pro parte dicti Engelberti Abbatis Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus dictorum ſubditorum, & Parochianorum indemnitati, eorumque animarum ſaluti in præmiſſis opportune conſulere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Indultum, de quo in Rubrica, conceditur Abbati, ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum.

§. 3. Nos igitur, qui, quantum cum Domino poſſumus, ſpiritualem Chriſtifidelium conſolationem, & utilitatem pii Patris affectione proſequimur, opemque, & operas noſtras ad id impendimus efficaces, præfato Engelberto Abbati ſpecialem gratiam facere volentes, ipſumque Engelbertum Abbatem a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati; eidem Engelberto Abbati, illiuſque ſucceſſoribus primodicti Monaſterii Abbatibus pro tempore exiſtentibus præfatis, ut ipſi indumentis Pontificalibus induti, recepto prius Oleo Sacro a quocumque Catholico Antiſtite, gratiam, & communionem dictæ Sedis Apoſtolicæ habente confecto, dictum Confirmationis ſacramentum ſubditis dicti Monaſterii, & Parochialis Eccleſiæ præfatæ Parochianis, ſpirituali Juriſdictioni ipſius Engelberti Abbatis, & pro tempore exiſtentis Abbatis, primodicti Monaſterii ſubjectis tantum quocumque tempore conferre poſſint & valeant, Apoſtolica auctoritate earumdem tenore præſentium perpetuo concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam, & omnimodam facultatem, & poteſtatem deſuper impertimur.

§. 4. Nun

Digitized by Google

Decreta Clauſulæ, Derogationes.

§. 4. Nec non ipſum Engelbertum Abbatem, ejuſque ſucceſſores primodicti Monaſterii Abbates pro tempore exiſtentes præfatos deſuper a quoquam quavis auctoritate, fungente, vel dignitate fulgente, ſub quovis prætextu, colore, vel ingenio, cauſa, & occaſione inquietari, perturbari, aut quovis modo impediri nullatenus unquam poſſe; ſicque & non alias per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, Sediſque Apoſtolicæ præfatæ Nuncios judicari, & definiri debere; Et ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus quibuſvis Apoſtolicis, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibuſque Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac, quatenus opus ſit, dicti Ordinis, & Monaſterii primodicti, etiam Juramento, Confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, perpetuæ conceſſionis, indulti, licentiæ, & facultatis, impartitionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. die 26. April. 1749.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimonono, ſexto Kalendas Maji Pontificatus Noſtri Anno Nono.

SUPER CONSERVATORIIS

Virginum Anglicanarum nuncupatarum,

BENEDICTUS EPISCOPUS

XXVI.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUAMVIS juſto Dei Omnipotentis judicio nullus finis ſit arduis, acerbiſque curis, gravibuſque moleſtiis, quæ Nobis undique ac ſine intermiſſione circumſtant, & opprimunt: attamen conſtitutum Nobis eſt, cœleſtis auxilii fiducia, animum non deſpondere: & quoniam, ipſius Dei beneficio, neque vires, neque rerum, & negotiorum reminiſcentia Nos in hac provecta jam ætate deſtituunt, nullum Nobis credimus detrectandum eſſe laborem, quemcumque ad optimum Eccleſiæ Sanctæ regimen humilitati Noſtræ commiſſum conducere poſſe reputemus. Itaque quoties exorientium controverſiarum natura Apoſtolicæ auctoritatis judicium requirere videtur, Noſtramque operam, aliorum conſilio adjutam, ad earum rectam deciſionem haud inutilem fore judicamus; eas ipſas ab inferioribus quibuſcumque Judicibus, & Tribunalibus avocatas, cognitioni Noſtræ reſervare, ac judiciali ſententia prolata, dirimere, ac terminare conſuevimus.

Pontifex pro Eccleſiæ regimine quandoque cauſas ad ſe avocat, illaſque cum aliorum Conſilio decidit.

Controverſia orta fuit inter Curiam Epiſcopalem Auguſtanam & duo Conſervatoria Virginum An-

§. 1. Huic inſtituto noſtro inhærentes, quum quædam controverſia non ita pridem exorta fuiſſet inter Curiam Epiſcopalem Auguſtanam ex una, & duo Conſervatoria Virginum Anglicanarum nuncupatarum, unum nimirum in ipſa Civitate Auguſtæ Vindelicorum, alterum vero Mindelheimi, ejuſdem Auguſtanæ Diœceſis Oppido, exiſtentia, ex altera partibus: & dicta quidem Epiſcopalis Curia præfatis Conſervatoriis præceptum feciſſet, ut ſuam Ordinariam auctoritatem recognoſcerent, ſibique debitam exhiberent obedientiam, quam cuidam prætenſæ Generali Superiorisſæ Monachii commoranti ab illis præſtari aſſerebat; præfatum vero

Con-

Digitized by Google

Conſervatorium in Civitate Auguſtana poſitum hujuſmodi præcepto prompte paruiſſe, ſed alterum Mindelheimi exiſtens eidem obtemperare recuſaſſet; quapropter prædicta Epiſcopalis Curia ad quoſdam actus adverſus Conſervatorium hujuſmodi processiſſet; cumque animadverſum a Nobis eſſet, occaſione hujus controverſiæ, nonnullas alias moveri quæſtiones tam ſuper inſtituto Jeſuitiſſarum, quod idem eſſe dicebatur, cum prædictarum Anglicanarum Virginum inſtituto, quam ſuper perſona, & meritis defunctæ quondam Mariæ VVart, ſeu de Guardia nuncupatæ, dictarum Jeſuitiſſarum Inſtituti olim Fundatricis: Nos, quibus compertum erat, plura de hujuſmodi Inſtituto, ejuſque Fundatrice prædicta, a Scriptoribus referri, & aſſeri, quæ minime conſentanea ſunt Actis authenticis, & indubiis monumentis, quæ ſuper ipſis, in Regeſtis Congregationum Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium, tam generalium Inquiſitorum adverſus hæreticam pravitatem deputatorum, quam negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum, aſſervantur; hæc omnia ad Nos afferri juſſimus; ac deputata peculiari Congregatione, in quam adlegimus Venerabilem Fratrem Noſtrum Xaverium Epiſcopum Præneſtinum S. R. E. Cardinalem *Gentili*, Dilectoſque Filios Noſtros Joachimum Tituli S. Cæciliæ *Portocarrero*, Carolum Albertum Tituli Sanctæ Mariæ de pace *Cavalchini*, & Joachimum Tituli Sanctæ Crucis in Hieruſalem *Beſozzi*, ejuſdem S. R. E. Presbyteros Cardinales reſpective nuncupatos, nec non Venerabilem Fratrem Joſephum Archiepiſcopum Damaſcenum, Congregationis ſuper negotiis, & Conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium Secretarium, quem huic etiam peculiari Congregationi a Secretis eſſe juſſimus, ac dilectum Filium Magiſtrum Clementem Argenvillers Auditorem Noſtrum; atque his omnibus coram Nobis die XXI. menſis Julii an. Domini MDCCXLVIII. congregatis, & diligenti ſuper præmiſſis omnibus tractatu habito; quum eorum ſententia fuerit, ut nonnulla, quæ inferius ſubjicientur, Decreta, & Reſcripta fierent, atque ederentur; ea Nos quidem jam tunc approbavimus, & rata eſſe voluimus; & nihilominus nunc iterum, tenore præſentium, atque evidentiore hac Apoſtolicæ auctoritatis ſignificatione roborata, perpetuam vim, & firmitatem habere decernimus, atque ſtatuimus.

§. 2. Sed quoniam difficile, imo fere impoſſibile foret intelligere, quibus veluti fundamentis hujuſmodi Decretorum juſtitia innitatur, non cognitis prius his, quæ ex præfatis Regeſtis juridice deſumpta eſſe diximus; neceſſe eſt hic nonnullas facti notitias præponere. Eæ autem ſunt, quæ ſequuntur.

I. Quædam Maria VVarth, ſeu de Guardia nuncupata, poſtquam anno MDCIX. quemdam Mulierum Convictum Audomaropoli, ad bonum finem, ut credi poteſt, aperuerat; alioſque ſimiles deinde in aliis Belgii Locis, & in Leodienſi, Trevirenſi, & Colonienſi Civitatibus conſtituerat; ſub Pontificatu felicis recordationis Prædeceſſoris Noſtri Gregorii Papæ XV. anno MDCXXI. ad Urbem acceſſit, novi inſtituti ſui confirmationem ab Apoſtolica Sede impetratura.

II. Comparuit anno MDCXXIV. apud Congregationem Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum Procurator Cleri Anglicani, graviter expoſtulans, quod magnum detrimentum Miſſionibus inferretur ex ratione vivendi, quam præfati Inſtituti Mulieres ſequebantur; Id quod in cauſa fuit, ut ipſius Inſtituti examen exiſtenti Cardinali Millino committeretur.

III. Quum anno MDCXXVIII. Epiſcopus Viennenſis tunc pariter exiſtens S. R. E. Cardinalis Cleſſelius nuncupatus eidem Congregationi expoſuiſſet quamdam hujuſmodi Mulierum Domum in ſua Civitate, ſeipſo inconſulto, apertam fuiſſe; & quid ſibi circa eam agendum eſſet, ab ipſa Congregatione exquiſiiſſet; coacta eodem anno coram recolendæ memoriæ Urbano Papa VIII. prædictorum Cardinalium Congregatione, decretum fuit, ipſo Prædeceſſore Urbano annuente, ut Apoſtolicæ Sedis Nuntiis per diverſas Regiones conſtitutis demandaretur præfati Inſtituti, & erectorum reſpective Domuum omnimoda extirpatio, & ſuppreſſio. Et quoniam prædictæ Mulieres ſe a Presbyteris Societatis Jeſu directas eſſe jactabant, injunctum fuit tunc exiſtenti Generali ipſius Societatis Præpoſito, ut, quatenus id verum eſſet, ſubditis ſuis omnibus directe inhiberet, ne ſe in directione Convictuum quorumcumque Mulierum immiſcerent: quum id ipſius Societatis Inſtituto contra-

rium

glicanarum ſuper obedientia Epiſcopo Auguſtano præſtanda. Hujus controverſiæ occaſione, aliæ quæſtiones excitatæ ſuper eſſentia, & identitate Inſtituti dd. Virginum, & ſuper Perſona qu. Mariæ VVarth Fundatricis ejusque reprobati Inſtituti. Pontifex ſuper integro negotio deputat Congregationem particularem. Decreta dictæ Congregationis, auditis partibus, facta, ut infra, a Pontifice approbantur. Præmittuntur ea quæ de geſtis dictæ Mariæ, ejuſque prætenſo inſtituto, in Tabulariis S. Inquiſit., & Congreg. de Prop. Fide habentur. Maria VVarth nonnullis Mulierum Conſervatoriis in Belgio fundatis Anno 1621. Romam venit, petens inſtituti ſui confirmationem. Congreg. de Prop. Fide, Cleri Anglicani querelis excitata, in Inſtitutum ipſum inquirit.

Digitized by Google

nium dignoſceretur, cujus Fundator S. Ignatius, quum Romam adveniſſet pro obtinenda ejuſdem Inſtituti confirmatione, accepiſſetque piam quamdam Mulierem, Eliſabetham Roſellam nomine, in Urbem ſe pariter contuliſſe, eo conſilio, ut facultatem obtineret, una cum aliis Piis Mulieribus ſub Inſtituti regula conviven di, poſtulavit ipſe, & obtinuit a Romano Pontifice, tam pro ſe, quam pro univerſa Presbyterorum a ſe inſtitutorum Societate, ut a cura, & directione Mulierum in Religioſis Domibus conviventium, perpetuo liberi, & immunes eſſe deberent.

Ob novas adverſus ipſum Cardin. Cleſſelii querelas, Urbanus XIII. de conſilio Congr., Inſtitutum ſupprimi mandat.

IV. Dum anno ſequenti Apoſtolicæ Sedis Nuntii Pontificiorum mandatorum executionem reſpective urgebant, jamque ſuppreſſæ fuerant dictarum Mulierum Domus, quæ Audomaropoli, Leodii, & Coloniæ Agrippinæ antea extiterant; quum Nuntius Coloniæ agens Trevirenſem ſimiliter earum Domum ſupprimere aggrederetur; comparuit quædam Mulier, Cambiani nuncupata, quæ ſe ipſius Inſtituti Viſitatricem aſſerens, vigore Literarum Patentium ſibi a prætenſa Præpoſita Generali Maria VVarth conceſſarum, ipſius Nuntii conatibus, magna vi & contentione ſe oppoſuit. Maria enim, in Urbe adhuc degens, ſtatim ac intellexit, quid ferrent Pontificia mandata, omnem rationem inire ſtuduit, ut ea effectu fraudaret; ſuaſque ſequaces ubique exiſtentes per Encyclicas Litteras admonuit, ne iis obtemperarent. Itaque prædictus Nuncius, ad evitanda majora ſcandala, nunc quidem ab incœpto deſiſtere ſatius habuit.

Et quatenus Presbyteri Soc. Jeſu dictas Mulieres dirigerent, injungitur illius Præpoſito Generali, ut id, tamquam ab ejus Inſtituto alienum prohibeat.

Supprimuntur aliquæ Domus Dictarum Mulierum.

V. Hujus rei relatione a Nuntio Romano tranſmiſſa, prædictoque Cardinali Cleſſelio magis magiſque inſtante pro intelligenda Pontificis voluntate circa Domum, quæ Viennæ, ut ſupra dictum eſt, aperta fuerat: quum etiam nonnulli hujuſmodi Inſtituti Mulierum convictus, ques Bononiæ, Foroſempronii, atque etiam Romæ clam conſtitutos fuiſſe compertum eſt, quamprimum ſuppreſſi, & extirpati fuiſſent; totius negotii cognitio ab ipſo Urbano Prædeceſſore ad alteram prædictam Congregationem Cardinalium, S. Officii nuncupatam, remiſſa fuit.

Sed aliarum ſuppreſſio ſuſpenditur, ob earumdem reſiſtentiam, quam fovet Maria VVarth.

Cauſa gravior efficitur & ad Tribunal S. Officii remittitur.

VI. Ex hujus Congregationis ſententia & conſilio, quum judicatum fuerit, opportunum, & expediens fore, ut Pontificia Decreta pro ſuppreſſione prædicti Inſtituti jam prolata, Apoſtolicæ Conſtitutionis robore firmarentur, idem Urbanus Prædeceſſor Anno Incarnationis Dominicæ MDCXXXI. idibus Januarii Apoſtolicas Literas ſub Plumbo edidit, incipientes: *Paſtoralis Romani Pontificis*, quibus prætenſam Congregationem Mulierum, ſeu Virginum, Jeſuitiſſarum nuncupatarum, penitus, & perpetuo abolevit, ejuſque Congregationis aſſertas Viſitatrices, Rectrices, & præpoſitam Generalem, aliaſque Officiales quaſcumque, Officiis, muneribus ſuis de facto uſurpatis privavit; eiſdemque, & aliis Mulieribus, ſeu Virginibus, hujuſmodi prætenſæ Congregationi antea de facto adſcriptis, ne in ſimul, & in communi de cætero degere, & tractare, aut ſe pro Religioſis, ſeu prætenſæ hujuſmodi Congregationis ſequacibus, ullo modo degere, multoque magis ne alias Virgines, ſeu Mulieres in ipſius reprobati Inſtituti ſocietatem deinceps admittere, aut recipere auderent, ſub excommunicationis majoris, aliiſque pœnis, diſtricte prohibuit, eaſque omnes, quæ in ipſa ſuppreſſa Congregatione, & relative ad illius legitimam ſubſiſtentiam, vota quæcumque emiſerant, ab hujuſmodi votorum obligatione omnino ſolutas, & liberas eſſe declaravit; ut ſuſius legi poteſt in ipſa Conſtitutione. Denique tam ipſam Mariam VVarth, quæ interim in Belgium ſe receperat, quam præfatam Cambiani, in cuſtodiam dari juſſit.

Anno 1631. prodiit Conſtitutio Urbano VIII. qua prætenſum Inſtitutum dictarum Mulierum Jeſuitiſſarum nuncupat. penitus abolatur.

Ipſa Maria, cum altera ſequare, in cuſtodiam traditur.

Romam ambæ adducuntur, ibique loco carceris detinentur, uſque ad annum 1637.

VII. Sequuta utriuſque detentione, ambæ ad Urbem decenter translatæ, atque hic clementer exceptæ fuerunt, ipſiuſque Apoſtolicæ Sedis ſumptibus in libera cuſtodia aſſervatæ, facto utrique præcepto, ut Urbem ipſam, Carceris loco haberent, atque una ab altera ſeorſim viverent. Cum autem agnitum fuerit, Mariam quidem ſeditioſas illas Encyclicas Literas, de quibus ſupra dictum eſt, aliis Literis tempeſtive datis revocaſſe; alteram vero, Cambiani nomine, muliebri potius levitate atque impetu abreptam, quam conſulto, & malitioſe peccaſſe; poſt factam iiſdem facultatem ſimul convivendi, ac ſedulo exploratam utriuſque agendi rationem; quum prædicta Maria VVarth adverſa conflictaretur valetudine, eamque ob

rem

Digitized by Google

Exacta certius benigne recuſantur. Anno 1637. Mariæ permittitur ut valetudinis cauſa Leodium ſe conferat.

rem Viterbii balnea, de licentia præfatæ Cardinalium Congregationis, nullo ſumtu adiiſſet; tandem anno MDCXXXVII. indultum illi fuit, ut Leodium cum ſuo comitatu proficiſceretur, quo convaleſcere poſſet beneficio illius aeris, quem alias ſalubrem experta fuerat.

Poſt ulteriora S. Sedis mandata, nil amplius de Jeſuitiſſarum Inſtituto auditur. Novum Inſtitutum Virginum Anglicanarum Innocentio XII. commendatur a variis Germaniæ Principibus. Regularum examen committitur Congregationi Concilii, quæ Regulas ipſas approbat. Approbatio confirmatur Literis Apoſtolicis Clementis XI.

VIII. Non ideo tamen Apoſtolica Sedes ſuſceptum conſilium curamque abjecit de Jeſuitiſſarum Domibus, ſeu Convictibus abolendis, & extirpandis; quæ de re extant poſteriora mandata a prædicta Sancti Officii Congregatione tranſmiſſa, & præciſe ad Apoſtolicum Nuntium Coloniæ degentem anno MDCXL. Cumque deinceps de earum Inſtituto nihil amplius auditum fuerit; ſub Pontificatu demum felicis recordationis Prædeceſſoris Noſtri Innocentii Papæ XIII. plurium tam Eccleſiaſticorum, quam Sæcularium Germaniæ Principum preces ad Apoſtolicam Sedem delatæ fuerunt, quibus petebatur Confirmatio Inſtituti quarumdam Virginum Anglicanarum nuncupatarum, quæ in variis per Angliam, & Belgium Locis conſtitutæ dicebantur. Cujus rei cognitio quum a Pontifice demandata fuiſſet Congregationi S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ab hac vero exhibitarum Conſtitutionum reviſio delegata fuiſſet bonæ memoriæ Leandro Cardinali Colloredo nuncupato; his demum, aliiſque ad rei ſummam pertinentibus in ipſa Congregatione mature perpenſis, approbatæ fuerunt prædictarum Virginum Regulæ; earumque approbatio deinde a ſimilis memoriæ Prædeceſſore Noſtro Clemente Papa XI. præfati Innocentii ſucceſſore, confirmata fuit, quum is Apoſtolicas Literas edidit, incipientes: *Inſcrutabili*: Datas ſub Annulo Piſcatoris die 13. Julii anni MDCCIII.

Ex præmiſſis male intellectis, falſæ inferuntur conſequentiæ favore Inſtituti Jeſuitiſſarum. Indulgentia Sedis Apoſtolicæ erga Mariam Varth; hujus innocentiam non probat. Erectiones novarum Domorum Jeſuitiſſarum, ſi quæ contra Conſtitutionem Urbani factæ ſint, nil aliud probarent, niſi deteriorem contumaciam.

§. 3. Verum, ex eo quod præfatæ Mariæ VVarth permiſſus fuit regreſſus in partes Belgii, ipſaque deinde marte ſuo in Angliam tranſmiſit, ſequentibus vero temporibus, alia Jeſuitiſſarum Conſervatoria, ut aſſeritur, fundata fuerunt, ac tandem Clemens XI. ſupracitatas edidit Literas ſuper approbatione Conſtitutionum Virginum Anglicanarum, duo Religioſi Viri Corbinianus Khamm, & Franciſcus Schmalzgrueber, ille in *Hierarchia Auguſtana in Prodromo Partis Tertiæ Regularis Relatione VI. pag. 506. & ſeqq.* hic autem in ſuo *Conſilio LVI. Tom. 1.* hanc deduxerunt conſequentiam, quod ſcilicet reſtitutum fuerit Jeſuitiſſarum Inſtitutum, Urbani vero Conſtitutio abrogata fuerit; id quod a veritate longiſſime abeſt. Nec enim ea, quæ ab Apoſtolica Sede benigne, aut remiſſe geſta ſunt erga prædictam Mariam VVarth, ſive quum Romæ detineretur, ſive quum valetudinis cauſa permiſſum ei fuit ſalubriorem adire regionem, non ea, inquam, adverſus ipſam Sedem Apoſtolicam converti, aut in argumentum innocentiæ ejuſdem Mariæ uſurpari debent. Quæ etenim a gravioribus pœnis ideo exempta fuit, quod Literas a ſe contumaciter, & ſeditioſe ſcriptas in tempore revocaſſe probavit; nec niſi poſt diuturnam detentionem in Urbe, loco carceris ipſi aſſignata, facultatem diſcedendi, & quidem ex præmiſſa cauſa, obtinuit; hanc profecto ſine culpa agnitam, aut pro innocente dimiſſam fuiſſe, dici non poteſt. Neque vero recte infertur abrogatio Conſtitutionis Urbanæ ex ſubſequutis novorum earumdem Jeſuitiſſarum Convictuum erectionibus, quæ, ſi veræ eſſent, nil aliud probarent, quam continuatam adverſus Apoſtolica Decreta inobedientiam, & contumaciam. Ita de aliquibus Bizochis, ſeu Beguinis, qui, poſtquam proſcripta fuerat ipſorum ſecta, hujuſmodi ſuppreſſi Inſtituti habitum a quibuſdam Eccleſiaſticis Præſulibus ſuſceperant, Prædeceſſor Noſter Joannes Papa XXII. in ſua *Extravag. Sancta Romana. De religioſ. Dom.* pronunciaſſe legitur: *Quidam autem eorum dictum habitum, & vivendi ritum a quibuſdam Epiſcopis, ſeu eorum Superioribus, vel aliis Eccleſiarum Prælatis, habuiſſe profitentur: Quod nec eis concedere licuit contra formam Concilii Generalis*. Quod idem a Nobis diceretur de Jeſuitiſſarum Domibus, ſi quas poſt Urbani Conſtitutionem apertas fuiſſe conſtaret; videlicet id nulliter, & indebite factum fuiſſe, *contra formam Apoſtolicæ Conſtitutionis*. Et ſane Prædeceſſores quoque Noſtri Romani Pontifices in eadem ſententia fuiſſe comprobantur; dum omnia hujuſmodi Conſervatoria, de quibus poſt prædictam Conſtitutionem ad ipſos relatum eſt, ſupprimi, & aboleri mandarunt.

§. 4. Quod autem pertinet ad Literas Apoſtolicas Clementis XI. ſuper approbatio-

Digitized by Google

tione Regulæ Virginum Anglicanarum; ante omnia ſciendum eſt, quod eidem Clementi Prædeceſſori ex parte bonæ memoriæ Maximiliani Emmanuelis utriuſque Bavariæ Ducis, & Sacri Romani Imperii Principis Electoris expoſitum fuit, nonnullas ex Anglia Catholicas Puellas Nobiles, a Patria ſua Catholicæ Religionis odio expulſas, in ditionis ſuæ Terræ olim perveniſſe, ibique ab ipſius Ducis exponentis Avo benigne exceptas, piiſque, & liberalibus ſubſidiis adjutas, ſibi quandam Domum, ſeu Conſervatorium conſtituiſſe, ibique vixiſſe, aliaſque ſubinde Puellas, inter eas poſtmodum receptas, nunc pariter vivere, ac præter alia pietatis opera, Puellis, quæ ipſis erudiendæ tradebantur, docendis, & inſtruendis incumbere. Cumque eædem nonnullas pie vivendi Regulas ſibi obſervandas præſcripſiſſent, quas Apoſtolicæ confirmationis Patrocinio communiri magnopere optabant, ideo ipſe Maximilianus Dux & Princeps Elector pro hujuſmodi approbatione eidem Clementi Prædeceſſori humiliter ſupplicabant; prout latius in ejuſdem Clementis Literis continetur. Cumque hujuſmodi Regularum reviſio antea commiſſa fuiſſet Congregationi S. R. E. Cardinalium Tridentini Concilii Interpretum; hæc autem, Regulis ipſis mature examinatis, eidem Clementi ſententiam ſuam pro earum approbatione aperuiſſet; Pontifex ipſe, per ſupradictas Literas Apoſtolicas, eaſdem confirmare non dubitavit.

Cui ſemper Apoſtolica Sedes ſe oppoſuit. Regulæ a Clemente XI. approbatæ ad quaſdam pertinent Virgines nobiles Anglicanas, quæ unum in Bavaria Conſervatorium aperuerant pro Puellarum educatione.

§. 5. In his autem Literis nulla mentio fit de Jeſuitiſſis, quæ quidem in Urbani Conſtitutione appellantur: *certæ Mulieres, ſeu Virgines, Jeſuitiſſarum nomine aſſumpto*: illæ vero, de quibus agunt Clementis Literæ: *Catholicæ Puellæ Nobiles Angliæ*, nuncupantur. Præterea in Urbani Conſtitutione agitur de Mulieribus, quæ exercebant: *opera permulta, ſexus, & ingenii imbecillitati, & modeſtiæ muliebri, ac virginali præſertim pudori minime convenientia*: cum aliis, quæ fuſe leguntur in Libello a Procuratore Cleri Anglicani exhibito præfatæ Congregationi Cardinalium Propagandæ Fidei negotiis præpoſitæ; in quo dicitur, eas Catholicæ Religioni noſtræ apud Hæreticos opprobrium, & ignominiam inferre. Contra vero de Nobilibus Puellis Anglis, in Clementino Brevi dicitur, quod e Patria, *odio Catholicæ Religionis, quæ ibi perſecutionem patiebatur, expulſæ, & extorres* erant. In his etiam Literis nullum verbum fit de ipſa Urbani Conſtitutione; quum tamen, ex perpetua praxi Apoſtolicæ Sedis, quoties aliquid per Litteras Apoſtolicas ſtatuitur de quacumque re, de qua præcedentes Pontifices aliqua decreverunt, eorum expreſſa mentio nunquam omitti ſoleat. Neque vero in iiſdem Clementis Literis derogatur præfatæ Urbani Conſtitutioni; cui quidem per clauſulas generales derogari non poterat, ſed ad eam infirmandam, ſpeciali, & expreſſa derogatione opus erat. Ipſis denique Literis appoſita legitur clauſula ſalutaris, videlicet: *Cæterum non intendimus per præſentes ipſum Conſervatorium in aliquo approbare*: quæ tunc apponi conſuevit, quum approbantur, ſeu confirmantur Regulæ alicujus Conſervatorii, aut Monaſterii Mulierum, ſine clauſura viventium, contra præſcriptum Decretalis Bonifacii VII., & Decretorum Concilii Tridentini, nec non Conſtitutionis S. Pii Papæ V., quæ incipit: *Circa Paſtoralis*.

In regulis approbatis nulla fit de Jeſuitiſſis mentio.

Facta utriuſque Inſtituti collatione, eorum conformitas nullibi apparet. Nec in Clementi Literis derogatur Conſtitutioni Urbani VIII. Nec ad Conſervatorium ipſum extenditur Apoſtolica approbatio, & confirmatio.

§. 6. In ſumma, neque verum, neque veroſimile eſt, magnum Pontificem Clementem XI., eximia doctrina, & vaſtiſſima negotiorum Apoſtolicæ Sedis cognitione præditum (de quo Nos ipſi, qui olim in minoribus conſtituti plures annos in variis muneribus ipſius ſingulari erga Nos benignitate Nobis injunctis, eidem officia, & miniſteria noſtra præſtitimus, & teſtificari poſſumus, & libenter teſtificamur) unius peculiaris Conſervatorii Regulas approbando, in quo nonnullæ Catholicæ Virgines ex Anglia extorres ſeſe receperant, in integrum reſtituere voluiſſe Jeſuitiſſarum Inſtitutum, quod ignorare non poterat, ab Urbano Papa VIII. tamquam Generalium Conciliorum Lateranenſis, & Lugdunenſis, aliiſque Apoſtolicis Sanctionibus contrarium, & quidem graviſſimis de cauſis in ipſius Urbani Conſtitutione relatis, atque in duabus Congregationibus Sancti Officii, & Propagandæ Fidei diu & mature perpenſis, ſuppreſſum atque abolitum jam pridem fuiſſe.

Multoque minus ad reprobatum jam pridem Jeſuitiſſarum Inſtitutum.

§. 7. Sane poſt damnatam, abolitamque in Concilio Viennenſi a Prædeceſſore No-

Clemens XI. Urbani Con.

Digitized by Google

ſtitutionem non modo non abrogare, ſed nec moderari voluit.

Noſtro Clemente Papa V. quarumdam Mulierum ſectam, quæ vulgo Beguinæ vocabantur, de quibus agitur *in Clementin. ad Noſtram. Tit. de Hæreticis*, ubi etiam earum perditi mores enunciantur, quum alter Prædeceſſor Noſter Joannes Papa XXII. nonnullas ex illis ab aliarum criminibus immunes eſſe, atque honeſte vivere comperiſſet, declaravit has minime comprehendi debere ſub abolitione Beguinarum a Clemente facta; ut videre eſt in *Extravag. comm. cap. Ratio recta. de Relig. Domib.* ſed quum præfatus Clemens XI. Anglicanarum Virginum Regulas approbando, nihil prorſus innuerit, quod ad Jeſuitiſſas, & ad Urbani Conſtitutionem referri poſſit, id etiam argumento eſſe debet, nec illi propoſitum fuiſſe prædictam Urbani Conſtitutionem revocare, nec eam aliqua ex parte temperare.

Reſolutio trium priorum dubiorum, quæ diſcutienda proponebantur. Pontif. ipſam reſolutionem confirmat, obſervantiam Conſtitutionis Urbani VIII. innovando pœnas ibi ſtatutas. Nec non Clementis XI. literas, juxta earum verum ſenſum, & declarationem hic traditam, ſuum effectum habere. Aſſeri vetat Jeſuitiſſarum Inſtitutum a Clemente XI. reintegratum fuiſſe.

§. 8. Quapropter, quum in præfata Congregatione die XXI. elapſi menſis Julii, ut præfertur, coram Nobis habita, decretum fuerit: *Primo adhuc vigere Conſtitutionem editam a Summo Pontifice Urbano VIII. ſuper ſuppreſſione Jeſuitiſſarum, nec ei unquam fuiſſe derogatum, nec ſubſiſtere aſſertum a nonnullis fundamentum Pontificiæ tolerantiæ dictæ Conſtitutioni adverſantis: Secundo, Inſtitutum Virginum Anglicanarum non eſſe inſtitutum Jeſuitiſſarum: Tertio, Virgines Anglicanas, reprobatis cæteris aliis Conſtitutionibus, teneri ad obſervantiam earum tantummodo Conſtitutionum, quæ fuerunt confirmatæ a ſanctæ memoriæ Clemente XI. Poſſe tamen ad Sedem Apoſtolicam habere recurſum, quatenus alias edendas cenſuerint.* Nos, qui jam tunc tria hujuſmodi decreta verbo comprobavimus, eadem nunc præſentium Literarum tenore approbamus, & confirmamus; dictæque Urbani Conſtitutioni debitam obedientiam ab omnibus exhiberi mandamus, omneſque, & ſingulas pœnas adverſus illius tranſgreſſores in eadem propoſitas iterum ſtatuimus, & innovamus; atque inſuper prædicti Clementis XI. Literas plenum effectum habere, nec aliter, quam juxta eorum germanum ſenſum, & juxta præmiſſam declarationem Noſtram, intelligendas, & interpretandas eſſe ſtatuimus atque decernimus; prohibentes expreſſe ſub pœnis, quæ contra tranſgredientes Mandata Apoſtolica ſancitæ ſunt, ne quis aſſerere audeat, prædictum abolitum Jeſuitiſſarum Inſtitutum ab eodem Clemente redintegratum, & reſtitutum fuiſſe, quantumvis fortan a Virginibus Anglicanis, omiſſis iis, quæ a præfato Urbano Prædeceſſore in Jeſuitiſſarum abolitione damnata, & vetita fuerunt, aliqua pia opera exerceri comperiantur, ex iis, quæ exercebantur ab ipſis Jeſuitiſſis, ideoque iſtarum Inſtitutum in aliquibus ſimile videri poſſet.

Exemplum affert de Eleemoſynarum Quæſtoribus, qui decretis Conciliorum Lateranenſis Viennenſis, & Tridentini extirpati fuere.

§. 9 Quam in rem aptiſſimum, & ſatis notum eſt exemplum Quæſtorum eleemoſynarum, qui etiam *Quæſtuarii* appellabantur. Hi duorum Generalium Conciliorum, Lateranenſis, & Viennenſis, cenſura primum conſtricti, ob plures deplorabiles abuſus, quibus in exercenda piarum largitionum quæſtura univerſæ Eccleſiæ Dei ſcandalum inferebant, ut videre eſt in Conſtitutionibus Prædeceſſorum Noſtrorum Innocentii Papæ III. *in cap. Cum ex eo, de pœnit. & remiſſ.*, & Clementis Papæ V. *in Clementin. Abuſionibus, eoru. tit.*, radicitus demum extirpati fuerunt in noviſſimo Generali Tridentino Concilio *ſeſſ. 21. cap. 9. de reform.* ubi ſtatuitur: *Ut poſthac inquibuſcumque Chriſtianæ Religionis locis, eorum nomen, atque uſus penitus aboleatur, nec ad Officium hujuſmodi exercendum nullatenus admittantur, non obſtantibus contrariis quibuſcumque privilegiis, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

Nec tamen proſcripti intelliguntur Petitores Eleemoſynarum pro Eccleſiis, & Locis Piis.

§. 10. Nihilominus poſt Tridentinum Concilium, & ſemper alias, & Noſtris etiam temporibus plures invenire licet pro Monaſteriis, Hoſpitalibus, aliiſque piis Locis, eleemoſynas colligentes; quod olim ab iis fiebat, qui per relatas Canonicas ſanctiones aboliti fuerunt. Nec tamen quiſquam dicere audebit, recentiores e hoſce eleemoſynarum collectores, ab iis dumtaxat exceſsibus immunes; quorum vetres illi rei erant, unum idemque inſtitutum eum ipſis jamdudum abolitis Quæſtionibus profiteri: Quum contra ad diverſum omnino genus pertinere dignoſcantur, cui novas ex integro leges præſcripſit ſæpe laudatus Prædeceſſor, Urbanus Papa VIII., mandans, ut omnes, & ſinguli, qui pro Monaſteriis, locis Piis, & Hoſpitalibus eleemoſynas conquirunt, providas hujuſmodi regulas obſervare debeant, atque hanc etiam, inter alias, ut *eleemoſynarum petitores* nuncupentur, non vero *Quæſtores*, quo-

Digitized by Google

quorum nomen Sacra Tridentina Synodur deteſtatur, ut latius continetur in Decreto ejuſdem Urbani die xii. menſis Julii anni Domini MDCXLIV. ſolemniter edito, & relato *Lib. xvij.* Decretorum Congregationis Concilii Tridentini *pag.* 350., *& ſeqq.*

Dummodo regulas ab Urbano VIII. ipſi præſcriptas obſervent. Reſolutio Quarti dubii a Pontifice etiam confirmata.

§. 11. Cum autem, occaſione præſentis controverſiæ, animadverſum fuerit, certiſque argumentis comprobatum, hujuſmodi Virgines Anglicanas, errore forſan ductas, conſueviſſe ſupradictam Mariam Warth, tamquam Inſtituti ſui Fundatricem agnoſcere, ejuſque emortualem diem feſtivis ritibus palam celebrare, atque illis laudes Hymno proſequi, & nomen peculiari Collecta, & Litania invocare, denique Beatæ Titulum tam voce, quam ſcripto paſsim illi tribuere; de his in præfata peculiari Congregatione decretum fuit: *Quarto, non poſſe* (Anglicanas Virgines) *recognoſcere in Matrem, ſeu Fundatricem Mariam Vvarth, ſeu della Guardia; multoque minus fas eſſe ipſis, & quibuſcumque aliis, eam invocare, tamquam in Cœlis regnantem, ipſique exhibere cultum publicum, vel alium quemcumque actum, per quem ejus aſſerta Sanctitas approbari cenſeatur*: Quod pariter Decretum tunc approbavimus, & nunc præſentis Conſtitutionis auctoritate roboramus. Facile enim eſt intelligere, exhibitos hujuſmodi venerationis actus erga prædictam Mulierem (quam quidem, niſi aliquid in contrarium aſſeratur, pie credimus, delictorum ſuorum labe expiatam, ac Deo in charitate conjunctam ex hac vita migraſſe) non alio tendere, quam ut hominum animis inſinuetur, eam immeritis in vita perſecutionibus vexatam, ab omni demum culpa immunem agnitam fuiſſe, quum contra, bene perpenſis illius vitæ actionibus, magna potius dicenda ſit Urbani Pontificis clementia erga ipſam fuiſſe, dum eam errantem, & Apoſtolicis juſſionibus obluctantem benignitate potius obſtringere, quam pœnis ipſi debitis ad legum præſcriptum plectere voluit.

Series vitæ Mariæ Vvarth, illius memoriam publico cultu dignam conſtituere non videtur.

§. 12. Sed quamvis etiam illius vita innocenter traducta, ac perpetuo virtutum fulgore illuſtris appareret, atque etiamſi poſt illius mortem ad ejus invocationem miracula facta fuiſſe, aut fieri conſtaret; nihilominus, abſque prævia Noſtra, ſeu Romani pro tempore Pontificis auctoritate, minime liceret publicum cultum eidem exhibere; per generalem, & notam Alexandri Papæ III. legem *in Cap. Audivimus de Reliq., & Venerat. Sanctor.* Nec dubitari poteſt, quin publici cultus rationem habeant illi quoque actus, qui privatim exercentur, ubi ſint ex eorum genere, qui ab Eccleſia inſtituti ſunt ad ſolemnem Beatis, aut Sanctis venerationem exhibendam, cujuſmodi ſunt illi, quos ſupra enunciavimus. Neque licet *Beati* Titulo eos appellare, quibus ab Apoſtolica Sede Beatificationis honores tributi non fuerint, præſertim ſi appellatio hujuſmodi ſupra perſonam potius cadat, quam ſupra mores, & opinionem; qua de re adeſt Decretum inter alia a præfato Urbano VIII. Prædeceſſore Noſtro ſuper his edita, de proteſtationibus in principio Librorum apponendis ab his, qui Servorum Dei vitas conſcribunt. Denique interdictum eſt, ne in die anniverſaria obitus cujuſcumque Fidelis, qui nondum ab Eccleſia inter Beatos adſcriptus ſit, omiſſis ſuffragiis pro illius animæ requie fieri ſolitis, Miſſa de Sanctiſſima Trinitate, vel de Sanctis omnibus celebretur, aut Panegyricæ conciones habeantur; hæc enim omnia ad Servorum Dei cultum, ſine auctoritate Apoſtolicæ Sedis, inducendum, fovendum, aut amplificandum collineare dignoſcuntur: Quibus rebus de a Nobis olim fuſe actum eſt in Opere *de Servor. Dei Beatifi. & Beator. Canoniz. lib. II. cap. 7. n. 3. & 7. cap. 12. num. 2. & ſeqq. cap. 13. num. 4. juxta editionem Patavinam*. Quare, approbato, ut præfertur, confirmatoque Decreto ſuperius relato, Venerabiles Fratres, Dilectoſque Filios, Locorum Epiſcopos, & Ordinarios, qui in Locis ſibi ſubjectis ſimilia uſurpari cognoverint, hortamur in Domino, & admonemus, ut pro eorum Officii debito, conſultiſſimarum hujuſmodi Legum tranſgreſſores compeſcere non prætermittant, per legitimas pœnas in ipſis Apoſtolicis Conſtitutionibus ſtatutas, de quibus Nos in præfato Opere Noſtro *Lib. 2. cap. 16.*

Non licet abſque auctoritate S. Sedis, publicum cultum cuiquam exhibere.

Aut Beati titulum tribuere.

Vel die Anniverſario obitus, Miſſam votivam ſolemnem celebrare, ſeu Panegyricas Conciones habere.

Injungitur Ordinariis ut Leges hac de re ſtatutas obſervari curent.

§. 13. His ita Conſtitutis, aſſertoque inviolabili, vigore Apoſtolicæ Conſtitutionis, per quam Urbanus VIII. Prædeceſſor præfatus Jeſuitiſſarum Inſtitutum perpe

Pontifex progreditur ad deciſionem con-

Google

troverſias inter Curiam Epiſcopalem Auguſtanam, & Conſervatorium Mindelhemii. Ea potiſſimum pendet ex qualitate Inſtitut. Virginum Anglicanarum, & quæ ab ipſis emituntur. Reſolutio Quinti, & Sexti dubii.

tuæ abolitioni ſubjicit, quum ſimul demonſtratum fuerit alterius Prædeceſſoris Clementis XI. Litteras pro approbatione Regularium præfati Conſervatorii Virginum Anglicanarum editas, ad hujuſmodi Jeſuitiſſarum Inſtitutum nullo modo pertinere; dictarum vero Virginum Conſervatoria, licet ab Apoſtolica Sede, ut præfertur, non approbata, ab hac tamen benigne tolerari, utpote ab eodem reprobato Jeſuitiſſarum Inſtituto realiter diſtincta, & omnino independentia; cumque nihil adverſus hujuſmodi Virginum mores coram Nobis deductum extiterit; quin immo eorum opera in inſtituenda muliebris ſexus juventute plurimum apud Nos commendata fuerit; ad dirimendas controverſias inter Auguſtanam Epiſcopalem Curiam, & præfatum Conſervatorium Mindelhemii in ejuſdem Diœceſi exiſtens, ut initio diximus, exortas; viſum eſt, in prædicta Congregatione inquiri oportere, utrum ejuſmododi Virgines pro veris Religioſis haberi debeant, ac Vota, quæ ab ipſis fieri dicuntur, ſolemnia, an potius ſimplicia cenſenda ſint, & an Ordinariæ juriſdictioni Epiſcoporum, aliorumque Præſulum, in quorum Diœceſibus earum Conſervatoria ſita ſunt, ſubjecta eſſe debeant. Super quibus re mature penſata, reſponſum fuit; *Quinto: Virgines Anglicanas non eſſe vere Religioſas: promiſſiones, quæ ab ipſis emittuntur, non eſſe ad ſummum, niſi Vota ſimplicia, & tranſmittendam eſſe formam, & notificanda verba, quibus dictæ promiſſiones emittuntur: Sexto, Virgines Anglicanas, eorumque cœtus, eſſe juriſdictioni Ordinariæ Epiſcoporum ſubditos, in quorum Diœceſibus ſunt, & ad Ordinarios prædictos pertinere, deputare Directores ſpirituales, & Confeſſarios, qui ſibi apti videbuntur, ſive ex cœtu Præsbyterorum Sæcularium, ſive Regularium:* Quæ quidem reſponſa Nos pariter tunc approbavimus, & nunc præſentium tenore, & Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine confirmamus, & roboramus. Si enim ad eſſentiam Status vere Religioſi requiritur, ut Religio, ſeu Ordo, in hujuſmodi Statu, Apoſtolicæ Sedis confirmatione ſtabiliatur, juxta Canonicas ſanctiones, de quibus *in cap. Unic. de Religioſ. Domib. in VI.*, nec ſufficit ab eadem Apoſtolica Sede obtinuiſſe dumtaxat approbationem, & confirmationem Regularum, quas aliqua Virorum, aut Mulierum, Societas ſibi obſervandas præſcripſerit; ſi Vota paupertatis, obedientiæ, & caſtitatis, ab Anglicanis Virginibus emiſſa ad formam Regularum a Clemente XI. approbatarum, conjuncta dici nequeunt cum expreſſa, aut tacita Profeſſione in aliquo Ordine per Sedem Apoſtolicam in Statu veræ Religionis, ut præfertur, approbato, clare patet & Statum Virginum Anglicanarum non eſſe Statum veræ Religionis, & Vota, quæ ab ipſis fiunt, ſimplicia ad ſummum Vota, non vero ſolemnia cenſeri debere, ad tramites Decretalis Bonifacii Papæ VIII. quæ unica extat ſub Titulo *de Voto, & Voti redempt. in ſexto.*

Ad eſſentiam ſtatus religioſi requiritur ut Ordo ſit a S. Sede approbatus: nec ſufficit confirmatio Regularum. Vota ſolemnia non ſunt niſi in Profeſſione Religionis approbatæ.

Congregatio Epiſcoporum & Regularium jam pridem decrevit Virgines Anglicanas non eſſe vere Religioſas. Conſtitutiones Virginum Anglicanarum indicant, earum Vota ſimplicia eſſe. Decretum pariter extat ea eſſe Ordinariis ſubjectas.

§. 14. Et hæc quidem ex variis facti notitiis, & animadverſionibus ex rei natura deſumptis, majori etiam in luce collocantur: Quod enim prædictæ Virgines veris Religioſis accenſeri non debeant, id jam uſque ab anno MDCCVI. reſponſum fuit a Congregatione tunc exiſtentium S. R. E. Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, in cauſa tunc inter Conſervatorium hujuſmodi Virginum Monachii exiſtens, & Ordinarium Loci, Friſingenſem videlicet Epiſcopum, vertente, ejuſque Congregationis reſolutio a ſæpe laudato Prædeceſſore Clemente XI. confirmata, & approbata fuit per literas in forma Brevis datas v. Martii ejuſdem anni incipientes: *Emanavit*. Quod item earum Vota ſimplicia, non ſolemna, dicenda ſint, ex ipſis verbis Conſtitutionum ab eodem Clemente XI. pro illis approbatarum eruitur, ſiquidem ibi ſic legitur: *Licet Regulæ noſtræ non tendant ad Statum, ſive Ordinem Religioſum; tria tamen Vota emitti ſolita, Paupertatis, Obedientiæ, & Caſtitatis, veluti triplicem vivendi modo murum, omnes peculiari ſtudio conſervare ſtudeant, nihilque, quod illum ullatenus debilitare, aut violare poſſit, admittant:* Denique quum in ſupradicta Cauſæ Friſingenſis reſolutione, Apoſtolica auctoritate, ut præfertur, approbata, decretum fuerit, eaſdem Virgines immediate ſubjectas eſſe juriſdictioni, & correctioni Ordinarii, in earum vero Regulis ſimiliter approbatis expreſſe lega-

tur,

retur, quod *duo Confeſſarii a Superioribus, ſi commode fieri poſſit*, earum cœtibus *proponendi ſint*; Superiorum autem appellatione non alii intelligi debeant, quam Ordinarii Locorum, quorum juriſdictioni eas immediate ſubjectas eſſe jam demonſtratum eſt; Ex his ſimul junctis aperte comprobatur juſtitia Decreti ſub *num. ſexto* ſuperius relati, in eo quod pertinet ad deputationem Confeſſariorum, & Directorum ſpiritualium. In hac autem Decreti parte exequenda, minime dubitamus, quin Epiſcopi, & Ordinarii Locorum Apoſtolicas Noſtras Literas ſuperiore anno MDCCXLVIII. Nonis Auguſti editas, quarum initium eſt *Paſtoralis Curæ*, præ oculis habituri ſint; quibus nempe Literis & plura conſtituimus obſervanda in deputationibus Confeſſariorum Ordinariorum, & Extraordinariorum tam pro Monialibus, quam pro aliis Mulieribus, ſeu Virginibus, in piis Domibus, & Conſervatoriis degentibus, & Superiorum animos, ad moderatæ facilitatis, & indulgentiæ ſenſus inducendos erga eas, quæ juſtis de Cauſis Confeſſarios extra ordinem ſibi concedi poſtulaverint, magnopere hortati ſumus.

Confeſſarios eiſdem a Superioribus proponendos ſtatuitur in earum Regulis. — Itaque ab Ordinariis id fieri debebit ſervata forma noviſſimæ Conſtitutionis Sanctiſſimi.

§. 15. Porro non hæc duo ſola Virginum Anglicanarum Conſervatoria, quæ controverſiæ cauſam dederunt, in partibus Germaniæ ſunt, ſed præter aliud ſuperius, memoratum Monachii in Friſingenſi Diœceſi exiſtens; unum etiam in Sancti Hippolyti, & aliud in Krembſi, Diœceſi Paſſavienſis Oppidis ſeu Civitatibus, aliaque forſan alibi, exiſtunt. Unumquodque eorum a ſua Superioriſſa locali gubernatur; at præter hanc, aliam quoque Superioriſſam ſupremam agnoſcit, quæ Generalis etiam dicitur; propterea quod omnia Conſervatoria hujuſmodi præcipua quadam auctoritate moderatur. Nec ea tamen unica eſt pro omnibus ejuſdem Inſtituti Conſervatoriis. Etenim non ita pridem contigit, ut in præfata Cardinalium Congregatione Epiſcoporum, & Regularium negotiis præpoſita, diſputaretur, an Conſervatorium Krembſenſe in Auſtria erectum, & alia forſan in poſterum in eadem Auſtriæ Provincia ſub Regulis a Clemente XI. approbatis erigenda, Superioriſſæ Generali in Oppido, ſeu Civitate Sancti Hippolyti reſidenti, an vero alteri Superioriſſæ Generali in Bavaria commoranti, ſubeſſe deberet: Cumque Reſcriptum emanaverit pro Superioriſſa Sancti Hippolyti, Nos illud per Literas in forma Brevis incipientes: *Exponi Nobis*, datas die xxv. menſis Maji anni Domini MDCCXLII., ac Dilecto Filio Noſtro Joſepho Dominico Presbytero Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali de Lamberg nuncupato Paſſaviæ Epiſcopo pro executione directas, confirmavimus & approbavimus. Contra vero prædicta duo Conſervatoria, Auguſtæ Vindelicorum & Mindelhemii conſtituta, Bavariæ Superioriſſæ Generali obediunt. Unde quum ſuperioribus annis univerſa Bavaria ab externis Militibus occuparetur, atque interim advenifſet tempus, quo ad novæ Superioriſſæ Generalis electionem procedendum erat; Venerabilis Frater Joſeph Epiſcopus Auguſtanus, pro Paſtorali ſua providentia & circumſpectione, vetuit, ne Superioriſſa Localis Auguſtani Conſervatorii, ad ejuſmodi electionem peragendam, incommodum & periculoſum iter Monachium verſus ſuſciperet; ſed electionem ipſam, nova methodo pro ea vice prudenter præſcripta, Auguſtæ fieri curavit: ut conſtat ex ipſius Epiſcopi mandato, facto die 6. Junii 1745.

Plera Virginum Anglicanar. Conſervatoria præter propriam cujuſque Superioriſſam localem, aliam ſupremam & communem agnoſcunt. Duæ in Germania ſunt Superioriſſæ ſupremæ, ſeu Generales.

Epiſcopi Auguſtani providentia in dirigenda nupera electione Superioriſſæ Gen. laudatur.

§. 16. Propter hanc igitur Supremam, ſeu Generalem Superioriſſam, aliud vertebatur controverſiæ caput inter præfatam Auguſtanam Epiſcopalem Curiam, & dictum Mindelheimenſe Conſervatorium; quum Virgines Anglicanæ in hoc commorantes, ſpeciem quamdam exemptionis & independentiæ ab ipſius Epiſcopalis Curiæ auctoritate ſibi arrogare volentes, hoc inter alia obtenderent, quod ſcilicet obedientiam ſuam hujuſmodi Generali Superioriſſæ promiſerant. Super quo, matura deliberatione in prædicta Congregatione habita, quum reſcriptum fuerit, ut ſequitur: *Septimo; nihil innovandum quoad Superioriſſam: ejus tamen auctoritatem coercendam eſſe ad viſitationem, ſuperintendentiam in materia educationis Puellarum, tranſlationem Virginum de uno in alium locum, accedente debita ſubordinatione in prædictis ab Ordinariis Locorum; prout latius explicabitur a Sanctitate Sua in Conſtitutione ſuis tempore & loco edenda*: Nos hujuſmodi Reſcriptum, &

De Auctoritate Superioriſſæ Generalis, quæſtio propoſita.

Reſolutio VII. Dubii confirmata juſta modum in ipſa reſervatum.

tunc

Digitized by Google

tunc oretenus approbavimus, & nunc præſentis Conſtitutionis auctoritate, *juxta modum tamen mox declarandum*, confirmamus, & ratum facimus.

Superioriſſæ hujuſmodi annuentibus Epiſcopis, inſtitutæ ſunt, pro meliori regimine Conſervatoriorum.

§. 17. Non hic agitur de Præpoſita Generali Inſtituti Jeſuitiſſarum, quæ dudum, una cum ipſo Inſtituto, cæteriſque prætenſis illius Officialibus, in præcitata Conſtitutione Urbani Papæ VIII. abolita fuit; ſed res eſt de una, vel potius de pluribus Generalibus Superioriſſis, quibus, ad plura Virginum Anglicanarum Conſervatoria diverſis in locis conſtituta, utiliter dirigenda, & moderanda, annuentibus Epiſcopis, in quorum Diœceſibus hujuſmodi Conſervatoria erecta fuerunt, ſuprema quædam auctoritas in eadem attributa fuit. Nec agitur pariter de tali Superioriſſa Generali, quæ amplam quamdam juriſdictionem in ſubditas exercere, ipſaque ab Ordinaria Epiſcopi auctoritate exempta eſſe debeat; qualis eſſe aſſeritur Superioriſſa Ordinis Fontebraldenſis; pro qua prolixam ſcripſit *Apologiam* Joannes de la Mainferme, duobus juſtis voluminibus editam *Lutetiæ Pariſiorum, Anno Domini MDCLXXXIV.*; & de qua plura reperiuntur *in Hiſtoria Ordinum Monaſticorum Religioſorum, & Militarium ibidem impreſſam Anno MDCCXXI. tom. 6. cap. 2.* Aut qualis eſt Abbatiſſa Burgenſis in Hiſpania, quæ Capitulum Generale in ipſa Civitate Burgenſi ſingulis annis celebrare ſolet, & in plura Monaſteria Regnorum Caſtellæ & Legionis, ſuam juriſdictionem exercet; de qua *in Annalibus Ciſtercienſibus tom. 1. pag. 225.*, & apud *Thomaſſinum de vet. & nov. Eccleſiæ diſcipl. part. 1. lib. 3. cap. 68. num. 12.*, multa habentur. Sed agitur de Superioriſſa Generali nuncupata, cujus facultates circa res pari momenti verſantur; quæque nullam, quantumvis parvam, facultatem exercere debet, independenter ab Ordinaria auctoritate eorum Præſulum, in quorum Diœceſibus exiſtunt Inſtituti ſui Conſervatoria; quæ omnia & ſingula, ut ſupra dictum eſt, Ordinariæ eorumdem Præſulum juriſdictioni immediate ſubjecta ſunt, & eſſe debent.

Nec ipſæ exemptæ ſunt ab Ordinariorum juriſdictione, ut de Fontebraldenſi, & Burgenſi aſſeritur.

Superioriſſæ gener. Virg. Angl. non licebit aliquam ad profeſſionem admittere, abſque expreſſa Epiſcopi facultate. In Monaſteriis Epiſcopo immediate ſubjectis Profeſſiones in manus ipſius, vel delegati ab ipſo emitti debent. Facultas tamen hæc Mulieribus delegari poteſt.

§. 18. Huic igitur Generali Superioriſſæ minime licebit Virginem ullam ad ſupradictorum Votorum Profeſſionem admittere, aut Profeſſiones hujuſmodi recipere, niſi prius ipſi ab Epiſcopo neceſſaria facultas ad hunc effectum, ſive peculiariter ad quemlibet actum, ſive generaliter ad omnes, conceſſa fuerit. In Monaſteriis enim, & Conſervatoriis Epiſcopo immediate ſubjectis ſecundum Canonicam Regulam, Profeſſiones fieri debent in manus vel ipſius Epiſcopi, vel illius, quem, ſeu quam ipſe, ad eas recipiendas delegaverit (cum enim agatur de actu non Ordinis, ſed Juriſdictionis, mulier quoque poteſt ad illum delegari): Quæ Regula apud omnes Eccleſiaſtici juris auctores ſine contradictore recepta, deſumpta eſt ex *cap. Conſuluit, ſed tit. Qui Clerici vel voventes*; ubi prædeceſſor Noſter Alexander Papa III. ita ſcribens: *Nec in manus alicujus Epiſcopi, Abbatis, vel Abbatiſſæ, aut ſuper Altare profeſſa eſt, vel obedientiam promiſit*: eorum enumerationem feciſſe cenſetur, qui Profeſſiones perſonarum ſibi reſpective ſubjectarum recipere debent.

Enumerantur actus circa quos Superioriſſæ ſupremæ officium verſari debet.

§. 19. Eidem tamen Generali Superioriſſæ licebit, prævio expreſſo Diœceſani Præſulis aſſenſu, Conſervatoria, ſeu Domos viſitare, & an in ipſis omnia ad propriarum Conſtitutionum, rectæque diſciplinæ normam gerantur, & quomodo Puellarum inſtitutio ac profectus promoveatur, diligenter cognoſcere. Et hæc quidem per diſcretas mulieres, procul omni periculo, & aptius fortaſſe, quam per Viros, perfici poſſunt, ex iiſque multa ſane ad Diœceſis regimen opportuna cognoſcere poterit Superior Eccleſiaſticus; Epiſcopus nimirum, ſeu Ordinarius Loci, ad quem poſt Viſitationem, de omnibus relatio fieri debebit, ut is Paſtoralis providentiæ conſilia capiat, prout in Domino judicaverit. Eidem quoque poterit Magiſtras, & Virgines, de uno in aliud Conſervatorium transferre prout illas in uno potius, quam in alio, opportune collocandas, & utilem operam præſtituras eſſe, prudenter exiſtimabit; habita tamen ad hujuſmodi translationes pro tempore exequendas, licentia, & facultate illius Ordinarii Præſulis, ſeu illorum, in cujus, vel quorum Diœceſi ipſa Conſervatoria reſpective ſita reperiuntur.

Ex inſtituto Virg. Angl.,

§. 20. Ipſius itaque Generalis Superioriſſæ auctoritate intra hujuſmodi limites concluſa, & ad terminos œconomicæ cujuſdam providentiæ, nec niſi cum perpe-

tua

ſuæ dependentia ab Ordinaria Epiſcoporum auctoritate exercendæ, redacta; merito ſperandum eſt, abſque illius Officii abolitione, (quam quidem prædicta Congregatio neque neceſſariam, neque opportunam fore judicavit) ex Virginum Anglicanarum Conſervatoriis, univerſoque earum Inſtituto, licet ab Apoſtolica Sede tolerato dumtaxat, ſed non approbato, uberes optatæ utilitatis fructus collectum iri. Neque vero timendum eſt, ullum detrimentum inferri canonico ſubordinationis ordini ex juramento obedientiæ ab ipſis Virginibus præſtito, aut deinceps, de ipſius Epiſcopi licentia, ut præfertur, præſtando præfatæ ipſarum Generali Superioriſſæ; quum hujuſmodi juramenta nihil detrahere valent Epiſcoporum auctoritati, cui ipſæ ſubjectæ eſſe debent, & cujus inconcuſſæ firmitati innituntur, quæcumque in ſuperioribus Decretis eorumdem Epiſcoporum Ordinariæ jurisdictioni reſervata eſſe, & fore ſtatuimus, & declaravimus. In omni enim juramento, ſemper debet intelligi jus Superioris exceptum, ut totidem verbis olim reſpondit Prædeceſſor noſter Innocentius Papa III. in ſua Decretali *cap. Obedientes de jurejurando*.

Licet a S. Sede non approbato, ſervata debita Ordinariis ſubjectione, utilitatis fructus ſperari poſſunt.

Juramentum obedientiæ Supremæ Superioriſſæ a Virginibus præſtitum, non lædit ſubjectionem Ordinario debitam.

Cujus Jus ſemper eſt præſervatum.

§. 21. Hæc autem ut aliquo exemplo magis confirmentur, remotioribus ſilentio prætéritis, juvat ex his, quæ ſub oculis noſtris geruntur, exemplum afferre nonnullorum Convictuum quarumdam Mulierum, *Magiſtrarum* nuncupatarum, quarum aliquæ *Piarum* nomine, aliæ vero *Sanctarum* appellatione diſtinguuntur. Harum omnium Inſtitutum circa educationem & diſciplinam Puellarum occupatur; quod, quum aliquibus retro annis in Diœceſi Montis Faliſci, dum bon. mem. Marcus Antonius hujus S. R. E. Cardinalis Barbadicus nuncupatus illius regimen obtineret, initium habuiſſet, brevi tempore ad alia loca propagatum fuit, ita ut etiam nonnulla ipſius Inſtituti Conſervatoria in hac ipſa Urbe fuerint conſtituta; ſed exortis in illius regimine quibuſdam controverſiis, in duas diverſi nominis Societates, quæ tamen unum idemque pium opus urgent, diviſum fuit.

Exemplum adducitur Magiſtrarum Piarum & Sanctarum nuncupatarum.

§. 22. Quilibet hujuſmodi Mulierum Cœtus proprium habet Directorem Spiritualem, qui de Animarum cultura tantummodo curam gerit; Utraque vero Societas, ſingulis trienniis, coram proprio Directore Spirituali congregata, ſuam ſibi eligit Generalem Superioriſſam, aliaſque Officiales, Conſultrices nuncupatas; cui quidem Superioriſſæ Generali omnes ejuſdem Inſtituti Magiſtræ ſubjectæ ſunt, & obediunt in iis omnibus, quæ ad Scholarum regimen, earumque *progreſſus* pertinent. Ipſa vero ſtatis temporibus Scholas omnes Inſtituti ſibi ſubjecti *viſitando* perluſtrat, quamvis extra Urbem in diverſis per ſuburbicariam regionem Diœceſibus exiſtant. Quæ quidem, quum ab hujuſmodi Generalibus Superioriſſis, ſine detrimento juriſdictionis Ordinariorum, quibus earum Societates immediate ſubjectæ ſunt, & ſine ipſorum querela pacifice exerceantur; merito judicari viſum eſt, Anglicanarum quoque Virginum Inſtitutum, firma quamvis remanente, ut præfertur, Officio earum Supremæ, ſeu Generalis Superioriſſæ, & Chriſtianæ Puellarum educationis valde proficuum, & etiam ipſis Epiſcopis in Diœceſium ſibi commiſſarum regimine non modico adjumento eſſe poſſe.

Quas Superioriſſas Generales habent.

Sine præjudicio Subjectionis Ordinariis debitæ.

§. 23. Cujus rei cum Nos juſtam in Domino fiduciam habemus, tum illud ad eam perficiendam conducere maxime poterit, ſi Ven. Fratres Eccleſiarum Præſules, in quorum Diœceſibus hujuſmodi Inſtituti Conſervatoria, vel jam erecta ſunt, vel in poſterum erigi contigerit, pias hasce Virgines, in excolenda Dominicæ Vineæ parte laudabili ſtudio adlaborantes, benigno favore proſequentur, quod Nos eiſdem enixe ſuademus; tum etiam ſi eas edocebunt, nec earum Inſtitutum idem eſſe cum reprobata Jeſuitiſſarum Societate; nec licitum eſſe publico Cultu venerari eos, qui ab Apoſtolica Sede inter Beatos, vel Sanctos adnumerati non fuerint; nec omnia quæ de Servorum Dei geſtis, ab Hiſtoricis præſertim, pia erga eos affectione præoccupatis, enarrantur, ante ipſius Apoſtolicæ Sedis examen, atque judicium, pro veris certiſque amplectenda eſſe; earum vero Conſervatoria tolerari quidem ab hac eadem Apoſtolica Sede, ſed Inſtitutum ipſum nec approbatum, nec confirmatum eſſe; obſiſtentibus Sacris Canonibus, & generali Conſtitutione Sancti Pii V., ne Religioſæ Mulierum Domus Apoſtolica confirmatione ſtabiliantur, quæ ſe perfectæ Clauſuræ legibus non obſtrinxerint; ſi denique eiſdem Virginibus demonſtraverint, Regulas a Clemente XI. pro ipſis approbatas, eorum agendi normam

Epiſcopi Virgines Angl. benigne tractare & quibus in rebus illas inſtruere debeant; tam circa earum Inſtitutum, quam circa earum Officia.

Virgines Anglicanæ quomodo ſe gerere debeant erga Epiſcopos & Ordinarios.

mam eſſe debere; aliaſque ſimiliter, quas forſan ad earum Inſtituti perfectionem addendas eſſe prudenter exiſtimaverint ipſius Apoſtolicæ Sedis judicio, pro legitima obtinenda approbatione, ſubjiciendas eſſe. Ipſæ autem Anglicanæ Virgines & Pontificiam benevolentiam, & Ordinariorum Præſulum favorem ſibi facile conciliabunt, ſi Præſules ipſos, quos veris, & legitimis Superioribus ſuis, ut par eſt, agnoſcentes, ſibique perſuadentes, per obedientiæ juramenta, quæ propriæ Generali Superioriſſæ præſtiterint, nihil imminui poſſe de Superiorum Ordinariorum jure, quod ſemper, ut ſupra diximus, in omni promiſſione, ac juramento exceptum intelligi debet, ipſis Diœceſanis Epiſcopis debita reverentiæ, & ſubjectionis officia, omni prorſus cunctatione abjecta, ſtuduerint exhibere.

Reſolutio poſtremi dubii exponitur, & confirmatur.

§. 24. Hanc animorum, ſtudiorumque concordiam inter Locorum Epiſcopos, & Anglicanarum Virginum Cœtus fovendam eſſe reputans, prædicta Congregatio coram Nobis habita, in Cauſa Conſervatorii Mindelheimenſis noviſſimo loco decrevit, ut ſequitur: *Ultimo, quod, facta a Virginibus Anglicanis Civitatis Mindelheimenſis obligatione obſervandi contenta in hoc Decreto, reſtituantur in integrum, Miſſæ in ipſarum Eccleſia celebrentur, uti prius, & Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in ea aſſervetur; pro qua aſſervatione Sanctitas Sua, cui id reſervatum eſt, facultatem opportunam indulget Epiſcopo Auguſtano*: Quod ſane Decretum a Nobis tunc viva voce approbatum, nunc eo libentius confirmamus, quod, & præſati Conſervatorii Virgines debitam obedientiam jam præſtitiſſe, & pium, ſuique gregis vere amantem Epiſcopum Auguſtanum jam quoque illis indulſiſſe accepimus, ut in earum Eccleſia, & Miſſæ, ut prius, celebrentur, & SS. Euchariſtiæ Sacramentum retineatur. Quoniam vero alterius hujuſmodi gratiæ concedendæ jus ad Nos & Apoſtolicam Sedem privative pertinet, quod innuit Decretum ſuperius relatum, & Canonica docet Diſciplina, juxta quam Sacroſancta Euchariſtia in Eccleſiis, quæ Parochiales non ſunt, retineri non poteſt, abſque præſidio Apoſtolici Indulti, vel immemorabilis conſuetudinis, quæ hujuſmodi Indulti præſumptionem inducit; ut late oſtenditur in Commentariis bon. mem. Cardinalis Vincentii Petra ad Romanorum Pontificum Conſtitutiones, & ſignanter *ad Conſtit.* 1. *Urbani IV. ſect. unic. num.* 29. *& ſeqq. tomo* 3.; Epiſcopi autem eſt, licentiam impertiri, ut idem Auguſtiſſimum Sacramentum publicæ Fidelium venerationi exponatur, quoties juſta & publica cauſa id fieri ſuadeat, ut videre eſt in noſtra Inſtitutione Paſtorali in editione Italica *tomo* 2. *numer.* 10. in Latina vero *num.* 30.; Nos iiſdem Virginibus Anglicanis Conſervatorii Mindelheimeſis, quo obedientiæ erga ſuum Ordinarium Præſulem, ut par erat, exhibitæ meritum præmium ferant, & donec in eadem obedientia perſeveraverint, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, concedimus, & indulgemus, ut Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in earum Conſervatorii Eccleſia, ſine præjudicio tamen jurium Eccleſiæ Parochialis, aſſervari, ac retineri poſſit, & valeat.

Pontifex lætatur de obedientia Conſervatorii Mindelheimen., & de Epiſcopi gratia ipſi reſtituta.

Licentia aſſervandi SS. Sacram. in Eccleſiis non Parochialibus S. Sede dumtaxat concedi poteſt.

Hanc Pontifex indulget prædicto Conſervatorio, donec Virgines in obedientia permanſerint.

§. 25. Denique præſentes, dictorumque Urbani, atque Clementis Prædeceſſorum Literas, necnon præinſerta Decreta, aliaque omnia, & ſingula in ipſis reſpective ſtatuta, diſpoſita, atque ſancita, etiam ex eo, quod prædictorum Conſervatoriorum, ſeu aliorum quorumcumque ubilibet exiſtentium Virgines, ſeu Mulieres, earumque Præpoſitæ, atque Officiales, & alii quicumque in præmiſſis, ſeu eorum aliquo intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes eis nullatenus conſenſerint, nec ad ea vocatæ, & auditæ, aut vocati, & auditi, minuſque cauſæ, propter quas eædem præſentes emanarint, adductæ, verificatæ, ſeu alias ſufficienter, aut etiam nullatenus juſtificatæ forſan dici poſſent, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut alio quovis defectu, etiam quantumvis magno, inexcogitato, & ſubſtantiali, ſive etiam ex eo quod in præmiſſis ſolemnitates, & quævis alia forſan ſervanda, & adimplenda fuerint, aut ex quovis alio capite a jure, vel facto, aut ſtatuto, vel conſuetudine aliqua reſultante, ſeu læſionis, aliove colore, & capite, etiam in corpore Juris clauſo, ſeu occaſione, vel cauſa, etiam quantumvis privilegiata, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſario exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus vel controverſiam revocari, aut ad

Clauſulæ pro præmiſſorum omnium firmitate, & obſervantia.

Digitized by Google

ad terminos juris reduci, vel adverſus illas reſtitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, & terminos juris, aut aliud quodcumque juris, facti, vel juſtitiæ remedium impetrari, aut concedi, aut impetrato, vel conceſſo quempiam uti, ſeu ſe juvare in judicio, ſeu extra poſſe, ipſaſque præſentes perpetuo validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac per omnes & ſingulas, nec non omnes & ſingulos, ad quas, & quos ſpectat, & quomodolibet in futurum ſpectabit, inviolabiliter obſervari; omnibuſque etiam & ſingulis, quorum favorem reſpective concernunt, pleniſſime ſuffragari volumus, & decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

§. 26. Sicque, & non aliter, in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuntios, & eorumdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationes tam ordinarias, quam particulares, alioſque omnes quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere; & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Committitur Ordinariis Locorum ut promiſſa obſervari faciant.

§. 27. Quocirca Venerabilibus Fratribus, ac dilectis Filiis Noſtris, & Sedis Apoſtolicæ Nuntiis, nec non Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Locorum Ordinariis ubilibet exiſtentibus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, ut ſtatim ac præſentes noſtræ literæ ad ipſorum, & eorum cujuslibet notitiam pervenerint, & pro parte aliquorum in ipſis intereſſe habentium requiſiti fuerint, ſive etiam ipſi ita expedire in Domino judicaverint, eaſdem ſolemniter publicantes, illiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, præmiſſa omnia, & ſingula, ac in eis, nec non prædicti Urbani, & Clementis Prædeceſſorum Literis ſtatuta quæcumque, debitæ executioni demandari, illaſque inviolabiliter in omnibus & ſingulis illarum partibus obſervari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

Derogatio contrariis.

§. 28. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula, de non tollendo jure quæſito, nec non piæ memoriæ Bonifacii VIII. pariter Prædeceſſoris noſtri de una, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad judicium non trahatur, aliiſque quibuſvis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, & univerſalibus Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non præmiſſarum Virginum, ſeu aliorum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, ſeu longa aut immemorabili obſervantia, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, Uſibus, & Conſuetudinibus; privilegiis quoque, exemptionibus, & indultis, aut Literis Apoſtolicis, quibuſvis Perſonis, Collegiis, Locis, Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, etiam Societatis Jeſu, aliiſve quibuslibet ſpecifica, & individua mentione dignis, etiam cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & irritantibus in genere, vel in ſpecie, etiam ad quorumlibet, & Supremorum quoque Principum inſtantiam, ſeu Motu proprio, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, & pluries confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita, obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat latiſſime & pleniſſime, ac ſpecialiter, & expreſſe, ex certa ſcientia, ac Motu, & poteſtatis plenitudine paribus, derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque: Seu ſi quibuſvis communiter, aut diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſ-

Digitized by Google

poſſint per Literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum Indulto hujuſmodi mentionem.

Publicationi præſentium in Urbe ſiibitur via perſonalis omnibus facta.

§. 29. Ut autem præſentes, & in eis contenta quæcumque ad omnium notitiam deducantur, & ne aliquis de eis ignorantiam prætendere poſſit; volumus pariter, & mandamus, eaſdem præſentes per aliquem, ſeu aliquos ex Curſoribus Noſtris ad valvas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum, nec non Cancellariæ Apoſtolicæ, Curiæ Generalis in Monte Citatorio, ac in Acie Campi Floræ de Urbe, ut moris eſt, affigi & publicari, ſicque publicatas & affixas, omnes & ſingulas, omneſque & ſingulos, quas & quos illæ concernunt, perinde arctare, & afficere, ac ſi unicuique earum, & eorum, nominatim, & perſonaliter intimatæ fuiſſent: Utque ipſarum præſentium Literarum tranſumptis ſeu exemplis, etiam impreſsis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides tam in judicio, quam extra illud ubique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Fidem tranſumptis præſtari decernitur. Sanctio poenalis.

§. 30. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Noſtrarum Confirmationis, approbationis, roboris, adjectionis, declarationis, prohibitionis, conceſsionis, voluntatis, mandati, ſtatuti, atque decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. An. 9, die 30. Aprilis 1749.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarn. Dom. 1749. pridie Kal. Maji, Pontificatus Noſtri Anno Nono.

D. Cardinalis Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Public. die 27. Maji ejuſdem Anni.

XXX.

IN TRIBUNALI GUBERNII

Almæ Urbis, ejuſque Congregationibus, certa agendi ratio præſcribitur; ſtatuitur methodus exequendi Viſitationes Carcerum &c.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

JUSTITIÆ gladium non ſine cauſa a Nobis portari tum maxime homines intelligentur cenſemus, quum traditam Nobis præcellentem a Deo poteſtatem per eos omnes,

omnes, quibus aliquam ejus partem communicavimus, ad correctionem & vindictam malefactorum, ad laudem vero bonorum, & ad optimum totius Civitatis regimen, ſedulo exerceri curabimus. In quo & ſupremi Principis officio, quod humilitati noſtræ univerſi Dominator impoſuit, & paternæ erga dilectiſſimum populum charitati, quam idem ipſe Deus intimo cordi noſtro indidit, pro viribus ſatisfacturos Nos eſſe confidimus; dum ſacri Principatus dignitatem noſtræ fidei concreditam, commendatamque patrocinio noſtro Reipublicæ tranquillitatem aſſerere, atque in tuto collocare ſtudemus. Ideo quum plures jam pridem animo verſaremus rationes, quibus & in Tribunali Gubernii ejuſdem Urbis certam quamdam, aptioremque formam conſtitueremus, quæ ad rectam non minus, quam celerem Cauſarum criminalium expeditionem conduceret; & debitum utilitatis fructum reipſa percipi curaremus ex providis Legibus tam a Prædeceſſoribus noſtris, quam a Nobis ipſis alias ſtatutis, pro frequenti viſitatione eorum, qui in Carceribus quacumque de cauſa detinentur, utque demum, ſublatis pleriſque Civitatis ſordibus, ab his peculiariter immunem præſtaremus non infrequentem illum Curiæ noſtræ cœtum, qui, dum circa criminales Cauſas vel judicando, vel patrocinando, vel actitando verſatur, eam ſane graviſſimam Politici Juris partem tractare dignoſcitur, ex qua, & mutuæ juſtitiæ cultus, & publica morum honeſtas, & totius ſocietatis ſecuritas, atque felicitas maxime pendent: His omnibus diu & mature penſatis, auditiſque ſuper ipſis prudentum virorum ſententiis, nunc denique infraſcriptas leges & ordinationes perpetuis futuris temporibus valituras complexi ſumus in quadam Schedula Noſtri Motus proprii, Chirographo Noſtro nuper ſubſcripta, cujus tenor talis eſt, videlicet.

Tria objecta Pontificiæ providentiæ propoſita.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Chirografo, che ſi conferma. Proemio.

AVENDO Noi paſſata la maggior parte della vita noſtra in queſta Città di Roma, ed avendo, quando eravamo in minoribus, inteſo più volte diſcorrere dalle perſone pratiche, e ben' intenzionate, che ſarebbe ſtato neceſſario lo ſtabilire alcune regole per la retta amminiſtrazione della Giuſtizia criminale, non eſſendovi coſa ben fatta, e ben ſtabilita, che col tratto del tempo non abbia biſogno di qualche aggiunta, riforma, o ſchiarimento; ed avendo poi nel tempo del noſtro Pontificato avuti i poſitivi rincontri non meno della ſuſſiſtenza degl' inconvenienti, che del biſogno del riparo; dopo aver fatto unire, ed aver ben conſiderato il tutto, ed aver anche inteſo il parere, ed il conſiglio d'Uomini gravi, e ben verſati nelle materie criminali, eſſendo in oltre imminente l'Anno Santo, che per lo ſtraordinario concorſo della gente, come ſi ſpera, porta ſeco una maggior attenzione in chi governa, ed invigila pel pubblico bene; ci ſiamo riſoluti di pubblicare queſta noſtra Cedola di Moto proprio, che ancora intendiamo per maggior ſolennità di confermare con una Noſtra Coſtituzione, non in forma communi, come ſi ſuol dire, ma in forma ſpecifica, inſerendola de verbo ad verbum in eſſa; dividendola, per maggior chiarezza della materia, in tre Capi, il primo de' quali riſguarda il Tribunale del Governo di Roma; il ſecondo la Viſita delle carceri; il terzo alcuni altri regolamenti per levare alcuni abuſi introdotti dai Giudici, e Notari criminali del Tribunale del Governo, e d'altri Tribunali, e Miniſtri d'eſſi.

Della neceſſità di ſtabilire alcune Regole per Giuſtizia Criminale.

Pubblica il Preſente Moto proprio diviſo in tre parti.

Del Tribunale del Governo di Roma.

I. Del Tribunale del Governo. Si Conferma a Monſignor Governatore di Roma

§. 1. LE Cauſe criminali della Città di Roma, e ſuo Diſtretto ſono ſtate inſino ad ora giudicate dal Governatore di Roma colla direzione, e voto di quattro Togati, cioè de i due Luogotenenti, e de i due Soſtituti Luogotenenti; allorchè quelle delle Provincie ſi trattano, e ſi riſolvono in una Congregazione compoſta di Cardinali, e di Prelati, che diceſi della Conſulta. Ciò è quello, che ſempre ha dato motivo di diſcorſo alle perſone ſavie, che hanno mai

Digitized by Google

ſempre deſiderato una più ſolenne diſcuſſione degli affari criminali di Roma, e ſuo Diſtretto. Per lo che, aderendo Noi a i loro ſuggerimenti, di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della Noſtra Suprema, ed Apoſtolica Podeſtà, confermiamo in primo luogo a Monſignor Coſimo Imperiali preſente Governatore di Roma, e Vice Camerlengo di S. Chieſa, e ſuoi Succeſſori tutte, e ſingole facoltà, e preminenze, delle quali ha goduto fin'ora in virtù del Breve di ſua Deputazione, e delle quali ſogliono godere in qualunque forma i Governatori di Roma, anche in qualità di Vice Camerlenghi; poichè in quanto appartiene al Governatore pro tempore, non intendiamo s'induca per la preſente alcuna benchè minima innovazione.

Le ſue facoltà, anche come Vice Camerlengo.

§. 2. In ſecondo luogo vogliamo, comandiamo, ed ordiniamo, che in avvenire, al ſolito ed ordinario numero de i Prelati Ponenti di Conſulta, ſe ne aggiungano *altri due*, quali abbiano, e debbano godere tutti gli onori, privilegj, eſenzioni, e preminenze, che godono gli altri Ponenti, di modo che compongano con eſſi uno ſteſſo Corpo, o ſia Collegio; ma però in vece di eſſere Ponenti di una delle noſtre Provincie, ſieno, e debbano eſſere ambidue Ponenti del Governo di Roma, ed Aſſeſſori del Governatore pro tempore: Eleggendo, e deputando per tal effetto, e beneplacito Noſtro, e della Santa Sede, *Monſignor Giuſeppe Lucatelli* Protonotario Apoſtolico, e poc'anzi già deſtinato Ponente di Conſulta, e *Monſignor Pietro Frangipani* referendario dell'una, e l'altra Segnatura, e Ponente del Buon Governo.

2 Aggiunge alli Ponenti di Conſulta altri due, che ſaranno Ponenti del Governo, ed Aſſeſſori del Governatore.
Deputa i due Prelati Ponenti.

§. 3. In terzo luogo confermiamo, approviamo, ed ordiniamo, che in avvenire ſi continui fra gli Ufficiali, e Miniſtri di detto Tribunale del Governo la diſtribuzione alternativa delle Cauſe *di Sangue e di Relazione*, che ivi ſi pratica preſentemente, e da gran tempo indietro, cioè non tanto fra li due Luogotenenti, quanto ancora fra li due Soſtituti Luogotenenti, li quattro Soſtituti Fiſcali di numero, e li ſei Soſtituti Fiſcali ſoprannumerarj, e fra li Dieci Notari ſtabiliti, ſiſſati nell'altra Noſtra precedente Coſtituzione *Rerum humanarum* delli 16. Decembre 1747. Vogliamo però, che tutte le Querele, o Denonzie di ſangue immediatamente, che ſono portate al Tribunale, ſi ſcrivano dal Notaro di Settimana alla preſenza del Querelante, e Denunziante, e ſotto il proprio e diſtinto giorno in un Libro ben cartolato. E ſimilmente, che tutte le Querele, o Denunzie di Relazione, cioè d'ogni altra cauſa, che non ſia di omicidio, o ferite, e non quelle ſolamente di furto, ſi ſcrivano immediatamente, e alla preſenza come ſopra, dal Notaro, che ſi trova in quella ſettimana Notaro di Relazione, in altro Libro ben cartolato; e non mai ſi riceva, o ſcriva alcuna Querela, o Denunzia, o ſia di Relazione, o ſia di Sangue, in fogli volanti. Altrimenti il Notaro di Settimana, a cui appartiene, cada in pena di cinquanta ſcudi d'Oro anche per la prima contravvenzione, da applicarſi per una terza parte al Delatore, che ſi terrà ſegreto, dopo però, che ne avrà ſomminiſtrato prove ſufficienti, e per le altre due terze parti alla Maſſa de' Giudici e Notari di eſſo Governo, per diſtribuirſi in fin dell'Anno fra di loro da Monſignor Governatore.

3 Conferma la diviſione delle cauſe di Sangue, e di Relazione.
Vuole, che le Querele di ſangue ſi ſcrivano alla preſenza del Querelante in Libro ben cartolato.
Così quelle di relazione in altro Libro a parte.
E non in foglio volante.
Pene contro i Traſgreſſori.

§. 4. In quarto luogo eſortiamo, e raccomandiamo a Monſignor Governatore, ed altri ſuoi Succeſſori pro tempore, che ſi facciano portare ogni ſera li detti due Libri, e ſi facciano riferire dalli due Notari di Settimana, alla preſenza delli due Soſtituti parimente di Settimana, le Querele, e Denunzie, che ſaranno ſtate portate, e ſcritte in quel giorno, come hanno praticato con grandiſſima utilità del Pubblico alcuni dei loro Anteceſſori.

4. Doveranno portarſi a Monſignor Governatore ogni ſera i detti due Libri, e riferirgli il tutto alla preſenza de' due Soſtituti.

§. 5 In quinto luogo vogliamo, ed ordiniamo, che in ogni ſettimana ſi tengano onninamente da Monſignor Governatore pro tempore *le due Congregazioni* ſolite a tenerſi, cioè una il Martedì, e l'altra il Venerdì, ambedue il dopo pranzo; e che in ciaſcheduna di eſſe Congregazioni debbano onninamente intervenire, oltre Monſignor Governatore, li detti due Prelati Ponenti di Conſulta, ed Aſſeſſori del Governo, l'Avvocato, e Procurator Fiſcale, li due Luogotenenti, e li dodici Soſtituti con il Capo Notaro.

5 Si terranno due Congregazioni la ſettimana e chi interv.

§. 6 Che nella Congregazione *del Martedì*, debbano proporſi le Cauſe, nelle quali

Digitized by Google

quali o ſi ha da decretare la Tortura, o ſia ha da procedere alla Sentenza dopo fatte le Diſeſe, oppure paſſato il termine aſſegnato per le medeſime; ammettendo in eſſa, prima di votare, l'Avvocato, e Procuratore de' Poveri, il Procuratore della Carità, e quando vi ſia, anche altro Difenſore particolare eletto dal Reo, ad effetto d'informare, e dedurre in voce le ragioni del medeſimo. Dopo di che, licenziati li ſuddetti Difenſori, dovranno votarſi le dette Cauſe ad una per una, ma non già dalli due Luogotenenti, e dalli due Soſtituti Luogotenenti, come ſi è fatto ſin'ora, ma dalli due Togati Luogotenenti, e dalli detti due Prelati di Conſulta, ed Aſſeſſori del Governo: volendo Noi, che in avvenire queſti quattro ſolamente abbiano *il Voto deciſivo*, oltre Monſignor Governatore, cui reſterà l'arbitrio di votare, o non votare, come ha goduto fin'al preſente. Quanto poi al i due Soſtituti Luogotenenti, dovrà loro reſtare non più il Voto deciſivo, ma ſolamente *il Voto conſultivo*. E così parimente dopo riſolute le Cauſe de' Rei preſenti, dovranno nella medeſima Congregazione, e nell'iſteſſa maniera riferirſi, e votarſi le Cauſe *de' Contumaci*, nelle quali ſarà ſtato già formato il Proceſſo.

Votando Monſignor Governatore, i due Prelati Aſſeſſori. L'avvocato, e Procuratore Fiſcali, e due Luogotenenti, e di detti Soſtituti, col Capo Notaro.

6 Della Congregazione del Martedì, e ciò ch'in eſſa debba trattarſi. Si ammettano i Difenſori dei Rei. Dopo ſi voti in ogni cauſa. Da chi debba darſi il voto deciſivo, e da chi il conſultivo.

§ 7. Nell'altra Congregazione *del Venerdì*, vogliamo, ed ordiniamo, che ciaſcheduno delli due Luogotenenti legga la Liſta di quelli carcerati, che gli appartengono, e che ſi ſcriva dal Capo Notaro ivi preſente ſotto la partita di ciaſcun carcerato il Decreto, che farà la prima Congregazione: Dovendo anche in queſto avere l'Avvocato, e Procuratore Fiſcale Generale, e li due Soſtituti Luogotenenti il ſuo Voto conſultivo, ed all'incontro li due Luogotenenti, e li due Ponenti di Conſulta, e Aſſeſſori del Governo il Voto deciſivo, con l'arbitrio al Governatore pro tempore di votare, o non votare, come nell'altra Congregazione di Martedì.

Inoltre ordiniamo, e comandiamo, che in queſta Congregazione di Venerdì non ſi facciano ſolamente i Decreti per le Cauſe leggiere, ma dopo che queſte ſaranno ſtate riſolute, ſi parli ancora delle Cauſe più gravi, e dello ſtato, nel quale ſi trovano, licenziando gli altri Intervenienti, e ritenendo ſolamente quelli, a cui ſono ſtati commeſſi li Proceſſi di dette Cauſe, con il Capo Notaro, il quale, come ſopra, dovrà ſcrivere ſotto la partita di ciaſchedun carcerato il Decreto, che farà la piena Congregazione per la formazione, e continuazione ben regolata del Proceſſo, e per il disbrigo di tal Cauſa: Nel che deve conſiderare l'utilità, e profitto maggiore di queſta Congregazione; alla quale per tal effetto ordiniamo, che ſi faccia eſibire gli ſteſſi Proceſſi originali, per aſſicurarſi dello ſtato e termine in cui ſaranno, di mano in mano; ed altresì concediamo la facoltà, ed il diritto di prefiggere, quando ne faccia biſogno, un termine diſcreto al Giudice proceſſante, ed inoltre di mutarlo ad arbitrio, per tre, o più meſi del ſalario aſſegnatoli; non ſolo in ogni caſo di negligenza, ma ancora quante volte ſi riconoſca, che ſia ſtato coſtituito alcuno, non dal Giudice alla preſenza del Notaro, ma dal ſolo Notaro; che li Giudici, o Notari abbiano tardato a fare la dovuta ricognizione del corpo del delitto in cauſe ſpecialmente di furti, o che abbiano in altro qualunque modo mancato al loro uſizio. Affinchè poi li Decreti, che ſi faranno dalla Congregazione, abbiano la dovuta eſecuzione, dovranno nelle Liſte del Venerdì ſuſſeguente, oltre li Nomi, e le Cauſe de' Carcerati, leggerſi anche i Decreti fatti nella Congregazione antecedente, e così di mano in mano fino a tanto, che ſaranno ſtati effettivamente eſeguiti, e ſarà terminata, e compiuta la Cauſa.

7. Della Congregazione del Venerdì, e di ciò ch'in eſſa dovrà farſi.

Altre incombenze di tale Congregazione.

§. 8. Ad effetto, che la Giuſtizia reſti ben ſervita, vogliamo, che tanto dal Bargello di Roma, quanto dal Bargello di Campagna, ſi tenga effettivamente quel numero di Birri che ſono obbligati di tenere, tolto affatto qualunque abuſo di piazze morte: e perciò ordiniamo, e comandiamo, che ciaſcuno di detti due Bargelli debba preſentare a Monſignor Governatore il Rollo completo de' proprj Birri, e mancando in qualſivoglia tempo qualchedduno, debba dentro tre giorni averne arrollato un altro, con aggiungerne il nome nel Rollo, e caſſare quello, che è mancato; E di più, che ogni tre Meſi, in un giorno da deſtinarſi all'improvviſo,

8. Si tenga il numero compito dei Birri, e ſi riveda il Rollo.

viſo, debba farſi con i detti Rolli alla mano la raſſegna di tutt' i Birri avanti il medeſimo Governatore, e li due Ponenti di Conſulta Aſſeſſori del Governo, quali dovranno invigilare, che gli Uomini ſiano abili, ed idonei per il loro meſtiero, e che li Birri di Campagna ſiano montati ſopra buoni Cavalli, multando li due reſpettivi Bargelli, e Birri, a loro arbitrio, per il caſo di qualunque mancanza.

9. Si faccia ogni tre meſi almeno la ricerca degli Oziosi.

§. 9. Di più vogliamo, che il Governatore di Roma con li detti due Prelati Aſſeſſori del Governo facciano fare ogni tre Meſi almeno per tutta la Città diligente ed eſatta perquiſizione delli Vagabondi, Birbanti, Saltinbanchi, Ciarlatani, Zingari, e finti mendicanti, o finti infermi, finti ſtorpiati, ed altre ſimili perſone ozioſe, quali non hanno verun impiego, nè ſono applicati ad alcun eſercizio lecito ed oneſto. E trovandoſi, che queſti tali ſieno nati in Roma, o nel Diſtretto, ſi dovrà loro prefiggere per la prima volta un termine di otto giorni, per applicarſi a qualche eſercizio, e portarne fede autentica negli Atti del Governo: altrimenti ſi manderanno, ſenz'altro Proceſſo formale, per tre anni *ad Opus*; Trovandoſi poi eſſer nati fuori di Roma, e ſuo Diſtretto, oppur nati in altri Principati, ſi darà loro l' Eſilio da Roma, e ſuo Diſtretto, e reſpettivamente da tutto lo Stato Eccleſiaſtico, ſotto pena di ſette anni di Galera in caſo di contravvenzione anche la prima volta. Con dichiarazione però, che tra li ſuddetti non s' intendano mai compreſi *li veri Pellegrini*, quali anzi debbano riceverſi, ed accarezzarſi con tutta la maggior carità, purchè ſotto preteſto di pellegrinaggio non ſi termino in Roma, e nel Diſtretto, a vagare, e queſtuare, più del tempo comodo, e ſufficiente per viſitare i Luoghi Santi, e purchè non conducano ſeco donne, e putti per andar con eſſi mendicando, e con altre dichiarazioni, provedimenti, e pene, che dovranno prenderſi, e pubblicarſi con nuovo Editto, che dovrà fare Monſignor Governatore, col conſiglio, e voto di detti due Prelati Ponenti di Conſulta, ed Aſſeſſori del Governo, affinchè la Città, e ſuo Diſtretto ſieno continuamente ripurgati da queſta ſorta di gente ozioſa, e malvivente.

Fane contro di eſſi.

Dalli Pellegrini, e condizione, che devono avere.

10. N. S. inoltre confermando la ſua Coſtituzione sù la celere traſmiſſione dei condannati alla Galera, ordina, che quante volte ſi fa la mandata, ſi debba in più luoghi affiggere la noſtra ſtampa de' condannati col titolo del delitto.
Tale nota ſi ha preſentare a N. S.

§. 10. Confermiamo in ciaſcheduna delle ſue parti la detta Noſtra Coſtituzione delli 16. Decembre 1749. e ſpecialmente nel §. 5., ove ſi provede alla celere, e ſpedita traſmiſſione di coloro, che ſono condannati in pena della galera. Ma perchè queſta traſmiſſione ſiegue perlopiù di notte, di maniera che reſta del tutto ignota al Popolo la pena ſuddetta, e la cauſa, per la quale ſi traſmettono alla Galera: perciò vogliamo, ed ordiniamo, che quante volte ſi farà la ſuddetta traſmiſſione, ſi debba affiggere lo ſteſſo giorno alle Porte del Governo, di Monte Citorio, della Conſulta, della Sala di Campidoglio, in Campo di Fiore, ed in altri luoghi ſoliti *una Liſta ſtampata dei Nomi*, *Cognomi*, *e Patrie di tutti coloro*, *che ſi traſmettono*, con il titolo del delitto, per il quale ſono ſtati condannati, ed il tempo della loro condanna, niuno affatto eccettuato, affinchè in viſta di tali pene gli altri ſi aſtengano da commettere ſomiglianti delitti; Incaricando il Governatore di Roma, ed il Fiſcale Generale pro tempore, per la ſtampa, ed affiſſione ſuddetta, e di preſentare a Noi, e noſtri Succeſſori volta per volta una copia nella prima ſuſſeguente.

II. Della Viſita dalle Carceri.
Tal viſita è ſtata anticamente iſtituita, con dichiarazioni, e riforme, ma ſenza ſtabile regolamento circa il modo d'eſeguirla.

Della Viſita delle Carceri.

§. 1. Eſſendo ſin da tempo antichiſſimo una delle principali incombenze del Governatore, come Luogotenente del Cardinal Camerlengo, la Viſita delle Carceri, e Carcerati di Roma, ed avendo Noi riconoſciuto, che ſebbene Aleſſandro VI. Noſtro Predeceſſore ſin dall'Anno 1492. aggiungendo al medeſimo altri Viſitatori foſſe il primo ad iſtituire la Congregazione della Viſita, e che a queſta in appreſſo ſiano ſtate date diverſe ampliſſime facoltà con alcune dichiarazioni, e riforme da altri Noſtri Predeceſſori, cioè da Paolo III. nella ſua Coſtituzione 44. da Pio IV. nella ſua Coſtituzione 58., da S. Pio V. nella ſua Coſtituzione 68. da Paolo V. nella ſua Coſtituzione 71., §. 23 e 24.: Niuno però di eſſi le abbia mai dato un fermo, e ſtabile regolamento; E quindi eſſer' avvenuto, che

Digitized by Google

che un'opera di tanta carità, quale per altro non può eſſer indifferente a veruno de' Principi Criſtiani, molto meno al Sommo Ponteſice, ſia preſentemente in Roma poco meno che negletta, e traſcurata.

Diſtinzione de' Rei, ed Inquiſiti, che nelle due Carceri devono eſſer condotti.

Quali ſpettino alle Carceri del Campidoglio.

Quali alle Carceri Nuove.

§. 2. Pertanto di pari Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della noſtra Suprema autorità ordiniamo, e comandiamo, che delle due Carceri pubbliche, che ſono al preſente comuni, e promiſcue per li Carcerati di tutti i Giudici, Tribunali, e Magiſtrati di Roma, di qua in avvenire *quelle di Campidoglio* reſtino perpetuamente aſſegnate per coloro, che ſaranno carcerati per ordine, o a diſpoſizione del Senatore, e di ogni altro Giudice, Magiſtrato della Curia Capitolina, e in conſeguenza ancora dei Tribunali dell' Agricoltura, delle Strade, di Ripa, e di Ripetta, del Rettore dello Studio, o ſia della Sapienza, e dei Maeſtri Giuſtizieri; e che all'incontro *le Carceri Nuove* fabbricate in ſtrada Giulia da Innocenzo X. ſimilmente Noſtro Predeceſſore, e ſurrogate in luogo delle due più antiche di Borgo, e di Tordinona, reſtino in avvenire perpetuamente aſſegnate per quelli, che ſaranno carcerati per ordine, o a diſpoſizione del Cardinal Vicario, del Governatore, dell' A. C., del Teſoriere, e di ogn'altro Giudice, Tribunale, e Congregazione di Roma, tolta non ſolamente ai Birri, ed Eſecutori, ma ancora alli Giudici ſuddetti ogni facoltà, ed arbitrio di fare, oppure ordinare diverſamente.

In amendue le Carceri ſi faranno tre ſorti di viſita. Una ordinaria. La ſeconda ſtraordinaria. La terza grazioſa.

§. 3. In ſequela di detta diviſione di Carceri, e Carcerati, la quale dovrà effettuarſi anche per quelli, che ſi troveranno carcerati nel giorno della pubblicazione della preſente Cedola di Moto proprio; Vogliamo, che in avvenire ſi facciano onninamente tanto per le Carceri di Campidoglio, quanto per le Carceri Nuove, tre Viſite diſtinte, e ſeparate, cioè la Viſita *Ordinaria*, la Viſita *Straordinaria*, e la Viſita *Grazioſa*, e nella forma, e modo ſeguente, cioè.

Ogni Giovedì la viſita ordinaria, alternativamente in una delle due Carceri.

§. 4. Che in ogni *Giovedì* mattina all'ora ſolita della Campana di Monte Citorio, ancorchè ſia giorno di Feſta, e quando la mattina foſſe impedita per qualche Cappella, Conciſtoro, o altra Funzione pubblica, nel medeſimo giorno dopo pranzo, ſi faccia la Viſita *Ordinaria* alternativamente, e per turno, cioè il primo Giovedì dopo la pubblicazione della preſente in Campidoglio, e l'altro Giovedì ſuſſeguente alle Carceri Nuove, e così di mano in mano tutto l'Anno, e ſenz'alcuna intermiſſione.

Perſone, che devono intervenire alla viſita delle Carceri del Campidoglio: E dell' ordine nel ſedere.

§. 5. Che alla detta Viſita Ordinaria in Campidoglio poſſa ad arbitrio ſuo intervenire il Governatore di Roma, come Vice-Camerlengo, e perciò a capo della tavola debba eſſervi ſempre per lui la ſolita ſedia; ma però non ſia tenuto d' intervenire, quando non voglia; ſieno bensì tenuti ad intervenire, ſedendo alla deſtra di eſſo Governatore, *il Preſidente* pro tempore *delle Carceri*, o altro Chierico di Camera da ſoſtituirſi dal medeſimo con approvazione Noſtra, e de' Noſtri Succeſſori: *Il Prelato della Carità, ed il Prelato della Pietà*, o altri Prelati da ſoſtituirſi dalle loro Arciconfraternita: *L'Avvocato de' Poveri, e l'Avvocato Fiſcale*, o due altri Avvocati Conciſtoriali da loro ſoſtituiti con noſtra approvazione, come ſopra: *Il Fiſcale Generale di Roma*, o ſuo Soſtituto Fiſcale: *Il Giudice Camerale* Criminale, o ſuo Soſtituto: *e li due Procuratori de' Poveri*, cioè quello deputato dalla Camera, e l'altro deputato dalla Carità, o almeno uno di eſſi.

§. 6. E che all'incontro di queſti, e dal lato ſiniſtro, ſieno, ſecondo il ſolito obbligati ad intervenire, ſedere *il Senatore* di Roma, e *li tre Conſervatori* co*Priore de' Caporioni*, o almeno due di eſſi alternativamente: *Il primo, e il ſecondo Collaterale*: *Il Giudice de' Maleſizj*; *Il Fiſcale, e il Procuratore de' Poveri di Campidoglio*, quale dovrà ſempre eſſer Segretario della Viſita di queſte Carceri, oltre il Notaro, quale parimente dovrà aſſiſtere, ma però ſenza voto.

Perſone da intervenire alla viſita delle Carceri nuove; e dell' ordine nel ſedere.

§. 7. Per la viſita ordinaria delle Carceri Nuove, dovrà perſonalmente intervenire: *Il Governatore di Roma*, ſedendo a capo di tavola: *L'Uditore della Camera* dal lato deſtro, *e il Chierico di Camera Preſidente delle Carceri* dal ſiniſtro; dopo di eſſi dovranno intervenire, e ſedere *li due Ponenti* di Conſulta Aſſeſſori del Governo, *e li due Prelati della Carità, e della Pietà*; cioè due a deſtra, e

due

due a ſiniſtra, con precedenza fra di loro ſecondo l'ordine di anzianità, in Prelatura. Seguiranno a deſtra: *L'Avvocato de' Poveri*, *il Fiſcale Generale*, *il Primo*, *ed il Secondo Luogotenente del Governo*, *il Procuratore de' Poveri* deputato dalla Camera, *e il Procuratore Civile* parimente de' Poveri. All'incontro, ed a ſiniſtra ſeguiranno *l'Avvocato Fiſcale*, *il Luogotenente Criminale dell'A. C.*, *il Luogotenente Criminale del Vicario*, *il Giudice Criminale Camerale*, *e il Procuratore de' Poveri* deputato dalla Carità, quale ſarà ſempre Segretario della Viſita di queſte Carceri: Oltre il *Commiſſario de' Galeotti*, *e Capo Notaro* della Carità, quali ultimi due aſſiſteranno ſenza voto. Tutti li ſuddetti dovranno intervenire perſonalmente, laſciando per quel giorno ogn'altra incombenza, che mai aveſſero per altra carica, nè ſarà loro lecito ſoſtituire altri, ſenza Noſtro ſpeciale reſcritto; eccettuato l'Uditore della Camera, al quale ſolamente ſi laſcia l'arbitrio di non intervenire, con che però ſempre vi ſia la Sedia per lui nel luogo, come ſopra, deſtinato.

Ciò, che debba trattarſi nelle Viſite ordinarie delle due Carceri alternativamente.

§. 8. In queſta viſita *Ordinaria* da tenerſi alternativamente un Giovedì in Campidoglio e l'altro Giovedì ſuſſeguente alle Carceri Nuove, li ſuddetti reſpettivi Viſitatori non dovranno conſumare il tempo nè in riconoſcere ſtanze, camere, ed officine, nè in vedere, ſe li Carcerati ſono gravati dai Cuſtodi nella qualità o prezzo delle cibarie, ſtrapunti, e coſe ſimili; ma dovranno unicamente attendere, invigilare, ed inſiſtere per lo rilaſcio di coloro, che non debbano reſtare più lungamente carcerati, e reſpettivamente per lo disbrigo delle Cauſe, in rapporto a quelli, che per giuſtizia non debbono rilaſciarſi.

Regolamento preciſo delle coſe da farſi, cioè; 1. Si viſitino i Carcerati delle Secrete. 2. I Carcerati criminali della larga. 3. I Carcerati civili.

§. 9. A tale effetto tanto in Campidoglio, come nelle Carceri Nuove, dovrà incominciarſi la viſita *Ordinaria* dalli Carcerati *nelle Segrete*; Dappoi proſeguirſi per li Carcerati Criminali, che ſtanno *alla larga*; ed ultimo per *li Carcerati Civili*. E perchè ſi faccia riſpetto a tutti con buon ordine, dovranno li Procuratori, e Sollecitatori de' Poveri aver formato, e diſtribuito, nel giorno antecedente di Mercordì a ciaſcuno de' Viſitatori *due Liſte* diſtinte delli Carcerati per Cauſe Criminali, cioè una, ove ſiano deſcritti i nomi di tutti li Carcerati nelle ſegrete, e l'altra, ove ſiano deſcritti li nomi di tutti li Carcerati alla larga, e sì l'una, che l'altra, con il giorno della loro Carcerazione, il Giudice, o Tribunale, a cui appartengono, e ſe mai, e quante volte ſono ſtati eſaminati, laſciando ſotto la partita di ciaſchedun Carcerato uno ſpazio ſufficiente in bianco per notarvi il Decreto, che farà la piena Viſita.

Ogn'uno de' Viſitatori abbia le Liſte delli Carcerati colle ſue circoſtanze. Ogni Carcerato delle Segrete deve eſſer chiamato, ed in che abbia ad eſſer interrogato. Dopo ſi ſentirà il Giudice, al quale appartiene. E ſi faccia il Decreto che converrà.

§. 10. Con queſte due Liſte alla mano, e ſecondo l'ordine delle medeſime, ſi chiameranno in primo luogo i *Carcerati delle Secrete*, interrogandoli ad uno per uno, ſe ſono ſtati coſtituiti dentro i primi tre giorni a tenore della riforma di Paolo V. dichiarata, ed ampliata in detta noſtra Coſtituzione delli 16. Decembre 1747. §. 7.. Se dopo la prima volta ſono ſtati altre tre volte eſaminati, e quante e ſe ſono ſtati eſaminati dal Giudice, preſente il Notaro, oppure dal ſolo Notaro ſenza il Giudice: Licenziato poi il Carcerato, dovranno i Viſitatori ſentire dal Giudice, a cui appartiene, il Titolo della Cauſa, per cui è ſtato carcerato: Se a querela, iſtigazione, o denunzia di alcuno, oppure *ex officio*: Se prima di carcerarlo aveva il Fiſco indizi ſufficienti, e tali, quali ſi ricercano per venire alla cattura perſonale per diſpoſizione del Gius comune, e della detta riforma di Paolo V. §. 10. *num.* 5.: Se ſono ſtati carcerati come preteſi Rei, oppur come Teſtimonj, ed eſſendo carcerati come Teſtimonj, ſe ſieno ſtati ritenuti più di tre giorni contro la diſpoſizione delle leggi comuni; e ſe ſieno ſtati carcerati in cauſa, che non ſia delle più gravi, contro la detta riforma *d.* §. 10. *num.* 24.: E finalmente dovranno interrogare il Giudice della Cauſa, a qual termine ſi trovi il Proceſſo. Facendo per ciaſcun d'eſſi Carcerati quel Decreto, che conviene per la buona, ed eſatta, ma però celere, ed eſpedita amminiſtrazione della Giuſtizia; e preſiggendo, quando occorra, al Fiſco, e molto più quando vi ſia, all'Aderente, un termine congruo per formare, proſeguire, e terminare il Proceſſo, aſſegnar le Difeſe, e procedere alla Sentenza: ſenza contentarſi di ſole iſtanze generali, come è ſtato dichiarato in detta noſtra Coſtituzione delli 16. Decembre 1747. §. 7.

§. 11.

Digitized by Google

Si paſſi poi alla Viſita dei Carcerari della Larga, ed la che s' abbiano ad interrogare.

§. 11. Spediti li Carcerati *nelle Segrete*, ſi dovrà leggere *la liſta delli Carcerati nelle Carceri larghe*, interrogando ciaſcuno d'eſſi da che tempo ſono ſtati carcerati: Se da principio ſono ſtati poſti alla larga, oppure in ſegreta, ad effetto di punire quei Birri, che aveſſero poſto alcuno in ſegreta per Cauſe leggiere, contro le riſoluzioni più volte fatte dalla piena Viſita, e ſpecialmente ſotto li 21. Luglio 1735.: E ſe, e quante volte, e da chi, cioè ſe dal Giudice preſente il Notaro, oppure ſe dal ſolo Notaro ſono ſtati conſtituiti, ed eſaminati. Dopo di che licenziando il Carceraro, dovranno riconoſcere i Viſitatori per ordine di qual Giudice è ſtato carcerato, ſe ad iſtanza, denunzia, o querela di alcuno, ſe con prove, ed indizj ſufficienti, ſe è ſtata oſſervata la detta noſtra Coſtituzione delli 16. Decembre 1747. al §. 6. circa le Catture, e perquiſizioni; E finalmente per qual delitto, e cauſa ſia ſtato Carcerato, e in quale ſtato ſia il Proceſſo; facendo per ciaſcheduno di eſſi, o il Decreto di rilaſſo con precetto, o ſenza, oppure con l' eſilio, ſecondo le circoſtanze de' caſi, e prefiggendo al Fiſco, e quando vi ſia all' Aderente, un termine congruo, dentro il quale debba aver formato, e terminato il Proceſſo.

Altre incombenze della Viſita Ordinaria.

§. 12. Dovranno ſimilmente i Viſitatori in queſta Viſita *Ordinaria* riconoſcere, ed inſiſtere, che ſia onninamente eſeguita la ſuddetta noſtra Conſtituzione nel §. 5. circa la traſmiſſione di coloro, che ſono ſtati già condannati alla Galera, facendoſi eſibire la Liſta ſtampata di quelli, che ſaranno ſtati traſmeſſi nell'ultima precedente traſmiſſione; e quando il Capo del Tribunale, a cui appartiene il Condannato, ne aveſſe ordinato l' arreſto, dovranno verificarlo, con farſi eſibire l' ordine ſottoſcritto, ſenza del quale non dovrà attenderſi alcun' Arreſto, e farſi dar conto del motivo, ad effetto di riconoſcere, ſe ſono ſtati, o nò, giuſtamente arreſtati.

3. Della Viſita dei Carcerati per debito Civile.

Iſpezioni circa eſſi.

§. Venendo per ultimo *Carcerati per debito Civile*, non dovrà per queſti farſi alcuna Liſta, ma eſſendovi alcuno, in favore del quale concorrano le cauſe, e circoſtanze eſpreſſe in detta Coſtituzione 71. di Paolo V. §. 24. *per tot.*, ſarà a carico dei Difenſori di ciaſchedun carceraro, e in mancanza di eſſi, delli Procuratori, e Sollecitatori de' Poveri, fare iſtanza in piena Viſita per la dimiſſione, e ſcarcerazione a tenore di eſſa Conſtituzione. Volendo Noi, che per tale effetto non ſi aſpettino le Viſite grazioſe, quali non ſi fanno, ſe non che due volte l' Anno, come ſi dirà in appreſſo, ma che le ſuddette iſtanze poſſano farſi, e debbano ammetterſi in ciaſcuna Viſita Ordinaria. Dichiariamo però, che qualora ſi pretenda dal Carcerato la nullità della ſua Cattura, debbano li Viſitatori ſolamente procedere alla dimiſſione, e rilaſcio, quando la nullità ſia chiara, altrimenti non debbano ingerirſi nella cognizione, e deciſione della medeſima, ma debbano rimetterne l' iſpezione alli Giudici ſuoi; poichè non vogliamo, che la poteſtà, ed autorità della Viſita, da poteſtà Economica, paſſi mai, e ſi converta ſotto qualunque colore, o preteſto, in giudiziale, e contenzioſa.

Nelle Liſte dei Carcerati, ch' hanno i Viſitatori, ſi noti il Decreto fatto per ciaſcheduno di eſſi.

§. 14. Dopo la prima Viſita Ordinaria, che ſi farà in ſequela della preſente per tutto, ed alternativamente, come ſi è detto, tanto in Campidoglio, come nelle Carceri Nuove, dovranno i Sollecitatori, e Procuratori de' Poveri notare, e riportare nelle Liſte da farſi per l'altra Viſita *Ordinaria* ſuſſeguente, ſotto la partita di ciaſcheduno carcerato il Decreto fatto nell' antecedente, ad effetto che li Viſitatori veggano, e riconoſcano, ſe, e come ſia ſtato eſeguito, per dare gli ulteriori provedimenti. Di più li due Procuratori de' Poveri, e reſpettivi Segretarj, dovranno il giorno dopo ciaſcheduna Viſita *Ordiniamo*, portare a Noi, e Noſtri Succeſſori per mezzo de' Noſtri Uditori pro tempore, ciaſcheduno le dette due Liſte con i loro Decreti, altrimenti in caſo di mancanza ſaranno come negligenti rimoſſi dall' Uffizio.

Delle Viſita ſtraordinaria.

Incombenze di eſſa.

§. 15. Oltre la Viſita *Ordinaria* da farſi, come ſopra, nel giorno fiſſo, ed a tutti noto di Giovedì, dovrà farſi ancora ogni Meſe, e all' improvviſo, la Viſita *Straordinaria* tanto inculcata dalli prelodati Noſtri Predeceſſori, cioè da Paolo IV. nella ſua Coſtituzione 57. §. 15. e da Paolo V. nelle d. ſua Coſtituzione 71. §. 23. *nu.* 2., in cui ſenza punto ingerirſi nelle Cauſe de' carcerati, dovranno uni-

Digitized by Google

camente viſitarſi tutte le ſtanze, camere, ed officine tanto larghe, che ſegrete, e tutte l'Infermerie per riconoſcere, e provedere, che ſiano tenute con la dovuta polizia. Di più dovranno i Viſitatori in queſta Viſita Straordinaria riconoſcere il vino, ed il pane, ed altre cibarie, e dovranno interrogare i carcerati, ſe mai foſſero ſtrapazzati dalli cuſtodi, oppure gravati dagli Affittuarj, ed altri, circa i prezzi taſſati nella Tabella, quale deve tenerſi affiſſa nelle Carceri, ſecondo la forma di dette Coſtituzioni, ſenza però, che per queſto s'intenda tolta alli Deputati della Carità la facoltà di viſitare in altri tempi, e a loro arbitrio, le coſe ſuddette, come ſono ſoliti lodevolmente di fare.

Perſone, che devono farla.

§. 16. Ad effetto però di rendere più facile queſta Viſita *Straordinaria* di ogni meſe, ed ancora più ſegreta, ed improvviſa: Quanto alle Carceri di Campidoglio ſarà queſto peſo del ſolo *Senatore* di Roma, con *uno de' due Prelati Ponenti di Conſulta, ed Aſſeſſori del Governo, il Prelato della Pietà, l'Avvocato*, o altro Avvocato Conciſtoriale ſoſtituito, come ſopra, con Noſtra approvazione, ed *il Fiſcale, e Procurator de' Poveri* di Campidoglio. E' quanto alle Carceri Nuove, ſarà queſta Viſita Straordinaria di ogni Meſe a carico *del Governatore di Roma*, con *l'altro delli due Prelati di Conſulta Aſſeſſori del Governo, il Prelato della Carità, l'Avvocato de' Poveri*, o ſuo ſoſtituto, *il Fiſcale Generale, e li due Procuratori della Camera, e della Carità*, non eſſendo neceſſario, nè opportuno, che intervengano altri Viſitatori.

Della Viſita detta Grazioſa.

§. 17. Finalmente vogliamo, ed ordiniamo, che oltre la ſuddetta Viſita Ordinaria *di ogni Settimana*, e la Viſita Straordinaria *di ogni Meſe*, ſi faccia ancora due *volte l'anno* la Viſita *grazioſa* tanto in Campidoglio, come alle Carceri Nuove, cioè prima di Natale, e prima di Paſqua di Reſurrezione, e che ſi faccia da quegl'iſteſſi Viſitatori, che ſono ſtati di ſopra ſtabiliti per la Viſita Ordinaria di ogni ſettimana, ad effetto di ordinare, ed effettuare il rilaſcio, non ſolo dei Carcerati per delitti leggieri con qualche Precetto, o ſenza, ſecondo le circoſtanze de' caſi, ma ancora dei carcerati per debito civile, qualora in favore de' medeſimi, o concorrano le Cauſe eſpreſſe nella detta Coſtituzione 71. di Paolo V., oppure l'Archiconfraternità della Pietà, o altri Benefattori pagando de' proprj denari, giuſta il loro lodevole Inſtituto, una parte del debito, ottengano dai Creditori il ſaldo e quietanza dell'intiero.

Altri Regolamenti per levare alcuni Abuſi introdotti dai Giudici, e Notari Criminali del Tribunale del Governo, ed altri Tribunali, e Miniſtri di eſſi.

III. Altri regolamenti alli Giudici, Notari, ed altri Miniſtri.

1. Si ordina l'oſſervanza della Coſtituzione LXXI. di Paolo V.

§. IN occaſione di dare un miglior ordine alle coſe criminali dei Tribunali di Roma, e ſpecialmente del Governo, avendo Noi riſaputo gli abuſi introdotti da alcuni Giudici, e Notari Criminali di diverſi Tribunali per eſiggere emolumenti maggiori del giuſto ſotto titolo di viatici, di produzioni, di mancie, e di altri ſimili preteſti, e volendo onninamente rimoverli, ed eſtirparli: Di ſimile Noſtro Moto proprio certa ſcienza, e pienezza della Noſtra Apoſtolica podeſtà, ordiniamo, e comandiamo, che dai Giudici, e Tribunali tutti di Roma, e ſpecialmente dai Giudici Criminali ſi oſſervi, ed eſeguiſca puntualmente, ed onninamente la ſuddetta Coſtituzione 71. di Paolo V. in tutte, e ſingole parti, alle quali fin'ora non è ſtato eſpreſſamente derogato con altra diverſa diſpoſizione di altri Pontifici Succeſſori, o da Noi medeſimo. Volendo, e decretando, che i Giudici, e ciaſcuno d'eſſi, in caſo di qualſivoglia contravvenzione, ſiano tenuti ed obbligati del proprio a riſarcire tutti i danni ed intereſſi; e quando vi ſia l'Aderente al fiſco, ſian tenuti ed obbligati *in ſolidum*; intendendo però delli Giudici Luogotenenti, e Soſtituti Criminali, e non mai delli Capi de' Tribunali, o dei Prelati, che intervengono alle loro Congregazioni, ai quali ſi laſcia ſolamente il peſo d'invigilare ſopra la condotta di detti loro Subalterni.

2. Così ancora, che ſi oſſervi la

§. 2. Molto più vogliamo, ed ordiniamo, che ſi oſſervi, ed eſeguiſca puntualmente da tutti, e ſingoli ſuddetti Giudici Subalterni, e da tutti i Notari, Cancellieri, Straordinarj, ed Eſecutori di Roma, e ſpecialmente nelle Cauſe, e materie

Digitized by Google

terie Criminali, la *Taſſa* ſtabilita, e pubblicata del medeſimo Paolo V., nel ſuo Moto proprio, o ſia Coſtituzione 72., rivocando Noi, ed annullando a tal'effetto ogni altra Taſſa diverſa, e difforme della ſuddetta Paolina, non oſtante qualunque Conceſſione Apoſtolica, Conſuetudine di lungo, e lunghiſſimo tempo, e ſtilo in contrario. Anzi ad effetto, che la menzionata Taſſa Paolina ſia da tutti puntualmente oſſervata, rinnoviamo l'ordine già datto nel ſuddetto Moto proprio di Paolo V. §. 3., cioè che negli Uffizj di tutti, e ſingoli Notari debba quella tenerſi pubblicamente affiſſa, ſtampata, e tradotta in lingua Italiana. Altrimenti il Notaro, dopo venti giorni dalla pubblicazione della preſente, cada, e s'intenda *ipſo facto* caduto nella pena di tre Scudi per ciaſchedun giorno, in cui quella non ſi trovi realmente affiſſa nell'Uffizio, ed in luogo a tutti ſcoperto, e viſibile, ſenza ſperanza di alcuna remiſſione: E di più vogliamo, che li Notari Criminali ſiano tenuti ed obbligati di ſcrivere, e notare giorno per giorno in un Libro ben cartolato, quale dovrà intitolarſi: *Receptorum Criminalium*: la preciſa quantità, che riceveranno dalle Parti per qualunque Atto, Titolo, e Cauſa, e darne ricevuta in ſcriptis alle medeſime Parti, e loro Procuratori, ſotto pena di Scudi 1000. per qualunque contravvenzione, da applicarſi, come la ſuddetta di Scudi tre, per una decima parte alli Procuratori de' Poveri, che ne faranno iſtanza al Capo del Tribunale, o all'Uditore Noſtro, e de' Noſtri Succeſſori pro tempore, e il rimanente alla Congregazione della Carità per mantenimento de' Carcerati.

Taſſa dello ſteſſo Paolo V. preſcritta ſopra gli emolumenti degli atti criminali.

Che ſi tenga la detta Taſſa ſtampata in ogni Uffizio.

Di più ogni Notaro debba tenere un Libro intitolato: Receptorum Criminalium: ed in eſſo notare, quello, che eſigge per ogni atto.

§. 3. Affinchè poi non reſti alterata detta Taſſa Paolina ſotto preteſto de' viatici, vogliamo, che tutti i Giudici Criminali, ai quali appartiene, e ſpecialmente quelli del Vicario, e del Campidoglio, tengano onninamente nelle giornate giuridiche, ed in ora certa, e determinata, che dovranno fiſſamente ſtabilire, dopo la Campana di Campidoglio, o Monte Citorio, l'Udienza pubblica, e che in eſſa li Notari ſiano tenuti di leggere le citazioni, che cadono in detta Udienza, ſenza poter pretendere alcun viatico, eſſendo queſto ſolamente dovuto, quando le Parti, vogliano far leggere alcuna citazione in giorno, che non ſia giuridico: E così pure li medeſimi Notari, quando ricevono l'ordine d' intimare ai Carcerati o l'Eſilio, o qualche Precetto, debbano eſeguirlo dentro il medeſimo giorno, nè poſſano per ciò pretendere alcun viatico, ſotto pena di dieci ſcudi per qualunque contravvenzione, da applicarſi come ſopra.

3. Tutti i Giudici criminali tengano nei giorni giuridici l'udienza pubblica, per la quale i Notari non poſſano prendere Viatico.

I Notari ſenza prendere viatico debbano nello ſteſſo giorno intimare alli Carcerati o l'eſilio, o ogni precetto.

§. 6. Alle Donne oneſte, o almeno, che non ſiano *gravemente diffamate*, non ſi facciano Precetti ſenza prove ſufficienti, e ſenza che preceda la trina monizione preſcritta dai Sagri Canoni, e dal Sagro Concilio di Trento; fatto poi che ſia una volta con prove legittime, e con dette precedenti ammonizioni, *non ſi rinnovi la ſeconda volta*, ma provata che ſia la Contravvenzione, ſi eſeguiſca contro l'Uomo la pena dell'Eſilio, o altra pena comminata nel Precetto, quale non poſſa mai commutarſi in pena pecuniaria ſenza noſtro ſpecial Reſcritto, e de' Noſtri Succeſſori; E quanto alla donna ſi provveda in quella forma, che ſtimerà migliore la prudenza del Capo del Tribunale, ſecondo la diverſa qualità de' caſi: che ſe mai alcuno dei precettati ſi giuſtificherà di eſſere innocente, non ſolo debba cancellarſi il Precetto, o in tutto *gratis*, o al più *con ſoli tre Paoli*, e non più, per il Decreto di cancellazione; ma in oltre reſti al medeſimo l'arbitrio, ed il dritto di convenire i ſuoi Calunniatori, e quando mai dal Giudice, da cui è ſtato precettato, ſe gli negaſſe, o ritardaſſe la Giuſtizia, poſſa ricorrere ai Giudici Superiori per ottenere la rivocazione, ſervando però intanto il Precetto, che gli è ſtato fatto.

Si diſpone come ſi abbia procedere nel fare precetti a Donne, ed agli Amaſi.

La pena dei precetti, dopo l'incorſo in eſſa non ſi poſſa commutare in pecuniaria.

§. 5. Nè Uomini, nè Donne di qualſivoglia età vadano mendicando per le ſtrade di Roma dopo le ore 24., e di notte ſenza licenza in Scriptis da concederſi in tutto *gratis* o dal Cardinale Vicario, o dal Vicegerente pro tempore, potendo li poveri procacciarſi facilmente il Vitto, durante il giorno, con le abbondanti limoſine, che ſi fanno in Roma, non ſolo dai Particolari, ma anche dai Monaſterj, Conventi, e luoghi Pii; la ſuddetta licenza non dovrà darſi, ſe prima non coſti, che ſia perſona oneſta, e che giuſtamente ſi vergogni mendicare di giorno; e dovrà ſempre negarſi a Fanciulle, e Donne giovani.

5. Nè Uomini nè Donne poſſano men-

Digitized by Google

dicare dopo ore 24. e di notte.

6. Donne e Fanciulle, o di giorno, o di notte ſotto niun preteſto, nè per mendicare, nè per comprare viveri, poſſano entrare in luoghi, che ſi accennano.

§. 6. Similmente vogliamo, ed ordiniamo, che le Donne, e Fanciulle Mendicanti di qualunque età, e molto più Donne diſoneſte, non ſiano in avvenire per qualunque cauſa, o preteſto anche di chieder elemoſina, o di comprar pane, vino, o altri vittuali, ammeſſe, o ricevute nè di notte, nè di giorno, e molto meno alloggiate, dentro li Caffè, Bigliardi, Locande, Alberghi, Oſterie, Bettole, Stalle, o altra Bottega, ove ſoglia concorrere, e fermarſi della Gente, poſte in Roma, o dentro tre miglia fuori le Porte di Roma, loro Cortili, Giardini, Orti, ed ogni altra pertinenza, Caſe, ed anche Guardiole de' Birri, o di altri Miniſtri di Giuſtizia, o che le ſuddette Donne, e Fanciulle ſiano ancora in compagnia d' altre, e di altri, ſotto pena irremiſſibile a chi le ammetterà, o riceverà anche per breviſſimo tempo, di tre tratti di corda, e di Scudi cento per qualunque contravvenzione, ſe ſarà di giorno, ed eſſendo di notte di Scudi dugento, alla qual pena pecuniaria vogliamo ſiano tenuti i Padroni, e Principali, anche per il fatto, e colpa de' loro Garzoni, e Subalterni. E ſolamente ſarà loro lecito di vendere alle medeſime, o dare loro per elemoſina pane, vino, & altri vittuali fuori le Botteghe, ed in mezzo alla pubblica ſtrada; Con che però neppure per tal cauſa ſi fermino con eſſe più del biſogno, e molto meno a traſtulare.

7. Le ſuddette Donne non poſſono eſſer ammeſſe a dormire in portici &c. o in altri luoghi sì pubblici, che Privati. N. S. eſorta i Padroni Preſidenti dei detti luoghi ad invigilare, che le Donne in eſſi non ſi ricoverino.

§. 7. Vogliamo innoltre, che alle ſuddette Donne mendicanti di qualunque età, non ſia lecito, nè permeſſo di ritirarſi a dormire ſotto i Portici, Entroni, Scale, o altre appartenenze di Chieſe, Luoghi Pii, Caſe, e Palazzi sì pubblici, che privati di Roma; Ma debbano onninamente ritirarſi prima delle ore ventiquattro alle caſe proprie, ſe l' hanno, e non avendo caſa propria, all' Oſpizio delle Donne vicino a Santa Galla, ſotto pena della carcerazione a pane, ed acqua per quaranta giorni continui. e poi dell' Eſilio. Eſortando Noi, e ſtrettamente incaricando in virtù di Santa Obbedienza li Magiſtrati, che riſiedono nelle Caſe, e Palazzi pubblici, e reſpettivamente li Superiori delle Chieſe, e Luoghi Pii, li Gentiluomini, ed altri oneſti Cittadini, ed altri abitanti in Roma, di attendere, ed inſiſtere con tutta diligenza, che dentro i Cortili, Entroni, Stalle, ed altre pertinenze loro, non ſiano in conto alcuno ricoverate Donne, e Fanciulle mendicanti, anzi neppure altre Donne, che non ſiano da loro conoſciute per ſavie, ed oneſte.

8. Si ſtabiliſcono le pene contro le qualità di quelli che permetteſſero la contravenzione a quel che di ſopra ſi è diſpoſto. Ed il premio agli Eſecutori per l'adempimento di ciò, che ſi è preſcritto.

§. 8. E perchè queſti Provvedimenti tanto neceſſarj per la quiete, e buon coſtume della Città ſiano onninamente eſeguiti, dovranno ſopra ciò invigilare, ed inſiſtere tutti i Tribunali, e Giudici Criminali di Roma; E in oltre agli Eſecutori di eſſi Tribunali, ſe mai teneſſero mano, o in qualunque modo preſtaſſero favore alle Perſone, che contravveniſſero, vogliamo, ſi dia immediatamente l' Eſilio con tre tratti di Corda: così all' incontro conducendo eſſi alle Carceri alcuna Donna, che vada ſenza licenza elemoſinando per Roma di notte, o eſſendo ſolita mendicare di giorno, ſi trovi dentro i luoghi, e Botteghe, come ſopra vietate, oppure, che non ſiaſi ritirata alla caſa propria, o in detto Oſpizio di Santa Galla prima delle ore 24., vogliamo gli ſi dia dalla noſtra Camera, dopo provata con due Teſtimonj de viſu la contravvenzione, *il premio di uno ſcudo* per qualunque Donna, e riſpettivamente un *decimo* della pena pecuniaria, che ſi eſigerà dagli Albergatori, Stallieri, Oſti, Tavernieri, Bettolini, Locandieri, ed altri ſuddetti, che ſaranno da eſſi ſimilmente carcerati per tal contravvenzione, ed il reſto ſi applicherà per una metà alla ſuddetta Camera, e per l' altra al ſuddetto Oſpizio di Santa Galla ſenza alcuna diminuzione.

9. Si preſcrivono le qualità di quelli, che devono eſſer ammeſſi a ſcrivere, ed attitare nelle Cauſe criminali.

§. 9. Finalmente ordiniamo, e comandiamo, che non tutti indiſtintamente, e promiſcuamente ſi ammettano in Roma, come ſi è fatto fin'ora, a ſcrivere, oppure anche attitare nelle Cauſe Criminali, ma ſolamente ſi ammettano perſone di naſcita e coſtumi oneſti, quali abbiano ſtudiato la Teorica in qualche Univerſità, ed appreſa la buona pratica almeno per tre anni continui nello ſtudio dell' Avvocato de' Poveri, o dell' Avvocato del Fiſco, o del Fiſcale Generale, o di uno delli Luogotenenti dell' A. C., del Governo, del Vicario, del Giudice de' Maleficj di Campidoglio, o del Giudice Camerale Criminale; E perciò tanto a

quel-

Digitized by Google

quelli, che eſercitano al preſente la Profeſſione Criminale, (purchè non ſiano attualmente Procuratori, o Sollecitatori gia deputati de' Poveri, oppure Soſtituti Fiſcali di qualche Tribunale, oppure Uditori de' Baroni da tre anni a queſta parte) quanto a quelli, che vorranno eſercitarla in avvenire, vogliamo, che ſia, e s'intenda inibito, e vietato di proſeguirla, ed eſercitarla, ſe prima non ſaranno eſaminati, ed approvati da Monſignor Governatore con il voto delli detti due Prelati Ponenti di Conſulta ed Aſſeſſori del Governo, e del Fiſcale Generale, uniti aſſieme in Congregazione, alla quale per tale effetto vogliamo ancora, che poſſano, e debbano intervenire parimente con voto deciſivo l'Uditore della Signatura di Giuſtizia, e l'Uditore Noſtro, e de' Noſtri Succeſſori pro tempore, e reſpettivamente col voto conſultivo, i Luogotenenti Criminali dell' A. C., del Governo, e del Vicario, il Giudice de' Malefici, ed il Giudice Generale. Volendo, che ſi faccia degli eſaminati, ed approvati il ſuo elenco, come ſi pratica dalli Procuratori Civili, che ſono ammeſſi a ſcrivere in Rota, e che a queſti ſolamente ſia permeſſo di attitare, e ſcrivere nelle Cauſe Criminali di Roma.

E che tanto quelli, che finora hanno ſcritto, ed attitato, come quelli, che vorranno eſſer ammeſſi, ſi abbiano ad eſaminare ed approvare ſecondo la forma, che ſi preſcriva.

Dovrà farſi l'Elenco ſtampato di quelli, che ſono eſaminati, ed approvati.

§. 10. Li Procuratori, e Sollecitatori de' Poveri tanto deputati dalla Camera, quanto dalla Carità, Pietà, o da altri chiunque ſia, e quelli, che ſtudiano appreſſo de' medeſimi, non dovranno mai patrocinare, o ſollecitare nè direttamente, nè indirettamente alcuna Cauſa Criminale contro degl' Inquiſiti, o de' Rei; ed all'incontro i Procuratori, o Sollecitatori, o altri Miniſtri, ed Uffiziali del Fiſco in qualunque modo determinati, e quelli, che ſtudiano appreſſo di loro, non dovranno mai patrocinare, o ſollecitare alcuna cauſa contro il Fiſco, ſotto pena di ſcudi 500. da applicarſi per una quarta parte all' Accuſatore, dopo che avrà ſomminiſtrato prove ſufficienti, per un'altra quarta alli Giudici, e Notari di quel Tribunale, nel quale pende la Cauſa, e per il rimanente alla noſtra Camera, oltre la rimozione dell' Uffizio: Volendo Noi, che a tal'effetto poſſa procederſi etiam *per Inquiſitionem*, e che li Principali ſiano tenuti per la contravvenzione de' Giovani, che ſtudiano appreſſo di loro. Molto più ſarà vietato alli Giudici Criminali, e loro Soſtituti di attitare, o ſcrivere o pro, o contro del Fiſco, ſotto la pena medeſima da applicarſi come ſopra; e qualora avvenga, che in Conſulta, o in altro Tribunale ſi proponga alcuna Cauſa, in cui abbia intereſſe qualche Curia, Comunità, o Vaſſallo Baronale: Se l'Uditore, oppure Ajutante di ſtudio del Prelato, o altri, che dovrà votare in tal Cauſa, ſarà anche Uditore Criminale del Barone, il Prelato, o altri ſuddetti, dovranno aſtenerſi dal votare in detta Cauſa, pel ſoſpetto, in cui deve giuſtamente averſi il di lui Uditore Criminale, ed Ajutante di ſtudio.

10. Li Procuratori, e Sollecitatori dei Poveri, e quelli, che ſtudiano preſſo di eſſi, non poſſano attitare contro i Rei o inquiſiti.

Nè i Miniſtri del Fiſco poſſano attitare contro di eſſo.

Ciò molto più è vietato alli Giudici criminali, e loro Soſtituti.

Coſa debba farſi nell'evento, che ſi tratti di una Cauſa Baronale, nella qual l'Uditore di un Votante ſia intereſſato, o ſuddito.

Eſecutori di queſto Noſtro Moto proprio, e di tutti, e ſingoli provvedimenti, e regolamenti, che in eſſo, come ſopra, ſi contengono, deputiamo, e vogliamo che ſiano quelli ſteſſi, che ſono deputati Eſecutori nella detta Coſtituzione 71. di Paolo V., e di più il noſtro Uditore pro tempore, e de' noſtri Succeſſori, e l'Uditore parimente pro tempore della Signatura di Giuſtizia, con le medeſime facoltà date, e concedute in detta Coſtituzione.

Deputazione dei Giudici Eſecutori.

Volendo, e decretando, che alla preſente noſtra Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi Libri, non poſſa mai darſi, nè opporſi di ſurrezione, orrezione, nè d'alcun'altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione, nè che mai ſotto tali, o altri preteſti, quantunque validi, validiſſimi, e giuridichi, anche di Jus queſito, e pregiudizio del Terzo, poſſa eſſere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta ad viam Juris, o concederſi contro di eſſa l'Aperizione Oris, o altro qualunque rimedio, e così, e non altrimenti, debba ſempre, ed in perpetuo giudicarſi, definire, ed interpretarſi da qualſiſia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni anche de' Reverendiſſimi Cardinali, Camerlengo di S. Chieſa, Teſoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giuriſdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi fin d'adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno di eſſi con qualſivoglia autorità, ſcientemente o ignorantemente, foſſe in qualunque tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare contro la forma, e diſpoſizione della preſente

Clauſule per la per-

petua, ed eſatta oſſervanza del preſente Moto proprio, Deroga al le coſe contrarie.

te Noſtra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba aver ſempre, ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore colla ſemplice Noſtra ſottoſcrizione, benchè non vi ſieno Perſone, ancorchè privilegiate, privilegiatiſſime, Eccleſiaſtiche, e Luoghi Pii, che aveſſero, o pretendeſſero avere intereſſe nella preſente Noſtra diſpoſizione, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menzione.

Non oſtante la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore *de Regiſtrandis*, la Regola della Noſtra Cancellaria *de jure quæſito non tollendo*, e nonoſtanti ancora tutti, e qual ſi ſieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Coſtituzioni Apoſtoliche Noſtre, e de' Noſtri Predeceſſori, Bandi, ed Editti, in virtù d' eſſi, ed in qualunque altro modo emanati, affiſſi, e pubblicati, Leggi, e Statuti, Riforme, Stili, Uſi, Conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario: alle quali tutte, e ſingole, avendone il tenore quì per eſpreſſo, e di parola in parola inſerito, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra Podeſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e per la piena, e totale eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, amplamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

Dat. ad. 12. Mag. 1749.

Dato dal Noſtro Palazzo di Monte Cavallo queſto dì 12. Maggio 1749.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontif. Mot. proprio præinſertum Chirographum confirmat.

C*UM autem præmiſſa omnia, tam ad ſervandum erga Reos, & Inquiſitos æquabilem juſtitiæ, & clementiæ modum, quam ad legum obſervantiam, & publicam vivendi honeſtatem in hac Alma Urbe, quæ totius Chriſtiani Orbis caput eſt, & exemplar, futuris temporibus aſſerendam, opportuna & apta fore conſpiciamus; ne illa ullo unquam tempore debitis fraudentur effectibus; Nos eandem præinſertam Schedulam, omniaque & ſingula in ea contenta & expreſſa, & a Nobis per eam, ut præfertur, ſancita, volita & ordinata, Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus, harum Literarum Noſtrarum tenore confirmamus & approbamus; eiſque perpetuum & inviolabile præſentis Noſtræ perpetuo valituræ Sanctionis robur & firmitatem adjicimus; atque iterum, & ex integro ea omnia & ſingula, in omnibus & per omnia, juxta præinſertæ Schedulæ ſeriem, continentiam, & tenorem eadem Apoſtolica Auctoritate ſtatuimus, volumus, & ordinamus; eademque ab iis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit in futurum, perpetuo obſervari & exactiſſime impleri jubemus, atque præcipimus.*

Mandat omnibus exactiſſimam obſervantiam.

Mandantes propterea Dilectis Filiis Noſtris S. R. E. Cardinalibus modernis in Urbe ejuſque Diſtrictu Vicario in Spiritualibus generali, & ipſius S. R. E. Camerario, nec non Dilectis pariter Filiis prædictæ Urbis Gubernatori ejuſdem S. R. E. Vice Camerario, ac Generali Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, & Carcerum Præſidi, Noſtroque pariter, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis Auditori, ac Signaturæ Juſtitiæ Præfecti Auditori; Item Senatori Urbis, aliiſque in ipſa Schedula ſuperius expreſſis, eorumque omnium in Officiis, & muneribus prædictis reſpective Succeſſoribus, ut præmiſſa omnia & ſingula obſervent, ac ab omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in poſterum, exactiſſime obſervari faciant; inobedientes vero, impoſitis pœnis in præinſerta Schedula ſtatutis, coerceant, & compeſcant, tam ex Officio, & per inquiſitionem, quam ad Inſtantiam Advocati Pauperum, Procuratoris Fiſci, Commiſſarii Cameræ, & Procuratorum Pauperum pro tempore exiſtentium, & aliorum, quorum intereſt, & omni, & quacunque appellatione ſive recurſu remotis.

Clauſula pro præmiſſorum firmitate.

Ac decernentes, præinſertam Schedulam, nec non præſentes Noſtras Literas, perpetuo validas, firmas, & efficaces eſſe, & fore, ac quibuſcumque juris ſeu facti defectibus, qui adverſus illa, etiam quorumvis privilegiorum a Sede Apoſtolica conceſſorum prætextu, ad effectum impediendi, ſeu retardandi earum exequutionem, quovis modo, ſeu quavis ex cauſa opponi, ſeu objici poſſent, minime refragantibus,

Digitized by Google

bus, ſuos plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, eaſque propterea, omnibus & ſingulis quomodolibet afferendis impedimentis penitus & omnino rejectis, ac neutiquam attentis, ab illis ad quos ſpectet, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, ſublata præfatis omnibus, aliiſque quibuslibet aliter ſtatuendi, & interpretandi facultate, inviolabiliter & inconcuſſe obſervari debere; Ac irritum & inane decernentes, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus omnibus iis quæ in ipſa præinſerta Schedula non obſtare voluimus & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Derogatio contrariis

Nullis ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ confirmationis, approbationis, roboris, adjectionis, Sanctionis, & ordinationis, juſſionis, præcepti, mandati, & Decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo nono, XI. Kalendas Junii, Pontificatus Noſtri Anno IX. Dat. Pont. An. 9. die 22. Maii 1749.

D. Cardinalis Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 7. Maji ejuſdem Anni.

A P.

Digitized by Google

A P P E N D I X
TOMI IV., & V.
B U L L A R I I
SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI D.
BENEDICTI PAPÆ XIV.

N U M. I.

Ad Conſtit. XI. fol. 40. *& Quatuor Conſtit. ſeqq.*

O R A T I O N E S,

Conſiſtoriales, quæ dictæ fuerunt in Conſiſtoriis habitis die 18. Aprilis, 8. 10. 11. 13. & 14. Junii pro Canonizatione BB. FIDELIS A SIGMARINGA, CAMILLI DE LELIS, PETRI REGALATI, JOSEPHI A LEONISSA & CATHARINÆ DE RICCIS; una cum ejus Homilia quæ habita eſt die Natali Sanctorum Apoſtolorum PETRI & PAULI inter Miſſarum ſolemnia, poſtquam ſolemne Canonizationis Decretum promulgavit.

In Conſiſtorio Secreto habito in Palatio Apoſtolico Quirinali die 18. *Aprilis* 1746.

O R A T I O.

SEPTUAGESIMUM ſecundum hujus vitæ mortalis annum inivimus, illudque affirmare, jure poſſumus, annos quinquaginta contuliſſe, exiguo licet, cum fructu, ſtudiis Eccleſiaſticis excolendis, atque iis præſertim, quæ ad Beatificationem Servorum Dei, ac Beatorum Canonizationem pertinent. Cum enim forenſibus ſtudiis operam dare ſtatuiſſemus, factum eſt, ut Alexander Caprara tunc temporis Rotæ Romanæ Auditor ac deinde Cardinalis, illius Tribunalis Secretum, ut ajunt, Nobis communicaret. Cum vero ille pariter inter Conſultores Congreg. Sacrorum Rituum fuiſſet adſcriptus, cœpimus accurate legere ſcripta exhibita a Poſtulatoribus, atque animadverſiones Promotoris Fidei; & alia quoque pro his ſtudiis adjumenta conſequuti ſumus ex domeſticis colloquiis quæ idem Præſul Caprara nobiſcum interſerebat.

Deinde a Clemente XI. felicis recordationis inter Conſiſtoriales Advocatos recenſiti, ipſius Pontificis juſſu duas Cauſas Canonizationum promovendas ſuſcepimus, nempe Beatæ Catharinæ Bononienſis, ac Beati Pii V., quæ ſub eodem Clementis XI. Pontificatu ad finem ſolemnis Canonizationis perductæ fuerunt. Præter has Cauſas, aliis quoque multis tum Beatificationis tum Canonizationis, operam noſtram ac patrocinium impendimus, quas hoc loco recenſere ſupervacaneum ducimus, & quæ non pauca, neque exigua ſane volumina, ſi colligerentur, efficerent.

Poſt hæc Promotoris Fidei perhonorificum munus ab eodem Clemente XI. Nobis demandatum fuit, quod per viginti, & amplius annos, videlicet, cum idem Clemens XI. ac deinde Innocentius XIII., ac Benedictus XIII. Sedem Apoſtolicam te-

Digitized by Google

tenuerunt, pro imbecillitate noſtrarum virium, quam diligentiſſime obire curavimus. Illud pro certo adfirmare poſſe videmur, graviſſimas laboris partes Nobis ipſis ſemper deſumpſiſſe; nec ſatis exiſtimaſſe ſtudium ad ea negotia dumtaxat neceſſarium, quæ proponebantur, expedienda, ſed Acta univerſa Congregationis Sacrorum Rituum penitus inſpexiſſe, ipſius Tabularium, & monumenta omnia quæ ad rem facere poſſunt, ita pervolviſſe, ut ea quoque adnotaremus, quæ Nobis opportuna fore videbantur. Illud pariter aſſerere poſſumus, eas omnes Beatificationes, & Canonizationes, quæ vel a Clemente XI., vel a Benedicto XIII. ſolemniter indictæ ſunt, noſtris laboribus, noſtriſque vigiliis antea diſpoſitas, ac peractas fuiſſe. Porro, ſi idipſum Nobis tribueremus de illis Canonizationibus, quas deinde Clemens XII. pergit, nihil a veritate alienum diceremus. Nam in Cauſis ejuſmodi, quæ tunc temporis abſolutæ ſunt, non modo earum initia inſtituta atque expedita, ſed etiam præcipuæ quæſtiones in examen adductæ, ac ſolutæ fuerunt, cum adhuc Nos ipſi munere Promotoris Fidei fungeremur.

Poſtea Benedicti XIII. ſingulari beneficentia in Cardinalium Collegium cooptati fuimus, atque inter Cardinales Congregationis Sacrorum Rituum adnumerati. Quapropter eo, licet exiguo, temporis ſpatio, quo tunc Romæ permanſimus, Congregationibus intereſſe non prætermiſimus, ac ſententiam noſtram, qualiſcumque fuerit, libere proferre. Paulo poſt ad regendam Anconitanam Eccleſiam, ac deinde Bononienſem electi fuimus, in quibus adminiſtrandis duodecim annos inſumpſimus: Tum, licet Paſtoralis officii ſolicitudo Nos plurimum occupatos tenuerit, tamen rationem temporis ita habuimus & nocturnæ corporis quieti aliquas horas ita ſubtraximus, ut Nobis contigerit, præter plura, quæ in lucem emiſimus, ſimul etiam colligere diſponere, ac ſedulo perpendere pene innumeras adnotationes, quos olim congeſſimus cum Fidei Promotorem ageremus; Inſuper plura ſuperaddere, quæ ad explicanda Miracula conferre maxime poſſent: Cui rei gerendæ, ac perficiendæ magno adjumento Nobis fuit copia librorum tum antiquorum tum recentium qui ad Phyſicam, ac Medicinam pertinebant, tum præſertim conſilia præſtantium Doctorum, quos Bononiæ deprehendimus. Quamobrem de Beatificatione Servorum Dei, ac Beatorum Canonizatione quatuor Volumina compoſuimus quæ in lucem edita fuerunt.

Poſtremo ad Summum Pontificatum, licet immerentes, evecti, cum facillimum ſit inventis addere: plura additamenta non parvi momenti ac pretii fecimus iiſdem Commentariis quæ magis accurate, copioſeque lucem publicam ſecundo adſpexerunt. Ad Congregationes Sacrorum Rituum, quæ coram Nobis frequenter habitæ ſunt, convenimus, in quibus non modo ſententiam noſtram expoſuimus, ſed ejus quoque rationem palam indicavimus. In qualibet propoſita Cauſa decrevimus ea, quæ magis opportuna judicavimus; alia quoque Decreta promulgavimus, ad rectum examen hujuſmodi Cauſarum earumque ſolutionem inſtituendam. Tandem aliquos Dei Famulos conſueto Ritu inter Beatos adnumeravimus.

Ut ergo nihil deeſſe Nobis in hac re videretur, illud tantum ſupererat, ut Beatorum Canonizationem perageremus. Ad quam obeundam haud ſatis erant, quæ hactenus diximus, neque enim a nobis commemorata ſunt ob aliam cauſam, niſi ut quoddam voluntatis noſtræ ſtudium ad hujuſmodi Canonizationem ſuſcipiendam oſtenderemus, quod tamen parum, aut nihil omnino conferre non ignoramus, niſi cetera merita, ac requiſitæ conditiones pariter intercedant. Attamen in eo tota res ſita eſt, quod poſt accuratum diuturnumque examen plurium annorum judicium quinque Cauſarum Canonizationis abſolutum jam fuerit a Congregatione Sacrorum Rituum. Accedit, quod ejuſdem Congregationis conſilio jam pronunciavimus Decretum, nempe poſſe quamlibet ex iiſdem Cauſis ad ſolemnem Canonizationem deduci: Quamquam illud Decretum ejuſmodi negotium minime abſolvat, neque ipſi finem imponat: eo quod Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, antequam Sententiam ultimam proferamus, intelligere volumus in hoc Secreto Conſiſtorio conſilium veſtrum, utrum Canonizationem hoc tempore ſtatuendam judicetis; ac deinde depoſcere rurſum a Vobis conſilium, & ab Epiſcopis qui ad Conſiſtorium ſemipublicum convenient, utrum nempe in ſupradictis Cauſis quæſtiones omnes ita exa-

examinatas & ſolutas exiſtimetis, ut Sententiam veſtram Sententiæ Congregationis Sacrorum Rituum accommodare poſſe arbitremini. Sed, ne temere, & inconſulto deliberetis, ſervato a Prædeceſſoribus noſtris more; Vobis exponemus quæ diligenter accurateque peracta ſunt in his Cauſis Beatorum examinandis, & deinde meritum ſingularum intrinſecum compendio ſolum attingemus.

Ut autem initium ſumamus ab iis, quæ geſta ſunt in examinandis his quinque Cauſis Beatorum de quibus res agitur, nulla eſt ex ipſis, pro qua examinanda pluſquam centum viginti anni non fuerint inſumpti, initium hujus temporis haud ſtatuendo a die, quo hi Beati vitam hanc mortalem abſolverunt, neque a tempore, quo Locorum Ordinarii ſua auctoritate ipſorum Beatorum Acta conficere cœperunt, ſed ab eo ſolum tempore, quo Sedes Apoſtolica conceſſit, ut ejuſmodi cauſæ coram ſe inſtituerentur. Equidem non ignoratis, in veteri conſuetudine, ac more poſitum fuiſſe, ut hæ Cauſæ Romanæ Rotæ Auditoribus committerentur, qui deinde poſt accuratum examen rem totam exponebant, ſuffragium conſultivum ferebant, ac poſtremo ad Congregationem Sacrorum Rituum omnia rurſum examinanda deferebantur. Duæ noſtrorum Beatorum Cauſæ, quæ modo afferentur propoſitæ jam fuerunt eo tempore, cum vetus conſuetudo quam paulo ante memoravimus obtineret, eaque ratione pertractatæ ſunt quam ſuperius indicavimus. Cum deinde immutata ea conſuetudine, Romanæ Rotæ Auditores in Congregationem Sacrorum Rituum, tamquam ipſius membra, recenſiti fuiſſent; in tribus reliquis Beatorum Cauſis quæſtiones præcipuæ, ac neceſſariæ ad examen, ac trutinam revocatæ ſunt in iis Cœtibus, qui ad expendendas ſingulas ex allatis quæſtionibus ter convocari, & haberi conſueverunt. Si ex his quinque Cauſis unam ſolummodo excipiatis, cujus Nos ipſi Beatificationem peregimus; quatuor reliquæ Cultum publicum jampridem obtinuerant a Noſtris Prædeceſſoribus conſtitutum. Quamobrem noſtram operam potiſſimum contulimus ad expendenda Miracula, quæ poſt Beatificationem contigerunt, & quæ a Sacris Legibus requiruntur, tamquam indicium quoddam cæleſte Divinæ voluntatis, ut cultus permiſſivus ac peculiaris, cultu univerſali ac præceptivo commutetur. Illud teſtari merito poſſumus, nihil a Nobis prætermiſſum fuiſſe, ut accuratiſſimum examen fieret, quoniam non ignoramus, nullum ſtudium, nullamque diligentiam eſſe in hac re ſupervacaneam. Illud quoque fatemur, nullam a Nobis in his Cauſis agendis diſpenſationem, aut immunitatem a conſuetis Legibus eſſe conceſſam, noſtrumque privatim ſtudium pro qualibet Cauſa ſedulo impendiſſe. Præterea Deum vehementer exoravimus ut lumen ſuum Nobis impertiretur, quo magis perſpecta Nobis forent aliqua facta, quæ ſuffragium ferentes, Congregationibus manifeſta ſatis pateſcerent; denique, priuſquam animum noſtrum determinaremus, nonnullis mandavimus, ut occulta diligentia res propoſitas ſcrutarentur, ac plane dignoſcerent, quorum poſtea documenta Nobis reddita, deponi juſſimus in Tabulario Congregationis Sacrorum Rituum, ubi tuto ſervarentur.

Poſt hæc (ut ordinem initio propoſitum teneamus) verba facienda eſſent a Nobis de meritis cujuslibet Cauſæ. Verum inſtitutam Orationem parumper ſuſpendimus, ut tamen, ordine jam conſtituto, deinde proſequamur; videlicet poſtquam apertum erit os Cardinalis qui clauſum fuit initio Conſiſtorii, ut ſuffragium quoque ſuum in rem propoſitam ferat, & poſtquam alia præſentia negotia abſoluta fuerint. Porro hæc ſermonis interruptio Vos levabit ea moleſtia, quam pati deberetis, ſi perpetua oratione uteremur, & Nobis etiam paulum temporis concedet ut libere reſpiremus.

Poſt hæc propoſitæ fuerunt Eccleſiæ & alia peracta, quæ ſuperius indicata: deinde Sanctiſſimus D. N. proſequutus eſt ſuam Orationem in hunc modum.

Peractis jam negotiis, quæ abſolvenda ſupererant, Orationem noſtram, Venerabiles Fratres, proſequimur; & breviter quidem complectemur merita, quæ inſunt Cauſis quinque Beatorum. Primum locum obtinet Cauſa Beati Fidelis a Sigmaringa Svevi ex Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci Capuccinorum. Nemo ignorat præclare geſta a Leopoldo Auſtriæ Archiduce, & Comite Tyrolenſi, qui magno cum exercitu Rhœtiam Superiorem invadens initio præteriti ſæculi, gente illa

per-

Digitized by Google

pervicaci in ſuam ditionem redacta, Miniſtros Calvinianos ab illis Vallibus expulit, qui non modo pravam doctrinam in ipſis locis diſſeminaverant, ſed miſeros populos, & ſua jam labe infectos, adverſus Romanam Eccleſiam incendebant & perniciosis conſiliis incitabant, ut a legitimis Principibus facta conſpiratione deficerent.

Tum Joannes Fulvius Curiæ Epiſcopus, qui Hæreticorum furore, ac violentia extorris, & ejectus, incredibili mœrore conficiebatur, eo quod Miniſtri Zuingliani, & Calviniani, ſpatio duorum annorum, quadraginta duas Parochias eidem uſurpaverant, Leopoldum victorem induxit, ut ad Paulum V. Prædeceſſorem noſtrum confugeret, eumque vehementer rogaret, ut Capuccinos in Rhætiam mitteret, qui Sacras Miſſiones ſuſciperent, ex quibus fructus non exiguos Sanctæ Religioni futuros ſperabat.

Pontifex Leopoldo morem geſſit libentiſſime, ac tum Sacræ Miſſiones in Rhætia initium habuerunt, quæ deinde magis confirmatæ, atque amplificatæ ſunt, cum poſt obitum Pauli V. Gregorius XV. Sedem Apoſtolicam obtinuit: Tunc enim bene conſtituta Congregatione de Propaganda Fide, ipſius conſilio, quæ viros idoneos a Nuntio Apoſtolico, & ab Epiſcopo Curiæ ſatis cognoverat, Fratres Capuccini ad eas Miſſiones obeundas delecti fuerunt, & illarum Præfectus Beatus Fidelis a Sigmaringa nominatus, qui magnam ſibi famam ob virtutem, & zelum Apoſtolicum jam ſibi comparaverat. Cum ejuſmodi munere fungeretur, vitam hic Beatus abſolvit, interfectus ab Hæreticis in odium Fidei Catholicæ, & hoc pacto illuſtrem Martyrii palmam eſt conſequutus. Signa & Miracula acceſſerunt ſevere diſcuſſa, & concordibus ſuffragiis approbata. Placet ne igitur Vobis ut ad ſolemnem hujus Beati Martyris Canonizationem juxta conſuetum hujus Sedis Apoſtolicæ morem procedamus?

Hic Cardinales reſponderunt omnes: PLACET. *deinde Sanctitas Sua*:

Secundo loco proponitur Cauſa Beati Camilli de Lellis, qui Bochianici in Aprutio loco honeſto natus eſt. Cujus quidem juventus non fuit vacua, & immunis ab iis cupiditatibus, ac vitiis quibus implicari juvenes conſueverunt. Attamen tali pœnitentia ductus eſt, ſuaſque labes per plures annos uſque ad ultimum vitæ ſpiritum tanta ſeveritate expiavit, ut præclaram Sanctitatis opinionem ſibi demeruerit, eamque lætitiam in Cœlis excitaverit, qua geſtire ſolent Angeli ſuper uno peccatore pœnitentiam agente, quæ longe ſuperat eam voluptatem quam concipiunt iidem Beati Spiritus, cum in Cœlis coronari vident alios plures, qui pœnitentiam nunquam indiguerunt, eo quod vitæ innocentiam, ac morum ſanctitatem nunquam violaverint.

Nonnulli ex Theologis, ac Patribus non ſolum Martyres appellant eos, qui ab Hæreticis, vel Infidelibus in odium Chriſtianæ Fidei, aut Catholicæ Religionis vita ſpoliantur, ſed illos pariter tamquam Martyres agnoſcunt, qui ſemper in Dei famulatu, & proximorum ſalute procuranda ita occupantur, ut aſſidua charitatis opera præſtent, non quidem ordinaria, ſed difficilia, & heroica, in quibus conſtanter verſantur, donec ad extremam vitæ diem perveniant; ideoque Charitatis Martyres nuncupantur.

De hac opinione Nos verba fecimus in Libris noſtris, *De Canonizatione*, eamque minime probavimus, eo quod Orationi Panegyricæ potius, quam Theologorum Cathedræ conſentaneam judicavimus. Illos haud Martyres, ſed Confeſſores nominandos aſſeruimus, cum in eorum morte nullus appareat tyrannus, qui illos in odium Fidei violenter interficiat; Quod ſi contrariam ſententiam ſequuti fuiſſemus nullum ſane exemplum præſtantius inveniri potuiſſet ad Martyres ejuſmodi Charitatis declarandos, quam vita ac mores quibus Beatus Camillus de Lellis commendatur.

Siquidem Noſocomia hujus Urbis quæ *Incurabilium*, *& Sancti Spiritus* appellantur, comparari poſſunt quibuſdam veluti theatris, in quibus Camillus per plures annos charitatem ſuam exercuit, operam ſuam aſſiduo præbens infirmis, ut illos corporis ægritudine, atque animi morbis ſublevaret. Febres peſtiferæ, quæ hanc ipſam Urbem, ac Sedem Quirinalem invaſerant, & univerſis, quos ſemel corripuerant, mortem inferebant, latiſſimum campum aperuerunt Camillo, ejuſque Sociis

Digitized by Google

Regularibus, ad pios Cives inflammandos, hortandoſque, ut cibis atque opportunis pharmacis ægrotantes recrearent, omnemque diligentiam impenderent, ut a mortis faucibus eriperent hominum multitudinem, qui ad eam calamitatem pervenerant, ut eodem lectulo vir cum uxore ſua, ac liberis jaceret, neceſſario alimento, & conſolatione deſtituti omnes, quos interea febris, egeſtas, rerum omnium neceſſitas, ac fames ſupra modum vexabant.

Poſt hac calamitatem, & ſtragem, incredibilis illa annonæ caritas ſubſequuta eſt, ob quam Romæ, ejuſque diſtrictu, ſeptuaginta millia hominum fame, ac frigore enecti perierunt. Horrendum ſane ſpectaculum! In Compitis ipſius Urbis, in macellis, & officinis fame debilitati Cives animam exhalabant, alii vero jam vita defuncti virentes herbas, quas ad famen ſedandam decerpſerant, adhuc dentibus premebant; Quare tum patuit maximæ charitatis incendium, quo Camilli pectus exardebat; Plura omittimus ad rem explicandam, quæ in actis ipſius Beati deſcripta continentur. Illud ſolum indicabimus, tunc temporis magnam ægrotantium multitudinem in Noſocomium Sancti Sixti coactam fuiſſe, ex qua ſpatio paucorum dierum tria millia morbo confecta ſunt. Pontifex Beato Camillo poteſtatem tribuit illius Noſocomii adminiſtrandi in iis omnibus, quæ ad ſalutem corporum, & animarum pertinerent. Itaque ut huic muneri ſatisfaceret, in ædes Sancti Sixti ille ſe contulit cum octo Sociis, ex quibus ob incredibiles labores, & incommoda quinque vitam amiſerunt; Camillus autem immunis ab eo diſcrimine, ac liber evaſit, ſingulari Deo beneficio, ut majora deinde pro utilitate proximi aggrederetur; inter quæ recenſeri merito debet Inſtitutio Congregationis Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis, quam ipſe ſtatuit, ac propagavit in varias Orbis terræ partes & quæ magis in dies amplificatur, cum maximo ægrotantium & morientium fructu, qui in ultima vitæ hujus periodo conſtituti, illorum præſidio, ſanctiſque monitis corroborati ad immortalem vitam proficiſcuntur. Hujus Beati interceſſione Deus Miracula operari dignatus eſt poſt longum & maturum examen concordibus ſuffragiis approbata. Videtur ne itaque Vobis expedire, ut ad hujus quoque Beati Canonizationem ſolemni ritu deveniamus?

Rurſus Cardinales hoc loco reſponderunt: PLACET. *Et Sanctitas Sua inſtitutum ſermonem proſequuta eſt.*

Tertio loco exhibetur Cauſa Beati Petri Regalati Minoris Obſervantiæ Sancti Franciſci, natione Hiſpani, qui Valdoleti natus eſt. Annales Fratrum Minorum tradunt a Gregorio XI. Pontifice deſignatos fuiſſe aliquos Commiſſarios Apoſtolicos, ſeu Viſitatores, qui eum Ordinem reformarent, cujus inſtitutum, ac diſciplina, priſtina ſeveritate dimiſſa, plurimum collapſa fuerant, quemadmodum Apoſtolica Sedes intellexerat. Ferunt, quemdam nomine Petrum Villacretium inter Fratres Minores virum ſanctitate vitæ præſtantem, inde excitatum fuiſſe, ut reformationem Regularis Obſervantiæ Sancti Franciſci primus inchoaret. Sacra ædicula inter oppida Tendillæ, ac Penalverii ſita erat, Beatiſſimæ Virgini Mariæ nuncupata, quæ ad Equites Melitenſes jure pertinebat. Porro Sanctam Mariam Saliceti ipſam vocabant ex eo, quod Beatiſſima Virgo quibuſdam Venatoribus ipſius nomen, & opem implorantibus eo loco apparuerat, cum illi inter denſiſſimas pluvias, fulminum ignibus perterriti, via penitus aberraſſent. Itaque, eum primum ſuper ſalices altare fuiſſet extructum, deinde Sanctæ Mariæ Saliceti nomen inductum eſt. Huic ædiculæ Petrus Villacretius exiguum tugurium conjunxit ubi cum ſuis Sociis habitaret: Illud autem ſpatio temporis in magnificum ædificium commutatum fuit, in quo perfecti Regulares vitam duxerunt. In eo ipſo loco vir præclariſſimus Cardinalis Franciſcus Ximenes Criſtianæ perfectionis ſpiritum ſuſcepit, ex quo tandem accitus fuit ut Eliſabeth Hiſpaniarum Reginæ Confeſſiones exciperet.

Petrus Villacretius pietatem Beati Petri Regalati cognitam, & perſpectam habebat; Quippe adoleſcentiam innocenter traduxerat, & cum Fratrum Minorum Inſtituto vix decennis nomen dediſſet, anno ætatis decimo quarto (quod tum licebat) ſolemnem Profeſſionem emiſerat. Inter cætera Monaſteria, quæ a Villacretio condita fuerunt, permittente Oxomenſi Epiſcopo, illud prope Aquileram adnumeratur, in quo Petrus Villacretius, ac Beatus Petrus Regalatus, longe ab hominum

Digitized by Google

minum conſortio, ſanctiſſimam, & aſperrimam vitam aliquo temporis ſpatio ſimul duxerunt. Quamvis autem curarent diligentiſſime, ut ejuſmodi vitæ ratio in tenebris omnino deliteſceret, tamen in finitimas Civitates evulgari cœpit ex quibus aliqui viſendi ſolum ſtudio, alii vero, ut permanerent in ea ſolitudine, ad Monaſterium confluebant; & hoc pacto Reformatio in Hiſpania mirum in modum propagata eſt.

Qua de re Villacretius præclarum opus, initamque viam inſiſtere majori ſtudio conſtituit, ut nova conderet Monaſteria, ac vetuſta in meliorem formam redigeret. Itaque domum Aquileræ Regalato commendavit, cujus virtutem longo jam temporis experimento probaverat. In eo loco Regalatus reliquis annis quibus vixit, ad ſupremum ſanctitatis apicem pervenit. Illic Reformationem inſtitutam, ſuis exemplis, prudentique adminiſtratione ſartam tectam retinuit, ita ut, quamvis novi Ordinis Fundator, aut Reformationis Inſtitutor appellari nequeat, tamen ad illam ſtatuendam maximum adjumentum attuliſſe, potentiſſimumque præſidium fuiſſe nemo inficiabitur. Illic etiam toto vitæ ſuæ curſu Theologales, & Cardinales Virtutes modo ſublimi, ac ſingulari exercuit. Univerſos in admirationem ſui pertraxit ob animi humilitatem, vitæ aſperitatem ac jejunia quibus corpus ſuum magnopere excruciavit. Quæ merita ſi deſint, ad Beatorum Canonizationem Eccleſia nunquam adducitur. Illic etiam donis Extaſis ac Prophetiæ cumulatus a Deo fuit, ac poſtremo feliciter hac mortali vita deceſſit, eamque ſanctitatis famam reliquit, ut diuturnitate temporis imminui nunquam potuerit. Miraculis claruit tum in vita, tum poſt obitum; eædemque trutinæ ſubjecta approbari meruerunt. Placet ne igitur Vobis, ut ad ſolemnem hujus Beati Canonizationem juxta Eccleſiæ inſtitutum procedamus?

PLACET, *iterum dixerunt hoc loco Cardinales, ad quos deinde Sanctitas Sua.*

Quarto loco venit Cauſa Beati Joſephi a Leoniſſa, quod Oppidum in Aprutio poſitum eſt. Ipſe pariter Ordini Fratrum Capuccinorum nomen dedit, & Sanctum Franciſcum Parentem ſuum plane imitatus eſt. Etenim ſi Sanctus Franciſcus martyrii cupiditate inflammatus, navigationem in Syriam ſuſcepit, etiam Beatus Joſeph ob eamdem cauſam Conſtantinopolim ſe contulit, ubi Chriſti Fidelibus opitularetur, qui miſera ſervitute tenebantur, graviſſimoque periculo, ne ob incommoda & ærumnas, a Chriſtiana Religione deficerent. A Soldano Rege Ægypti Sanctus Franciſcus magnis officiis & humanitate exceptus omnem martyrio interclusum aditum eum vidiſſet, in Italiam remeavit; atque ita deſiderii martyrium obtinuit. Beatus Joſeph eodem ardore ſuccenſus, interiora cubicula, & penetralia Imperatoris Turcarum adire non dubitavit, ratus, eos populos univerſos facili negotio ad Fidem Chriſtianam traducendos, ſi ipſorum Imperator eamdem Religionem primus ſuſciperet: Sed captus, ac detruſus in tenebroſum carcerem; eo graviſſimo ſupplicio mulctatus fuit, ut pedem dexterum, & manum pariter dexteram ad ferreum uncum ſuſpenſus, capite, totaque corporis mole ad terram penderet, donec fame, ac dolore extenuatus vitam profunderet. Generoſus Athleta Chriſti crudeliſſimum tormenti genus invicta animi conſtantia pertulit. At quoniam Joſeph Dei beneficio vitam adhuc trahebit, atque inter acerbiſſimum cruciatum annunciare Fidem Criſtianam haud omittebat, ideo Satellites conſilium inierunt ſub illo ignem excitandi, ut fumus obſtrictis faucibus ſpiritum illi præcluderet; aut ſaltem a prædicanda Sancta Religione impediret.

Tres continuos dies in eo cruciatu fortiter permanſit, ex quo divino potius, quam humano præſidio liberatus fuit, ita ut Cauſa ipſius Beatificationis, & Canonizationis (niſi ob graviſſimas cauſas diſciplina immutata fuiſſet) ſub titulo Martyris, non autem Confeſſoris, proponi poſſe videretur. Nemo enim, qui in his ſtudiis paululum verſatus ſit, ignorat, priſtina temporum conſuetudine appellari conſueviſſe Martyres etiam illos, qui poſt acerba tormenta, quorum vi mortem ſubire juxta naturæ conditionem debuerant, admirabilem in modum ſuperſtites evaſerant: Attamen hoc tempore (quemadmodum unicuique cognitum, perſpectumque eſt) Martyr haud nuncupatur, niſi qui in ferendis cruciatibus, aut vi tormentorum vitam amiſerit.

Joſeph

Digitized by Google

Joſeph ope divina vindicatus ab eo diſcrimine, quod ſuperius expoſuimus, in Italiam rediit, & reliquum vitæ ſpatium in locis Patriæ ſuæ finitimis traduxit, ubi Ruriculas, & Egenos Sacris concionibus imbuens, mirum dictu eſt, quam copioſos fructus collegerit: Myſteria Fidei, ac Religionis illis explicabat, & vineam Domini indefeſſo ſtudio ita excolebat, ut nullos labores, nulla pericula, nulla incommoda vitanda unquam judicaverit. Evangelica conſilia, juxta ſui Ordinis præcepta atque inſtituta, diligentiſſime ſervavit, qua in re ſi defuiſſet aliquid, Cauſa Beati Joſephi in medio curſu conſtitiſſet. Etenim certum, ſtatutumque eſt, ut in Cauſis Servorum Dei, qui Regularium Ordinibus adſcripti fuerunt præter cætera, illud potiſſimum examinetur, an ſui Ordinis præſcriptas leges accurate obſervaverint. Poſtremo Beatus Joſeph meritis cumulatus, & corporis ſui vinculis diſſolutus, in Cœlum evolavit, quo tempore ea ſigna contigerunt, quibus Deus pretioſam juſtorum mortem proſequi, ac declarare conſuevit. Miracula quoque ſubſequuta ſunt plene diſcuſſa, & approbata. Placet ne igitur Vobis, ut ad hujus Beati Canonizationem rite procedamus?

Hic quoque Cardinales dixerunt, PLACET; *quibus inde Sanctiſſimus Dominus Noſter hæc alia deliberanda propoſuit*.

Quintum, ac ultimum locum tenet Cauſa Beatæ Catharinæ de Ricciis ex Ordine Dominicano de Eccleſia adeo benemerito, tum ob viros, tum ob mulieres gloria Sanctitatis celeberrimas, quæ eumdem Ordinem illuſtrarunt: Satis ſit hoc loco recenſere Catharinam Senenſem, Roſam Limanam, Agnetem ex Urbe Montiſpolitiani, quæ ſolemni Canonizationis Ritu in numerum Sanctarum relatæ fuerunt; Reliquas plures omittimus, quæ ob rationem cultus immemorabilis, obtinent cultum Sedis Apoſtolicæ auctoritate comprobatum.

Florentiæ nata eſt Catharina ex nobili genere: Parentes habuit Petrum Franciſcum de Ricciis, & Catharinam de Panzano. Ab ineunte adoleſcentia futuræ Sanctitatis indicia non obſcura præbuit. Pratum Hetruriæ Civitatem adducta (quo Parentes ruſticationis gratia ſe contulerant) & ingreſſa Domum Monialium Sancti Vincentii, eodem momento temporis conſtituit in eo loco vitæ ſuæ curſum exigere, quamvis id ingratum, moleſtumque Parentibus eſſet, qui illam nuptui dare propoſuerant.

Tantam Sanctitatis famam brevi aſſequuta eſt, ob dona præcipue cœleſtia, quibus plerumque Deus animas ſibi devinctas & chariſſimas exornare ſolet, nempe ob frequentes Extaſes, mentis alienationes, vaticinia, cordium arcanas ſcrutationes, & hujuſmodi divina munera, ut Præſides Eccleſiaſticos excitaverit ad inveſtigandum diligenter, utrum angelus tenebrarum (uti non ſemel accidit) Angeli Lucis ſpeciem ad eam Virginem decipiendam aſſumpſiſſet. Omiſſa facimus experimenta, quibus tunc uſi ſunt Ordinis Dominicani Theologi, & illius Monaſterii Provinciales, ut omni erroris nube diſcuſſa, veritatem agnoſcerent, cujus certiſſima indicia deprehenderunt; ideoque teſtati ſunt ea Catharinæ dona non Dæmonum fraudibus, neque naturæ portentis tribuenda, ſed cœlitus immiſſa ad ejus animam exornandam. Cardinalis Robertus Puccius Piſtorienſis Epiſcopus, juſſu Pauli III. Pontificis, Florentiam ſe contulit cum pluribus aliis Epiſcopis prudentiæ, doctrinæque laude præſtantibus; & poſt accuratum examen, ſummopere probavit vitæ Sanctitatem, & cœleſtem donorum naturam, & conditionem, quibus Catharina ab omnibus commendabatur. In eadem ſententia fuerunt Cardinales Cervinus, & Mediceus, qui deinde Summi Pontifices facti ſunt, quorum primus Marcellus II., alter Leo XI. nuncupati fuerunt. Poſtremo accedit, quod in Cauſa Sancti Philippi Nerii demonſtratum eſt, ipſum quadam mentis alienatione divinitus immiſſa, licet Romæ verſaretur, Beatam Catharinam de Ricciis alloquutum fuiſſe, quæ Prati in Hetruria morabatur, cujus heroicam vitæ rationem plane cognoverat, eamque plurimi faciebat.

Hæc cœleſtia dona plerumque Sanctitatem indicant, ſed in illis Sanctitas minime continetur. Continua ferme rerum cœleſtium meditatio, profunda humilitas, vita victuſque aſperrimus, in obſervandis Ordinis ſui legibus accuratiſſima diligentia, ſumma vigilantia, atque ſtudium, ut reliquæ Sorores eamdem virtutis ſemitam calcarent, hæ fuerunt Catharinæ dotes eximiæ, hæc ornamenta ſingularia.

In

Digitized by Google

In examine hujus Cauſæ compertum eſt, ipſam maxime excelluiſſe in aſſiduo illarum virtutum exercitio, quæ ad illius conditionem, atque ſtatum pertinebant. Porro id ſatis eſt, cum in ejuſmodi Cauſis totum examen ad eas virtutes redigendum ſit, quas Canonizandus exercere potuit juxta vitæ rationem, quam ſibi delegerit. A Deo ſæpius illa poſtulavit, ut iis donis cœleſtibus, quibus tamdiu cumulata fuerat, ſpoliaretur, quod ſane commendatur plurimum ab illis, qui pias animas ad perfectionem Chriſtianam inſtituunt, nempe ut delectationi, & quandoque etiam vanitati aditus præcludatur. Itaque Catharina, quod vehementer expetierat; conſequuta eſt; attamen opinio, quæ de ipſius Sanctitate excitata fuerat, imminui nequaquam potuit, ſed uſque ad mortem conſtanter permanſit, & etiam poſt mortem magis percrebuit. Catharina eo mortis genere deceſſit, quod ejus vitæ Sanctitatem maxime decebat. Summa vitæ auſteritas, & ciborum ratio, quos longo temporis ſpatio adhibuerat hæc Virgo pœnitentiæ amantiſſima, mortalem ipſi ægritudinem attulerunt. Ad illam fortiter obeundam Catharina ſanctis operibus ſe præparavit: Acerbos dolores tulit patientiſſime. Eccleſiæ Sacramentis ſumma pietate ſuſceptis, ultima ſive colloquia, ſive ad Deum precationes ardentiſſimi amoris plenas expreſſit. Sorores ſuas maxima benevolentia vivens proſequuta eſt, & ejuſdem benevolentiæ moriens argumenta manifeſta præbuit iis ſermonibus, quos poſtremo ad ipſas Sorores convertit. Nonnulla portenta ad ejus mortem contigerunt; ita ut ſi omnia ſimul expendantur, pretioſam in conſpectu Domini Catharinæ mortem fuiſſe nemo dubitare poſſit. Poſt obitum, hujus beatæ interceſſione ea prodigia facta ſunt, quæ vires naturæ excedunt, quæque idcirco communi calculo fuerunt Miraculis adſcripta. Placet ne demum igitur Vobis, ut ad hujus B. Canonizationem juxta conſuetum Apoſtolicæ Sedis morem procedamus?

Item, ſibi PLACERE, *reſponderunt omnes Cardinales, quos ſubinde alloquutus eſt Sanctiſſimus Dominus Noſter hoc modo.*

Præclaram ſententiam veſtram intelleximus ſuper his, quæ a Vobis poſtulavimus. Quamobrem, veſtigiis & exemplis noſtrorum Prædeceſſorum inhærentes, duo publica Conſiſtoria indicemus, in quibus Conſiſtorialis Aulæ Advocati palam recenſebunt vitæ Sanctitatem, ac Miracula ſingulorum ex Beatis, qui ſolemni ritu inter Sanctos adſcribendi ſunt. Antequam autem conveniatis ad ſemipublica Conſiſtoria, in quibus Vos omnes, cum Epiſcopis, qui ſimul acciri debent, ſuffragium ferre debetis pro futura cujuslibet Beati Canonizatione; in more poſitum eſt, ut unicuique conſignetur vita cujuslibet Canonizandi compendio digeſta, una cum virtutibus, & Miraculis, & ſingulis Actis, quæ pro eorumdem Cauſis confecta fuerunt. Quo tempore Clemens XI. felicis recordationis Beatorum Canonizationem celebravit, Nobis tunc temporis Fidei Promotorem agentibus præcepit, ut Cauſas Beatorum compendio deſcriberemus, quæ deinde Pontifex ipſe accuratiſſime perpendit, & incredibili ſtudio ad examen, ac trutinam revocavit omnia documenta, quæ iiſdem compendiis ad fidem faciendam jungebantur. Porro Cauſarum, de quibus modo res eſt, Nos ipſi compendia facere poſſe ſperabamus, ardentique ſtudio exoptabamus: ſed aſſiduis curis diſtenti, Clementi XI. veſtigiis inſiſtere tandem deliberavimus. Itaque præter compendia a Poſtulatoribus confecta, & exhibita, hanc eamdem provinciam ab alio ſuſcipi juſſimus, qui Promotoris Fidei ſententiam conſilium que ſequeretur. Eadem compendia, juxta normam & rationem a Nobis conſtitutam confecta Nos ipſi accurate perlegimus. Sedulo quoque examinavimus omnia documenta illarum rerum, quæ in ipſis compendiis referebantur: Et hæc tum Vobis, tum Epiſcopis ad conſilium accitis, tempore opportuno dabuntur, ut omnes ſufficienter inſtructi ad ſemipublica Conſiſtoria accedant.

Abſoluta Oratione Sanctitas ſua aſſignavit in Titulum Eccleſiam SS. Joannis, & Pauli Eminent. Cardinali Paulutio, & ſic dimiſſum fuit Conſiſtorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 9. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

MAXIMAM Nobis hic ampliſſimus conſeſſus jucunditatem affert, in quo Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum vetus conſuetudo renovatur. Siquidem, cum

Digitized by Google

cum de graviſſimis negotiis agendum, ac deliberandum erat, in conſilium vocabant Primores ex Clero Romano, Epiſcopos Suburbicarios, & cæteros Antiſtites, qui caſu aliquo Romæ verſabantur. Materiam pariter quam Vobis examinandam, ac dijudicandam proponimus, Sacræ vetuſtati omnino conſentaneam judicamus. Etenim Cauſa Martyris Fidelis a Sigmaringa Vobis exhibetur: & cognitum ſatis eſt, perſpectumque univerſis quam diligenter accurateque Prædeceſſores noſtri Clemens, Fabianus, & Antherus colligi juſſerint eorum Acta qui pro Fidei Catholicæ defenſione vitam profundebant; Actorum collectioni judicium ſuccedebat, quod *vindicationis* appellabatur, quodque inſtitui ſolebat ab Eccleſia, ad fraudes & ambiguitates evitandas: de quo judicio verba facit Optatus Milevitanus Scriptor quarti Sæculi, cum illuſtre facinus Cæciliani Archidiaconi commemorat, qui ſuperbam Fœminam Lucillam vehementer objurgavit, eo quod oſſa *hominis mortui, etſi Martyris, ſed necdum vindicati*, oſculari conſueverat, priuſquam Divinam Euchariſtiam perciperet. Quod ſi aliquid paulo alienum ea antiquitate reperitur in examine, quod habetur hodierna die, illud profecto eſt, quod in Actis, & narrationibus rerum geſtarum a Fideli a Sigmaringa, quæ Vobis exhibitæ fuerunt & quas antea Nos ipſi perſpeximus, ac diligentiſſime expendimus, in his, inquam, Actis non ſolum agitur de Martyrio, ejuſque Cauſa, ſed etiam recenſentur ſigna, ac Miracula, quæ, Beato Fideli intercedente, Deus patravit. Etenim veſtram eruditionem minime latet graviſſima diſputatio, quam ſæculo nono Eccleſiæ magna cum laude ſuſtinuit S. Eulogius Martyr, ac Toleti Archiepiſcopus, in ſuo præclaro Libro, qui inſcribitur *Memoriale Sanctorum*, pro Cultu Cordubenſium Martyrum: magnopere contendens illis exhibendum eſſe Martyrum Cultum etiamſi nulla Miracula ob eorum interceſſionem obtigiſſent. Attamen id minime Nos avocat ab inſtituto Nobis gratiſſimo venerabilis antiquitatis, cum in noſtris Commentariis *de Canonizatione Sanctorum* qualiacumque fuerint, plane oſtenderimus, propoſitis cujuslibet ſæculi monumentis & exemplis, nunquam Sedi Apoſtolicæ in morem poſitum fuiſſe, ut Cultum publicum Martyri ulli concederet aut permiſſivum, & pro aliquibus tantum locis, aut præceptivum, & pro univerſa Eccleſia, niſi poſtquam Martyrum, ejuſque Cauſam perpendiſſet, ac probaſſet, juxta vetus adagium, nempe *Martyrem non facit pœnas ſed cauſa*; & poſtquam Miracula etiam in examen adduxiſſet, ac probaſſet. Siquidem tutiorem in hac re ſententiam amplectendam cenſuit, nec ullam diligentiam omnino prætermittendam, ut de graviſſimo hoc negotio judicium ferret, cum præſertim nulla neceſſitas ejuſmodi judicium poſtularet. Equidem Vobis ante oculos propoſita ſunt omnia, videlicet vita, mors, ejuſque cauſa, ſigna, ac miracula Beati Fidelis a Sigmaringa. Interea veſtras ſententias exquirimus, utrum ad ipſius Canonizationem deveniendum putetis.

Poſt hæc ſuffragium dederunt pro Canonizatione tam Eminentiſsimi Cardinales, quam Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi Aſsiſtentes, & non Aſsiſtentes. Quibus expletis iterum Papa ſic fuit allocutus.

VENERABILES FRATRES.

SUmmam voluptatem percepimus ex veſtris ſuffragiis, quæ tuliſtis de propoſita Canonizatione Beati Fidelis a Sigmaringa. Priuſquam tamen ultimo deliberemus, ad Deum ſupplices confugere volumus & ſimul hortari Fideles omnes, ut eadem vota concipiant, videlicet ut cœleſte lumen in hoc graviſſimo negotio Nobis elargiatur, judicium laturis de Canonizatione Beati Fidelis a Sigmaringa, atque aliorum quatuor Beatorum, quorum Cauſæ in quatuor ſequentibus Conſiſtoriis Semipublicis in examen adducentur. Porro Cardinalis Noſter in Urbe Vicarius de more promulgabit jejunia, Eccleſias viſitandas, preces & alia pietatis opera præſcripta & ſuſcipienda ab illis, qui conſequi volunt plenariam Indulgentiam quam Nos impertiti ſumus univerſis, qui preces effundent eo modo, quem ſtatuimus, ut Deus ſcilicet Opt. Max. ſuæ lucis claritate mentem noſtram illuminet.

Et ſic dimiſſum fuit Conſiſtorium.

IN

Digitized by Google

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO
Habito die 10. Junii 1746.
VENERABILES FRATRES.

POST Cauſam B. Fidelis a Sigmaringa, quam Vobis in præcedenti Conſiſtorio propoſuimus, alteram B. Camilli de Lellis in hoc præſenti Conſiſtorio Vobis exhibemus, & quemadmodum in Cauſa B. Fidelis ſacram antiquitatem, & hujus S. Sedis diſciplinam ante oculos habuimus, ita profecto mentem eamdem idemque inſtitutum in proponenda Cauſa B. Camilli hodierna die retinemus. Equidem inter Martyres, ipſe non recenſetur, ſed inter Confeſſores; eo quod præclariſſimis ſane virtutibus ac meritis exornatus, ex hac mortali vita in Cœlum migraverit, naturali tamen mortis genere; neque in odium Chriſtianæ Religionis interfectus vitam amiſerit. Quamvis autem Confeſſorum Cultus poſt Martyrum Cultum inductus fuerit, tamen illum pariter antiquum eſſe, minime eſt dubitandum; cum ex ſæculo quarto hujus rei monumenta certiſſima ſuppetant, etiamſi illorum ſententiam ſequamur, qui Sacram antiquitatem magis accurate diligenterque perſcrutantur. Hanc opinionem Nos amplexi ſumus in Commentariis noſtris *de Canonizatione Sanctorum*, omittentes eam diſputationem, quæ viros eruditos in duas partes dividit, utrum Cultus S. Hilarii Pictavienſis, an S. Martini Turonenſis Confeſſorum, antiquior in Eccleſia dicendus videatur.

Hæc quoad ſacram antiquitatem: verum quoad hujus S. Sedis diſciplinam, nemo ignorat, Monachos pridie fuiſſe, qui conſilia Evangelica ſibi penitus imitanda propoſuerint, deinde Mendicantium Ordines hanc viam ingreſſos eſſe, ac poſtremo eos cœtus, qui Clerici Regulares appellantur. Illud etiam cognitum eſt omnibus, perſpectumque, Sedem hanc Apoſtolicam ſemper proclivem fuiſſe, ut inter Sanctos referret Ordinum Regularium Fundatores, ſi illi virtutibus heroicis, gloriaque Miraculorum poſt obitum, uti neceſſario requiritur, maxime excelluerit: non una tamen ſemper eademque ratione; cum antiquiores ritu antiquiori, tacito videlicet ſummorum Pontificum aſſenſu, cæteri recentiori ritu, expreſſo videlicet aſſenſu, immo prolata a Summis Pontificibus definitiva ſententia, fuerint Sanctorum faſtis adſcripti, juxta duplicem canonizandi modum, de quo in recenſitis noſtris Commentariis luculenter egimus, epochas temporum ſtatuendo: quod an feliciter fuerimus aſſecuti, aliorum eſto judicium.

Porro, juxta primum Canonizationis morem Cultum publicum in Eccleſia univerſali obtinuerunt Paulus, Antonius, Baſilius cœtuum Monachorum Fundatores in Oriente, Auguſtinus, Benedictus, Colombanus, eorumdem cœtuum Monachorum Fundatores in Occidente, juxtaque ſecundum Canonizationis morem, cæteri Ordinum Regularium Inſtitutores. Canonizationis honorem ſunt aſſecuti, ut ex Tabulis Eccleſiaſticis, & monumentis, quæ in Vaticanis Tabulariis aſſervantur, & a Nobis ſæpe perlecta ſunt, plane deſumitur.

Alexander etenim III. ſolemni ritu Sanctorum numero adſcripſit Bernardum Fundatorem ac Parentem totius Familiæ Monachorum Claravallenſium; Clemens III. Stephanum Fundatorem Ordinis Grandimontenſis in Aquitania, Cæleſtinus III. Joannem Gualbertum Inſtitutorem Congregationis Vallisumbroſæ, ac Giraldum Parentem Monachorum Sylviæ majoris in Gallia Aquitanica, Gregorius IX. Franciſcum Aſſiſinatem, & Dominicum, quorum primus Fratres Minores, alter vero Fratrum Prædicatorum Ordinem inſtituerunt, Clemens V. inter Sanctos adnumeravit Cæleſtinum V. Congregationis Cæleſtinæ Fundatorem; Leo X. Franciſcum de Paula Parentem Fratrum Minorum; Gregorius XV. Philippum Nerium, ac Ignatium de Loyola, quorum primus Presbyteros Oratorii nuncupatos, alter Societatem Jeſu conſtituerunt. Poſtremo Clemens X. Catalogo Sanctorum addidit Nomen Cajetani Ordinis Regularis Theatinorum Fundatoris, Alexander VIII. nomen Joannis de Deo, qui Fratres ſervientes pauperibus infirmis in ſuis Noſocomiis inſtituit, Clemens XII. nomen Vincentii de Paulis Fundatoris Sacerdotum, qui Sacris Miſſionibus addicuntur.

Cum hæc ita ſint, hodie proponitur Vobis Beatus Camillus de Lellis Clericorum Miniſtrantium infirmis Parens atque inſtitutor. Vobis exhibita ſuit ante ocu-

Digitized by Google

los ſeries ipſius vitæ, corporis cruciatus, continuum virtutum ſumme præſtantium exercitium, & cœtus Regularis non ſolum inſtitutio, ſed etiam propagatio in varias Orbis terræ partes, cum maxima Fidelium ſpirituali ac temporali utilitate; poſtremo deſcripta perpendiſtis Miracula, quæ Deus ob illius interceſſionem ac nomen patravit. Quamobrem ſententias veſtras expectamus, utrum ſolemnis Beati Camilli Canonizatio decernenda videatur, ejuſque nomen inter Sanctos cæterorum Regularium Fundatores publico conſuetoque ritu ſit adſcribendum.

Hic autem Cardinales, necnon Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi Aſſiſtentes, & non Aſſiſtentes Sententiam ſuam dixerunt, quibus abſolutus Sanctiſſimus Dominus Noſter ad eos verba fecit in hunc modum.

VENERABILES FRATRES.

SUffragia Veſtra de Canonizatione B. Camilli de Lellis magnam Nobis lætitiam attulerunt; Quam ob cauſam nihil aliud reſpondemus, niſi peragendas eſſe preces, quas jam indiximus, ut Deus elargiatur Nobis opem ſuam, ac cœleſte lumen ad ea rite perficienda, quæ pro futura Beatorum Canonizatione requiruntur.

Et ſic dimiſſum fuit Conſiſtorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 11. *Junii* 1746.

VENERABILES FRATRES.

IN Præcedenti Conſiſtorio Vobis expendendam propoſuimus Cauſam B. Camilli de Lellis Fundatoris Ordinis Clericorum Regularium miniſtrantium infirmis. Agendum eſt hodierna die de Cauſa B. Petri Regalati, qui ſane Inſtitutor appellari nequit, ſed aut Reſtaurator, aut præcipuus Miniſter; cujus opera, ac labore Reformatio Ordinis Fratrum Minorum in Hiſpania ſtatuta eſt. Equidem Ordines Regulares inter ſplendidiora Eccleſiæ ornamenta recenſentur: leges autem, quæ illis præſcribuntur, Sanctitati maxime accommodatæ, & conſentaneæ judicantur; qui tamen haud permittuntur, juxta diſciplinam ab Aleſſandro III. Prædeceſſore noſtro conſtitutam, niſi prius ab hac S. Sede Apoſtolica poſt accuratiſſimum examen comprobentur. Cum tamen Regularium Ordines hominum copia, non Angelorum, conſtentur: ideo non ſemel, ob frequentes atque inveteratas legum ipſarum violationes, factum eſt, ut Pontifices Prædeceſſores Noſtri Ordines aliquos Regularium jampridem fundatos de medio tollendos duxerint, etiamſi Leges Sanctiſſimas profiterentur; plerumque vero evellere coacti fuerint zizaniam frumento admixtam, opera, ſtudioque præſtantium Sanctitate Virorum, qui remiſſos Ordines ad priſtinum ſplendorem reſtituerent, & Charitatis ardorem pene extinctum rurſus accenderent, Regulares Ordines ad primum inſtitutum ac normam revocantes, quam illorum Profeſſores aliqua ex parte deſeruerant. Itaque ſicut hæc Sancta Apoſtolica Sedes animum proclivem ſemper oſtendit, ut Fundatores Ordinum Regularium ſolemni ritu Sanctorum Catalogo adſcriberet, quod in præcedenti Conſiſtorio pluribus exemplis declaravimus, ſi tamen cumulus reliquarum virtutum ad hunc titulum ſimul adjungeretur: eandem rationem habuit pro Reſtauratoribus Ordinum Regularium, vel eorum, qui plurimum adjumenti laboriſque contulerunt ad ſtatuendas Reformationes, non temere & inconſulto excogitatas; ſed Romanorum Pontificum auctoritate præſcriptas, non ſolum tentatas, ſed executioni demandatas, quas poſtremo ipſi Reſtauratores non modo ſuſcipiendas aliis propoſuerunt, ſed ipſi prius exemplo ſuo integre ſervarunt, non ulla ducti ſpecie utilitatis, aut humanæ gloriæ, ſed unice pro Dei gloria propaganda. Petrus de Alcantara Ordinis Minorum Reſtaurator fuit, & a Clemente IX. Prædeceſſore noſtro inter Sanctos adnumeratus: Sed antea Gregorius XV. in Canonem Sanctorum retulerat Thereſiam, quæ ſingulari cum gloria reſtauravit Ordinem Carmelitarum, quem tum Viri, tum Mulieres profitebantur. Neque ſane multum temporis præteriit, ex quo Benedictus XIII. de Nobis optime meritus, Sanctorum Catalogo nomen addidit Joannis a Cruce, qui plurimum adjuvit Sanctam Thereſiam in Reformatione Carmelitani Ordinis, quam ipſa ſuſceperat. Ex ſcriptis documentis, quæ Vobis tradita fuerunt, jam clare deprehendiſtis quantum laboris atque operæ Petrus Regalatus impenderit ad conſtituendam Reformationem Ordinis Minorum, quam Apo-

ſto-

Digitized by Google

ſtolica Sedes præceperat ; quo ſtudio , qua prudentia , quam magna Ordinis ſui utilitate graviſſimum hoc negotium adminiſtraverit . Satis etiam cognoviſtis morum innocentiam , quam ab adoleſcentia ad finem uſque vitæ integram conſervavit ; virtutum ſumme præſtantium aſſiduam exercitationem ; dona ſupernaturalia , quibus a Deo cumulatus fuit , dum inter mortales ageret ; pretioſam ipſius mortem, & præclara Miracula , quæ ante , & poſt illam contigerunt , ut ejus Sanctitas palam omnibus innoteſceret . Quare nihil aliud ſupereſt , quam ut Sententias Veſtras de Canonizatione ipſius indicenda Nobis declaretis .

Eminentiſſimi autem Cardinales , & alii ut ſupra ſuffragati fuerunt ; quos deinde Sanctiſſimus Dominus Noſter ita alloquutus eſt .

VENERABILES FRATRES.

SUffragia Veſtra conſenſu unanimi depoſcunt , ut Beatum Petrum Regalatum in Catalogum Sanctorum referamus . Nos cum opus fuerit , ſententiam quoque noſtram declarabimus . Interea magno ſtudio Deum precamini , ut lumen ſuum Nobis impertiat ad opus hoc maximum pro ipſius voluntate in tertis perficiendum.

Et ſic dimiſſum fuit Conſiſtorium .

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 13. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

NON ignoramus exploratum ſatis eſſe veſtræ eruditioni , juxta veterem Eccleſiæ diſciplinam inter Martyres non ſolum adnumeratos fuiſſe illos, qui pro Chriſtiana Religione vitam amiſerunt, ſed eos pariter, qui ob eamdem Religionis cauſam acerbiſſima tormenta pertulerunt , licet poſtea ſuperſtites ab illis evadentes , mortali hac vita in pace perfuncti ſint . In Conciliis , quæ a S. Cypriano coacta fuerunt , aliqui Epiſcopi nomine , ac titulo Confeſſoris , alii vero Martyris, obſignantur; Tertullianus autem in eo libro, quem in Praxeam conſcripſit , titulum Martyris ipſi minime tribuendum contendit, ob eam cauſam, quod leviſſimum, ac breve tormenti genus tuliſſet, non vero , quia vitæ ſpiritum inter cruciatus nequaquam emiſiſſet : *Praxea* , inquit, *de jactatione Martyrii inflatus* , *ob ſolum , & ſimplex , & breve carceris tædium* . Id etiam S. Joannis Evangeliſtæ celebri exemplo comprobatur , qui in dolium ferventis olei demiſſus , licet incolumis ex illo prodierit, & uſque ad ultimam ſenectutem in pace vitam abſolverit, tamen Martyris titulum a Fidelibus obtinuit . Ob eandem rationem S. Thecla Protomartyr a Patribus nuncupatur, eo quod prima inter mulieres Martyrii gloriam pro Chriſtiana Fide conſecuta eſt : quippe damnata ad beſtias , quemadmodum ex Annalibus Eccleſiæ deprehendimus , cum nullum ab illis detrimentum accepiſſet , reliquum ſuæ vitæ tempus ſolitudini mandavit, ubi longo ſenio confecta , & vinculis corporis ſoluta , in Cœlum placide evolavit . Ob hæc Theologi inquirunt , utrum etiam nunc Martyris nomen apte conveniat illis , qui ſuperſtites fuerunt cruciatibus , quorum acerbitate vitam profundere debuiſſent , ſed poſt multos annos lectulo , ut ajunt, ſuo jacentes, poſtremum diem obierunt ; & utrum ritu ſolemni etiam nunc inter Sanctos Martyres recenſeri poſſint . Nonnulli id fieri poſſe cenſuerunt ; utque obviæ occurrant difficultati , nempe reliquo vitæ ſpatio inquinari potuiſſe peccati labe eos , qui poſt tormenta ſuperſtites fuerunt ; reſpondent , Divinæ bonitati conſentaneum videri , quod eos in cæleſti gratia confirmet , qui ſingulari ſuo beneficio vim tormentorum , certumque mortis diſcrimen , quod pro Chriſto ſubierant , ſuperaverunt . Nos de hac ipſa re fuſius egimus in noſtris Commentariis *De Canonizatione Sanctorum* , ubi S. Sedis Apoſtolicæ conſuetudini inhærentes , plane oſtendimus , Martyris titulum minime hodie tribuendum , niſi mors interceſſerit, in odium Chriſtianæ Fidei , quam Tyrannus intulerit , & Martyr ob eandem cauſam ſuſceperit , fortique animo pertulerit ; nec ut ab hac diſciplina recedatur , ſufficere exempla a ſacra quidem antiquitate deſumpta , ſed quæ prodierunt , antequam aliæ leges juſtiſſimis de cauſis ab Eccleſia fuerint ſtatutæ ; aut argumenta , quæ piis ab hominibus potius , quam a peritis Theologis excogitata videntur . Quapropter cum adhuc in minoribus Promotoris Fidei munus gereremus & Cauſa hæc B. Joſephi a Leoniſſa initio proponi cœpiſſet, magno ſtudio conten-

dimus atque obtinuimus, ut de illa tamquam de cauſa Confeſſoris, non vero Martyris ageretur, etiamſi Beatus Joſeph unco ferreo per tres continuos dies ſuſpenſus a Turcis in odium Chriſtianæ Religionis crudeliſſimum tormenti genus pertulerit, uti vos ipſi ex traditis documentis perſpicere potuiſtis. Illud tamen libenter ac merito probavimus, ut hoc facinus præclariſſimum in hac cauſa pertractanda magni penderetur, & pro decernenda ſolemni Canonizatione etiam plurimum conferret, ſi tamen continua virtutum ſumme præſtantium exercitatio, proprii Inſtituti plena obſervantia, qua cum maxima vitæ auſteritas, ac pœnitentia conjungitur, in Beato Joſepho apparerent, ac liquido comprobarentur, ſi poſtremo illius mortem ea prodigia ſecuta fuiſſent, quibus juſtorum mors dignoſci conſuevit. Hoc ſane pacto Cauſa Beati Joſephi tamquam Confeſſoris, non vero Martyris, in examen adducta fuit. Seriem totius vitæ, quam ille duxit, veſtros ante oculos expoſitam habuiſtis. Cognitum Vobis eſt quidquid pie ſancteque geſſit, antequam ſe conferret Conſtatinopolim pro Miſſionibus obeundis, graviſſimum tormenti genus, quod in illa Civitate paſſus eſt, ex quo Divino beneficio fuit ereptus: quanto deinde tempore ſuperſtes extiterit, quam præclara geſſerit, & qua ratione vitam abſolverit. Vobis etiam perſpecta ſunt Miracula, quæ ob illius interceſſionem contigerunt. Itaque illud tantum ſupereſt, ut ſententias veſtras de ſolemni ejus Canonizatione indicenda Nobis explicetis.

Poſt hæc Eminentiſſimi Patres, & alii de more ſuffragium dederunt; quibus a Sanctitate Sua auditis, talia deinde ſubdit:

VENERABILES FRATRES.

INtelleximus ſuffragia veſtra de Cauſa Beati Joſephi a Leoniſſa, pro quibus ferendis ad Deum Vos prius confugiſſe, idem facturos etiam non dubitamus, ut cœleſtem lucem Nobis impetretis. Attamen Vos magnopere hortari non prætermittimus, ut privatim, ac publice eaſdem preces ſuſcipiatis, cum Vos minime lateat, quantam vim habeant illæ precationes, quæ publice, & Eccleſiæ nomine indicuntur.

Et ſic completum fuit Conſiſtorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 14. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

IN Apoſtolicis Actis Capite vigeſimo primo, in quo deſcribitur iter, quod S. Paulus ſuſcepit a Tyro Ptolemaidem, & ex eo loco ad urbem Cæſareæ, illud memoriæ traditur, eundem Sanctum Paulum una cum Sociis ingreſſum fuiſſe domum Philippi Evangeliſtæ, ſeu Concionatoris Evangelii, qui ſane Philippus is facili conjectura judicatur, qui Eunuchum Candacis Reginæ Æthiopum Sancto Lavacro expiaverat. Moram aliquam duxerunt illi in ædibus Philippi, cui erant quator Filiæ virgines, ac prophetantes; quod ſi virginitatem illæ non profitebantur voti ullius ratione, quo ſe Judæi obſtringere minime conſueverunt, tamen religionis cauſa eas virgines fuiſſe non eſt dubitandum; quæ prophetantes etiam nuncupantur, vel quod in concinendis divinis laudibus aſſiduo verſarentur, vel quia futura prænunciarent. *Venimus Cæſaream*, (ita ſcriptum eſt in ſacris litteris) *& intrantes domum Philippi Evangeliſtæ, qui erat unus de ſeptem, manſimus apud eum. Huic autem erant quatuor filiæ virgines prophetantes.* Quod in itinere S. Pauli contigiſſe memoravimus, id Nobis etiam evenit in graviſſimo hoc negotio, quod hodierna die ad finem ſumus perducturi. Poſtquam ſepta aliorum Cœtuum Regularium percurrimus, uti Vos ipſi ex præcedentibus Conſiſtoriis perſpicere potuiſtis, nunc ingredimur Clauſtra S. Dominici, qui non modo, ſicut Philippus, Evangelii Concionator fuit, ſed etiam Ordinis Fratrum Prædicatorum primus Parens, atque Inſtitutor; & quemadmodum in ædibus Philippi quatuor ipſius Filias virgines prophetantes S. Paulus deprehendit, ita Nos in Clauſtris Sancti Dominici quatuor etiam illius Filias invenimus, quæ prophetantes, appellari merito poſſunt, vel quia a divinis laudibus celebrandis numquam ceſſarent; vel quia futuros eventus antea denuntiarunt. Porro illæ nominantur, Catharina Senenſis, Roſa Limana, Agnes Montiſpolitiani, & Catharina de Ricciis; Pius II. Prædeceſſor Noſter Sanctorum Catalogo

no

Digitized by Google

nomen Catharinæ Senenſis adjunxit. Clemens X. Prædeceſſor quoque Noſter Roſam Limanam, Benedictus VIII. de Nobis optime meritus Agnetem Montiſpolitiani inter Sanctos ſolemniter retulerunt. Itaque, ut quatuor iſtæ Filiæ prophetantes S. Dominici pari honore cumulentur, illud tantum ſupereſt, ut Beatam Catharinam de Ricciis numero Sanctorum adnumeremus. Supervacaneum ducimus hoc loco referre ipſius familiæ præſtantiam, optimam pueritiæ inſtitutionem atque innocentiam, virtutis propoſitum, quo Cœtui Regulari nomen dedit, & in quo conſtanter permanſit, eximiam charitatem qua Deum, & proximum ſemper proſequuta eſt, ſingularem prudentiam, qua præfuit cæteris Monialibus longo temporis ſpatio, profundam humilitatem, incredibilem patientiam in pluribus ferendis incommodis, cumulum cœleſtium donorum, quæ in ipſam Deus liberaliter contulit, pretioſam ejus mortem in conſpectu Domini, Sanctitatis famam, quæ conſtans fuit, cum adhuc in terris ageret & poſt quam diem ſupremum obiit, ac tandem Miracula, quæ ob illius interceſſionem obtigerunt. Cum hæc omnia veſtris oculis objecta jam fuerint, illud reliquum eſt, ut mentem veſtram de ſolemni ipſius Canonizatione decernenda Nobis declaretis.

Eminentiſſimi Cardinales, & enunciati Præſules ſententiam ſuam tulerunt; quibus abſolutis, hæc Sanctitas Sua ſubjecit.

VENERABILES FRATRES.

MAximam ſane voluptatem percepimus ex ſuffragiis veſtris, quæ ſolemnem Beatæ Catharinæ de Ricciis Canonizationem depoſcunt. Eandem prorſus lætitiam ſenſimus in quatuor præcedentibus Conſiſtoriis, in quibus ſuffragia tuliſtis de Cauſis aliorum quatuor Beatorum, de quorum Canonizatione pariter agebatur. Itaque, Deo juvante, diem vigeſimum nonum hujus menſis Junii qui Sanctorum Petri & Pauli Apoſtolorum Feſto celebrando conſecratur; illum, inquam, diem conſtituimus, ut ritu ſolemni, numero Sanctorum adſcribamus quinque Beatos, nempe Fidelem a Sigmaringa, Camillum de Lellis, Petrum Regalatum, Joſephum a Lioniſſa, ac Catharinam de Ricciis. Interea preces veſtras ad Deum convertite, ac vehementer ab ipſo expoſcite, ut ope ſua potentiſſima cæleſtique inſpiratione Nobis adſit propitius, ſuumque lumen impertiat, ut hanc rem graviſſimam perficiamus ad gloriam Divini Nominis augendam, Catholicam Fidem magis efferendam, & Chriſtianam Religionem propagandam.

Et ſic abſolutum fuit Conſiſtorium.

NUM. II.

HOMILIA

Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV., quæ habita eſt inter Miſſarum Solemnia die Natali Sanctorum Apoſtolorum PETRI ET PAULI Principalium Romanæ Urbis Patronorum, quo die ſolemne Decretum Canonizationis quinque Beatorum in Sacroſancta Vaticana Baſilica pronunciavit.

COMMUNEM Cœlo terræque lætitiam ex glorioſo BB Apoſtolorum PETRI & PAULI triumpho, quem pro Chriſto morientes uno die, eodemque loco reportarunt, ad Nos maxime, & ad hanc Urbem, Venerabiles Fratres, ac Dilecti Filii, pertinere certum eſt. Quamquam enim ad univerſam ſpectet Eccleſiam de gemina Principis Apoſtolorum, & Doctoris gentium corona lætari, quod ſancita eorum ſanguine Fides in omnes gentes ſeſe feliciter propagaverit; Roma tamen debet præ cæteris efferri gaudio, & cumulatius exultare, quod quæ antea fuerat errorum magiſtra, Apoſtolorum eorumdem opera facta ſit diſcipula veritatis, Civitas Sacerdotalis & Regia, Arx Religionis, & Caput Orbis, cujus imperium Divinæ Fidei gloria latius, quam olim terreno principatu, dilatatum, portæ Inferi metuunt ac contremiſcunt.

A vetuſtiſſimis uſque temporibus Romano Pontifici ſolemne fuit ſumma religione, ac ſingulari celebritate diem hunc agere, in quo duplex Sacrum, alterum in hac Vaticana Baſilica, alterum via Oſtienſi in Baſilica S. Pauli, facere conſuevit, ut prius Sæculi quarti vates Prudentius teſtatur. Id quoque temporis complures ex variis partibus Epiſcopi ad Urbem commigrabant, feſtum hunc lætiſſimum diem una

cum

Digitized by Google

cum Romano Pontifice celebraturi, uti ex Paulino, qui ſequentis ætatis ſcriptor extitit, colligimus.

Nos quoque, quos non una cauſa ad Principis Apoſtolorum memoriam honore cumulandam adducit, quod nempe in ejus locum & dignitatis amplitudinem, licet immerentes, ſucceſſimus, ſed aliæ quoque rationes urgent ad illius, & Apoſtoli Pauli cultum promovendum, quos una ſimul colere, ac venerari conſuevit Eccleſia, quod nimirum inter Sacræ hujus Baſilicæ Canonicos decem & quatuor annos fuimus, quodque ejuſdem Petri honori Metropolitana Bononienſis Eccleſia dedicata ſit, quam decennio gubernavimus, & quam adhuc detinemus; Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis etiam in hac parte pro viribus inſiſtere cupientes: non ſolum quotannis in pervigilio hujus Feſti ſolemnibus Veſperis in hac Baſilica intereſſe, & mane Pontificali ritu Miſſam celebrare conſuevimus, ſed etiam in perpetuum valitura ſanctione decrevimus, ut per totam Octavam ſingulis diebus in diverſis Sacræ hujus Urbis Eccleſiis aliqua eorumdem Apoſtolorum memoria inſignitis ſolemne Sacrum peragatur, præſente aliquo Prælatorum Apoſtolicæ Sedis officiis addictorum Collegio; utque pomeridiano tempore alii piorum hominum Cœtus, ſtatis quilque diebus, ad eaſdem Eccleſias pie religioſeque procedant. Ad hæc mandavimus, ut Calendariis, & divinorum Officiorum Libris iidem duo Beatiſſimi Apoſtoli, tamquam primarii auguſtæ hujus Urbis Patroni, inſcribantur; quod quidem Nobis a Sanctiſſimis Viris Leone Pontifice, Maximo Taurinenſi, & Venantio Fortunato, ex veteri diſciplina traditum eſt.

Opportune quoque & merito hunc ipſum diem feſtum Beatorum Apoſtolorum PETRI & PAULI hodiernæ Sanctorum Canonizationi ſelegimus: nedum ut ſaltem vitæ noſtræ tempore feliciſſimum hujuſmodi diem ingenti popolorum concurſu, multaque Fratrum Noſtrorum Epiſcoporum frequentia, priſtino more celebrari videamus: ſed præſertim etiam, quod ſententiam illam definitivam, qua quinque Beatos nuper in Sanctorum album retulimus, pronunciavimus, ut audiviſtis, in honorem Sanctæ & individuæ Trinitatis, ad Catholicæ Fidei præſidium, & Chriſtianæ Religionis incrementum, auctoritate Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Beatorum Apoſtolorum PETRI & PAULI, & Noſtra; & demum, quod in unoquoque eorumdem quinque Beatorum imago quædam, & nonnulla Sanctorum Apoſtolorum PETRI & PAULI ſimilitudo ineſſe videatur. Hoc autem non ita dicimus, ut par meritum, aut æqualitatem virtutum horum cum illis inferamus, cum temeritas ſit amplitudinem Apoſtolorum cum aliorum Sanctorum meritis comparare; ſed ut oſtendamus, hæc nova Sanctitatis lumina ad clariſſimas Beatorum Apoſtolorum PETRI & PAULI virtutes accedere pro viribus curaviſſe, & hac ratione ad Sanctorum gloriam in terris meruiſſe exaltari, qua jamdudum in Cœlis inter beatiſſimos Cives fruebantur.

Venit Petrus Antiochia ad hanc Urbem, hic primam Sedem conſtituit, hic nequiſſimum debellavit Simonem, hic Jeſu Chriſti Evangelium diſſeminavit. Venit huc quoque Paulus poſt navalem, ut Joannes Chryſoſtomus ait, pugnam, atque hic in Judæis & Gentibus in Chriſti Fide erudiendis dies noctesque laboravit. Ambo vitam & ſanguinem pro Chriſti nomine effundere cupientes, ambo Romæ, eodemque die, glorioſam Martyrii coronam adepti ſunt: Petrus quidem inverſo capite cruci affixus, Paulus gladio capite obtruncatus: ex quorum ſanguine, veluti ex ſemine, tot beatorum Martyrum millia germinarunt, ut exuberante copia virtutis, & fidei, ut Cyprianus inquit, ſinguli Martyres numerari non poſſent. In his modo Fidelem de Sigmaringa numeravimus, qui ad prædicandum verbum Dei, & Catholicam Religionem ab hæreticis vindicandam, ab hac Apoſtolica Sede in Rhætiam miſſus, invicto animo morti occurrens, ab hæreticis interfectus eſt, & glorioſam ſibi martyrii coronam comparavit.

Negavit ter Petrus, ab ancilla, & Judæis interrogatus, Divinum Magiſtrum. Perſecutus, & Paulus diſcipulos Chriſti, quos ad internecionem uſque delere ſtatuerat. At ſuam Petrus perfidiam flevit amare: & Paulus Divinæ vocis terrore correptus, humi ſtratus, factus eſt vas electionis, & ad Apoſtolicam dignitatem una cum Barnaba a Spiritu Sancto vocatus eſt. Quot ad pœnitentiam ex præclaro horum exemplo excitati, ex improbis & impuris facti ſunt egregiæ virtutis & ſanctitatis

lu-

Digitized by Google

lumina? Quot aſſiduis lacrymis ſua deflentes ſcelera, uberrimos pœnitentiæ fructus fecerunt, quibus immortali deinde gloria in Cœlis gaudere, & apud nos ſolemni ritu inter Sanctos recenſeri meruerunt? His profecto Camillus de Lellis annumerandus eſt, qui eadem veſtigia perſequens, non modo juvenilis ſuæ ætatis errores deteſtatus eſt, ſed etiam reliquo vitæ tempore, tum animæ, tum corporis proximorum ſaluti impenſe addictus, heroicis, quibus Cœlum promeruit, virtutibus maxime inclaruit. O quam bene ſeſe ad Pauli doctrinam confirmavit! qui in prima ad Timotheum ſe blaſphemum, & perſecutorem, & contumelioſum, & primum peccatorem vocans: *Fidelis*, inquit, *ſermo & omni acceptione dignus, quod Chriſtus Jeſus venit in hunc Mundum peccatores ſalvos facere, quorum primus ego ſum*: addiditque: *Sed ideo miſericordiam conſequutus ſum, ut in me primo oſtenderet Chriſtus Jeſus omnem patientiam ad informationem eorum, qui credituri ſunt illi in vitam æternam*. Ita plane Camillus miſericordiam Dei conſequutus, a ſcelere & flagitiis ad bonam frugem revocatus, inde meritis & virtutibus plenus ad gloriam Sanctorum meruit extolli.

Minime contentus fuit Petrus in Pontum, Galatiam, Cappadociam, Aſiam, & Bithyniam Jeſu Chriſti Fidem intuliſſe, ſed, ne quis in ea hæſitaret, aut ne quid ab ea alienum in Eccleſiam induceretur, epiſtolas binas canonicas ſcripſit, quibus Sanctiſſimæ Leges ad reprimendos vitiorum impetus, ad reſiſtendum nequitiæ diaboli, & ad æternæ vitæ hæreditatem aſſequendam opportune traduntur. Hoc ipſum ampliſſime fecit Paulus decem & quatuor epiſtolis canonicis conſcriptis, quarum ſapientiam, & cœleſtis doctrinæ copiam quis ſatis poſſet oratione complecti? Quænam eloquentia pro dignitate explicaret epiſtolam ad Romanos, ſive binas ad Corinthios, ſive ad Hæbræos alteram, in quibus de fide, de bonis operibus, de virtutibus theologicis, de vitiis atque erroribus extirpandis, divina plane ſapientia, & admirabili zelo fideles docet, cohortatur, inflammat? Atque hinc Epiſcoporum ad populos ſibi commiſſos paſtorallum epiſtolarum dimanavit conſuetudo, per quas illi zizania in medio tritici exorta eradicare conantur, & ii qui mali uſus, aut depravati mores irrepſerint, corrigere, ac reformare ſtudent. Hæc exempla quoque piis quibuſdam in Eccleſia hominibus anſam dederunt, identidem religioſorum virorum Cœtus, hujus Sanctæ Sedis auctoritate intercedente, reformandi, qui paulatim neglecta evangelicorum conſiliorum obſervantia, a priſtinæ virtutis gradu defecerant. Iter hujuſmodi ſumma cum laude confecit Petrus Regalatus a Nobis nuper numero Sanctorum adſcriptus, qui tot annos ingenti labore, incredibili auſteritate vitæ, miraque humilitate, ac ſingulari prudentia, Ordini ſuo Franciſcano, qui quibuſdam in locis a veteri ſplendore deſciverat, reformando totus incubuit, & aſſiduo heroicarum virtutum ſtudio eam aſſecutus eſt Sanctitatis laudem, quæ Seraphico Ordini eſſet exemplum, nec minus univerſæ Eccleſiæ ornamentum.

Hieroſolymis Petrus una cum Joanne in vincula conjectus eſt, & ab Angelo bis ſolutus a vinculis, quibus omnium improbiſſimorum perfidia illum obſtrinxerat. Quid vero loquar vincula, flagella, lapides, naufragia, immiſſiones beſtiarum, atque alia plurima, quæ paſſus eſt Paulus, quæque ipſe ad Corinthios ſcribens enumerat, quamquam, ut Joannes Chryſoſtomus advertit, plura fuerint ab eo prætermiſſa, quam numerata? Adeo ut, etiamſi ei gladio mortem oppetere non contigiſſet, tot nihilominus acerba paſſus, quæ illi vitam omnino eripere debuiſſent, niſi ſuperſtes divinitus extitiſſet, profecto inter Martyres computaretur. Hinc porro geminæ Cœlo januæ patefactæ ſunt; altera iis, qui effuſo ſanguine pro Chriſto cæſi ſunt, & inter Martyres recenſentur; altera vero iis, qui ſuppliciis, quæ pro fide fortiter paſſi ſunt, ſuperſtites, jam olim Martyres vocabantur, nunc autem illuſtri Confeſſorum titulo decorantur. Hac altera via inceſſit Joſephus a Leoniſſa, quem modo in Sanctorum Confeſſorum album retulimus. Hic per plures dies ſupplicium immane & exquiſitum pro Chriſti nomine a barbaris invicto animo toleravit, atque inter cruciatus acerbiſſimos Evangelium prædicare non deſtitit. Quibus expeditus, nihil habuit antiquius, quam animas Chriſto evangelica prædicatione lucrari, ſuamque, excellarum omnium virtutum, quas heroicas dicimus, ſublimitate, ſanctiorem in dies facere uſque ad mortem, quam coram Deo pretioſam in pace obtinuit.

Commendavit Paulus in prima ad Corinthios virginitatis dignitatem, in cujus lau-

laude poſuit multa, quæ ab eo ſtatu derivantur, emolumenta. Nullum tamen de virginitate præceptum a Domino ſeſe accepiſſe affirmavit, ſed de illa tantum modo conſilium ſe dare. *De virginibus præceptum Domini non habeo; conſilium autem do*. Hæc autem Paulum Coapoſtolum, ſecundum datam ſibi ſapientiam, literis tradidiſſe, Petrus in epiſtola ſecunda conteſtatur. Conſilium quoque Pauli fuit, præter continentiam, orationem, jejunia, paupertatem, & obedientiam, colere, quibus in rebus potiſſimum ſita eſt vitæ monaſticæ ratio, a primis uſque Eccleſiæ ſæculis tam in viris, quam in fæminis feliciter propagata. Recentiori vero memoria ad monaſticam alia inſuper acceſſit religioſorum hominum vita, eorum præſertim Ordinum, qui Mendicantes nuncupantur, in quibus non minus doctrina, quam ſanctitate, complures ex utroque ſexu Eccleſiam mire illuſtrarunt. Tres jam inclytæ fæminæ, Catharina Senenſis, Roſa de Lima, & Agnes de Monte Politiano ex Ordine B. Dominici ſolemni ritu Sanctarum Virginum numero adſcriptæ ſunt: ad quas & Nos Catharinam de Ricciis modo aggregavimus, clauſtrali vita tam illuſtrem, tam humilem, tam pœnitentiæ addictam, & a Deo maxime locupletatam iis cæleſtibus donis, quibus ipſe animas ſibi accepta in terris quoque cumulare conſuevit.

Tandem Apoſtolorum Actus pleni ſunt novis, & inuſitatis miraculis, quæ Deus ad manifeſtandam gentibus Beatorum Apoſtolorum PETRI & PAULI tum doctrinam, tum ſanctitatem, operari ſibi complacuit. Enimvero nolumus illa conferre cum iis, quæ Dominus agere dignatus eſt ad interceſſionem, & preces quinque Beatorum, quos modo ſolemniter inter Cęlites recenſuimus. Non ignoramus, varia eſſe miraculorum genera, variosque gradus. Verum ſi hæc ad illa minus æquiparari valent, nihilominus hæc quoque ita naturę vires excedunt, ut dubitari nullomodo poſſit, quin ſint ſanctitatis eorum, ad quorum merita facta ſunt, luculentum expreſſumque Dei teſtimonium.

Ex iis, quæ hactenus dicta ſunt, ſatis apparet quam apte in hoc ipſo Sanctorum Apoſtolorum PETRI & PAULI lætiſſimo die hodiernæ Canonizationis ſolemnia celebrentur. Nunc autem, quoniam prope Aram conſiſtimus, ſub qua eorumdem Beatorum Apoſtolorum cineres & oſſa jacent, quid aliud reſtat, niſi ut ad vos glorioſi Apoſtolorum Principes, orationem noſtram & preces humiliter convertamus? Tu quidem, Beatiſſime Patre, Venerabilem hunc Clerum de Cælo reſpice, qui abs te originem ducit, quique nomini tuo devotus te perpetuo colit: reſpice & Nos, qui in hanc principem omnium Cathedram a te inſtitutam, & quæ Eccleſiarum omnium unitatis eſt centrum, impares licet meritis ſucceſſimus. Tu vero, Beatiſſime Doctor Gentium Paule, populum hunc, quem te præ cæteris diligere, tuoque cordi inhærere, literis tuis ſignificabat, peramanter reſpice. Ad vos enim, Parentes, optimi & amantiſſimi Urbis hujus Patroni, in tanta hujus diei celebritate, fiducia pleni confugimus, ut, veſtris intervenientibus meritis, a Deo impetremus Catholicæ Fidei propagationem, Romanæ Eccleſiæ, quæ ſanguinis veſtri pretio fundata eſt, exaltationem, & ſartam tectam Apoſtolicæ hujus Sedis dignitatem, cujus vindices & propugnatores vos ſemper extitiſtis. Ad vos deinde convertimur, Fidelis, Camille, Petre, Joſeph, & Catharina, quos modo noſtros apud Deum interceſſores fore ſolemni ritu declaravimus, quoſque fidelibus populis tamqam præclara virtutum exempla propoſuimus: Vos quoque humili corde obteſtamur, ut Chriſtianam Religionem, ut Fidem, ut denique Apoſtolicam Sedem apud Deum orationibus veſtris regere ac tueri dignemini; Nobis præſertim in ærumnis, quibus in diem conflictamur, & quibus Petri navicula jactatur, opem auxiliumque divinum implorantes. Spe magna nitimur, Deum, Vobis intercedentibus, Nos in medio mari periclitantes non relicturum. Habemus enim perpetuo ante oculos Petrum in mediis fluctibus, ſuper aquas maris a Domino ambulare juſſum, & naufragio perire metuentem; Quem Auguſtinus advertens. *In unda*, inquit, *exclamet titubans Petrus, & dicat: Domine, ſalva me. Porrigit enim Dominus manum, & quamvis increpet dicens: Modicæ fidei, ut quid dubitaſti? tamen a fluctibus rapit, & confitentem infirmitatem ſuam atque illius auxilium poſtulantem, perire non ſinit*. Demum Glorioſi Principes Apoſtolorum, Beatique nuper in Sanctorum Catalogum relati, lenite iram Dei furore ſuo terras arguentis: exorate omnipotentem Principem pacis, in cujus manibus ſunt corda Regum, & ſub quo curvantur, qui portant Orbem, ut Chriſtianos Principes, diuturnis nimium diſſidiis, inter ſe decertantes, in priſtinæ charitatis compagem reſtituat.

FINIS TOMI V.

327216

Digitized by Google

by Google

Digitized by Google

Digitized by Google